This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

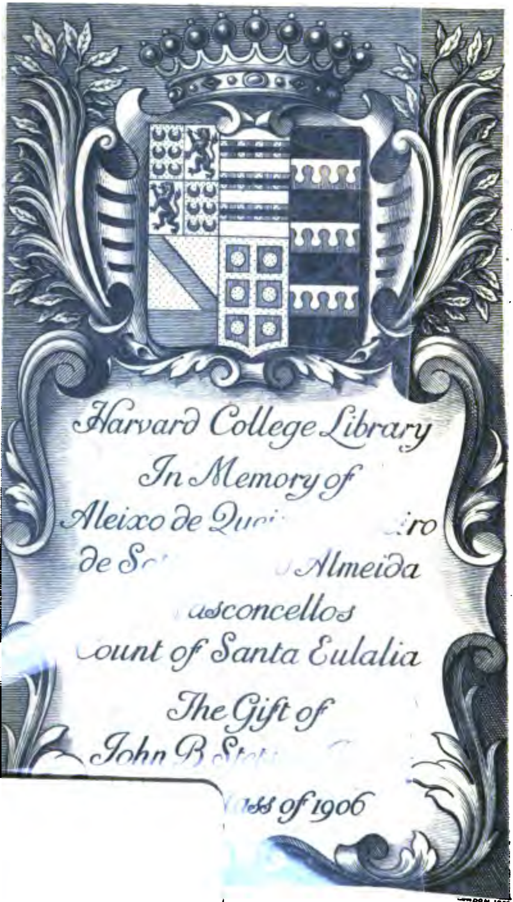
We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

NEDL TRANSFER
HN 765M .


Harvard College Library
In Memory of
Aleixo de Qu iro
de S Almeida
asconcellos
ount of Santa Eulalia
The Gift of
John B Ste
lass of 1906

717
[illegible]

Fr. B[meu]

M. ANNÆI LVCANI DE BELLO CIVILI,

PARS ALTERA,

Cum HVGONIS GROTII, FARNABII notis integris & Variorum ſelectiſſimis;

Accurante CORNELIO SCHREVELIO.



LVGDVNI,
Sumptibus CLAVDII BOVRGEAT, ſub ſigno Mercurij Galli.
M. DC. LXX.
CVM PERMISSV.

~~Lb 17.1255~~
KPC 1101 (2)

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE LIBRARY OF
FERNANDO PALHA
DECEMBER 3, 1928

M. ANNÆI LVCANI
CIVILIS BELLI,
SIVE
PHARSALIÆ,

Pars Altera.

S

M. ANNÆI LVCANI

CIVILIS BELLI,

SIVE

PHARSALIÆ,

LIBER NONVS.

ARGVMENTVM.

SPiritus in nono Magni petit æthera : pugnæ
Relliquiaſque Cato Libyæ tranſportat in oras,
Et cum Pompeijs Magnum Cornelia luget.
Quem Cato commendans Cilices, caſtigat,& inde
Per Syrtes agitur, Libycas quoque calcat arenas:
Hammonemque tuens ſerpentum ſenta peragrat.
Dux & ab Emathia Trajanam vectus in vrbem,
It Pharon,& generi lacrymans pia conſpicit ora.

AT non in Pharia manes jacuêre fauilla,
Nec cinis exiguus tantã compeſcuit vmbrã:
Proſiluit buſto, ſemuſtáq; membra relinquẽs,
Degenerémq; rogũ, ſequitur cõuexa Tonãtis.
Quà niger aſtriferis connectitur axibus aër:
Quodque patet terras inter, lunaque meatus

Semidei

1. MAnes jacuere fauilla.] Põpeij anima. abſoluit autem poëta ἀποθέωσιν Põpeij.

4. *Sequitur conuexa Tonantis.*] Beatarum animarum ſedem repetit, campos Elyſios, de quibus vide quæ nos ad Senec. Troada, vſ. 942. Hos alij in Hiſpania, alij in inſulis Fortunatis locant. Platonicorum alij in ſummo loco tertij ordinis ex ter quaterna elementorum diuiſione, in cœlo ſcilicet quod terra ἀπλανὴς dicitur, alij vero in regione proxime Lunam, quam vitæ mortiſque confinium eſſe volunt,&c. Macrobius in Somn. Scipion. l. 1. c. 11.

7. Semi

Semidei manes habitant, quos ignea virtus
Innocuos vita patientes ætheris imi
Fecit, & æternos animam collegit in orbes.
Non illûc auro poſiti, nec ture ſepulti
Perueniunt. illîc poſtquam ſe lumine vero
Impleuit, ſtelláſque vagas miratur, & aſtra
Fixa polis, vidit quanta ſub nocte jaceret
Noſtra dies, riſitque ſui ludibria trunci.
Hinc ſuper Emathiæ campos, & ſigna cruenti
Cæſaris, ac ſparſas volitauit in æquore claſſes;
Et ſcelerum vindex in ſancto pectore Bruti
Sedit, & inuicti poſuit ſe mente Catonis.
Ille vbi pendebant caſus, dubiúmque manebat,
Quem mundi dominum facerent ciuilia bella,
Oderat & Magnum, quamuis comes iſſet in arma
Auſpiciis raptus patriæ, ductúque Senatus,
At poſt Theſſalicas clades iam pectore toto
Pompeianus erat. patriam tutore carentem
Excepit, populi trepidantia membra refouit,
Ignauis manibus projectos reddidit enſes:

7. *Semidei manes habitant.*] Ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, quos ἥρωας, id eſt, aëris filios corpore ſolutos emicare & cum Dæmonibus habitare volunt aëris in campis. *Quos ignea virtus.*] *Quos ardens euexit ad æthera virtus.* Virg. 6. Aen. *Igneus* quippe *eſt ollis vigor & cæleſtis origo.*

8. *Innocuos vita*, &c.] Non grauatos, non corruptos inferiorum contage, verum ſedem ſuam appetentes.

9. *Orbes.*] Sphæras.

10. *Non illuc auro poſiti*, &c.] Non illuc ſemper aſcendunt Cæſares aureis conditi loculis, eburneis auratiſque elati lectis, argo, thure cremati, &c. qui mos eſt referendi Imperatores in numerum Deorum, Herod. lib. 4.

11. *Illic poſtquam*, &c.] *Inſuetum poſtquam miratus lumen Olympi Sub pedibus vidit nubes, & ſidera.* Virg. ecl. 5.

13. *Vidit quanta*, &c.] Vide Platonis Gorgiam, & de Rep. atque Cic. de ſomnio Scip.

16. *Claſſes.*] Quæ integræ adhuc erant circa Corcyram.

17. *Et ſcelerum vindex* &c.] Et vindicaturus ſceleſtum bellum à Cæſare ſummæ dominationis ſtudio ſuſceptum, transfudit ſe quaſi per μετεμψύχωσιν in pectus Bruti, qui eum interfecturus erat, & Catonis.

19. *Ille vbi pendebant caſus.*] Cato, dum incertus eſſet belli exitus, patriæ & ciuium à ſe mutuo cæſorum miſertus, Pompeium & Cæſarem ex æquo oderat, veritus ne victor imperium inuaderet.

Nec regnum cupiens geſſit ciuilia bella,
Nec ſeruire timens. nil cauſa fecit in armis
Ipſe ſua: tota poſt Magni funera partes
Libertatis erant: quas ne per littora fuſas
Colligeret rapido victoria Cæſaris actu,
Corcyræ ſecreta petit, ac mille carinis
Abſtulit Emathiæ ſecum fragmenta ruinæ.
Quis ratibus tantis fugientia crederet ire
Agmina? quis pelagus victas arctaſſe carinas?
Dorida tunc Malean, & apertam Tænaron umbris,
Inde Cythera petit: Boreáque vrgente carinas
Creta fugit: Dictæa legit, cedentibus vndis,
Littora. tunc auſum claſſi præcludere portus
Impulit, ac ſæuas meritum Phycunta rapinas
Sparſit: & hinc placidis alto delabitur auris

Im

28. *Nec ſeruire timens.*] Vt, cui perfecto Stoico ſemper ad manum libertatis portus, mori parato. τίς ἐστι δοῦλος τοῦ θανεῖν ἄφροντις ὤν.

29. *Partes.*] Copiæ Pompeij.

30. *Quas ne per litora fuſas.*] Pompejus Cæſarem in Theſſaliam perſecuturus, multis ſuorum Dyrrhachij relictis præfecit Catonem, quem vſque verebatur ne ſibi obſtaret quo minus victoria liceret ex ſuo animo vti. Is itaque accepta apud Pharſalum clade, ſtatuit ſuos in Italiam traiicere, ſi modo Pompejus periiſſet, ſin ſupereſſet, copias quas habebat illi ſeruare. atque hoc animo Corcyram ad claſſem trajecit. Plutarchus. ſed aliter hæc Appianus.

31. *Victoria Cæſaris actu.*] Cæſar victor, pro expeditione & celeritate ſolita.

32. *Corcyra ſecreta petit.*] Inſ. ſub Epiro, vbi erat Pompeij claſſis. *Mille carinis.*] Synecdoche Hyperbolica.

34. *Quis ratibus, &c.*] Cladis Pharſalicæ reliquias.

35. *Arctaſſe carinas.*] Contraxiſſe, anguſtum reddidiſſe, texiſſe.

36. *Dorida tunc, &c.*] Nauigationem Catonis, è Corcyra in Africam deſcripturus, narrat loca, quæ præternauigarit. *Hort. Malean.*] Malea promontorium eſt Laconiæ, quam incoluere Dores. *Apertam Tænaron.*] Lib. 6. vſ. 648. *Tænaron apertam.*] In cuius promontorio ſpelunca erat, per quam aditus erat ad inferos. *Horrenſ.*

37. *Cythera petit.*] Inſulam Peloponneſi, hodie *Cerigo.*

38. *Fugit.*] Præternauigantibus & prouectis recedere videtur; cauſam vide ad Sen. Troad. vſ. 1044. *Dictæa legit.*] Cretenſia. Dicte vrbs & mons Cretæ.

39. *Auſum claſſi, &c.*] Phycunta opp. cum promontorio Cyrenaicæ regionis. quia portum Catoni præcluſit, expugnauit & militibus ſuis diripiendum conceſſit.

40. *Impulit.*] *Foxced, Phycunta.*] Vrbs Cyrenaicæ contra Tænarum. Meminerunt Plinius IV. 12. vſ. 5. Stephanus etiam. *Grotius.*

42. Ta

In littus Palinure tuum: (neque enim æquore tãtùm
Auſonio monimenta tenes: portúſque quietos
Teſtatur Libye Phrygio placuiſſe magiſtro.)
Cum procul ex alto tendentes vela carinæ
Ancipites tenuêre animos, ſocióſne malorum,
An veherent hoſtes: præceps facit omne timendum
Victor, & in nulla non creditur eſſe carina.
Aſt illæ puppes luctus, planctúſque ferebant,
Et mala vel duri lacrymas motura Catonis.
Nam poſtquam fruſtra precibus Cornelia nautas
Priuignique fugam tenuit, ne fortè repulſus
Littoribus Phariis remearet in æquora truncus,
Oſtendítque rogum non iuſti flamma ſepulchri:
Ergo indigna fui, dixit, Fortuna, marito
Accendiſſe rogum, gelidos effuſa per artus
Incubuiſſe viro, laceros exurere crines,
Membráque diſperſi pelago componere Magni?
Vulneribus cunctis largos infundere fletus?
Oſsibus, & tepida veſtes implere fauilla?

Quicquid

42. *Palinure tuum.*] Promontorium Cyrenaicæ regionis in Africa, à Palinuro Aeneæ nauis magiſtro denominatum, vt & illud Pæſtani ſinus in Italia.

44. *Teſtatur Libye.*] Ante fuit *Libya.* Non Italia ſola, ſed & Africa teſtatur tutos portus Palinuro placuiſſe, & ab ipſo dictos. *Grot. Teſtatur Libye, &c.*] Neque Africa minus quam Italia teſtatur tutos portus placuiſſe Palinuro atque ab eo nomen accepiſſe. *Phrygio Magiſtro.*] Aeneæ. *Hort.*

45. *Cum procul, &c.*] Vbi, conſpectis nauibus in quibus erant Cornelia & Sextus Pompeius cum ſuis, Cato dubitare cœpit vtrum Cæſaris eſſent an Pompeij.

50. *Duri lacrymas.*] Stoici, ἀπαθοῦς.

51. *Fruſtra precibus, &c.*] Fruſtra laborabat retinere Sextum Pomp. natum ex Aemylia, & cæteros in litore Aegyptio, deſiderio atque expectatione trunci coniugis, ſi forte illum fluctu relabente delapſum poſſent excipere.

54. *Non iuſti, &c.*] Indigni Pompeio.

55. *Ergò indigna, &c.*] Querulatoria oratio Corneliæ, quæ inuita à nautis ab Aegyptio mari auecta fuit. *Fortuna.*] Ad Fortunam vertitur oratio. Recenſet aliquot pietatis officia, quæ marito Pompeio in funere præſtare potuiſſet. *Hortenſius.*

56. *Accendiſſe rogum.*] De more luctus. vide lib. 2. verſ. 21. & ad Senec. Troada, verſ. 83.

60. *Oſsibus, &c.*] Mulieres autem oſſa ſinu legebant. *Modo in eundem ſinum, ex quo tres nepotes emiſeras, oſſa trium nepotum recepiſti.* Senec. ad Albinam cap. 2.

Quicquid ab extincto licuiſſet tollere buſto,
In templis ſparſura Deûm. ſine funeris vllo
Ardet honore rogus: manus hoc Ægyptia forſan
Obtulit officium graue manibus. ô bene nudi
Craſſorum cineres! Pompeio contigit ignis
Inuidia majore Deûm. ſimiliſne malorum
Sors mihi ſemper erit? nunquam dare buſta licebit
Coniugibus: nunquam plenas plangemus ad vrnas?
Quid porrò tumulis opus eſt, aut vlla requiris
Inſtrumenta dolor? non toto pectore portas
Impia Pompeium? non imis hæret imago
Viſceribus? quærat cineres victura ſuperſtes.
Nunc tamen hic, longè qui fulget luce maligna,
Ignis, adhuc aliquid, Phario de littore ſurgens
Oſtendit mihi, Magne, tui: iam flamma reſedit,
Pompeiúmque ferens vaneſcit Solis ad ortus
Fumus, & inuiſi tendunt mihi carbaſa venti.
Non mihi nunc tellus Pompeio ſiqua triumphos
Victa dedit, non alta terens Capitolia currus
Gratior: elapſus felix de pectore Magnus:

Hunc

61. *Quicquid, &c.*]Cineres & oſſa.

62. *Sine funeris vllo.* Idē queſtus erat Cordus lib. 8. vſ. 729. & deinceps.

63. *Manus hoc Ægyptia.*]Ita & Cordus, lib. 8. vſ. 762.

64. *O bene nudi, &c.*] Feliciores illi qui inhumati abiecti, quam Pompeius cui tā deſpicatus & vilis cōtigit ignis quaſi Deorū odio.

68. *Coniugibus.*]P. Craſſo prius, nunc Pompeio negata. *Plenas plangemus ad vrnas?*] Cinere & oſſibus. Reſpicit ad cenotaphia, quæ in acie deſideratis vel naufragio amiſſis accumulata ſunt ab amicis repræſentātia omnes ceremonias & officia vera ſepultis debita. οὓς δὲ μὴ εὕρισκον, κενοτάφιον αὐτοῖς ἐποίησαν μέγα, Xenoph. 6. ἀναβάσεως.

69. *Quid porro tumulis opus eſt.*] Sed quid, &c. ἐπανόρθωσις. cum pectus meum ſit tumulus illius & monimentum viuum?

72. *Victura ſuperſtes.*] Quæ diu coniugi ſupereſſe cupit; quod ad me, vitæ tædet.

73. *Maligna.*]Non clara, ſed tenui & paupertina. vel ingrata, vt modo vſ. 64.

75. *Flamma reſedit.*] Rectius Ms. P. *reſidit.* Sequitur *vaneſcit.* Grotius.

76. *Solis.*]Oriente die.

78. *Non mihi nunc tellus, &c.*] Non vlla tellus Pompeio triumphata, gratior iam mihi eſt, quam hæc, quæ vtcunque nocens, illius oſſa habet.

80. *Elapſus felix.*] Felicitatem Pompeij nolo vlterius recordari; fortuna illius lætiori

Hunc volumus, quem Nilus habet, terraque nocenti
Non hærere queror: crimen commendat arenas.
Linquere, ſi qua fides, Peluſia littora nolo.
Tu pete bellorum caſus, & ſigna per orbem,
Sexte, paterna moue: namque hæc mandata reliquit
Pompeius vobis in noſtra condita cura,
Me cùm fatalis leto damnauerit hora,
Excipite ô nati bellum ciuile, nec vnquam,
Dum terris aliquis noſtra de ſtirpe manebit,
Cæſaribus regnare vacet. vel ſceptra, vel vrbes
Libertate ſua validas impellite fama
Nominis: has vobis parteis, hæc arma relinquo.
Inueniet claſſes quiſquis Pompeius in vndas
Venerit: & noſter nullis non gentibus hæres
Bella dabit: tantum indomitos, memoréſque paterni
Iuris habete animos. vni parêre decebit,
Si faciet partes pro libertate, Catoni.
Exolui tibi, Magne, fidem, mandata peregi.
Inſidiæ valuêre tuæ, deceptáque vixi,
Ne mihi commiſſas auferrem perfida voces.
Iam nunc te per inane chaos, per Tartara, coniux,
Si ſunt vlla, ſequar: quàm longo tradita leto
Incertum

nolo frui, triſtiori malo, infra vſ.112.

87. *Me cum fatalis, &c.*] Repetit Cornelia Pompeij mandata ad liberos, fidei ſuæ & curæ commiſſa.

90. *Vacet.*] Immune ſit, labore & periculo vacuum. *Sceptra, &c.*] Regna & vrbes liberas impel.

92. *Nominis.*] Mei, quod ſufficiet ad partes, ad arma, ad claſſes & exercitus comparandos.

93. *Quiſquis Pompeius.*] Vter è filiis, ſiue quis alius Pompeij nomine.

95. *Bella dabit.*] Ad arma excitabit gentes quaſcunque.

96. *Iuris habete, &c.*] Quod mihi à Senatu datum ad gerendum hoc bellum.

98. *Exolui tibi.*] Apoſtrophe ad maritum. *Fidem, mandata peregi.*] Quibus te periculis obiiciens me tibi ſupereſſe voluiſti, quo mandata hæc ad filios tuos perferrem.

99. *Inſidiæ valuere tuæ.*] Quod me in naui relicta, ſolus in cymbam Aegyptiacam deſcenderis. Habent tamen illæ momentum aliquod, quod tua mandata ad filium pertuli. *Hortenſ.*

100. *Auferrem.*] Vt omninò vobis hæc patris mandata declararem. *Hortenſ.*

101. *Chaos per Tartara.*] Lib. 1. vſ.74.

102. *Si ſunt, ſequar.*] Niſi &

Incertum eſt: pœnas animæ viuacis ab ipſa
Ante feram. potuit cernens tua vulnera, Magne,
Non fugere in mortem: planctu contuſa peribit:
Effluet in lacrymas: nunquam veniemus ad enſes,
Aut laqueos, aut præcipites per inania iactus.
Turpe mori poſt te ſolo non poſſe dolore.
Sic vbi fata, caput ferali obducit amictu,
Decreuitque pati tenebras, puppíſque cauernis
Delituit: ſæuúmque arctè complexa dolorem
Perfruitur lacrymis, & amat pro coniuge luctum.
Illam non fluctus, ſtridénſque rudentibus Eurus
Mouit, & exurgens ad ſumma pericula clamor:
Votáque ſollicitis faciens contraria nautis,
Compoſita in mortem iacuit, fauitque procellis.
Prima ratem Cypros ſpumantibus accipit vndis:
Inde tenens pelagus, ſed iam moderatior, Eurus
In Libycas egit ſedes, & caſtra Catonis.
Triſtis, vt in multo mens eſt præſaga timore,
Aſpexit patrios comites à littore Magnus,
Et fratrem: medias præceps tunc fertur in vndas.
Dic vbi ſit, germane, parens: ſtat ſumma, capútque
Orbis,

ſabula manes ſint. *Quam longo, &c.*] Vitam, quamcunque mihi fata extenderint, luctu & cruciatu reddam amaram.

103. *Incertum eſt.*] Ignoro mortis meæ tempus, quam me diſcruciando & torquendo doloribus miſeram animam anticipabo. *Sulpitius.*

104. *Feram.*] Auferam.

105. *Non fugere in mortem.*] Non ſeparari à corpore. *Sulp.*

106. *Nunquam veniemus, &c.*] Non erit opus vi extrinſecus: ſufficiet dolor internus.

107. *Per inania.*] Per aërem.

112. *Perfruitur lacrymis.*] Delectationem capit in lacrymis.

115. *Contraria nautis, &c.*] Moram in Aegyptio litore expetens, naufragium & mortem: cum nautæ abitum & ſalutem vouerent.

118. *Tenens pelagus.*] Sibi vendicans imperium pelagi.

119. *Catonis.*] Qui iam erat ad Palinurum, ſupra v. 12.

121. *Magnus, &c.*] Cn. Pompeius major natu filius Pompeij, quem è Pharſalica clade elapſum cùm Catone in Africam trajeciſſe refert. In Hiſpaniam tamen profectum ſolicitaſſe Iberos & Celtiberos tradit Appianus.

122. *Et fratrem, &c.*] Cato oram Africæ legens (inquit Plutarchus in Catone min.) in Sext. Pompejum incidit, Magni Fil. natu minorem; is ei patrem in Aegypto necatum refert. *Præceps fertur in vndas.*]

Orbis, an occidimus? Romanaque Magnus ad umbras
Abſtulit? hæc fatur: quem contra talia frater.
O felix, quem ſors alias diſperſit in oras,
Quique nefas audis: oculos, germane, nocentes
Spectato genitore fero. non Cæſaris armis
Occubuit, dignóque perit auctore ruina,
Rege ſub impuro Nilotica rura tenente,
Hoſpitij fretus Superis, & munere tanto
In proauos, cecidit donati victima regni.
Vidi ego magnanimi lacerantes pectora patris:
Nec credens Pharium tantum potuiſſe tyrannum,
Littore Niliaco ſocerum iam ſtare putaui.
Sed me nec ſanguis, nec tantum vulnera noſtri
Affecêre ſenis, quantum geſtata per vrbes
Ora ducis, quæ transfixo ſublimia pilo
Vidimus: hæc, fama eſt, oculis victoris iniqui
Seruari; ſceleriſque fidem quæſiſſe tyrannum.
Nam corpus Pharianè canes, auidæque volucres
Diſtulerint, an furtiuus, quem vidimus, ignis
Soluerit, ignoro. quæcunque iniuria fati

Abſtulit

vndas.] Celer naui occurrit. *Sulpitius.*

124. *Romanaque Magnus.*] Res Romanas, quæ ab illo pendebant.

126. *O felix.*] O te felicem. *O felix vna ante alias Priameia virgo.* Virgilius Aeneid. 3. *Alias diſperſit in oras.*] Qui neque interfuiſti, neque vidiſti quæ nos. *Sulpit.*

127. *Quique nefas audis.*] Neque viſu læſiſti pietatem & venerationem.

130. *Impuro Nilotica.*] Inceſto, impio, perfido Ptolomæo.

131. *Hoſpitij fretus.*] Fretus Diis hoſpitij præſidibus, & beneficentia qua ſibi demeruerat reges Aegyptios Auleten in regnum autoritate ſua reſtituens, iure hoſpitalitatis cum patre eius Lathyro vſus, & Dionyſio huic, cui tutor à Senatu datus erat confirmato regno.

135. *Socerum.*] Cæſarem. ſic Cornelia lib. 8. vſ. 641.

137. *Per vrbes.*] *Per vrbem,* Mſſ. omnes. *Grotius.*

138. *Ora ducis.*] Amplificatio crudelitatis in cæde paterna. Itaque pater ratus eum ius hoſpitalitatis ſeruaturum, & Superos ipſumque Iouem, qui iuri hoſpitali præſidet reueriturum, crudeliter in noſtro conſpectu necatus fuit. *Hort. Ora ducis.*] Lib. 8. vſ. 681.

140. *Sceleriſque.*] Lib. 8. vſ. 688. Indicia ſceleris.

143. *Soluerit.*] In cinerem verterit. lib. 8. vſ. 755. *Ignoro.*] Quod in mari, ex tanto interuallo, nihil certi videre potuerint. *Hortenſius.*

Abſtulit hos artus, Superis hæc crimina dono:
Seruata de parte queror. Cùm talia Magnus
Audiſſet: non in gemitus, lacrymáſque dolorem
Effudit; iuſtáque furens pietate profatur:
Præcipitate rates è ſicco littore nautæ;
Claſsis in aduerſos erumpat remige ventos:
Ite duces mecum: nunquam ciuilibus armis
Tanta fuit merces, inhumatos condere manes,
Sanguine ſemiuiri Magnum ſatiare tyranni.
Non ego Pellæas arces, adytiſque retectum
Corpus Alexandri pigra Mareotide mergam?
Non mihi Pyramidum tumulis euulſus Amaſis,
Atque alij reges Nilo torrente natabunt?
Omnia dent pœnas nudo tibi, Magne, ſepulcra:
Euoluam buſto iam numen gentibus Iſin,
Et tectum lino ſpargam per vulgus Oſirim,
Et ſacer in Magni cineres mactabitur Apis,
Suppoſitiſque Deis vram caput. has mihi pœnas

Terræ

144. *Dono.*] Condono, ignoſco.

145. *Seruata de parte queror.*] De capite illius in aduentum Cæſaris ſeruato.

147. *Iuſtaque furens.*] Coniunctiua *que*, pro diſcretiua *ſed*. lib. 1. vſ. 252. & lib. 2. vſ. 35.

148. *Præcipitate rates.*] Decorum hic ſeruat Poëta, in oratione iuuenilis ætatis, immodice vehementis, nulloque iudicio præcipitantis ſe ad vindictam. *Hortenſius.*

152. *Sanguine ſemiuiri.*] Ptolemæum cædere inferias Pompeio.

153. *Non ego Pellæas, &c.*] Commemorat vindictæ genera varia. Primum vult refodere corpus Alexandri Magni, & aliorum regum ſepulchra demoliri, & oſſa eorum diſpergere in flumine, &c. *Hortenſ. Pellæas.*] Alexandriam. *Adytiſque retectum, &c.*] Sepulchro effoſſum Alexandri corpus. lib. 8. vſ. 694.

154. *Mareotide mergã.*] Aegyptia palude.

155. *Pyramidum.*] Vide quæ nos ad epiſt. 1. Martial. b. *Amaſis.*] Aegypti rex. Herodot. lib. 2. Plin. 36. cap. 12.

157. *Nudo.*] Inſepulto.

158. *Iſin.*] Eandem cum Io, quã Aegyptij colebant ſub ſpecie vaccæ, vt & Oſirim ſub imagine bouis maris. vide lib. 8. vſ. 831.

159. *Tectum lino, &c.*] Oſirim à fratre Typhone dilaniatum Iſis vxor tela lini recepit. hinc ſtatuæ eius & ſacerdotibus lineæ veſtes. *Linigeri calui, &c.* Martial. epigr. 29. lib. 12. vide lib. 10. vſ. 175. *Oſirim.*] Lib. 1. vſ. 835.

160. *Et ſacer in Magni, &c.*] Et bouem, qui Apin Deum repræſentat, & poſt certos annos in puteũ demergitur, mactabo ad tumulum Pompeij. de Api, vide quæ ad vſ. 479. & 833. lib. 8.

161. *Deis, &c.*] Deorum ſtatuis.

163. *Soluſque*

Terra dabit: linquam vacuos cultoribus agros;
Nec, Nilus cui creſcat, erit: ſolúſque tenebis
Ægyptum genitor, populis ſuperiſque fugatis.
Dixerat, & claſſem ſæuas rapiebat in vndas.
Sed Cato laudatam iuuenis compeſcuit iram.
Interea totis audito funere Magni
Littoribus ſonuit percuſſus planctibus æther:
Exemplóque carens, & nulli cognitus æuo
Luctus erat, mortem populos deflere potentis.
Sed magis, vt viſa eſt lacrymis exhauſta, ſolutas
In vultus effuſa comas, Cornelia puppe
Egrediens, rurſus geminato verbere plangunt.
Vt primùm in ſocia peruenit littora terra,
Collegit veſtes, miſerique inſignia Magni,
Armáque, & impreſſas auro, quas geſſerat olim,
Exuuias, pictáſque togas, velamina ſummo
Ter conſpecta Ioui, funeſtóque intulit igni.
Ille fuit miſeræ Magni cinis. accipit omnis
Exemplum pietas, & toto littore buſta

Surgunt

163. *Soluſque tenebis.*] Lib.8. vſ.803.

167. *Interea, &c.*] Sparſa miſerabili cataſtrophe exitus Pōpeij, redintegratur planctus in littore Africo, cum amplificatione eius hyperbolica. *Horrenſ.*

170. *Mortem populos.*] Vt populi deflerent mortem potentis viri, Pompeij. *Helleniſm.*

171. *Sed magis, &c.*] Sed maior ingeminatur planctus, vbi viſa eſt Cornelia.

174. *Socia.*] Africæ, vbi Cn. Pompeius & Cato.

175. *Veſtes, &c.*] Efferebantur illuſtres viri apud Rom. in pompam funebrem, conſpicui inſignibus honorum quos geſſiſſent. In imaginaria hac ſepultura Pompeio ſuo hunc honorem præſtat Cornelia. Illuſtrium item virorum buſtis iniecta atque vna cremata fuiſſe arma, & quæ illis in vita fuerant chariſſima, docet Virgil. in funere Miſeni, Aeneid.6.

177. *Pictaſque togas.*] Palmatas, id eſt, palmis pictas, quas gerebant triumphantes.

178. *Ter conſpecta Ioui.*] Ioui Capitolino conſpecta, in tribus triumphis, lib.7. vſ.685.

179. *Cinis.*] Imaginarium buſtum, loco veri cineris. *Accipit, &c.*] Corneliæ pietatem & cæteri imitati repræſentatiua extruunt buſta & cenotaphia ſuis quiſque amicis qui in Theſſalia occubuerant.

180. *Et toto litore buſta.*] Totum rogis lucet litus, non ſecus atque vbi paſtores Apuli agros & montes igne per hyemem depaſcunt ad renouanda gramina eliciendaſque nouas herbas.

182. *Sic.*

Surgunt Theſſalicis reddentia manibus ignem.
Sic, vbi depaſtis ſubmittere gramina campis,
Et renouare parans hybernas Appulus herbas,
Igne fouet terras, ſimul & Garganus, & arua
Vulturis, & calidi lucent buceta Matini.
Non tamen ad Magni peruenit gratius vmbram,
Omne quòd in Superos audet conuicia vulgus,
Pompeiúmque Deis obicit, quàm pauca Catonis
Verba, ſed à pleno venientia pectore veri.
Ciuis obît (inquit) multo maioribus impar
Noſſe modum juris, ſed in hoc tamen vtilis æuo,
Cui non vlla fuit iuſti reuerentia, ſalua
Libertate potens, & ſolus plebe parata
Priuatus ſeruire ſibi, rectórque Senatus,
Sed regnantis, erat. nil belli iura popoſcit:

Quæque

182. *Sic, ubi depaſtis, &c.*]Collatio incendij littoralis in buſto Pompeij, cum igne Appulo, quoties paſtores in Appulia ignem in herbis immittunt, & quidem hyeme, vt renouentur & nouas eliciant. *Hortenſ.*

184. *Garganus, & arua Vulturis.*] Montes Apuliæ.

185. *Buceta Matini.*] Boum paſcua. Al. *buxeta*, malè.

186. *Non tamen ad Magni, &c.*]Inter omnia verò quæ vulgus in defuncti Pompeij laudes jactabat, indignam eius calamitatem & cædem Deorum inclementiæ objiciens; nihil peruenit ad Pompeij vmbrã gratius, quam funebris oratio à Catone habita.

190. *Ciuis obit.*] Oratio Catonis laudatorij generis. Laudat enim Pompeium iam defunctum, ab heroïcis virtutibus, quibus inter omnes Romanos eminebat; ſed præcipuè à ſingulari modeſtia, quæ rarò in ſummos viros & triumphales incidere ſolet. *Hortenſius. Obit.*] Pro obiit. *Multo maioribus, &c.*] Qui detecit quidem à priſcorum Rom. moderatione & iuſtitia, ſed tamen vtilis.

192. *Cui non vlla.*]Micyllus ſic hunc locum exponit: ſed in hoc tamen, ſc. quòd ſe vltrà ciuẽ non extulit; & ſemper minus poteſtatis ac iuris, quàm ei concedebatur, ſibi vſurpauit. Profuit ac vtilis fuit huic æuo, cui nulla reuerentia iuſti eſt, hoc eſt, quando omnes ius ac fas contemnunt ac negligunt, ſuo quiſque arbitrio viuentes & agentes; profuit itaque vel aliis etiam exemplum exhibendo. Laudat ergo Pompeium, vel iſto nomine, quod corrupto ſæculo, tum præſenti, tum Syllano, potens eſſet ſalua libertate, quam alij oppreſſum irent. *Hortenſ. Cui non vlla fuit.*] Cui, æuo noſtro ſcil. *Salua libertate fuit:*] In tantum potentiæ euectus, quantum ciui conſequi licet ſalua libertate, neque tamen ſe extulit ſupra ciuem, vtcunque plebs illi ſeruire prompta fuerit. *In id euectus ſupra quod adſcẽdi non poteſt.* Vell. Paterc. 2.

195. *Regnantis.*] Liberi, cuncta regentis.

Quæque dari voluit, voluit ſibi poſſe negari.
Immodicas poſſedit opes: ſed plura retentis
Intulit: inuaſit ferrum, ſed ponere norat.
Prætulit arma togæ: ſed pacem armatus amauit.
Iuuit ſumta ducem, iuuit dimiſſa poteſtas.
Caſta domus, luxûque carens, corruptáque nunquam
Fortuna domini. clarum, & venerabile nomen
Gentibus, & múltum noſtræ quod proderat vrbi.
Olim vera fides Sylla Marioque receptis
Libertatis obît: Pompeio rebus ademto
Nunc & ficta perît. non iam regnare pudebit:
Nec color imperij, nec frons erit vlla Senatus.
O felix, cui ſumma dies fuit obuia victo,
Et cui quærendos Pharium ſcelus obtulit enſes:
Forſitan in ſoceri potuiſſes viuere regno.
Scire mori, ſors prima viris, ſed proxima cogi.
Et mihi, ſi fatis aliena in iura venimus,
Da talem Fortuna Iubam: non deprecor hoſti
Seruari, dum me ſeruet ceruice reciſa

Vocibus

regentis, cui & ipſe Pompeius parebat. *Nil belli iura poposcit.*] Neque enim bello tam potens in animo habuit vi ſenatum cogere.

197. *Retentis intulit.*] Quam ipſe ſibi retinuit.

198. *Intulit.*] In ærarium publ. *Inuaſit ferrum, ſed ponere norat.*] Suſcepit bellum, ſed & ponere norat.

204. *Olim vera fides Sylla Marioque.*] Vera libertas iamdudum temporibus Marij & Syllæ periit, cuius tamen ſpecies aliqua retenta eſt, Pompeio viuente: iam vero illo mortuo & de ſpecie illa libertatis & imagine Imperij atque Senatus actum eſt. *Receptis, &c.*] In vrbem viciſſim reuerſis ad internecionem aduerſarum partiũ, lib. 2. *vſ.* 69. & deinceps.

207. *Nec color.*] Species. *Frons.*] Neque verecundia. *Hortenſ.*

208. *O felix, &c.*] Eum tempeſtiua morte felicem appellat. nam ſi vixiſſet, in ſeruitutis diſcrimen potuiſſet incidere. Seneca in Troade act. *Felix Priamus, felix quiſque bello moriens, omnia ſecum conſumpta videt.* Sulpit. *O felix*] Lib. 8. *vſ.* 360.

209. *Quærendos.*] Vel expetendos. *Emphaſis. Pharium ſcelus.*] Aegyptiorum ſcelus.

210. *Soceri.*] Cæſaris. *Regno.*] Inuidioſe.

211. *Scire mori, &c.*] Mortem, Stoicũ ab omnibus miſeriis portum, libenter oppetere, ſibique conſciſcere. *Cogi.*] Aliunde illam morte perire.

213. *Talem Fortuna Iubam, &c.*] Qualem habuit Pompeius Ptolemæum, potius quam victori reſeruet, me vel ſic detruncatum ſeruet.

Vocibus his maior, quàm ſi Romana ſonarent
Roſtra ducis laudes, generoſam venit ad umbram
Mortis honos. fremit interea diſcordia vulgi
Caſtrorum, bellique piget poſt funera Magni:
Cùm Tarcho in motu linquendi ſigna Catonis
Suſtulit; hunc rapta fugientem claſſe ſecutus
Littus in extremum, tali Cato voce notauit:
O nunquam pacate Cilix! iterúmne rapinas
Vadis in æquoreas? Magnum Fortuna remouit:
Iam pelago pirata redis. tunc reſpicit omneis
In cœtu, motúque viros: quorum vnus aperta
Mente fuga, tali compellat voce regentem:
Nos Cato, da veniam, Pompeij duxit in arma,
Non belli ciuilis amor, partéſque fauore
Fecimus. ille jacet, quem paci prætulit orbis,
Cauſaque noſtra perit: patrios permitte penates,
Deſertámque Domum, dulcéſque reuiſere natos.
Nam quis erit finis, ſi nec Pharſaliæ, pugnæ,
Nec Pompeius erit? perierunt tempora vitæ,

Mors

215. *Vocibus his major.*] Vt ſupra vſ. 186.

216. *Roſtra ducis laudes.*] Pro roſtris enim in foro Rom. habebantur hujuſmodi orationes funebres.

217. *Vulgi, &c.*] Ab armis diſcedere cupientis.

219. *Cum Tarcho in motu linquēdi.*] In medio animorum motu ſignum ſeceſſioni dedit. Frigidius ante: *Cum Tarchon motus.* Sed in Ms. P. inter lineas aſcriptum erat alias *dimotus*, quod viā præit ad veram lectionem *Tarcondimotus*. ita enim apud Florum nominatur hic Cilicum Princeps, & Græce Dioni eodem modo Ταρκονδίμοτος. Apud Cæſarem corruptè legi videtur *Tarcundarius*, & apud Strabonem Ταρκονδίμοτος. *Gronius.* *In motu linquēdi ſigna Catonis ſuſtulit.*] In motu ſeceſſionis & relinquēdi Catonem ſuſtulit ſigna. Ita H. Groti⁹ emendat, cum prius legeretur: *Cum Tarchon motus linquendi.* Tarcho autē dux Cilicū.

220. *Fugientem &c.*] Abitum & fugam apparantem.

223. *Magnum, &c.*] Lib. 2. vſ. 576.

225. *Aperta. &c.*] Reddita ratione conſilij ſui & ſeceſſionis.

226. *Regentem.*] Catonem.

228. *Parteſque fauore.*] In illius gratiam partes has ſecuti ſumus.

229. *Quem paci prætulit orbis.*] Cujus arma & ſigna ſequi pacā prætulit orbis.

230. *Cauſaque noſtra.*] Et cum illo, noſtra quoque belli cauſa.

233. *Perierūt tēpora, &c.*] Cōſenuim⁹ in bellis, à quib⁹ liceat diſcedere vt domi tuto moriamur.

234. *In*

Mors eat in tutum: iuſtas ſibi noſtra ſenectus
Proſpiciat flammas. bellum ciuile ſepulchra
Vix ducibus præſtare poteſt. non barbara victos
Regna manent: non Armenium mihi ſæua minatur,
Aut Scythicum Fortuna jugum: ſub jura togati
Ciuis eo. quiſquis Magno viuente ſecundus,
Hic mihi primus erit: ſacris præſtabitur vmbris
Summus honor: dominum, quem clades cogit, habebo:
Nullum, Magne, ducem. te ſolùm in bella ſecutus,
Poſt te, fata ſequar: neque enim ſperare ſecunda
Fas mihi, nec liceat. Fortuna cuncta tenentur
Cæſaris: Emathium ſparſit victoria ferrum.
Clauſa fides miſeris, & toto ſolus in orbe eſt,
Qui velit, ac poſsit victis præſtare ſalutem.
Pompeio, ſcelus eſt bellum ciuile, peremto,
Quo fuerat viuente, fides. ſi publica iura,
Si ſemper patriam ſequeris Cato, ſigna petamus
Romanus qua Conſul habet. ſic ille profatus
Inſiluit puppi, juuenum comitante tumultu.
Actum Romanis fuerat de rebus, & omnis

Indiga

234. *Iuſtas Proſpiciat flammas.*] Rogos.

236. *Vix ducibus.*] Bene *vix*: nam non totus Pompeius ſepultus eſt, & quidem miſerande: alij vero quum innumeri ſint, ſepeliri non poſſunt. *Sulpit. Non barbara, &c.*] Neque enim ſeruitutem ſub Parthis aut Scythis durã metuo, ſed ſub Romano leuem, quam ſubeo libens potius quam bella vlterius ſequar.

240. *Sacris præſtabitur vmbris Summus honor.*] Summus à me honor habebitur ſemper vmbris & memoriæ Pompeij, det modo veniam laſſo iam militiæ, vt aduerſarium victorem potius induam dominum, quam victarum partiũ ſequar vllum ducem.

243. *Fata ſequar.*] Fortunam atque exitum belli huius. *Secunda, &c.*] Proſpera, victoriam harum partium, vel priſtinam libertatem excuſſo omnino ſeruitio.

244. *Nec liceat.*] Oſtendit ſe ſorti ſuæ acquieſcere, & ſimul rebellionis tollit ſuſpicionem, & felicitatem Romano precatur imperio. *Sulpit.*

245. *Emathium, &c.*] Victoria Cæſaris diſſipauit Pompeianos & reliquias cladis Pharſalicæ.

246. *Clauſa fides.*] Bello victis negatur fides & victoris in ſupplices clementia. *Toto ſolus in orbe eſt.*] Altero è contendentibus cæſo, Imperij ſumma in poteſtatem ſuperſtitis cedat.

251. *Conſul.*] Cæſar.

252. *Inſiluit puppi.*] Propere cõſcendit nauem. *Tumultu.*] Turba.

254. *Indiga*

Indiga ſeruitij feruebat littore plebes:
Erupêre ducis ſacro de pectore voces:
Ergo pari voto geſsiſti bella juuentus
Tu quoque pro dominis, & Pompeiana fuiſti,
Non Romana manus? quòd non in regna laboras,
Quòd tibi, non ducibus, viuis, moriéſque quòd orbem
Acquiris nulli, quòd iam tibi vincere tutum eſt,
Bella fugis, quæriſque iugum ceruice vacante,
Et neſcis ſine rege pati. nunc cauſa pericli
Digna viris. veſtro potuit Pompeius abuti
Sanguine: nunc patria iugulos enſéſque negatis,
Cùm propè libertas. vnum Fortuna reliquit
Iam tribus è dominis. pudeat: plus regia Nili
Contulit in leges, & Parthi militis arcus.
Ite ô degeneres, Ptolemæi munus, & arma

Spernite.

254. *Indiga ſeruitij, &c.*] In ſeruitutem prona plebs.

255. *Erupere, &c.*] In hunc modum locutus eſt Cato.

256. *Pari voto, &c.*] Eodem voto quo Cæſariani. tu pro Pompeji dominatu, vt illi pro Cæſaris, non vtique pro libertate Rom.

257. *Tu quoque pro dominis.*] Oratio Catonis ad milites generis Judicialis eſt. Exordium ab acerba reprehenſione quod pro Pompejo, non pro libertate patriæ arma ſumpſiſſe dicatur, quod jam eo mortuo, illa deponere ſtudeant, quaſi res ad vmbilicum perducta ſit: quia in re, inquit, ſe teſtari ſeruos Pompeji, non defenſores libertatis Romanæ fuiſſe. Nunc vero illo ſublato è reb⁹ humanis, cum nondum alicujus dominatui ſubjecti ſint, malint adhuc liberi, Cæſaris ſerui eſſe ſine ſanguine, quam ſecum aduerſus illum conſociare arma. *Hortenſius.*

258. *Quod non in regna, &c.*] Poſtquam autem ſpei dominationis ſummæ filum inciſum eſt; poſtquam tuæ libertati aſſerendæ, non ducis, qui cecidit, partibus es ſuperſtes; quia mortis tuæ diſcrimine neutri regnum confirmaſti, & quia jã minimo cũ labore & periculo te in libertatem vindicaret licet, tu ab armis diſcedis: colio ſeruitutis jugum ferre parato.

261. *Ceruice vacante.*] Libera ab omni jugo, hoc eſt, ſeruitute. *Hort.*

262. *Sine rege pati.*] Sine rege & domino eſſe l. 5. vſ. 314. nõ potes eſſe liber. *Cauſa pericli.*] Libertatis ergo.

263. *Abuti ſanguine.*] Adempta libertate, & regno ſibi conſtituto.

264. *Iugulos enſeſque.*] Mortem & vires. *Sulpit.*

266. *Trib⁹ è dominis.*] Pompeio, Craſſo, Cæſare l. 1. vſ. 4. quorũ fœdera & affinitates jã olim metuẽs Cato exclamauit Remp. nuptiarũ lenocinio corruptã prodi. Appian⁹. *Pl⁹ regia Nili.*] Ad libertatem noſtrã tuẽ iã plus profuit Ptolemę⁹ qui Põpejũ; plus Parthi, qui Craſſum ſuſtulerunt.

268. *Ite ô degeneres.*] Contemptim per exclamationem eos faceſſere

Spernite. quis veſtras vlla putet eſſe nocenteis
Cæde manus? credet facileis ſibi terga dediſſe,
Credet ab Emathiis primos fugiſſe Philippis.
Vadite ſecuri: meruiſtis iudice vitam
Cæſare, non armis, non obſidione ſubacti.
O famuli turpes, domini poſt fata prioris
Itis ad heredem. cur non majora mereri,
Quàm vitam, veniámque libet? rapiatur in vndas
Infelix Magni conjux, prolèſque Metelli:
Ducite Pompeios: Ptolemæi vincite munus.
Noſtra quoque inuiſo quiſquis feret ora tyranno,
Non parua mercede dabit. ſciat iſta juuentus
Ceruicis precio bene ſe mea ſigna ſecutam.
Quin agite, & magna meritum cum cæde parate:
Ignauum ſcelus eſt tantùm fuga. dixit: & omnes
Haud aliter medio reuocauit ab æquore puppes,
Quàm ſimul effœtas linquunt examina ceras,

Atque

ceſſere iubet, qui à virtute Romana degeneratis, indigni nomine Romano, qui Ptolemæi munus, hoc eſt, libertatem ſpernitis. Cum tolleret Pompeium, vobis veſtram libertatem reſtituit; qui viuus eam adimere potuiſſet. Et cum dicit manus eorum non eſſe nocentes cæde; exprobrat eos minime fortiter pugnaſſe pro libertate. *Hort. Ptolemæi munus.*] Libertatem à Ptolemæo donatam ſimul cum bello deſerere.

269. *Quis veſtras, &c.*] Quis credat vos ſtrenue pugnando manus veſtras cæde hoſtium cruentaſſe? imo credet potius fugam à vobis in Pharſalico prœlio cœptam.

271. *Philippis.*] Ad vſ. 680 l. 1.

275. *Heredem.*] Dominatus ſucceſſorem *Cur non majora mereri.*] Sed cur non & majora ſuſcipitis ſcelera, quo ampliora à Cæſare accipiatis præmia quam veniam & vitam? Cur non Corneliam, juuenes Pompeios, vel me prodentes perdenteſue melius de Cæſare meremini, quam ipſe Ptolemæus?

277. *Proleſque Metelli.*] Hujus filia erat Cornelia, Scipionis ſcil. Metelli filia.

278. *Ptolemæi munus.*] Quod gratius ei futurum eſt quam quod ille Pompejum ſuſtulerat ferro. *Hortenſius.*

280. *Sciat.*] Probo quod habent Mss. P. & T. *ſciet* Grotius.

281. *Ceruicis precio*] Mer. *Bene ſe mea ſigna.*] Sibi vtiliter.

283. *Ignauum ſcelus eſt tantum fuga.*] Fuga eſt ſimplex defectio, niſi & aliud adjungatis ſcelus.

284. *Haud aliter medio reuocauit.*] Cilicas ſecedere volentes ad officium & in caſtra reuocat: non ſecus atque apum examina in alueos reducuntur tinnitu æris.

285. *Simul.*] Vbi, poſtquam. *Effœtas linquunt examina ceras.*] Fetu deſtitutos fauos.

286. Nam

Atque oblîta faui non miſcent nexibus alas,
Sed ſibi quæque volat, nec iam deguſtat amarum
Deſidioſa thymum : tum ſi ſonus increpat æris,
Attonitæ poſuêre fugam, ſtudiúmque laboris
Florigeri repetunt, & ſparſi mellis amorem :
Gaudet in Hyblæo ſecurus gramine paſtor
Diuitias ſeruaſſe caſæ : ſic voce Catonis
Inculcata viris iuſti patientia Martis.
Iámque actu belli non doctas ferre quietem
Conſtituit mentes, ſerieque agitare laborum.
Primum littoreis miles laſſatur arenis.
Proximus in muros, & mœnia Cyrenarum
Eſt labor : excluſus nulla ſe vindicat ira :
Pœnáque de victis ſola eſt, viciſſe, Catoni.
Inde peti placuit Libyci contermina Mauris
Regna Iubæ, ſed iter mediis Natura negabat
Syrtibus : has audax ſperat ſibi cedere virtus.

Syrtes

286. *Non miſcent nexibus alas.*] Non in formam vuæ ceu racemi pendent ab arbore βοτρυδὸν, nec conglobatim volant.

287. *Tum ſi ſonus increpat æris.*] Al. *at Phrygii ſonus vt crepat æris.* Virgil. 4. Georg. *Tinnitúſque cie & Martis quate cymbala circum.*

289. *Studiúmque laboris, &c.*] *Ipſæ intima more ſuo ſeſe in cunabula condent.*

291. *Hyblæo,*] Hybla, Siciliæ mõs florib⁹ & mellificiis clarus.

292. *Diuitias.*] Apes.

294. *Iamque actu belli, &c.*] Iamque ne per ocium ad ſeditiones relaberentur, militaribus operibus eos exercuit.

296. *Laſſatur arenis.*] Exercitatione vel itinere.

298. *Excluſus nulla ſe vindicat ira.*] Sed Plutarchus in Catone Min refert, eum profectum Cyrenen, receptum fuiſſe, cum paucis ante diebus Labienus inde eſſet excluſus.

299. *Pœnaque, &c.*] Non crudeliter vſus eſt victoria; non aliam ſumpſit de hoſtibus pœnam, præter ipſos viciſſe : id illi ſupplicij ſatis viſum. *De victis.*] Antea vbique fuit, *deuictis. Catoni* autem habent & Ms. *Grot.*

300. *Inde peti placuit, &c.*] Ibi (id eſt, Cyrenis, inquit Plutarchus) cum inaudiiſſet Scipionem à Iuba ſuſceptum, & vna eſſe Atium Varum cum copiis quem Põpejus Africę prefecerat: hyeme durante ad eos itinere terreſtri contendit. *Eorum copias*, inquit Paterculus, *auxerat M. Cato, ingenti cum difficultate itinerum, locorum inopia, perductis ad eos legionibus, qui cum ſummum ei à militibus deferretur imperium, honoratiori parere maluit.* lib. 2.

302. *Syrtibus.*] Lib. 1. vſ. 367. *Has audax ſperat ſibi cedere virtus.*] Et tamen Catonis virtuti nulla via erit inuia.

303. Syrtes

Syrtes vel primam mundo Natura figuram
Cùm daret in dubio pelagi terræque reliquit.
(Nam neque ſubſedit penitus, quò ſtagna profundi
Acciperet, nec ſe deffendit ab æquore tellus:
Ambigua ſed lege loci jacet inuia ſedes:
Æquora fracta vadis, abruptáque terra profundo,
Et poſt multa ſonant projecti littora fluctus.
Sic malè deſeruit, nullóſque exegit in vſus
Hanc partem natura ſui.) vel plenior alto
Olim Syrtis erat pelago, penitúſque natabat:
Sed rapidus Titan ponto ſua lumina paſcens,
Æquora ſubduxit Zona vicina peruſta:
Et nunc pontus adhuc Phœbo ſiccante repugnat.
Mox vbi damnoſum radios admouerit æuum,
Tellus Syrtis erit: nam iam breuis vnda ſupernè
Innatat, & latè periturum deficit æquor.
Vt primùm remis actum mare propulit omne

Claſſis

303. *Syrtes vel primam, &c.*] Vtrum (inquit poëta, in rationis Phyſicæ de natura Syrtium inquiſitionem digreſſus) Natura vel naturæ molitor Deus, cum è rudi Chao cætera omnia eximeret loca, hæc reliquerit indigeſta atque indiſcreta: ſiue olim in totum mari contecta, jam à rapido vicini Solis calore exhauſta alibi emineant vadoſa, procedente vero tempore in totum exhalarint humorem & in terram penitus ſolida ſint futura.

305. *Neque ſubſedit penitus.*] Neque litore arcet maria, ſed incerto ſinu eſt mare vadoſum, alternis fluxus atque refluxus vicibus dubium, terræ ac maris mira inæqualitate.

307. *Inuia ſedes.*] Inacceſſa, quod in eas acceſſus, niſi cum præſenti periculo non ſit. *Ambigua lege.*] Natura conditioneque incerta. Eſt enim æquor vadoſum, & terra mari intermiſta *Sulpitius.*

309. *Et poſt multa littora.*] Poſt multos arenarum ſpiſſoſque cumulos. *Sulpitius.*

312. *Natabat.*] Merſa erat.

313. *Rapidus Titan, &c.*] Sol & ſidera maris fluctibus & exhalationibus ali opinabantur Stoici & alij vet. Ariſt. l. 2. Meteor. & hos ſecuti poëtæ, *conuexa polus dum ſidera paſcet.* Aeneid. 1. Virgil. vide l. 1. vſ. 415.

314. *Subduxit.*] Attraxit magna ex parte. *Peruſta.*] Torridæ.

315. *Et nunc pontus, &c. repugnat.*] Obſtat adhuc, quo minus in terram ſolidam tutus abeat, quod temporis proceſſu fiet.

319. *Vt primum, &c.*] Diſcribit periculoſam Catonis nauigationem ad Iubam Mauritaniæ Regem. *Hort. Vt primum, &c.*] Poëta Catonem partem itineris claſſe emenſum vſque ad Tritonidem paludem fingit. *Actum mare.*] *Ictum mare* Ms. P. *aptum mare,* Ms. R. R. *Grocius.*

320. *Claſ*

Claſſis onus, denſis fremuit niger imbribus Auſter
In ſua regna furens : tentatum claſſibus æquor
Turbine defendit, longéque à Syrtibus vndas
Egit, & illato confregit littore pontum.
Tum quarum recto deprendit carbaſa malo
Eripuit nautis, fruſtráque rudentibus auſis
Vela negare Noto ſpatium vicere carina,
Atque vltra proram tumuit ſinus. omnia ſiquis
Prouidus antennæ ſuffixit lintea ſumma,
Vincitur, & nudis auertitur armamentis.
Sors melior claſſi, quæ fluctibus incidit altis,
Et certo iactata mari. quæcunque leuata
Arboribus cæſis flatum effudêre prementem:
Abſtulit has ventis liber contraria voluens
Æſtus, & obnixum victor detruſit in Auſtrum.
Has vada deſtituunt, atque interrupta profundo

Terra

326. *Claſſis onus.*] Milites naui vectos.

321. *In ſua regna furens.*] In regiones Meridionales. *Tentatum claſſibus, &c.*] Auſter impetu arcuit mare tentatum claſſibus, repulitque vndas longe à Syrtibus: idem Auſter obiecit ponto cumulos arenæ ingeſtos interruptis vndis.

323. *Illato confregit littore portum.*] Emenda ex Ms. P. *In lato confregit littore pontum.* Id eſt, non in vadis. *Grotius.*

324. *Tum quarum, &c.*] Vela tenſa impellens Auſter, non paſſus ea à nautis dimitti, fractis funibus rapuit.

326. *Vela negare Noto ſpacium, &c. vltra proram, &c.*] Cumque rudentibus nautæ fruſtra tentarẽt ſubmittere vela, ſinus velorũ propellebantur vltra proram.

327. *Omnia ſi quis, &c.*] Quod ſi quis vela collecta antennæ ſubſtrinxiſſet, vincitur tamen vi Auſtri, & auertitur à curſu quem intenderat, ſpoliata velo antenna.

329. *Auertitur.*] Hoc eſt, ab incepto nauigationis curſu diſſicitur. *Nudis armamentis.*] Armamenta propriè ſunt armorum collectiones. Hinc in nauibus *armamenta* dicuntur naualia inſtrumenta; vt vela & funes nautici. *Hortenſ.*

330. *Sors melior claſſi, &c.*] Minus vexabantur illæ naues quæ altum tenuerunt mare, euitatis his incertis inter Syrtes vndis.

331. *Quæcunque leuata, &c.*] Quæ leuiores factæ ſuccifis malis ventum effudere.

333. *Abſtulit has ventis liber.*] Mss. *Abſtulit has liber, ventis contraria voluens.* Melius. *Grot.* *Abſtulit has &c.*] Aeſtus obuius ſui iuris, vt contra quem non obnitebantur vela, has eripuit ventis.

334. *Obnixum.*] Contra quem obnitebantur. *Victor detruſit in Auſtrum.*] Aeſtus potentior vento.

335. *Has.*] Alias. *Interrupta profundo.*] Nam terram interrup-

tam

Terra ferit puppes: dubioque obnoxia fato
Pars ſedet vna ratis, pars altera pendet in vndis.
Tunc magis impactum breuibus mare, terraque ſæuit
Obuia conſurgens: quamuis eliſus ab Auſtro,
Sæpè tamen cumulos fluctus non vincit arenæ.
Eminet in tergo pelagi procul omnibus aruis,
Inuiolatus aqua, ſicci iam pulueris agger,
Stant miſeri nautæ, terraque hærente carina
Littora nulla vident. ſic partem intercipit æquor:
Pars ratium maior regimen, clauúmque ſecuta eſt,
Tuta fuga, nautáſque loci ſortita peritos,
Torpentem Tritonos adit illæſa paludem.
Hanc, vt fama, Deus, quem toto littore pontus
Audit ventoſa perflantem murmura concha,
Hanc & Pallas amat: patrio quæ vertice nata
Terrarum primam Libyen (nam proxima cælo eſt,
Vt

tam mari. arenas appellat, quæ vento collectæ, mare vadoſum reddunt. *Hort.*

336. *Terra ferit puppes.*] Arena. *Dubioque, &c.*] Arenane an aquis ſit peritura.

337. *Pars ſedet vna ratis.*] Prora hæret in vado, puppis fluctuat in vndis.

338. *Breuibus mare, &c.*] *The flats, the ſholes. In breuia & Syrtes vrget, miſerabile viſu, Illiditq; vadis, atque aggere cingit arena.*

341. *Tergo pelagi, &c.*] *Dorſo maris.* Virg. Aeneid. 1.

342. *Pulueris agger.*] Multum arenæ, in modum montis congeſtæ. *Hort.*

344. *Sic partem intercipit æquor.*] Sic nauium aliæ à Syrtibus retinebantur, aliæ gubernatorum peritia è Syrtibus in altum prouectæ appellebant, oſtium fluuij Tritonis iuxta Tritonida paludem in Africa Propria. Mela libro 1. cap. 7.

347. *Torpentem paludem.*] Ob naturam paluſtrem. *Hortenſ.*

348. *Deus.*] Triton, Neptuni tubicen.

349. *Perflantem, &c.*] *Cærula concha exterrentem freta.* Aeneid. 10. Virgil. *conchaque ſonanti Inſpir. &c.* Ouidius 1. Metam.

350. *Hanc & Pallas amat.*] Vt quæ ibi primum apparuiſſe dicitur in terra proximiore cœlo. hinc *Pallantias* dicta Callimacho & Plin. & Solin. c. 40. palus, quam Triton amnis inflexit. vbi ſpeculatam ſe artium deam crediderunt. *Patrio quæ vertice nata.*] E cerebro Iouis nata, Ouid. Faſt. 3. ſumma quippe aëris regio tribuitur Mineruæ, vt media Ioui & infima Iunoni.

351. *Terrarum primam Libyen, &c.*] Aegyptum, inquit Marcellinus libro. 22. omnium antiquiſſimam, niſi quod ſuper antiquitate certat cum Scythis. de quo certamine vide quæ Iuſtinus libro. 2. & Claudian. in Eutropium. Herodotus tamen cum Phrygiis Aegyptios contendiſſe refert lib. 2.

355. Quam

Vt probat ipſe calor) tetigit: ſtagníque quieta
Vultus vidit aqua, poſuítque in margine plantas.
Et ſe dilecta Tritonida dixit ab vnda.
Quam iuxta Lethes tacitus prælabitur amnis
Infernis, vt fama, trahens obliuia venis:
Atque inſopiti quondam tutela draconis,
Heſperidum pauper ſpoliatis frondibus hortus.
Inuidus, annoſo famam qui derogat æuo,
Qui vates ad vera vocat. Fuit aurea ſilua,
Diuitiíſque graues, & fuluo germine rami.
Virgineúſque chorus nitidi cuſtodia luci,
Et nunquam ſomno damnatus lumina ſerpens,
Robora complexus rutilo curuata metallo.
Abſtulit arboribus pretium, nemorique laborem
Alcides: paſſúſque inopes ſine pondere ramos
Retulit Argolico fulgentia poma tyranno.
His igitur depulſa locis, ejectáque claſſis
Syrtibus, haud vltrà Garamantidas attigit vndas:

Sed

355. *Quam juxta Lethes, &c.*] Circa extimum Syrtium cornu, Berenicen ciuitatem alluit Lethō (ita appellat Solinus c.40.) amnis, inferna vt putant, exundatione prorumpens, & apud priſtinos vates latice memoratus obliuionis. Quamuis longe à Tritonide palude diſtant Lethon ceu Lethe fluu. & Heſperidum horti.

357. *Inſopiti quondam tutela draconis.*] Peruigilis draconis, ſiue ille paſtor fuerit Cuſtodiens χρύσεα μῆλα, id eſt, pecora, natiuo rutila colore, vt Athenæus vult l.3.c.7. ceu mala citrea Medica, aurea inuoluerit ſinuoſus amnis, vt Plinius l.5.c.1.

358. *Heſperidum pauper, &c.*] Heſperi filiarum, Aegles, Arethuſæ & Heſperethuſæ. quarum hortum Solin. cap.37. Virg. 3. Aeneid. & Plin.l.5. c.5. in Mauritania Tingitana ponunt, atque idem Plin. libro 5. cap. 1. ad Syrtim Man. Sed Claudianus 1 laud. Stiliconis, ad Tritonem fluu.

359. *Inuidus, &c.*] Maligni eſt antiquitati fidem derogare, & in Poëtis fidem requirere.

361. *Diuitiíſque graues.*] Aureis pomis.

362. *Virgineúſque chorus, &c.*] Heſperides, modo ad vſ.358.

364. *Robora, &c.*] Arbores auriferas.

365. *Abſtulit arboribus pretium.*] *Alcida adortus nemoris opulenti domos Aurifera vigilis ſpolia ſerpentis tulit.* Sen. Herc. Fur. vſ.238.

367. *Argolico, &c.*] Euryſtheo Argiuorum regi, qui iuſſu Iunonis fuit Herculi ἐργοδιώκτης.

368. *His igitur, &c.*] Claſsis par Syrtibus prouecta ſub Pompejo non vltra litus Garamantum, appulit meliorem Africæ partem, vbi Varus. ſed vide quæ ad vſ.120. ſupra.

370. *Sed*

Sed duce Pompeio Libyes melioris in oris
Manſit. at impatiens virtus hærere Catonis
Audet in ignotas agmen committere gentes,
Armorum fidens, & terra cingere Syrtim.
Hæc eadem ſuadebat hyems, quæ clauſerat æquor.
Et ſpes imber erat, nimios metuentibus ignes:
Vt neque ſole viam, nec duro frigore ſæuam,
Inde polo Libyes, hinc bruma temperet annus:
Atque ingreſſurus ſteriles, ſic fatur, arenas.
O quibus vna ſalus placuit mea caſtra ſecutis
Indomita ceruice mori, componite mentes
Ad magnum virtutis opus ſummóſque labores.
Vadimus in campos ſteriles, exuſtáque mundi,
Quà nimius Titan, & rara in fontibus vnda,
Siccáque letiferis ſqualent ſerpentibus arua,
Durum iter. ad leges, patriæque ruentis amorem
Per mediam Libyen veniant, atque inuia tentent,
Si quibus in nullo poſitum eſt euadere voto,

Si

370. *Sed duce Pompeio.*] Filio magni Pompeij.

371. *At impatiens, &c.*] Supra verſu 300.

373. *Terra cingere Syrtim.*] Terreſtri itinere circuire.

374. *Hac eadem ſuadebat hyems.*] Timebat quippe tempeſtates hyeme iam claudente maria ſperabatque clementius iter bruma mitigante regionis calorem. Ita, inquit Plutarchus, per Africam hyberno tempore ſuos traduxit, haud multo pauciores decem millibus, ſpacio 30. dierum. Strab. vlt. lib.

377. *Inde polo, &c.*] Inde ab æſtu Auſtrino: hinc à frigore Boreali. *Hortenſius.*

379. *O quibus vna ſalus.*] Exhortatoria oratio, Catonis perſonæ conueniens, tetrica ac dura, ad tolerantiam laborum, quos ſubituri ſunt per deſerta Libyæ. Proponit pericula æſtus & ſitis; tum autem diſcrimina à ſerpentum morſibus. Sed his rurſum opponit libertatem, quam vindicaturi ſint, ni malint Cæſarem dominum. *Hortenſ.* *Vna ſcelus.*] Sola: nam ſine libertate nolumus eſſe ſalui. *Sulpit.*

380. *Indomita.*] Libera, non ſubiugata Cæſari. *Sulpitius.*

382. *Vadimus in campos, &c.*] Quicunque forti eſtis animo & patriæ amantes; ſequimini me libertatem petentes per deſerta, ſitim, æſtum, diſcrimina ſerpentum, &c.

385. *Durum iter ad leges.*] Ad leges decuſque patriæ tuendum, fortes inuitat: molles, qui ſeruire poſſunt, repellit à ſe ad Cæſarem. *Sulpit.*

387. *In nullo voto poſitum.*] Id eſt, qui nulla vota faciunt euadendi. *Sulpitius.*

389. *Per*

Si quibus ire ſat eſt. neque enim mihi fallere quenquã
Eſt animus, tectóque metu perducere vulgus.
Hi mihi ſint comites, quos ipſa pericula ducent,
Qui me teſte, pati, vel quæ triſtiſſima, pulcrum,
Romanúmque putant. at qui ſponſore ſalutis
Miles eget, capitúrque animæ dulcedine, vadat
Ad dominum meliore via. dum primus arenas
Ingrediar, primúſque gradus in puluere ponam.
Me calor æthereus feriat, mihi plena veneno
Occurrat ſerpens; fatóque pericula veſtra
Prætentate meo: ſitiat, quicunque bibentem
Viderit: aut vmbras nemorum quicunque petentem,
Æſtuet: aut equitem peditum præcedere turmas,
Deficiat; ſi quo fuerit diſcrimine notum
Dux, an miles eam. ſerpens, ſitis, ardor, arena,
Dulcia virtuti: Gaudet patientia duris.
Lætius eſt, quoties magno ſibi conſtat, honeſtum.
Sola poteſt Libye turbam præſtare malorum,

Vt

389. *Perducere.*] Deludere, vel detinere.

390. *Ipſa pericula ducent.*] Hoc eſt, qui cauſa experiendi pericula veniunt. *Sulpit.*

392. *Romanumque putant.*] Romano, id eſt, forti viro dignum. *At qui ſponſore ſalutis.*] Qui vero adeo ignaui ſunt, vt ſaluti ſuæ & vitæ plus conſulant quam honeſto & libertati; iis patet mollior & facilior ad turpem ſeruitutem via.

394. *Dominum meliore via.*] Cæſarem libertatis oppreſſorem. *Primus arenas, &c.*] Septem continentibus diebus iter factum eſt, cum ipſe agmen pedes duceret, neque vnquam equo aut iumento vteretur. Cœnabat etiam ſedens; nam poſt Pharſalicam cladem, priori id luctui addiderat, vt nunquam niſi dormiendi cauſa accumberet. Plutarch. in Catone Min. Strabo vero in vlt. libro refert eum 30. diebus Syrtim luſtraſſe.

396. *Me calor æthereus.*] Rigidum Catonem delineat diſertè, dum ſe ducem ad omnium periculorum tolerantiam offert.

398. *Bibentem.*] Me.

404. *Lætius eſt.*] Omnis virtus quo circa difficiliora verſatur eo laudabilior eſt & maior. *Sulpit.*

405. *Sola poteſt Libye, &c.*] Timiditatis & turpis fugæ crimine abſoluet nos iter hoc per Libyæ pericula omni hoſte grauiora ſponte ſuſceptum. *Libye turbam præſtare, &c.*] Quaſi dicat, Cum alias turpe ſit viris fugere malorum metu, quale quiddam poſt pugnam Pharſalicam accidiſſe videri poteſt: Libya, quia tot malis abundat, ignominiam & turpitudinem hanc tollet. Neque enim malorum metu fugiſſe videbimur, quum vltrò malorum turbam petamus; eamque terram peragre

Vt deceat fugiſſe viros. Sic ille calentes
Incendit virtute animos, & amore laborum,
Irreducémque viam deſerto limite carpit:
Et ſacrum paruo nomen clauſura ſepulchro
Inuaſit Libye ſecuri fata Catonis.
Tertia pars rerum Libye, ſi credere famæ
Cuncta velis: at ſi ventos cœlúmque ſequaris,
Pars erit Europæ. nec enim plus littora Nili,
Quàm Scythicus Tanais primis à Gadibus abſunt:
Vnde Europa fugit Libyen, & littora flexu
Oceano fecêre locum: ſed maior in vnam
Orbis abit Aſiam. nam cùm communiter iſtæ
Effundant Zephyrum, Borea latus illa ſiniſtrum
Contingens, dextrúmque Noti, diſcedit in ortus,

Eurum

peragremus, vnde periculorum plus metuendum ſit, quam ſi hoſti obuiam iremus. Loquitur vt Stoïcus; docent enim Stoïci ἀπάθειαν, voluntque à ſapiente, omnem metum ac perturbationem abeſſe debere. *Micyllus.*

408. *Irreducemque, &c.*] Per quam non erit redeundum.

409. *Et ſacrum paruo, &c.*] Et Cato ſecurus fati, quod eum hic manebat, inuaſit Libyam ſibi fatalem.

411. *Tertia pars rerum Libye.*] Si vulgarem admittas orbis diuiſionem, Africa eſt tertia orbis pars: ita & Saluſtius in bello Iug. *In diuiſione*, inquit, *orbis terræ plerique in parte tertia Africam poſuere: pauci, tantummodo Aſiam & Europam eſſe, ſed Africam in Europa, &c.*

412. *At ſi ventos, &c.*] At ſi ventorum cœlique reuoluti rationem ſequaris; Africam complectitur Europa, quæ duæ conjunctæ, excepto quod interluat mare Mediterraneum, Occidentalem conſtiunt orbis medietatem, vti Aſia Orientalem.

413. *Nec enim plus litora Nili.*] Neque enim Nilus qui Africam, in diuiſione tripartita, ab Aſia diſterminat, remotior eſt à Gadibus inſ. extremæ Hiſpaniæ; quam Tanais fluu. qui cum Euxino, in quem prolabitur, Europam ab Aſia diuidunt. *Nili.*] Nilus Aſiam ab Africa; Tanais ab Europa diſterminat. Et ab occaſu Europam ab Africa ita diuidit, vt per fretum Gaditanum ortum petenti, Europam læuam, Africam dextram habeat. *Fugere Libyam* videtur Europa, quod ab interluente medio mari interraneo ſeuulſa ſit. *Hortenſius.*

415. *Vnde Europa fugit Libyen.*] Ad quas Gades, Europa ſeparatur ab Aſia interjectu maris Mediterranei. *Et littora fluxu.*] Malim *flexu.* Grotius.

416. *Sed maior in vnam, &c.*] Et tamen Aſia eſt maior orbis terrarum pars, quam Europæ conjuncta Africa.

417. *Nam cum communiter iſta, &c.*] Cum Africa & Europa in Orientem effundant Zephyrũ; illa à Noto, hæc à Boreali parte: Aſia ſola ſe extendens vtrinq; ad Auſtrum à dextra, ad Boream à ſiniſtra vendicat ſibi totum Eurũ.

Eurum ſola tenens. Libyca quod fertile terra eſt,
Vergit in occaſus: ſed & hæc non fontibus vllis
Soluitur: Arctoos raris Aquilonibus imbres
Accipit, & noſtris reficit ſua rura ſerenis.
In nullas vitiatur opes; non ære, nec auro
Excoquitur, nullo glebarum crimine, pura,
Et penitus terra eſt. tantum Mauruſia genti
Robora diuitiæ, quarum non nouerat vſum:
Sed citri contenta comis viuebat, & vmbra.
In nemus ignotum noſtræ venêre ſecures:
Extremóque epulas, menſáſque petiuimus orbe.
At quæcunque vagam Syrtim complectitur ora
Sub nimio projecta die, vicina peruſti
Ætheris, exurit meſſes, & puluere Bacchum
Enecat, & nulla putris radice tenetur.
Temperies vitalis abeſt: & nulla ſub illa
Cura Iouis terra eſt: Natura deſide torpet

Orbis,

420. *Libyca, &c.*] Libyes pars occiduæ fertilior eſt, ſicca tamen. Plin. libro 5. cap. 22.

422. *Arctoos raris.*] A Septentrione immiſſos. *Aquilonibus imbres, &c.*] Boreas enim qui nobis ſerenus eſt, illis pluuiam inducit: vt Auſter contra nobis humidus & imbrifer, illis ſerenus.

424. *In nullas vitiatur opes, &c. penitus terra eſt.*] Pura enim & ſimplex terra, vbere tantum glebæ potens, non ſterileſcit admiſtione venarum metallorum. ſic Perſ. Sat. 2. *Et Calabrum coxit vitiato murice vellus.* Iuuenal. ſat. 3. *nec ingenuum violarent marmora tophum.* & infra vſ. 519.

425. *Glebarum crimine.*] Crimen terræ eſt aurum & argentum producere. *Sulpit.*

426. *Tantum Mauruſia genti.*] Tantum Mauritaniæ diuitiæ ſunt citri arbores, quarum tamē vſum non nouerunt vltra quam vmbris earum gaudebant: noſtris vero in ſummo precio & honore ſunt lectuli & menſæ è citra. *Accipe felices Atlantica munera ſyluas: Aurea qui dederit dona, minora dabit.* Martial. epigr. 89. lib. 14. vide Plin. lib. 13. & 15. cap. 5.

430. *Extremoque orbe.*] E Mauritania. *Epulas.*] Eſculenta & poculenta. *At quæcunque, &c.*] Orientalis vero Africæ pars quæ in Meridiem excurrit, Syrtes complexa, zonæ torridæ ſubiecta aut vicina, ſolis æſtu exuſta, in totum ſterilis eſt.

431. *Vagam.*] Inſtabilem.

432. *Sub nimio proiecta die.*] In meridiem extenta, qui nimis illic æſtuat. *Sulpit.*

433. *Bacchum.*] Vites.

434. *Nulla putris radice tenetur.*] Soluta in puluerem, non habet arbores.

436. *Iouis terra eſt.*] Cœli & ætheris; pluuiæ, vt lib. 8. vſ. 447. *vel* ſimpliciter, Dei.

437. *Orbis*

Orbis, & immotis annum non ſentit arenis.
Hoc tam ſegne ſolum raras tamen exerit herbas,
Quas Naſamon gens dura legit, qui proxima ponto
Nudus rura tenet, quem mundi barbara damnis
Syrtis alit. nam littoreis populator arenis
Imminet, & nulla portus tangente carina,
Nouit opes. ſic cum toto commercia mundo
Naufragiis Naſamones habent. hâc ire Catonem
Dura iubet virtus. illîc ſecura iuuentus
Ventorum, nulláſque timens tellure procellas,
Æquoreos eſt paſſa metus. nam littore ſicco,
Quàm pelago, Syrtis violentiùs excipit Auſtrum,
Et terra magis ille nocet, non montibus ortum
Aduerſis frangit Libye, ſcopulíſque repulſum
Diſſipat, & liquidas è turbine ſoluit in auras:
Nec ruit in ſyluas, annoſáque robora torquens
Laſſatur: patet omne ſolum, libérque meatu
Æoliam rabiem totis exercet arenis:

At

437. *Orbis.*] Illa orbis terræ pars. *Immotis.*] Inaratis. *Annum non ſentit arenis.*] Anni vices & vires. nec meſſes autumni, &c.

438. *Segne ſolum.*] Infæcundum.

439. *Naſamon gens dura legit, &c.*] Naſamones Africæ pop. in ſolo arenoſo, vicini Syrtibus. quarum naufragiis victitant, quippe obſident litora & æſtu deſtituta nauigia notis ſibi vadis occupant. Curt. 4. quos antea *Meſammones* Græci appellauere, quia medios inter arenas ſitos. *Sulpit.*

440. *Nudus.*] Pauper. *Mundi damnis*] Præda omnium qui incidunt in Syrtes. diripiunt enim naues & naufragos. *Sulpit.*

441. *Nam litoreis, &c.*] Et quamuis portus atque commercij expertes ſint, fruuntur tamen mercibus & opibus ab omni orbis parte, rapientes ſcil. naues Syrtibus illiſas.

444. *Habent.*] Habere videntur ob naufragia.

445. *Illic ſecura, &c.*] Atque hic Romani ſecuri iam, vti credebant, ventorum; experti ſunt grauiores procellas in terra quam quæ in æquore timentur.

447. *Æquoreos metus.*] Pericula, quæ ſolent in mari timeri. *Sulpit. Nam litore ſicco.*] In plana enim & expoſita regione iuxta Syrtes, violentius furit Auſter quā in pelago; maiores hic arenæ quā ibi aquarum fluctus concitaus.

449. *Non montibus ortū, &c.*] Nō habet illa pars Africæ montes, ſcopulos aut ſyluas quæ venti impetum frangant & aërē reſoluant: ſed patet, expoſita rapidis ventis.

450. *Libye.*] Ita reſcribendum pro *Libya.* Grotius.

451. *È turbine.*] Ita maluimus quam *ſe.* Grotius.

454. *Æoliam rabiem, &c.*] Ven-

At non imbriferam cum torto puluere nubem
Inflexum violentus agit : pars plurima terræ
Tollitur, & nunquam reſoluto vertice pendet.
Regna videt pauper Naſamon errantia vento,
Diſcuſſáſque domos : volitántque à culmine raptæ
Detecto Garamante caſæ. non altiùs ignis
Rapta vehit : quantumque licet conſurgere fumo,
Et violare diem, tantum tenet aëra puluis.
Tum quoque Romanum ſolito violentior agmen
Aggreditur, nullúſque poteſt conſiſtere miles,
Inſtabilis raptis etiam, quas calcat, arenis.
Concuteret terras, orbémque à ſede moueret,
Si ſolida Libye compagê, & pondere duro
Clauderet exeſis Auſtrum ſcopuloſa cauernis :
Sed quia mobilibus facilis turbatur arenis,
Nuſquam luctando ſtabilis manet : imáque tellus
Stat, quia ſumma fugit. galeas, & ſcuta virorum,
Piláque contorſit violento ſpiritus actu,
Intentúſque tulit magni per inania cœli.

Illud

torum ex Aeoli antro ruentium rabiem.

455. *Non imbriferam.*] Tφ'ir. Nubem non imbriferam, hoc eſt, areniferam. *Crot. Nõ imbriferam.*] Sed areniferam.

457. *Et nunquam,&c.*] Neque vnquam in aëre ſuſpenditur, more nubis imbriferæ reſoluta.

458. *Regna videt,&c.*] Deſcribit Catonis laborioſum iter per deſerta Libyæ, ad Ammonis templum apud Garamantas. Finitimi hi Pſyllis ſunt, à Garamante Apollinis filio nominati qui illic de ſuo nomine oppidum Garamantum condidit. *Hortenſ. Regna videt,&c.*] Vrbes & terram quam poſſidet, *vel* caſas & tuguria. vt ecloga 1. Virg. *mea regna videns.* Cic. 1. de Oratore, *niſi in tuo regno eſſemus.*

461. *Rapta vehit.*] Quæcunque rapuit, fauillam, flammam, fumum.

462. *Et violare diem.*] Obſcurare lucem diei.

463. *Violentior.*] Ventus.

465. *Raptis etiam.*] A vento ſubtractis.

466. *Concuteret terras.*] Quod ſi Africa durati eſſet ſoli, quod ventis reſiſteret; aut cauernoſa, quæ ventos clauderet: ventorum procul dubio rabie dimoueretur è loco. *Orbemque à ſede moueret.*] Illam orbis partem, Libyam.

470. *Luctando ſtabilis manet.*] Reſiſtendo ventorum flatibus.

471. *Stat.*] Non concutitur. *Fugit.*] Cedit Auſtro.

472. *Spiritus.*] Ventus. *Actu.*] Impulſu.

473. *Intentuſque tulit magni.*] Continuus, non intermittens. *Per inania cœli.*] Per aëra.

474. *Illud*

Illud in externa forſan longéque remota
Prodigium tellure fuit: delapſáque cælo
Arma timent gentes, hominúmque erepta lacertis
A Superis demiſſa putant. ſic illa profectò
Sacrifico cecidêre Numæ, quæ lecta juuentus
Patritia ceruice mouet: ſpoliauerat Auſter
Aut Boreas populo ancilia noſtra ferentes.
Sic orbem torquente Noto Romana juuentus
Procubuit, metuénſque rapi, conſtrinxit amictus,
Inſeruitque manus terræ: nec pondere ſolo,
Sed nixu jacuit, vix ſic immobilis Auſtro,
Qui ſuper ingenteis cumulos inuoluit arenæ,
Atque operit tellure viros. vix tollere miles
Membra valet, multo congeſtu pulueris hærens.
Alligat & ſtantes affuſa magnus arenæ
Agger, & immoti terra ſurgente tenentur.
Saxa tulit penitus diſcuſſis proruta muris,
Effuditque procul miranda ſorte malorum:
Qui nullas vidêre domos, vidêre ruinas.

Iamque

474. *Illud in externa, &c.*] Videtur poëta non tam ad miracula, & præmonita Deorum referre has pluuias prodigioſas, quam ad rationem Phyſicam. atque in illorum inclinare ſententiam, qui opinantur illa, quæ ita per pluuiã decidunt, vi ventorum in ſublime euecta è longinquis locis ferri atque inde decidere, quanquam hæc alij à calore Solis attrahi atque ex aptitudine materiæ mutari credunt. Ariſt. 5. Phyſ. c. 2. & de gen. animal. lib. 4. cap. 4.

477. *Sic illa profectò.*] Ita fortaſſe ancile illud quod Numæ tempore è cœlo decidiſſe creditur, aliunde huc vento delatum eſt.

478. *Sacrifico cecidere Numæ.*] Sacrorum & religionis inſtitutori. *Lecta iuuentus, &c.*] Salij, ſacerdotes Martis, è Patritiis lecti. lib. 1. vſ. 603.

481. *Orbem torquente, &c.*] Arenas, terram Libycam, vt ſupra vſ. 466.

483. *Nec pondere ſolo.*] Vix prono in terram nixu ſaburrati tuebantur ſe Romani, quo minus ab Auſtro abriperentur.

484. *Nixu.*] Conatu, ne raperentur. *Sulpit.*

485. *Qui ſuper ingenteis, &c.*] Alluſum videtur ad hiſtoriam Pſyllorum, qui Naſamonibus vicini, cum ab Auſtro valido & diutino aliquando vexarentur, contra illum tanquam hoſtem profecti, interierunt congeſtu arenæ vniuerſi oppreſſi. Herod. lib. 4. A. Gell. lib. 16. cap. 11.

489. *Agger, &c.*] Aggeſtis arenæ cumulis, & tenaciſſimo ſabulo, quod prærutum & veſtigio cedens ægre moliuntur pedes.

Iamque iter omne latet: nec ſunt diſcrimina terræ
Vlla, niſi ætheriâ medio velut æquore flamma.
Sideribus nouere vias: nec ſidera tota
Oſtendit Libycæ finitor circulus oræ,
Multáque deuexo terrarum margine celat.
Vtque calor ſoluit, quem torſerat aëra ventus,
Incenſúſque dies, manant ſudoribus artus:
Arent ora ſiti: conſpecta eſt parua maligna
Vnda procul vena: quàm vix è puluere miles
Corripiens, patulum galea confudit in orbem,
Porrexitque duci. ſqualebant puluere fauces
Cunctorum: minimúmque tenens dux ipſe liquoris
Inuidioſus erat. Méne, inquit, degener vnum
Miles in hac turba vacuum virtute putaſti?
Vſque adeò mollis, primiſque caloribus impar
Sum viſus? quanto pœna tu dignior iſta,
Qui populo ſitiente bibas! ſic concitus ira
Excuſſit galeam, ſuffecitque omnibus vnda,

Ventum

493. *Iamque iter omne latet.*] Viarum ſcil. ſignis arena obrutis.

494. *Ætheria medio, &c.*] Stellæ velut nauigantibus obſeruatæ. Inter Syrtes, quamuis terra pergentibus, iter ſideribus deſtinatur, nec aliter curſus pateſcit. Nam putris ſoli faciem aura mutat, &c. Solinus cap. 40.

495. *Tota.*] Alij, *nota*, id eſt, Auſtralia. nobis Septentrionem verſus poſitis ignota, non viſa.

496. *Finitor circulus oræ.*] Horizon ille ab ὁρίζω. terminat enim & diuidit ſuperius hemiſphærium ab inferiori.

497. *Deuexo terrarum, &c.*] Inclinato, ſub terra demerſo.

498. *Vtque calor ſoluit, &c.*] Simulatque aër venti agitatione refrigeratus, increſcente die incaluit.

499. *Incenſuſque dies, &c.*] Verſus hic aliquot omiſimus, ineptè ex loco inferiore repetitos: qui & in Ms. deerant. *Grotius. Incenſuſque dies.*] Vulgati lib. habent: *Incenſuſque dies (iam mundi ſpiſſior ignu, Iam plaga, quam nullam Superi mortalibus vltra A medio fecere die, calcatur, & humor In Noton omnis abit) manant ſud. &c.* quam Parentheſin, ineptè ex loco inferiore repetitam, omiſit Grotius, quod in Ms. deerat.

500. *Maligna, &c.*] Cænoſa vel tenui lama.

501. *Quam vix, &c.*] Simile quiddam de Alexandro refert Q. Curtius lib. 7. & Plut. in vita Alex.

505. *Inuidioſus erat.*] Inuidiæ obnoxius, ſi ſolus bibiſſet. *Mene, inquit.*] Caſtigat milites exordio orationis, à perſonæ ſuæ virtute, & laborum periculorumque tolerantia. *Hortenſ.*

510. *Suffecitque omnibus vnda.*] Nemine deſiderante illud cui abſtinuiſſet dux.

511. *Ventum.*

Ventum erat ad templum, Libycis quod gentibus vnũ
Inculti Garamantes habent: ſtat corniger illîc
Iupiter, vt memorant, ſed non aut fulmina vibrans,
Aut ſimilis noſtro, ſed tortis cornibus Ammon.
Non illîc Libycæ poſuerunt ditia gentes
Templa: nec Eois ſplendent donaria gemmis.
Quamuis Æthiopum populis, Arabûmque beatis
Gentibus, atque Indis vnus ſit Iupiter Ammon,
Pauper adhuc Deus eſt, nullis violata per æuum
Diuitiis delubra tenens: morúmque priorum
Numen Romano templum defendit ab auro.
Eſſe locis Superos teſtatur ſilua per omnem
Sola virens Libyen. nam quicquid puluere ſicco
Separat

511. *Ventum erat, &c.*] Tranſit ad deſcriptionem templi Iouis Ammonis. Iouem à forma: templum à paupertate & cultus tenuitate. *Hortenſ.*

512. *Stat corniger illic Iupiter.*] Iup. arietina forma, vel vmbilico tenus (vt habet Q. Curtius lib. 4.) arieti ſimilis, cultus. quod hic Libero patri exercitum ducenti, ſiti fatigato, & Iouis patris imploranti auxilium, ſtatim viſo ariete, fons exiluit arenis. vide Dio. Sic. lib. 17. & Herod. Euterp.

514. *Ammon.*] Ab ἄμμου quod in Cyrenaica regione arenoſa templum illi conditum ſit. Pauſan. in Meſſen. à paſtore eiuſdem nominis dici eum autor eſt. quidã à חמן ſolario, ſimulachro Iouis in excelſo loco extructo.

517. *Beatis, &c.*] Diuitibus, Felicis Arabiæ incolis. *Icci beatis nunc Arabum inuides gazis.* Horat. 29. ode lib. 1.

518. *Vnus ſit Iupiter Ammon.*] Vnum, commune, & ſummũ numen. cuius oraculum non Pythio cedit. Aethiopes autẽ Africani dicti ſunt Indi. Philoſtratus lib. 3. de vita Apollonij vocat γένος ἰνδικόν. lib. 6. ἀπὸ τῶν ἰνδῶν ἥκοντας, & ἀποίκους ἰνδῶν. Euſeb. in lib. poſt. *Æthiopes ab Indo fluu. ſurgentes iuxta Ægyptum conſedere.* Virgil. 4. Georg. de Nilo: *Vſque coloratis amnis deuexus ab Indis.*

519. *Nullis violata, &c.*] Sic Iuuenalis ſat. 11. vſ. 116. *Fictilis & nullo violatus Iupiter auro.* & ſupra 424. vſ.

520. *Morũque priorũ, &c.*] Priſcæ ſimplicitatis, incorruptæ fidei.

521. *Romano templum, &c.*] Ne polluatur auro templum more Romano. *In templis quid facit aurum?* Perſ. 2. Satyr.

522. *Eſſe locis Superos teſtatur.*] Templo Ammonis fons proximat (inquit Solinus cap. 40.) Soli ſacer, qui humoris nexibus humũ ſtringit, fauillam etiam in ceſpitem ſolidat. In qua gleba non ſine miraculo lucus viret, vndique ſecus agris arentibus. Plin. lib. 2. c. 106. Curtius 4. Mela lib. 1. c. 8. *Silua per omnem, &c.*] Fontibus & ſyluis numina ineſſe credebat antiquitas.

523. *Nam quicquid, &c.*] Reliqua omnis regio inter Leptin Minorem, quæ Libyphœnicium Africæ vrbs eſt & Pentapolitanam regionem (quam Berenicida vocat à Berenice vna è quinque vrbibus, nomen ſortita à Berenice Ptolo-

Separat ardentem tepida Berenicida Lepti,
Ignorat frondes: ſolus nemus extulit Ammon.
Siluarum fons cauſa loco, qui putria terra
Alligat, & domitas vnda connectit arenas.
Sic quoque nil obſtat Phœbo, cum cardine ſummo
Stat librata dies: truncum vix protegit arbor:
Tam breuis in medium radiis compellitur vmbra.
Deprenſum eſt hunc eſſe locum, quà circulus alti
Solſtitij medium ſignorum percutit orbem.
Non obliqua meant, nec Tauro Scorpius exit
Rectior, aut Aries donat ſua tempora Libræ,
Aut Aſtræa iubet lentos deſcendere Piſces.
Par Geminis Chiron, & idem quod Carcinos ardens
Humidus Ægoceros: nec plus Leo tollitur Vrna.
At tibi, quæcunque es Libyco gens igne diremta,

In

mei vxore, cū prius Heſperis dicta fuerit) arbores non habet. Plin. l. 5. cap. 5. Strab. vlt.

525. *Solus nemus extulit Ammon.*] Sola Ammonitis arbores producit. *Extulit Ammon.*] Male libri, *abſtulit*, aut *attulit*. Sola Ammonitis arbores erigit. *Grotius.*

526. *Siluarum fons cauſa loco.*] Modo ad vſ. 522.

528. *Sic quoque, &c.*] Et quamuis ſylua ſit, non tamen arcet ſolem. Alij leg. *Hic quoque. Cardine ſūmo, &c.*] Medio cælo perpendiculariter. vide quæ ad vſ. 587. l. 2.

529. *Truncum vix protegit arbor.*] Arboris frondes vix opacant truncum.

531. *Circulus alti, &c.*] Tropicus æſtiuus (qui Proclo eſt vertici proximus) tāgitur à Zodiaco. vel colurus ſolſtitialis. *Al.* Aequinoctialis.

533. *Non obliqua meant*] Lucanus (inquit Ioſ. Scal. in prolegomenis ad Manilium) quum legiſſet apud rudiores priſcæ Matheſeos magiſtros ſub recta ſphæra Zodiacum ad verticem eſſe, & omnia ſigna propterea oriri recte: (quod vtique falſum eſt, cum obliquatio quædam fit etiam ſub Aequatore) ſciret autem ſub Tropico Cancrum culminare omnium ſignorum Borealiſſimum, hinc putauit totum quoque Zodiacum μεσουρανεῖν, & conſequenter omnia ſigna recte oriri, &c. Atque adeo quia medius ſignorum ordo culminat, ideo ipſa non obliqua meare, ſed recta, &c. *Nec Tauro Scorpius exit, &c.*] Recte & æqualiter aſcendūt deſcenduntque oppoſita ſibi in Zodiaco ſigna, Taurus & Scorpius, Aries & Libra, Virgo & piſces, Gemini & Sagittarius, Cācer & Capric. Leo & Aquarius.

535. *Aut Aſtræa.*] Virginem indicat, ſignum æſtiuum, Piſcibus hyemali ſigno oppoſitum. *Hort.*

536. *Par Geminis Chiron.*] Sagittarius, Geminis objectus. *Hort.* *Et idem quod Carcinos Ardens.*] Quia nobis Septentrionem verſus ſitis Cancer æſtiui ſolſtitij ſignum eſt; vt Capricornus, hiemalis: *Neque tamen Ammonitis ſub Æquatore eſt, ſed citra Tropicum Cancri.*

538. *At tibi quæcunque es, &c. Te ſegnis Cynoſura ſubit: tu ſicca, &c.*]

In Noton vmbra cadit, quæ nobis exit in Arcton.
Te ſegnis Cynoſura ſubit: tu ſicca profundo
Mergi plauſtra putas, nullúmque in vertice ſemper
Sidus habes immune maris, procul axis vterque eſt,
Et fuga ſignorum medio rapit omnia cælo.
Stabant ante fores populi, quos miſerat Eos,
Cornigerí que Iouis monitu noua fata petebant:
Sed Latio ceſsêre duci: comitéſque Catonem
Orant, exploret Libycum memorata per orbem
Numina, de fama tam longi iudicet æui.
Maximus hortator ſcrutandi voce Deorum
Euentus Labienus erat. ſors obtulit, inquit,
Et fortuna viæ, tam magni numinis ora,
Conſiliúmque Dei: tanto duce poſſumus vti
Per Syrtes, bellíque datos cognoſcere caſus.
Nam cui crediderim Superos arcana daturos,
Dicturóſque magis, quàm ſancto vera Catoni?
Certè vita tibi ſemper directa ſupernas
Ad leges, ſequeríſque Deum datur ecce loquendi

Cum

&c.] Iis vero, qui à nobis diuiduntur torrida zona, aut quorum zenith Sol Cancrum verſus tranſierit; vmbra proiicitur in Auſtrũ, vt nobis in Arcton. Iis, Vrſa minor, quæ, cum polo vicinior ſit, tardius moueri videtur, ſub Horizonte eſt. Iis Vrſa maior, quæ nobis maris immunis eſt, hoc eſt, non occidit, ſubit Horizontem mari mergi viſa.

542. *Axis vterque eſt.*] Pol⁹ vterque Arcticus atque Antarcticus.

543. *Et fuga ſignorum, &c.*] Medius inter vtrunque polũ circumuoluitur Zodiacus. *Fuga ſignorum.*] Reuolutio ſignorum, quę fugere obſeruantibus videntur in occaſum, omnia ſidera ſecum trahit, vt aduentante luce, iam minus minuſque appareant: ita inter vtrumque axem rapitur voluiturque Zodiacus. *Hortenſ.*

544. *Stabant ante fores populi.*] Aderant ex Aſia & Oriente populi ad limen templi Iouis Ammonis oracula conſulturi: qui tamen Catoni ceſſerunt, ſi quid vellet.

545. *Noua fata.*] Oracula.

548. *Numina memorata.*] Iouis Ammonis reſponſum, cuius oraculum perinde vt Apollinis Delphici, per totum orbem celebre habebatur. *Hortenſ.*

549. *Maximus hortator, &c.*] Comites, & Labienus maxime Catonem orant, vt celebris huius oraculi fidem experiatur, conſulatque de huius belli euentu.

550. *Labienus erat.*] Lib. 5. vſ. 346.

551. *Ora.*] Oracula.

554. *Arcana daturos.*] Declaraturos arcana.

556. *Supernas.*] Diuinas.

Cum Ioue libertas: inquire in fata nefandi
Cæſaris, & patriæ venturos excute mores:
Iure ſuo populus uti, legúmque licebit,
An bellum ciuile perit. tua pectora ſacra
Voce reple: dura ſaltem virtutis amator
Quære quid eſt virtus, & poſce exemplar honeſti.
Ille Deo plenus, tacita quem mente gerebat,
Effudit dignas adytis è pectore voces.
Quid quæri Labiene iubes? an liber in armis
Occubuiſſe velim potiùs, quàm regna videre?
An ſit vita nihil, ſed longam differat ætas?
An noceat vis ulla bono? Fortunáque perdat
Oppoſita virtute minas? laudandáque velle
Sit ſatis, & nunquam ſucceſſu creſcat honeſtum?
Scimus, & hoc nobis non altiùs inſeret Ammon.
Hæremus cuncti Superis, temploque tacente
Nil facimus non ſponte Dei: nec vocibus ullis

Numen

558. *Inquire in fata, &c.*] Exquire, explora, quo in ſtatu futura ſit patria: liberane; an fruſtra à nobis ad libertatem propugnandam ſumptis armis, tyrannide oppreſſa.

559. *Excute.*] Explora, an ſuis legibus & libertate victuri ſint populi; an fruſtrà bellum ciuile fiat, & tyranni ſint dominaturi.

563. *Exemplar honeſti.*] Vt exitus hujus belli cauſam honeſtam & virtutem eorum qui pro patriæ libertate pugnauerint comprobet.

565. *Dignas adytis è pectore voces.*] *Erratis niſi illam vocem non M. Catonis, ſed oraculi creditis. Quid enim eſt oraculum? Nempe voluntas diuina hominis ore enunciata. Et quem tandem antiſtitem ſanctiorem inuenire ſibi diuinitas potuit, quam Catonem?* Senec. controuerſ. l. 1. proœm.

566. *An liber in armis, &c.*] An hæc, quæ jamdudum conſtant, neque opus habent oraculo conſulto? potiórne ſcil. ſit mors quam ſeruitus? &c.

568. *Longam differat ætas.*] Ita repoſuimus, cum alij, *longa an differat*, alij aliter haberent. *Longam differt ætas*, hoc eſt, producit, non tamen mutat. Hoc quærere ex Ammone nihil neceſſe eſt. Scitum eſt Stoïcum, vt & cætera. Seneca: *Non eſt vita maior quæ longior*: & alia in hanc ſententiam, Epiſt. LXXIII. *Grotius*.

569. *Perdat, &c.*] Cum forti nocere non poſsit.

571. *Et numquam, &c.*] Et honeſtum non recipit majus aut minus laudis, quod ſucceſſu gaudeat aut careat.

572. *Et hoc nobis, &c.*] Neq; hoc melius & plenius Iouis ipſius oraculū nobis ingeret, quã nos ſciamus.

573. *Hæremus cuncti Superis.*] Ineſt nobis anima diuinæ particula auræ: *eſt Deus in nobis; ſibi quiſq; profecto eſt Deus*; & vel tacente oraculo, Deum ſequimur & fato paremus.

575. Di

Numen eget: dixitque ſemel naſcentibus auctor
Quicquid ſcire licet: ſterileis nec legit arenas,
Vt caneret paucis, merſitque hoc puluere verum:
Eſtne Dei ſedes niſi terra, & pontus, & aër,
Et cælum, & virtus? Superos quid quærimus vltra?
Iuppiter eſt quodcunque vides, quocunque moueris.
Sortilegis egeant dubij, ſempérque futuris
Caſibus ancipites: me non oracula certum,
Sed mors certa facit: pauido, fortique cadendum eſt.
Hoc ſatis eſt dixiſſe Iouem. Sic ille profatur:
Seruatáque fide templi diſcedit ab aris,
Non exploratum populis Ammona relinquens.
Ipſe manu ſua pila gerens, præcedit anheli
Militis ora pedes: monſtrat tolerare labores,
Non iubet: & nulla vehitur ceruice ſupinus,
Carpentéve ſedens. ſomni parciſſimus ipſe eſt,
Vltimus hauſtor aquæ. cùm tandem fonte reperto
Indiga cogatur latices potare iuuentus,
Stat, dum lixa bibat. Si veris magna paratur
Fama bonis, & ſi ſucceſſu nuda remoto

Inſpicitur

575. *Dixitque ſemel, &c.*] Et nobis omnibus naſcentibus inſeruit Deus ſcientiam recti, atque diſcrimen boni ac mali.

576. *Sterileis nec legit arenas.*] Neque ſecluſit veritatem in oraculis ſolis, aut elegit ſibi arenoſum hunc Libyæ locum, vnde fata promeret paucis.

578. *Eſtne Dei ſedes.*] Ita rectè Ms. non *Eſtque.* Vllane alia Dei ſedes eſt, quam Vniuerſum, & Mens Sapientis? *Grotius.*

579. *Superos quid quærimus, &c.*] Si quicquid videmus Deus eſt: ſi omnia quæ ſub cælo ſunt, opificis præſentiam & magnitudinem teſtantur, quorſum conſuluerimus Ammonem. *Hortenſ.*

584. *Hoc ſatis eſt, &c.*] Naſcentibus ſemel dictaſſe, vſ. 575. modo.

585. *Seruataque fide, &c.*] Salua oraculi fide; non diminuta aut derogata Iouis ibi culti fide.

586. *Populis Ammona relinquens.*] Orientalibus, vt ſupra vſ. 544. ipſe non explorauit.

587. *Præcedit anheli.*] Supra verſu 304.

588. *Tolerare labores.*] Mss. *Vapores.* Grotius.

589. *Nulla vehitur.*] Non lectica, non curru.

591. *Cùm tandem fonte reperto.*] Quo loco repererit fontem, incertum. Captat Poëta occaſionem ad diuagandum in deſcriptionem ſerpentum, quorum Africa ferax eſt. *Hortenſ.*

595 Qu

Inſpicitur Virtus, quicquid laudamus in vllo
Majorum, fortuna fuit. quis Marte ſecundo,
Quis tantum meruit populorum ſanguine nomen?
Hunc ego per Syrtes, Libyaque extrema triumphum
Ducere maluerim, quàm ter Capitolia curru
Scandere Pompeij, quàm frangere colla Iugurthæ.
Ecce parens verus patriæ, digniſſimus aris
Roma tuis; per quem nunquam iurare pudebit,
Et quem, ſi ſteteris unquam ceruice ſoluta,
Tunc olim factura Deum. Iam ſpiſſior ignis,
Et plaga, quam nullam Superi mortalibus vltra
A medio fecêre die, calcatur, & vnda
Rarior: inuentus mediis fons vnus arenis
Largus aqua: ſed quem ſerpentum turba tenebat
Vix capiente loco. ſtabant in margine ſicca
Aſpides, in mediis ſitiebant Dipſades vndis.
Ductor, vt aſpexit perituros fonte relicto,
Alloquitur:

595. *Quicquid laudamus, &c.*] Majores fortuna ſuperarunt Catonem, illos Cato vera virtute.

595. *Quis Marte ſecundo, &c.*] Quis victoria & hoſtium cęde tãtam gloriam eſt aſſecutus, quantam Cato continentia & tolerantia?

598. *Hunc ego per Syrtes.*] Malim ego, inquit poëta hanc Catonis per Syrtes fugam, quam Pompeji tres triumphos. lib. 7. vſ. 685. aut Marii de Iugurtha triũphũ.

601. *Ecce parens, &c.*] Exclamatio in laudem Catonis egregia; cum propter eximias animi dotes; tum propter non ſolum laborem fortitudinemque innatam, ſed patriæ amorem; ad quam aſſerendam, has difficultates ſubierit. Eſtque grauis auerſio ad Romam. *Hortenſius.*

602. *Per quem nunquam, &c.*] Tanquam numen. *Iurandaſque tuum per nomen ponimus aras.* Horat. 2. epiſt. lib. 2.

603. *Et quem, &c.*] Et quem, ſi vnquam excuſſo domino dabitur tibi tui juris eſſe, in Deorum numerum referes.

604. *Spiſſior ignis.*] Calor & æſtus violentior.

605. *Quam nullam, &c.*] Vltra quam, nullam poſuere Dii habitabilem. *Ita creditum antiquitus.*

610. *Sicca Aſpides, &c.*] Adeo diuerſa ſpecies aſpis & dipſas; vt hæc aquatilis ſit illa terreſtris. Tres aſpidũ ſpecies facit Galen⁹: χερσαίας, χελιδονίας & πτυάδας. Χερσαῖαι dictæ, quæ in mediterraneis degebant; quum chelidoniæ circà ripas fluminum colerent, & præcipuè Nili. *Aſpides.*] Serpentũ gen⁹, quo icti torpore & ſomno extinguntur. *Dipſades vndis.*] Dipſas, ſerpens quemcunque morſu læſerit, ſiti enecat. ἀπὸ τῦ δίψαν. hinc Situla dicta.

611. *Perituros fonte relicto.*] Siti, niſi ex illo fonte biberent.

612 *Vana*

Alloquitur: Vana ſpecie conterrite leti
Ne dubita miles tutos haurire liquores:
Noxia ſerpentum eſt admiſto ſanguine peſtis:
Morſu virus habent, & fatum dente minantur:
Pocula morte carent. dixit, dubiúmque venenum
Hauſit: & in tota Libye fons vnus arena
Ille fuit, de quo primus ſibi poſceret vndam.
Cur Libycus tantis exundet peſtibus aër
Fertilis in mortes, aut quid ſecreta nocenti
Miſcuerit Natura ſolo, non cura labórque
Noſter ſcire valet: niſi quòd vulgata per orbem
Fabula pro vera decepit ſecula cauſa.
Finibus extremis Libyes, vbi feruida tellus
Accipit Oceanum demiſſo ſole calentem,
Squalebant latè Phorcynidos arua Meduſa,
Non nemorum protecta coma, non mollia ſulco,
Sed dominæ vultu conſpectis aſpera ſaxis.
Hoc primùm natura nocens in corpore ſæuas
Eduxit peſtes: illis è faucibus angues
Stridula fuderunt vibratis ſibila linguis,
Feminea qui more coma per terga ſoluti,
Ipſa flagellabant gaudentis colla Meduſa.

Surgunt

612. *Vana ſpecie, &c.*] Cum non ſit timendum ab aquis, quas non inficiunt veneno, ſed à morſu ſolo, quo virus ſuum noſtro ſanguini admiſcent.

616. *Dubiumque venenum, &c.*] Aquam; quam reliqui tanquam venenatam horruerant.

619. *Cur Libycus, &c.*] Cur Libya ſerpentibus abundet, non ita in promptu cauſa eſt, niſi forte adhibenda ſit fides fabulæ referenti, quod cum Perſeus referens Meduſæ caput *ſtridentibus alis, Ipſe ſuper Libycas victor penderet arenas, Gorgonei capitis gutta cecidere cruentæ: Quas humus exceptas varios animauit in angues. Vnde frequens illa eſt, infeſtaque terra colubris.* Ouid. Metam. 4. Sed Nicander Titanum ſanguini id tribuit.

623. *Fabula, &c.*] Diod. Sic. lib. 3.

625. *Demiſſo ſole cadentem.*] Occiduo, prono.

626. *Phorcynidos arua Meduſæ.*] Filiæ Phorci ceu Phorcynos & Cetus. Heſiod. Theogon.

628. *Dominæ vultu, &c.*] Meduſæ, quæ viſa omnia vertebat in ſaxa.

629. *Hoc primum, &c.*] In Meduſa namque Minerua crines eius in angues conuertit, quod in ſuo templo fuerat à Neptuno ſtuprata.

630. *Peſtes.*] Angues, colubros.

633. *Gaudentis colla.*] His anguibus,

Auxilium volucri Pallas tulit innuba fratri,
Pacta caput monſtri: terraque in fine Libyſſa
Perſea Phœbeos conuerti juſſit ad ortus,
Gorgonis auerſo ſulcantem regna volatu:
Et clypeum læua fuluo dedit ære nitentem,
In quo ſaxificam juſſit ſpectare Meduſam,
Quam ſopor æternam tracturus morte quietem
Obruit haud totam. vigilat pars magna comarum,
Defenduntque caput protenti crinibus hydri:
Pars jacet in medios vultus, oculique tenebras.
Ipſa regit trepidum Pallas, dextraque trementem
Perſeos auerſi Cyllenida dirigit Harpen,
Lata colubriferi rumpens confinia colli.
Quos habuit vultus lunati vulnere ferri
Cæſa caput Gorgon! quanto ſpiraſſe veneno
Ora rear! quantumque oculos effundere mortis!
Nec Pallas ſpectare poteſt: vultuſque gelaſſent
Perſeos aduerſi, ſi non Tritonia denſos
Sparſiſſet crines, texiſſetque ora colubris.
Aliger in cælum ſic rapta Gorgone fugit.

Ille

tatæ in juuencam, quam Iupiter amabat. *Hortenſ.*

665. *Innuba.*] Virgo, caſta. *Fratri.*] Perſeo Iouis F.

666. *Pacta caput monſtri.*] Clypeum æneum ſpecularem conceſſit Perſeo, & pugnæ rationem docuit, ea conditione vt Meduſæ caput ad ipſam perferret. *Terraque in fine Libyſſæ.*] In vltima Africa. ſupra vſ. 659.

668. *Auerſo ſulcantem, &c.*] Auerſa facie ne Meduſam contueretur peruolantem Gorgadas inſ.

669. *Et clypeum læua, &c.*] Ouid. 4. Metam. Perſeus refert. *Se tamen horrenda, clypei, quam læua gerebat, Ære repercuſſo formam aſpexiſſe Meduſæ. Dumque grauis ſomnus colubros ipſamque tenebat, Eripuiſſe caput collo.*

671. *Æternam tracturus, &c.*] Lethalem illi ſomnum illaturus.

672. *Comarum.*] Colubrorum, quos pro crinibus habuit.

674. *Oculique tenebras.*] Somno ſolutum oculum.

676. *Dirigit Harpen.*] Pallas regit enſem falcatum, ne ictus aberret. *Hortenſius.*

678. *Lunati vulnere ferri.*] Ita Ms. Harpes deſcriptio quæ falcata. *Grot. Lunati vulnere.*] Harpes, falcati enſis.

681. *Gelaſſent, &c.*] Gelu obriguiſſent in ſaxum.

682. *Aduerſi.*] Alij, *Auerſi.* Emphatice.

983. *Ora colubris.*] Meduſæ.

684. *Aliger in cælum.*] Reddita per digreſſionem fabula Meduſæ, inde & Perſei; aufert hunc aërem

&c

Ille quidem penſabat iter, propiúſque ſcabat
Æthera, ſi medias Europa ſcinderet vrbes;
Pallas frugiferas juſſit non lædere terras,
Et parci populis. Quis enim non præpete tanto
Æthera reſpiceret? Zephyro conuertitur ales,
Itque ſuper Libyen, quæ, nullo conſita cultu,
Sideribus, Phœbóque vacat: premit orbita ſolis,
Exuritque ſolum: nec terra celſior vlla
Nox cadit in cælum, lunaque meatibus obſtat,
Si flexus oblita vagi per recta cucurrit
Signa, nec in Borean, aut in Noton effugit vmbram.
Illa tamen ſterilis tellus, fecundáque nulli
Arua bono, virus ſtillantis tabe Meduſæ
Concipiunt, diróſque fero de ſanguine rores,
Quos calor adjuuit, putríque incoxit arena.

Hic,

& dicit quam orbis partem petierit; non Europam, ſed Libyam; in quam cum guttæ ſanguinis è capite Meduſæ defluerent; factum cur ea orbis pars tot ſerpentum generibus ſcateat *Hort.* *Aliger.*] Perſeus alatus. *Gorgone fugit.*] Meduſæ capite.

685. *Ille quidem penſabat iter.*] Perſeus ſibi videbatur mage compendioſum initurus iter, ſi Europam tranſuolaret. lib. 8. vſ. 249. Sed vetuit Pallas.

686. *Scinderet vrbes.*] Ita Ms. hoc eſt tranſuolaret. *Grotius.*

687. *Lædere terras.*] Sanguineis guttis in ſerpentes conuerſis. ſupra vſ. 619.

688. *Parci populis.*] Ne Meduſæ caput à Perſeo alite geſtum ſuſpicientes in ſaxa mutarêtur. *Præpete tanto.*] Tanta aue. *Hortenſ.*

689. *Zephyro conuertitur ales.*] Zephyri ſecundi flatu auertitur in Libyæ deſerta, Soli Zodiacum peragranti ſubjectæ, atque æſtui expoſitæ.

691. *Sideribus Phœboque vacat.*] Expoſita eſt æſtui Solis & ſiderum. *Sulpit.* *Orbita ſolis.*] Veſtigium. iter ſub Zodiaco ab vtroq; Tropico obliquans Aequatorem.

692. *Nec terra celſior vlla, &c.*] Atque Africa ſub Aequatore altior eſt omni alia terra, inquit poëta, vnde vmbra terræ interpoſitæ Soli & Lunæ altius extenditur & pleniorem efficit Lunæ Eclipſin. Pulchra ac plauſibilis plenæ Eclipſeos phantaſia: non tamen vtique vera, cum non tumor orbis terrarum, qui ex omni parte æqualis eſt, ſed trium corporum, Solis, terræ, Lunæ concentricitas Eclipſin reddat.

694. *Si flexus oblita, &c.*] Vbi Luna, quæ ad 5. gradus ab Ecliptica vtrinque deflectit quandoque, jam non ita deuiat, ſed intra gradum vnum & quinque minuta ab Ecliptica in latitudinē ad Auſtrū vel Boreā, ſignis ſubjecta. & Soli, qui Eclipticā vſq; tenet, oppoſita. *Per recta cucurrit.*] Ad differētiā ſignorum obliquorū. Sunt autem ſigna recta. Cancer, Leo, virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius.

698. *Rores.*] Guttas, ſupra vſ. 619.

700. Quæ

Vos quoque, qui cunctis innoxia numina terris
Serpitis, aurato nitidi fulgore Dracones,
Peſtiferos ardens facit Africa, ducitis altum
Aëra cùm pennis, armentáque tota ſecuti
Rumpitis ingentes amplexi verbere tauros.
Nec tutus ſpatio eſt Elephas: datis omnia leto:
Nec vobis opus eſt ad noxia fata veneno.
Has inter peſtes duro Cato milite ſiccum
Emetitur iter, tot triſtia fata ſuorum,
Inſolitáſque videns paruo cum vulnere mortes.
Signiferum juuenem Tyrrheni ſanguinis Aulum
Torta caput retrò Dipſas calcata momordit.
Vix dolor, aut ſenſus dentis fuit: ipſáque leti
Frons caret inuidia: nec quicquam plaga minatur.
Ecce ſubit virus tacitum, carpítque medullas
Ignis edax, calidáque incendit viſcera tabe.

Ebibit

τῶν βασιλεύς. Nicand. candida in capite macula quaſi quodam diademate inſignitus. Plin. lib. 8. cap. 21. Solin. cap. 43. & Auicenna.

727. *Vos quoque, &c.*] Serpentes alati, ſacri habiti, vt quorum formam Dij aſſumpſiſſe credantur, alibi innoxij, in Africa peſtiferi. Plin. cap. 4. lib. 29. *Innoxia numina, &c.*] Ἀγαθοὶ δαίμονες, quos Latini *genios* vocant. Solinus enim tradit, ora draconibus adeo parua, vt mordere non poſſint. præterea innoxius eorum morſus, quod venenó careant. ideo veteribus in delitiis & oblectamentis, eoſque *agathodæmones* vocabant. *Salmaſ.*

730. *Armentaque, &c.*] Volatu inſequimini armenta. Strab. lib. vlt. Nican. Ther.

731. *Verbere tauros.*] Spiris & cauda.

732. *Nec tutus ſpatio eſt Elephas.*] Spatium elephãtis dixit de magnitudine ac mole illius belluæ. vt Iuuenal. *Spatium admirabile rhombi.* Salmaſ. *Elephas.*] Elephantis quia frigidiſſimus ineſt ſanguis, à Draconibus expetitur. de modo inſidiarum & certaminis vide Solinum cap. 38. & 43. Plinius lib. 8. cap. 11. & 12. Philoſtrat. lib. 3. vit. Apollonij.

733. *Nec vobis opus, &c.*] Draco non habet venena. Plin. cap. 4. lib. 29. vim habet maiorem in cauda quàm in dentibus.

734. *Has inter peſtes.*] In ea expeditione ſeptem diebus continuabat iter Cato, vt ſcribit Plutarchus. Præibat omnes pedes, neque equo, neque vllo iumento vſus fuit: Sedendo cœnam capiebat, &c. *Hortenſ.*

737. *Signiferum iuuenem, &c.*] Poëta dilatat vires horum ſerpentum, in militibus Catonis ictis.

740. *Frons caret inuidia.*] Vulneris ſpecies, vel os, &, vt vocant, orificium erat puſillum & contemnendum. vt modo vſ. 736.

743. Ebibit

Ebibit humorem circum vitalia fuſum
Peſtis, & in ſicco linguam torrere palato
Cœpit, defeſſos iret qui ſudor in artus
Non fuit, atque oculos lacrymarum vena refugit.
Non decus imperij, non mœſti iura Catonis
Ardentem tenuêre virum, quin ſpargere ſigna
Auderet, totiſque furens exquireret agris,
Quas poſcebat aquas ſitiens in corde venenum.
Ille vel in Tanaim miſſus, Rhodanúmque, Padúmque
Arderet, Nilúmque bibens per rura vagantem.
Acceßit morti Libye, fatique minorem
Famam Dipſas habet terris adjuta peruſtis.
Scrutatur venas penitus ſqualentis arenæ:
Nunc redit ad Syrtes, & fluctus accipit ore:
Æquoreúſque placet ſed non & ſufficit, humor.
Nec ſentit fatique genus, mortémque veneni:
Sed putat eſſe ſitim: ferróque aperire tumentes
Suſtinuit venas, atque os implere cruore.
Iußit ſigna rapi properè Cato: diſcere nulli
Permiſſum eſt hoc poſſe ſitim. ſed triſtior illa

Mors

743. *Ebibit humorem, &c.*] Vitalem abſumit humorem & ſitim lethalem inducit. Δήγματι δ' ἐμφλέγει ἐν κραδίῃ, &c.

746. *Non fuit.*] Inaruerat.

747. *Non decus imperij, &c.*] Non Aquila quam gerebat, non authoritas Catonis continuit in officio Aulum ſiti flagrantem.

748. *Quin ſpargere ſigna.*] Mss. *ne ſpargere ſigna auderet.* Grotius. *Spargere.*] Projicere.

751. *Ille vel in Tanaim.*] Amplificatio morbi.

753. *Acceßit morti Libye, &c.*] Siris peſtem auxit, æſtus regionis torridæ, qui Dipſadis vires adjuuit.

755. *Scrutatur.*] Aulus.

756. *Fluctus, &c.*] Salſos, marinos.

759. *Tumentes, &c.*] Sanguine feruido, vel ingurgitatione aquæ marinæ. Dipſadis morſus comites (inquit Dioſcorides lib. 8.) ſunt tumor quidam ſolutus, ſitis contenta vehementer, nunquam explebilis, &c. Δαχθεὶς ἀμέτρητον δέχεται ποτὸν εἰσόκε νηδὺς Ὀμφαλὸν ἐκρήξειε, χέῃ δ' ὑπὸ ῥάχιν ἄχθεα φόρτον. Nicand.

760. *Os implere cruore.*] Sanguinem ſuum bibere.

761. *Signa rapi propere Cato.*] Quæ projecerat Aulus modo vt [illegible].

748. *Diſcere nulli, &c.*] Sic vt nos emendauimus habent Mss. *Grot. Diſcere nulli.*] Noluit quemquam hoc ſcire, ne ſitim nimium timerent. *Idem.*

762. *Illa.*] Siti & morte Auli.

763. *Mors*

Mors erat ante oculos: miſerique in crure Sabelli
Seps ſtetit exiguus, quem fixo dente tenacem
Auulſitque manu, piló que affixit arenis.
Parua modo ſerpens; ſed qua non vlla cruenta
Tantum mortis habet. nam plaga proxima circum
Fugit rupta cutis, pallentiáque oſſa retexit.
Iamque ſinu laxo nudum eſt ſine corpore vulnus.
Membra natant ſanie: ſura fluxêre: ſine vllo
Tegmine poples erat: femorũ quoque muſculus omnis
Liquitur, & nigra diſtillant inguina tabe
Diſſiluit ſtringens vterum membrana, fluúntque
Viſcera: nec, quantum toto de corpore debet,
Effluit in terras: ſæuum ſed membra venenum
Decoquit: in minimum mors contrahit omnia virus
Vincula neruorum, & laterum textura, cauúmque
Pectus, & abſtruſum fibris vitalibus, omne
Quidquid homo eſt, aperit peſtis. natura profana
Morte patet: manant humeri, fortéſque lacerti:
Colla, capútque fluunt. calido non ocyus Auſtro
Nix reſoluta cadet, nec ſolem cera ſequetur.

Parua

763. *Mors erat, &c.*] Militis Sabelli.

764. *Seps ſtetit, &c.*] Huius morſum multò triſtiorem fuiſſe canit Poëta, quem dentibus inflixit Seps vulnificus, quem manu retractum pilo terræ affixit Sabellus miles, vide vſ. 723. *Hortenſ. Stetit.*] Inhæſit mordens. *Sulpit.*

766. *Parua modo ſerpens.*] Mole & magnitudine corporis non ita magna, ſed, &c. *Sed qua non, &c.*] Ictus Sepium ſtatim putredo ſequitur. Solin. cap. 40. σὴψ δὲ καλεῖ), παρὰ τὸ σήπειν τοὺς πληγέντας Scholiaſtes Nicandri.

767. *Plaga, &c.*] Vulneri vicina.

568. *Retexit.*] Nudauit.

769. *Sinu laxo nudum eſt.*] Orificio vulneris dilatato. *Sine corpore vulnus.*] Carne. *Inque omni nuſquam corpore corpus erat.* Martial. epigr. 7. lib. Spect.

773. *Diſſiluit.*] Diſſoluta eſt cutis. *Sulpit. Stringens.*] Peritonæum.

774. *Nec quantum, &c.*] Nec quantum corruptum eſt excidit; ſed vritur & conſumitur antequã cadat. *Sulpitius.*

775. *Sæuum ſed membra, &c.*] Corpus veneno abſumptum in minorem ſui modum redigitur.

777. *Vincula neruorum, &c.*] Nerui, coſtæ crateſque pectoris.

779. *Natura.*] Interior corporis pars.

780. *Manant.*] Diffluunt tabe.

782. *Nix reſoluta cadet.*] Melius quam *cadit*: vt cohæreat cum *ſequetur.* Grotius. *Nec ſolem cera ſequetur.*] Neque cera liqueſcet celerius.

785. *Hæ*

Parua loquor; corpus ſanie ſtillaſſe peruſtum:
Hoc & flamma poteſt. ſed quis rogus abſtulit oſſa?
Hæc quoque diſcedunt, putréſque ſecuta medullas
Nulla manere ſinunt rapidi veſtigia fati.
Cyniphias inter peſtes tibi palma nocendi eſt:
Eripiunt omnes animam, tu ſola cadauer.
Ecce ſubit facies leto diuerſa fluenti.
Naſidium Marſi cultorem torridus agri
Percuſſit Preſter. illi rubor igneus ora
Succendit, tenditque cutem, pereunte figura,
Miſcens cuncta tumor toto iam corpore maior:
Humanúmque egreſſa modum ſuper omnia membra
Efflatur ſanies, latè tollente veneno,
Ipſe latet penitus congeſto corpore merſus:
Nec lorica tenet diſtenti corporis auctum.
Spumeus accenſo non ſic exundat aheno
Vndarum cumulus: nec tantos carbaſa Coro
Curuauère ſinus. tumidos iam non capit artus
Informis globus, & confuſo pondere truncus.
Intactum volucrum roſtris, epuláſque daturum
Haud impunè feris, non auſi tradere buſto,
Nondum ſtante modo, creſcens fugêre cadauer.

Sed

785. *Hæc quoque, &c.*] Sed hic oſſa quoque abſumuntur.

787. *Cyniphias, &c.*] Libycas ſerpentes, à Cinyphe Africæ Propriæ fluuio.

789. *Diuerſa fluenti.*] Contraria illa enim abſumpſerat; hæc tumefacit.

791. *Illi rubor, &c.*] Preſter quē percuſſerit, diſtenditur, enormique corpulentia necatur extuberans. Solinus cap. 40.

792. *Pereunte figura.*] Vt inflatum iam non cognoſcas eundem eſſe, latet quippe merſus conglobato corpore. vt ſeq.

796. *Ipſe latet.*] Ipſe Naſidius. *Hortenſ.*

797. *Tenet.*] Coërcet. *Auctum.*] Incrementum tumefacti corporis. *Sulpitius.*

798. *Spumeus accenſo, &c.*] Non ſic intumeſcit bulliens aqua; non velorum ſinus vento turgidi.

801. *Truncus.*] Non enim apparebat caput.

802. *Intactum volucrū roſtris.*] Neque enim ſuſtinuerunt eum tangere, quo buſto & ſepulchro inferrent.

803. *Haud impune feris.*] Epulas ſcil. venenatas, & feris quoque & alitibus exitioſas futuras.

804. *Nondum ſtante modo.*] Etiam poſt mortem intumeſcens cadauer.

805. *Peſtes.*

Sed maiora parant Libyca ſpectacula peſtes.
Impreßit dentes Hæmorrhois aſpera Tullo
Magnanimo juueni, miratorique Catonis.
Vtque ſolet pariter totis ſe effundere ſignis
Corycij preſſura croci: ſic omnia membra
Emisêre ſimul rutilum pro ſanguine virus.
Sanguis erant lachrymæ: quæcunque foramina nouit
Humor, ab his largus manat cruor: ora redundant,
Et patulæ nares: ſudor rubet: omnia plenis
Membra fluunt venis: totum eſt pro vulnere corpus
At tibi Leue miſer fixus præcordia preßit
Niliaca ſerpente cruor: nulloque dolore
Teſtatus morſus ſubita caligine mortem
Accipis, & Stygias ſomno deſcendis ad vmbras.
Non tam veloci corrumpunt pocula leto,

Stipite.

805. *Peſtes.*] Serpentes.

806. *Impreßit dentes Hæmorrhois.*] Hæmorrhois morſu ſanguinem elicit, & diſſolutis venarum commerciis, quicquid animæ eſt, euocat per cruorem. Solin. cap. 40. & Nicand. in Ther.

807. *Miratorique Catonis.*] Imitatori, vel ſtudioſo.

808. *Vtque ſolet, &c.*] Sic per totum ejus corpus cruor effluxit, vt ſolet in ſparſionibus theatralibus, crocus vino aut aqua dilutus è ſyphonibus & tubis latentibus eiaculatus diffundi. vide Martial. epigr. 3. lib. Spect. & l. 5. c. 26. Apul. lib. 10. Mileſ. Senec. proœm. lib. 10. controu. Lipſ. de Amphitheatro c. 16. *Signis.*] E ſtatuis quoque emittebatur imber hic odoratus, κρόκος ὁ ῥαινόμενος.

809. *Corycij preſſura croci.*] Corycus mons Ciliciæ croco nobilis.

811. *Sanguis erant lacrymæ.*] Vide quæ ad vſ. 638. l. 3.

813. *Omnia plenis.*] Supra vſ. 609.

815. *At tibi Leue miſer.*] Vele habent Mss. Auertit narrationem ad alium militem, Leuum nomine, quem ſerpente ictu canit. *Hort.*

816. *Niliaca ſerpente cruor, &c.*] *Niliaca ſerpens*, id eſt, Aegyptia, propriè Aſpis. hæc in ſacris Iſidis cum tumido collo caput arduum attollens circumferebatur. Sic Lucanus: *Aſpida ſomniferam tumida ceruice leuauit.* Græcè ὑπνώδης ἀσπὶς aſpis ſomniculoſa, quod nullo ſenſu doloris, quaſi ſumno ſolutos extinguat, quos pupugit. *Salmaſ.* vel *Niliaca* propter Cleopatram quæ Aſpide admota ſibi necem conſciuiſſe creditur. vel quod Aegypti reges ſolebant diademata figuris aſpidum diſcriminata geſtare. vel, quod limo gaudeat. ſic enim Nicander: μελαγχρουμένη ὑπὸ βώλῳ, Αἰθιόπων οἴκους πολύστομος εἰς ἅλα Νεῖλος Πληθυόμενος κατέχευεν ἄσιν. *Nulloque dolore, &c.*] Καμάτου δ᾽ ἄτερ ὄλλυται ἀνήρ. Τ᾽ πίνλαω, &c. vt ſupra, ad vſ. 701.

819. *Non tam veloci, &c.*] Non tam præſentem inferunt mortem venena quæ facilegi Sabæi decerpunt

Stipite qua diro virgas mentita Sabinas
Toxica fatilegi carpunt matura Sabai.
Ecce procul ſæuus ſterilis ſe robore trunci
Torſit, & immiſit (Iaculum vocat Africa) ſerpens:
Perque caput Pauli tranſactáque tempora fugit.
Nil ibi virus agit: rapuit cum vulnere fatum.
Deprenſum eſt, quæ funda rotat, quàm lenta volaret,
Quàm ſegnis Scythicæ ſtrideret arundinis aër.
Quid prodeſt miſeri Baſiliſcus cuſpide Murri
Tranſactus? velox currit per tela venenum,
Inuaditque manum: quam protinus ille retecto
Enſe ferit, totóque ſimul demittit ab armo:
Exemplárque ſui ſpectans miſerabile leti
Stat tutus pereunte manu. quis fata putaret
Scorpion, aut vires matura mortis habere?
Ille minax nodis, & recto verbere ſæuus,
Teſte tulit cælo victi decus Orionis.
Quis calcare tuas metuat Solpuga latebras?

Et

pant ex arbore referente betullam, è qua Romani magiſtratus, Sabinis autoribus, virgas geſtabant. prius legebatur, *virgas mentita Sabaas*, id eſt, thureas virgas vnde colligitur thus.

820. *Virgas Sabinas.*] Ante *Sabaas* ineptè: cum verſu altero ſequatur vox, *Sabai*. Nec verum eſt turis arbori taxum ſimilem, vnde toxica; imò abieti potius aut piceæ. At virgæ Sabinæ eſſent eæ, quas Sabinis auctoribus Romani magiſtratus vſurpauere. At has fermè ex betulla fuiſſe, ait Plin. *Grotius.*

822. *Ecce procul ſæuus.*] Aliud exemplum iaculi ſerpentis, qui ſagittæ in modum per tempora Pauli militis ſe traaſmiſit. *Hort.* *Procul ſæuus, &c.*] Supra ✱ſ.720. & lib.6. ✱ſ.677.

825. *Nil ibi virus agit.*] Neque enim tam veneno, quàm ipſo vulnere læſit.

826. *Deprenſum eſt, &c.*] Deprenſum eſt, glandem è funda, ſagittã è Parthi arcu lentã & ſegnẽ eſſe, ſi Iaculo ſerpenti cõpararentur.

828. *Quid prodeſt miſeri.*] Si etiã poſt mortem venenum eius diffunditur. *Baſiliſcus.*] Quod de torpedine fertur.

830. *Quam.*] Manũ tactã veneno baſiliſci, ne totum corpus eo corrumperetur, præputauit. *Hort.*

833. *Quis fata putaret.*] Quis crederet Scorpium tantas habere vires accelerandæ mortis. *Hort.*

835. *Recto.*] Ictu caudæ recto.

836. *Teſte tulit cælo, &c.*] Habet cœlum, in quo recepti ſidus eius fulget, clarum teſtem virium ſuarum in Orione interficiendo.

837. *Quisque tuas calcare timene Salpuga latebras.*] Ita meliores libri, nec reſcribendum *ſolpuga*. Iſidorus & ipſe Hiſpanus: *ſalpuga ſerpens eſt qua non videtur.* verũ huius animalculi nomẽ, *ſolipuga*, ὁλοκεντρὶς, quod deprauatum eſſerunt, qui *ſalpugas*, & qui *ſolifu-*

V

Et tibi dant Stygiæ ius in ſua fila ſorores.
Sic nec clara dies, nec nox dabat atra quietem,
Suſpecta eſt miſeris in qua tellure iacebant.
Nam neque congeſta ſtruxêre cubilia frondes,
Nec culmis creuêre tori: ſed corpora fatis
Expoſiti voluuntur humo, calidoque vapore
Alliciunt gelidas nocturno frigore peſtes:
Innocuoſque diu rictus torpente veneno
Inter membra fouent: nec, quæ menſura viarum,
Quiſue modus nôrunt, cælo duce: ſæpe querentes,
Reddite Dij, clamant, miſeris, quæ fugimus, arma:
Reddite Theſſaliam. patimur cur ſegnia fata
In gladios iurata manus? pro Cæſare pugnant
Dipſades, & peragunt ciuilia bella Ceraſtæ.
Ire libet quà Zona rubens atque axis inuſtus.

Solis

gas ſcribunt. Nam *ſolipuga* minutulum illud animal dicitur, quod tam acriter pungat, vt totum videatur eſſe punctura. *Salmaſius.* Plin. Exercit. pag. 100. *Quis calcare tuas, &c.*] Nec minus clara exitij documenta (inquit Plinius lib. 8. cap. 29.) ſunt etiam ex contemnendis animalibus, &c. mox citra Cynomolgos Aethiopas latè deſerta regio eſt, è Scorpionibus & Solpugis gente ſublata.

839. *Sic.*] Hoc periculo & malo. *Sulpit.*

840. *Suſpecta.*] Scil. tellus. *Suſpecta eſt miſeris.*] Ms. T. rectius connectit cum ſuperioribus:

Suſpectâ miſeris in qua tellure jacebant.

Vt ſit traiectio Lucano frequens: *ſuſpectâ miſeris ipsâ terrâ, in qua cubabant.* Grotius.

842. *Nec culmis creuere tori.*] Neque enim in regione deſerta ſuppetebant frondes aut culmi ad toros extruendos.

844. *Gelidas nocturno, &c.*] Serpentes innocuas propter frigus nocturnum.

845. *Innocuos rictus.*] Ora ſerpentium innoxia dum frigerent; ſed vbi concaluerant, mordebant.

846. *Fouent.*] Dormientes inſcij. *Sulpit.* *Qua menſura viarum.*] Amplificatio malorum. Quum ita paſſim aliis ſuper alia incommodis iactarentur, illud mali accedebat, vt neſcirent itineris finem. *Hortenſ.*

847. *Cælo duce.*] Stellis obſeruatis, vt ſupra vſ. 493.

849. *Segnia fata.*] Segnibus & ignauis congrua. mortem ignauã.

850. *In gladios iurata manus?*] Milites aſtricti belli ſacramento & pugnæ deuoti.

851. *Dipſades, &c.*] Supra vſ. 738. & 715.

852. *Ire libet qua Zona rubens.*] Quin eamus potius ad loca torridiora: vt cœli intemperie mortẽ debeamus potius quam ſerpentibus. *Grotius.* Zona torrida, & Solis intra Tropicos meatui ſubiecta regio.

853. *Æthe*

Solis equis: iuuat ætheriis adſcribere cauſis
Quòd peream, cœloque mori. nil Africa de te,
Nec de te Natura queror: tot monſtra ferentem
Gentibus ablatum dederas ſerpentibus orbem:
Impatienſque ſolum Cereris, cultore negato
Damnaſti, atque homines voluiſti deeſſe venenis.
In loca ſerpentum nos venimus: accipe pœnas,
Tu quiſquis Superûm commercia noſtra peroſus,
Hinc torrente plaga, dubiis hinc Syrtibus orbem
Abrumpens, medio poſuiſti limite mortes.
Per ſecreta tui bellum ciuile receſſus
Vadit, & arcani miles tibi conſcius orbis
Clauſtra petit mundi. forſan majora ſuperſunt
Ingreſſis. coëunt ignes ſtridentibus vndis,
Et premitur natura poli. ſed longius iſta

Nulla

853. *Ætheriis cauſis.*] Id eſt, fato & aſtris, quæ nos huc egerunt. *Sulpit.*

854. *Nil Africa de te.*] Neque enim Africa in culpa quam ſerpentum nutricem Natura deſolatam eſſe & incultam voluit: ſed nos, qui huc aduenimus, Diis iratis & numine ſiniſtro.

856. *Ablatum orbem.*] Deſertum, inhabitabilem: & quo priuaueras gentes. *Sulpit.*

858. *Damnaſti.*] Vt à ſerpentibus coleretur, quæ hominibus nocere non poſſent. *Sulpit.*

859. *Accipe pœnas.*] Noſtræ temeritatis.

860. *Commercia noſtra peroſus.*] Iter hoc & tranſitum vetitum.

861. *Hinc torrente plaga, &c.*] In terra hac damnata ſerpentibus inter Zonam torridam & Syrtes poſitis.

862. *Abrumpens.*] Separans regionem ſerpentum, quam inter Syrtes & regionem torridam collocaſti. *Sulpit.*

763. *Per ſecreta, &c.*] Et iure opt. nobis hoc euenit: qui ciuilis belli reliquias velimus transferre per regiones à te ſemotas & homini negatas, ſecreta tua ſcrutaturi.

865. *Clauſtra petit mundi.*] *Ferit* habent Mſs. quod efficacius. *Grot. Clauſtra mundi*, vbi orbis terrarum clauditur Oceano Atlantico; vbi terrarum finis. *Hortenſ.*

866. *Coëunt ignes ſtridentibus vndis.*] Vbi cœlo deuexo & prono, ſidera merguntur in occidentali Oceano, ex opinione Poſidonij philoſophi, quem poëtæ vulgo inſeruientes ſequuntur, opinati occidentem Solem in æquore ſtridere more ferri candentis in aqua extincti. Iuuenal. Sat. 14. *ſed longe Calpe relicta Audiet Herculeo ſtridentem gurgite ſolem.*

867. *Et premitur natura poli.*] Arcticus polus depreſsior hic eſt, quam apud nos eſt. Et quo longiores receſſus Africæ petimus, hoc magis deprimitur, & æſtus hic augetur. *Hortenſ. Sed longius iſta, &c.*] Vltra hanc terram non eſt alia, excepta Mauritania, regno Iubæ, qua forte hæc ſerpentibus damnata terra clementior eſt.

Nulla jacet tellus, quàm fama cognita nobis
Triſtia regna Iubæ. quæremus forſitan iſtas
Serpentum terras: habet hoc ſolatia cælum:
Viuit adhuc aliquid. patria non arua requiro,
Europámque, alios ſoles, Aſiámque videntem.
Qua te parte poli, qua te tellure reliqui
Africa? Cyrenis etiam nunc bruma rigebat.
Exiguáne via legem conuertimus anni?
Imus in aduerſos axes: euoluimur orbe:
Terga damus feriend.i Noto. nunc forſitan ipſa eſt
Sub pedibus iam Roma meis. ſolatia fati
Hac petimus veniant hoſtes, Cæſárque ſequatur
Quà fugimus. ſic dura ſuos patientia queſtus
Exonerat: cogit tantos tolerare labores
Summa ducis virtus, qui nuda fuſus arena
Excubat, atque omni Fortunam prouocat hora.
Omnibus vnus adeſt fatis: quocunque vocatur
Aduolat, atque ingens meritum, maiúſque ſalute
Contulit in letum vires: puduitque gementem
Illo teſte mori. quod ius habuiſſet in ipſum

Vlla

869. *Quæremus.*] Quærere poterimus. *Sulpit.*

870. *Solatia cælum.*] Quod non funditus interiimus omnes.

872. *Europamque, &c.*] Europamque Aſiamque videntem alios meatus ſolis.

874. *Cyrenis.*] Cyrenæ ſunt inter Aegyptum & Syrtes, conditæ à Batto Theræorum duce. Hanc vrbem Apolloniam poſtea dictam Stephanus credit; & eam à Cyrene Hypſei filia dictam credit: vel à Cyre, fonte regionis. *Hortenſ.* *Cyrenis, &c.*] Modo cum Cyrenis eſſemus, hiems erat. vnde nobis tam ſubito æſtus? tam breui interſtitio mutauimus legem anni?

876. *Aduerſos axes.*] Antarcticum polum *Orbe.*] Noſtri orbis parte, horizonte noſtro.

877. *Terga damus, &c.*] Qui nobis prius aduerſus erat & à pectore. *Forſitan ipſa.*] Forte apud Antipodas verſor.

880. *Sic dura ſuos.*] Clauſula querelæ militis; atque hinc tranſit in laudes Catonis ab humanitate, & beneuolentia ergà milites ſuos. *Hortenſ.* *Patientia.*] Militis, id eſt, ipſe miles patiens.

881. *Exonerat.*] *Expletur lacrymis, egeriturque dolor.* Ouid.

883. *Fortunam prouocat hora.*] Vide quæ ad vſ. 21. lib. 10.

884. *Omnibus, &c.*] Omnium ſuorum militum.

886. *In letum vires.*] Confirmatis morientibus edoctiſque mortem contemnere.

887. *Illo teſte mori.*] Catone præſente.

888. *Caſus*

Vlla lues? caſus alieno in pectore vincit,
Spectatórque docet magnos nil poſſe dolores.
Vix miſeris ſerum tanto laſſatis periclo
Auxilium Fortuna dedit. gens vnica terras
Incolit à ſæuo ſerpentum innoxia morſu
Marmaridæ Pſylli: par lingua potentibus herbis:
Ipſe cruor tutus, nullúmque admittere virus,
Vel cantu ceſſante, poteſt. natura locorum
Iuſſit vt immunes miſti ſerpentibus eſſent.
Profuit in mediis ſedem poſuiſſe venenis.
Pax illis cum morte data eſt. fiducia tanta eſt
Sanguinis: in terram paruus cùm decidit infans,
Ne qua ſit externa Veneris miſtura timentes,
Letifica dubios explorant aſpide partus.
Vtque Iouis volucer, calido cùm protulit ouo
Implumes natos, ſolis conuertit in ortus:

Qui

888. *Caſus alieno, &c.*] Ipſe in militum animis vincit malum, dũ conſtantiam ipſis adſpirat; & dum aſſiſtat edocens, fortem virum non dolere, neque affectibus ius eſſe in virtutem.

889. *Nil poſſe dolores.*] Ms. P. *labores*, Grotius.

891. *Gens unica terras, &c.*]Supra Garamantes Pſylli fuerunt, contra noxium virus muniti incredibili corporis firmitate. ſoli morſibus anguium non interibant, &c. Solinus cap. 40. Herodot. lib. 4. Plin. lib. 8. cap. 25.

893. *Marmarida Pſylli.*]Incolę regionis Marmaricæ. A. Gell. l. 16. c. 11. *Par lingua potentibus herbis.*]Ad incantandos ſerpentes, vel exugendum venenum. Terrori ſunt ſerpentibus (inquit Plin.) tactu ipſo leuant percuſſos; ſuctuve modico, lib. 28. cap. 3.

895. *Vel cantu ceſſante.*] Etiam citra incantationem.

896. *Immunes.*]Illæſi.

898. *Pax illis cum morte data eſt.*]Tu ſcribe: *Pax illa cum morte data eſt.* Hoc eſt, cum illo genere mortis, pax illis fato & dono Deûm conceſſa eſt; venena illis mortifera non ſunt. *Gronou. Pax illis cum, &c.*]Naturali morte, nõ veneno extinguuntur.

999. *Sanguinis.*] Vt modo vſ. 894. etiam in prole ſua recens edita. *In terram paruus, &c.*]Recens editos ſerpentibus offerebant: ſi eſſent partus adulterini, matrum crimina plectebantur interitu paruulorum: ſi pudici, probos ortus à morte paterni ſanguinis priuilegium tuebatur. Sic originis fidẽ probabant venenis indicantibus. Solinus cap. 40.

902. *Iouis volucer, &c.*]Haliæetus implumes etiamnum pullos ſuos percutiens ſubinde cogit aduerſos intueri Solis radios: quod ſi quem conniuentẽ aduertit, præcipitat è nido velut adulterinum atque degenerem; illũ cuius acies firma contra ſteterit, educat. Plin. lib. 10. cap. 3. Quã rẽ elegantiſſime expreſſit Claudianus in Præfat. in tertium Conſulatũ Honorij Aug.

Qui potuêre pati radios, & lumine recto
Suſtinuere diem cæli, ſeruantur in uſus,
Qui phœbo ceſsêre, jacent: ſic pignora gentis
Pſyllus habet, ſi quis tactos non horruit angues,
Si quis donatis luſit ſerpentibus infans.
Nec ſolùm gens illa ſuâ contenta ſalute,
Excubat hoſpitibus, contraque nocentia monſtra
Pſyllus adeſt populis. qui tunc Romana ſecutus
Signa, ſimul juſsit ſtatui tentoria ductor,
Primùm quas valli ſpatium comprendit arenas
Expurgat cantu: verbiſque fugantibus angues.
Vltima caſtrorum medicatus circuit ignis.
Hîc ebulum ſtridet, peregrinaque galbana ſudant,
Et tamarix non læta comis, Eoaque coſtos,
Et panacea potens, & Theſſala centaurea:
Peucedanumque ſonat flammis, Erycinaque thapſos.

Et

906. *Sic pignora gentis.*] Ad eundem modum Pſyllus facit; ſi qui liberi non horrent ſerpentum contactum, educantur. *Hort.*

910. *Hoſpitibus.*] In gratiam hoſpitum, quibus ſubueniat.

911. *Pſyllus adeſt populis.*] Pſyllos etiam ſecum duxit Cato in itinere per Syrtes; hi morſos à ſerpentibus ſanant, ore venenum exugentes, ipſaſque beſtias incantationibus demulcent. Plutarch. in Catone Minore.

912. *Simul juſsit, &c.*] Simul ac caſtra metari juſsit Cato.

915. *Medicatus circuit ignis.*] Odore & ſuffitu herbarum aduerſus noxia animalia efficacium, è quibus paucas enumerat. de quibus vide quæ Nicand. & Plin. lib. 25. cap. 4. 5. 6. 9. & 10.

916. *Ebulus.*] Græcè χαμαιάκτην, quaſi pumila ſambucus. Belg. *VVilde vlier, adick.* *Stridet.*] In igne crepat. *Peregrinaque galbana.*] Exoticum gummi. Dat Galbanum Syria in monte Amano è ferula, quam ejuſdem nominis reſinæ modo ſtagonitin appellant, &c. ſyncerum ſi vratur, fugat nidore ſerpentes. Plin. lib. 12. cap. 25. *Sudant.*] Igne liquefactæ.

917. *Et tamarix.*] Tamarix, ſeu myrica. Belg. *Tamariſch boom.* *Non læta comis.*] Humilis ſcil. & tenuis. *Eoaque coſtos.*] Indica & Arabica.

918. *Potens.*] Reſpicit ad ἔτυμον, παρὰ τὸ πᾶν & ἀκεῖν. *Theſſala centaurea.*] Grotius. κενταύριον μέγα, falsò pro Rapontico habitum à multis. Belg. *Groote ſanctorie.* *Theſſala centaurea.*] A Chirone Theſſalo inuenta.

919. *Peucedanum.* Stataria herba, ſeu fœniculus porcinus Belg. *Verckens venckel.* *Erycinaque thapſos.*] Sic Nicand. Θρινακίην ἢ ῥίζαν ἕλευ γναλθεῖα θάψου: vbi commentator, Θρινακίην δὲ τὴν ῥίζαν τῆς θάψου λέγει. Διὰ τὸ ἐν Σικελίᾳ γίνεσθαι Quod in Sicilia naſcatur. Eryx autem Siciliæ

920. La

Et larices, fumoque grauem ſerpentibus vrunt
Abrotanum, & longè naſcentis cornua cerui.
Sic nox tuta viris. at ſi quis peſte diurna
Fata trahit, tunc ſunt magicæ miracula gentis,
Pſyllorumque ingens & rapti pugna veneni.
Nam primùm tacta deſignat membra ſaliua,
Quæ cohibet virus, retinetque in vulnere peſtem.
Plurima tum voluit ſpumanti carmina lingua
Murmure continuo, nec dat ſuſpiria curſus
Vulneris, aut minimum patiuntur fata tacere.
Sæpe quidem peſtis nigris inſerta medullis
Excantata fugit: ſed ſi quod tardius audit
Virus, & elicitum, iuſſumque exire repugnat;
Tunc ſuperincumbens pallentia vulnera lambit,
Ore venena trahens, & ſiccat dentibus artus,
Extractamque tenens gelido de corpore mortem
Expuit: & cuius morſus ſuperauerit anguis,
Iam promtum Pſyllis vel guſtu noſſe veneni.

Hoc

920. *Larices.*] Larix Græc. λάριξ. Al. *Lerchenbaum. Grauem, &c.*] Plin. lib. 21. cap. 21.

921. *Abrotanum.*] Abrotonum mas *Gr.* Ἀβρότονον ἄῤῥεν. Belg. *Auerone, auerruyt.* Abrotonum femina, Græcè Ἀβρότονον θῆλυ. Belg. *Cypres. Longe naſcentis.*] Viuacis; *vel*, procul ab Africa naſcentis Ceruos inquit Plinius, Africa propemodum ſola non gignit. Plin. l. 8. cap. 33. *Cornua ſerui.*] Singulare abigendis ſerpentibus odor aduſto ceruino cornu. Plin. lib. 8. c. 32. Solin. 31. cap.

922. *Sic nox, &c.*] Ad hunc modum, per hos ſuffitus, & earum rerum ſuffumigationes & odores, milites ea nocte à ſerpentibus tuti fuerunt. *Hort. Peſte diurna, &c.*] Percuſſus à ſerpente interdiu contraxit venenum lethale.

924. *Pſyllorumque, &c.*] Excantando & exugendo luctantur Pſylli aduerſus venenum. *Pugna veneni.*] Diſertè. Luctantur & excantando & exſugendo Pſylli cum veneno. *Hortenſ.*

925. *Saliua, &c.*] Ophiogenas ſaliua contra ictus ſerpentum mederi, tradit Plin. lib. 7. cap. 2. & plura de ſaliua, lib. 28. cap. 4.

928. *Nec dat ſuſpiria, &c.*] Non vt ante, *dant*, & *haud*, ne dari negetur curſus: quum ſenſus ſit, celeritatem vulneris ſuſpiria non permittere. *Grotius. Nec dat ſuſpiria, &c.*] Neque periculum vulneris properandam deſiderantis medelam permittit incantatorem reſpirare aut carmen intermittere.

929. *Fata tacere.*] Mors accelerans.

932. *Elicitum.*] Carmine.

933. *Tunc ſuperincumbens.*] Ad verſum 893. ſupra.

934. *Dentibus.*] Leui morſu.

935. *Mortem.*] Venenũ lethale.

936. *Et cujus morſus, &c.*] Quin & guſtu veneni dignoſcere valet,

Hoc igitur lenior tandem Romana juventus
Auxilio, latè ſqualentibus errat in arvis.
Bis poſitis Phœbe flammis, bis luce recepta
Vidit arenivagum ſurgens fugienſque Catonem.
Jamque illis magis, atque magis dureſcere pulvis
Cœpit, & in terram Libye ſpiſſata redire.
Jamque procul nemorum rara ſe tollere frondes:
Surgere congeſto non culta mapalia culmo.
Quanta dedit miſeris melioris gaudia terræ,
Cum primum ſanos contrà videre leones!
Proxima Leptis erat, cujus ſtatione quieta
Exegêre hyemem nimbis flammiſque carentem.
Cæſar ut Emathia ſatiatus clade receſſit,
Cætera curarum projecit pondera, ſoli
Intentus genero: cujus veſtigia fruſtrà
Terris ſparſa legens, fama duce tendit in undas,

Threïciáſque

à quo ſerpente quis fuerit ictus. *Superauerit.*] Id eſt, cuius anguis morſus vicerit ac deiecerit hunc militem. *Hortenſ.*

938. *Lenior tandem.*] Minori cum periculo.

940. *Bis poſitis Phœbe flammis.*] Notatio duorum menſium. ſed vide quæ ad *vſ.* 394. ſupra, quaſi dicat, Duos menſes errauit M. Cato, per deſerta & arenoſa illa & periculorum plena loca.

942. *Iamque illis magis, atque, &c.*] Euaſerant iam ex profundis arenis Libyæ, quum ad terram ſolidam, hoc eſt, gleboſam & frugũ arborumque fœcundam venirent. *Hortenſ.*

943. *Terram, &c.*] Solidam, gleboſam & fœcundam.

944. *Rara ſe tollere frondes.*] A ſignis mitioris ingenij ſoli; quum nemora & mapalia, XXX. diebus non viſa in conſpectu haberent. *Hortenſ.*

945. *Congeſto, &c.*] Culmo & ſtipula tectæ caſæ & tuguria.

947. *Cum primum, &c.*] Quod argumentum erat non longe abeſſe armenta.

948. *Leptis erat.*] Minor Libyphœnicum Africæ vrbs.

950. *Cæſar vt Emathia.*] Poëta ad Cæſaris res à pugna Pharſalica redit ad hiſtoriæ ſeriem. *Hortenſ.* *Cæſar vt Emathia, &c.*] Cæſarem duos dies in Pharſalo commoratum, vt ſacris intenderet & exercitum recrearet, ſcribit Appianus. Plutarchus autem & ipſe Cæſar contra. Victorem ſcil. omnibus rebus relictis perſequendum ſibi Pompeium exiſtimauiſſe ne bellum renouare poſſet: paucos itaque dies in Aſia moratum, cum audiſſet Pompeium Cypri viſum, coniectaſſe eum in Aegyptum iter habere, cum legionibus duabus & equitibus 800. Alexandriam perueniſſe. Poëta eum per Troadem circumducit, vt fabulandi anſam captet.

953. *Fama duce.*] Acceperat enim in Orientem eum fugam intendiſſe. *Hortenſ.* *Tendit in vndas.*] Ad mare deſcendit.

954. Threï

Threïciáſque legit fauces, & amore notatum
Æquor, & Eroas lacrymoſo littore turres,
Quà pelago nomen Nepheleias abſtulit Helle.
Non Aſiam brevioris aqua diſterminat vſquam
Fluctus ab Europa, quamvis Byzantion arcto
Pontus, & oſtriferam dirimat Chalcedona curſu,
Euxinúmque ferens parvo ruat ore Propontis.
Sigeáſque petit famæ mirator arenas,
Et Simoëntis aquas, & Graio nobile buſto
Rhœtion, & multum debentes vatibus vmbras.
Circuit exuſtæ nomen memorabile Troiæ,
Magnáque Phœbei quærit veſtigia muri.
Iam ſilvæ ſteriles, & putres robore trunci
Aſſaraci preſſere domos, & templa deorum.

Iam

954. *Threïciaſque legit fauces.*] Boſphorum Thracium, Propontidem & anguſtias Helleſponti. *Amore notatum, &c.*] Leandri & Herus, quem cecinit Muſæus, dein Ouidius in epiſt. inter tranandum merſum: quod vbi cõperiſſet Hero, ſe quoque turri præcipitaſſe.

955. *Eroas, &c.*] Erus puellæ, in Seſto in Europa. *Lachrymoſo.*] Quod cum Hero Leandrum inter tranandum mergi procul proſpectaret, ſe quoque ipſa è turri præcipitaſſe. *Hort.*

956. *Qua pelago nomen, &c.*] Helle filia Nepheles & Athamantis, cum Phryxo fratre nouercæ inſidias fugiens, ariete quo vehebatur delapſa, Helleſponto nomẽ dedit. *Abſtulit Helle.*] Euxino ponto nomen ſuum abſtulit Helle puella in eo ſubmerſa; vt non Euxinus Pontus diceretur amplius, ſed Helleſpontus ad Helle.

957. *Non Aſiam, &c.*] Hic enim fretum anguſtiſſimum, 7. nempe ſtadiorum, Europam ab Aſia diuidit Helleſpontus. Byzantio, hoc eſt, *Conſtantinopoli* in Europa, oppoſita Chalcedone in Aſia. Polyb. lib. 4.

960. *Euxinumque ferens, &c.*] Qua Propõtis exceptas per Thracium Boſphorum Euxini aquas emittit per Helleſpontum in mare Aegeum, l. 3. vſ. 278.

961. *Sigeaſque.*] Litus Trojanum; à Sigeo promontorio, Achillis tumulo nobile. *Terit.*] Petit Cæſar Troadem, cujus promontorium eſt Sigæum. *Hort. Fama mirator arenas.*] Cæſar, veterem hujus loci famam admiratus, ſimul originis ſuæ ſedem viſurus.

962. *Simoëntis aquas.*] Fluu. Troados.

963. *Rhœtion.*] Rhœteum promontorium, Ajacis Telamonij ſepulchro nobile. Mela libro 1. Strab. 13. *Multum debentes, &c.*] Manes & ſepulchra Achillis & Ajacis, Homero aliiſque poëtis decantata. A quibus res geſtæ eorum celebratæ ſunt, & ne interciderint aſſertæ.

965. *Phœbai quærit veſtigia muri.*] Quo Phœbus & Neptunus mercedem cum Laomedonte pacti Trojam cinxerant.

967. *Aſſaraci.*] Regia Trojani filij Trois.

Jam laſſa radice tenent: ac tota teguntur
Pergama dumetis: etiam periêre ruinæ.
Aſpicit Heſiones ſcopulos, ſiluaſque latentes
Anchiſæ thalamos; quo judex ſederit antro:
Vnde puer raptus cœlo: quo vertice Nais
Luſerit Oenone: nullum eſt ſine nomine ſaxum.
Inſcius in ſicco ſerpentem puluere riuum
Tranſierat, qui Xanthus erat: ſecurus in alto
Gramine ponebat greſſus; Phryx incola manes
Hectoreos calcare vetat. diſcuſſa jacebant
Saxa, nec vllius faciem ſeruantia ſacri;
Herceas, monſtrator ait, non reſpicis aras?
O ſacer, & magnus vatum labor, omnia fato
Eripis, & populis donas mortalibus æuum.
Inuidia ſacra Cæſar ne tangere famæ:
Nam, ſi quid Latiis fas eſt promittere Muſis,

Quantum

968. *Laſſa radice tenent.*] Propter vetuſtatem ruitura.

970. *Heſiones ſcopulos.*] Scopulum, cui Heſione filia Laomedontis ſorte expoſita ceto à Neptuno immiſſo alligata fuerat, quam tamen Hercules liberauit. *Siluaſque latentes &c.*] In quibus Anchiſen Venus dignata eſt concubitu. *vel*, Anchiſæ domum quæ *ſecreta arboribuſque obtecta receſſit.* Virg. Aeneid. 2.

971. *Quo judex, &c.*] Paris, vbi de forma trium Dearum judicat.

972. *Puer raptus cælo.*] Ganymedes filius Trois, ab aquila Iouis raptus. *Quo vertice Nais, &c.*] Quo monte, ſc. Ida, Nympha Oenone ſe Paridi indulſerit.

973. *Nullum eſt ſine nomine ſaxum.*] Nullus in Troade mons, ſcopulus, aut promontorium caret ſuo monimento.

974. *Inſcius.*] Cæſar.

975. *Qui Xanthus erat.*] Nobilem olim, nunc vix apparentem Xanthum Troados riuulum. *Securus in alto, &c.*] Nulla religione aut loci veneratione motus, neſcius ibi latuiſſe ſepulchrum Hectoris, donec ab incola Phryge admonitus agnoſceret.

978. *Sacri.*] Templi aut aræ, vt reſpiciat ad ſeq. *Herceas aras.* alij leg. *Hectoreas.*

979. *Herceas, &c.*] Iouis Hercei, ἑρκεῖος: quod inter aulam & parietem in domus penetrali coleretur, ad hanc aram Priamus cæſus. Virg. 2. Aeneid, Iuuen. ſat. 10. vſ. 268. Ouid. in Ibin. *Cui nihil Hercei profuit ara Iouis.*

980. *O ſacer, &c.*] Exclamatio poëtæ in laudem poëſeos, quæ omnibus his monimentis, ſepulchris, aris, templis diuturnior, virtutem reddit viuacem & dignos laude viros vetat mori. *Carmina quam donant, fama perennis erit.* Propert. *Solaque non norunt hæc monimenta mori.* Martial. lib. 10. epiſt. 2.

982. *Inuidia ſacra, &c.*] Noli inuidere huic meo operi, quo tua qualiacunque facta legentur, vitalitatem.

984. Smyr.

Quantum Smyrnæi durabunt vatis honores,
Venturi me, teque legent: Pharſalia noſtra
Viuet, & à nullo tenebris damnabitur æuo.
Vt ducis impleuit viſus veneranda vetuſtas,
Erexit ſubitas congeſtu ceſpitis aras,
Votaque turicremos non irrita fudit in ignes.
Dij cinerum, Phrygias colitis quicunque ruinas,
Æneæque mei, quos nunc Lauinia ſedes
Seruat & Alba lares, & quorum lucet in aris
Ignis adhuc Phrygius, nullique aſpecta virorum
Pallas, in abſtruſo pignus memorabile templo,
Gentis Iuleæ veſtris clariſſimus aris
Dat pia tura nepos, & vos in ſede priori
Ritè vocat: date felices in cætera curſus:
Reſtituam populos. grata vice mœnia reddent
Auſonidæ Phrygibus, Romanaque Pergama ſurgent.
Sic fatus, repetit claſſes, & tota ſecundis
Vela dedit Coris, auiduſque vrgente procella
Iliacas penſare moras, Aſiamque potentem
Præuehitur, pelagoque Rhodon ſpumante relinquit.

Septima

984. *Smyrnæi durabunt, &c.*] Homeri, quem ſuum inter alias ciuitates ſibi ciuem vendîcat Smyrna. Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ὁμήρου, Σμύρνα, Ῥόδος, Κολοφῶν, Σαλαμὶν, Χίος, Ἄργος, Ἀθῆναι. A. Gell. libro 3. cap. 11.

985. *Pharſalia noſtra, &c.*] Opus hoc noſtrum. vide quæ ad inſcriptionem in fronte lib. 1.

986. *Damnabitur æuo.*] Abolebitur.

987.] *Vt ducis, &c.*] Poſtquam Cæſar ſatis perluſtraſſet hæc Troiæ monumenta.

990. *Dij cinerum.*] Manes & vmbræ, Dij & Lares.

991. *Mei.*] A quo originem ego duco. *Quos nunc, &c.*] Lib. 1 vſ. 196.

993. *Ignis adhuc Phrygius.*] Veſtalis. lib. 1. vſ. 199. *Nullique, &c.*] Palladium, ſimulachrum Palladis Troianæ in templo Veſtæ aſſeruatum tanquam pignus imperij, quod viris conſpici nefas.

995. *Gentis Iuleæ, &c.*] Ego, Iulius Cæſar, ab Iulo Aeneæ F. originem ducens.

996. *Priori.*] Priſtina, antiqua.

998. *Grata vice.*] Inuicem excitaturi & condituri ſunt Romani vrbes in Phrygia; vt Iulienſes cõdiderunt in Italia. *Hortenſ.*

999. *Romanaque.*] A Romanis condita.

1002. *Iliacas penſare moras.*] Redimere moram quam Ilij fecerat

1004. *Sept-*

Jam laſſa radice tenent: ac tota teguntur
Pergama dumetis: etiam periêre ruinæ.
Aſpicit Heſiones ſcopulos, ſiluaſque latentes:
Anchiſæ thalamos; quo judex ſederit antro:
Vnde puer raptus cælo: quo vertice Nais
Luſerit Oenone: nullum eſt ſine nomine ſaxum.
Inſcius in ſicco ſerpentem puluere riuum
Tranſierat, qui Xanthus erat: ſecurus in alto
Gramine ponebat greſſus; Phryx incola manes
Hectoreos calcare vetat. diſcuſſa jacebant
Saxa, nec vllius faciem ſeruantia ſacri;
Herceas, monſtrator ait, non reſpicis aras?
O ſacer, & magnus vatum labor, omnia fato
Eripis, & populis donas mortalibus æuum.
Inuidia ſacra Cæſar ne tangere famæ:
Nam, ſi quid Latiis fas eſt promittere Muſis,

Quantum

968. *Laſſa radice tenent.*] Propter vetuſtatem ruitura.

970. *Heſiones ſcopulos.*] Scopulum, cui Heſione filia Laomedontis ſorte expoſita ceto à Neptuno immiſſo alligata fuerat, quam tamen Hercules liberauit. *Siluaſque latentes &c.*] In quibus Anchiſen Venus dignata eſt concubitu. *vel*, Anchiſæ domum quæ *ſecreta arboribuſque obtecta receſſit.* Virg. Aeneid. 2.

971. *Quo judex, &c.*] Paris, vbi de forma trium Dearum judicat.

972. *Puer raptus cælo.*] Ganymedes filius Trois, ab aquila Iouis raptus. *Quo vertice Nais, &c.*] Quo monte, ſc. Ida, Nympha Oenone ſe Paridi indulſerit.

973. *Nullum eſt ſine nomine ſaxum.*] Nullus in Troade mons, ſcopulus, aut promontorium caret ſuo monimento.

974. *Inſcius.*] Cæſar.

975. *Qui Xanthus erat.*] Nobilem olim, nunc vix apparentem Xanthum Troados riuulum. *Securus in alto, &c.*] Nulla religione aut loci veneratione motus, neſcius ibi latuiſſe ſepulchrum Hectoris, donec ab incola Phryge admonitus agnoſceret.

978. *Sacri.*] Templi aut aræ, vt reſpiciat ad ſeq. *Herceas aras.* alij leg. *Hectoreas.*

979. *Herceas, &c.*] Iouis Hercei, ἑρκεῖος: quod inter aulam & parietem in domus penetrali coleretur, ad hanc aram Priamus cæſus. Virg. 2. Aeneid, Iuuen. ſat. 10. vſ. 268. Ouid. in Ibin. *Cui nihil Hercei profuit ara Iouis.*

980. *O ſacer, &c.*] Exclamatio poëtæ in laudem poëſeos, quæ omnibus his monimentis, ſepulchris, aris, templis diuturnior, virtutem reddit viuacem & dignos laude viros vetat mori. *Carmina quam donant, fama perennis erit.* Propert. *Solaque non norunt hæc monimenta mori.* Martial. lib. 10. epiſt. 2.

982. *Inuidia ſacra, &c.*] Noli inuidere huic meo operi, quo tua qualiacunque facta legentur, vitalitatem.

984. *Smyr*

Quantum Smyrnæi durabunt vatis honores,
Venturi me, teque legent: Pharſalia noſtra
Viuet, & à nullo tenebris damnabitur æuo.
Vt ducis impleuit viſus veneranda vetuſtas,
Erexit ſubitas congeſtu ceſpitis aras,
Votaque turicremos non irrita fudit in ignes.
Dij cinerum, Phrygias colitis quicunque ruinas,
Æneæque mei, quos nunc Lauinia ſedes
Seruat & Alba lares, & quorum lucet in aris
Ignis adhuc Phrygius, nullique aſpecta virorum
Pallas, in abſtruſo pignus memorabile templo,
Gentis Iuleæ veſtris clariſſimus aris
Dat pia tura nepos, & vos in ſede priori
Ritè vocat: date felices in cætera curſus:
Reſtituam populos. grata vice mœnia reddent
Auſonidæ Phrygibus, Romanaque Pergama ſurgent.
Sic fatus, repetit claſſes, & tota ſecundis
Vela dedit Coris, auiduſque vrgente procella
Iliacas penſare moras, Aſiamque potentem
Prœuehitur, pelagoque Rhodon ſpumante relinquit.

Septima

984. *Smyrnæi durabunt, &c.*] Homeri, quem ſuum inter alias ciuitates ſibi ciuem vendicat Smyrna. Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ὁμήρου, Σμύρνα, Ῥόδος, Κολοφὼν, Σαλαμὶν, Χίος, Ἄργος, Ἀθῆναι. A. Gell. libro 3. cap. 11.

985. *Pharſalia noſtra, &c.*] Opus hoc noſtrum. vide quæ ad inſcriptionem in fronte lib. 1.

986. *Damnabitur æuo.*] Abolebitur.

987. *Vt ducis, &c.*] Poſtquam Cæſar ſatis perluſtraſſet hæc Troiæ monumenta.

990. *Dij cinerum.*] Manes & vmbræ, Dij & Lares.

991. *Mei.*] A quo originem ego duco. *Quos nunc, &c.*] Lib. 1 vſ. 196.

993. *Ignis adhuc Phrygius.*] Veſtalis. lib. 1. vſ. 199. *Nullique, &c.*] Palladium, ſimulachrum Palladis Troianæ in templo Veſtæ aſſeruatum tanquam pignus imperij, quod viris conſpici nefas.

995. *Gentis Iuleæ, &c.*] Ego, Iulius Cæſar, ab Iulo Aeneæ F. originem ducens.

996. *Priori.*] Priſtina, antiqua.

998. *Grata vice.*] Inuicem excitaturi & condituri ſunt Romani vrbes in Phrygia; vt Iullenſes cõdiderunt in Italia. *Hortenſ.*

999. *Romanaque.*] A Romanis condita.

1002. *Iliacas penſare moras.*] Redimere moram quam Ilij fecerat

1004. *Sept-*

Septima nox Zephyro nunquam laxante rudentes:
Oſtendit Phariis Ægyptia littora flammis.
Sed prius orta dies nocturnam lampada texit,
Quam tutas intraret aquas. ibi plena tumultu
Littora, & incerto turbatas murmure voces
Accipit: ac dubiis veritus ſe credere regnis
Abſtinuit tellure rates. ſed dira ſatelles
Regis dona ferens, medium prouectus in æquor,
Colla gerit Magni, Phario velamine tecta.
Ac prius infanda commendat crimina voce.
Terrarum domitor, Romanæ maxime gentis;
Et, quod adhuc neſcis, genero ſecure perempto;
Rex tibi Pellæus terra pelagique labores
Donat, &, Emathiis quod ſolum defuit armis,
Exhibet: abſenti bellum ciuile peractum eſt.
Theſſalicas Magnus quærens reparare ruinas,
Enſe iacet noſtro: tanto te pignore Cæſar
Emimus: hoc tecum percuſſum eſt ſanguine fœdus.
Accipe regna Phari nullo quæſita cruore:

1004. *Septima nox.*] Appianus tribus diebus pelago profectum, eum Alexandriam perueniſſe tradit. *Hortenſius.*

1005. *Phariis Ægyptia, &c.*] In Pharo inſ. & turri quæ claudit portum Alexandriæ extruebantur faces prælucendis nauibus nocturna ſuggerentes miniſteria. Ammian. Marcel. lib. 22. Plin. lib. 36. cap. 12. Solin. cap. 45.

1006. *Nocturnam, &c.*] Phariam facem obſcurauit.

1007. *Tutas intraret aquas.*] Portum Alexandriæ. *Ibi plena, &c.*] Ibi primum è naui egrediens (inquit Cæſar co. de bello ciu. 3.) clamorem militum audit, quos rex in oppido præſidij cauſa reliquerat: & concurſum ad ſe fieri videt, quod faſces anteferrentur, in hoc omnis multitudo maieſtatem regiam minui prędicabat, &c.

1010. *Satelles.*] Theodotus Chius rhetor, pædagogus regis, quem poſtea M. Brutus vbi in Aſia deprehendiſſet, omni prius cruciatu laceratum occidit. Plut. in Pompeio & Bruto. ſed Appian. eum à Caſſio crucifixum refert.

1011. *Regis dona ferens, &c.*] A rege miſſum caput Pompeij & annulũ (vt refert Plutarch.) cuius inſigne erat Leo enſem geſtans.

1015. *Quod adhuc neſcis.*] Alexandriæ primũ de Pompeij morte cognouit Cæſar. Plut.

1016. *Pellæus terra pelagique.*] Aegyptius. Ptolemæi enim oriundi erant à Macedonibus lib. 9. vſ. 60. & lib. 8. vſ. 692. & lib. 10. vſ. 86. *Labores.*] Laborũ tuorũ mercedẽ.

1018. *Abſenti.*] Tibi.

1019. *Theſſalicas Magnus.*] Narratio plauſibilis, & rei accommoda, vt grata victori futura. *Hort.*

1022. *Phari.*] Alexandriæ vel Aegypti.

Accipe Niliaci jus gurgitis : accipe quicquid
Pro Magni ceruice dares; dignumque clientem
Caſtris crede tuis, cui tantum fata licere
In generum voluere tuum. nec vile putaris
Hoc meritum, facili nobis quod cæde peractum eſt.
Hoſpes auitus erat : depulſo ſceptra parenti
Reddiderat. quid plura feram? tu nomina tanto
Inuenies operi, vel famam conſule mundi.
Si ſcelus eſt, plus te nobis debere fateris,
Quòd ſcelus hoc non ipſe facis. ſic fatus, opertum
Detexit, tenuitque caput. iam languida morte
Effigies habitum noti mutauerat oris.
Non primo Cæſar damnauit munera viſu,
Auertitque oculos : vultus, dum crederet, hæſit :
Vtque fidem vidit ſceleris, tutúmque putauit
Iam bonus eſſe ſocer ; lacrymas non ſponte cadentes
Effudit, gemitúſque expreſſit pectore læto.

Non

1023. *Niliaci.*] Aegypti, quam Nilus inundat.

1024. *Dignumque clientem.*] Ptolemæum.

1026. *Nec vile putaris.*] Commendat officium ab vtili, quum alioquin propter merita ejus in patrem ſuum, illi parcere debuiſſet. Sed tamen vt Cæſaris rebus ſtudere videretur; contempto iure hoſpitalitatis, amicum paternũ non veritus fuit interficere. *Hort.*

1028. *Hoſpes auitus erat.*] Iure hoſpitalitatis vſus fuerat Pompejus cum Ptolem. Lathyro auo hujus Ptolem. Dionyſij. *Depulſo, &c.*] Auctoritate ſua Ptolemæum Auleten in regnum reſtituit. ſupra vſ. 132.

1029. *Tu nomina tanto, &c.*] Si non inuenias quo nomine hoc factum appelles, require famam quo nomine mundus inſigniat; officij certe, imo beneficij.

1030. *Vel famam conſule mundi.*] Quo nomine hoc regis noſtri factum appellandum ſit. *Hortenſ.*

1035. *Non primo damnauit.*] Non auerſatus fuit, non rejecit, quo minus acciperet. *Hortenſ.*

1036. *Dum crederet, hæſit.*] Donec exacte cognoſceret eſſe Pompeij caput, ſuſtinuit videre.

1038. *Bonus eſſe ſocer.*] Præ ſe ferre pietatem & naturam boni ſoceri. *Lacrymas, &c.*] Sed contra quam noſter hæc in Cæſaris inuidiam narret, vide quæ Plutarchus in Cæſ. Appian. 2. & Val. Max. lib. 5. cap. 1. referunt Cæſarem auerſatum primum caput allatum; mox, vt aſpexit, oblitum hoſtis, ſoceri vultum induiſſe, tum proprias tum filiæ lacrymas reddidiſſe, caput plurimis & precioſis odoribus cremandum curaſſe, &c. *Non ſponte cadentes.*] De hoc fletu Cæſaris, vide Dionis verba cum his Lucani valdè conſentientia. *Grotius.*

1040. Non

Non aliter manifeſta putans abſcondere mentis
Gaudia, quàm lacrymis. meritūque immane tyranni
Deſtruit, & generi mauult lugere reuulſum,
Quàm debere caput. qui duro membra Senatus
Calcarat vultu, qui ſicco lumine campos
Viderat Emathios, vni tibi Magne negare
Non audet gemitus. ô ſors duriſſima fati!
Huccine tu Cæſar ſcelerato Marte petiſti,
Qui tibi flendus erat? non miſti fœdera tangunt
Te generis? nec nata jubet mœrere, nepoſque?
Credis apud populos Pompeij nomen amantes
Hoc caſtris prodeſſe tuis? fortaſſe tyranni
Tangeris inuidia, captique in viſcera Magni
Hoc alij licuiſſe doles, quererisque periſſe
Vindictam belli, raptumque è jure ſuperbi
Victoris generum. quiſquis te flere coëgit,
Impetus, à vera longè pietate receſſit.
Scilicet hoc animo terras, atque æquora luſtras,
Necubi ſuppreſſus pereat gener. ô bene rapta

Arbitrio

1040. *Non aliter manifeſta.*] Immodicus eſt Poëta in Cæſaris falſis lachrymis perſtringendis; Cæſaribus propter libertatem ſublatam paſsim infeſtus. *Hortenſius.*

1041. *Meritumque, &c.*] Et lacrymis ſuis minuit, imo euertit gratiam meriti Ptolemæi. *Immane.*] Horrendum & deteſtabile Ptolemæi meritum de occiſo Pompejo, vel hoc nomine euertit, quod lugeat cæſum. quare officium ſibi non gratum eſſe oſtendit. *Hortenſ.*

1042. *Et generi, &c.*] Et mauult lacrymas impendere capiti Pompeij quem oderat, quam obnoxius eſſe aut gratias debere regi pro hoc beneficio.

1043. *Quam debere.*] Quam obnoxius eſſe regi. *Hortenſ. Senatus, &c.*] Senatorum in campis Theſ. cæſorum.

1044. *Sicco lumine.*] Siccis oculis, id eſt, non lacrymantibus.

1046. *O ſors duriſſima.*] Exclamatio pathetica in Cæſarem & in miſerabilem & fatalem ſortem Pompeij. *Hortenſ.*

1048. *Qui tibi flendus erat?*] Cuius cædes poſſet tibi elicere lacrymas. *Miſti fœd.*] Affinitas.

1049. *Nata jubet, &c.*] Iulia, & immaturus infans cujus abortum fecerat. lib. 1. vſ. 113.

1051. *Fortaſſe tyranni, &c.*] Fortaſſe inuides Ptolemæo facinus iſtud; & cuius maluiſſes te auctorem.

1054. *E iure ſuperbi.*] Ex poteſtate tua.

1057. *Scilicet.*] Ironice.

1058. *O bene rapta, &c.*] O quam bene tibi erepta eſt Pompeij vitæ necisque poteſtas: ne tum ipſi, tum Senatui dedecori foret vita à te donari.

1059. Quam

Arbitrio mors iſta tuo! quam magna remiſit
Crimina Romano triſtis Fortuna pudori,
Quòd te non paſſa eſt miſereri, perfide, Magni
Viuentis! nec non his fallere vocibus audes,
Acquiriſque fidem ſimulati fronte doloris.
Aufer ab aſpectu noſtro funeſta ſatelles
Regis dona tui: pejus de Cæſare veſtrum,
Quàm de Pompejo meruit ſcelus, vnica belli
Præmia ciuilis, victis donare ſalutem
Perdidimus. quòd ſi Phario germana tyranno
Non inuiſa foret, potuiſſem reddere regi,
Quod meruit, fratrique tuum pro munere tali
Miſiſſem Cleopatra caput. ſecreta quid arma
Mouit, & inſeruit noſtro ſua tela labori?
Ergo in Theſſalicis Pellæo fecimus arvis
Jus gladio? veſtris quæſita licentia regnis?
Non tuleram Magnum mecum Romana regentem?
Te Ptolemæe feram? fruſtra ciuilibus armis
Miſcuimus gentes. ſi qua eſt hoc orbe poteſtas
Altera, quàm Cæſar: ſi tellus vlla duorum eſt:

Vertiſſem

1059. *Quam magna remiſit crimina.*] Quam magnam dedecoris culpam remouit Fortuna à Senatu atque Pompejo; quibus fuiſſet ſummum dedecus, ſi Pompeium Cæſar vita donaſſet. *Sulpit.*

1062. *Nec non his, &c.*] Et perſuades iis te ſerio dolere, cum id vultu tantum ſimules: Ad fidem veri doloris ficta hac oratione vſus.

1064. *Aufer ab aſpectu.*] Verba Cæſaris ſunt, ad militem regium, caput Pompeij offerentem. *Hortenſius.* *Aufer ab, &c.*] Supra vſ. 1055.

1066. *Vnica belli, &c.*] Clementiæ meæ gloriam. Quam innumeris Cæſar præſtitit. quia ex clementia majorem laudem & gloriam fuit conſecutus, quam ex tot antea ctis victoriis.

1068. *Quod ſi Phario, &c.*] Quod niſi regi veſtro intercederent cum ſorore Cleopatra inimicitiæ, in promptu mihi eſſet quo illi parem referrem gratiam: ſororis ſcil. caput pro hac ceruice Pompeij.

1072. *Noſtro ſua tela labori?*] Ciuili bello.

1073. *Ergo in Theſſalicis, &c.*] Quaſi vero victoria mea Theſſalica, regi Aegyptio poteſtatem dederim interficiendi Pompeium.

1076. *Fruſtra ciuilibus armis, &c.*] Fruſtra ciuili bello inter me & Pompejum, totis concuſsi viribus orbis, dimicatum eſt de ſummo imperio, ſi etiamdum æmulum habeam; & dominatus huius cœlum duos admittat ſoles.

1079. *Ver-*

Vertiſſem Latias à veſtro littore proras:
Fama cura vetat, ne non damnaſſe cruentam,
Sed videar timuiſſe Pharon. nec fallere vos me
Credite victorem: nobis quoque tale paratum
Littoris hoſpitium: ne ſic mea colla gerantur,
Theſſalia fortuna facit. maiore profectò,
Quàm metui poterat, diſcrimine geſſimus arma:
Exilium, generíque minas, Romámque timebam:
Pœna fugæ Ptolemæus erat. ſed parcimus annis,
Donamúſque nefas. ſciat hac pro cæde tyrannus
Nil veniæ plus poſſe dari. vos condite buſto
Tanti colla ducis: ſed non, vt crimina tantùm
Veſtra tegat tellus: iuſto date tura ſepulchro,
Et placate caput, cineréſque in littore fuſos
Colligite, atque vnam ſparſis date manibus vrnam.
Sentiat aduentum ſoceri, vocéſque querentis
Audiat vmbra pias. dum nobis omnia præfert,
Dum vitam Phario mauult debere clienti,

Læta-

1079.*Vertiſſem Latias, &c.*] Fugerem certe litus hoc, ſcelus veſtrum deteſtatus, niſi famæ meæ conſulerem, arguererque timuiſſe vos potius quam damnaſſe.

1080.*Fama cura vetat.*] Vt conſulerem famæ meæ huc appuli, ne videar approbaſſe veſtrum ſcelus, & auſum temerarium. *Hortenſius.*

1084.*Theſſalia.*] Victoria mea in Pharſalia.

1086.*Exilium, &c.*] Ego duntaxat timebam exilium, minas Pompeij, & Rom. inimicitias ſi modo è prælio victus fugiſſem: ſed ecce maior his omnibus metus, maior pœna à Ptolemæo.

1087.*Annis, &c.*] Pueritiæ regis, qui vix dum ſui iuris eſt, huic ſcelus imputamus. vel quod alieno conſilio ſit admiſſum.

1089.*Nil veniæ plus.*] Nullum malus præmium accipere poſſe, quam veniam. *Sulpit. Vos condite buſto, &c.*] Caput Pompeij ad ſe delatum (inquit Appianus) minime intueri voluit, verum ſepeliri ſtatim iuſſit. Templum quoque exiguum ante vrbem condidit, quod indignationis Sacellum appellauit. lib. de ciu. bell. 2.

1091.*Tura ſepulcro, &c.*] Plurimis & precioſis odoribus cremandum curauit, &c. Plut. in Cæſ. & Val. Max. lib. 5. cap. 1.

1092.*Cineréſque, &c.*] Diuiſi corporis, collectos cineres vna vrna & tumulo condite.

1095.*Dum nobis, &c.*] Dum omnia, quam me tutiora credit.

1096.*Phario, &c.*] Regi Aegyptio, cui ipſi tutor à Senatu Pompeius datus fuerat, & cuius patri quoque interceſſerant iura hoſpitalitatis cum Pompeio.

1097.*Læta-*

Læta dies rapta eſt populis: concordia mundo
Noſtra perit: caruère Deis mea vota ſecundis,
Vt te complexus poſitis felicibus armis
Affectus abs te veteres, vitámque rogarem,
Magne, tuam: dignáque ſatis mercede laborum
Contentus par eſſe tibi. tunc pace fideli
Feciſſem, vt victus poſſes ignoſcere diuis,
Feciſſes vt Roma mihi. nec talia fatus
Inuênit fletus comitem, nec turba querenti
Credidit: abſcondunt gemitus, & pectora læta
Fronte tegunt, hilaréſque nefas ſpectare cruentum
(O bona libertas) cùm Cæſar lugeat, audent.

M. AN

1097. *Læta dies rapta eſt populis.*] Salutis datæ, reditionis in gratiam, & concordiæ in æternum.

1098. *Deis ſecundis.*] Fauentibus Diis, qui optarim concordiam inter nos aliquando coituram.

1099. *Felicibus armis.*] Victricibus.

1100. *Affectus abs te veteres.*] Amorem priſtinum, & vt velles vitæ à me donatæ munere frui.

1102. *Par eſſe tibi.*] Vide vſ. 125. lib. I.

1103. *Vt victus, &c.*] Vt non eſſet, cur cladem tuam Deorum inclementiæ imputares.

1104. *Vt Roma mihi.*] Vt, propter te O Pompei ſeruatum, Roma mihi ignoſceret quod arma induiſſem. *Nec talia fatus inuenit fletus.*] Neque tamen propterea inuenit, qui fletum illius ſuis lacrymis proſequerentur. neque enim creditus illius dolor verus fuiſſe, diſsimulabant itaque dolorem læta fronte.

1107. *Nefas ſpectare.*] Caput Pompeij.

1108. *O bona libertas.*] Ironicè, quaſi non audeant mentem & affectus vultu teſtari.

Vt

M. ANNÆI LVCANI
CIVILIS BELLI,
SIVE
PHARSALIÆ,
LIBER DECIMVS.
ARGVMENTVM.

INtrepidè decimo victor,per templa vagatus
Admittit Regem : Cleopatraque ſupplicat ipſi.
Pax fit,& immenſo celebrant conuiuia ſumptu ;
Oſtentantur opes.conſultus Achoreus ortus
Nile tuos aperit curſuſque.Photinus Achillam
Ductorem in Latium mittit ; qui pugnat ab alta
Obſeſſus cum Rege domo ; noctuque per æquor
Claſſe Pharon vectus,metuens ſe immittit in vndas.

VT primùm terras Pompeij colla ſequutus
Attigit,& diras calcauit Cæſar arenas :
Pugnauit fortuna ducis,fatumque nocentis
Ægypti,regnum Lagi Romana ſub arma
Iret ; an eriperet mundo Memphiticus enſis

Victoris,

1. V*T primum terras,&c.*] Cęſar confiſus fama rerum geſtarum,infirmis auxiliis proficiſci non dubitauerat ; atque omnem ſibi locum tutum fore exiſtimabat. *Hortenſ. Pompeij colla ſequutus.*] Theodotum,qui Pompeij caput à rege miſſum Cæſari obtulerat. lib.9.vſ.1010.

2.*Diras calcauit,&c.*] Propter Pompeium ibi trucidatum. *Arenas.*]Litus.

3.*Ducis.*]Cæſaris.

4. *Regnum Lagi,&c.*] Vtrum Aegyptum Cæſar ſub Romano imperio redigeret : an Aegyptij Cæſarem æque ac Pompeium è medio tollerent.

5. *Memphiticus enſis.*] Gladius Aegyptiorum,quo Pompeium interemerant.*Hortenſ.*

6. Tur

Victoris , victíque caput. tua profuit vmbra
Magne, tui ſocerum rapuêre à ſanguine manes,
Ne populus poſt te Nilum Romanus haberet.
Inde Paratoniam fertur ſecurus in vrbem
Pignore tam ſæui ſceleris, ſua ſigna ſecutus.
Sed fremitu vulgi faſces, & iura querentis
Inferri Romana ſuis, diſcordia ſenſit
Pectora, & ancipites animos, Magnúmque periſſe
Non ſibi. tum vultu ſemper celante timorem,
Intrepidus Superûm ſedes, & templa vetuſti
Numinis, antiquas Macetûm teſtantia vires,
Circuit : & nulla captus dulcedine rerum,
Non auro, cultúque deûm, non mœnibus vrbis,
Effoſſum tumulis cupidè deſcendit in antrum.
Illic Pellæi proles veſana Philippi

Felix

6. *Tua profuit.*] Cæſari, inquit Badius, vt hinc monitus ſibi caueret ne in eaſdem inſidias incideret. Grotius autem ſic : Pompeij honori hoc Dij dederunt, ne populi Romani eſſet Aegyptus poſt ipſius mortem , quod futurum fuerat , niſi Cæſar populo Rom. imperium omne cum libertate ademiſſet. *Vmbra.*] Mors.

7. *Rapuere, &c.*] Eripuere cædi.

8. *Nilum.*] Aegyptum.

9. *Paratoniam fertur.*] Alexandriam. à Paratonio portu & opp. Aegypti, non longe ab Alexandria. Ptol. *Canobo. Securus in vrbem, &c.*] Ocioſus , inquiunt interpretes. Cæſar enim , vt refert Appianus , dum rex moram circa Caſium montem ageret, vacauit gratulationibus, vrbis atque templorum luſtrationi , diſputationibus Philoſophorum. Ego autem horum pace ſic intelligo, Cæſar admonitus, vt ſibi caueret, exemplo Pompeij ab iis trucidati (quod *pignus. ſceleris* vocat Poëta) ingreſſus eſt vrbem ſecurus, id eſt, monitus. ſeptuſque ſuis cohortibus. itaque ſigna ſimpliciter, vel, vt illi *faſces* accipio.

10. *Secutus.*] Scribe auctore Ms. P. *ſecutam* , & refer ad vrbem, Alexandriam nimirum , quæ Cæſarianam ſe , Pompeij cæde probaſſe videri volebat. *Grotius.*

11. *Sed fremitu vulgi faſces.*] Cæſ. com. de ciu. bell. 7. refert: Concurſum ad Cæſ. fieri , quod faſces anteferrentur. in hoc omnis multitudo maieſtatem regiam minui prædicabat.

13. *Magnumque periſſe.*] Pompeium non ab Aegyptiis cæſum in ſuam gratiam.

14. *Tum vultu ſemper, &c.*] Satagebat enim ſalutis ſuæ , cui intentus erat, Alexandrinorum deliciis minimè vacans, vtcunque fiduciam præ ſe ferebat.

19. *Antrum.*] Alexandri & ab illo regum Aegytiorum conditorium: σῶμα dictum refert Strabo quod corpus Alexandri è Babylone huc tulerit condideritque Lagi filius. Curtius lib. 10.

20. *Illic Pellæi, &c.*] Exſpatiatur.

Felix prædo jacet: terrarum vindice fato
Raptus: ſacratis totum ſpargenda per orbem
Membra viri poſuêre adytis: Fortuna pepercit
Manibus, & regni durauit ad vltima fatum.
Nam ſibi libertas vnquam ſi redderet orbem,
Ludibrio ſeruatus erat, non vtile mundo
Editus exemplum, terras tot poſſe ſub vno
Eſſe viro. Macetûm fines, latebráſque ſuorum
Deſeruit, victáſque patri deſpexit Athenas:
Perque Aſiæ populos fatis vrgentibus actus
Humana cum ſtrage ruit, gladiúmque per omnes
Exegit gentes: ignotos miſcuit amnes,
Perſarum Euphraten, Indorum ſanguine Gangen:
Terrarum fatale malum, fulménque, quod omnes

Percuteret

etur ab hiſtoriæ ſerie, in geſta Alexandri tragica, vt hac copia exornet dilatetque narrationem. *Hort.* *Pellæi proles.*] Alexander F. Philippi regis Macedoniæ, in cujus vrbe Pella natus eſt Alexander. *Veſana Philippi.*] Cui non vnus ſuffecit orbis, non mortalis parens. Animal (vt appellat eum Seneca l. 2. de Benef. cap. 10.) tumidiſsimum. Addo temulentiſsimum, crudeliſſimum.

21. *Felix prædo jacet.*] Felicitatem Alexandri æque feliciter exprimit Apulejus l. 1. Florid. Fortuna, inquiens, ſua major fuit; ſucceſſuſque ejus ampliſsimos & prouocauit vt ſtrenuus, & æquiparauit vt meritus, & ſuperauit vt melior: ſoluſque ſine æmulo clarus, adeo vt nemo ejus audeat vel ſperare virtutem, vel optare Fortunam. *Terrarum vindice fato Raptus.*] Raptus morte quæ ſola potuit vindicare terras ab illo ſubactas.

22. *Orbem, &c.*] Orientalem maxime, cui grauis & exitialis fuiſſet.

24. *Manibus, &c.*] Cineribus qui hic condebantur, neque prout meritus ipſe fuerat, diſpergebantur. *Ad vltima fatum.*] Ad euerſionem regni Aegyptij, & vltimos Aegypti reges.

25. *Nam ſibi libertas, &c.*] Orbi enim, ſi quando erit ſe in libertatem vindicaturus, nihil aliud erit Alexandri gloria & memoria quam ludibrium & peſsimum ambitionis ſuperbiæ, & regnandi cupiditatis exemplum. *Si redderet orbem.*] Si orbis vnquam ſuæ libertati reſtitueretur, ad viſum & ludibrium cineres ſeruati fuiſſent.

26. *Non vtile mundo.*] Peſsimo exemplo vnus homo tot regna ſubegit, & ſub jus imperiumque ſuum coëgit. *Hortenſius.*

28. *Macetum fines.*] Genitiuus plur. vt Macedum, ſyncopate.

29. *Victaſque patri, &c.*] Magnam Græciæ partem Philippi dolis & auro ſubactam ſibique relictam tanquam imperium non ſatis amplum contempſit. vide Plut. Q. Curt. Polyb. Iuſtin. Arrian.

31. *Ruit, &c.*] Turbauit, fœdauit ſanguine.

33. *Perſarum Euphraten.*] Sanguine ſcil.

35. Si

Percuteret pariter populos, & ſidus iniquum
Gentibus. Oceano claſſes inferre parabat
Exteriore mari. non illi flamma, nec vnda,
Nec ſterilis Libye, nec Syrticus obſtitit Ammon.
Iſſet in occaſus, mundi deuexa ſecutus,
Ambiſſétque polos, Nilúmque à fonte bibiſſet:
Occurrit ſuprema dies, naturáque ſolum
Hunc potuit finem veſano ponere regi:
Qui ſecum inuidia, qua totum ceperat orbem,
Abſtulit imperium; nulloque hærede relicto,
Totius fati lacerandas præbuit vrbes.
Sed cecidit Babylone ſua, Parthóque verendus.
Prô pudor! Eoi propius timuere ſariſſas,
Quàm nunc pila timent populi. licet vſque ſub Arcto
Regnemus, Zephyríque domos, terráſque premamus
Flagrantis poſt terga Noti: cedemus in ortus
Arſacidûm domino. non felix Parthia Craſſis

Exigua

35. *Sidus iniquum, &c.*] Velut peſtilentis influentiæ ſidus terris.

36. *Oceano claſſes inferre parabat.*] Oceani Indici viſendi ſtudio, flumini ignoto caput ſuum totque fortiſſimorum virorum ſalutem permiſit. *Curt.*

37. *Exteriore mari.*] Quod ambit terras ad Orientem & Meridiem. *Flamma.*] Aeſtus Solis.

38. *Sterilis Libye, &c.*] Iter per deſerta Libyæ ad Iouis Ammonis templum ſupra Syrtim maiorem. Diod. 17. Arrian. Curt. & Plut.

40. *Ambiſſerque polos.*] Orbe circuito, & ſub ius ſuum redacto. *Nilumque à fonte bibiſſet.*] Strabo refert Alexandrum cum Seſoſtre rege Aegypti ſtatuiſſe luſtrare Aethiopiam vt fontes Nili quæreret. vide infra *vſ.* 272.

41. *Occurrit ſuprema dies.*] Sed fatum & lex naturæ incidit vitæ ſimul & voti filum.

42. *Veſano ponere regi.*] Vt ſup. *vſ.* 20.

43. *Qui ſecum inuidia, &c.*] Qui eadem inuidia qua viuus non tulit imperij æmulum; ita moriens nec vni reliquit Imperium, quaſi fataliter inuidens alteri tantam magnitudinem.

45. *Lacerandas præbuit vrbes.*] Inter duces ſuos diuidendas. Diuiſionem vide apud Curtium lib. 10.

46. *Sua.*] In ſuam poteſtatem redacta Babylone Parthorum metropoli & regia. *Parthoque verendus.*] Parthis formidandus.

47. *Eoi propius, &c.*] Macedonum haſtas plus timuerunt Parthi quam pila noſtra.

48. *Licet vſque ſub Arcton, &c.*] Nos Romani ſubiecimus nobis orbem ab Arctoa parte, Occidentali, Meridionali: ſoli obſtant nobis Parthi, quo minus in Orientem proferamus Imperium.

51. *Non felix Parthia Craſſis, &c.*] Et tamen Parthia Craſſis & exerciti

Exigua ſecura fuit prouincia Pella.
Iam Peluſiaco veniens à gurgite Nili
Rex puer, imbellis populi ſedauerat iras,
Obſide quo pacis Pellæa tutus in aula
Cæſar erat: cùm ſe parua Cleopatra biremi,
Corrupto cuſtode Phari laxare catenas,
Intulit Emathiis ignaro Cæſare tectis;
Dedecus Ægypti, Latio feralis Erinnys,
Romano non caſta malo. quantum impulit Argos,
Iliacáſque domos facie Spartana nocenti,
Heſperios auxit tantum Cleopatra furores.
Terruit illa ſuo, ſi fas, Capitolia ſiſtro,
Et Romana petit imbelli ſigna Canopo,

Cæſare

exercitibus noſtris exitioſa; à Macedonibus, quorum oppidum exiguum eſt Pella, deuicta eſt, & metropolis eius quaſi in prouinciam redacta facta victori Alexandro regia ſecura.

52. *Secura fuit.*] Parthia quæ de Craſſis triumphat, Macedonibus paruit, quorũ oppidũ Pella. *Grot.*

53. *Peluſiaco, &c.*] A Caſio monte prope Peluſium lib. 8. vſ. 470. & ad vſ. 463.

54. *Rex puer.*] Ptolemæus. *Iras.*] Tumultum Alexandrinorum. ſupra ad verſum 11. & indignationem Photini.

55. *Obſide quo tutus.*] Rege præſente ſatis tutus Cæſar ab iniuria inimicorum eſſe videbatur. *Hort.*

57. *Laxare catenas.*] Vt laxaret ſibi carcerem, quo cuſtodiebatur, inquit Berſmanus. Ego de catenis portum Alexandrinum obſtruentibus dici opinor. Scribit enim Plutarchus, Cæſarem ad ſe ex agro acciuiſſe Cleopatram regno eiectam. Quæ cum Apollodoro Siculo lembum ingreſſa, nocte ingruente ad regiam peruenit, cumque latere aliter non poſſet, ſtragulo ſe illigatam ab Apollodoro ad Cæſ, per fores apportari paſſa eſt, &c.

58. *Emathiis ignaro Cæſare tectis.*] Alexandrinis, ab Alex. Macedone conditis; *vel* Cæſaris victoris in Emathia.

59. *Dedecus Ægypti.*] Inuectiua Apoſtrophe ad Cleopatram. *Latio feralis Erinnys.*] Ita Virg. de Helena: *Troiæ ac patriæ communis Erinnys*, cui noſter hanc confert.

60. *Romano, &c.*] Nunc in Cæſare, poſtea in Antonio.

61. *Spartana nocenti.*] Helena.

62. *Furores.*] Inſanæ libid. & belli illius, quod Antonius Auguſto inferebat, furores.

63. *Terruit illa ſuo, &c.*] *Dum Capitolio Regina dementes ruinas Funus & imperio parabat.* Horatius od. 37. lib. 1. *Siſtro, &c.*] *Regina in mediis patrio vocat agmina ſiſtro.* Virg. Aeneid. 8. Eſt autem ſiſtrum, crepitaculum ex ære aut argento tinnulum, per cuius laminam incuruam vngulæ traiectæ erant: quod criſpanti brachio agitatum redderet argutum ſonum.

64. *Imbelli ſigna.*] *Contaminato cum grege turpium Morbo virorum.* Horatius. *Canopo.*] Aegyptiis & viliſſima Canopi plebe. 8. vſ. 543. Iuuenal. Sat. 1. vſ. 26. & Sat. 6. vſ. 83.

65. Cæſare

Cæſare captiuo Pharios ductura triumphos:
Leucadióque fuit dubius ſub gurgite caſus,
An mundum ne noſtra quidem matrona teneret.
Hoc animi nox illa dedit, quæ prima cubili
Miſcuit inceſtam ducibus Ptolemaïda noſtris.
Quis tibi veſani veniam non donet amoris,
Antoni? durum cùm Cæſaris hauſerit ignis
Pectus, & in media rabie, medióque furore,
Et Pompeianis habitata manibus aula,
Sanguine Theſſalicæ cladis perfuſus adulter
Admiſit Venerem curis, & miſcuit armis
Illicitóſque toros, & non ex conjuge partus?
Prô pudor! oblitus Magni, tibi Iulia fratres
Obſcœna de matre dedit: partéſque fugatas
Paſſus in extremis Libyes coaleſcere regnis,
Tempora Niliaco turpis dependit amori,
Dum donare Pharon, dum non ſibi vincere mauult.
Quem forma confiſa ſua Cleopatra ſine vllis
Triſtis adit lacrymis, ſimulatum comta dolorem,
Quem decuit, veluti laceros diſperſa capillos,

Et

65. *Cæſare.*] Auguſto.

66. *Leucadioque fuit, &c.*] Sinu maris Ambracij ſub Leucate promontorio Epiri, libro 1. verſu 43.

69. *Miſcuit ducibus.*] Miſcuit Cleopatram ducibus Rom. Cæſari, & Antonio poſtea. *Hortenſius.* *Ptolemaida noſtris.*] Cleopatram, Ptolemæi filiam.

70. *Quis tibi veſani. &c.*] Exclamatio poëtæ per auerſionem in turpem libidinem Cæſaris; qui in medio belli ardore, luxui ac voluptati indulſit, præcipuè quum inter medios hoſtes ſuos verſaretur, qui generum ſuum Pompejum occiderant. Ab exemplo majori: Si Cæſar hoc ſibi permiſit in armis, cur non Antonius in otio? *Hortenſ.*

71. *Ignis.*] Alij, *ignes.*

72. *Media rabie, &c.*] Belli menſes autem 9. ibi moratum refert Appianus.

73. *Et Pompejanis, &c.*] Etiamdum ſibi in aula illa obſeruari viſa Pompeij modo ab iis cæſi vmbra.

76. *Non ex conjuge partus?*] Filium Cæſarionem ſuſceptum ex Cleopatra muliere barbara.

77. *Magni, &c.*] Cui filia Iulia nupta fuerat.

78. *Parteſque fugatas.*] Pompejanas, ſub Scipione, Catone, &c.

79. *Coaleſcere regnis.*] Vires colligere.

81. *Donare Pharon, &c.*] Cleopatræ, quam fratre interfecto poſtea præfecit Aegypti regno.

84. *Quem decuit, &c.*] Ita emendat Grotius, cum prius legeretur *Quam decuit.* vt ſit admirantis.

85 *Si*

Et ſic orſa loqui: Si qua eſt ô maxime Cæſar
Nobilitas, Pharij proles clariſſima Lagi,
Exul in æternum ſceptris depulſa paternis,
Si tua reſtituat veteri me dextera fato,
Complector regina pedes. tu gentibus æquum
Sidus ades noſtris. non vrbes prima tenebo
Femina Niliacas: nullo diſcrimine ſexus
Reginam ſcit ferre Pharos. lege ſumma perempti
Verba patris, qui iura mihi communia regni,
Et thalami cum fratre dedit. puer ipſe ſororem,
Sit modò liber, amet: ſed habet ſub iure Pothini
Affectus, enſéſque ſuos. nil ipſa paterni
Iuris habere peto: culpa, tantóque pudore
Solue domum: remoue funeſta ſatellitis arma,
Et regem regnare iube. quantoſne tumores
Mente gerit famulus, Magni ceruice reuulſa?
Iam tibi (ſed procul hoc auertant fata) minatur.
Sat fuit indignum, Cæſar, mundóque tibíque,

Pompeium

85. *Si qua eſt ô maxime Cæſar.*] Oratio Cleopatræ petitoria eſt. petit ſummatim in regni ſui partem reſtituatur, vnde à fratre & ejus tutoribus per ſummam iniuriam ſit ejecta. Mouet affectus ſimul à præſenti exſilij ſui ſtatu. *Hortenſ.*

86. *Pharij proles clariſſima Lagi.*] Ego regina, filia Ptolemæi, proles Lagi. l. 8. vſ. 692.

89. *Complector regina pedes.*] *Cleopatra regis ſoror affuſa Cæſaris genibus, partem regni repoſcebat*, inquit Florus lib. 4. c. 2. *Æquum, &c.*] Salutare, me in jus meum, redditurum ſupra vſ. 35. vocauerat Alexandrum *ſidus iniquum gentibus.*

90. *Non vrbes, &c.*] *Occupatio.* Neque, inquit hoc nouo fiet exemplo, vt regnet mulier, patre enim meo ejecto, ſororem meam natu majorem in regno conſtituerunt.

92. *Summa peremti, &c.*] Teſtamentum patris, quo ex æquo cum fratre hæres relicta ſum, nec non conjux illius.

95. *Sub jure Pothini, &c.*] Poteſtatem ſuam Pothini eunuchi autoritati ſubjectam.

97. *Culpa, &c.*] Hoc dedecore & turpitudine, vt pro arbitrio ſeruorum regnetur.

98. *Satellitis arma.*] Achillæ præfecti regij à Pothino ſolicitati contra Cæſ. infra vſ. 398.

99. *Quantoſque tumores.*] Quantum faſtum gerit in pectore ob Pompejum interfectum. Trahit aduerſarium in inuidiam Cæſaris. *Hortenſius.* *Quantoſne tumores.*] Quantoſnam? duplici interrogatione. vt libro 7. vſ. 301.

101. *Iam tibi.*] Exaggerat inuidiam ominatione mali majoris, quod tamen deprecatur. *Hortenſ.*

103. *Pom*

Pompeium facinus meritúmque fuiſſe Pothini.
Nequicquam duras tentaſſet Cæſaris aures:
Vultus adeſt precibus, faciéſque inceſta perorat.
Exigit infandam corrupto iudice noctem.
Pax vbi parta duci, doníſque ingentibus emta eſt;
Excepêre epulæ tantarum gaudia rerum:
Explicuitque ſuos magno Cleopatra tumultu
Nondum tranſlatos Romana in ſecula luxus.
Ipſe locus templi, quod vix corruptior ætas
Extruat, inſtar erat: laqueatáque tecta ferebant
Diuitias, craſſúmque trabes abſconderat aurum.
Nec ſummis cruſtata domus, ſectíſque nitebat
Marmoribus: ſtabátque ſibi non ſegnis Achates,
Purpureúſque lapis, totáque effuſus in aula

103.*Pompeium, &c.*] Sceleſtam Pompeij cædem, qua te ſibi demereri voluit. *Pothini.*] Ita vbique ſcribendum hoc nomen, non vt ante fuit *Pothini*. Nam Græcum eſt Ποθεινὸς, non φωθεινὸς, quod & lex verſuum repudiat. *Grotius.*

104.*Nequicquam.*] Fruſtrà, inquit, ſua blandiloquentia tentaſſet Cæſarem, ſed forma eũ mouit. *Hortenſ. Nequicquam, &c.*] Satis enim formæ venuſtas commendabat eam.

105.*Inceſta.*] Propter illicitum coniugium fratris & ſororis. *Hortenſ. Perorat.*] Perſuaſit. Forſan pro *exorat* dixit; hoc eſt, orando induxit. *Idem. Perorat.*] Aderat puellæ forma, inquit Florus, & quæ duplicaretur ex illo, quod talis paſſa videbatur iniuriam.

106.*Iudice noctem.*] Cæſare, inter ipſam & fratrem iudice.

107.*Pax vbi parta.*] Compoſitis inter ſe rebus & reconciliata fratri Cleopatra, extruitur conuiuium. *Duci.*] Ptolemæo. *Doniſque ingentibus empta eſt.*] Debuerat pater eius qui tum rex erat Cæſari ſeptingenties HS. inde quadringenties petebat ad alendum exercitum. Plut. in Cæſ.

109.*Tumultu.*] Strepitu & murmure miniſtrorum. *Sulpit.*

111. *Ipſe locus templi, &c.*] Domus regia referebat maieſtatem templi, melius extructi atque exornati quam ferant exornentque ſeriora ſecula, atque adeo corruptiora.

113.*Craſſumque, &c.*] Laminæ aureæ.

114.*Cruſtata domus.*] Cruſtare, cruſtam ducere ſiue applicare. Parietes cruſtati, cruſta marmoris tecti. *Hortenſius.*

115.*Stabatque ſibi, &c.*] Copulatiua pro aduerſatiua. vide lib. 1. vſ. 252. Sed ſtabat ſibi, id eſt, per ſe ſolidus non incruſtatus & alteri inſertus, Achates lapis, de quo Plin. lib. 37. cap. 10. Solin. cap. 12.

116. *Purpureuſque lapis.*] Porphyrites. Plin. lib. 36. cap. 7. vel Sardus. *Totaque effuſus, &c.*] Pauimenta ſternuntur Onychite marmore. *Calcatuſque tuo ſub pede lucet Onyx.* Martial. lib. 12. epigr. 50.

Calcabatur Onyx: Hebenus Mareotica vaſtos
Non operit poſtes, ſed ſtat pro robore vili
Auxilium, non forma domus. ebur atria veſtit,
Et ſuffixa manu foribus teſtudinis Inda
Terga ſedent, crebro maculas diſtinctas Smaragdo.
Fulget gemma toris, & Iaſpide fulua ſupellex:
Strata micant: Tyrio quorum pars maxima ſucco
Cocta diu, virus non vno duxit aheno;
Pars auro plumata nitet; pars ignea cocco,
Vt mos eſt Phariis miſcendi licia telis.
Tum famula numerus turba, populúſque miniſter,
(Diſcolor hos ſanguis, alios diſtinxerat ætas:)
Hac Libycos, pars tam flauos gerit altera crines,

Vt

117. *Ebenus quamuis Mareotica vaſtos Non, &c.*] Perperam hodie legitur *Mareotica.* nec enim in Mareotide aut Aegypto naſcitur ebenus; ſed in Meroë Aethiopiæ. Stephanus: Μερόη, μητρόπολις Αἰθιόπων καὶ νῆσος. gentile Μεροΐτης. vnde *Merotica ebenus.* hoc veriſsimum. idem paulo poſt: ——*nigris Meroë fœcunda colonis Læta comis ebeni.* Plin. l. 12. c. de Ebeno. *Salmaſ.* Plin. Exercit. p. 387. *Hebenus.*] Poſtes non incruſtantur Hebeni ligno: ſed ex ipſo ſolidæ ſtant columnæ. *Mareotica vaſtos, &c.*] Aegyptia, à Mareotide palude. licet *ſola India nigrum fert ebenum,* vt canit poëta lib. 2. Geor. Herodotus tamen l. 3. in Aethiopia naſci ſcribit. vide Plin. l. 12. cap. 4. & l. 6. c. 30. infra ℣ſ. 304. Solin. c. 65. Dioſcorid l. 1. cap. 137.

119. *Auxilium, &c.*] Columna ad ſuſtentandum; non incruſtamentum ad ornatum. *Ebur atria veſtit.*] Fores operiebantur putaminibus teſtudinis Indicæ in laminas diſſectis, & gemmis intertextis diſtinguebantur. vide quæ nos ad ℣ſ. 94. Satyr. 11. Iuuenalis.

123. *Strata micant: &c.*] Alij leg. *Hic torus, Aſſyrio cuius pars maxima ſucco Strata micant Tyrio, quorum pars maxima lentum Cocta diu virus.* Sed illa quam nos retinuimus ſimplicior eſt & verior. *Tyrio quorum, &c.*] Purpureo, à Tyro vbi optimus purpurarum piſcatus, cujus piſcis, qui & murex dicitur ſanguine ceu flore quem ore habet morienſque expuit, tinguntur veſtes purp.

124. *Virus.*] Medicatum liquorem, ſuccum, tincturam. Martial. epigr. 50. l. 1. & lib. 4. epigr. 4. *Non vno duxit aheno*]Plus ſemel; bis tinctum innuit, dibaphum. Plin. l. 9. c. 30.

125. *Plumata nitet.*] Intertexta auro atque varij coloris liciis; qualia opera Græci πολύμιτα vocant. Martial. epigramm. 150. l. 14. *Igneo cocco.*]Splendida coccino colore. vide quæ ad epigramm. 24. l. 4. Martial.

126. *Phariis.*]Aegyptiis à Pharo inſ. in portu Alexandrino. *Licia.*] Sunt fila, quibus in telis, textrices implicant ſtamina. Accipiuntur nonnunquam pro ipſis ſtaminibus. *Hortenſius.*

129. *Libycos.*] Nigros, aduſtos, tortos.

130. *Rheni*

Vt nullas Cæſar Rheni ſe dicat in aruis
Tam rutilas vidiſſe comas, pars ſanguinis vſti
Tortæ caput, refugóſque gerens à fronte capillos.
Nec non infelix ferro mollita juuentus,
Atque execta virum. ſtat contrà fortior ætas,
Vix vlla fuſcante tamen lanugine malas.
Diſcubuêre toris reges, maiórque poteſtas
Cæſar: & immodicè formam fucata nocentem,
Nec ſceptris contenta ſuis, nec fratre marito,
Plena maris rubri ſpoliis, collóque, comíſque
Diuitias Cleopatra gerit, cultúque laborat.
Candida Sidonio perlucent pectora filo,
Quod Niloris acus compreſſum pectine Serum
Soluit, & extenſo laxauit ſtamina velo.
Dentibus hîc niueis, ſectos Atlantide ſilua

Impoſuêre

130. *Rheni ſe dicat in aruis.*] In Germania. Germani autem flaua cæſarie pulchri ſunt. Tacit. de Ger.

132. *Torta caput.*] *Tortus crinibus Æthiopes*, inquit Martialis lib. Spect. ep. 3. *Refugoſque gerens, &c.*] Rejectos in ceruicem, in ſupera reflexos, & Solis vapore aduſtos.

133. *Ferro mollita iuuentus.*] Caſtrata. Spadones ſcil. & Eunuch. *male pubeſcentibus annus Surripuere viros; exectaque viſcera ferro, In Venerem fregere: atque vt fuga mobilis aut Circunſcripta mora properantes differat annos, Quærit ſe natura, nec inuenit.* Petr. Arb.

134. *Execta.*] Emaſculata. *Virum.*] Virilitatem.

135. *Lanugine malas.*] Non caſtrati iuuenes, inueſtes tamen atque imberbes.

136. *Reges.*] Ptolemæus & Cleopatra. *Maiorque poteſtas Cæſar.*] Et regibus maior Cæſar.

137. *Fucata.*] Quaſi fuco adulterata ac depicta. *Hortenſ.*

139. *Maris rubri ſpoliis.*] Gemmis, margaritis, de Mari rubro, vide quæ nos ad Senecæ Thyeſt. verſ. 370.

140. *Cultuque laborat.*] Grauatur gemmis. vel ſolicita eſt de cultu.

141. *Sidonio perlucent pectora filo.*] Amictu è tenuiſſimis filis. Pollux lib. 7. cap. 16. *Non ſic in Tyria ſindone tutus eris*, epigr. 19. lib. 4. Martial.

142. *Niloris acus. &c.*] Aegyptia. *picti tunica Niloride Mauri*, Martialis epigr. 6. lib. 10.

143. *Soluit, &c.*] Vt rariora eſſent fila, diſcreuit.

144. *Dentibus hic niueis.*] Pedibus eburneis ſuſtentatas rotundas menſas citreas è Mauritania petitas. *felices Atlantica munera ſyluas.* Martial. epigr. 89. lib. 4. vide quæ nos ad epigr. 43. lib. 2. Martial. *Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes.* & Iuuen. Sat. 11. *latos ſuſtinet orbes Grande ebur. Sectos Atlantide ſyluæ.*] A materia menſarum, quæ citrinis tabulis compactæ erant. Citrus arbor nobilis eſt, quæ ſola in Mauritania ad montem Atlantem naſcitur. *Hortenſius.*

Impoſuêre orbes; quales ad Cæſaris ora
Nec capto venêre Iuba. prô cæcus, & amens
Ambitione furor, ciuilia bella gerenti
Diuitias aperire ſuas, incendere mentem
Hoſpitis armati. non ſit licet ille nefando
Marte paratus opes mundi quæſiſſe ruina:
Pone duces priſcos, & nomina pauperis æui
Fabricios, Curióſque graues: hîc ille recumbat
Sordibus Hetruſcis abductus Conſul aratris,
Optabit patriæ talem duxiſſe triumphum.
Infudêre epulas auro, quod terra, quod aër,
Quod pelagus, Nilúſque dedit, quod luxus inani
Ambitione furens toto quæſiuit in orbe.
Non mandante fame, multas volucréſque feráſque
Ægypti poſuêre Deos: manibúſque miniſtrat
Niliacas cryſtallus aquas: gemmæque capaces
Excepêre merum, ſed non Mareotidos vua,
Nobile ſed paucis ſenium cui contulit annis
Indomitum

145. *Ora.*] Conſpectum.

146. *Nec capto. &c.*] Vide Plin. libro 13. cap. 15. *Prô cæcus, &c.*] Exclamatio in intempeſtiuum luxum & ſplendorem apparatus nuptialis in medio ardore belli ciuilis. *Hortenſ.*

149. *Non ſit licet, &c.*] Etiamſi Cæſar non eſſet.

151. *Duces priſcos, &c.*] Continentes & incorruptiſsimos viros quos tamen opima & ampla præda alliceret.

152. *Fabricios.*] Libro 3. vſ. 160. *Curioſque graues.*] Lib. 6. vſ. 787.

153. *Sordidus Hetruſcis, &c.*] Quint. Cincinnatus, qui agrũ trans Tyberim fodiens à legatis Dictator ſalutatus eſt. Liu. lib. 3. Dionyſius vero conſultum illi ita oblatum ſcribit. Alij hic Serranum intelligunt. vide Plin. lib. 18. cap. 3. *te ſulcos, Serrane ſerentem.* Virg. 7. Aeneid. Perſ. Sat. 1.

155. *Auro.*] Aureis vaſis. *Quod terra, quod aër.*] Menſæ illatum fuit, ferarum terreſtrium & volatilium omne genus. *Hort.*

158. *Non mandante fame.*] Sed gula & ambitioſo luxu. *Multas volucreſque feraſque, &c.*] Quas Aegyptij pro Diis coluerunt, vti piſces, Ibin, &c. vide quæ ad Sat. 15. Iuuenal.

160. *Cryſtallus aquas.*] Cryſtallinum gutturnium. *Dant famuli manibus lymphas. Gemmæque capaces, &c.*] Pocula è gemmis. *Cum bibitur concha.* Iuuenalis Sat. 6 vſ. 305.

161. *Mareotidos vua.*] Mareotidũ uvarũ meminit Virg. 2. Georg. & Plinius lib. 14. cap. 3. Mareotici vini, Athenæus lib. 1. cap. 25. ἀπὸ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κρήνης Μαρείας dicti. & Strabo Lib. 13.

162. *Nobile ſed paucis, &c.*] Sed vinum Meroæum, quod paucis annis nobilitatem ſaporis odoriſque

Indomitum Meroë cogens ſpumare Falernum,
Accipiunt ſertas nardo florente coronas,
Et nunquam fugiente roſa: multúmque madenti
Infudêre comæ, quod nondum euanuit aura
Cinnamon, externa nec perdidit aëra terra:
Aduectúmque recens vicina meſſis Amomum.
Diſcit opes Cæſar ſpoliati perdere mundi,
Et geſſiſſe pudet genero cum paupere bellum,
Et cauſas Martis Phariis cum gentibus optat.
Poſtquam epulis, Bacchóque modum laſſata voluptas
Impoſuit, longis Cæſar producere noctem
Inchoat alloquiis: ſummáque in ſede jacentem
Linigerum placidis compellat Achorea dictis:
O ſacris deuote ſenex, quodque arguit ætas
Non neglecte Deis, Phariæ primordia gentis,
Terrárúmque ſitus, vulgique ed'ſſere mores,
Et ritus, formáſque Deûm: quodcunque vetuſtis
Inſculptum eſt adytis profer, noſcique volentes

Prode

que conſecutum eſt, decocta cruditate. Meroë autem inſula Nili eſt max. lib. 4. v. 333.

163. *Indomitum.*] Vim nobilis vini arguit: nam in doliis ita ferueт, vt coërceri nequeat. *Hortenſ.* *Falernum.*] Vinum. *Synecdochice.* Falernum enim proprie è Campania eſt.

164. *Nardo florente coronas.*] Frutice Indico & Syriaco, cui' folia & ſpicæ odore cõmendantur.

165. *Nunquam fugiente roſa.*] Perenni, per totum annum in Aegypto florente. Martial. epigr. 80. lib. 6. *Madenti, &c.*] Delibutæ vnguentis.

167. *Externa, &c.*] Nec peregre aduectum expirauit odorem. *nec ſpirant cinnama ſurdũ*, Per. Sat. 6.

168. *Vicina meſſis Amomum.*] In vicina Aſſyria & Media natę. Plin. l. 11. cap. 13.

169. *Diſcit opes, &c.*] Ab Alexandrino hoc luxu.

172. *Poſtquam epulis, &c.*] Imitatio Virgiliana: *Poſtquam epulis exempta fames*; & Homerica, Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο

175. *Linigerum placidis compellat.*] Sacerdotem Iſidis xylinis veſtibus indutum, *gregem linigerũ* vocat hos Iuuen. Sat. 6. & Linigerã Iſidem Ouidius. Quippe lana, &c. iã inde Orphei & Pythagoræ ſcitis profanus veſtitus eſt. Sed enim mundiſſima lini ſeges, inter opt. fruges terra exortas, non modo indutui & amictui ſanctiſſimis Aegyptorum ſacerdotibus, ſed opertui quoque in rebus ſacris vſurpatur. Apul. Apolog. *Achorea dictis.*] Lib. 8. v. 475.

176. *O ſacris deuote ſenex.*] Oratio Cæſaris petitoria ad Achorea ſacerdotẽ. Petit multa rerũ Aegyptiacarum ab eo cognoſcere; ſed præcipuè quibus fontibus Nilus originem ducat. *Hort.*

180. *Noſcique volentes, &c.*]

Prode Deos. ſi Cecropium ſua ſacra Platonem
Maiores docuêre tui: quis dignior vnquam
Hoc fuit auditu, mundíque capacior hoſpes?
Fama quidem generi Pharias me duxit ad vrbes,
Sed tamen & veſtri: media inter prælia ſemper
Stellarum, cælique plagis, Superiſque vacaui,
Nec mens Eudoxi vincetur Faſtibus annus.
Sed cùm tanta meo viuat ſub pectore virtus,
Tantus amor veri, nihil eſt quod noſcere malim
Quàm fluuij cauſas per ſecula tanta latentes,
Ignotúmque caput: ſpes ſit mihi certa videndi
Niliacos fontes; bellum ciuile relinquam.
Finierat, contráque ſacer ſic orſus Achoreus:
Fas mihi magnorum Cæſar ſecreta parentum
Prodere, ad hoc æui populis ignota profanis.
Sit pietas aliis, miracula tanta ſilere:
Aſt ego cælicolis gratum reor, ire per omnes

Hoc

Gloria quippe & celebratione gaudent, infra vſ. 197.

181. *Cecropium.*] Athenienſem, à Cecrope rege. *Platonem, &c.*] Plato in Aegyptum ad prophetas & ſacerdotes profectus arcana & diſciplinas eorum edidicit. Laërtius lib. 3.

183. *Mundique capacior hoſpes.*] Docilior & qui mundi cauſis noſcendis magis vacauit.

184. *Generi Pharias, &c.*] Pompeji, qui huc profugiſſe dicebatur.

185. *Veſtri.*] Quorum ſcientias ſcire percupio: Aſtronomiam maxime, cui inter arma vacaui ſẽper.

187. *Eudoxi vincetur.*] Eudoxus iſte fuit Cnidius, auditor Platonis, qui cum Cryſippo medico in Aegytum profectus, anni rationem reuerſus Græcis tradidit & Ephemeridas ſcripſit. Laërt. lib. lib. 8. Strabo lib. 14. Columel. lib. 10. Cẽſorinus. hujus autem faſtis, id eſt, rationi anni Cæſar dicit ſuam anni correctionem non ceſſuram, qua obſeruationi veteri adjecit X. dies vt annũ CCCLXV, dies efficerent, & ne quadrans deeſſet, quarto quoque anno vnus dies intercalaretur. Plutarchi Cæſ. & Macrob. lib. 1. Saturn. c. 14. Solin. cap. 3. Sueton. Cæſ. *Faſtibus annus.*] Vt cunque Seruius erroris Lucanum inſimulare auſus ſit, *Faſtum* tamen pro dierum computatione in quarta declinatione vſurparunt autores boni. Varro in Ephemeride: *Cæſar faſtus correxit.* Columella 10. *Sequor nunc Eudoxi & Metonis faſtus.* & Horat. vtriuſque declin. 2. & 4.

194. *Fas mihi magnorum, &c.*] Achoreus narrationem orditur à pia deprecatione culpæ, quo majorũ ſecreta, quę hactenus latuerũt homines profanos ſit, proditurus. Alluſit ad Virgilij illud Sinonis lib 2. Aeneid. *Fas mihi Graiorũ ſacrata reſoluere jura.* Hort.

195. *Profanis.*] Non initiatis.

196. *Pietas.*] Religio.

199. *Side*

Hoc opus, & ſacras populis noteſcere leges.
Sideribus, quæ ſola fugam moderantur Olympi,
Occurrúntque polo, diuerſa potentia prima
Mundi lege data eſt. Sol tempora diuidit anni,
Mutat nocte diem, radiiſque potentibus aſtra
Ire vetat, curſúſque vagos ſtatione moratur.
Luna ſuis vicibus Tethyn, terrenáque miſcet.
Frigida Saturno glacies, & Zona niualis
Ceßit. habet ventos, incertáque fulmina Mauors,
Sub Ioue temperies, & nunquam turbidus aër.
At fecunda Venus cunctarum ſemina rerum
Poßidet. immenſæ Cyllenius arbiter vndæ eſt.
Hunc vbi pars cæli tenuit, quà miſta Leonis
Sidera

199. *Sideribus, &c.*] Planetæ, qui aduerſo motu ab Occaſu ſcil. in Ortum retardant rapidum motum quo decima ſphæra ab ortu in Occaſum recte decurrens reliquos orbes ſecum trahit, aliam atque aliam ſortiuntur motus rationem, adeoque potentiam. *Moderantur fugam.*] Regunt reuolutionem cæli. Vultque eo indicare ſidera certis vicibus oriri & occidere, & temperato curſu ſuo volui. *Hort.*

200. *Occurrunt polo.*] Id eſt, contrà cœlum mouentur.

201. *Sol tempora diuidit anni.*] Medius planetarum; temporum, terrarum, ſiderum & cœli rector.

202. *Mutat nocte diem.*] Cum veteribus, qui τοὺς τῶν πλανωμέ-νων στηριγμοὺς, à Sole fieri credebant. erraſſe noſtrum monet Ioſ. Scal. in prolegom. ad Manil. *Radiiſque potentibus.*] Solem, inquit Sulpitius, cæteri planetæ venerari videntur, vt Regem. Et quum propius acceſſere, ſunt in ſtatione, & fiunt retrogradi: vnde Sol moderator reliquorum dicitur luminũ.

203. *Curſuſque vagos ſtatione moratur.*] Ipſe ſub Elliptica certus vagos cæterorum curſus moderatur. Neque enim de planetis ſtationariis & retrogradis aliquid innotuiſſe veteribus veriſimile eſt. Sed de ſtationibus planetarum Plin. l. 2. c. 15. 16. & 17.

204. *Luna ſuis.*] Aeſtum maris Lunæ motui tribuerunt veteres. Pomp. Mela l. 3. c. 1. & interp. Vadian. *Vicibus.*] Creſcentis ac decreſcentis Lunæ. *Tethyn, &c.*] Mare reciproca agitatione nunc accedens litora, nunc recedens.

205. *Frigida Saturno glacies.*] De virtutibus & qualitatibus planetarum conſulendi Aſtrologi, qui de his plenius & planius.

209. *Cyllenius.*] Mercurius. Hoc ſidus etiam nonnunquam Apollinis appellatur, medium inter Venerem & Lunam. *Hort. Vnda eſt.*] Fluminum, adeoque Nili. *Ceßit Mercurio locus imbrifer.* Auienus.

210. *Hunc vbi pars, &c.*] Vbi Mercurius in Iulij principio, peruenit ad extremum gradum Cancri quà Leonem contingit, vicinus Caniculæ & Tropico Cancri cui ſubjacent ignoti fontes Nili, tum arbiter vndæ Mercurius laxat fontes fluminis directè ſubjecti, facitque efferueſcere, non ſecus ac Luna motu ſuo tumefacit mare modo vſ. 204.

211. *Si*

Sidera ſunt Cancro, rapidos quà Sirius ignes
Exerit, & varij mutator circulus anni
Ægoceron, Cancrúmque tenet, cui ſubdita Nili
Ora latent: qua cùm dominus percuſſit aquarum
Igne ſuperjecto, tunc Nilus fonte ſoluto
Exit vt Oceanus lunaribus incrementis
Iuſſus adeſt: auctúſque ſuos non antè coarctat,
Quàm nox æſtiuas à Sole receperit horas.
Vana fides veterum, Nilo, quò creſcat in arua,
Æthiopum prodeſſe niues. non Arctos in illis
Montibus, aut Boreas. teſtis tibi ſole peruſti
Ipſe color populi, calidique vaporibus Auſtri.

Adde,

211. *Sirius, &c.*] Septem inundationis Nili cauſas ponit, è quibus ſecunda haud dubiè vera eſt, & optimis quibuſque authoribus placita. *Sirius* eſt ſtella magna & lucida in fronte canis. Hujus exortu ampliſsimæ vires in terra ſentiuntur. Tum poëtæ nonnunquam *Sirium* pro æſtate vſurpant. *Hort.*

212. *Mutator circulus anni, &c.*] Zodiacus; in quo taxatur à Ioſ. Scal. in proleg. ad Manil. quod ex duobus Tropicis vnum facit, & Zodiacum non ſolem dirigit ad puncta Solſtitialia. Nullo modo probantur mihi interpretes, qui Meridianum intelligunt Trop. vtrunque interſecantem.

214. *Dominꝰ aquarũ.*] Mercuriꝰ.

215. *Nilus fonte ſoluto &c.*] Nilus creſcere incipiens noua Luna poſt ſolſtitium; Sole Cancrum tranſeunte, modice; Leonem, abundantiſsime, in Virgine, reſidet, reuocatur intra ripas, Sole in Libra, hoc eſt, in æquinoctio autumnali, lib. 8. vſ. 467 Herod. lib. 2. Plin. lib. 5. cap. 9. Solin. cap. 34. & 45. Strabo lib. vlt. Diod. Sic lib. 1. Seneca lib. 4. nat. q. cap. 2. Marcel. lib. 22. Heliod. lib. 9. Philo. lib. 1. de vita Moſis. Card. de Subtilit. l. 2. & 21. Iul. Cæſ. Scal. exercit. 47.

216. *Lunaribus incrementis.*] Quando ſcil. Oceanus creſcente ac decreſcente luna, magis minuſue accedit receditue reciproco ſuo æſtu. *Hortenſ.*

218. *Nox æſtiuas, &c.*] Notatio æquinoctij autumnalis.

219. *Vana fides veterum, Nili.*] E ſeptem cauſis inundationis Nili, quas ponit noſter, ſecunda hęc veteribꝰ Anaxagoræ, Euripidi, & aliis grauiſsimis autoribus placita validiſsimis nititur argumẽtis, ad quę diluenda nimis debiles ſunt poëtę cõfutationes. Sole enim apud nos in Cancri tropico exiſtente vltra Capricorni circulũ ſitis hyems eſt, & niues in Lunę montibꝰ conceptę à Sole redeunte, quod iis ver eſt, diſſolui poſſunt. Sed & hanc opinionem refutat Io. Bapt. Scortia lib. 2. de Nili incremento, cap. 12. *Quo creſcat in arua.*] Mſs. habent, *qua.* vulgati, *quod.* Veteres autem quos dicit, ſunt Anaxagoras & Euripides. *Grot.* Refutat hic eorum opinionem qui incrementũ & exundationem Nili ex niuibus liquefactis in montibus Aethiopiæ prouenire arbitrentur. *Hortenſ.*

220. *Non Arctos in illis, &c.*] Et tamen receſſus à circulo Capricorni ad Antarcticum æque ſe habet quoad frigus, ac noſter à circulo trop. Cancri.

223. Quod

Adde, quòd omne caput fluuij, quodcunque ſoluta
Præcipitat glacies, ingreſſo vere tumeſcit
Prima tabe niuis: Nilus neque ſuſcitat vndas
Ante Canis radios, nec ripis alligat amnem
Ante parem nocti Libra ſub judice Phœbum.
Inde etiam leges aliarum neſcit aquarum:
Nec tumet hybernus, cùm longè ſole remoto
Officiis caret vnda ſuis: dare iuſſus iniqua
Temperiem cælo, mediis æſtatibus exit.
Sub torrente plaga, ne terras diſſipet ignis,
Nilus adeſt mundo, contráque incenſa Leonis
Ora tumet: Cancróque ſuam torrente Syenen,
Imploratus adeſt: nec campos liberat vndis,
Donec in autumnum declinet Phœbus, & vmbras
Extendat Meroe. quis cauſas reddere poſſet?

Sic

223. *Quodcumque ſoluta, &c.*] Atqui hoc verſus Antarcticum ſitis vernum tempus eſt.

225. *Tabe niuis.*] Solutione.

226. *Ante Canis radios.*] Ante exortum caniculæ, in menſe Iulio: Sole Leonem ingreſſo, *Nec ripis, &c.*] Neque reuocatur in in alueum ante æquinoctium autumnale lib. 8. *vſ.* 467. Io. Leo Africanus lib. 8. cap. 4. & lib. 9. cap. 26. Hieron. Fracaſtorius tract. de Nilo M. Ant. Sabellic⁹ Ennead. 1. l. 3. Goropius in Niloſcopio. Card. de Subt. lib. 21. Cæſ. Scal. exerc. 47.

227. *Ante parem nocti Libra, &c.*] Diodorus ſcribit Nilum augeri ab Solſtitio vſque ad æquinoctium autumnale, ſubinde creſcentem, τὸ πληρώσεως τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν θερινῶν τροπῶν ποιούμενον, αὔξεσθαι μὲν μέχρι τῆς ἰσημερίας τῆς μετοπωρινῆς, ἀεὶ δ' ἐπάγοντα νέαν ἰλύν. Nam poſt æquinoctium Sole adhuc in Libra conſtituto, centeſimo die à ſolſtitio, redire intrà ſuas ripas ac reſidere incipit Nilus. in Cancro enim ſenſim ac modicè primum creſcit, in Leone pleniſsimè fluit, pigreſcit in Virgine & lentior manat, adhuc tamen creſcit; at in Libra poſt æquinoctium reuocatur intrà ripas & retro cedit. *Salmaſ.* Plin exercit. pag. 436. *Phœbum.*] Diem.

228. *Aliarum neſcit aquarum.*] Aliorũ fluminũ quæ hyeme creſcunt, æſtate decreſcũt. 230. *Officiis caret vnda ſuis.*] Officiũ Nili eſt arua irrigare: hoc autem præſtare non poteſt niſi à Sole excitetur. ideo hyeme ſe ripis tenet. *Grotius.* *Officiis caret vnda ſuis.*] Incremẽto ad irrigationem Aegypti. *Iniquo, &c.*] Feruenti ætheri.

232. *Torrente plaga.*] Zona torrida. *Ignis,*] Calor excandeſcens.

233. *Adeſt mũdo.*] Ad refrigeriũ & temperiẽ ſubuenit Aegypto.

234. *Suam torrente Syenen.*] Sibi ſubjectam. vide lib. 2. *vſ.* 587.

235. *Imploratus adeſt.*] In auxilium quaſi aduocatus.

237. *Meroë, &c.*] In qua inſ. torridæ zonæ ſubjecta breues aut nullæ rejiciebãtur vmbræ. infra *vſ.* 305.

Sic iuſſit Natura parens decurrere Nilum:
Sic opus eſt mundo. Zephyros quoque vana vetuſtas
His adſcripſit aquis, quorum ſtata tempora flatus,
Continuique dies, & in aëre longa poteſtas:
Vel quòd ab occiduo depellunt nubila cælo
Trans Noton, & fluuio cogunt incumbere nimbos:
Vel quòd aquas toties rumpentis littora Nili
Aſſiduè feriunt, cogúntque reſiſtere flatus.
Ille mora curſus, aduerſique obice ponti
Æſtuat in campos. ſunt qui ſpiramina terris
Eſſe putent, magnóſque caua compagis hiatus.
Commeat hac penitus tacitis diſcurſibus unda
Frigore ab Arctôo medium reuocata ſub axem,
Cùm Phœbus preſſit Meroën, tellúſque peruſta
Illuc duxit aquas, trahitur Gangéſque, Padúſque,
Per tacitum mundi: tunc omnia flumina Nilus

Vno

239. *Zephyros quoque, &c.*] Impropriè Eteſias Aquilones (qui à Riphæis & Septentrione flantes pellere pluuia nubila in Auſtrum, & Nilum verſus fontes repulſum quo minus in mare ſe exoneret, adeoque exundet, ſiſtere dicuntur) vocat zephyros & ab Occaſu flare facit. vide Ioſ. Scal in prolegom. ad Manilium. Cæterum hanc opinionem diſcutit refutatque Io. Bapt. Scortia lib. 2. de natura & increm. Nili cap. 13. 14. & 15.

242. *Vel quod, &c.*] Quod Democriti placitũ eſt. *Ab occiduo cælo.*] Vnde zephyri ſpirant.

244. *Vel quod aquas, &c.*] Quod Thaleti viſum eſt, *Toties rumpentis, &c.*] Alia cauſa incrementi: quaſi Libycum mare aſſiduo impulſu ſuo & violentia aquarum feriat ſeptem oſtiorum Nili littora & oneret ea ratione omnes ejus alueos aquis, ad inundationem vſque *Hort.*

245. *Flatus.*] Ms. P. *Flatu*, *Flatus.*] Venti.

246. *Ille mora curſus, &c.*] Nilus impeditus ab Eteſiis ex aduerſo flantibus, quo minus in mare delabatur, exũdat. Ammian. Marcel lib. 22. Solin. cap. 45. Plin. lib. 5. cap. 9. Herod. 2. *Aduerſique obice Ponti.*] Obiectu maris, ex quo tantum aquarum inuehitur. *Hortenſ.*

247. *Sunt qui.*] Quarta incrementi Nili cauſa, ſed abſurda, quam tamen Memphitici ſacerdotes tradebant, *Spiramina terris.*] Canales & meatus ſubterraneos.

249. *Vnda.*] Fluuij, vt mox verſu 252.

250. *Medium reuocata ſub axem.*] Sub Aequatorem aut torridam zonam cui ſubjacet Meroë. infra vſ. 305. 251. *Phœb' preſſit Meroën.*] Meroën premit Sol cum obtinet quartam decimam Leonis partem.

253. *Per tacitum mundi.*] per ſecretos meatus illos ſubterraneos. *Tunc omnia flumina Nilus.*] His fluminibus nõ ſufficit vn' Nili alueus, adeoque exundat fluv.

255. *Ru*

Vno fonte vomens non vno gurgite perfert.
Rumor, ab Oceano, qui terras alligat omnes,
Exundante procul violentum erumpere Nilum,
Æquoreáſque ſales longo miteſcere tractu.
Nec non Oceano paſci Phœbúmque polúmque
Credimus: hunc, calidi tetigit cùm brachia Cancri,
Sol rapit, atque vnda plus, quàm quod digerat aër
Tollitur. hoc noctes referunt, Nilóque refundunt.
Aſt ego, ſi tantam ius eſt mihi ſoluere litem,
Quaſdam, Cæſar, aquas poſt mundi ſera peracti
Secula, concuſſis terrarum erumpere venis,
Non id agente Deo, quaſdam compage ſub ipſa
Cum toto cœpiſſe reor, quas ille creator,
Atque opifex rerum certo ſub iure coërcet.
Quæ tibi noſcendi Nilum Romane cupido eſt,
Et Phariis, Perſiſque fuit, Macetûmque tyrannis:
Nulláque non ætas voluit conferre futuris
Notitiam:

255. *Rumor ab Oceano.*] Alij ſunt, qui opinantur feruntque Niliũ ab illo Oceano, qui terras ambit, exæſtuante, incrementum aquarum capere; fluctus vero marinos ſalſuginem amittere atque dulceſcere longo curſu. hanc opinionem examinat atque reijcit Scortia l.2. de Nilo, c.11.

258. *Nec non Oceano, &c.*] Alia opinio. Sidera aquis paſci, vt lib. 1. vſ. 415. & lib. 9. vſ. 313. aquarum itaque à Sole in Cancro attractarum partem à ſideribus non digeſtam in Aethiopia deorſum noctu decidere, atque hinc Nilum creſcere Herodoti ſententia. vide cap. 19. lib. 2. Scortiæ de incremento Nili.

262. *Aſt ego, &c.*] Ego reor alios fluuios è venis vi concuſsis erupiſſe ante orbem conditum; alios accepiſſe ortum & leges certas à Deo in ipſa mundi creatione. Nilum autem hanc incrementi legem à prudenti Deo etiam tum accepiſſe. hanc tanquã vniuerſalem cauſam à noſtro poſitam vt & ab Ariſtide in oratione Aegyptiaca, pro leui refutat Io. Baptiſta Scortia l.2. de natura & incremento Nili, c.1. Refutatis deinde variis aliorum opinionibus docet cap. 17. Nilum aquis pluuiis creſcere.

265. *Compage ſub ipſa.*] In prima mundi coagmentatione.

266. *Cum toto cœpiſſe reor.*] Cum rerum vniuerſitate.

268. *Quæ tibi noſcendi, &c.*] Enumerat Cæſari reges, qui eodem ſtudio cognoſcendi originem Nili tenebantur: vt reges Aegyptiorum, Perſarum; Macedonum; denique omnis ætatis mortales operam dediſſe, vt ejus rei cognitionem poſteris traderent. *Hortenſ.*

269. *Et Phariis, &c.*] Seſoſtri, Cambyſæ, Alexandro, vt. ſeq.

270. *Futuris.*] Poſteris. ἐσσομένοις.

271. *Sed*

Notitiam: ſed vincit adhuc natura latendi.
Summus Alexander regum quos Memphis adorat,
Inuidit Nilo, miſitque per Vltima terræ
Æthiopum, lectos: illos rubicunda peruſti
Zona poli tenuit; Nilum videre calentem
Venit ad occaſum, mundique extrema Seſoſtris,
Et Pharios currus regum ceruicibus egit:
Ante tamē veſtros amnes Rhodanúmque, Padúmque,
Quàm Nilum de fonte bibit. veſanus in ortus
Cambyſes longi populos peruēnit ad æui,
Defectúſque epulis, & paſtus cæde ſuorum,
Ignoto te, Nile, redit. non fabula mendax
Auſa loqui de fonte tuo eſt, vbicunque videris,
Quæreris: & nulli contingit gloria genti,
Vt Nilo ſit læta ſuo. tua flumina prodam,
Qua Deus vndarum celator, Nile, tuarum
Te mihi noſſe dedit. medio conſurgis ab axe,
Auſus in ardentem ripas attollere Cancrum:

In

271. *Sed vincit*, &c.] Necdum enim inuenti ſunt eius fontes.

274. *Lectos.*] Electos viros, qui ortum Nili indagarent.

276. *Seſoſtris.*] Seſoſtrin hunc Tzetzes Chiliad. 3. cap. 69. Var. hiſt. refert Aſſyriorum regem fuiſſe, & regibus curru junctis vectum triumphaſſe Idem Plin. lib. 33. cap. 3. Val. Flac. Sed vide Herodoti Euterpen.

278. *Ante tamen*, &c.] Neque tamen inuenit magis quam veſtrorum fluu. fontes. Notatio τῶ ἀδιωδάτω.

280. *Cambyſes.*] Perſarum rex, Cyri F. qui patris imperio adiecit Aegyptum. *Longi æui*, &c.] Μακροβίους Aethiopas. Herod. l. 3. Plin. lib. 6. cap. 30.

281. *Defectuſque epulis*, &c.] Deſtinarat Cambyſes triplex bellum, nauale contra Carthaginenſes, alterum terreſtre contra Ammonios; tertium in Macrobios Aethiopas, deficiente autem in itinere commeatu, ingens fames exercitum inuaſit: vnde decimum quemque militem ſorte ductum edebant, &c. Herod. 3.

282. *Non fabula mendax.*] Ita vt non falſum ſit quod de Nili origine dicitur, *Nemini notam eſſe.*

286. *Qua*] Quatenus.

287. *Medio conſurgu ab axe.*] A Meridie (innuit autem polum Antarcticum) in Septentrionem recto curſu defertur Nilus, niſi quod ſinuoſo flumine modo Arabiam ex æquo alluat. *Inde Africam ab Æthiopia diſpeſcens*, &c. Plin. lib. 5. cap. 9.

288. *Auſus in ardentem*, &c.] Alueo quidem contentus, à Cataractis, quæ ſub cancro ſunt ante per arenoſa & ſqualentia fluens, quandoque ſe terra condens & poſt dierum aliquot itinera erumpens. *In ardentem ripas*, &c.]

Con

In Borean is rectus aquis, mediúmque Booten:
Curſus in occaſum flexu torquetur, & ortus,
Nunc Arabum populis, Libycis nunc æquus arenis:
Teque vident primi, quærunt tamen hi quoque, Seres,
Æthiopúmque feris alieno gurgite campos:
Et te terrarum neſcit cui debeat orbis.
Arcanum natura caput non prodidit vlli,
Nec licuit populis paruum te, Nile, videre,
Amouitque ſinus, & gentes maluit ortus
Mirari, quàm noſſe tuos. conſurgere in ipſis
Ius tibi ſolſtitiis, aliena creſcere bruma,
Atque hyemes adferre tuas: ſolíque vagari
Conceſſum per vtroſque polos. hic quæritur ortus,

Illic

Contrà Septentrionem curſum ad Cancri Solſtitialem tropicum vertere. *Hortenſ.*

289. *Is.*] Defluis. *Rectus aquis.*] Directe aduerſum Borean. *Mediumque Booten.*] Aſtronomica ratione amplius monſtrat vagum lapſum Nili. Eſt autem Bootes, ſidus, quod *Arctophylax* etiam vocatur. *Bootes*: bubulcus: *Arctophylax* cuſtos vrſæ. ſtella haud procul ab vrſa maiore, & tanquam bubulcus plauſtrum ſequi videtur. *Hortenſius.*

290. *Curſus in occaſum, &c.*] Scribe aut *occaſus*, cum Ms. R. A. & T. aut *ortum*, cum Ms. P. *Gronius.*

291. *Æquus.*] Benignus.

292. *Primi te vident.*] Apud eos enim primum apparet. *Sulpitius. Seres Æthiopumque.*] Aethiopiæ gens, vt placet Heliodoro l. 9. Indiæ pop. vt Oroſio lib. 3. cap. 24. Non itaque in tantum errat aut hallucinatur noſter quantum à Ioſ. Scal. ad Manilium arguitur. vide quæ ad lib. 1. vſ. 19. Glareanus coniicit legend. *feri*, vt opponatur τῷ *primi.*

293. *Feris alieno, &c.*] Prætervehetis aduena ex alibi orto fluu.

295. *Arcanum natura, &c.*] Fontes Nili ignotos, quem tamen Ptolemæus & alij è Lunæ montibus oriri referunt: Vitruuius ex Atlante Mauritaniæ, Iubam ſecutus.

296. *Paruum.*] Naſcentem. *Sulpitius.*

298. *Conſurgere in ipſis Ius tibi ſolſtitiis, aliena creſcere bruma, Atque hiemes efferre tuas.*] Hiemes vocat abundantiam aquarum, quam in noſtro orbe tempore fere hiberno experimur. Scribo autem *efferre*, vt habent quidam codices & vetuſtiſſima Romana editio, non *adferre*. Plinius in Panegyr. *quia piger Nilus cunctanter alueo ſeſe ac languide extulerat.* Gronouius. *Conſurgere, &c.*] Creſcere, exundare, vt ſupra vſ. 215. & deinceps.

299. *Solſtitiis.* Solſtitio æſtiuo. *Aliena creſcere bruma.*] Diuerſa ab aliis fluu. ratione. ſupra vſ. 228.

300. *Hyemes adferre tuas.*] Incrementum tuum, quaſi hybernum.

301. *Per vtroſque polos.*] Per terras longe ab vtraque Aequatoris parte recedentes ad vtrunque polum. *Hic quæritur ortus.*] Apud nos ad Arcticum ſitos, de origine tua quæſtio eſt.

302. *Illic*

Illîc finis aquæ. latè tibi gurgite rupto
Ambitur nigris Meroë fecunda colonis,
Læta comis hebeni: quæ, quamuis arbore multa
Frondeat, æſtatem nulla ſibi mitigat vmbra:
Linea tam rectum mundi ferit illa Leonem.
Inde plagas Phœbi, damnum non paſſus aquarum,
Praueheris, ſteriléſque diu metiris arenas,
Nunc omnes vnum vires collectus in amnem,
Nunc vagus, & ſpargens facilem tibi cedere ripam.
Rurſus multifidas reuocat piger alueus vndas,
Quà dirimunt Arabum populis Ægyptia rura
Regni clauſtra Philæ. mox te deſerta ſecantem,
Quà dirimunt noſtrum rubro commercia Pontum,
Mollis lapſus agit. quis te tam lenè fluentem
Moturum tantas violenti gurgitis iras,
Nile, putet? ſed cùm lapſus abrupta viarum

Excepêre

302. *Illic finis aquæ.*] Apud Antarcticos, de exitu & oſtiis. *Gurgite rupto, &c.*] Diuidente ſe Nilo & Meroën inſ. circundante.

304. *Hebeni.*] Supra vſ. 117. *Quæ quamuis, &c.*] Meroën premit Sol cum obtinet decimam quartam partem Leonis. vide lib. 2. vſ. 587.

306. *Linea tam rectum, &c.*] Illa regio linea tam perpendiculari Soli in Leone ſubjacet.

307. *Plagas Phœbi.*] Zonam torridam. *Damnum non paſſus aquarum.*] Diminutionem, attrahentibus illum Sole & ſideribus.

308. *Metiris arenas.*] Peruagaris per arenas ſteriles. *Hortenſ.*

309. *Nunc omnes vnum, &c.*] Modo in vno amne, omnibus ſuis aquarum viribus collectis decurrit: nunc vagus egreditur ripas ſuas, quæ facile vndarum impetui cedunt. *Hortenſius.*

311. *Rurſus multifidas, &c.*] Paulò poſt redit aqua in alueos ſuos, vbi Aegyptus, inquit, ab Arabia diuiditur. Et monſtrat locum, quaſi digito, vbi *Philæ* ſunt, quas, clauſtra regni vocat. *Hort.*

312. *Quà dirimunt Arabum, &c.*] Vbi Aegyptus ab Arabia diuiditur, ad Philas opp. Straboni lib. 17. Ptolom. & Heliodoro l. 8: ſed Plinio inſ. l. 5. c. 9. & Senec. l. 4. c. 2.

313. *Clauſtra Philæ.*] Fines. vel alludit ad τὰς πύλας. Solinus. c. 45. Catadupas appellat Nili clauſtra. *Mox te deſerta ſecantem.*] Rurſum lentior fluit per ea deſerta, qua Rubrum mare dirimit noſtrarum gentium commercia. *Hort.*

314. *Quà dirimunt, &c.*] Qua non ita multum Mediterraneum mare ab Erythræo ceu rubro diuiditur.

317. *Sed cum lapſus, &c.*] Nec alibi torrentior, vectus aquis properantibus ad locum Aethiopum, qui Catadupi vocantur, nouiſsimo Cataracte inter occurſantes ſcopulos non fluere immenſo fragore ſed ruere creditur. poſtea lenis, &c. Plin. libro 5. capite 9.

318. *Præ*

Excepêre tuos, & præcipites cataracta,
Ac nuſquam vetitis vllas obſiſtere cautes
Indignaris aquis: ſpuma tunc aſtra laceſsis:
Cuncta fremunt vndis: ac multo murmure montis
Spumeus inuictis caneſcit fluctibus amnis.
Hinc, Abaton quam noſtra vocat veneranda vetuſtas,
Terra potens, primos ſentit percuſſa tumultus,
Et ſcopuli, placuit fluuij quos dicere venas,
Quòd manifeſta noui primum dant ſigna tumoris.

Hinc

318. *Præcipites cataracta.*] Partim enim, vt Mela inquit, aſper decurrit, propter cataractas hoc eſt præcipites & torrentes vndarum, ex aſperis & vrgentibus ſcopulorum anguſtiis lapſus qui in Nilo multi ſunt, ob crebra inſularum, rupiumque è medio alueo extantium impedimenta: mitem alioquin & dulcisſimi hauſtus fluuium, immania rupium obſtacula ita exaſperant, vt ſæuus, nō ſua culpa inſurgat. *Hort.*

319. *Ac nuſquam, &c.*] Atque indignaris vllas cautes obſiſtere tuis aquis nuſquam alibi inhibitis. 320. *Spuma tūc aſtra laceſsis.*] Frequentia illic ſaxa ſcopulis ſimilia aquam magna vertigine mirabilique alliſam reflectunt, inque contrarium curſum ſpumis agunt redundantibus, &c. Diod. Sic. Senec. Nat. quæſt. 4. ſcopulis aſperatur, &c. Solin. cap. 45. Mela lib. 1. cap. 9.

323. *Hinc Abatos, quam noſtra vocat veneranda vetuſtas Petra patens primos ſentit percuſſa tumultus.*] Sic legendum. nam malè eſt etiam in optimis, *Terra potens.* petra eſt & ſaxum, non terra. *tumultus* autem vocat, Nili tumores & auctus. Locum Sen. Natural. Quæſt. IV. totum Lucanus verſibus expresſit. Sequitur enim:
Et ſcopuli placuit fluuij quos dicere venas. Πηγὰς Νείλου Græci vocant. deinde. *Quod manifeſta noui primū dant ſigna tumoris.*
Hos montes natura vagis circumdedit vndis
Qui Libyæ te Nile negent: quos inter vt alta.
In conualle iacens ſtat mollibus vnda quietis.
Sic legendi hi verſus, qui vulgò non tam ſinceri. montium objectu preſſum ait Nilum Seneca, ne in latitudinem excederet. Lucanus montes à natura vagis aquis Nili circumdatos. qui eum Libyæ negarent. Nam ſi in latitudinem excederet, Libyam vtique perfunderet, non Aegyptum. at montibus illis preſſus & coërcitus rectà exit in Aegyptum. inter montes illos Nilum, vt alta in conualle mollibus quietis ſtare dicit: nam moles aquarum quietæ àc veluti ſtantes in profundo & alto alveo, qui veluti conuallis locum obtinet, inter duos montes altisſimos. Fontē ergò venaſque Nili inter Syenen & Elephantinē Egyptii cōſtituebant in medio duorū eminentiū ſaxorū vide *Salmaſ.* Plin. Exerc. p. 439. latiꝰ & accuratiꝰ hac de re diſſerentem. *Abatō quā, &c.*] Petra ceu inſula Nili prope Philas ad primū cataractam, inacesſibilis, vnde nomen.

325. *Placuit fluuij, &c.*] Quos nonnulli fontes Nili credebant.

327. *Quod manifeſta, &c.*] Quod hic primum intra alueum fluere, hinc increſcere apparet. *Signa tumoris.*] Hic *tumorem*, pro mole aquæ poſuit. *Salmaſ.*

227. *Hinc*

Hinc montes Natura vagis circumdedit vndis,
Qui Libye te, Nile, negant: quos inter vt alta
In conualle jacens ſtat molibus vnda receptis.
Prima tibi campos permittit, apertáque Memphis
Rura, modúmque vetat creſcendi ponere ripas.
Sic velut in tuta ſecuri pace trahebant
Noctis iter media: ſed non veſana Pothini
Mens imbuta ſemel tam ſacra cæde, vacabat
A ſcelerum motu. Magno nihil ille peremto
Jam putat eſſe nefas: habitant ſub pectore manes,
Vltricéſque Deæ dant in noua monſtra furorem.
Dignatur viles iſta quoque ſanguine dextras,
Quo Fortuna parat victos perfundere Patres;
Pœnáque ciuilis belli, & vindicta Senatus
Penè data eſt famulo. procul hoc auertite fata:
Crimen, vt hæc Bruto ceruix abſente ſecetur.
In ſcelus it Pharium Romani pœna tyranni,

Exemplum

327. Hinc montes, &c.] Subinde Inſulis impactus, totidem incitatus irritamentis, poſtremo incluſus montibus, &c. Plin. lib. 5. cap. 9.

328. *Qui Libyæ te Nile.*] Qui te ab Africa diuertunt. *Quos inter vt alta, &c.*] Noſtra eſt mutatio. antea fuit *&* in quibuſdam *in*, & verſu ſequente pro *in*, *it*. Alueus fluminis montes inter, conuallis obtinet ſpeciem. Olim ſic conjeceramus legendum; ſed tutius Mss. ſequi: *quos inter in Alta It conualle tacens jam moribus vnda receptis.* Non jam cum tumultu ruit, ſed ſilentij & modeſtiæ retinens labitur. *Grot. Quos inter, &c.*] Inter quos montes. Nilus flagrans obtinet conuallis ſpeciem.

330. *Prima tibi campos, &c.*] Memphys prima vrbs eſt planæ & jacentis Aegypti, vnde exundare incipit Nilus, nullis ripis fluuium coërcentibus. vetatque ripas ponere modum creſcendi.

332. *Sic velut in tuta, &c.*] Hujuſmodi colloquiis totam noctem, quaſi nullum eſſet bellum, exemerunt. Et ſic porro ad hiſtoriam redit. *Hort.*

334. *Cæde.*] Pompeji.

335. *Magno perempto nihil, &c.*] Interfecto jam Pompejo, omnia ſibi licere exiſtimabat; ergo nouum ſcelus animo agitabat. *Hort.*

336. *Manes.*] Vmbra Pompeji.

337. *Dant noua monſtra furorem.*] Excitant hominis animum ad nouum furorem, & immane ſcelus audendum, quod nunc *noua monſtra* appellat. *Hort.*

338. *Viles.*] Eunuchi Pothini & Achillæ. *Iſto quoque, &c.*] Cæſaris, vt modo Pompeji.

340. *Pœnaque ciuilis belli, &c.*] Patrum & Bruti dextris ereptæ libertatis vindicibus futuris, pene præripuerat Cæſaris cædem famulus Pothinus. 342. *Bruto ceruix, &c.*] M. Bruto Cæſaris interfectore futuro, lib. 7. vſ. 586.

343. *In ſcelus it, Pharium.*] Aegyptiorum

Exemplúmque perit. ſtruit audax irrita fatis,
Nec parat occulta cædem committere fraudi:
Inuictúmque ducem detecto Marte laceſſit.
Tantum animi delicta dabant, vt colla ferire
Cæſaris, & ſocerum jungi tibi, Magne, juberet:
Atque hæc dicta monet famulos perferre fideles
Ad Pompeianæ ſocium ſibi cædis Achillam,
Quem puer imbellis cunctis præfecerat armis,
Et dederat ferrum, nullo ſibi iure retento,
In cunctos, in ſeque ſimul. Tu mollibus, inquit,
Nunc incumbe toris, & pingues exige ſomnos:
Inuaſit Cleopatra domum. nec prodita tantùm eſt,
Sed donata Pharos. ceſſas accurrere ſolus
Ad dominæ thalamos? nubet ſoror impia fratri:
Nam Latio iam nupta duci eſt: intérque maritos
Diſcurrens Ægypton habet, Románque meretur.
Expugnare ſenem potuit Cleopatra venenis.

Crede

ptiorum conatu & inſidiis, à quibus nefas eſt, eum occidi. *Hort.* *In ſcelus it Pharium*, &c.] pœna à Cæſare tyranno ſumenda Romanis pene factum erat ſcelus Aegyptiorum, & tyrannicidæ gloria atque exemplum prope perierat.

344. *Exemplumque perit.*] Quod tyrannus jure à ſuis debeat occidi. *Hort.* Vel factum Bruti, quod ſit poſteritatem in tyrannos excitaturum. *Sulp.* *Irrita fatis.*] Quæ in fatis non erat perficere.

345, *Nec parat occulta*, &c.] Erat in procuratione regni propter ætatem pueri nutricius eius eunuchus Pothinus. iis primum inter ſuos queri atque indignari cœpit, regem ad dicendam cauſã euocari: deinde adjutores quoſdam conſcios ſui nactus ex regis amicis, exercitum à Peluſio clam Alexandriam euocauit. atque Achillam, quem omnibus copiis præfecerat incitatum ſuis, & regis inflatum pollicitationibus, quæ fieri vellet, literis nunciiſque edocuit. Cæſ. com. civ. bell. 3.

353. *Tu mollibus*, &c.] Ex obliquo ſegnitiem illius arguens: Achillam ad cędem Cęſaris excitat.

355, *Domum.*] Regiam.

356. *Sed donata Pharos.*] Sed palam donatum eſt Cleopatræ à Cæſare Aegypti regnum. *Ceſſas accurrere ſolus.*] Ceſſas, vel ſi ſolus eſſes neque tali exercitu inſtructus, accurrere ad has nuptias opprimendus & præueniendas?

357. *Nubet ſoror*, &c.] Ita feci ex Ms. in quibus *nubit*. vulgati pejus, *nupſit*. Grotius. *Nubet ſoror impia fratri.*] Procul dubio efficiet Cæſar cui illa jam vice vxoris eſt, vt Cleopatra concilietur Ptolemæo.

359. *Diſcurrens*, &c.] Per vices. *Meretur.*] Noctibus.

360. *Senem potuit.*] Cæſarem. *Venenis.*] Philtris, veneficiis amoris, illecebris & lenociniis formæ.

361. *Crede*

Crede miſer puero: quem nox ſi junxerit vna,
Et ſemel amplexus inceſto pectore paſſus
Hauſerit obſcœnum titulo pietatis amorem,
Meque, tuúmque caput, per ſingula forſitan illi
Oſcula donabit. crucibus, flammiſque luemus
Si fuerit formoſa ſoror. nil vndique reſtat
Auxilij: rex hinc coniux, hinc Cæſar adulter:
Et ſumus, vt fatear, tam ſæua iudice ſontes.
Quem non è nobis credet Cleopatra nocentem
A quo caſta fuit? per te, quod fecimus vnà,
Perdidimúſque nefas, pérque ictum ſanguine Magni
Fœdus, ades: ſubito bellum molire tumultu:
Irrue: nocturnas rumpamus funere tedas,
Crudelémque toris dominam mactemus in ipſis
Cum quocunque viro. nec nos deterreat auſis
Heſperij Fortuna ducis. quæ ſuſtulit illum,
Impoſuítque orbi, communis gloria nobis:
Nos quoque ſublimes Magnus facit. aſpice littus

Spem

361. *Crede miſer puero.*] Ms. *puerum.* Crede jam Cleopatræ Ptolemæum, illi inquam, quæ ſenem Cæſarem potuit in amorem ſui pellicere. *Grotius. Crede miſer puero.*] Ironice.

362. *Inceſto pectore paſſus.*] Sororis, quam duxerit in matrimonium.

363. *Hauſerit, &c.*] Inceſtum velauerit coniugij nomine.

366. *Si fuerit formoſa ſoror.*] Si forma ſororis fratri placere cœperit.

368. *Sæua iudice ſontes.*] Cleopatra.

369. *Nocentem, &c.*] Vel hoc nomine. quod non & nos cum illa conſuetudinem habuimus.

370. *Per te.*] Obteſtatio. *Quod fecimus vna.*] Obteſtatur Achillam per ſcelera & nefaria inter ſe perpetrata, vt quam primum cum exercitu approperet: Obteſtatur per fœdus, ſanguine Pompeij medio fuſo ceu libamine, percuſſum. *Hortenſ.*

371. *Perdidimuſque nefas.*] Male collocauimus, nullum conſecuti illius præmium; niſi & nouum hoc hoc ſcelus adjungamus. *Ictum ſanguine Magni, &c.*] Alluſum ad morem faciendi fœderis.

373. *Tedas.*] Nuptias.

375. *Cum quocunque viro.*] Ptolemæo, ceu Cæſare. *Nec nos deterreat* &c.] Occupat quod objici poſſet, quo à cæde deterrerentur. Cæſarem bellis tot victorem & fortunatum eſſe: Periculũ fore, vt conſiliũ infeliciter caderet. *Heſperium ducem*, Cæſarem vocat. *Hort.*

376. *Suſtulit illum.*] Euexit.

377. *Communis gloria nobis.*] Occupat occupatione gloriam communem ex cæde vtriuſque Pompeij & Cæſaris paranda. *Hortenſ.*

378. *Nos quoque, &c.*] Nos quo-

que

Spem noſtri ſceleris : pollutos conſule fluctus
Quid liceat nobis : tumulúmque è puluere paruo
Aſpice Pompeij non omnia membra tegentem.
Quem metuis, par huius erat. non ſanguine clari :
Quid refert ? nec opes populorum, ac regna mouemus.
Ad ſcelus ingentis fati ſumus. adtrahit illos
In noſtras Fortuna manus. en altera venit
Victima nobilior. placemus cæde ſecunda
Heſperias gentes. jugulus mihi Cæſaris hauſtus
Hoc præſtare poteſt, Pompeij cæde nocentes
Vt populus Romanus amet. quid nomina tanta
Horremus, viréſque ducis, quibus ille relictis
Miles erit ? nox hac peraget ciuilia bella,
Inferiáſque dabit populis, & mittet ad vmbras,

Quod

que gloriam hanc cum Cæſare diuidimus : ille deuicit , nos interfecimus. *Litus.*] In quo cæſus eſt Pompeius, vbi iacet ſepultus.

379. *Spem noſtri ſceleris.*] Quod iubeat nos ſperare idem poſſe in Cæſare. *Pollutos, &c.*] Cæde Pompeij.

382. *Quem metuis, &c.*] Cæſaris Fortuna & gloria non maiores ſunt quã fuere illæ Pompeij. *Non ſanguine clari.*] *Obiect.* Sed nos, inquies, non ſumus genere clari.

383. *Quid refert?*] *Solut.* Neque tamen nos (quod illi fecerunt) ſollicitauimus populos & reges in noſtra auxilia & ad exequendum quod propoſuimus. ad quod ipſi per nos ſufficimus. *Nec opes populorũ.*] Nec opes populorũ mouemus; ſed ipſe ſe vltrò offert nobis, & ad ſcelus ingentes facti ſumus, poſtquam ſemel occidimus Pompeium. *Horrenſ.*

384. *Ad ſcelus ingentis fati ſumus.*] Magnum eſt fatum noſtrum & potens ad ſcelera. Ita Grotius qui hanc lectionem probat. Alteram lectionem, *Ad ſcelus ingentes facti ſumus*, adſtruere poterit illud Lyci apud Senec. in Herc. Fu. vſ. 337. *nobiles nõ ſunt mihi Aui, nec altis inclytum titulis genus : Sed clara virtus , &c. proſperum autem*, vt habetur in eadẽ tragœdia vſ. 250. *ac felix ſcelus Virtus vocatur. Adtrahit, &c.*] *Illos* ſcil. populos, ipſa fortuna vltrò nobis conciliat & quaſi in manus tradit. Altera victima hic obiecta , qua gentes ac populos externos placemus. *Micyllus.*

385. *Altera, &c.*] Cæſar.

386. *Placemus cæde ſecunda, &c.*] *Rituale verbũ* quando priore litatum non ſit. *Metaphora à ſacris.*

387. *Iugulus mihi, &c.*] Cæſaris inulſi cæde conciliabimus nobis Romanos offenſos de Pompeij.

388. *Nocentes.*] Nos Aegyptios, quos odit. *Sulpit.*

390. *Quibus ille relictis, &c.*] Quos titulos & nomina ſi illi adimas, nil niſi miles eſt. ſic lib. 5. vſ. 366. *priuatum factura iuuentus.*

391. *Nox hac peraget.*] A facili : vna hac nocte, interfecto Cæſare, finẽ imponemus bello ciuili. *Hort.*

392. *Inferiaſque dabit populis.*] Cæſarem, tanquam ſacrificiũ vmbras cæſorum pop. placaturum.

394. *Præſtat*

Mors erat ant.
Seps levem exi;
Tab...
Parvus mola fc
Tantum morti:
Fugit vasta cu
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
Ca...
Nec ve ...

763. *Mors erat,* &c.] bell.

764. Seps levem, &c.] ...ſum multo mi...rem Poeta, quem ... Seps vulnificus, quem traſtum p... terra ... lus miles. vide ... Levem.] Iaheant mord

765. Parvus mola ... & magnitudine corpo magna, ei, ... Septem ſtatim ... quitur Solin. cap. 40. ... Scholiaſtes ...

767. *Plaga,* &c.] V...

768. *Retexit.*] Nud...

769. *Sinu laxo nud* ... ficio vulneris dilatat... *re vulnus.*] Carne.

Inuenit imperij fatum miſerabile noſtri?
Theſſaliæ ſubducta acies in littore Nili
More furit patrio. quid plus te, Magne, recepto
Auſa foret Lagea domus? dat ſcilicet omnis
Dextera, quod debet Superis: nullique vacare
Fas eſt Romano. Latium ſic ſcindere corpus
Diis placitum: non in generi, ſocerique fauorem
Diſcedunt populi. ciuilia bella ſatelles
Mouit, & in partem Romanam venit Achillas.
Et niſi fata manus à ſanguine Cæſaris arcent,
Hæ vincent partes. aderat maturus vterque:
Et diſtricta epulis ad cunctas aula patebat
Inſidias: poterátque cruor pe regia fundi
Pocula Cæſareus, menſæque incumbere ceruix.
Sed metuunt belli trepidos in nocte tumultus,
Ne cædes confuſa manu, permiſſáque fatis
Te, Ptolemæe, trahat. tanta eſt fiducia ferri.
Non rapuêre nefas: ſummi contemta facultas

Eſt

[illegible] fuerant prælio Pharſalico, hic [illegible] Aegypto ciuili ſanguine ma[illegible] imbuere parant, ſic l. 8. vſ. 601. [illegible] *Magne.*] Auerſio ad Pom[illegible] qui ſi reuiuiſceret; quid [illegible] plus contra Cæſarem ef[illegible] potuiſſent, quam eo mor[illegible] fecerunt. Hort. *Te, Mag*[illegible] &c.] Si Pompejum exceptum [illegible] armis Aegyptij?

[illegible] *Dat ſcilicet omnis*, &c.] [illegible] vbique Rom. dextra ſe [illegible] miſcet bello huic ciuili ita vo[illegible] ibus Superis.

416. *Latium ſic ſcindere Diis placitum.*] Ita Diis viſum rex [illegible] & vires vnitas diuellere & [illegible] uere factionibus; neque his Pompeij & Cæſaris, ſed tertias [illegible] ſe quoque ingerit ſatelles [illegible] ptius Achillas.

[illegible] *Et niſi fata manus.*] Et niſi [illegible] is reſeruatus eſſet Cæſar in[illegible] ſiciendus Romæ; hic certe ab his fuiſſet oppreſſus.

421. *Aderat maturus vterque.*] Pothinus intra, Achillas extra vrbem. Plutarchus refert, tonſorem Cæſaris, hominem timidiſsimum, dum omnia curioſe exploraret, percepiſſe inſidias Cæſari ſtrui ab Achilla & Pothino, indiciumque rei detuliſſe, Cæſarem cœnaculum præſidio cinxiſſe, & Pothinum interfici juſsiſſe. Achillam vero fuga in caſtra elapſum intuliſſe ei difficillimum bellum, &c. Aliter Cæſ. l. 3. de bello ciuil.

422. *Diſtricta.*] Impedita, diſtracta.

426. *Ne cædes confuſa, &c.*] Ne qua forte & ipſe rex Ptolemæus in tumultu pereat.

428. *Non rapuere nefas.*] Non itaque temere & raptim aggreſſi ſunt facinus. *Summi contemta, &c. viſum famulis.*] Viſum eſt iis occaſionem hanc omittere atque opportunius reſumere die inſequente.

413. *Dila*

Quod debetur adhuc mundo, caput. ite feroces
Cæſaris in jugulum: præſtet Lagea juuentus
Hoc regi, Romana ſibi. tu parce morari:
Plenum epulis, madidúmque mero, Veneríque paratũ
Inuenies: aude: Superi tot vota Catonum,
Brutorúmque tibi tribuent. Non lentus Achillas
Suadenti parêre nefas. haud clara mouendis,
Vt mos, ſigna dedit caſtris, nec prodidit arma
Vllius clangore tubæ: temerè omnia ſæui
Inſtrumenta rapit belli. pars maxima turbæ
Plebis erat Latiæ: ſed tanta obliuio mentes
Cepit, in externos corrupto milite mores,
Vt duce ſub famulo, iuſſúque ſatellitis irent,
Quos erat indignum Phario parere tyranno.
Nulla fides, pietáſque viris, qui caſtra ſequuntur,
Venaleſque manus: ibi fas, vbi maxima merces:
Ære merent paruo: jugulumque in Cæſaris ire
Non ſibi dant. prô fas! vbi non ciuilia bella

Inuenit

394. *Præſtet Lagea iuuentus*, &c.] In caſtris tuis milites Aegyptij præſtent hanc libertatis gratiam regi ſuo, quem Cæſar apud ſe tenet tanquam captiuum: Romani (vt mox v.ſ.403.) ſibi oppreſſore ſcil. libertatis Cæſare cæſo.

397. *Catonum*, &c.] Catonis, Scipionis, Bruti, &c. quibus hoc maxime in votis eſt.

398. *Non lentus Achillas*, &c.] Dum Cæſar laboraret controuerſias regum componere: ſubito exercitus regius, equitatuſque omnis venire Alex. nunciatur, &c. Cæſ. com. ciu. bell. 3.

400. *Nec prodidit arma.*] Silentio petebat Alexandriam, vt incautum ac ſecurum Cæſarem opprimeret. *Hortenſ.*

402. *Pars maxima turbæ*, &c.] Erant cum Achilla copiæ, vt neque numero, neque genere hominum, neque vſu rei militaris contemnendæ viderentur. millia enim viginti in armis habebat. hæ conſtabant ex Gabinianis militibus: qui iam in conſuetudinem Alexandrinæ atque licentiam venerant, & nomen diſciplinamque pop. Romani dedidicerant, vxoreſque duxerant, &c. Cæſ. com. ciu. bell. 3.

403. *Sed tanta*, &c.] Indignationem huiuſmodi vide apud Horat. Ode 5. l. 3.

405. *Duce.*] Achilla.

406. *Phario parere tyranno.*] Ipſi regi Aegyptio.

408. *Venaleſque manus.*] Non ex animo ſuo aut ſe in libertatem vindicaturi; ſed ſtipendio conducti.

410. *Non ſibi dant.*] Hoc eſt, non ſua ſponte & authoritate mortem Cæſaris petunt, vt hoſtis, ſed ſtipendio conducti, quo ad nulla non flagitia impellantur, id ſunt facturi. *Hor. Vbi nõ ciuilia bella*, &c.] Milites Rom. qui non interfue

Inuenit imperij fatum miſerabile noſtri?
Theſſaliæ ſubducta acies in littore Nili
More furit patrio. quid plus te, Magne, recepto
Auſa foret Lagea domus? dat ſcilicet omnis
Dextera, quod debet Superis: nullique vacare
Fas eſt Romano. Latium ſic ſcindere corpus
Diis placitum: non in generi, ſocerique fauorem
Diſcedunt populi. ciuilia bella ſatelles
Mouit, & in partem Romanam venit Achillas.
Et niſi fata manus à ſanguine Cæſaris arcent,
Hæ vincent partes. aderat maturus vterque:
Et diſtricta epulis ad cunctas aula patebat
Inſidias: poterátque cruor pe regia fundi
Pocula Cæſareus, menſaque incumbere ceruix.
Sed metuunt belli trepidos in nocte tumultus,
Ne cædes confuſa manu, permiſſaque fatis
Te, Ptolemæe, trahat. tanta eſt fiducia ferri.
Non rapuêre nefas: ſummi contemta facultas

Eſt

terfuerant prælio Pharſalico, hic tamẽ Aegypto ciuili ſanguine manus imbuere parant, ſic l. 8. vſ. 601.

413. *Magne.*] Auerſio ad Pompejum. qui ſi reuiuiſceret; quid Aegyptij plus contra Cæſarem efficere potuiſſent, quam eo mortuo jam fecerunt. *Hort. Te, Magne,* &c.] Si Pompejum exceptum tuerentur armis Aegyptij?

414. *Dat ſcilicet omnis,* &c.] Omnis vbique Rom. dextra ſe immiſcet bello huic ciuili ita volentibus Superis.

416. *Latium ſic ſcindere Diis placitum.*] Ita Diis viſum rex Rom. & vires vnitas diuellere & diſſoluere factionibus; neque his Pompeij & Cæſaris, ſed tertias partes ſe quoque ingerit ſatelles Aegyptius Achillas.

420. *Et niſi fata manus.*] Et niſi fatis reſeruatus eſſet Cæſar interficiendus Romæ; hic certe ab his fuiſſet oppreſſus.

421. *Aderat maturus vterque.*] Pothinus intra, Achillas extra vrbem. Plutarchus refert, tonſorem Cæſaris, hominem timidiſsimum, dum omnia curioſe exploraret, percepiſſe inſidias Cæſari ſtrui ab Achilla & Pothino, indiciumque rei detuliſſe, Cæſarem cœnaculum præſidio cinxiſſe, & Pothinum interfici juſsiſſe. Achillam vero fuga in caſtra elapſum intuliſſe ei difficillimum bellum, &c. Aliter Cæſ. l. 3. de bello ciuil.

422. *Diſtricta.*] Impedita, diſtracta.

426. *Ne cædes confuſa, &c.*] Ne qua forte & ipſe rex Ptolemæus in tumultu pereat.

428. *Non rapuere nefas.*] Non itaque temere & raptim aggreſſi ſunt facinus. *Summi contemta,* &c. *viſum famulis.*] Viſum eſt iis occaſionem hanc omittere atque opportunius reſumere die inſequente.

413. *Dila*

Quod debetur adhuc mundo, caput. ite feroces
Caſaris in jugulum: praſtet Lagea juuentus
Hoc regi, Romana ſibi. tu parce morari:
Plenum epulis, madidúmque mero, Veneríque paratũ
Inuenies: aude: Superi tot vota Catonum,
Brutorúmque tibi tribuent. Non lentus Achillas
Suadenti parêre nefas. haud clara mouendis,
Vt mos, ſigna dedit caſtris, nec prodidit arma
Vllius clangore tuba: temerè omnia ſaui
Inſtrumenta rapit belli. pars maxima turba
Plebis erat Latia: ſed tanta obliuio mentes
Cepit, in externos corrupto milite mores,
Vt duce ſub famulo, iuſſúque ſatellitis irent,
Quos erat indignum Phario parere tyranno.
Nulla fides, pietáſque viris, qui caſtra ſequuntur,
Venaleſque manus: ibi fas, vbi maxima merces:
Ære merent paruo: jugulumque in Caſaris ire
Non ſibi dant. prô fas! vbi non ciuilia bella

Inuenit

394. *Praſtet Lagea iuuentus*, &c.] In caſtris tuis milites Aegyptij præſtent hanc libertatis gratiam regi ſuo, quem Cæſar apud ſe tenet tanquam captiuum: Romani (vt mox vſ. 403.) ſibi oppreſſore ſcil. libertatis Cæſare cæſo.

397. *Catonum*, &c.] Catonis, Scipionis, Bruti, &c. quibus hoc maxime in votis eſt.

398. *Non lentus Achillas*, &c.] Dum Cæſar laboraret controuerſias regum componere: ſubito exercitus regius, equitatuſque omnis venire Alex. nunciatur, &c. Cæſ. com. ciu. bell. 3.

400. *Nec prodidit arma.*] Silentio petebat Alexandriam, vt incautum ac ſecurum Cæſarem opprimeret. *Hortenſ.*

402. *Pars maxima turba*, &c.] Erant cum Achilla copiæ, vt neque numero, neque genere hominum, neque vſu rei militaris contemnendæ viderentur. millia enim viginti in armis habebat. hæ conſtabant ex Gabinianis militibus: qui iam in conſuetudinem Alexandrinæ atque licentiam venerant, & nomen diſciplinamque pop. Romani dedidicerant, vxoreſque duxerant, &c. Cæſ. com. ciu. bell. 3.

403. *Sed tanta*, &c.] Indignationem huiuſmodi vide apud Horat. Ode 5. l. 3.

405. *Duce.*] Achilla.

406. *Phario parere tyranno.*] Ipſi regi Aegyptio.

408. *Venaleſque manus.*] Non ex animo ſuo aut ſe in libertatem vindicaturi; ſed ſtipendio conducti.

410. *Non ſibi dant.*] Hoc eſt, non ſua ſponte & authoritate mortem Cæſaris petunt, vt hoſtis, ſed ſtipendio conducti, quo ad nulla non flagitia impellantur, id ſunt facturi. *Hor. Vbi nō ciuilia bella*, &c.] Milites Rom. qui non interfue

Inuenit imperij fatum miſerabile noſtri?
Theſſaliæ ſubducta acies in littore Nili
More furit patrio. quid plus te, Magne, recepto
Auſa foret Lagea domus? dat ſcilicet omnis
Dextera, quod debet Superis: nullique vacare
Fas eſt Romano. Latium ſic ſcindere corpus
Diis placitum: non in generi, ſocerique fauorem
Diſcedunt populi. ciuilia bella ſatelles
Mouit, & in partem Romanam venit Achillas.
Et niſi fata manus à ſanguine Cæſaris arcent,
Hæ vincent partes. aderat maturus vterque:
Et diſtricta epulis ad cunctas aula patebat
Inſidias: poteratque cruor pe regia fundi
Pocula Cæſareus, menſaque incumbere ceruix.
Sed metuunt belli trepidos in nocte tumultus,
Ne cædes confuſa manu, permiſſaque fatis
Te, Ptolemæe, trahat. tanta eſt fiducia ferri.
Non rapuêre neſas: ſummi contemta facultas

Eſt

terfuerant prælio Pharſalico, hic tamē Aegypto ciuili ſanguine manus imbuere parant, ſic l.8. vſ.601.

413. *Magne.*] Auerſio ad Pompejum. qui ſi reuiuiſceret; quid Aegyptij plus contra Cæſarem efficere potuiſſent, quam eo mortuo jam fecerunt. *Hort. Te, Magne*, &c.] Si Pompejum exceptum tuerentur armis Aegyptij?

414. *Dat ſcilicet omnis*, &c.] Omnis vbique Rom. dextra ſe immiſcet bello huic ciuili ita volentibus Superis.

416. *Latium ſic ſcindere Diis placitum.*] Ita Diis viſum rex Rom. & vires vnitas diuellere & diſſoluere factionibus; neque his Pompeij & Cæſaris, ſed tertias partes ſe quoque ingerit ſatelles Aegyptius Achillas.

420. *Et niſi fata manus.*] Et niſi fatis reſeruatus eſſet Cæſar interficiendus Romæ; hic certe ab his fuiſſet oppreſſus.

421. *Aderat maturus vterque.*] Pothinus intra, Achillas extra vrbem. Plutarchus refert, tonſorem Cæſaris, hominem timidiſsimum, dum omnia curioſe exploraret, percepiſſe inſidias Cæſari ſtrui ab Achilla & Pothino, indiciumque rei detuliſſe, Cæſarem cœnaculum præſidio cinxiſſe, & Pothinum interfici juſsiſſe. Achillam vero fuga in caſtra elapſum intuliſſe ei difficillimum bellum, &c. Aliter Cæſ. l.3. de bello ciuil.

422. *Diſtricta.*] Impedita, diſtracta.

426. *Ne cædes confuſa, &c.*] Ne qua forte & ipſe rex Ptolemæus in tumultu pereat.

428. *Non rapuere neſas.*] Non itaque temere & raptim aggreſſi ſunt facinus. *Summi contemta, &c. viſum famulis.*] Viſum eſt iis occaſionem hanc omittere atque opportunius reſumere die inſequente.

413. *Dila*

Quod debetur adhuc mundo, caput. ite feroces
Cæſaris in jugulum: præſtet Lagea juuentus
Hoc regi, Romana ſibi. tu parce morari:
Plenum epulis, madidúmque mero, Veneríque paratū
Inuenies: aude: Superi tot vota Catonum,
Brutorúmque tibi tribuent. Non lentus Achillas
Suadenti parêre nefas. haud clara mouendis,
Vt mos, ſigna dedit caſtris, nec prodidit arma
Vllius clangore tubæ: temerè omnia ſæui
Inſtrumenta rapit belli. pars maxima turbæ
Plebis erat Latiæ: ſed tanta obliuio mentes
Cepit, in externos corrupto milite mores,
Vt duce ſub famulo, juſſúque ſatellitis irent,
Quos erat indignum Phario parere tyranno.
Nulla fides, pietáſque viris, qui caſtra ſequuntur,
Venaléſque manus: ibi fas, vbi maxima merces:
Ære merent paruo: jugulumque in Cæſaris ire
Non ſibi dant. prô fas! vbi non ciuilia bella

Inuenit

394. *Præſtet Lagea iuuentus,* &c.] In caſtris tuis milites Aegyptij præſtent hanc libertatis gratiam regi ſuo, quem Cæſar apud ſe tenet tanquam captiuum: Romani (vt mox v.ſ. 403.) ſibi oppreſſore ſcil. libertatis Cæſare cæſo.

397. *Catonum,* &c.] Catonis, Scipionis, Bruti, &c. quibus hoc maxime in votis eſt.

398. *Non lentus Achillas,* &c.] Dum Cæſar laboraret controuerſias regum componere: ſubito exercitus regius, equitatuſque omnis venire Alex. nunciatur, &c. Cæſ. com. ciu. bell. 3.

400. *Nec prodidit arma.*] Silentio petebat Alexandriam, vt incautum ac ſecurum Cæſarem opprimeret. *Hortenſ.*

402. *Pars maxima turba,* &c.] Erant cum Achilla copiæ, vt neque numero, neque genere hominum, neque vſu rei militaris contemnendæ viderentur. millia enim viginti in armis habebat. hæ conſtabant ex Gabinianis militibus: qui iam in conſuetudinem Alexandrinæ atque licentiam venerant, & nomen diſciplinamque pop. Romani dedidicerant, vxoreſque duxerant, &c. Cæſ. com. ciu. bell. 3.

403. *Sed tanta,* &c.] Indignationem huiuſmodi vide apud Horat. Ode 5. l. 3.

405. *Duce.*] Achilla.

406. *Phario parere tyranno.*] Ipſi regi Aegyptio.

408. *Venaleſque manus.*] Non ex animo ſuo aut ſe in libertatem vindicaturi; ſed ſtipendio conducti.

410. *Non ſibi dant.*] Hoc eſt, non ſua ſponte & authoritate mortem Cæſaris petunt, vt hoſtis, ſed ſtipendio conducti, quo ad nulla non flagitia impellantur, id ſunt facturi. *Hor. Vbi nō ciuilia bella,* &c.] Milites Rom. qui non in-

terfue

Inuenit imperij fatum miſerabile noſtri?
Theſſaliæ ſubducta acies in littore Nili
More furit patrio. quid plus te, Magne, recepto
Auſa foret Lagea domus? dat ſcilicet omnis
Dextera, quod debet Superis: nulli que vacare
Fas eſt Romano. Latium ſic ſcindere corpus
Diis placitum: non in generi, ſocerique fauorem
Diſcedunt populi. ciuilia bella ſatelles
Mouit, & in partem Romanam venit Achillas.
Et niſi fata manus à ſanguine Cæſaris arcent,
Hæ vincent partes. aderat maturus vterque:
Et diſtricta epulis ad cunctas aula patebat
Inſidias: poterátque cruor pe regia fundi
Pocula Cæſareus, menſaque incumbere ceruix.
Sed metuunt belli trepidos in nocte tumultus,
Ne cædes confuſa manu, permiſſáque fatis
Te, Ptolemæe, trahat. tanta eſt fiducia ferri.
Non rapuēre nefas: ſummi contemta facultas

Eſt

terfuerant prælio Pharſalico, hic tamē Aegypto ciuili ſanguine manus imbuere parant, ſic l. 8. vſ. 601.

413. *Magne.*] Auerſio ad Pompejum. qui ſi reuiuiſceret; quid Aegyptij plus contra Cæſarem efficere porniſſent, q'iam eo mortuo jam fecerunt. Hort. *Te, Magne,* &c.] Si Pompejum exceptum tuerentur armis Aegyptij?

414. *Dat ſcilicet omnis,* &c.] Omnis vbique Rom. dextra ſe immiſcet bello huic ciuili ita volentibus Superis.

416. *Latium ſic ſcindere Diis placitum.*] Ita Diis viſum rex Rom. & vires vnitas diuellere & diſſoluere factionibus; neque his Pompeij & Cæſaris, ſed tertias partes ſe quoque ingerit ſatelles Aegyptius Achillas.

410. *Et niſi fata manus.*] Et niſi fatis reſeruatus eſſet Cæſar interficiendus Romæ; hic certe ab his fuiſſet oppreſſus.

421. *Aderat maturus vterque.*] Pothinus intra, Achillas extra vrbem. Plutarchus refert, tonſorem Cæſaris, hominem timidiſsimum, dum omnia curioſe exploraret, percepiſſe inſidias Cæſari ſtrui ab Achilla & Pothino, indiciumque rei detuliſſe, Cæſarem cœnaculum præſidio cinxiſſe, & Pothinum interfici juſsiſſe. Achillam vero fuga in caſtra elapſum intuliſſe ei difficillimum bellum, &c. Aliter Cæſ. l. 3, de bello ciuil.

422. *Diſtricta.*] Impedita, diſtracta.

426. *Ne cædes confuſa, &c.*] Ne qua forte & ipſe rex Ptolemæus in tumultu pereat.

428. *Non rapuere nefas.*] Non itaque temere & raptim aggreſſi ſunt facinus. *Summi contemta,* &c. *viſum famulis.*] Viſum eſt iis occaſionem hanc omittere atque opportunius reſumere die inſequente.

413. *Dila*

Notitiam: ſed vincit adhuc natura latendi.
Summus Alexander regum quos Memphis adorat,
Inuidit Nilo, miſitque per Vltima terræ
Æthiopum, lectos: illos rubicunda peruſti
Zona poli tenuit; Nilum videre calentem.
Venit ad occaſum, mundique extrema Seſoſtris,
Et Pharios currus regum ceruicibus egit:
Ante tamẽ veſtros amnes Rhodanúmque, Padúmque,
Quàm Nilum de fonte bibit. veſanus in ortus
Cambyſes longi populos peruenit ad æui,
Defectúſque epulis, & paſtus cæde ſuorum,
Ignoto te, Nile, redit. non fabula mendax
Auſa loqui de fonte tuo eſt, vbicunque videris,
Quæreris: & nulli contingit gloria genti,
Vt Nilo ſit læta ſuo. tua flumina prodam,
Qua Deus vndarum celator, Nile, tuarum
Te mihi noſſe dedit. medio conſurgis ab axe,
Auſus in ardentem ripas attollere Cancrum:

In

271. *Sed vincit, &c.*] Necdum enim inuenti ſunt eius fontes.

274. *Lectos.*] Electos viros, qui ortum Nili indagarent.

276. *Seſoſtris.*] Seſoſtrin hunc Tzetzes Chiliad. 3. cap. 69. Var. hiſt. refert Aſſyriorum regem fuiſſe, & regibus curru junctis vectum triumphaſſe Idem Plin. lib. 33. cap. 3. Val. Flac. Sed vide Herodoti Euterpen.

278. *Ante tamen, &c.*] Neque tamen inuenit magis quam veſtrorum fluu. fontes. Notatio. τῶ κάδιμαάτυ.

280. *Cambyſes.*] Perſarum rex, Cyri F. qui patris imperio adiecit Aegyptum. *Longi æui, &c.*] Μακρόβιοι Aethiopas. Herod. l. 3. Plin. lib. 6. cap. 30.

281. *Defectuſque epulis, &c.*] Deſtinarat Cambyſes triplex bellum, nauale contra Carthaginenſes, alterum terreſtre contra Ammonios; tertium in Macrobios Aethiopas, deficiente autem in itinere commeatu, ingens fames exercitum inuaſit: vnde decimum quemque militem ſorte ductum edebant, &c. Herod. 3.

282. *Non fabula mendax.*] Ita vt non falſum ſit quod de Nili origine dicitur, *Nemini notam eſſe.*

286. *Qua*] Quatenus.

287. *Medio conſurgis ab axe.*] A Meridie (innuit autem polum Antarcticum) in Septentrionem recto curſu defertur Nilus, niſi quod ſinuoſo flumine modo Arabiam ex æquo alluat. *Inde Africam ab Æthiopia diſpeſcens, &c.* Plin. lib. 5. cap. 9.

288. *Auſus in ardentem, &c.*] Alueo quidem contentus, à Cataractis, quæ ſub cancro ſunt antè per arenoſa & ſqualentia fluens, quandoque ſe terra condens & poſt dierum aliquot itinera erumpens. *In ardentem ripas, &c.*]

Con

In Borean is rectus aquis, mediúmque Booten:
Curſus in occaſum flexu torquetur, & ortus,
Nunc Arabum populis, Libycis nunc aquus arenis:
Teque vident primi, quarunt tamen hi quoque, Seres,
Æthiopúmque feris alieno gurgite campos:
Et te terrarum neſcit cui debeat orbis.
Arcanum natura caput non prodidit vlli,
Nec licuit populis paruum te, Nile, videre,
Amouitque ſinus, & gentes maluit ortus
Mirari, quàm noſſe tuos. conſurgere in ipſis
Ius tibi ſolſtitiis, aliena creſcere bruma,
Atque hyemes adferre tuas: ſolique vagari
Conceſſum per vtroſque polos. hic quaritur ortus,

Illic.

Contrà Septentrionem curſum ad Cancri Solſtitialem tropicum vertere. *Hortenſ.*

289. *Is.*] Defluis. *Rectus aquis.*] Directe aduerſum Borean. *Mediumque Booten.*] Aſtronomica ratione amplius monſtrat vagum lapſum Nili. Eſt autem Bootes, ſidus, quod *Arctophylax* etiam vocatur. Βοώτης bubulcus: *Arctophylax* cuſtos vrſæ. ſtella haud procul ab vrſa maiore, & tanquam bubulcus plauſtrum ſequi videtur. *Hortenſius.*

290. *Curſus in occaſum, &c.*] Scribe aut *occaſus*, cum MS. R. A. & T. aut *certum*, cum Ms. P. *Grotius.*

291. *Æquus.*] Benignus.

292. *Primi te vident.*] Apud eos enim primum apparet. *Sulpitius. Seres Æthiopumque.*] Aethiopiæ gens, vt placet Heliodoro l. 9. Indiæ pop. vt Oroſio lib. 3. cap. 24. Non itaque in tantum errat aut hallucinatur noſter quantum à Joſ. Scal. ad Manilium arguitur. vide quæ ad lib. 1. vſ. 19. Glareanus conjicit legend. *feri* vt opponatur τῷ *primi.*

293. *Feris alieno, &c.*] Præterfluentis aduena ex alibi orto fluu.

295. *Arcanum natura, &c.*] Fontes Nili ignotos, quem tamen Ptolemæus & alij è Lunæ montibus oriri referunt: Vitruuius ex Atlante Mauritaniæ, Iubam ſecutus.

296. *Paruum.*] Naſcentem. *Sulpitius.*

298. *Conſurgere in ipſis Ius tibi ſolſtitiis, aliena creſcere bruma, Atque hiemes efferre tuas.*] Hiemes vocat abundantiam aquarum, quam in noſtro orbe tempore fere hiberno experimur. Scribo autem *efferre*, vt habent quidam codices & vetuſtiſſima Romana editio, non *adferre*. Plinius in Panegyr. *quia piger Nilus cunctanter alueo ſeſe ac languide extulerat.* Gronouius. *Conſurgere, &c.*] Creſcere, exundare, vt ſupra vſ. 215. & deinceps.

299. *Solſtitiis.* Solſtitio æſtiuo. *Aliena creſcere bruma.*] Diuerſa ab aliis fluu. ratione. ſupra vſ. 228.

300. *Hyemes adferre tuas.*] Incrementum tuum, quaſi hybernum.

301. *Per vtroſque polos.*] Per terras longe ab vtraque Aequatoris parte recedentes ad vtrunque polum. *Hic quaritur ortus.*] Apud nos ad Arcticum ſitos, de origine tua quæſtio eſt.

302. *Illic*

Illìc finis aquæ. latè tibi gurgite rupto
Ambitur nigris Meroë fecunda colonis,
Læta comis hebeni: quæ, quamuis arbore multa
Frondeat, æſtatem nulla ſibi mitigat vmbra:
Linea tam rectum mundi ferit illa Leonem.
Inde plagas Phœbi, damnum non paſſus aquarum,
Praueheris, ſteriléſque diu metiris arenas,
Nunc omnes vnum vires collectus in amnem,
Nunc vagus, & ſpargens facilem tibi cedere ripam.
Rurſus multifidas reuocat piger alueus vndas,
Qua dirimunt Arabum populis Ægyptia rura
Regni clauſtra Philæ. mox te deſerta ſecantem,
Quà dirimunt noſtrum rubro commercia Pontum,
Mollis lapſus agit. quis te tam lenè fluentem
Moturum tantas violenti gurgitis iras,
Nile, putet? ſed cùm lapſus abrupta viarum
Excepêre

302. *Illic finis aquæ.*] Apud Antarcticos, de exitu & oſtiis. *Gurgite rupto, &c.*] Diuidente ſe Nilo & Meroën inſ. circundante.

304. *Hebeni.*] Supra vſ. 117. *Quæ quamuis, &c.*] Meroën premit Sol cum obtinet decimam quartam partem Leonis. vide lib. 1. vſ. 587.

306. *Linea tam rectum, &c.*] Illa regio linea tam perpendiculari Soli in Leone ſubjacet.

307. *Plagas Phœbi.*] Zonam torridam. *Damnum non paſſus aquarum.*] Diminutionem, attrahentibus illum Sole & ſideribus.

308. *Metiris arenas.*] Peruagaris per arenas ſteriles. *Hortenſ.*

309. *Nunc omnes vnum, &c.*] Modo in vno amne, omnibus ſuis aquarum viribus collectis decurrit: nunc vagus egreditur ripas ſuas, quæ facile vndarum impetui cedunt. *Hortenſius.*

311. *Rurſus multifidas, &c.*] Paulò poſt redit aqua in alueos ſuos, vbi Aegyptus, inquit, ab Arabia diuiditur. Et monſtrat locum, quaſi digito, vbi *Philæ* ſunt, quas, clauſtra regni vocat. *Hort.*

312. *Qua dirimunt Arabum, &c.*] Vbi Aegyptus ab Arabia diuiditur, ad Philas opp. Straboni lib. 17. Ptolom. & Heliodoro l. 8. ſed Plinio inſ. l. 5. c. 9. & Senec. l. 4. c. 2.

313. *Clauſtra Philæ.*] Fines. vel alludit ad τὰς πύλας. Solinus. c. 45. Catadupas appellat Nili clauſtra. *Mox te deſerta ſecantem.*] Rurſum lentior fluit per ea deſerta, qua Rubrum mare dirimit noſtrarum gentium commercia. *Hort.*

314. *Qua dirimunt, &c.*] Qua non ita multum Mediterraneum mare ab Erythræo ceu rubro diuiditur.

317. *Sed cum lapſus, &c.*] Nec alibi torrentior, vectus aquis properantibus ad locum Aethiopum, qui Catadupi vocantur, nouiſsimo Cataracte inter occurſantes ſcopulos non fluere immenſo fragore ſed ruere creditur. poſtea lenis, &c. Plin. libro 5. capite 9.

318. *Præ*

Excepêre tuos, & præcipites cataractæ,
Ac nuſquam vetitis vllas obſiſtere cautes
Indignaris aquis: ſpuma tunc aſtra laceſſis:
Cuncta fremunt vndis: ac multo murmure montis
Spumeus inuictis caneſcit fluctibus amnis.
Hinc, Abaton quam noſtra vocat venerāda vetuſtas,
Terra potens, primos ſentit percuſſa tumultus,
Et ſcopuli, placuit fluuij quos dicere venas,
Quòd manifeſta noui primum dant ſigna tumoris.

Hinc

318. *Præcipites cataractæ.*] Partim enim, vt Mela inquit, aſper decurrit, propter cataractas hoc eſt præcipites & torrentes vndarum, ex aſperis & vrgentibus ſcopulorum anguſtiis lapſus qui in Nilo multi ſunt, ob crebra inſularum, rupiumque è medio alueo extantium impedimenta: mitem alioquin & dulciſſimi hauſtus fluuium, immania rupium obſtacula ita exaſperant, vt ſæuus, nō ſua culpa inſurgat. *Hort.*

319. *Ac nuſquam, &c.*] Atque indignaris vllas cautes obſiſtere tuis aquis nuſquam alibi inhibitis. 320. *Spuma tūc aſtra laceſſis.*] Frequentia illic ſaxa ſcopulis ſimilia aquam magna vertigine mirabilique alliſam reflectunt, inque contrarium curſum ſpumis agunt redundantibus, &c. Diod. Sic. Senec. Nat. quæſt. 4. ſcopulis aſperatur, &c. Solin. cap. 45. Mela lib. 1. cap. 9.

323. *Hinc Abatos, quam noſtra vocat veneranda vetuſtas Petra patens primos ſentit percuſſa tumultus.*] Sic legendum. nam malè eſt etiam in optimis, *Terra potens.* petra eſt & ſaxum, non terra. *tumultus* autem vocat, Nili tumores & auctus. Locum Sen. Natural. Quæſt. IV. totum Lucanus verſibus expreſſit. Sequitur enim: *Et ſcopuli placuit fluuij quos dicere venas.* Πηγὰς Νείλου Græci vocant. deinde. *Quod manifeſta noui primū dant ſigna tumoris.*

Hos montes natura vagis circumdedit vndis
Qui Libyæ te Nile negent: quos inter vt alta.
In conualle jacens ſtat mollibus vnda quietis.

Sic legendi hi verſus, qui vulgò non tam ſinceri. montium objectu preſſum ait Nilum Seneca, ne in latitudinem excederet. Lucanus montes à natura vagis aquis Nili circumdatos. qui eum Libyæ negarent. Nam ſi in latitudinem excederet, Libyam vtique perfunderet, non Aegyptum. at montibus illis preſſus & coërcitus rectà exit in Aegyptum. inter montes illos Nilum, vt alta in conualle molibus quietis ſtare dicit: nam moles aquarum quietæ ac veluti ſtantes in profundo & alto alveo, qui veluti conuallis locum obtinet, inter duos montes altiſſimos. Fontē ergò venaſque Nili inter Syenen & Elephantinē Egyptii cōſtituebant in medio duorū eminentiū ſaxorū vide *Salmaſ.* Plin. Exerc. p. 433. latiꝰ & accuratiꝰ hac de re differentem. *Abatē quā, &c.*] Petra ceu inſula Nili prope Philas ad primū cataractam, inaceſſibilis, vnde nomen.

325. *Placuit fluuij, &c.*] Quos nonnulli fontes Nili credebant.

327. *Quod manifeſta, &c.*] Quod hic primum intra alueum fluere, hinc increſcere apparet. *Signa tumoris.*] Hic *tumorem*, pro mole aquæ poſuit. *Salmaſ.*

327. *Hinc*

Illìc finis aquæ. latè tibi gurgite rupto
Ambitur nigris Meroë fecunda colonis,
Læta comis hebeni: quæ, quamuis arbore multa
Frondeat, æſtatem nulla ſibi mitigat vmbra:
Linea tam rectum mundi ferit illa Leonem.
Inde plagas Phœbi, damnum non paſſus aquarum,
Praueheris, ſteriléſque diu metiris arenas,
Nunc omnes vnum vires collectus in amnem,
Nunc vagus, & ſpargens facilem tibi cedere ripam.
Rurſus multifidas reuocat piger alueus vndas,
Quà dirimunt Arabum populis Ægyptia rura
Regni clauſtra Philæ. mox te deſerta ſecantem,
Quà dirimunt noſtrum rubro commercia Pontum,
Mollis lapſus agit. quis te tam lenè fluentem
Moturum tantas violenti gurgitis iras,
Nile, putet? ſed cùm lapſus abrupta viarum

Excepêre

302. *Illic finis aquæ.*] Apud Antarcticos, de exitu & oſtiis. *Gurgite rupto, &c.*] Diuidente ſe Nilo & Meroëa inſ. circundante.

304. *Hebeni.*] Supra Ꝟſ. 117. *Quæ quamuis, &c.*] Meroëa premit Sol cum obtinet decimam quartam partem Leonis. vide lib. 2. Ꝟſ. 587.

306. *Linea tam rectum, &c.*] Illa regio linea tam perpendiculari Soli in Leone ſubjacet.

307. *Plagas Phœbi.*] Zonam torridam. *Damnum non paſſus aquarum.*] Diminutionem, attrahentibus illum Sole & ſideribus.

308. *Metiris arenas.*] Peruagaris per arenas ſteriles. *Hortenſ.*

309. *Nunc omnes vnum, &c.*] Modo in vno amne, omnibus ſuis aquarum viribus collectis decurrit: nunc vagus egreditur ripas ſuas, quæ facile vndarum impetui cedunt. *Hortenſius.*

311. *Rurſus multifidas, &c.*] Paulò poſt redit aqua in alueos ſuos, vbi Aegyptus, inquit, ab Arabia diuiditur. Et monſtrat locum, quaſi digito, vbi *Philæ* ſunt, quas, clauſtra regni vocat. *Hort.*

312. *Quà dirimunt Arabum, &c.*] Vbi Aegyptus ab Arabia diuiditur, ad Philas opp. Straboni lib. 17. Ptolom. & Heliodoro l. 8. ſed Plinio inſ. l. 5. c. 9. & Senec. l. 4. c. 2.

313. *Clauſtra Philæ.*] Fines. vel alludit ad τὰς πύλας. Solinus. c. 45. Catadupas appellat Nili clauſtra. *Mox te deſerta ſecantem.*] Rurſum lentior fluit per ea deſerta, qua Rubrum mare dirimit noſtrarum gentium commercia. *Hort.*

314. *Quà dirimunt, &c.*] Qua non ita multum Mediterraneum mare ab Erythræo ceu rubro diuiditur.

317. *Sed cum lapſus, &c.*] Nec alibi torrentior, vectus aquis properantibus ad locum Aethiopum, qui Catadupi vocantur, nouiſſimo Cataracte inter occurſantes ſcopulos non fluere immenſo fragore ſed ruere creditur. poſtea lenis, &c. Plin. libro 5. capite 9.

318. *Præ*

Excepêre tuos, & præcipites cataractæ,
Ac nuſquam vetitis vllas obſiſtere cautes
Indignaris aquis: ſpuma tunc aſtra laceſſis:
Cuncta fremunt vndis: ac multo murmure montis
Spumeus inuictis caneſcit fluctibus amnis.
Hinc, Abaton quam noſtra vocat venerãda vetuſtas,
Terra potens, primos ſentit percuſſa tumultus,
Et ſcopulis, placuit fluuij quos dicere venas,
Quòd manifeſta noui primum dant ſigna tumoris.

Hinc

318. *Præcipites cataractæ.*] Partim enim, vt Mela inquit, aſper decurrit, propter cataractas hoc eſt præcipites & torrentes vndarum, ex aſperis & vrgentibus ſcopulorum anguſtiis lapſus qui in Nilo multi ſunt, ob crebra inſularum, rupiumque è medio alueo extantium impedimenta: mitem alioquin & dulciſſimi hauſtus fluuium, immania rupium obſtacula ita exaſperant, vt ſæuus, nõ ſua culpa inſurgat. *Hort.*

319. *Ac nuſquam, &c.*] Atque indignaris vllas cautes obſiſtere tuis aquis nuſquam alibi inhibitis. 320. *Spuma tũc aſtra laceſſis.*] Frequentia illic ſaxa ſcopulis ſimilia aquam magna vertigine mirabilique alliſam reflectunt, inque contrarium curſum ſpumis agunt redundantibus, &c. Diod. Sic. Senec. Nat. quæſt. 4. ſcopulis aſperatur, &c. Solin. cap. 45. Mela lib. 1. cap. 9.

323. *Hinc Abatos, quam noſtra vocat veneranda vetuſtas Petra potens primos ſentit percuſſa tumultus.*] Sic legendum. nam malè eſt etiam in optimis, *Terra potens.* petra eſt & ſaxum, non terra. *tumultus* autem vocat, Nili tumores & auctus. Locum Sen. Natural. Quæſt. IV. totum Lucanus verſibus expreſſit. Sequitur enim:
Et ſcopuli placuit fluuij quos dicere venas. Πηγὰς Νείλου Græci vocant. deinde. *Quod manifeſta noui primũ dant ſigna tumoris.*
Hos montes natura vagis circumdedit vndis
Qui Libyæ te Nile negent: quos inter vt alta.
In conualle jacens ſtat mollibus vnda quietis.

Sic legendi hi verſus, qui vulgò non tam ſinceri. montium objectu preſſum ait Nilum Seneca, ne in latitudinem excederet. Lucanus montes à natura vagis aquis Nili circumdatos. qui eum Libyæ negarent. Nam ſi in latitudinem excederet, Libyam vtique perfunderet, non Aegyptum. at montibus illis preſſus & coërcitus rectà exit in Aegyptum. inter montes illos Nilum, vt alta in conualle molibus quietis ſtare dicit: nam moles aquarum quietæ ac veluti ſtantes in profundo & alto alveo, qui veluti conuallis locum obtinet, inter duos montes altiſſimos. Fontẽ ergò venaſque Nili inter Syenen & Elephantinẽ Egyptii cõſtituebant in medio duorũ eminentiũ ſaxorũ vide *Salmaſ.* Plin. Exerc. p. 439. latiꝰ & accuratiꝰ hac de re differentem. *Abatõ quã, &c.*] Petra ceu inſula Nili prope Philas ad primũ cataractam, inaceſſibilis, vnde nomen.

325. *Placuit fluuij, &c.*] Quos nonnulli fontes Nili credebant.

327. *Quod manifeſta, &c.*] Quod hic primum intra alueum fluere, hinc increſcere apparet. *Signa tumoris.*] Hic *tumorem*, pro mole aquæ poſuit. *Salmaſ.*

227. *Hinc*

Hinc montes Natura vagis circumdedit vndis,
Qui Libye te, Nile, negant : quos inter vt alta
In conualle jacens ſtat molibus vnda receptis.
Prima tibi campos permittit, apertáque Memphis
Rura, modúmque vetat creſcendi ponere ripas.
Sic velut in tuta ſecuri pace trahebant
Noctis iter mediæ : ſed non veſana Pothini
Mens imbuta ſemel tam ſacra cæde, vacabat
A ſcelerum motu. Magno nihil ille peremto
Iam putat eſſe nefas : habitant ſub pectore manes,
Vltricéſque Deæ dant in noua monſtra furorem.
Dignatur viles iſta quoque ſanguine dextras,
Quo Fortuna parat victos perfundere Patres :
Pœnáque ciuilis belli, & vindicta Senatus
Penè data eſt famulo. procul hoc auertite fata
Crimen, vt hac Bruto ceruix abſente ſecetur.
In ſcelus it Pharium Romani pœna tyranni,

Exemplum

327. *Hinc montes, &c.*] Subinde Inſulis impactus, totidem incitatus irritamentis, poſtremo incluſus montibus, &c. Plin. lib. 5. cap. 9.

328. *Qui Libyæ te Nile.*] Qui te ab Africa diuertunt. *Quos inter vt alta, &c.*] Noſtra eſt mutatio. antea fuit *&* in quibuſdam *in*, & verſu ſequente pro *in*, *it*. Alueus fluminis montes inter, conuallis obtinet ſpeciem. Olim ſic conjeceramus legendum; ſed tutius Mss. ſequi : *quos inter in Alta It conualle tacens jam moribus vnda receptis.* Non jam cum tumultu ruit, ſed ſilentij & modeſtiæ retinens labitur. *Grot.* *Quos inter, &c.*] Inter quos montes. Nilus flagrans obtinet conuallis ſpeciem.

330. *Prima tibi campos, &c.*] Memphys prima vrbs eſt planæ & jacentis Aegypti, vnde exundare incipit Nilus, nullis ripis fluuium coërcentibus. vetatque ripas ponere modum creſcendi.

332. *Sic velut in tuta, &c.*] Hujuſmodi colloquiis totam noctem, quaſi nullum eſſet bellum, exemerunt. Et ſic porro ad hiſtoriam redit. *Hort.*

334. *Cæde.*] Pompeji.

335. *Magno peremto nihil, &c.*] Interfecto jam Pompejo, omnia ſibi licere exiſtimabat; ergo nouum ſcelus animo agitabat. *Hort.*

336. *Manes.*] Vmbra Pompeji.

337. *Dant noua monſtra furorem.*] Excitant hominis animum ad nouum furorem, & immane ſcelus audendum, quod nunc *noua monſtra* appellat. *Hort.*

338. *Viles.*] Eunuchi Pothini & Achillæ. *Iſta quoque, &c.*] Cæſaris, vt modo Pompeji.

340. *Pœnaque ciuilis belli, &c.*] Patrum & Bruti dextris erepta libertatis vindicibus futuris, pœnam præripuerat Cæſaris cædem famulus Pothinus. 342. *Bruto ceruix, &c.*] M. Bruto Cæſaris interfectore futuro, lib. 7. vſ. 586.

343. *In ſcelus it Pharium.*] Aegyptiorum

ptiorum

Exemplúmque perit. ſtruit audax irrita fatis,
Nec parat occulta cædem committere fraudi:
Inuictúmque ducem detecto Marte laceſſit.
Tantum animi delicta dabant, vt colla ferire
Cæſaris, & ſocerum jungi tibi, Magne, juberet:
Atque hæc dicta monet famulos perferre fideles
Ad Pompeiana ſocium ſibi cadis Achillam,
Quem puer imbellis cunctis præfecerat armis,
Et dederat ferrum, nullo ſibi iure retento,
In cunctos, in ſeque ſimul. Tu mollibus, inquit,
Nunc incumbe toris, & pingues exige ſomnos:
Inuaſit Cleopatra domum. nec prodita tantùm eſt,
Sed donata Pharos. ceſſas accurrere ſolus
Ad dominæ thalamos? nubet ſoror impia fratri:
Nam Latio iam nupta duci eſt: intérque maritos
Diſcurrens Ægypton habet, Romámque meretur.
Expugnare ſenem potuit Cleopatra venenis.

Crede

ptiorum conatu & inſidiis, à quibus nefas eſt, eum occidi. *Hort.* *In ſcelus it Pharium*, &c.] pœna à Cæſare tyranno ſumenda Romanis pene factum erat ſcelus Aegyptiorum, & tyrannicidæ gloria atque exemplum prope perierat.

344. *Exemplumque perit.*] Quod tyrannus jure à ſuis debeat occidi. *Hort.* Vel factum Bruti, quod ſit poſteritatem in tyrannos excitaturum. *Sulp.* *Irrita fatis.*] Quæ in fatis non erat perficere.

345, *Nec parat occulta*, &c.] Erat in procuratione regni propter ætatem pueri nutricius eius eunuchus Pothinus. iis primum inter ſuos queri atque indignari cœpit, regem ad dicendam cauſã euocari: deinde adjutores quoſdam conſcios ſui nactus ex regiis amicis, exercitum à Peluſio clam Alexandriam euocauit. atque Achillam, quem omnibus copiis præfecerat incitatum ſuis, & regis inflatum pollicitationibus, quæ fieri vellet, literis nunciiſque edocuit. Cæſ. com. civ. bell. 3.

353. *Tu mollibus*, &c.] Ex obliquo ſegnitiem illius arguens: Achillam ad cędem Cęſaris excitat.

355, *Domum.*] Regiam.

356. *Sed donata Pharos.*] Sed palam donatum eſt Cleopatræ à Cæſare Aegypti regnum. *Ceſſas accurrere ſolus.*] Ceſſas, vel ſi ſolus eſſes neque tali exercitu inſtructus, accurrere ad has nuptias opprimendas & præueniendas?

357. *Nubet ſoror*, &c.] Ita feci ex Ms. in quibus *nubit*. vulgati pejus, *nupſit*. Grotius. *Nubet ſoror impia fratri.*] Procul dubio efficiet Cæſar cui illa jam vice vxoris eſt, vt Cleopatra concilietur Ptolemæo.

359. *Diſcurrens*, &c.] Per vices. *Meretur.*] Noctibus.

360. *Senem potuit.*] Cæſarem. *Venenis.*] Philtris, veneficiis amoris, illecebris & lenociniis formæ.

361. *Crede*

Crede miſer puero: quem nox ſi junxerit vna,
Et ſemel amplexus inceſto pectore paſſus
Hauſerit obſcænum titulo pietatis amorem,
Meque, tuúmque caput, per ſingula forſitan illi
Oſcula donabit. crucibus, flammíſque luemus
Si fuerit formoſa ſoror. nil vndique reſtat
Auxilij: rex hinc coniux, hinc Cæſar adulter:
Et ſumus, vt fatear, tam ſæua iudice ſontes.
Quem non è nobis credet Cleopatra nocentem
A quo caſta fuit? per te, quod fecimus vnà,
Perdidimúſque nefas, pérque ictum ſanguine Magni
Fœdus, ades: ſubito bellum molire tumultu:
Irrue: nocturnas rumpamus funere tedas,
Crudelémque toris dominam mactemus in ipſis
Cum quocunque viro. nec nos deterreat auſis
Heſperij Fortuna ducis. quæ ſuſtulit illum,
Impoſuítque orbi, communis gloria nobis:
Nos quoque ſublimes Magnus facit. aſpice littus

Spem

361. *Crede miſer puero.*] Ms. *puerum*. Crede jam Cleopatræ Ptolemæum, illi inquam, quæ ſenem Cæſarem potuit in amorem ſui pellicere. *Grotius. Crede miſer puero.*] Ironice.

362. *Inceſto pectore paſſus.*] Sororis, quam duxerit in matrimonium.

363. *Hauſerit, &c.*] Inceſtum velauerit coniugij nomine.

366. *Si fuerit formoſa ſoror.*] Si forma ſororis fratri placere cœperit.

368. *Sæua judice ſontes.*] Cleopatra.

369. *Nocentem, &c.*] Vel hoc nomine. quod non & nos cum illa conſuetudinem habuimus.

370. *Per te.*] Obteſtatio. *Quod fecimus vna.*] Obteſtatur Achillam per ſcelera & nefaria inter ſe perpetrata, vt quam primum cum exercitu approperet: Obteſtatur per fœdus, ſanguine Pompeij medio fuſo ceu libamine, percuſſum. *Hortenſ.*

371. *Perdidimuſque nefas.*] Male collocauimus, nullum conſecuti illius præmium; niſi & nouum hoc hoc ſcelus adjungamus. *Ictum ſanguine Magni, &c.*] Alluſum ad morem faciendi fœderis.

373. *Tedas.*] Nuptias.

375. *Cum quocunque viro.*] Ptolemæo, ceu Cæſare. *Nec nos deterreat, &c.*] Occupat quod objici poſſet, quo à cæde deterrerentur. Cæſarem bellis tot victorem & fortunatum eſſe: Periculũ fore, vt conſiliũ infeliciter caderet. *Heſperium ducem*, Cæſarem vocat. *Hort.*

376. *Suſtulit illum.*] Euexit.

377. *Communis gloria nobis.*] Occupat occupatione gloriam communem ex cæde vtriuſque Pompeij & Cæſaris paranda. *Hortenſ.*

378. *Nos quoque, &c.*] Nos quoque

que

Spem noſtri ſceleris : pollutos conſule fluctus
Quid liceat nobis : tumulúmque è puluere paruo
Aſpice Pompeij non omnia membra tegentem.
Quem metuis, par huius erat. non ſanguine clari :
Quid refert ? nec opes populorum, ac regna mouemus.
Ad ſcelus ingentis fati ſumus. adtrahit illos
In noſtras Fortuna manus. en altera venit
Victima nobilior. placemus cæde ſecunda
Heſperias gentes. jugulus mihi Cæſaris hauſtus
Hoc præſtare poteſt, Pompeij cæde nocentes
Vt populus Romanus amet. quid nomina tanta
Horremus, viréſque ducis, quibus ille relictis
Miles erit ? nox hæc peraget ciuilia bella,
Inferiáſque dabit populis, & mittet ad vmbras,

Quod

que gloriam hanc cum Cæſare diuidimus : ille deuicit , nos interfecimus. *Litus.*] In quo cæſus eſt Pompeius, vbi iacet ſepultus.

379. *Spem noſtri ſceleris.*] Quod iubeat nos ſperare idem poſſe in Cæſare. *Pollutos, &c.*] Cæde Pompeij.

382. *Quem metuis, &c.*] Cæſaris Fortuna & gloria non maiores ſunt quã fuere illæ Pompeij. *Nos ſanguine clari.*] *Obiect.* Sed nos, inquies, non ſumus genere clari.

383. *Quid refert?*] *Solut.* Neque tamen nos (quod illi fecerunt) ſollicitauimus populos & reges in noſtra auxilia & ad exequendum quod propoſuimus. ad quod ipſi per nos ſufficimus. *Nec opes populorũ.*] Nec opes populorũ mouemus; ſed ipſe ſe vltrò offert nobis, & ad ſcelus ingentes facti ſumus, poſtquam ſemel occidimus Pompeium. *Hortenſ.*

384. *Ad ſcelus ingentis fati ſumus.*] Magnum eſt fatum noſtrum & potens ad ſcelera. Ita Grotius qui hanc lectionem probat. Alteram lectionem, *Ad ſcelus ingentes facti ſumus*, adſtruere poterit illud Lyci apud Senec. in Herc. Fu. *v*ſ. 337. *nobiles nõ ſunt mihi Aui, nec altis inclytum titulis genus : Sed clara virtus , &c. proſperum autem*, vt habetur in eadẽ tragœdia *v*ſ. 250. *ac felix ſcelus Virtus vocatur. Adtrahit, &c.*] *Illos* ſcil. populos, ipſa fortuna vltrò nobis conciliat & quaſi in manus tradit. Altera victima hic obiecta , qua gentes ac populos externos placemus. *Micyllus.*

385. *Altera, &c.*] Cæſar.

386. *Placemus cæde ſecunda, &c.*] *Rituale verbũ* quando priore litatum non ſit. *Metaphora à ſacris.*

387. *Iugulus mihi, &c.*] Cæſaris iuulſi cæde conciliabimus nobis Romanos offenſos de Pompeij.

388. *Nocentes.*] Nos Aegyptios, quos odit. *Sulpit.*

390. *Quibus ille relictis, &c.*] Quos titulos & nomina ſi illi adimas, nil niſi miles eſt. ſic lib. 5. *v*ſ. 366. *priuatum factura iuuentus.*

391. *Nox hæc peraget.*] A facili : vna hac nocte, interfecto Cæſare, finẽ imponemus bello ciuili. *Hort.*

392. *Inferiaſque dabit populis.*] Cæſarem, tanquam ſacrificiũ vmbras cæſorum pop. placaturum.

394. *Præſtat*

Quod debetur adhuc mundo, caput. ite feroces
Cæſaris in jugulum: præſtet Lagea juuentus
Hoc regi, Romana ſibi. tu parce morari:
Plenum epulis, madidúmque mero, Veneríque paratũ
Inuenies: aude: Superi tot vota Catonum,
Brutorúmque tibi tribuent. Non lentus Achillas
Suadenti parêre nefas. haud clara mouendis,
Vt mos, ſigna dedit caſtris, nec prodidit arma
Vllius clangore tubæ: temerè omnia ſæui
Inſtrumenta rapit belli. pars maxima turbæ
Plebis *erat Latia: ſed tanta obliuio mentes*
Cepit, in externos corrupto milite mores,
Vt duce ſub famulo, juſſúque ſatellitis irent,
Quos erat indignum Phario *parere tyranno.*
Nulla fides, pietáſque viris, qui caſtra ſequuntur,
Venaléſque manus: ibi fas, vbi maxima merces:
Ære merent paruo: jugulumque in Cæſaris ire
Non ſibi dant. prô fas! vbi non ciuilia bella

Inuenit

394. *Præſtet Lagea iuuentus,* &c.] In caſtris tuis milites Aegyptij præſtent hanc libertatis gratiam regi ſuo, quem Cæſar apud ſe tenet tanquam captiuum: Romani (vt mox v. ſ. 403.) ſibi oppreſſore ſcil. libertatis Cæſare cæſo.

397. *Catonum,* &c.] Catonis, Scipionis, Bruti, &c. quibus hoc maxime in votis eſt.

398. *Non lentus Achillas,* &c.] Dum Cæſar laboraret controuerſias regum componere: ſubito exercitus regius, equitatuſque omnis venire Alex. nunciatur, &c. Cæſ. com. ciu. bell. 3.

400. *Nec prodidit arma.*] Silentio petebat Alexandriam, vt incautum ac ſecurum Cæſarem opprimeret. *Hortenſ.*

402. *Pars maxima turba,* &c.] Erant cum Achilla copiæ, vt neque numero, neque genere hominum, neque vſu rei militaris contemnendæ viderentur. millia enim viginti in armis habebat. hę conſtabant ex Gabinianis militibus: qui iam in conſuetudinem Alexandrinæ atque licentiam venerant, & nomen diſciplinamque pop. Romani dedidicerant, vxoreſque duxerant, &c. Cęſ. com. ciu. bell. 3.

403. *Sed tanta,* &c.] Indignationem huiuſmodi vide apud Horat. Ode 5. l. 3.

405. *Duce.*] Achilla.

406. *Phario parere tyranno.*] Ipſi regi Aegyptio.

408. *Venaleſque manus.*] Non ex animo ſuo aut ſe in libertatem vindicaturi; ſed ſtipendio conducti.

410. *Non ſibi dant.*] Hoc eſt, non ſua ſponte & authoritate mortem Cæſaris petunt, vt hoſtis, ſed ſtipendio conducti, quo ad nulla non flagitia impellantur, id ſunt facturi. Hor. *Vbi nõ ciuilia bella,* &c.] Milites Rom. qui non interfue

Inuenit imperij fatum miſerabile noſtri?
Theſſalia ſubducta acies in littore Nili
More furit patrio. quid plus te, Magne, recepto
Auſa foret Lagea domus? dat ſcilicet omnis
Dextera, quod debet Superis: nulliqúe vacare
Fas eſt Romano. Latium ſic ſcindere corpus
Diis placitum: non in generi, ſocerique fauorem
Diſcedunt populi. ciuilia bella ſatelles
Mouit, & in partem Romanam venit Achillas.
Et niſi fata manus à ſanguine Cæſaris arcent,
Hæ vincent partes. aderat maturus vterque:
Et diſtricta epulis ad cunctas aula patebat
Inſidias: poteratque cruor pe regia fundi
Pocula Cæſareus, menſaque incumbere ceruix.
Sed metuunt belli trepidos in nocte tumultus,
Ne cædes confuſa manu, permiſſaque fatis
Te, Ptolemæe, trahat. tanta eſt fiducia ferri.
Non rapuêre nefas: ſummi contemta facultas

Eſt

terfuerant prælio Pharſalico, hic tamẽ Aegypto ciuili ſanguine manus imbuere parant, ſic l. 8. vſ. 601.

413. *Magne.*] Auerſio ad Pompejum. qui ſi reuiuiſceret; quid Aegyptij plus contra Cæſarem efficere potuiſſent, quam eo mortuo jam fecerunt. *Hort. Te, Magne,* &c.] Si Pompejum exceptum tuoreatur armis Aegyptij?

414. *Dat ſcilicet omnis*, &c.] Omnis vbique Rom. dextra ſe immiſcet bello huic ciuili ita volentibus Superis.

416. *Latium ſic ſcindere Diis placitum.*] Ita Diis viſum rex Rom. & vires vnitas diuellere & diſſoluere factionibus; neque his Pompeij & Cæſaris, ſed tertias partes ſe quoque ingerit ſatelles Aegyptius Achillas.

420. *Et niſi fata manus.*] Et niſi fatis reſeruatus eſſet Cæſar interficiendus Romæ; hic certe ab his fuiſſet oppreſſus.

421. *Aderat maturus vterque.*] Pothinus intra, Achillas extra vrbem. Plutarchus refert, tonſorem Cæſaris, hominem timidiſsimum, dum omnia curioſe exploraret, percepiſſe inſidias Cæſari ſtrui ab Achilla & Pothino, indiciumque rei detuliſſe, Cæſarem cœnaculum præſidio cinxiſſe, & Pothinum interfici juſsiſſe. Achillam vero fuga in caſtra elapſum intuliſſe ei difficillimum bellum, &c. Aliter Cæſ. l. 3. de bello ciuil.

422. *Diſtricta.*] Impedita, diſtracta.

426. *Ne cædes confuſa, &c.*] Ne qua forte & ipſe rex Ptolemæus in tumultu pereat.

428. *Non rapuere nefas.*] Non itaque temere & raptim aggreſſi ſunt facinus. *Summi contemta, &c. viſum famulis.*] Viſum eſt iis occaſionem hanc omittere atque opportunius reſumere die inſequente.

413. *Dila*

Eſt operis: viſum famulis reparabile damnum,
Illam mactandi dimittere Cæſaris horam.
Seruatur pœnas in aperta luce daturus.
Donata eſt nox vna duci, vixitque Pothini
Munere Phœbeos Cæſar dilatus in ortus.
Lucifer à Caſia proſpexit rupe, diémque
Miſit in Ægyptum primo quoque ſole calentem:
Cùm procul à muris acies non ſparſa maniplis,
Nec vaga conſpicitur, ſed iuſtos qualis ad hoſtes
Recta fronte venit. paſſuri comminus arma,
Laturique ruunt. at Cæſar mœnibus vrbis
Diffiſus, foribus clauſa ſe protegit aula,
Degeneres paſſus latebras. nec tota vacabat
Regia compreſſo: minima collegerat arma
Parte domus: tangunt animos iraque, metúſque:
Et timet incurſus, indignatúrque timere.
Sic fremit in paruis fera nobilis abdita clauſtris,
Et frangit rabidos præmorſo carcere dentes.
Non ſecus in Siculis fureret tua flamma cauernis,
Obſtrueret ſummam ſi quis tibi Mulciber Ætnam.
Audax Theſſalici qui nuper rupe ſub Æmi,

Heſperia

433. *Dilatus in ortus.*] In lucem ſequentis diei, vt ſine regis periculo res geri poſſet, cædem differre placuit. *Hortenſius.*

434. *Lucifer.*] Notatio Auroræ. *Caſia proſpexit rupe.*] Monte Caſio, qui ad Orientem Alexandriæ eſt. lib. 8. vſ. 463.

435. *Primo quoque, &c.*] Recte quippe orto.

437. *Sed juſtos, &c.*] Sed collecta & inſtructa.

438. *Paſſuri comminus, &c.*] Achillas copiis ſuis fidens, paucitatemque militum Cæſaris deſpiciens, occupabat Alexandriam, præterea oppidi partem quam Cæſar cum militibus tenebat, &c. Cæſ. comment. 3.

439. *At Cæſar mœnibus, &c.*] Cæſar à percuſſoribus Pompeij obſeſſus in regia, quamuis exigua manu, ingentis exercitus molem mira virtute ſuſtinuit. *Florus.*

441. *Nec tota vacabat Regia compreſſo.*] Neque ſuffecit parua Cæſaris manus tuendæ toti regiæ.

445. *Sic fremit in paruis, &c. Non ſecus in Siculis.*] Indignatur, inſtar Leonis caueæ incluſi, clathros mordicus prehendentis; furitque non ſecus atque Aetna. l. 5. vſ. 99. ſi quis foramina illius obſtruere laboret.

448. *Mulciber.*] Vulcane. *Apoſtrophe.*

449. *Audax Theſſalici, &c.*] Cæſar, qui nuper in Pharſalicis campis nimium auſus eſt; nimium

ſperauit

Heſperiæ cunctos proceres, aciémque Senatus,
Pompeiúmque ducem, cauſa ſperare vetante,
Non timuit, fatúmque ſibi promiſit iniquum,
Expauit ſeruile nefas, intráque penates
Obruitur telis; quem non violaſſet Alanus,
Non Scytha, non fixo qui ludit in hoſpite Maurus.
Hic, cui Romani ſpatium non ſufficit orbis,
Paruáque regna putat Tyriis cum Gadibus Indos,
Ceu puer imbellis, ceu captis femina muris,
Quærit tuta domus: ſpem vitæ in limine clauſo
Ponit, & incerto luſtrat vagus atria curſu:
Non ſine rege tamen; quem ducit in omnia ſecum,
Sumturus pœnas & grata piacula morti;
Miſſurúſque tuum, ſi non ſint tela, nec ignes,
In famulos Ptolemæe caput. ſic barbara Colchis
Creditur vltorem metuens regníque, fugæque,
Enſe ſuo, fratríſque ſimul ceruice parata
Expectaſſe patrem. cogunt tamen vltima rerum

Spem

ſperauit; jam trepidauit. *Amplificatio. Æmi.*] Thraciæ quidem montis: ſed noſtro ſemper fere Theſſaliæ.

451. *Cauſa ſperare vetante.*] Iniqua, nec felicem exitum promittente.

452. *Fatum iniquum.*] Injuſtam victoriam. *Sulpit.*

453. *Seruile nefas.*] Sceleſta Achillæ (atellitis regi) arma.

454. *Quem non violaſſet.*] *Altera exaggeratio. Alanus.*] Scythiæ Europeæ pop.

455. *Non fixo, &c.*] Non Mauri inhoſpitales, qui per luſum & exercendi gratia hoſpites pro ſcopo poſitos ſagittis configunt.

456. *Hic cui Romani, &c.*] Hic cui non ſuffecit Romanum Imperium ab Indis vſque in Oriente ad Gades in Occidente, inſulam in qua colonia Tyriorum. *omnes terræ quæ ſunt à Gadibus vſque Ad Gangem.*

459. *Tuta domus, &c.*] Pars erat regiæ exigua, in quam ipſe habitandi cauſa initio erat inductus, &c. Cæſ. com. ciu. bell. 3.

461. *Non ſine rege tamen.*] Regem vt in ſua poteſtate haberet, Cæſar effecit, magnamque regium nomen apud ſuos auctoritatem habere exiſtimans, &c. ibid. *Omnia ſecum:*] Loca omnia, *vel* euentum omnem.

462. *Pœnas.*] A rege.

464. *Famulos Ptolemæe caput.*] Achillam & alios. *Sic barbara Colchis.*] Non ſecus ac Medea inſequentem partem aurei velleris proditi vindicem morata eſt, fratrem Abſyrtum diſcerpendo diſpergendoque. vide quæ nos ad Sen. Med. vſ. 44.

466. *Ceruice parata.*] Ad omnem euentum & caſum mortis. *Hortenſ.*

467. *Cogunt tamen, &c. miſſuſque ſatelles, &c.*] Miſſi à rege ad

Achillam

Spem pacis tentare ducem : miſſúſque ſatelles
Regius, vt ſauos abſentis voce tyranni
Corriperet famulos, quo bellum auctore mouerent.
Sed neque ius mundi valuit, neque fœdera ſancta
Gentibus : orator regis , paciſque ſequeſter,
Æſtimat in numero ſcelerum ponenda tuorum
Tot monſtris Ægypte nocens. non Theſſala tellus,
Vaſtáque regna Iuba, non Pontus, & impia ſigna
Pharnacis & gelido circumfluus orbis Ibêro
Tantum auſus ſcelerum, non Syrtis barbara, quantū
Deliciæ fecere tuæ. premit vndique bellum,
Inque domum iam tela cadunt, quaſſántque penates.
Non aries vno moturus limina pulſu,

Fractu

Achillam Serapion & Dioſcorides (inquit Cæſ. com. 3. ciu. belli) quos ille, prius quam audiret, aut, cuius rei cauſa miſsi eſſent cognoſceret, corripi ac interfici juſſit, &c.

469. *Abſentis tyranni*, &c.] Regis Ptolemæi.

471. *Ius mundi valuit.*] Ius gentium quo ſacroſancti ſunt legati. 472. *Sequeſter.*] Mediator, legat⁹. 473. *Aeſtimat in numero.*] Conjectura noſtra eſt: *Res minima in numero.* Senſus mihi videtur: Legati cædes apud alias gentes maximum eſt ſcelus; ſed inter Aegypti ſcelera minimum. Nihil me mouent Mss. Itaque perſeuero in veteri conjectura, *Res minima*: niſi malis, *res ima.* Legati autem hi regii vocabantur Dioſcorides & Serapio : vt ex Liuio ad hunc locum notat vetus Scholiaſtes in Ms. P. Sed & in commentario de bello Alexandrino eadem exſtat hiſtoria. *Grotius Æſtimat in numero.*] Aeſtimationem ceu ſpecimen dat ſcelerum Aegypti.

474. *Monſtris*, &c.] Sceleribus. *Non Theſſala tellus.*] *Amplificatio.* Non bellum Theſſalicum, quo cum Pompejo conflixit. non Africum, quo Scipionem & Iubam Mauritaniæ regem deuicit: non Ponticum, quo Pharnacem Mithridatis F. Occaſione ciuilis belli capta, patrium regnum in poteſtatem ſuam redigere conatum vidit, vicit, Ponto expulit: non Hiſpanica bella, quorum altero Petreium & Afranium Pompeji duces; altero Cn. & Sext. filios Pompeji deuicit. Non hæc omnia tantum afflixere Cæſarem quantum delicati iſti famuli atque Eunuchi Aegyptij.

475. *Vaſtaque regna Iuba.*] Ad verſum 670. *Impia ſigna*, &c.] Propter defectionem à patre. lib. 1. vſ. 336. & l. 1. vſ. 637. nec non conatum Bithyniam, Cappadociam & Armeniam inuadendi, principeſque ad defectionem pertrahendi.

476. *Gelido*, &c.] Hiſpania, *quam torrens ambit Iberus* lib. 7. vſ. 15.

478. *Deliciæ fecere.*] Ne virilia quidem portenta, Pothinus atque Ganimedes. Florus lib. 4. cap. 2. *Tuæ.*] Tuæ ô Aegypte.

479. *Inque domum*, &c.] Primo impetu domum eius irrumpere conatus eſt, &c. Cæſ. com. ciu. bell. 3.

480. *Non aries vno*, &c.] Oppugnationem domus, quam Cæſar

tenebat,

Tracturuſque domum: non ulla eſt machina belli:
Nec flammis mandatur opus: ſed cæca juuentus
Conſilij, vaſtos ambit diuiſa penates,
Et nuſquam totis incurſat viribus agmen.
Fata vetant, murique vicem fortuna tuetur.
Necnon & ratibus tentatur regia, quà ſe
Protulit in medios audaci margine fluctus
Luxurioſa domus. ſed adeſt defenſor vbique
Cæſar, & hos aditus gladiis, hos ignibus arcet:
Obſeſſuſque gerit (tanta eſt conſtantia mentis)
Expugnantis opus. piceo jubet unguine tinctas
Lampadas immitti junctis in bella carinis.
Nec piger ignis erat per ſtuppea vincula, perque
Manantes cerâ tabulas: & tempore eodem
Tranſtraque nautarum ſummique arſêre ceruchi.
Jam propè ſemuſta merguntur in æquore claſſes,

tenebat, deſcribit. *Hortenſ. Aries vno moturus.*] Ad vſ. 300. l. 3.

482. *Nec flammis mandatur opus.*] Nec incendium parant. *Cæca juuentus.*] Expers conſilij.

485. *Fata vetant, &c.*] Cæſaris Fortuna hoſtibus ademit conſiliũ, illique præſtitit incolumitatem.

486. *Necnon & ratibus tentatur regia.*] Eodem tempore pugnatum eſt ad portum (inquit Cæſar com. 3.) dum naues longas occupare hoſtes conarentur; quarum erant auxilio L. miſſæ ad Pompejum, quæ prœlio in Theſſalia facto domum redierant, præter XXII. conſtratas, quæ præſidij cauſa Alexandriæ eſſe conſueuerant; quas ſi occupaſſent, claſſe Cæſaris erepta, portum ac mare totum in ſua poteſtate haberent, commeatu auxiliiſque Cæſarem prohiberent, &c. *Qua ſe, &c.*] Regiæ enim pars in quam Cæſar habitandi cauſa initio erat inductus, habebat aditum ad portum & ad reliqua naualia. Cæſ. comm. 3.

488. *Luxurioſa domus.*] vel propter comeſſationem nocturnam ita à Lucano deſcriptam: vel propter magnificentiam regiam & eximio ſplendore ſtructam. Monſtrat locum, vbi redintegrata pugna fuerit, ad portum ſcil. circa naualia. *Hortenſ.*

491. *Piceo jubet.*] Phalaricas, ad verſum 681. lib. 3.

492. *Junctis in bella carinis.*] Nauibus quæ præſidij cauſa Alexandriæ eſſe conſueuerant. modo ad vſ. 486.

493. *Stuppea vincula, &c.*] Funes nauticos & tabulas pice vnctas. ve l. 3. vſ. 683.

495. *Summique arſere ceruchi.*] Oi κερῦχοι, cornu habentes, à κέρας & ἔχω. ceruchus eſt funis rudens, antennarum cornua firmans ſuaſque habens in puppi anſas, quibus religatur. alij ipſas antennas ſic dictas volunt à cornubus quæ habent. *Ceruchi.*] Cornua antennarum. libro 8. vſ. 177.

Iamque hoſtes, & tela natant. nec puppibus ignis
Incubuit ſolis: ſed quæ vicina fuêre
Tecta mari longis rapuêre vaporibus ignem:
Et cladem fouêre Noti, percuſſáque flamma
Turbine, non alio motu per tecta cucurrit,
Quàm ſolet ætherio lampas decurrere ſulco,
Materiáque carens, atque ardens aëre ſolo.
Illa lues clauſa paulum reuocauit ab aula
Vrbis in auxilium populos. nec tempora cladis
Perdidit in ſomnos, ſed cæca nocte carinis
Inſiluit Cæſar, ſemper feliciter vſus
Præcipiti curſu bellorum, & tempore rapto.
Tunc clauſtrum pelagi cepit Pharon. inſula quondã
In medio ſtetit illa mari, ſub tempore vatis
Proteos: at nunc eſt Pellæis proxima muris.
Illa duci geminos bellorum præſtitit vſus:

Abſtulit

497. *Nec puppibus ignis, &c.*] Dum Cæſar coactus ſuæ ſaluti conſulere claſſem incendio amoliretur, longius à nauali graſſatus ignis celeberrimam Ptolemæi Philadelphi bibliothecam abſumpſit. Plutarch.

502. *Quam ſolet, &c.*] Ad vſ. 532. lib. 1, *de cœlo lapſa per vmbras Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.* mox, *tum longo limite, ſulcus Dat lucem, &c.* Virg. Aeneid. 2.

503. *Materiaque, &c.*] Pabulo, ignis alimento.

504. *Lues clauſa paulum.*] Incendium. Ita Virg. Aeneid. 5. *lentuſque carinas Eſt vapor, & toto deſcendit corpore peſtis. Reuocauit ab aula, &c.*] Reuocauit multitudinem à regiæ obſidione ad incendium reſtinguendum.

505. *Nec tempora cladis, &c.*] Neque incendij tempus ita impendit ſomno, vt ſibi deeſſet.

506. *Perdidit in ſomnos.*] Ita rectè Ms. *In ſomnos perdere*, eſt impendere ſomno, ita vt rebus melioribus. *Grotius. Carinis, &c.*] Confeſtim ad Pharum nauibus milites expoſuit.

509. *Clauſtrum pelagi cepit Pharon.*] Hæc enim inſula (ſic Cæſar comm. 3.) obiecta Alexandriæ portum efficit, &c. [illegible] vſ. 513. & ſupra vſ. 57. *Inſula quondam, &c.*] Pharos Alexandriæ nunc ponte coniungitur, olim, vt Homerico carmine proditum eſt, ab iiſdem oris curſu diei totius abducta, &c. Mela lib. 2. cap. 7.

511. *Proteos.*] Qui rex Aegypti fuit tempore belli Troiani. Diod. Sic. & Herod. lib. 1. *At nunc eſt, &c.*] A ſuperioribus regibus in longitudinem paſſ. nonagentorum in mare iactis molibus, anguſto itinere, & ponte cum oppido iungitur. Cæſ. com. 3. ciu. bell.

512. *Illa duci geminos, &c.*] Neq; enim per pontẽ in Pharon excurrere, neque è portu ſoluere in mare poterant hoſtes. Iis autẽ (inquit Cæſ. co. 3.) inuitis, à quib⁹ Pharos tenetur, non poteſt eſſe, propter anguſtias, nauib⁹ introit⁹ in portũ.

515. Nec

Abſtulit excurſus & fauces æquoris hoſti;
Cæſaris auxiliis aditus & libera ponti
Oſtia permiſit. nec pœnas inde Pothini
Diſtulit ulterius: ſed non qua debuit ira,
Non cruce, non flammis, rabido non dente ferarum:
Heu facinus, ceruix gladio malè cæſa pependit:
Magni morte perit. necnon ſubrepta paratis
A famulo Ganymede dolis peruênit ad hoſtes
Cæſaris Arſinoë: quæ caſtra carentia rege
Vt proles Lagea tenet, famulúmque Tyranni
Terribilem iuſto tranſegit Achillea ferro.
Altera, Magne, tuis iam victima mittitur umbris.
Nec ſatis hoc Fortuna putat. procul abſit, ut iſta
Vindicta ſit ſumma tua. non ipſe tyrannus
Sufficit in pœnas, non omnis regia Lagi.
Dum patrij veniant in viſcera Cæſaris enſes,
Magnus inultus erit. ſed non auctore furoris

Sublato

515. *Nec pœnas inde Pothini.*] Hæc dum apud hoſtes geruntur, Pothinus nutricius pueri & procurator regni, cum ad Achillam nuncios mitteret hortareturque ne negotio deſiſteret, neue animo deficeret, indicatis deprehenſiſque internunciis, à Cæſare eſt interfectus. Cæſar com. ciu. bell. 3.

519. *Magni morte perit.*] Gladio & eo mortis genere quo Pompeius lib. 8. vſ. 671. *Necnon ſubrepta paratis, &c.*] Interim Arſione filia minor Ptolemæi regis, vacuam poſſeſſionem regni ſperans, ad Achillam ſe ex regia traiecit, vnaque bellum adminiſtrare cœpit. ſed orta celeriter inter eos de principatu controuerſia, cùm alter alteri inſidiaretur, & ſummam imperij ipſe obtinere vellet; præoccupat Arſinoë per Ganymedem eunuchum, nutricium ſuum, atque Achillam interficit. Cæſ. com. ciu. bell. 3. & Hirtius 4.

521. *Arſinoë.*] Filia Ptolemæi minor, Arſinoë.

522. *Achillea ferro.*] Accuſatiuus Græcus ab Ἀχιλλεύς. vel Achilla nominat. Ion. in prima Decl. vt Xerxea Herod. lib. 7.

524. *Altera, Magne, &c.*] Ptolemæus, qui paulo poſt ad ſuos elapſus è prœlio fugiens receptuſque in nauigium, eo demerſo multitudine adnatantium, periit. Hirt. com. 4. de bell. Alex. *Regis ipſius corpus obrutum limo repertum eſt in aurea lorica honore.* Florus lib. 4. cap. 2. & Paterc.

525. *Procul abſit, &c.*] Requirit Poëta maiorem victimam, tum autem & præſtantiorem Pompeio; caput nempe ipſius regis Ptolemæi, quod victimam Pompeij vmbris dignam ſuo more arbitratur. *Hortenſ.*

528. *Dum patrij, &c.*] Donec ipſe Cæſar à partibus Rom. in curia cadat Pompeij manibus victima.

529. *Auctore furoris, &c.*] Achilla cæſo, Arſinoë ſine vllo ſocio & cuſtode omne imperiũ ob-

Sublato cecidit rabies: nam rurſus in arma
Auſpiciis Ganymedis eunt: ac multa ſecundo
Prælia Marte gerunt. potuit diſcrimine ſummo
Cæſaris vna dies in famam, & ſecula mitti.
Molis in exigua ſpatio ſtipantibus armis,
Dum parat in vacuas Martem transferre carinas
Dux Latius, tota ſubiti formidine belli
Cingitur: hinc denſa prætexunt littora claſſes,
Hinc tergo inſultant pedites: via nulla ſalutis:
Non fuga, non virtus, vix ſpes quoque mortis honeſtæ.
Non acie fuſa, nec magna ſtragis aceruo
Vincendus tunc Cæſar erat, ſed ſanguine nullo.
Captus ſorte loci pendet, dubiuſne timeret,
Optaretne mori; reſpexit in agmine denſo
Scæuam perpetuæ meritum iam nomina famæ
Ad campos Epidamne tuos; vbi ſolus apertis
Obſedit muris calcantem mœnia Magnum.

tinebat, exercitus Ganymedi traditur. Hirt. 4. com.

532. *Potuit diſcrimine, &c.*] Vel vnum illud Cæſaris ſummo cum diſcrimine factum meretur in omne æuum propagari.

534. *Molis in exigua, &c. Dum parat, &c.*] In aggere. *Plut.* Circa oppugnationem poatis. Suet. Cæſ. c. 64. dum milites nauibus impoſitos trajicere in Pharon & propugnare pararet, eruptione hoſtium ſubita compulſus in ſcapham, à multis Aegyptiorum nauibus petitus in mare ſe coniecit, ac per ducentos paſſus natans ad ſuos euaſit incolumis, elata læua ne libelli, quos tenebat, madeſierent. Hirtius, Suetonius, Plutarchus, Diod. &c.

542. *Captus ſorte loci pendet.*] Obſeſſus atque loci iniquitate preſſus, in dubio erat vtrum fugeret, an mortem fugæ præferret.

543. *Reſpexit in agmine denſo, &c.*] Subiit illius animum memoria & imago Scæuæ, qui vnus in mediis hoſtibus fortiter Dyrrhachij ſuſtinuit Pompeij copias, victoriamque eius moratus eſt. vide lib. 6. vſ. 141. & deinceps.

545. *Epidamne tuos.*] Ad vſ. 624. L. 2. *Apertis.*] Dirutis, *vel* æquatis cadauerum ſtrue, vt l. 6. vſ. 180.

546. *Obſedit muris calcantem.*] Propugnauit caſtellum ſibi creditum, vnum ex iis, quibus Cæſar Pompejum ad Dyrrhachium circumuallare inſtituit. l. 6. vſ. 29. & 125. *mœnia Magnum.*] Vallum dirutum & ſolo æquatum. *Iam Pompejana celſi ſuper ardua valli Exierant Aquilæ.* libro 6. vſ. 138.

PHARSALIÆ LVCANI FINIS.

PETRONII ARBITRI

SPECIMEN BELLI CIVILIS.

Ecce, belli ciuilis ingens opus quiſquis attigerit, niſi plenus litteris, ſub onere labetur. Non enim res geſtæ verſibus comprehendendæ ſunt, quòd longè melius hiſtorici faciunt, ſed per ambages, deorúmque miniſteria, & fabuloſum ſententiarum tormentum præcipitandus eſt liber ſpiritus; vt potiùs furentis animi vaticinatio appareat, quàm religioſæ orationis ſub teſtibus fides. * tanquam ſi placet hic impetus, etſi nondum recepit vltimam manum.

Orbem jam totum victor Romanus habebat,
Quà mare, quà terra, quà ſidus currit vtrumque,
Nec ſatus erat. grauidis freta pulſa carinis

Iam peragrabantur. ſi quis ſinus abditus vltra,
Si qua foret tellus quæ fuluum mitteret aurum,
Hoſtis erat: fatiſque in triſtia bella paratis
Quærebantur opes. non vulgo nota placebant
Gaudia: non vſu plebeio trita voluptas:
Aſſyria concham laudabat miles in vnda.
Quæſitus tellure nitor certauerat oſtro.
Hinc Numidæ cruſtas, illinc noua vellera Seres,
Atque Arabum populus ſua deſpoliauerat arua.
Ecce aliæ clades, & læſæ vulnera pacis.
Quæritur in ſiluis Mauri fera: & vltimus Ammon
Afrorum excutitur. ne deſit bellua dente
Ad mortes pretioſa ſuas. premit aduena claſſes.
Tigris, & aurata gradiens vectatur in aula,
Vt bibat humanum populo plaudente cruorem.
Heu pudet effari, perituráque prodere fata.
Perſarum ritu male pubeſcentibus annis
Surripuere viros; exſectáque viſcera ferro
In venerem fregere: atque vt fuga mobilis æui
Circumſcripta mora properantes differat annos,
Quærit ſe natura, nec inuenit. omnibus ergo
Scorta placent, fractique eneruі corpore greſſus,
Et laxi crines, & tot noua nomina veſtis,
Quæque virum quærunt. Ecce Afris eruta terris
Citrea menſa, greges ſeruorum, oſtrúmque renidens
Ponitur, ac maculis imitatur vilibus aurum,
Quæ ſenſum turbant. hoſtile ac mobile lignum
Turba ſepulta mero circumvenit: omniáque orbis
Præmia, correptis miles vagus extruit armis.
Ingenioſa gula eſt. Siculo ſcarus æquore merſus
Ad menſam viuus perducitur, inde Lucrinis
Eruta litoribus vendunt conchylia cenas,
Vt renouent per damna famem. jam Phaſidos vnda

Orbata eſt auibus: mutóque in littore tantùm
Sola deſertis aſpirant frondibus auræ.
Nec minor in campo furor eſt, emptique Quirites
Ad prædam ſtrepitúmque lucri ſuffragia vertunt.
Venalis populus, venalis curia Patrum:
Eſt fauor in precio, ſenibus quoque libera virtus
Exciderat, ſparſiſque opibus conuerſa poteſtas,
Ipſáque majeſtas auro corrupta jacebat.
Pellitur à populo victus Cato: triſtior ille eſt
Qui vicit, faſcéſque pudet rapuiſſe Catoni.
Namque hoc dedecus eſt populi, morúmque ruina.
Non homo pulſus erat; ſed in vno victa poteſtas
Romanúmque decus. quare tam perdita Roma
Ipſa ſui merces erat, & ſine vindice præda.
Præterea gemino deprenſam gurgite prædam
Fenoris illuuies, vſúſque exederat æris.
Nulla eſt certa domus, nullum ſine pignore corpus:
Sed veluti tabes tacitis concepta medullis
Intra membra furens curis latrantibus errat.
Arma placent miſeris, detritáque commoda luxu
Vulneribus reparantur. inops audacia tuta eſt.
Hoc merſam cœno Romam, ſomnóque jacentem
Quæ poterant artes ſana ratione mouere,
Ni furor, & bellum, ferróque excita libido?
Tres tulerat Fortuna duces; quos obruit omnes
Armorum ſtrue diuerſa feralis Enyo.
Craſſum Parthus habet: Libyco jacet æquore Magnus:
Iulius ingratam perfudit ſanguine Romam.
Et, quaſi non poſſet tot tellus ferre ſepulcra,
Diuiſit cineres. hos gloria reddit honores.
Eſt locus exciſo penitus demerſus hiatu,
Parthenopen inter, magnæque Dicarchidos arua,

Cocytia perfuſus aqua.nam ſpiritus extra
Qui furit effuſus funeſto ſpargitur æſtu.
Non hac autumno tellus viret,aut alit herbas
Ceſpite lætus ager.non verno perſona cantu
Mollia diſcordi ſtrepitu virgulta loquuntur :
Sed chaos,& nigro ſquallentia pumice ſaxa
Gaudent ferali circumtumulata cupreſſu.
Has inter ſedes Ditis pater extulit ora,
Buſtorum flammis,& cana ſparſa fauilla :
Ac tali volucrem Fortunam voce laceßit :
Rerum humanarum, diuinarumque poteſtas,
Fors, cui nulla placet nimium ſecura poteſtas,
Quæ noua ſemper amas, & mox poſſeſſa relinquis.
Ecquid Romano ſentis te pondere victam?
Nec poſſe vlterius perituram extollere molem?
Ipſa ſuas vires odit Romana juuentus,
Et quas ſtruxit opes,malè ſuſtinet.aſpice latè
Luxuriam ſpoliorum , & cenſum in damna furentem.
Ædificant auro, ſedeſque ad ſidera mittunt :
Expelluntur aquæ ſaxis : mare naſcitur aruis;
Et permutata rerum ſtatione rebellant.
En etiam mea regna petunt. perfoſſa dehiſcit
Molibus inſanis tellus, jam montibus hauſtis
Antra gemunt : & dum varios lapis inuenit vſus,
Inferni manes cælum ſperare jubentur.
Quare age , Fors , muta pacatum in prælia vultum,
Romanoſque cie,ac noſtris da funera regnis.
Jampridem nullo perfundimus ora cruore,
Nec mea Tiſiphone ſitientes perluit artus
Ex quo Sullanus bibit enſis, & horrida tellus
Extulit in lucem nutritas ſanguine fruges.
Hæc vbi dicta dedit; dextra conjungere dextram
Conatus, rupto tellurem ſoluit hiatu.
Tunc fortuna leui defudit pectore voces :

O Genitor,

O Genitor, cui Cocyti penetralia parent,
Si modò vera mihi fas eſt impune profari,
Vota tibi cedent: nec enim minor ira rebellat
Pectore in hoc, leuiorque exurit flamma medullas.
Omnia, quæ tribui Romanis arcibus, odi;
Muneribuſque meis iraſcor: deſtruet iſtas
Idem, qui poſuit, moles Deus. eſt mihi cordi
Quippe cremare viros, & ſanguine paſcere luxum.
Cerno equidem gemina jam ſtratos morte Philippos,
Theſſaliæque rogos, & funera gentis Iberæ.
Jam fragor armorum trepidantes perſonat aures.
Et Libyæ cerno tua Nile gementia clauſtra,
Actiacoſque ſinus, & Apollinis arma timentes.
Pande age terrarum ſitientia regna tuarum,
Atque animas arceſſe nouas. Vix nauita Porthmeus
Sufficiet ſimulacra virûm traducere cimba,
Claſſe opus eſt. tuque ingenti ſatiare ruina
Pallida Tiſiphone, conciſáque vulnera mande.
Ad Stygios manes laceratus ducitur orbis.
Vix dum finierat, quum fulgure rupta coruſco
Intremuit nubes, eliſoſque abſcidit ignes.
Subſedit pater vmbrarum, gremioque reducto
Telluris, pauitans fraternos palluit ictus.
Continuo clades hominum venturaque damna
Auſpiciis patuere Deûm. namque ore cruento
Deformis Titan vultus caligine texit.
Ciuiles acies jam tum ſpirare putares.
Parte alia plenos extinxit Cynthia vultus,
Et lucem ſceleri ſubduxit. rupta tonabant
Verticibus laſsis montis juga, nec vaga paſsim
Flumina per notas ibant morientia ripas.

X · Si

Armorum ſtrepitu cælum furit, & tuba Martem
Sideribus tranſmiſſa ciet; Jamque Ætna voratur
Ignibus inſolitis, & in æthera fulmina mittit.
Ecce inter tumulos, atque oſſa carentia buſtis
Vmbrarum facies diro ſtridore minatur.
Fax ſtellis comitata nouis incendia ducit;
Sanguineóque recens deſcendit Iuppiter imbre.
Hæc oſtenta breui ſoluit Deus. Exuit omnes
Quippe moras Cæſar, vindictæque actus amore
Gallica projecit, ciuilia ſuſtulit arma.
Alpibus aëriis, vbi Grajo nomine, pulſa
Deſcendunt rupes, & ſe patiuntur adiri,
Eſt locus Herculeis aris ſacer. hunc niue dura
Claudit hiems, canóque ad ſidera vertice tollit.
Cælum illinc cecidiſſe putes. non ſolis adulti
Manſueſcit radiis, non verni temporis aura:
Sed glacie concreta rigens, hiemiſque pruinis
Totum ferre poteſt humeris minitantibus orbem.
Hæc vbi calcauit Cæſar juga milite læto,
Optauítque locum, ſummo de vertice montis
Heſperiæ campos latè proſpexit; & ambas
Intentans cum voce manus ad ſidera dixit:
Iuppiter omnipotens, & tu Saturnia Tellus,
Armis læta meis, olímque onerata triumphis:
Teſtor ad has acies inuitum arceſſere Martem;
Inuitas me ferre manus: ſed vulnere cogor,
Pulſus ab vrbe mea, dum Rhenum ſanguine vinco:
Dum Gallos iterum Capitolia noſtra petentes
Alpibus excludo: vincendo, certior exul:
Sanguine Germano, ſexagintáque triumphis,
Eſſe nocens cœpi. quanquam quos gloria terret,
Aut qui ſunt, qui bella volunt? mercedibus emptæ
Ac viles operæ; quorum eſt mea Roma nouerca.

Vt

Vt reor, haud impune; nec hanc ſine vindice dextram
Vinciet ignauus. victores ite ferentes,
Ite mei comites, & cauſſam dicite ferro.
Namque omnes vnum crimen vocat: omnibus vna
Impendet clades. reddenda eſt gratia vobis:
Non ſolus vici. quare, quia pœna trophæis
Imminet, & ſordes meruit victoria noſtra,
Iudice fortuna cadat alea. ſumite bellum,
Et tentate manus. certe mea cauſſa peracta eſt.
Inter tot fortes armatus neſcio vinci.
Hæc vbi perſonuit, de cælo Delphicus ales
Omnia læta dedit, pepulitque meatibus auras.
Nec non horrendi nemoris de parte ſiniſtra
Inſolitæ voces flamma ſonuere ſequenti.
Ipſe nitor Phœbi vulgato lætior orbe
Creuit, & aurato præcinxit fulgure vultus.
Fortior ominibus mouit Mauortia ſigna
Cæſar; & inſolito greſſu prior occupat hauſtus.
Prima quidem glacies, & cana iuncta pruina
Non pugnauit humus, mitique horrore quieuit:
Sed poſtquam turmæ nimbos fregere ligatos,
Et pauidus quadrupes vndarum vincula rupit,
Incaluere niues, mox flumina montibus altis
Vndabant modò nata: ſed hæc quoque iuſſa putares.
Stabant & vincta fluctus ſtupuere pruina:
Et paullo ante lues iam concidenda iacebat.
Tum verò maleſida prius veſtigia luſit,
Decepitque pedes. paſſim turmæque virique,
Armaque congeſta ſtrue deplorata iacebant.
Ecce etiam rigido concuſſæ flamine nubes
Exonerabantur, nec rupti turbine venti
Deerant, aut tumida confractum grandine cæ-
lum:
Ipſæ iam nubes ruptæ ſuper arma cadebant,
Et concreta gelu Ponti velut vnda ruebat.
Victa erat ingenti Tellus niue, victaque cæli

Sidera,

Sidera, victa ſuis hærentia flumina ripis;
Nondum Cæſar erat: ſed magnam nixus in haſtam
Horrida ſecuris frangebat greſſibus arva.
Qualis Caucaſea decurrens arduus arce
Amphitryoniades; aut torvo Juppiter ore,
Quum ſe verticibus magni demiſit Olympi,
Et periturorum disjecit tela Gigantum.
Dum Cæſar tumidas iratus deprimit arces:
Interea volucer motis conterrita pennis
Fama volat, ſummique petit juga celſa Palatii:
Atque hoc Romano attonito fert omnia ſigna:
Jam claſſes fluitare mari, totaſque per Alpes
Fervere Germano perfuſas ſanguine turmas.
Arma, cruor, cædes, incendia, totaque bella
Ante oculos volitant. ergo pulſata tumultu
Pectora per dubias ſcinduntur territa cauſſas
Huic fuga per terras, illi magis unda probatur;
Et patria est Pontus jam tutior. est magis, arma
Qui tentata velit: fatiſque jubentibus actus,
Quantum quiſque timet, tantum fugit. ocyor ipſe
Hos inter motus populus, miſerabile viſu,
Quo mens icta jubet, deſerta ducitur urbe.
Gaudet Roma fuga, debellatique Quirites
Rumoris ſonitu mœrentia tecta relinquunt.
Ille manu trepida natos tenet: ille penates
Occultat gremio, deploratumque relinquit
Limen & abſentem votis interficit hoſtem.
Sunt qui conjugibus mærentia pectora jungant,
Grandævoſque patres; oneriſque ignara juventus
Id, pro quo metuit, tantum trahit. omnia ſecum
Hic vehit imprudens, prædamque in prælia ducit.
Ac velut ex alto quum magnus inhorruit Auſter,
Et pulſas evertit aquas, non arma miniſtris,
Non regimen prodeſt: ligat alter pondera pinus,
Alter tuta ſinus tranquillaque littora quærit:
Hic dat vela fugæ, Fortunæque omnia credit.

Quid

Quid tam parua queror? gemino cum Conſule Magnus,
Ille tremor Ponti, ſaui quoque terror Hydaſpis,
Et piratarum ſcopulus: modò quem ter ouantem
Iuppiter horruerat; quem fracto in gurgite Pontus,
Et veneratus erat ſubmiſſa Boſporus vnda,
Pro pudor! Imperij deſerto nomine fugit,
Vt Fortuna leuis Magni quoque terga videret.
Ergo tanta lues Diuûm quoque numina vidit:
Conſenſitque fuga cæli timor. ecce per orbem
Mitis turba Deûm, terras exoſa furentes
Deſerit atque hominum damnatum auertitur agmen.
Pax prima ante alias, niueos pulſata lacertos
Abſcondit galea victum caput, atque relicto
Orbe fugax Ditis petit implacabile regnum.
Huic comes it ſincera Fides, & crine ſoluto
Iuſtitia, ac mœrens lacerâ Concordia pallâ.
At contra, ſedes Erebi quà rupta dehiſcit,
Emergit latè Ditis chorus, horrida Erinnys,
Et Bellona minax, facibúſque armata Megæra:
Letúmque, Inſidiæque, & lurida Mortis imago.
Quas inter Furor, abruptis ceu liber habenis
Sanguineum latè tollit caput, oráque mille
Vulneribus confoſſa cruentâ caſſide velat.
Hæret detritus læua Mauortius vmbo,
Innumerabilibus telis grauis: atque flagranti
Stipite dextra minax terris incendia portat.
Sentit terra Deos, mutatáque ſidera pondus
Quæſiuere ſuum. namque omnis Regia cæli
In partes diducta ruit: primúmque Dione
Cæſaris acta ſui ducit. comes additur illi
Pallas, & ingentem quatiens Mauortius haſtam:
Magnáque cum Phœbo ſoror, & Cyllenia proles
Excipit, ac totis ſimilis Tyrinthius actis.
Infremuere tubæ, ac ſciſſo Diſcordia crine
Extulit ad Superos Stygium caput. huius in ore
Concretus ſanguis, contuſáque lumina flebant.

Stabant

Sidera, victa ſuis hærentia flumina ripis;
Nondum Cæſar erat: ſed magnam nixus in haſtam
Horrida ſecuris frangebat greſſibus arva.
Qualis Caucaſea decurrens arduus arce
Amphitryoniades; aut torvo Juppiter ore,
Quum ſe verticibus magni demiſit Olympi,
Et periturorum disjecit tela Gigantum.
Dum Cæſar tumidas iratus deprimit arces:
Interea volucer motis conterrita pennis
Fama volat, ſummique petit juga celſa Palatî:
Atque hoc Romano attonito fert omnia ſigna:
Jam claſſes fluitare mari, totaſque per Alpes
Fervere Germano pefuſas ſanguine turmas.
Arma, cruor, cædes, incendia, totaque bella
Ante oculos volitant. ergo pulſata tumultu
Pectora per dubias ſcinduntur territa cauſſas
Huic fuga per terras, illi magnis unda probatur;
Et patria eſt Pontus jam tutior, eſt magis arma
Qui tentata velit: fatiſque jubentibus actus,
Quantum quiſque timet, tantum fugit. ocyor ipſe
Hos inter motus populus, miſerabile viſu,
Quo mens icta jubet, deſerta ducitur urbe.
Gaudet Roma fuga, debellatique Quirites
Rumoris ſonitu mærentia tecta relinquunt.
Ille manu trepida natos tenet: ille penates
Occultat gremio, deploratumque relinquit
Limen & abſentem votis interficit hoſtem.
Sunt qui conjugibus mærentia pectora jungant,
Grandævoſque patres; oneriſque ignara juventus
Id, pro quo metuit, tantùm trahit. omnia ſecum
Hic vehit imprudens, prædamque in prælia ducit.
Ac velut ex alto quum magnus inhorruit Auſter,
Et pulſas evertit aquas, non arma miniſtris,
Non regimen prodeſt: ligat alter pondera pinus,
Alter tuta ſinu tranquillaque littora quærit:
Hic dat vela fugæ, Fortunæque omnia credit.

Quid tam parua queror? gemino cum Conſule Magnus,
Ille tremor Ponti, ſaui quoque terror Hydaſpis,
Et piratarum ſcopulus: modò quem ter ouantem
Juppiter horruerat; quem fracto in gurgite Pontus,
Et veneratus erat ſubmiſſa Boſporus vnda,
Pro pudor! Imperij deſerto nomine fugit,
Vt Fortuna leuis Magni quoque terga videret.
Ergo tanta lues Diuûm quoque numina vidit:
Conſenſitque fuga cæli timor. ecce per orbem
Mitis turba Deûm, terras exoſa furentes
Deſerit atque hominum damnatum auertitur agmen.
Pax prima ante alias, niueos pulſata lacertos
Abſcondit galea victum caput, atque relicto
Orbe fugax Ditis petit implacabile regnum.
Huic comes it ſincera Fides, & crine ſoluto
Juſtitia, ac mærens lacerâ Concordia pallâ.
At contra, ſedes Erebi quà rupta dehiſcit,
Emergit latè Ditis chorus, horrida Erinnys,
Et Bellona minax, facibúſque armata Megæra:
Letúmque, Inſidiaque, & lurida Mortis imago.
Quas inter Furor, abruptis ceu liber habenis
Sanguineum latè tollit caput, oráque mille
Vulneribus confoſſa cruentâ caſside velat.
Hæret detritus læua Mauortius vmbo,
Innumerabilibus telis grauis: atque flagranti
Stipite dextra minax terris incendia portat.
Sentit terra Deos, mutatáque ſidera pondus
Quæſiuere ſuum. namque omnis Regia cæli
In partes diducta ruit: primúmque Dione
Cæſaris acta ſui ducit. comes additur illi
Pallas, & ingentem quatiens Mauortius haſtam.
Magnáque cum Phœbo ſoror, & Cyllenia proles
Excipit, ac totis ſimilis Tyrinthius actis.
Intremuere tubæ, ac ſciſſo Diſcordia crine
Extulit ad Superos Stygium caput. huius in ore
Concretus ſanguis, contuſáque lumina flebant.

Sidera, victa ſuis hærentia flumina ripis;
Nondum Cæſar erat: ſed magnam nixus in haſtam
Horrida ſecuris frangebat greſſibus arua.
Qualis Caucaſea decurrens arduus arce
Amphitryoniades; aut toruo Juppiter ore,
Quum ſe verticibus magni demiſit Olympi,
Et periturorum disjecit tela Gigantum.
Dum Cæſar tumidas iratus deprimit arces:
Interea volucer motis conterrita pennis
Fama volat, ſummique petit juga celſa Palatî:
Atque hoc Romano attonito fert omnia ſigna:
Jam claſſes fluitare mari, totaſque per Alpes
Feruere Germano pefuſas ſanguine turmas.
Arma, cruor, cædes, incendia, totaque bella
Ante oculos volitant. ergo pulſata tumultu
Pectora per dubias ſcinduntur territa cauſſas
Huic fuga per terras, illi magnis unda probatur;
Et patria eſt Pontus jam tutior, eſt magis, arma
Qui tentata velit: fatiſque jubentibus actus,
Quantum quiſque timet, tantum fugit. ocyor ipſe
Hos inter motus populus, miſerabile viſu,
Quo mens icta jubet, deſerta ducitur urbe.
Gaudet Roma fuga, debellatique Quirites
Rumoris ſonitu mærentia tecta relinquunt.
Ille manu trepida natos tenet: ille penates
Occultat gremio, deploratumque relinquit
Limen & abſentem votis interficit hoſtem.
Sunt qui conjugibus mærentia pectora jungant,
Grandæuoſque patres; oneriſque ignara juventus
Id, pro quo metuit, tantùm trahit. omnia ſecum
Hic vehit imprudens, prædamque in prælia ducit.
Ac velut ex alto quum magnus inhorruit Auſter,
Et pulſas euertit aquas, non arma miniſtris,
Non regimen prodeſt: ligat alter pondera pinus,
Alter tuta ſinu tranquillaque littora quærit:
Hic dat vela fugæ, Fortunæque omnia credit.

Quid tam parua queror? gemino cum Conſule Magnus,
Ille tremor Ponti, ſaui quoque terror Hydaſpis,
Et piratarum ſcopulus: modò quem ter ouantem
Iuppiter horruerat; quem fracto in gurgite Pontus.
Et veneratus erat ſubmiſſa Boſporus vnda,
Pro pudor! Imperij deſerto nomine fugit,
Vt Fortuna leuis Magni quoque terga videret.
Ergo tanta lues Diuûm quoque numina vidit:
Conſenſitque fuga cæli timor. ecce per orbem
Mitis turba Deûm, terras exoſa furentes
Deſerit atque hominum damnatum auertitur agmen.
Pax prima ante alias, niueos pulſata lacertos
Abſcondit galea victum caput, atque relicto
Orbe fugax Ditis petit implacabile regnum.
Huic comes it ſincera Fides, & crine ſoluto
Iuſtitia, ac mærens lacerâ Concordia pallâ.
At contra, ſedes Erebi quà rupta dehiſcit,
Emergit latè Ditis chorus, horrida Erinnys,
Et Bellona minax, facibúſque armata Megæra:
Letúmque, Inſidiaque, & lurida Mortis imago.
Quas inter Furor, abruptis ceu liber habenis
Sanguineum latè tollit caput, oráque mille
Vulneribus confoſſa cruentâ caßide velat.
Hæret detritus laua Mauortius vmbo,
Innumerabilibus telis grauis: atque flagranti
Stipite dextra minax terris incendia portat.
Sentit terra Deos, mutatáque ſidera pondus
Quæſiuere ſuum. namque omnis Regia cæli
In partes diducta ruit: primúmque Dione
Cæſaris acta ſui ducit. comes additur illi
Pallas, & ingentem quatiens Mauortius haſtam;
Magnáque cum Phœbo ſoror, & Cyllenia proles
Excipit, ac totis ſimilis Tyrinthius actis.
Infremuere tubæ, ac ſciſſo Diſcordia crine
Extulit ad Superos Stygium caput. huius in ore
Concretus ſanguis, contuſáque lumina flebant.

Stabant

Sidera, victa ſuis hærentia flumina ripis;
Nondum Cæſar erat: ſed magnam nixus in haſtam
Horrida ſecuris frangebat greſſibus arva.
Qualis Caucaſea decurrens arduus arce
Amphitryoniades; aut torvo Juppiter ore,
Quum ſe verticibus magni demiſit Olympi,
Et periturorum disjecit tela Gigantum.
Dum Cæſar tumidas iratus deprimit arces:
Interea volucer motis conterrita pennis
Fama volat, ſummique petit juga celſa Palatii:
Atque hoc Romano attonito fert omnia ſigna:
Jam claſſes fluitare mari, totaſque per Alpes
Fervere Germano perfuſas ſanguine turmas.
Arma, cruor, cædes, incendia, totaque bella
Ante oculos volitant. ergo pulſata tumultu
Pectora per dubias ſcinduntur territa cauſſas
Huic fuga per terras, illi magis unda probatur;
Et patria eſt Pontus jam tutior. eſt magis, arma
Qui tentata velit: fatiſque jubentibus actus,
Quantum quiſque timet, tantum fugit. ocyor ipſe
Hos inter motus populus, miſerabile viſu,
Quo mens icta jubet, deſerta ducitur urbe.
Gaudet Roma fuga, debellatique Quirites
Rumoris ſonitu mœrentia tecta relinquunt.
Ille manu trepida natos tenet: ille penates
Occultat gremio, deploratumque relinquit
Limen & abſentem votis interficit hoſtem.
Sunt qui conjugibus mœrentia pectora jungant,
Grandævoſque patres; oneriſque ignara juventus
Id, pro quo metuit, tantùm trahit. omnia ſecum
Hic vehit imprudens, prædamque in prælia ducit.
Ac velut ex alto quum magnus inhorruit Auſter,
Et pulſas evertit aquas, non arma miniſtris,
Non regimen prodeſt: ligat alter pondera pinus,
Alter tuta ſinu tranquillaque littora quærit:
Hic dat vela fugæ, Fortunæque omnia credit.

Quid

Quid tam parua queror? gemino cum Conſule Magnus,
Ille tremor Ponti, ſaui quoque terror Hydaſpis,
Et piratarum ſcopulus: modò quem ter ouantem
Iuppiter horruerat; quem fracto in gurgite Pontus,
Et veneratus erat ſubmiſſa Boſporus vnda,
Pro pudor! Imperij deſerto nomine fugit,
Vt Fortuna leuis Magni quoque terga videret.
Ergo tanta lues Diuûm quoque numina vidit:
Conſenſitque fuga cæli timor. ecce per orbem
Mitis turba Deûm, terras exoſa furentes
Deſerit atque hominum damnatum auertitur agmen.
Pax prima ante alias, niueos pulſata lacertos
Abſcondit galea victum caput, atque relicto
Orbe fugax Ditis petit implacabile regnum.
Huic comes it ſincera Fides, & crine ſoluto
Iuſtitia, ac mærens lacerâ Concordia pallâ.
At contra, ſedes Erebi quà rupta dehiſcit,
Emergit latè Ditis chorus, horrida Erinnys,
Et Bellona minax, facibúſque armata Megæra:
Letúmque, Inſidiaque, & lurida Mortis imago.
Quas inter Furor, abruptis ceu liber habenis
Sanguineum latè tollit caput, oráque mille
Vulneribus confoſſa cruentâ caſſide velat.
Hæret detritus laua Mauortius vmbo,
Innumerabilibus telis grauis: atque flagranti
Stipite dextra minax terris incendia portat.
Sentit terra Deos, mutatáque ſidera pondus
Quæſiuere ſuum. namque omnis Regia cæli
In partes diducta ruit: primúmque Dione
Cæſaris acta ſui ducit. comes additur illi
Pallas, & ingentem quatiens Mauortius haſtam;
Magnáque cum Phœbo ſoror, & Cyllenia proles
Excipit, ac totis ſimilis Tyrinthius actis.
Infremuere tubæ, ac ſciſſo Diſcordia crine
Extulit ad Superos Stygium caput. huius in ore
Concretus ſanguis, contuſáque lumina flebant.

Stabant

Sidera, victa ſuis hærentia flumina ripis;
Nondum Cæſar erat: ſed magnam nixus in haſtam
Horrida ſecuris frangebat greſſibus arva.
Qualis Caucaſea decurrens arduus arce
Amphitryoniades; aut toruo Juppiter ore,
Quum ſe verticibus magni demiſit Olympi,
Et periturorum disjecit tela Gigantum.
Dum Cæſar tumidas iratus deprimit arces:
Interea volucer motis conterrita pennis
Fama volat, ſummique petit juga celſa Palatî:
Atque hoc Romano attonito fert omnia ſigna:
Jam claſſes fluitare mari, totaſque per Alpes
Feruere Germano perfuſas ſanguine turmas.
Arma, cruor, cædes, incendia, totaque bella
Ante oculos volitant. ergo pulſata tumultu
Pectora per dubias ſcinduntur territa cauſſas
Huic fuga per terras, illi magnis unda probatur;
Et patria est Pontus jam tutior, est magis arma
Qui tentata velit: fatiſque jubentibus actus,
Quantum quiſque timet, tantum fugit. ocyor ipſe
Hos inter motus populus, miſerabile viſu,
Quo mens icta jubet, deſerta ducitur urbe.
Gaudet Roma fuga, debellatique Quirites
Rumoris ſonitu mœrentia tecta relinquunt.
Ille manu trepida natos tenet: ille penates
Occultat gremio, deploratumque relinquit
Limen & abſentem votis interficit hoſtem.
Sunt qui conjugibus mœrentia pectora jungant,
Grandævoſque patres; oneriſque ignara juventus
Id, pro quo metuit, tantùm trahit. omnia ſecum
Hic vehit imprudens, prædamque in prælia ducit.
Ac velut ex alto quum magnus inhorruit Auſter,
Et pulſas euertit aquas, non arma miniſtris,
Non regimen prodeſt: ligat alter pondera pinus,
Alter tuta ſinu tranquillaque littora quærit:
Hic dat vela fugæ, Fortunæque omnia credit.

Quid?

Quid tam parua queror? gemino cum Conſule Magnus,
Ille tremor Ponti, ſaui quoque terror Hydaſpis,
Et piratarum ſcopulus: modò quem ter ouantem
Iuppiter horruerat; quem fracto in gurgite Pontus,
Et veneratus erat ſubmiſſa Boſporus vnda,
Pro pudor! Imperij deſerto nomine fugit,
Vt Fortuna leuis Magni quoque terga videret.
Ergo tanta lues Diuûm quoque numina vidit:
Conſenſitque fuga cali timor. ecce per orbem
Mitis turba Deûm, terras exoſa furentes
Deſerit atque hominum damnatum auertitur agmen.
Pax prima ante alias, niueos pulſata lacertos
Abſcondit galea victum caput, atque relicto
Orbe fugax Ditis petit implacabile regnum.
Huic comes it ſincera Fides, & crine ſoluto
Iuſtitia, ac mœrens lacerâ Concordia pallâ.
At contra, ſedes Erebi quà rupta dehiſcit,
Emergit latè Ditis chorus, horrida Erinnys,
Et Bellona minax, facibúſque armata Megara:
Letúmque, Inſidiaque, & lurida Mortis imago.
Quas inter Furor, abruptis ceu liber habenis
Sanguineum latè tollit caput, oráque mille
Vulneribus confoſſa cruentâ caſſide velat.
Haret detritus laua Mauortius vmbo,
Innumerabilibus telis grauis: atque flagranti
Stipite dextra minax terris incendia portat.
Sentit terra Deos, mutatáque ſidera pondus
Quaſiuere ſuum. namque omnis Regia cali
In partes diducta ruit: primúmque Dione
Caſaris acta ſui ducit. comes additur illi
Pallas, & ingentem quatiens Mauortius haſtam;
Magnáque cum Phœbo ſoror, & Cyllenia proles
Excipit, ac totis ſimilis Tyrinthius actis.
Intremuere tuba, ac ſciſſo Diſcordia crine
Extulit ad Superos Stygium caput. huius in ore
Concretus ſanguis, contuſáque lumina flebant.

Stabant

Sidera, victa ſuis hærentia flumina ripis;
Nondum Cæſar erat: ſed magnam nixus in haſtam
Horrida ſecuris frangebat greſſibus arua.
Qualis Caucaſea decurrens arduus arce
Amphitryoniades; aut toruo Juppiter ore,
Quum ſe verticibus magni demiſit Olympi,
Et periturorum disjecit tela Gigantum.
Dum Cæſar tumidas iratus deprimit arces:
Interea volucer motis conterrita pennis
Fama volat, ſummique petit juga celſa Palatii:
Atque hoc Romano attonito fert omnia ſigna:
Jam claſſes fluitare mari, totaſque per Alpes
Feruere Germano perfuſas ſanguine turmas.
Arma, cruor, cædes, incendia, totaque bella
Ante oculos volitant. ergo pulſata tumultu
Pectora per dubias ſcinduntur territa cauſſas
Huic fuga per terras, illi magnis unda probatur;
Et patria eſt Pontus jam tutior, eſt magis arma
Qui tentata velit: fatiſque jubentibus actus,
Quantum quiſque timet, tantum fugit. ocyor ipſe
Hos inter motus populus, miſerabile viſu,
Quo mens icta jubet, deſerta ducitur urbe.
Gaudet Roma fuga, debellatique Quirites
Rumoris ſonitu mærentia tecta relinquunt.
Ille manu trepida natos tenet: ille penates
Occultat gremio, deploratumque relinquit
Limen & abſentem votis interficit hoſtem.
Sunt qui conjugibus mærentia pectora jungant,
Grandævoſque patres; oneriſque ignara juventus
Id, pro quo metuit, tantùm trahit. omnia ſecum
Hic vehit imprudens, prædamque in prælia ducit.
Ac velut ex alto quum magnus inhorruit Auſter,
Et pulſas euertit aquas, non arma miniſtris,
Non regimen prodèſt: ligat alter pondera pinus,
Alter tuta ſinu tranquillaque littora quærit:
Hic dat vela fugæ, Fortunæque omnia credit.

Quid

Quid tam parua queror? gemino cum Conſule Magnus,
Ille tremor Ponti, ſaui quoque terror Hydaſpis,
Et piratarum ſcopulus: modò quem ter ouantem
Iuppiter horruerat; quem fracto in gurgite Pontus,
Et veneratus erat ſubmiſſa Boſporus unda,
Pro pudor! Imperij deſerto nomine fugit,
Vt Fortuna leuis Magni quoque terga videret.
Ergo tanta lues Diuûm quoque numina vidit:
Conſenſitque fuga cæli timor. ecce per orbem
Mitis turba Deûm, terras exoſa furentes
Deſerit atque hominum damnatum auertitur agmen.
Pax prima ante alias, niueos pulſata lacertos
Abſcondit galea victum caput, atque relicto
Orbe fugax Ditis petit implacabile regnum.
Huic comes it ſincera Fides, & crine ſoluto
Iuſtitia, ac mœrens lacerâ Concordia pallâ.
At contra, ſedes Erebi quà rupta dehiſcit,
Emergit latè Ditis chorus, horrida Erinnys,
Et Bellona minax, facibúſque armata Megæra:
Letúmque, Inſidiæque, & lurida Mortis imago.
Quas inter Furor, abruptis ceu liber habenis
Sanguineum latè tollit caput, oráque mille
Vulneribus confoſſa cruentâ caſside velat.
Hæret detritus læua Mauortius vmbo,
Innumerabilibus telis grauis: atque flagranti
Stipite dextra minax terris incendia portat.
Sentit terra Deos, mutatáque ſidera pondus
Quæſiuere ſuum. namque omnis Regia cæli
In partes diducta ruit: primúmque Dione
Cæſaris acta ſui ducit. comes additur illi
Pallas, & ingentem quatiens Mauortius haſtam;
Magnáque cum Phœbo ſoror, & Cyllenia proles
Excipit, ac totis ſimilis Tyrinthius actis.
Infremuere tubæ, ac ſciſſo Diſcordia crine
Extulit ad Superos Stygium caput. huius in ore
Concretus ſanguis, contuſáque lumina flebant.

Stabant

Stabant ærati ſcabra rubigine dentes;
Tabo lingua fluens, obſeſſa draconibus ora,
Atque intertorto laceratam pectore veſtem
Sanguineam tremula quatiebat lampada dextra.
Hæc vt Cocyti tenebras, & Tartara liquit,
Alta petit gradiens juga nobilis Appennini,
Vnde omnes terras, atque omnia littora poſſet
Aſpicere, ac toto fluitantes orbe cateruas:
Atque has erumpit furibundo pectore voces:
Sumite nunc gentes accenſis mentibus arma;
Sumite, & in medias immittite lampadas vrbes.
Vincetur quicunque latet: non femina ceſſet,
Non puer, aut æuo iam deſolata ſenectus.
Ipſa tremat Tellus, lacerataque tecta rebellent.
Tu legem, Marcelle tene: tu concute plebem
Curio, tu fortem ne ſupprime Lentule Martem.
Quid porrò tu Diue tuis cunctaris in armis?
Non frangis portas? non muris oppida ſoluis,
Theſauróſque rapis: neſcis tu Magne tueri
Romanas acies? Epidauria mœnia quære,
Theſſalicóſque ſinus humano ſanguine tinge.
Factum eſt in terris, quicquid Diſcordia iuſsit.

SVPPLE.

SVPPLEMENTVM LVCANI

LIBRI SEPTEM.

Authore

THOMA MAIO

ANGLO.

SVPPLEMENTVM LVCANI,

LIBER PRIMVS.

ARGVMENTVM.

Rex Ptolemæus à Cæſare dimiſſus bellum parat. Oraculum Serapidis. Ptolemæi mors.

PERDIDERANT Freta ſæua minas, & ab æquore tutus,
Tutus ab inſidiis imbellibus, & ſceleratâ
Ægypti rabie conſedit littore Cæſar;
Vindictam ſpirans, tantáque efferbuit ira,
Quantam non Phariȷ potuit reſtinguere regni
Exitium. iuſta eſt belli data cauſa gerendi:
Sed pudor, & magnam premit indignatio mentem
Bella dari tam iuſta, aut mollem audere Canobum
Cæſareas iras, infeſtáque tela mereri,

Quæ

Qua vix armipotens eſt auſa laceſſere Roma;
Nec damno tantas iras leniore luiſſet
Quam libertatis jactura, & funere Magni,
Quod tamen incolumis per tanta pericula Cæſar
Euaſit, Superis poteras ignoſcere, Roma:
Si ſola Ægyptus redimiua vulnera dextra
Et ſæuos poſthac gladios ſenſiſſet fuiſſet.
Inferias tibi, Magne, pias hæc bella dediſſent
Et gratas Latio. Phariâ de clade triumphum
Victori placida donâſſet fronte Senatus,
Templa coronaſſet votis, plauſúque ſuperbum
Spectaſſet læto currum Romana iuuentus.
Hac patria forſan victoria conciliaſſet
Cæſaris arma ſua, ni dira ſequentia bella,
Ni Libyca clades, & triſtis funera Mundæ
Victrices alio fœdaſſent crimine dextras.
At Nili ſcelerata cohors, quæ ſceptra dediſſet
Regina Arſinoë, ſubitò mutata rebellat,
Fœmineum Imperium, faſtúſque exoſa ſuperbos
Eunuchi Ganymedis, & implet caſtra tumultu.
Nec pauidum murmur; conſenſu audacia creuit,
Tantáque turba metu pœnarum ſoluit ab omni.
Nec mora: Delecti ad Tentoria Cæſaris ibant
Inuita Arſinoë, pacem Regémque petentes,
Et delictorum veniam, dirúmque Photinum
Vt ſcelerum authorem, & ſæuum execrantur Achillam,
Qui facinus merita iam tandem morte luiſſent.
Auſonius Ductor, quamuis iam feruidus ira,
Pacem optans, Phariáque timens regione teneri
Dum procul Æmathia coëant fragmenta ruinæ,
Dum, quas diſperſit clades Pharſalica, rurſus
Iungantur vires, & caſtra hoſtilia creſcant,
Caſtigat primò dictis; mox fronte ſerena
Dat veniam precibus; nec tanta Cæſaris iræ
Dignatur viles populos, impendere totos
Irarum fluctus cupiens ciuilibus armis.

Nil

Nil niſi Romani Imperij patriaque ruinas
Aut ſcelera eſſe ſuis aut digna pericula fatis
Credit, & imbellem Ptolemaum in regna remittit.
Quid tandem, miſerande puer, tibi proderit iſta
Libertas, quam morte lues, regníque ruina?
Tutior ab longe cuſtodia Caſaris eſſet
Quam data libertas; nec cum captiuus agebas
Eſſe nocens poteras. te ſaui Caſaris ira
Liberat vt fieres. Pharia nam nouerat aula
Perfidiam, moréſque tuos, tua crimina ſperans
Vt mox iuſta cadas Cleopatra victima regno;
Cuius adulterij pretium Nilotica ſceptra
Donabit Caſar, dulcîque impendet amori.
Nec Latium verſuta Ducem ſpes iſta fefellit.
Namque infelicem Ptolemaum in regna remiſſum
(Siue Ægyptiaca fuit inconſtantia gentis,
Seu Regis vitium) confeſtim obliuio cepit
Et dextra fideique data; noua bella parabat
Conſiliis prauis, & ſpe deluſus inani,
Inque ſuam accelerat properantia fata ruinam.
Et ne ſubſidiis accreſcant caſtra marinis
Caſarea, inſtructam diſponit in aquora claſſem.
Quà leuis Ægypto diſterminat vnda Canobum.
Inceptum viſa eſt primum Fortuna iuuare.
Incidit in claſſem hanc ſociis diuiſa carinis
Caſaris vna ratis, qua fortem Euphranora vexit:
Hanc omni Pharia puppes ſtatione ſoluta
Circumeunt. periit numeris oppreſſa Triremis.
Regius interea per Deltam Exercitus ibat
Terreſtris, multaſque via muniuerat arces.
Iam belli molem pulcherrima Delta tenebat,
Delta Ægyptiaci decus atque opulentia regni;
Per cuius virides ſinuato gurgite campos
Huc illuc ludit Nilus, gyriſque recurrens
Nunc ambit, nunc implicitis interſecat vndis.

Pinguia

Pinguia culta ſuis, & nigra ditat arena.
Huic nomen terræ dat littera Delta triformis.
Oceano Boreale latus defenditur, in quem
Infundit ſeſe ſepteno gurgite Nilus.
Quæ reſtant latera inde duo, duo brachia Nili
Vltima conſtituunt. hac inter brachia, quinque
In mare gurgitibus per Deltam voluitur amnis.
Magnus ab Æthiopum campis nigrantibus amnis
Voluitur, atque vno longè decurrit in alueo
Vſque ad planitiem, qua ſurgit maxima Memphis
Pyramidum aggeribus totum celebrata per orbem.
Indulſit nimium faciles telluris opima
Fertilitas fruges populo, nimiúmque pepercit
Agricolæ manibus, tanti jactura laboris
Vt fieri poſſit; moles vt vulgus inanes,
Vanáque Pyramidum miracla ſtupeſceret Orbis.
Tot potuere manus ſteriles invertere glebas:
Emendare ſolum, muris circundare terras,
Et tanto imbellem munimine cingere gentem,
Vt non incurſum populi timuiſſet Eoi,
Non Perſarum acies, pharetratáque robora Suſa,
Nec Macedûm arata ceſſiſſet præda Phalangi
Fertilis Ægyptus; ſed inexpugnabilis armis,
Atque ſui iuris ſeclum manſiſſet in omne.
Voluitur à Memphi partito gurgite Nilus,
Extremóque Eurum verſus ferit æquora cornu
Ad Peluſiacas arces; at gurgite mollis
Alluit Occiduo littus portúmque Canobi.
Huic dedit antiquum Menelai Nauita nomen.
Littore (ſi famæ credas) tumulatus in iſto,
Cum Phariis iuſtus tenuit diademata regni
Proteus. eripuit Paridi caſtiſſimus ille
Tindarida, & nullo vitiatam crimine ſeruans
Poſt-

Poſt Trojam exciſam ferro flammiſque marito
Reddidit. hæc tellus inter duo flumina Delta eſt
Diues opum, diues pecorum, latiſque colonum
Frugibus exaturans, atque vrbibus inclyta magnis.
Quid Butum, Butiue lacum, quo gentibus olim
Niliacis reſponſa dabat Phœbeïa mater:
Quid ſauam hoſpitibus memorem Buſiridis vrbem,
Funeſtaſque aras? teve Vrbs pulcherrima, nomen
Cui Venus ipſa dedit? vel te delubra Mineruæ
Alta tenens Saïs, quam rex Pſammiticus olim
Condidit? antiqua iuxta ſtant mœnia Mendes,
Qua Deus Arcadia Pan paſtoralis in vrbe
Relligione patrum colitur. cum matribus illic
(Vt perhibent) capri coïere, & ſemine miſto
Fœdauere vteros. olim ſic ille creatus,
Qui pueri nimio Cypariſſi ardebat amore.
Ante tamen quam rex Ptolemæus ab vrbe Canobo
Per Deltam tranſire parat, (nam nota Canobo
Templa Serapis habet) ſcrutari oracula diuum,
Et belli caſus cupit explorare futuros.
Hic Deus alta tenens molli delubra Canobo,
Quem ſerpentina Nilotica terra figura
Viciniqué colunt, non voce oracula reddit,
Corniger vt Libycis colitur qui Syrtibus Ammon;
Non eſuve, fameve, velut Memphiticus Apis,
Certa boni, fative mali præſagia pandit;
Nec Phœbo ſimilis Cyrrhæo, Virginis implet
Concuſſos artus miſeræ, quam pœna recepti
Numinis, aut pretium mors immatura ſequatur;
Erudit at placide humanam per ſomnia mentem,
Nocturnáque quiete docet; nullóque labore
Hic tantum parta eſt pretioſa ſcientia, nullo
Excutitur ſtudio verum. mortalia corda
Tunc Deus iſte docet, cum ſunt minus apta doceri
Cum nullum obſequium præſtant, meritíſque fatentur

Nil

Nil ſeſe debere ſuis; tunc recta ſcientes
Cum nil ſcire valent. non illo tempore ſenſus
Humanos forſan dignatur numen inire,
Cum proprijs poſſunt per ſe diſcurſibus uti,
Ne forte humana ratio diuina coiret.

Iamque Sacerdotes Regem in penetralia templi
Duxerunt. Tyrio reſplendens ſanguine & auro
Stratus erat lectus, quo tu, Ptolemae, recumbens
Fatidici infelix raptas praſagia ſomni.
Sacratos intrant templi ſola illa receſſus
Somnia, quæ Deus ipſe creat; nam catera cuncta,
Quæ vel temperies varias, varioſve ſequuntur
Corporis humores, vel quæ repetita diei
Aut ſtudia, aut curæ finxerunt ſomnia, templo
Exteriore volant multas imitantia formas.
Illic præ reliquis fuſcam exhilarantia noctem
Formoſa ſpecie, roſeiſque volantia pennis
Sanguinea apparent, templique in margine ludunt.
His quoque de Veneris campo, placidóque vireto
Mille pharetrati fratres, gens mollis Amorum
Occurrunt noctu, & templo conſortia jungunt.
Illic flammatis alis, vel fulguris inſtar
Nocturnæve facis, per ſumma cacumina templi
Somnia de flaua naſcentia bile, volatu
Irato ſtrepitant; tanquam hoſtem quærere ſemper
Audacem, & ſæuas aſſueta laceſſere pugnas;
Excelſoque parant cælum ſuperare volatu.
At contra timidè tenebroſa per atria templi
Quæ nigra de bile fluunt, demiſsius ibant,
Nocturnæque vt aues ſtrident feralibus alis,
Inter buſta volant, & fædis ſola ſepulchris
Inuitant Stygios mœſta ad conſortia Manes.
Illic per poſtes, albatáque mœnia templi
Ignauo inceſſu, tardæ teſtudinis inſtar,
Somnia, quæ pituita creat, trepidantia ſerpunt;
Ne ſi forte cadant, liquidis mergantur in vndis;

Nam

Nam ſemper vana falluntur imagine lymphæ.
Hæc inter volitant imitantia mille figuris
Quicquid agunt homines paſſim; totidémque feruntur
Quot patitur magnus diuerſa negotia Mundus,
Aut objecta tenet. cedunt hæc ſomnia cuncta
Diuinis, quæ dat Numen, longéque remota
Non audent templi ſacros intrare receſſus.
Nocte ferè media Ptolemæi pectora ſomnus
Vicerat optatus, cùm iam diuina Serapis
Somnia, mutandum Ægypti narrantia regnum,
Miſerat. inceſſu tardo delubra petebat
Bos niger ingenti ſpecie; geminiſque micabat
Pelle inſignitus ſtellis; quarum altera tergo,
Altera fronte fuit media. lugubre videtur
Mugire, atque oculis lacrumas effundere nigris,
Confectus macie, tanquam qui pabula nulla
Guſtaſſet mærens. poſt majeſtate decora
Incedit, quamuis pullato fæmina cultu
Turrigero laceros effundens vertice crines,
Atque catenatos tendens poſt terga lacertos.
Tum, velut inferni plorarent carcere Manes,
Erupit ſubito tumulis lacrumabile murmur
Ex imis, ſcindi regalia Mauſolea
Vidit, & erupto Ptolemæum exire ſepulchro
Lagæum primò, reliquos hunc ordine reges
Ponè ſequi, miſera crudelia fata gementes.
His verò attonitus viſis Ptolemæus (ab omni
Nam gelidus trepido manauit corpore ſudor)
Excuſſo ſomnò templum circumſpicit omne,
Talia Diuorum quærens oſtenta; ſed illa
Quæ vidit, clauſis, oculis non vidit apertis.
Iamque ſacerdotes veniunt, & ſomnia Regis
Audita horrentes, hinc lamentabile fatum,
Atque propinquantem regni dixere ruinam
Niliacè. tum Diis patriis luſtrantur, & aras

Incendunt

Incendunt votis. ſed Dij propiore ruina
Te, Ptolemae, prement. caſus, miſerande, futuros
Dum patria narrat, celat tua fata Serapis.
Interea valido Mithridates agmine nuper
Per Cilicum populos Syriaque extrema coacto,
Ad Peluſiacam properans peruenerat arcem,
Qua viridem Ægyptum Syria diſterminat aruis.
Nam tota Ægyptus clauſtris munita duobus
Nititur; acceſſum prohibens arx iſta pedeſtrem,
Vt Pharos æquoreum. tanti ſunt mœnia regni.
Sed non egregium omnino Peluſia tardant
Clauſtra ducem. vna dies arcémque expugnat & vrbem.
Inde rapit celeri Mithridates agmine curſum,
Et ſe Cæſareis properat conjungere caſtris.
Hoc metuens equitum præmiſerat agmina turmis
Obuia Cæſareis Ptolemæus; dum ſibi caſtra
Colle locat celſo, latè qui deſpicit omnem
Planitiem, Ægyptus quà terram effuſa patentem
Explicat. Eſt proprio Mons vndique robore tutus:
Difficilem declive ſolum, præruptáque ſaxa
Vna parte dabant aſcenſum: tuta palude
Pars alia eſt: rapido pars tertia cingitur amne.
Sola anguſta aditus ad montem præbuit Iſthmos.
Sed non caſtrorum tanto munimine tutum
Se ſatis eſſe ratus, procul illo arcere parabat
Cæſaris occurſum; pontes, aditúſque remotos
Milite cuſtodit præmiſſo, & diſſita longe
Flumina nequicquam (infelix) defendere tentat.
Nam neque Romanis animis fiducia ceſſit
Contra hoſtes, contráque locos pugnare paratis:
Virtutem Pharia nec ſuſtinuere caterua
Auſoniam. Cedunt ripis, & terga per agros
Præcipites dantes victoribus omnia linquunt.

Contectam

Conteſtam vidit caſtris Ptolemaus ab altis
Corporibus terram , rubefactáque cade ſuorum
Prata quibus ſteterant, proprij praſagia fati
Triſtia concipiens animo ; dum caſtra petentes
Quos fuga ſeruauit pauci, non viribus augent
Auxilióve ſuos , implent ſed cuncta timore.
Quorum victores fugientia terga ſecuti
Inſtabant ; acríque ad Regia caſtra tumultu
Perueniunt ; qua iam Caſar conamine toto,
Dum fortuna calet , dúmque omnia plena timore ,
Impiger aggreditur ; nec adhuc victoria certa
Eſſe videbatur , Pharij dum caſtra tenebant.
Ite viri , dixit , bellóque imponite finem.
Virtutis pretium , mercedem ſanguinis , auro
Argentóque referta tenent tentoria Regis ;
Niliacas gemmas , Erythrao è littore conchas,
Totque ſimul Procerum congeſtas vndique gazas,
Qua vobis debentur , ait , nunc ſumere reſtat,
Et rapere à victis. Nec pradam quarere tantam
Segnis erat miles ; paruam primo occupat Iſthmon.
(Sola aditum huc prabens disjungit ab amne paludem)
Illam pracipuè pubes Ægyptia ſeruat.
Illic concurrunt , oritúrque miſerrima cades.
Hos formido ingens , & ſi vincantur in armis
Deſperata ſalus : prada ſpes excitat illos.
Illic immenſa rabie decernitur ; amnis
Atque palus multo fadantur vtrinque cruore,
Semianiméſque artus , & ſaucia corpora voluunt ;
Qua gemino pereunt fato. dúmque hoſtibus hoſtes
Conſeruere manus , alternáque brachia nexu

Robuſto tenuere, cadunt in flumina juncti;
Nec furioſa illic linquunt certamina; pugna
Contendunt ambo collapſi flumine vana;
Nam victum Stygias ſequitur cito victor ad umbras.

Dumque omnes illa caſtrorum parte feroces
Concurrere manus Pharia; celſum undique Cæſar
Contemplans montem, prærupta parte videbat
(Qua miſeris eſt collis inexpugnabilis eſſe
Niliacis viſus) nullo cuſtode teneri;
Confeſtimque leues illuc jubet ire cateruas
Quas Carſulenus duxit. nec dura videntur
Hæc mandata Ducis; ſcandunt acclivia ſaxa,
Præcipitémque locum capiunt. mors opprimit inde
Niliacos, poterat minimo unde labore repelli.
Iam Carſulenus per collem aſcenderat audax,
Cúmque leui intrarat Ptolemæi caſtra cohorte.
Attoniti fugiunt cuſtodes; caſtra tumultu
Implentur; ſubitis perculſi caſibus omnes
Huc illuc miſeri diſcurrunt; quidve relinquant,
Quidve petant capti non norunt. Cæſariani
(Dum trepidant intus, dum conficit omnia terror)
Acriter inſtantes irrumpunt undique caſtris.
Implorat fruſtra veniam gens victa; furentes
Nec tenuit Cæſar gladios; mactare nocentes
Imperat, inuiſóque orbem purgare cruore.
Pars turba miſeræ Latiis nutrita ſub armis,
Et de Romuleis legionibus ante fuiſſet.
Hos olim è Syria duxit Gabinius audax
Exulis auxilio regis, bellóque peracto
Pila ſatellitio Phario Romana reliquit.
Tempore torpuerant vires, luxúque Canobi
Cæperunt fracti veteres dediſcere ritus,
Atque Ægyptiacos paulatim aſſumere mores.

Non

Non procul à caſtris fugiens conſpexit in vndis
Rex miſer, haud magno pendentem à fune carinam;
Et cito conſcendens, comites de littore juſſit
Soluere, purpureos humeris dejecit amictus,
Ne noſci fugiens poterat: ſed dura ſalutem
Fata negant; miſero detracta inſignia ſolum
Hoc Ptolomae dabant, vt vilior vmbra jaceres.
Namque hanc de caſtris Ægyptia turba carinam
Aſſequitur fugiens, properántque aſcendere cuncti.
Cæſarei vrgebant gladij poſt terga; fugaſſet
Iam timor officium: pauidis reuerentia nulla
Regis erat, nimio dum pondere victa carina
Deficit, & rapidis Ptolemaus mergitur vndis.
Plebeio extinctus fato, gelidóque ſepultus
Rex, Ægypte, tuus Nilo jacet, vltima tanta
Et miſeranda domus ſoboles. non Mauſoleis
Excelſis habitant Manes, non Regia templis
Condita, marmoreis aut montibus oſſa quieſcunt
Lagaa de more domus, quæ funera luxu,
Diuitiíſque ſolet nimiis violare ſepulchra.
Quam breue crudeles regnum Ptolemae dederunt
Dij tibi! non aliter Pharium diadema gerebas
Hoſtia quàm triſtem geſtat moritura coronam.
Sed breuiora tamen ſi Dij tibi regna dediſſent,
Ad Styga veniſſes felicior vmbra, priuſquam
Sanguine Niliacas perfudit Magnus arenas,
Depulſo qui ſceptra tuo dedit ante parenti,
Te nunc occiſi, rex ingratiſſime, Magni
Manibus inferias Cæſar (quem demeruiſſe
Crimine ſperaſti) mittit; Generique perempti
Ne poßit debere nefas, vlciſcitur ipſe,
Inque tua titulum pietatis cæde requirit.

Pelleam tendens victor iam Cæſar ad vrbem,
Ne Ducis aduentum tanti, iuſtáſque timeret
Iras Victoris ſibi conſcia turba rebellis,
Præmittit veniam cunctis, trepidantia ſoluens
Corda metu; leges populo, proauitáque iura
Se conceſſurum affirmans, & debita ſtirpi
Lagææ dudum Pharij diademata regni.

SVPPLEMENTVM LVCANI,

LIBER SECVNDVS.

ARGVMENTVM.

Cæſar amore Cleopatræ captus in Ægypto moratur, dum L. Scipio cum Rege Iuba bellum in Africa renouant. Cæſar Pharnacem vincit.

SPLENDIDA Pellæam celebrant iam feſta per urbem,
Et Ducis Auſonij laudes ad ſidera tollunt
Seruati Ciues (dum paſſim altaria fumant)
Votáque Diis ſoluunt. neſcis, gens impia, neſcis
Cui cauſa hanc debes veniam, patriaque ſalutem.
Non hanc ſemideiue Canes, aut barbara præſtant
Numina, queis ritu perſoluis vota profano;

Nec Ducis inflectunt animum fulgentia tecta,
Non veterum monumenta Ducum, non templa Deorum,
Nec Macedûm cineres Regis, quos Cæſar adorat
Plus æris templíſque tuis: ſed inania ſacra,
Infirmóſque Deos facie Cleopatra potente
Protegit, & ſtupro redimit Memphitica ſceptra.
Nec viſum eſt æquum Cæleſtibus, vt meliori
Deberent cauſa tam turpia regna ſalutem.
Iamque ſui Pharias regnans Cleopatra per vrbes
Authorem fati regali ſplendida cultu
Excipit, & magno celebrat conuiuia luxu.
Atria fulgebant tali laqueata paratu
Qualem magna ſolent, ſed iam ruitura, ſtudere
Regna, quibus veteres, quas longa potentia fecit,
Oſtentantur opes, vitiis alimenta futuris.
Sed non diuitiæ, non auro fulua ſupellex,
Gemmative tori paßim, pictive tapetes
Cæſareos paſcunt oculos, nec talia curat,
Dum prope ſidereo cunctis ſplendoribus ore
Præradiat, vultúque mouet Cleopatra ſuperbo.
Hanc videt, huic oculis & pectore totus inhæret;
Quoque magis cernit, magis ardet; cætera viſu
Splendida quæ primo, ſordent obiecta ſecundo:
Fœmineus decor augetur, creſcitque reuiſus.
Purpureas ſtupet ille comas, & candida colla,
Queis gemmis lux maior ineſt. abſcondere formam
Diuitiæ eximiam, non exornare videntur;
Quamuis non deſunt Erythræo è littore gemmæ,
Non ſpolia Eoi Gangis, non quicquid in vndis
Voluitur Aſſyriis, aut diues mittit Hydaſpes;
Non Arabum ex petris viridi ſplendore Smaragdus,
Nec lapis auratus, quem dat Mareotica tellus.
Sidereis Adamas radiis hebetatur ocelli,

Quoque

Quoque minus lucet, forma magis auget honorem.
Sapphirum pulchro pendentem pectore vincunt
Cærula venarum violaria; labra Rubinus
Non roſea æquaret, niſi primo victa fuiſſet,
Et pudor augeret quem dat Natura ruborem.
Auſonius Ductor jamdudum ſaucius, ignem
Concipit inde nouum, nimióque accenditur æſtu;
Nec placidam celare ſtudet, ſed paſcere flammam;
Quænam (inquit) noſtris obſtare potentia votis,
Aut quæ fama poteſt? quid ſic duriſſima virtus
Oppugnata ageret? facies abſolueret iſta
Iudice raptorem cælo, nam talia quondam
Stupra Deis ſummis celebres tribuere poëtæ,
Æthere qui toties poſuere Tonantis amicas,
Et formâ eximias fecere Heroïdas aſtra.
Temporibus ſi viſa illis Cleopatra fuiſſet,
Non coma Niliaca Berenices aurea cælo
Fulſiſſet, pulchra nec Pleiades aſtra fuiſſent;
Non ſtupri pretium radiantia plauſtra tuliſſet
Calliſto, aut Bacchi conjux formoſa coronam,
Donec partem aliquam Cleopatra ſtella sereni
Nobilitare Poli certam dignata fuiſſet.
Iupiter exemplum mihi ſit, quem ſæpe coëgit
Sæuus amor magno furtim deſcendere cælo:
Vel potius noſtra abſoluant delicta Tonantem,
Cæſereúmque Ioui veniam det nomen amoris.
Ne, Cæſar, tua vota time: non peruigil iſta
Heſperidum Serpens fulgentia poma tuetur,
Nec nimio forma eſt hæc cuſtodita pudore.
Sed puerilis Amor, vaníque Cupidinis ignes,
Pectora qui ſtimu'are ſolent innoxia vulgi,
Paſtoréſque rudes vrunt, ruríſque puellas,
Non tibi rem peragunt, Cæſar; nec cauſa domare

Vulgaris potuit Regina corda ſuperba;
Formoſámve tuis Cleopatram amplexibus offert
Dulcis amor Veneris: ſed regni inſana Cupido,
Majeſtas, nimiiſque optata potentia votis.
Hic amor affectus alios Ptolemaidis omnes
Pectore ſuſtulerat. penitus ſi nullus ineſſet
Venarum calor, aut artus depaſceret ignis,
Laſciuos tamen amplexus in Caſaris iſſet
Frigida, & Ambitio ſoluiſſet tanta pudorem.
Quæ te cauſa fidem, Cæſar, violare coëgit,
Viſceráque in patria ſceleratos impulit enſes
Æmathios Latio perfundens ſanguine campos,
Illa pudicitiam Regina in pectore vicit,
Proſtituítque tibi. nec quiſquam Cæſaris altos
Suſpiciat poſthac animos, cum ſpiritus idem
Fæmineum impellit pectus. qua Cæſar, eadem
Ambitione nocens facta eſt Cleopatra, fidelis
Nec manet hic ciuis, nec conjux illa pudica.
Ne tamen illicito Cæſar videatur amori,
Non patria viciſſe ſua, (nam Ægyptia tellus
Victa licet, nondum Latia eſt prouincia facta,
Sed ſceptro ſubjecta manet) veritúſque rebellem
Niliacum ſubito populum, ſi regna teneret
Fæmina, dum ſtirpis Lagææ maſcula proles
Viuat adhuc, puerum Ptolemæum luſtra videntem
Vix bina, Arſinoës, quam duxerat ante, ſororis
Conjugio avulſum Cleopatra jungit, & illum
Immaturum annis Phario diademate cingit.
Hunc vocat Ægyptus Regem, Cleopatra maritum;
Defunctíque locum fratris ſupplere videtur
Conjugio & regno. quid præter nomina vana

Conjugij,

Conjugij, regnique, puer miſerande, tenebis?
Quid præter titulos, thalamum dum Cæſar adulter
Poſſidet, & regnum conjux Cleopatra gubernat?
Nec riualis adhuc fieri puerilibus annis
Cæſareive potes thalami, regnive ſororis.
Sed tenerâ poteris felix ætate videri,
Quâ non inceſti cognoſces gaudia lecti,
Obſcœnóque carens fructu, noxáque carebis.
Conjugium innocuum: magis hoc eſt, quò minus aptum;
Conjugis inceſti ſine crimine nomen habebis,
Et ſine curarum retinebis pondere regnum.
Humenti Nox atra polos inuoluerat umbrâ,
Inque vicem Phœbi redeuntia ſidera cæli
Ornârant variè faciem, cum captus amore
Illicito Ductor Latius, vinóque ſolutus,
Dulcibus indulget votis, tandémque cupito
Regina fruitur thalamo, pulcherrima lecti
Gaudia degustans. tantum ſuadere poteſtas,
Denique, & illuſtris geſtarum gloria rerum
Fœminea poterant menti. nec crimen ineſſe
Concubitu nimium tali, Cleopatra, putabunt
Qui Ptolemæorum thalamos, conſuetáque iura,
Inceſtâ nouere domus; fratrémque ſorori
Conjugio junctum, ſacra ſub nomine tædæ.
Majus adulterio delictum; turpius iſſet
(Quis credit?) iuſti ad thalamos Cleopatra mariti;
Vtque minus lecto peccaret, adultera facta eſt.
Pœna tamen ſequitur; furtiui pignus amoris,
Cæſario infelix, fatis generatus iniquis
Cæſaris Auguſti cadet olim victima ferro,
Cæſareos triſtans cognata cæde Penates.

Tempora dum Phario Ductor dependit amori
Auſonius, Libycis iterum fragmenta ruinæ
Theſſalicæ terris coeunt, quæ magnus agebat
Scipio dux belli. cum quo (iam Cæſaris hoſtis,
Quamuis ille truces toties ſub Cæſare Gallos
Strauiſſet) fortis ſtabat Labienus in armis.
Hic ſanctus Cato priuatâ non concitus irâ,
Sed patriæ imperium, & communia ſigna ſecutus
Militat; iniuſtis hic ſtat Petreius in armis,
Oblitus fidei, terris quem Cæſar Iberis
Donâſſet vitâ; & Varus, cui ceſſerat omnis
Africa, Romanis quæ tum ſub faſcibus eſſet,
Quam ditione potens olim Carthago tenebat.
Delectas Libye turmas, & Punica ſecum
Agmina ducebat Varus, fallacia corda,
Membra leues: rubris induti veſtibus ibant
Vt fuſum in bello hac celarent arte cruorem.
Sub Varo populos ſitientibus arida venis
Cyrene Barcéque ſuos ad prælia mittunt,
Quaque Afris Siculos permiſcuit Aea colonos.
Tabraca bellantes Tyrio de ſanguine turmas
Mittit, & antiquâ Phœnicum ſtirpe creatos
Dat populos Lybicis dilectus regibus Hippo;
Atque Vtica, & tanto Tapſus poſt inclyta bello.
Aduenit his Libyco regum Iuba maximus orbe,
Qui iam Cæſareâ latum de clade triumphum
Duxerat; infelix cecidit cum Curio fraude
Deceptus. domino imperium non latius vlli
Contigit. Occiduo de cardine terminat Atlas:
Parte alia Thera, & confinis Syrtibus Ammon.
Vndique diuerſæ gentes, populique remoti
Conueniunt ad ſigna Iubæ. fulgentia ſigna
Medorum antiqua Mauri de ſtirpe tulerunt.
Atque inopes, qui cum mundo commercia ſolis

Naufragiis Naſamones habent. Garamantes iniquo
Sub cælo poſiti, ſteriles qui ſemper arenas
Squallidáque arua tenent ſolis fœcunda venenis.
Cumque his Marmaridæ medicas egere cateruas,
Serpentum morſus cantu curare parati.
Audaces Numidæ, & frænorum neſcia turba
Maſſyli, leuibus norunt qui flectere virgis
Ora ferocis equi; gregibúſque aſſueta ferarum
Gens Getula viros mittit, qui comminus iras
Indomitorum auſi ſunt irritare leonum.
Autololéſque vagi, pedibus qui vincere curſum
Venatoris equi celerem, ceruique fugacis
Aſſueti; atque Mibæ vicino Sole peruſti,
Qui ferrum infamant, ſceleratáque tela venenis;
Et membra hirſuta capri qui pelle teguntur:
Cyniphij venere Macæ; fortíſque juuentus
Quam Vaga, quamque Vzzita dabat, quam regia Zama;
Nutriuit, vexilla Iubæ comitantur euntis.
Scipiadæ, Latiíſque Aquilis hæc agmina jungit
Rex Iuba; jamque actis intendunt viribus omnem
(Cum primum Zephyro putris ſe gleba reſoluit)
In Latium belli caſum transferre futuri.
Sed celer in cunctis, ſempérque inferre ſuëtus
Nunquam bella pati Cæſar, mox irrita fecit
Hæc decreta Ducum, bellúmque huc attulit omne.
Heu nimium cito Marmaricis cernetis in oris,
Quem vos Heſpèria ſtatuiſtis quærere terra.
Dulcibus interea illecebris, luxúque Canobi,
Captus, & afflatus fallente Cupidine Cæſar,
Laſciuas ducit Veneris ſub numine noctes,
Oblitus Libyæ tantas coaleſcere vires,
Fortunámque ſuam, & ſurgentia regna morantes.
Talibus illecebris, & molli fractus amore.

Formoſa

Formoſa Oechalidos Regina dicitur olim
Maximus Alcides, humeros non fulua leonis
Terga Cleonæi velant, nodoſáve fortem
Claua armat dextram; domitores mille laborum
Deſidia incipiunt duri torpere lacerti.
Nec iam vindicibus pacati viribus orbis
Terrentur Reges: ſed plus Iunonis iniquæ
Spes ſauas facie formoſa fœmina iuuit,
Quam poterant ferrata acies, aut omnia terræ,
Aëris, Oceaníque, & Ditis monſtra profundi.
Sed longo Fortuna Ducem torpere veterno
Non patitur tantum, medio nec Cæſaris acta
Deficere in curſu; ſiue accelerare ruinam
Romanam cupit inconſtans, exoſa potentem
Iam populum, & vires nimias quas fecerat ipſa:
Siue Deam puduit, leges venerandáque iura
Cæſaris ignaua ſolum debere ſalutem
Deſidia, & potius ſtatuiſſet perdere Marte
Quam ſic ſeruare; vt bellum, quod ſtruxerat olim,
Deſtrueret rurſum Imperij faſtigia tanti:
Nec plus res Latias facie Cleopatra nocente
Quam gladij vltores, & Theſſala caſtra iuuarent.
Non tamen à Phariis primo ciuilia bella
Deliciis traxere Ducem, tantumve ſoporem
Excuſſere tuba Latia. rex debilis illum
Et cito caſurus Pharnaces excitat, vt non
Ipſe ruat ſolus: ſed ſecum nobilioris
Fata trahat populi. ſic cum Leo magnus apertis
Dormiuit campis, paſſim formidine nulla
Illaſi carpſere greges ſua pabula; paruus
Forte culex ſtimulis audacibus ora leonis

Cum pupugit, ſomno excuſſo fera nobilis ira
Infrendens magna, poſtquam protriuerit hoſtem
Exiguum, nondum vindictam nactus, in omnem
Proſiluit campum, graſſataque ſanguine multo
Strauit equos, ſtrauit tauros, armentáque tota
Exigui culicis temeraria facta luerunt.
Munere Pompeij Pharnaces impius olim
Cimmerium, & pretium ſceleris, diadema recepit.
Natus erat magno Ponti Mithridate, potentis
Qui populis Aſiæ quondam, Graiíſque ſubactis
Æmula Romanis per terras arma gerebat.
Qui victus tandem, & Pompeij viribus omnè
Exutus regno, nati impietate nefandi
Proditus eſt, ceciditque minor ſit gloria Magno.
Pharnacem nimia nunc ambitione tumentem,
Cum paribus dudum ſignis concurrere ſigna
Romanáſque acies, & tanta robora gentis
In ſe ciuili nouit conuerſa furore,
Quærendi regnum pepulit ſpes vana paternum.
Quem fallax primo iuuit Fortuna, futuris
Deceptura malis; Vrbíſque ad mœnia magna,
Quam debellati Mithridatis ſtruxerat olim
Pompeius monumentum ingens, deuicit iniquis
Te, Domiti infelix, fatis; ad nota tulerunt
Mœnia barbarici Romana piacula Manes.
Lucida iam nouies repararat cornua Phœbe.
Ex quo Niliacas deuênit Cæſar in oras,
Reginaque tument vitiati pondera ventris.
Quam verbis abiens ſolâtur Cæſar amicis:
O fortunarum rectrix Cleopatra mearum,
Cæſaris & fatum, qui cætera fata gubernat,
Me nunc bella vocant. crudelis amantibus arma
Crudeliſque ſibi Pharnaces impia mouit,

Exitióque

Exitióque ſuo noſtrum interrumpit amorem.
Tu cohibe lachrumas; deuictus ſentiet hoſtis
Cæſaris armati gemitus, & clade ſuorum
Agnoſcet quanta Cleopatra amplexibus ira
Diuellor. Sed non noſtris concurrere turmis
Debilis audebit Pharnaces. arma relinquet,
Quæ temerè ſumpſit, ſubito: noménque fugabit
Cæſaris inualidas acies. auellor amore,
Non ad bella vocor; citius victoria cedet:
Nunc quam pugna mihi; facilis venit, ecce, triumphus.
Verum vt te caream, nec erit victoria læta,
Nec laurus jucunda mihi; non ipſa triumpho
Quæ comes eſt, tantum penſabit gloria damnum.
A te diſcedam triſtis, pulcherrima rerum,
A te, quæ fuſca Ægypti lucentibus arua
Irradias oculis, & ſplendidiora Deorum
Tramite cæleſti, cui lactea nomina Græci
Antiqui tribuere, facis; ſine qua mihi tellus
Nulla placet, triſte exilium Roma ipſa videtur.
Sed nos hinc maiora vocant certamina; nondum
Attigit optati Cæſar faſtigia regni.
Quantos debet adhuc nobis Fortuna triumphos!
Quantáque ciuilis, quod reſtat, præmia belli
Te, Cleopatra, manent! formam hanc venerabitur orbis
Sideream. Auſtrali populi qui littore degunt,
Et nunquam Oceano fulgentia plauſtra Boota
Merſa vident: & quæ ſeptem ſubjecta Trioni
Gens jacet, in cuius nunquam regione Canopus
Cernitur, hoc tantum cælo contenta vagari,
Nomen adorabunt Cleopatræ: littore gentes
Occiduo, & quæ ſurgentem videt India Solem.
Cum Nilo Tybris tibi ſeruiet; & tua regna

Defendent Aquilæ noſtræ, Romanáque ſigna;
Dum Reges inter famulos Cleopatra ſuperbos,
Et ſceptris ſubjecta ſuis noua ſceptra videbit.
Talia nam (ſi nota ſatis mihi Numina) ſpondet
Hoc bellum Regina tibi. nunc fata ſequenda,
Et cito quo ducunt, vteri per cara tumentis
Pignora, ciuilis belli poſt fata reuertar.
At blandis Cleopatra dolis inſtructa, venuſtas
Cui niuea frontis tanta eſt, vt luctus, & ipſa
Vel lachruma deceant, lachrymis ſic inſit obortis:
Non tanti facio, Cæſar, mea vota preceſque,
Vt decreta Ducis tanti mutare valerent,
A quibus humani generis fortuna per orbem
Pendet; queis ſtella, queis Numina cuncta vacabunt.
Audax relligio nimium, Pietáſque ſuperba,
Cenſetur, quæ magna optat mutare Deorum
Conſilia. ha potius flammæ, votíſque reſiſtam
Ipſa meis, dulcémque ſibi Cleopatra negabit
Cæſaris aſpectum, quam tanta negotia, totque
Bellorum lauros tardabit noſtra voluptas.
Sed tamen ignoſcas paulum ſi, Cæſar, amori
Indulget Cleopatra ſuo, ſi viuere tecum
Exoptat, ſi caſtra ſequi victricia. non pax
Tutior ulla mihi quam claßica Cæſaris eſſent.
Quo propius bellum ſub te Ductore ſecuta,
Hoc magis à belli fuero terrore remota.
Sed iam iuſſa ſequar, Phariíſque videbor in oris
Tutela ſecura tua, magníque putabo
Cæſaris Occiduis Alcidæ à Gadibus vſque
Eoum Gangem victricem extendere dextram,
A Thule ad populos Auſtri. tam dißita Mundo
Littora nulla jacent, vt iam diuortia longa
Inter nos faciant, ſi ſit tam Cæſar amando

Quam

Quam vincendo celer. lachrymas tum ſponte cadentes
Combibit ore auidè Cæſar, repetitáque jungit
Oſcula. Niliacis tandem digreſſus ab oris.
Tendit in Armeniam Libycis velocior Auſtris
Pharnacem exquirens; alta hunc prope mœnia Zela
Inuenit, & ſolò conſpectu fundit inertem.
Tam cito deuictus pugna non vlla reliquit,
Sed tantum monumenta fugæ; nec fama loquetur
Pharnacis de bello aliud, quam tempore Cæſar
Quod venit, viditque hoſtes, & vicit eodem.
Heu quantum famæ Magni fuga detrahit illa
Pharnacis timidi, dum Cæſariana juuentus
Mollitiem cernit gentis? non digna triumpho,
Nec titulis tantis iam Pontica regna ſubacta
Armenóſque putant victos. non deſtruit ille
In bello Cæſar tantum diademata regis,
Sed Magni decus; exultans cùm talia fatur:
O felix Pompei, cui nomina tanta ſubacta
Degeneres iſta gentes, lauróſque dederunt,
Quando ego pugnaces Gallos, fortéſque Sicambros
Vincendo, nullum videor meruiſſe triumphum.
Fatum bella tibi ſi tranſalpina dediſſet,
Noſtrarum forſan noſſes diſcrimina laudum.
Non hæc omnino ciuilia bella fuiſſent.
Sed maiora vocant illinc diſcrimina belli:
Victrices Aquilas Libycis conſedit in aruis
Scipio Romanis cinctus legionibus, hoſtis
Securus nimium, gelidi cum iam Capricorni
Terga premens, horas contraxerat inde diurnas
Phœbus; & acris Hyems surſum frænarat aquarum.
Nudáque

Nudáque veſtierat niucis nemora altæ pruinis.
Sed præceps Cæſar , quem nunquam in bella ruentem
Tempeſtas , triſteſve Hyemes potuere morari,
Ter iam Romuleæ factus Dictator in vrbe!
Vela dedit ventis , paullúmque moratus in oris
Sicaniis , iterum Lilybæo à littore ſoluit,
Et prætervehitur magna Carthaginis arces
Semirutas , Clupeámque videns , malè littora nota
Damnat , vbi infelix perituris Curio turmis
Appulit. infauſtas oras, Vticámque relinquit,
(Quam Cato tum legum vindex iuſtiſſimus armis
Præſidiîsque tenet , nomen qui ſumet ab vrbe,
Æternámque vrbi reddet per ſæcula famam)
Inde Adrumetum tendens , vbi Scipio belli
Ingentis Ductor Romanis ſtabat in armis.

SVPPLE

SVPPLEMENTVM LVCANI, LIBER TERTIVS.

ARGVMENTVM.

Leuia aliquot Ducum prælia. Cn. Pompejus à Catone objurgatus in Hiſpaniam nauigat. Pugna Thapſiaca, & Victoria Cæſaris deſcribitur.

IAMQVE propinquabat bellum, Libyǽque nefandi
Concurrunt iterum gladij, quos Theſſala tellus
Vidiſſet. pugna cur, Dij, voluiſtis in illa
Reſtare exiguum nequicquam ſanguinis vrbi?
Vt flueret torrente nouo, fierétque ſecundum.
Hic ciuile nefas? vna num clade pudebat:

(*Quantumvis magna*) *Romanam excindere gentem?*
Aut una tanti populi regione jacere
Non eſt paſſa graues triſtis Fortuna ruinas?
Iam Roma in Libya eſt Latij qua terra triumphos
Spectaſſet toties, iam triſtia vulnera ſpectat.
Sed lenibus tantum pugnis contenta parumper
Fortuna, extremi differt certamina Martis,
Tot ſubito gentes, perituráque millia leto
Condemnare pudet; nec adhuc feralia Thapſi
Arua Iuba caſus magni, vel triſte videbunt
Scipiada exitium, donec coëuntia ſigna
Ductorum, atque aliquos belli Rhuſpina tumultus
Vidit, & exhibuit tanta praludia cladis.
Scipiada à caſtris Rex (in ſua regna reuerſus
Qua longe infeſtis populatur Sittius armis)
Diſcedit paullum; plenámque hoſtilibus armis
Aduenit Libyen unâ legione, relicto
Robore militia Lilybao in littore Caſar.
Nec de more ſuo dederat mandata relictis
Militibus quo conueniant, qua ſigna ſequantur,
Quemve petant portum, permittens omnia fatis,
Fortunaque ſua fidem. Cur, Caſar inique,
Non pudet in minimis toties inſtare fauori
Fortuna, & toties caſus tentare per omnes?
Non tibi ſat viſum eſt, bello quod ſemper aperto
Res agit illa tuas, & tantos conficit hoſtes
Cum plena pugnas acie, ſine milite ni te
Protegat, & tua proſpiciens temeraria capta
Dirigat in melius, Ducis objectúmque periclis
Priuatis toties redimat caput? an tibi paruum eſt
Effugiſſe Phari inſidias, paruáque carina
Nocturni tutum viciſſe pericula ponti?

Cur Diua, imperium tibi quæ promiſerit orbis,
Caſibus exiguis pretioſum abſumis amorem?
Poſtquam Adrumeti fruſtra corrumpere fidum
Confidium, qui Scipiadæ ſeruauerat vrbem
Præſidiis, Cæſar tentauerat, ordine certo,
Inſtructaque redit legione, nec vrbe potiri,
Sed tuto remeare cupit. Sed vix fuga tanto
Induperatori conceſſa eſt tuta; frequentes
Confidij erumpunt Equites, atque agmina turbant.
Summaque Ductoris laus eſt, & Cæſare digna:
Rhuſpinam ſaluis potuiſſe redire cateruis.
Sola vrbes inter Libycas jam Cæſariana
Perfugium tenui reſtat Rhuſpina cohorti.
Hinc iterum Ductor fatis egreſſus eiſdem
Dum cepit Leptim, & firmauit robore, pane
Amiſit rurſus reditum. Labienus in armis
Acer erat, validiſque vias præcluſerat omnes
Inſidiis. Virtute opus eſt, & Cæſare toto.
Fortunaque ejus ſumma jam tempus egebat.
Et vicere viri virtus, fortunaque. viſa
Tempore ſunt apto inſidiæ; victorque cruento
Perque viros, perque arma viam mucrone recluſit;
Biſque fugam Cæſar, ſolam vincendo parauit.
Tum prope ſigna Ducum vidit Rhuſpina duorum,
Infeſtáſque Aquilas, Vtica Pompeius agebat.
Hanc Cato præſidiis tenuit; cum ſic Cato ſanctus
Alloquitur juuenem, & dictis caſtigat amicis.
Surge animis Pompei, magnum patris aſſere nomen,
Et generis fatum tanti. ſcrutare remotos
Terrarum tractus, per regnáque diſſita quære

Quantus

Quantus erat fama genitor, quantáſque reliquit.
Nominis haredi ſolo vel nomine vires.
Pompeij nato gladios qua terra negabit?
Qua tibi non claſſes (armis pacata paternis)
Aquora prabebunt? hoſtis te viribus aquum
Tanta facit fama, & mundo venerabile nomen
Si libet Occiduos Orbis tentare receſſus,
Hiſpanóſque armare truces, tua ſigna ſequetur
Cantaber, & Celtis ſociatus nomen Iberus;
Et tota Herculeis pubes à Gadibus, altos
Ad Pyrenaos, extremáque littora mundi.
Si nihil omnino patria miſeranda moueret
Afflicta facies, ſi nil moritura moueret
Libertas, poſſéſque hilaris ſeruire tyranno:
Te priuata tamen facerent mala Caſaris hoſtem.
Si pater arma tuus pro libertate gerebat,
Nullus in Æmathiis plus, quam tu, perdidit armis:
Sed ſibi ſi genitor campo pugnauit in illo,
Multo ſunt tua damna illic majora, tibique
Abſtulit Imperium victoria Caſaris orbis.
Sed bona, qua moriens Genitor tibi vera reliquit
Sunt vita exemplum, & geſtarum imitatio rerum.
Hac tibi perpetuo, qua non inuiſa poteſtas
Caſaris, aut fortuna poteſt auferre, manebunt.
Labentem Patriam teneris ſuſcepit ab annis,
Nullus adhuc titulis, nullóque inſignis honore:
Nec vires habuit niſi quas virtute parauit.
Quantos ille Duces juuenili ardore ſubegit.
Cum Marij mæſtam laceraſſet factio Romam,
Et miſeram aſſiduis impleſſet cadibus vrbem!
Quot tum pro patria felicia bella peregit!
Illius auſpiciis audax eſt Carbo peremptus,
Et cecidit terris Sertorius exul Iberis,

Praclarum

Præclarum Libyco (dignus tunc nomine Magni)
Duxit (adhuc Romanus Eques) de Rege triumphum.
Hæc fecit, nondúmque tuos exceſſerat annos.
Sed tu cur Libycis reſides priuatus in oris?
Vnius auxilium dextra præſtare valebis
Hic tantum Patriæ. procul hinc tu collige vires,
Et libertati Ductor ſuccurre cadenti:
Vel dignam tantis Natalibus oppete mortem.
Nil contra iuuenis; ſed tanquam Roma Catonis
Ex ore admoneat, promántve Oracula vocem.
Obſequitur citius dicto, & dans carbaſa ventis
Digreditur Libycis nunquam rediturus ab oris,
Vt cadat Europa magnus, Ductórque per agros
Tot ferat Hiſpanos Romana vulnera gentis,
Quot prima Æmathiis victoria Cæſaris aruis
Proxima vel faciet Libycis. nimis inuida quanquam
Nobilis, ô Pompei, longe tibi fata negarunt
(Quæ patri dederant) felicia tempora vitæ:
Morte tamen patrem æquabis, magnâque ruina,
Nec fera fatalem vincet Pharſalia Mundam.
Sicaniis Cæſar vires iam nactus ab oris
Protinus Vzzita excelſum prope mœnia montem
Occupat. huc ducunt collatis vndique ſignis
Rex Iuba Scipiadéſque ſuas ad prælia turmas.
Conſpectu Vzzitæ bellum iam conſtitit omne.
Scipio detrectat pugnam; nec dulcia tantis
Vzzita fato damnantur cladibus arua:
Quamuis ter Cæſar certaminis acer amore
Inſtruit armatus acies, ter prouocat hoſtes.
Sed nullam pugnæ cum ſpem ſupereſſe videbat,
Deſtituit, rurſus montem, & læto omine Thapſi
Nocte iter emenſus, fatalia venit in arua.
Illic Vergilius valido caſtella tenebat
Milite, Scipiadæ fidus, cauſæque Senatus.

Scipiadæ, Regíſque Iubæ vexilla ſequuntur
Ad Thapſum, quamuis cladis præſaga futuræ
Æthera non ceſſant dare ſigna minacia. lumen
Horridius tenebris præbebant fulgura. ſtella
Inſolita viſa; intonuit ſine nubibus aër.
Et fragor armorum nocturnas terruit auras.
Ærata mœſtus manâuit caßide ſudor:
Et dura attonitis ardebant pila maniplis.
Vix poterant infauſta exanime tecta reuelli
Signa ſolo: noctu Libycorum audita leonum
Murmura ſæua. ſolum Thapſi, montéſque moueri
Cæliferúmque Atlanta putant. non lata videtur
Vlla auis infauſtus bubo, nocturnáque caſtris
Strix queritur. nec cum Superi mortalibus iſta
Prodigia oſtendunt, clades vitare futuras,
Sed tantum trepidare docent. feralia Thapſi
Scipiadæ peritura acies iam venit in arua,
Quæ tot damnaſſent crudelia fata ruinis.

Æquore, quo Siculis Libye disjungitur oris,
Alluitur longo tractu perinſula Thapſus
Qua ſpectat Boream: aduerſa parte palude
Cingitur: in medio eſt aditus terreſtris ad vrbem.
Hanc Iſthmon quamuis non latè extenditur, altum
Diuidit in medio ſtagnum, bináſque relinquit
Anguſtas vtrinque vias. hac Cæſar ad ora
Exteriora Iſthmi peruenerat agmine lato,
Caſtráque munierat vallis foſſáque profunda
Quæ Thapſum ſpectant: ne forſan terga ſuorum
In pugna opprimerent hoſtes ex vrbe ruentes.

Sed fauces pene anguſtas obſederat Iſthmi
Scipio: Cæſareis aduerſáque caſtra locaſſet
Magnum opus intendens, ſi non cita pugna daretur,
Aggeribus ſtructis, ductáque ad littora foſſa,
Deceptos illis includere faucibus hoſtes.

Sed

Sed cœptum celare ſuum, vel ferre paratus
Incurſum belli, pulchro inſtruit ordine turmas.
Romanas medio legiones ipſe gubernat;
Tot varias dextro gentes ſua ſigna ſecutas
Rex Iuba ducebat cornu; læuúmque tenebat
In Libycis Varus, Gallis Labienus in armis
Teutoniciſque ferox; alarum frontibus, altis
Aggeribus bello ſimiles ſtabant Elephantes.
His juncti Getuli Equites, Numidæque ſteterunt.
Pone feras variæ gentes leuia arma gerebant,
Armati jaculis Mauri, pharetríſque veneno
Illita geſtabant ſcelerati ſpicula Mibæ.
Cæſaris at poſtquam inſtructam procedere vidit
Scipiades aciem, clara ſic voce cohortes
Incitat: oh Romana manus, ſpes ſola Senatus,
Et patriæ tutela, animis ſi robora poſſet
Addere Ductoris facundia, quanta diſerto
Argumenta darent miſeræ tot vulnera Romæ,
Viribus extinctæ leges, venerandáque iura,
Ipſáque libertas armis oppreſſa nefandis?
Si patriæ clades, ſi publica damna mouere
Nil poterant mentes, cui non Pharſalia luctus
Exhibuit proprios, priuatáque funera? quis non
Aut fratres illic, aut natos mœret ademptos?
Iam nunc vltrices ſpectant tot pignora dextras,
Tot chari Manes. tanto hic non iuſtius arma
Induimus quam Theſſalicis Pompeius in aruis,
Quanto Theſſalicis augentur crimina campis
Cæſaris. accedent tam iuſtæ Numina cauſæ.
Nec, quoniam Emathia cecidit ſub Cæſare Roma,
Vos tranſiſſe Deos, Romanáque iura peroſos
Credite. Pòmpeio ſolitum Fortuna negauit
Non Vrbi auxilium; toties laſſata triumphis
Priuati, verita eſt ne, ſi cecidiſſet in aruis
Æmathiis

Æmathiis Caſar, deceptus crederet Orbis
Non Roma ſed Pompeio donaſſe triumphum,
Priuatîque fuiſſe Deam. non amplius Vrbem
Deſtituet Fortuna ſuam, fatiſve nefandi
Caſaris Auſonia ſacras ſuccumbere leges
Imperiûmque ſinet. non ſunt hæc ſigna Deorum
Iratorum Vrbi (ſi me non òmina fallunt)
Ductorem vobis Libyco pugnantibus orbe
Quod dant Scipiadem. felicia nominis huius
Fata hic, aut Afros non eſt memorare neceſſe
(Quos non vlla poteſt regio neſcire) triumphos.
Talia fas nobis ſperare eſt; non minor armat
Nos pietas: Latij nec nominis Hannibal hoſtis
Caſare deterior. patria junxere ſalutem
Cum veſtra Superi. manibus reddetur eiſdem
Roma ſibi & vobis. virtute accerſite fatum.
Communi proprios cum libertate Penates,
Conjugia atque domos iſtis conquirite campis.
Militis erigitur virtus, animoſa cohortes
Ira ſubit Latias, pugnaque accendit amore.
Nec minus interea vario clamore fremebat
Diſſona turba Iuba, & belli vndique ſigna petebat.
Caſar, vt optatum Diis aduenisse ſecundis
Pugnandi vidit tempus, ſic voce cohortes
Incitat audaces: dextris victricibus iſte
Vltimus en ſudor, qui tot mercede labores
Penſabit digna, qui tot liuore negatos
Hactenus, & magna meritos virtute triumphos
Aſſeret. iſta dies quaſcunque aut Gallia laurus,
Aut Rheni gentes, aut victa Britannia debent
Virtuti dudum veſtra, nuperve ſubacta
Promittunt gentes, inuiſis hoſtibus, omnes
Inuito liuore dabit. longéque triumphum
Majorem de rege Iuba victoribus addet.

Nec dubitare mihi fas eſt; fallentia nunquam
Signa, truces oculos video, vultuſque minaces.
Victores nouiſſe ſuos, fragmenta ruinæ
Æmathiæ diſcant. Dixiſſe plura; repente
Cum fera de dextro cecinerunt claſsica cornu,
Proſiliuntque acres (nec eas retinere Tribunus
Centuriove poteſt) ad prælia ſponte catervæ.
Non inhibet Cæſar, ſed laxat fræna furori.
Carcere ſic pronus nimium ad certamina currus
Cum forte erumpit, loriſque auriga retentis
Fruſtra inhibere ſtudet, tandem dat victus habe-
nas.

Utraque jam tanto concurrunt agmina motu,
Quanto (ſi longa flexum natura Maleæ
Donaret nautis) aduerſis bina coirent
Æquora gurgitibus. pulſat fragor æthera, montes
Vndique vicini excipiunt, reſonantque furentes
Pugnantem voces. Siculas it clamor ad oras.
Huncque repercutiunt Lilybeïa ſaxa, timentque
Vel ſonitum belli terra retinere quieta.
Non ita pinifero Boreas cum Thracius Oſſa
Incubuit, reſonant quaſſata turbine ſiluæ;
Murmure nec tanto Nilus, cum de Cataractis
Præcipitat duris illiſas cautibus vndas
Aſtra lauans ſurdas habitantibus obſtruit aures.
Scipiadæ dulcis ſtimulat vindicta cateruas:
Cæſareas ingens premit indignatio turmas,
Quod noua defuncto ſuccedant prælia Magno:
Inuentuſque alius Ductor ciuilibus armis.
Sanguine merguntur campi, vicinaque multo
Tincta cruore palus; & quod tot vulnera rubrum
Emittunt flumen, fœcundam putria terra
Alligat in glebam, & ſteriles connectit arenas.
Inter vtramque aciem volitat feralis Enyo,

Lampada funeſtam quatiens. reſerauerat antrum
Tartareus Rector pallens, vtque arma nefanda
Spectarent, caperentque ſuæ ſolatia fati,
Inuiſas illuc Libyes emiſerat vmbras.
Undique conſedere aruis, nigraque coronæ
Infecere diem, verſatilis vmbra Jugurthæ,
Hannibalis ſaui Manes, captique Syphacis.
Qui nunc euerſas ſecum Carthaginis arces
Jgnouere Deis, poſtquam feralia campi
Prælia Thapſiaci, & Latios videre furores.
Sed tamen Auſonia ciuilia vulnera dextra
Afra luet tellus, & plus vaſtabitur, ætas
Proxima quam reparare poteſt. inarata jacebunt
Arua, ruentque ſuis vacuata ciuibus vrbes.
Quaque viri coluere, fera nunc rura tenebunt.
Quæ Reges olim per gentes jura dederunt,
Tigris erit, Pardusque, & habebunt regna leones.
Innocuus viuet Serpens, & nulla, venenis
Dum deerunt homines, peſtis cenſebitur Orbi.
Cæſareis leuiter percuſſi pectora telis
In ſua conuerſis Elephantes agmina frenis
Præcipites rabie currunt. tum robore denſos
Indomito turbant cuneos, atque agmina Regis
Proſternunt confuſa Jubæ. nil arte valebant
Rectores miſeri, nil vi; Fortuna regebat
Sola feras, contraque ſuos pro Cæſare miſit.
Illi hoſtes, illi ſocij, dum nemo gubernat,
Quos fortuna facit. vicinum Elephantibus agmen
Getuli, Numidæ equites crudeliter illic
Calcabantur humi. vaſta pars mole ferarum
Contrita eſt; foſſas pars præcipitatur in altas.
Tunc infelices tutela orbati Elephantum
Tot Libyæ populi, & gentes leuia arma gerentes
Caduntur cumulis paſſim, jugulisque fatigant

Cæſareos ſolis; nec ſtantes amplius hoſti
Hic bellum ſed præda manent. haſtilibus igne
Duratis quid Bamura jam nuda juuentus?
Quid leuibus contra Romanos comminus hoſtes
Autololes jaculis? nil illis ignea planta
Vis prodeſt, curſúſque leui velocior aura.
Non bene Cyniphiis hirſuti tegmina capri
Pectora defendunt. vix contra Cæſaris enſes
Æs ferrúmque valent. implentur ſanguine foſſa.
Mæſta madet tellus, & de tot gentibus vnus
Purpureus cæſis infecit paſcua torrens.
Non Iuba per mortes hominum, priuatáque fata,
Sed gentes pariter cæſas, populóſque jacentes
Metitur quantis pereunt ſibi regna ruinis.
Nec ſua poſt tantam cladem munita putauit
Caſtra ſatis, miſeram victis præſtare ſalutem;
Sed cum Petrejo fugiens tentoria cunctis
Splendida diuitiis hoſti permiſit auaro.
Quæ cito Cæſarei victorum terga ſequentes
Diripiunt, opibúſque Iubæ, tantíſque petitis
Bellorum exuuiis operum mercede, priuſquam
Sanguinolenta fuit victoria plena, fruuntur.
Sed non tam celeri bellum pro Cæſare curſu,
Qua Latiis ſtabat vallatus Scipio turmis
Atque pares fulſere Aquilæ, Fortuna peregit.
Hic incerta diu varij ſtetit alea belli
Hic hæſit fatum, & dubiis victoria pennis
Inter vtrumque agmen viſa eſt volitare. repellit
Viribus hac acies vires; alternáque dextras
Crimina ciuiles fœdant; dum maxima regnant
Hic odia, hic cædes; animos in prælia tanquam
Cauſa mala augeret; tantóque ardentior ira
Quo ſcelerata magis. dubitant oſtendere fata
Quid tandem Roma fortunave Cæſaris eſſet.

Et

Ex acie tandem Libyca fugere cohortes
Quæ duce ſub Varo ſteterant; dare terga coactus
Dux ſimul; & tu Gallorum, Labiene, tuorum
Corpora cæſa videns, Thapſi funeſta relinquis
Arua gemens; aliis demum ciuilibus armis,
Romaniſque iterum ſeruente furoribus, aruo
Pars Latiæ cladis Mundano magna jacebis.
Nec fato occumbes (acerrime Cæſaris hoſtis)
Dum potis eſt certare ſuo cum Cæſare Roma.
Scipio vt aduerſas videt increbreſcere vires,
Cedentéſque ſuas, nec iam reparabile bellum,
Fluctuat ancipiti diuiſus pectora cura;
Ingerat an medios ſeſe moriturus in hoſtes,
Vt populi caput Heſperij, Ductórque Senatus
Summo in honore cadat felix, Stygiáſque per vndas
Maxima Romani deſcendat nominis vmbra:
An ſperaret adhuc, atque vltra fidere fatis
Auſoniis, tantóque velit ſupereſſe dolori.
Decepit tandem fiducia vana futuri
Succeſſus miſerum, pulchrúmque excuſſit amorem
Mortis: vt Æmathia, caput oblatura ſuperbo
Victori, Magnum ſpes dira fefellerat olim.
Hos animo caſus voluentem concitus aufert
Scipiadem ex acie Sonipes; cum territa paſſim
Agmina cœperunt toto diſcurrere campo;
Cedentéſque Equites tutas petiere latebras
Montibus Vzzita, peditum pars magna petebat
Caſtra Iubæ, ſi forte breuem præſtare ſalutem
Defeſſis alti poterant munimina valli.
Sed poſtquam ſe deceptos, & caſtra cruentis
Cæſareis poſſeſſa vident, tum tela cohortes
Victæ projiciunt, & inermia brachia tendunt.
Sed nihil (oh rabies ciuilis dira furoris)
Profuit heu miſeris ſubmiſſio. cæde nefanda

Sternuntur, quamuis gladios inhibere ſuorum
Contendit Cæſar fruſtra, & clamore furentes
Increpuit magno, ciues nunc eſſe memento,
Non hoſtes, miles; partum virtute triumphum
Cur feritate noua maculas? hac ſanguine ſero
Quam paris inuidia eſt plus quam Victoria nobis.
Sæpius hæc mæſtus clamat; pars nullaque belli
Ciuilis tum Cæſar erat. ſed perdere ciues
Qua toties poterant, non jam ſeruare valebant
Juſſa Ducis. jugulant miſeranda cæde cohortes
Scipiadæ, ſtrictiſque odium mucronibus explent
Inuito Duce Cæſarei, & qui juſſa per annos
Tot Ducis impleſſent magni crudelia ſemper,
Nunc ſolum, cum juſta dedit mandata, rebellant.
Jam vero ingentem pro Cæſare fata ruinam
Sparſiſſent campis, & tecta cadauere tota
Planities funeſta jacet. tandemque ſequendo
Defeſſas Cæſar reuocans ad ſigna cohortes,
Proſpera diuitiis Regum certamina donat.

SVPPLEMENTVM LVCANI, LIBER QVARTVS.

ARGVMENTVM.

Iuba & Petrejus ſe mutuis vulneribus interficiunt. Scipionis & Catonis fata deſcribuntur.

NON funeſta tamen clades quas fecerat omnes
Terra capit Thapſi; tantaue jacere ruina
Anguſto potuere loco. quot fata per oras
Thapſiaca ſpargent ingentia vulnera pugna,
Ne non diuerſis famam regionibus olim
Funera tantorum faciant diuiſa virorum!
Rex Juba Petreio & paucis comitantibus vrbem
Ad Zamam Imperij ſedem, qua pignora cara
Uxoreſque ſuas, gazaſque reliquerat omnes,

Aduenit infelix. ſed iam clauſere rebelles
Zamenſes Regi portas, victoque negarunt
Introitus, odium ſaui crudele tyranni
Auſi fortuna tandem pereunte fateri.
Nil precibus, miſtiſue minis, vultuve mouentur.
Perdita majeſtas victo; penditque prioris
Jam Juba ſauitia pœnas. ob ſera tyranni
Cognitio! dum regna manent, ſe neſcit amatum
Inuiſúmve ſuis. affectus ſola latentes
Seruorum pandit Fortuna aduerſa: ſed illa,
Qua poſt regna venit, cui nulla potentia juncta eſt,
Cognitio torquet miſeros; nec reddere grates,
Nec licet vlciſci. ſeros (& non niſi tantum
Vt doleant) oculos aperit Fortuna tyrannis.
Excluſi rapido fugiunt per denſa curſu,
Et Villam, paucis equitum ſtipantibus, intrant
Rex Juba Petrejuſque ſimul. tum feſſa quieto
Corpora componunt ſtratis, agroſque per omnes
Deuoluunt animos caſus, ſolamina donec
Vltima laſſatis ingens audacia prabet.
Continuo inſtaurant epulas, pleniſque Lyao
Diſcumbunt menſis. poſtquam compreſſus edendi
Eſt amor, intrepido tandem ſic incheat ore,
Petreiumque toris Juba Rex affatur ab altis:
En Romane vides quo nos Fortuna redegit:
Sola relicta ſalus clementia Caſaris; at non
Nos duo tam fuimus temnendi Caſaris hoſtes,
Aduerſúſve illum tam innoxia geſſimus arma,
Vt veniam liceat ſaluo ſperare pudore,
Oblatave frui. qua non dant arma ſalutem,
Dent libertatem nobis. me certa manebit

Libertas

Libertas ferro; nec dignam credere vitam
Hanc poſſum votis, vt ſupplice Rege ſuperbus
Intumeat Cæſar; nec quem vidiſſet honore
In ſummo forſan (ſi vel Pompejus in arvis
Theſſalicis olim, vel noſtris Scipio terris
Viciſſet) me jam captivum Roma videbit,
Regia præbentem ridenda Quiritibus ora
Ante triumphantes currus, vt victa Syphacis
Atque catenati traxerunt colla Jugurthæ.
Nec Juba ridendum, nec erit miſerabile nomen.
Cæſareis. non corda mihi, non tela, manuſve
Ad letum deſunt: ſed te, Petreje, ſuprema
Participem facio famæ, mortiſque decoræ.
Cauſa reos eadem junxit, fortunaque victos;
Nunc eadem virtus morientes jungat vtroſque.
Stringe enſem, & mecum pariter nunc vtere dextra.
Quæramus pulchram per mutua vulnera mortem,
Et libertatem citius quis donet amico
Contendat feralis Amor. Petreius enſe
Sic breviter ſtricto; Libycorum maxime Regum.
Cujus honoratum per ſæcula nomen habebit
Auſonia, hanc laudem cui me debere fatebor,
(Nec pudet Heſperium Ductorem diſcere tanto
Rege docente, mori) Latius gaudebit honore
Hoc Genius, ne te captivum Roma videret,
Quem libertates noſtras legeſque tuentem
Laudavit toties, ſociique infamia Regis
Cæſaris injuſtos poſſet decorare triumphos.
Roma Juba, ſicut Maſiniſſa, nomen amabit;
Nec meliore nota ſignabit Cæſaris acta,
Quam Catilina olim, & diri conſulta Cethegi.
Dixerat, & totis concurrunt viribus ambo,
Grataque dant, referuntque per ictus vulnera crebros.

Crederet hoc quiſquam, tanto conamine, tanta
Pugnatum virtute mori, non vincere? tandem
Petrejus cecidit. retine, Petreje, parumper
Feſtinantem animam, clamat Iuba, dum comes vmbra
Vmbra tua hoc gladio ad Stygias demittitur vndas.
Quis regni poſthac confidet viribus? aut quem
Gloria decipiet ſceptri, ſoliiue ſuperbi
Lubrica majeſtas? cunctis deſertus ad vmbras
Nudus eo, nuper Libyco Juba maximus orbe.
At vobis, populi infidi, & tibi, Zama rebellis.
Sit Latium precor vſque jugum graue, perfidiamque
Hanc veſtram domino domino peiore luatis.
Tunc iterum gladio pectus ferit; euolat acer
Spiritus, æternaque oculos clauſere tenebræ.
Ecce alios luctus, aliudque per æquora funus
Nobile Thapſiacis Fortuna vehebat ab aruis.
Scipio Dux belli tanta de clade ſuperſtes,
Non dedignatus parua tentare carina
Et ſola Libycum pelagus, properabat ad oras
Hiſpanas, vbi Pompeii ciuilia cogunt
Rurſus in arma viros; ſed tempeſtate repulſus
In portum Hipponis vehitur. ſe Scipio ſentit
Cum naue amiſſum, nec portum euadere ventis
Oppoſito licuit. clara tum voce dolorem
Teſtatus clamat: pelaguſque ipſaque Procellæ,
Et conjurati pugnant pro Cæſare venti.
Oh vtinam Thapſo cecidiſſem, ſtrage virorum
Miſtus; nec tanto placuiſſet vita ſuperſtes
Imperio, (Ductor ſummo Romanus honore
Ad Stygias veniſſem vndas,) aut ante tuliſſet
Hanc male ſeruatam potius Pharſalia vitam
Quam Thapſo infelix duxiſſem bella Senatus,
Vitaque Scipiadem vidiſſes Africa victum.

Vos claræ maiorum animæ, quos Africa ſenſit
Sæpe triumphantes, ut cum Carthaginis alta
Excidio, captuſque Syphax, claraque fugatus
Hannibal ex acie teſtantur, fata Nepotis
Ne pudeat veſtri, miſerandaque bella videre.
Nam neque me Libye vicit: ſed viribus ipſa
Scipiadem, ſeſeque ſuis hic Roma ſubegit.
Cum patria à patria vincor morior que cadente
Libertate libens: miſere hunc Numina ventum
Aduerſum; ut morerer, ne ſpe deluſus inani
Optarem forſan tanto ſupereſſe dolori.
Hiſpanas iterum Romana ad prælia gentes
Pompeii cogant iuuenes, legeſque requirant,
Et libertates: mea tunc fortuna peracta eſt.
Et quanquam hac armata manus teſtabitur orbi:
Me terra potuiſſe mori: placet æquore mergi,
Ignotumque illic funus per ſæcla manere.
Oh nunquam veniat fluitans ad littora truncus,
Ne Libyca condatur humo; victique futuris
Scipiadæ oſtentent monumenta nepotibus Afri:
Tunc latus enſe fodit; nec eo contentus in æquor
Proſilit; emiſſi ſpargit pars tranſtra carinæ
Sanguinis: æquoreos tingit pars altera fluctus;
Migrantique animæ fatum non ſufficit vnum.
Demerſum monſtris iacet, eheu, præda marinis
Nobile Scipiadæ corpus nec colliget vrna
Flebilis hos cineres; nec tanto nomine dignas
Exequias tibi Roma dabit; paſſiſve capillis
Scipiadem, extremum generis, lugebit ademptum.
Agmina de campis paſſim fugientia cunctis
Impleſſent magnis Libyæ terroribus oras.
Præſidiis tum forte Uticam Cato nobilis urbem
Auſoniis tenuit; qui nota clade Senatus:
Scipiadæque fuga, victorem arcere parabat,

Hortatur que

Hortaturque ſuos alacer defendere muros.
Sed fruſtra; heu nimium trepidantia pectora ſenſit,
Et victum fama non viſi Cæſaris agmen.
Tum Cato militibus vultu immutatus eodem
Ignouit pauidis. vltro fugientibus ipſe
Proſpexit, claſſes portu contraxit ab omni
Vicino, remoſque dedit properantibus aptos.
Cunctorumque, ſuam quamuis projecerat ipſe,
Non dedignatur Ductor curare ſalutem.
Solatus ciues Vticæ, & trepidantia verbis
Pectora confirmans placidis, quam certa ſuperſit
Spes illis veniæ, victis clementia quanta
Cæſaris, edocuit. talis cupit ipſe videri
Ciuibus, vt qui non donatam à Cæſare vitam
Sperneret. illum etiam, cui non duriſſima virtus
Affectus celare ſuos permiſerat vnquam,
Quem nullus ſimulare timor docuiſſet, aperto
Vel deflexiſſet rigidi de tramite veri,
Tandem mortis amor cogit ſimulare Catonem.
Orbarant homines jam luce ſilentia Noctis
Inque vicem feſſis donarant regna quietem;
Cum gratos cuncti, quos cura dolorque ſinebant,
Carpebant ſomnos: ſed non tranquilla Catonem
Exemit virtus curis mortalibus, alto
Vt jaceat ſomno oppreſſus: ſed libera mentis
Erigat vt ſe vis, contempleturque futura
Sæcula, & æternos vitæ immortalis honores.
Ante tamen contemplatrix quam dogmata vera
Scrutari poſſit Sophia, moralibus apta
Præceptis purganda anima eſt; prius ejiciendi
Affectus praui, cunctæque è pectore ſordes,
Ira nocens, & luxuries, & fœda libido.
Hos igitur motus animi (purgantia ſicut
Corporis humores prauos medicamina tollunt)

Moralis plene educat Medicina, priuſquam
Diuinum, ſummumque bonum ſcrutarier auſa
Sit contemplando, ne denſis preſſa tenebris
Mens erret cæca, & vitiis decepta fatiſcat.
Sic longa virtute fuit mens ſancta Catonis
Purgata; atque illi vita immortalis honorem,
Jam contemplanti diuini fata Platonis
Phædonem tradunt, cum latus talia fatur.
Salue ſancte liber Superis demiſſe Catoni;
Dirige tu curſum, vitæque extremæ meantis
Inſtrue, non alium moriturus quæro magiſtrum:
Nec reſtare alias voluerunt Numina curas.
Jamque mori certo liceat mihi diſcere, quid ſit
Mors, quid vita fuit, quid erit, num nulla futura
eſt;
An viuant animæ poſt funera: præmia juſtis
Quæ reſtent: quæ ſacrilegos vindicta manebit.
Dum contemplatur, mentis ſe libera tollit
Nec turbata acies, abſtractaque corpore vires
Exercere ſuas contendit pura facultas.
Tunc volitans excelſa petit, nimiumque remota
A terris, quo non oculi, non organa ſenſus
Corporei penetrare valent, fulgentia cœli
Corpora ſcrutatur: nec eis contenta, requirit
Splendoris fontem cuncti, lucisque beatum
Principium, æternique Dei veſtigia adorat.
Hæc magis atque magis cœleſtia diſcere tentat
Contemplans anima: at cæcis obducta tenebris,
Et depreſſa graui connexu corporis, ipſa
Se non poſſe videre videt. ſolatia ſola hæc,
Quod meliore frui poſt mortem lumine ſperat.
Immortalem animam ſpes hæc probat: aut tibi fruſtra
Spem dedit omnipotens: fruſtra te juſſit amare

Quæ

Quæ nunquàm poteris cognoſcere,cur Sapientes
Dum terris viuunt ſpernunt terrena,nec aurum,
Regna,voluptates quærunt,quæ ſola videntur
Splendida : ſed quæ non cernunt cœleſtia tantum
Depereunt,ſi non cœleſtia gaudia tandem
Exciperent ; ſed non illuc aſcendere poſſunt
Corpora;quæ grauia,& terrenis miſta creantur
Principiis, in quæ tandem reſoluta redibunt,
In terramque cadent.animæ eſt cœleſtis origo,
Igneus atque vigor,ſubſtantia pura,ſuique
In toto ſimilis;variis nec partibus illa
Compoſita eſt ; ideo nullo diſſoluitur æuo ;
Sed ſibi corporeo laxata à carcere viuit.
Felices poſthac animæ,quas corpora nullis
Fœdarunt vitiis nullaque libidine morſas
Detinuere olim,quæ,dum ſub carne latebant,
Contemplatrices abſtractæ à carne volarant
Sæpius ad cœlos,cœlis poſt fata quibuſcum
Fœdera ſanxerunt viuentes ſacra,locantur,
Æternaque illic lætantes luce fruuntur :
At tenebroſæ animæ,nimium quæ carnibus olim
Demerſæ jacuere ſuis,queis tetra libido
Atque voluptates,ſolum quas ſenſus alebat,
In terris notæ,poſthac de carne ſolutæ
Aſpectum cœli,cum quo commercia nullæ
Viuentes habuere,timent,nec luce fruuntur :
Sed tenebris dilecta nimis prope corpora ſemper
Ferales errant vmbræ,mœſtæque ſepulchra
Buſtaque fœda colunt.hinc noctu ſpectra videntur,
Quæ terrent homines, animæ ſunt iſta Malorum,
Quæ,quoniam craſſæ ſunt,corporeæque,videntur.
Quam diuerſa(inquit) reſtant poſt funera ſortes !
Credo equidem diuine Plato,te dogmata vera
Hæc ipſum docuiſſe Deum.Deus ipſe ſequendam

(Auit

(Aut Natura homines ratioque innata fefellit)
Propoſuit virtutem, & præmia debita iuſtis.
Hæc, quoniam iuſtos iniuſta potentia fraudat
Sæpius in terris, & gens humana rebellat,
Soluere poſt mortem iuſtiſsimus ipſe tenetur.

Funera non metuit Sapiens ſuprema; nec illi,
Qui contemplando toties ſuper aſtra leuauit
Carnoſo abſtractam penitus de carcere mentem,
Corporis atque animæ faciens diuortia tanta
Quanta homini licuit, mors formidanda venire
Aut ignota poteſt. nam Mors diuortia tantum
Plena hæc, quæ ſapiens toties optaſſe videtur,
Et toties tentaſſe, facit, Superoſque petenti
Libertatem animæ clauſtris concedit apertis.
Si ſæpe impatiens vitam projecit Amator,
Atque manu pectus propria perfodit, vt vmbra
Defunctam Stygias ſponſam ſequeretur ad vmbras.
(Qua tamen haud illo conceditur orbe potiri)
Num Sapientum animæ ſummi quæ gaudia cœli
Depereunt verique boni capiuntur amore,
Quo nequeunt in carne frui, de carcere tandem
Corporeo ſolui, clauſtriſque exire recuſent,
Cum Deus ipſe foras aperit, licitamque meanti
Dat Natura viam. at donec Deus ille creator,
Qui terrena animam primò ſtatione locauit,
Euocat, haud illa ſtatione excedere fas eſt.

Hic dubitans hæſit paulum Cato. non datur ergo
Sponte mori victis (inquit:) nec obire Catoni
Dum dabit iniuſtus Victor mandata, licebit?
Cæſaris expectem gladios, atque in caput iſtud
Ius illi agnoſcam Superi? Dominumque fatebor
Eſſe meum, quem Roma ſuum decreuerat hoſtem,
Quemque ego damnaram. num iuſtum iniuſta dederunt

Bella.

Bella poteſtatem? non ſic, oh Numina certe
Humanas placuit vobis confundere leges,
Et dare jus ſceleri. ſed ſi non ſponte Catoni
Projicere hanc lucem fas eſt, at crimine vitam
Grandius eſt retinere nefas quam grande putarem
Eſſe nefas nobis, turpem producere vitam
Cæſaris imperiis, & regna injuſta probare!
Quam Romæ damnoſa forent exempla Catonis!
Pompeij juuenes, qui nunc ad prælia gentes
Hiſpanas armant, patriæque impendere vitas
Non dubitant. juſta poſthac non credere cauſa,
Sed pulchris fortaſſe volunt deſiſtere cœptis,
Nec libertatem per tanta pericula, per tot
Ærumnas quærent, cum nobis regna probentur,
Et non diſpliceat duro ſeruire Catoni.
Ah potius fragilem hanc ſit fas abrumpere vitam
Quam te, Libertas, violem. ſed Numina ſi te
Nunc tandem juſſere mori, tua funera ſaltem
Proſequar, & Stygias liber comitabor ad vmbras.
Non vltra dubitare licet. Tunc pectora dextra
Nuda ferit, morienſque cadit: morientis ad ictum
Vndique concurrunt famuli: labentia tollunt
Membra viri, vulnus refouent: mortique quietem
Eripiunt tantum, dum, quam projecerat ipſe
Tanto animo, heu fruſtra, contendunt reddere vitam.
Impatiens lucis propria Cato vulnera dextra
Dilacerat: mortemque docet non poſſe negari!
Cæſar Thapſiaca Victor de clade reuerſus
Tendit Adrumetum, cum jam victoria paſſim
Securum præſtabat iter. non arma, nec vlla
Inſidiæ clauſere vias. ignoſcit vbique
Supplicibus: cum nulla videt reſtare pericla,
Tutaque fortuna facta eſt clementia tanta.
Inde Vticam aduenit Cæſar, fatoque Catonis

Audito ingemuit: queſtuſque, oh inuide, dixit,
Cur odio moreris noſtri? vitamque relinquis
Ne non Cæſareæ bonitati injuria fiat?
Heu tibi crudelis nimium moriendo fuiſti,
Vt moriendo mihi poſſes crudelior eſſe.
Durior interitu, quam vita armiſque fuiſti,
Hoſtis es: atque odium noſtri, quod ſanguine noſtro
Non potuiſti vnquam, voluiſti ſanguine ſaltem
Nunc ſatiare tuo, teque ipſum impendere damno
Cæſaris. euitas noſtrum, crudelis, amorem,
Vt luctum facias. mihi quid clementia prodeſt,
Cui non Romani dubitant præponere mortem?
Infelix Magnus ſeſe committere fraudi
Barbaricæ potius quam noſtro elegit amori.
Sed tamen ille ſuas ſperans reparare ruinas
Auxilium infido, non mortem, à Rege petiuit,
Quam tamen inuitus ſubiit. tu ſponte periſti
Inuidiam facture mihi. ſed detrahet illam
Inuidiam, & ſpes injuſtas clementia vincet.
Deflebo funus, natumque amplectar honore:
Nec me crudelem victo fore ſentiet Orbis.
Dans veniam Cæſar timidis Vticenſibus, agmen
Defeſſum reficit, paulumque moratus in vrbe
Munimenta videns, circumſpicit vndique latam
Planitiem. prope ſilua ſtetit (regionibus illis
Rara nimis) non ampla tamen, quam lentus alebat
Bagrada, qui ſiccas illic connectit arenas.
Horrida ſilua fuit, coniunctis aëra ramis
Obſcurum & triſtes excluſi Solibus vmbras
Complectens, nemus hoc ingreſſus Cæſar opacum,
Antrum immane videt nigro ſqualore repletum,
Et marcente ſitu, quem nox ibi longa creaſſet.
Infecit grauidas erumpens halitus auras.
Attonito terrore loci, tandemque rogante

Rom.

Rem notam populis aſtans Libys incola narrat.
Hac, Caſar, multos iam non habitata per annos
Antra immenſa olim monſtrum exitiale tenebat
Peſtis, & ira Deum, ſerpens cui ſecula nulla
Produxere parem terris: non tanta palude
Lernaa tumuit reparatis anguibus Hydra:
Nec qui poma Draco cuſtodiit aurea; nec, quem
Seruantem vigili Phryxaum lumine vellus
Somniferis tandem domuit Medea venenis.
Nec tu Phœbeis Python confixe ſagittis
Tantus eras, populis ſpecies incognita primis.
Serpente in tanto potuiſſet Gorgonis omne
Abſumi virus; Libycis nec maius arenis
Hoc monſtro, ſemen ſi defluxiſſet in vnum,
Peſtifera tabes generaſſet tota Meduſa.
Tam longum ſeſe (centum porrectus in vlnas
Quippe fuit) voluit Serpens per fluminis vndas,
Vt quoties gyris diſtendit terga ſolutis
Aduerſa pradam potuit deprendere ripa.
Sape illic Tigris ſpumantes oblita rictus,
Atque cruentati tauxorum cade Leones
Flumina dum libant, monſtri conduntur in aluo.
Atque vtinam his tantum pradis contenta fuiſſet
Ingluuies; periere homines, quicunque per aſtum
Vmbroſa feſſi petierunt tegmina ſilua,
Aut quicunque iſtos, aduerſo numine ducti,
Aduenere viri gelidos haurire liquores.
Nam ſimul ac nigro Serpens caput extulit antro
Horrendus, totamque implerunt ſibila ſyluam,
Attonitos timor inuaſit; non vlla ſalutis
Spes manibus, non vlla fuga: deprendere pradam
Diſtendit ſubito toto ſe corpore Serpens:
Sapius in flumen, monſtrum vitare nefandum,
Deſiluere viri: ſed non praſtare ſalutem

Flumen eis potuit.nantes correpſit in undis,
Nec mergi licuit miſeris,pejora manebant
Fata illos,monſtri obſcœna conduntur in aluo.
Sic impune diu Sylua graſſatus in iſta
Egreſſus tandem eſt,& ſe ad majora parauit.
Quid pecudum ſtrages,quid ſingula fata virorum
Perſequar? haud vacat hic priuatas dicere clades.
In populos furit,& totis cum gentibus atrox
Bella gerens;auſus Romana laceſſere caſtra eſt:
Cum primum turmas Libyes ad littora duxit
Regulus Auſonias,& in his conſederat aruis,
(Quis mihi de tanto credet certamine) ſolus
Inuaſit totas acies exercitus ille,
Qui ſibi promiſit Libyæ,& Carthaginis alta
Imperium,quem tot gentes,mundique timebat
Tertia pars,uno vix ſe defendit ab Angue.
Dux capere arma jubet,nec ſolis enſibus illic,
Aut pilis,ſed balliſtis,quæ mœnia ſumma
Et turres quaterent,monſtro noua bella parari.
Protinus inſonuere tubæ; tunc erigit alte
Se,dirumque caput Serpens attollit in auras
Vndique deſpiciens campos,tantuſque videtur
Quantus is eſt geminos cœlo qui diuidit Arctos.
Tunc aſper ſæuit; Stygias de gutture diro
Exhalans nebulas,& flammea lumina torquet.
Squamea cum voluit ſublatus terga,putares
Excelſum ad pugnas caſtellum ſponte moueri.
Diſtantum longe ſubito ſe immittit in ora.
Hos morſu,afflatu necat hos,hos tollit in altum,
Vt caſu interimat miſeros; totaſque cohortes
Sternit humo,latas cauda dum verrit arenas.
Conſternuntur equi paſſim,fræniſque rebelles
Inuitos ſæui dominos Serpentis ab ira
Dum fugiunt campo portant,ceſſere manipli,

Tergaque

Tergaque vertiſſent (ſi fas eſt credere) cuncti,
Ni tandem valido contortum haſtile lacerto,
Dum ſeſe arrectu tollit, ſub pectore diro
Haſiſſet. fluxit ſanies de vulnere nigra.
Horrendum immugit tum primum vulnera paſſus
Longævus Serpens, caudaque flagellat arenas
Iratus; cuncti clamorem ad ſidera tollunt,
Speque alacres validis mittunt per inane lacertis
Undique pila. ferit pars magna innoxia tergum
Squammoſum monſtri, crepitantque ſonantia tela,
Ut ſonat æſtivus ſalientis grandinis imber
Tegmina tectorum feriens. haſtilia quædam
Fortunata magis maculoſo vulnera ventri
Infligunt. ſolus levibus penetrabilis illi
Venter erat telis. nigro humectantur arenæ
Sanguine Serpentis, fœcundæque ante venenis
Gorgonea de tabe, novo nunc ſemine triſtes
Concipiunt iterum peſtes, & monſtra nefanda.
Nec minus iratus Serpens, tantique doloris
Impatiens ſævit campis, & corpora leto
Proſternit. levibus nequicquam prælia pilis
Aut jaculis tantum tentaſſet miles in hoſtem;
Robore ni tandem demiſſa Phalarica magno
Immenſi ſpinam fregiſſet pondere dorſi.
Tum fractus vires, & tanto languidus ictu
Decubuit. ſolito non ſeſe attollere niſu
Jam potuit, patulo tantum minitatur hiatu,
Et nebulas laſſis expirat faucibus atras
Sic quoque lethales, tandem ſtridore per auras
Tormento velitat Trabs acta, caputque nefandum
Diſcutit, & cerebro nigras diſpergit arenas.
Horrendus tandem Serpens tot jugera magno
Ventre premens, ipſa metuendus morte jacebat.
Poſtquam oculos ſilvæ miracula tanta vetuſtæ
Cæſaris

Cæſaris impleſſent, Vtica diſceſſit ab Vrbe,
Et victi per regna Iubæ victricia ducens
Agmina, regalis famoſa ad mœnia Zamæ
Peruenit. Ducis hic Petreji animoſa Iubæque
Funera cognoſcens, animo tam triſtia fata,
Fortunæque vices ſumma miſeratur amaras.
Tunc Vrbe exceptus Zamenſes laudat, & illis
Præficit imperio Criſpum. Mauruſia tellus
Romula de tanto facta eſt Prouincia Regno.
Inde Vticam remeans, ventis dans carbaſa, Sardos
Appulit, atque illa paullum tellure moratus,
Tutus ad Auſoniæ peruenit littora Cæſar.

SVPPLEMENTVM LVCANI,

LIBER QVINTVS.

ARGVMENTVM.

Triumphi Cæſaris quatuor continuis diebus. Templum Veneri extructum. Pompeij Iuuenes bellum in Hiſpania renouant.

ROmuleas arces celeri victoria fama
Cæſaris intraſſet. Fictis certare parati
Obſequiis complent Phœbeia palatia Patres.
Atque quater denis (quãuis deuicta ſit ipſa
Illo Roma die) decernunt vota diebus.
Cæduntur Tauri, gratoque altaria thure
Cuncta calent. nec tot ſunt templa ornata coronis,
Cum Latio audita eſt olim victoria felix

Scipiadæ,

Scipiada, & fuſus Zamenſibus Hannibal armis.
Aut cum Teutonicis intrauit mœnia victor
Exuuiis Marius. non plus felicibus armis
Externiſue vnquam lætata es, Roma, tropæis,
Quam nunc amiſſa pro libertate triumphas.
Tum iuſto, meruit quem Gallia victa triumpho,
Dilatoque diu, iungunt Decreta Senatus
Tres alios, veteres vt poſſit Cæſar honore
Obſcurare Duces, pompaſque excedere cunctas;
Vtque triumphales vtroque à cardine laurus
Ornarent pariter currus: Auſtralibus illa
Splendida diuitiis, Borea generoſior iſta
Robore & exuuiis: vt pictis miſta Britannis
Agmina Niliaca incedant, vt ſole peruſtos
Mazaces albo comitentur corpore Sueui:
Vt Galli Armenis juncti, Mauriſque Sicambri
Spectentur pariter populis: longeque remota
Tot poſſint Gentes, & quas commercia nunquam
Iunxiſſent, Latiis juncta nunc ire catenis,
Communemque ſimul victa deflere ruinam.
Vt cunctos pariter fontes, captiuaque Tibris
Flumina Cæſareis videat depicta tabellis.
Inde catenati lugens Germania Rheni
Fata ſui ſedeat: Nilus ſeptemfluus illic
Cornua fracta gemens: frænato vt gurgite Gallus
Inde ſuis Rhodanus, Mauris hinc Bagrada ploret.
Nec majorem vllo ſeſe Vrbs Romana triumpho
Fortunamque ſuam potuiſſet cernere, ſi non
Ipſa triumphata partis pars magna fuiſſet.
Tot clarus titulis, tot bellorumque ſuperbus
Exuuiis, Tyrio Cæſar ſpectabilis oſtro
Mœnia ſublimi intrauit Romana Triumpho,
Quadriiugis vectus niueis, quos paſcua mittunt
Clitumni læta, & ſacra victoribus vnda.

Dicite

Dicito Calliope, quot gentes quattuor illis
Quos Ponto, Ægypto, Libye, Galliſque ſubactis,
Ducebat Cæſar, ſpectabat Roma triumphis.
Quam diuerſa fuit facies, quam corpore toto
Ornatus populis varius, quam diſſona lingua,
Dum fluuios tabulis pictos, dum facta metallis
Oppida, bellorum ſeries, diuerſaque pugna
Tot genera oſtendit; variè & fabricata miniſtri
Arma, Ducum exuuias, argenti pondera & auri,
Captaque magnorum portant diademata Regum.
Sed ſi non tanta dignaris ſingula pompa
Dicere Calliope, ſaltem miſerabile magni
Vercingetorigis fatum reticere putato
Eſſe nefas, quem bellantem tot viderat annos
Gallia, collatis toties cum Cæſare ſignis,
Et toties renouantem acies proauita tueri
Jura, jugumque ſuis Romanum auertere Gallis.
Hic, quem dura Ducis nimium ſententia morti
Damnaſſet, reſidens indignabunda pheretro
Dejicit ora: tegit frontem diffuſa minacem
Cæſaries; diis iratus, vitamque peroſus
Captiuam, domini gladios optare videtur.
Ecce alia in Phario facies miſeranda triumpho
Corda mouet vulgi. inceſſit Regina catenis
Arſinoë, paſſis per candida colla capillis,
Et teneras, modo quæ geſſere Ægyptia ſceptra,
Auratis palmas manicis religata tenebat.
Quamuis Arſinoën non hic ſententia mortis
Dura manet, parcit clementia Cæſaris illi:
Aut donat Victor, Cleopatræ captus amore,
Germanæ veniam, Phariamque remittit ad aulam.
Heu quantum, Cleopatra, tibi, ſi capta periſſet
Hic ſoror, abſtulerat crimen Fortuna futurum!
Nam miſera Arſinoë donatam à Cæſare vitam

Crimine

Crimine majori poſthac ſoror impia tollet.
Maxima ſed populi ſubiit miſeratio mentes,
Cum videre Afro pueri captiva triumpho
Ora Juba; cujus Libyco rex maximus Orbe
Nuper erat Genitor, qui tot modo regna, tot urbes,
Tot populos læta tenuit ditione remotos.
Quis latius, miſerande puer, tam obtuſa gerebat
Pectora, quem tua non ætas innoxia movit?
Aut quis te tanto dejectum culmine regni
Immerita hoſtili præbentem colla catenæ
Non mœrens animo vidit? ſed cæca futuri
Mens hominum. felix, quæ tam miſeranda videtur,
Sors tua, Magne puer; vinclis felicior iſtis
Es Juba, quam magni maneant ſi regna parentis,
Et ſtet firma tuis tellus Mauruſia ſceptris.
Illa dies quæ te captivum fecerit, illa
Tranſtulit in melius (quis crederet?) illa futuræ
(Triſtis viſa licet) poſuit fundamina famæ.
Moribus Auſoniis primis nutritus ab annis,
Barbarie exutúſque, tuo felicia poſthac
Tempora conſtituens orbi, moderamine juſto
Commiſſas olim regni tractabis habenas.
(Nam te poſt caſus tantos ad culmina Regni
Evehet Auguſtus Cæſar, ſolióque locabit.)
Præterea excultus ſtudiis, miranda relinques
Ingenij monumenta tui, calamique perennis
Docti fama tibi per ſæcula cuncta manebit.
Sed non Pharnacis captiva Quiritibus ora
Armeno potuit Cæſar monſtrare triumpho.
Ille fuga evaſit. vehitur fugientis imago;
Et VENI, VIDI, VICI, *tria verba ſuperbo*
Portantur curru totum narrantia bellum.
Romanos animos, plus quam ſpectacula viva,
Triſtia fata Ducum tabulis depicta movebant.

Illic mæſta videt ciuilia vulnera Romæ;
Et proprias luget clades; illic ſua quiſque
Funera Romanus, cognatáque damna recenſet.
Inter Barbaricas ſtrages, & funera Regum
Extera, magnates Libyæ, caſoſque per Alpes
Gallorum Proceres; proprio quæ pingitur enſe
Rex Iuba transfixus conuiuia mæſta cruentans,
Demerſuſque ſui Nili Ptolemæus in vndis,
Monſtrantur Latia mortes, abſumptaque bellis
Maxima Cæſareis Romana nomina gentis.
Hic cum Rege Jubæ Petrejus Afranius illic:
Illic Torquatus moriens, hic Sulla jacebat.
Nec procul hinc oculis agnoſcunt flentibus ora
Scipiadæ, puppi jam deſilientis ab alta.
Te quoque, Sancte Cato, fodientem viſcera dextra,
Et properanti anima lacerantem vulnera cernunt.
Verum inter Procerum tot mortes vna tacetur.
Nec tabula mæſtis monſtrare Quiritibus audent
Flebile Pompeji fatum, ne tanta triumphos
Triſtaret clades. ſed mors ea ſola relicta.
Quæ tum præcipue populo expectata fuiſſet,
Altius infixa eſt quærentibus, & bene cuncti
Iam ſine picturis Magni miſerabile letum,
Et ſeriem tantæ poſſunt memorare ruinæ.
Quis numerare queat variæ ſpectacula pompæ?
Quot campis ludi? noua quot certamina Circo
Spectentur populis? quantoque madeſcit arena
Sanguine nobilium dat quas Hyrcana ferarum
Sylua, aut monſtriferis nutrit Getulia campis?
Quin & nocturna præfulgent vndique pompa,
Delectantque, parat cum poſt ſpectacula Cæſar
Nocte redire domum tot famulante Senatu.
Cum mediam cernunt Elephantes ire per vrbem,
Et lucem geſtare: forum via lactea viſum eſt:

Tot ſimul accenſis Elephantum terga micabant
Ignibus, atque ibant cæleſtibus æmula ſignis.
Nec tantas Victoris opes ſpectacula vana
Teſtantur ſolum: ſed duratura per æuum
Exurgunt opera. & ſæclis miranda futuris.
Nam templum Veneri, domus à qua Iulia nata eſt,
Aut pius, aut tantæ ſublatus origine Cæſar
Magnificum extruxit, ſpoliiſque ornauit opimis.
Vt formoſa Venus tanto videatur honore
Plus Iouis Vxorem, & Tritonida vincere, quam cum
Aurea poma illi nemoroſa in vallibus Ida
Iudicium Paridis Priamo fatale dediſſet.
Pluſque Dionea veneratur numina Mundus,
Quam vel Iunonem vel Pallada: dignius orbi
Nomen Iulaa cenſetur ſtirpis origo
Quam Superum Regina, aut vertice natæ Tonantis.
Interiora auro radiabant limina Templi
Marmorei, aurataque trabes, cælatáque multæ
Arte micant ſimulacbra Deûm, & ſpirantia ſigna.
Hic Troja antiqua, & Veneris Phrygiique videntur
Anchiſa thalami, decantatúmque Poëtis
Frondeſcit nemus Idæum, quod debuit olim
Vatibus, hic tantis debens pictoribus Ida.
Hic torus exurgit mollis, quem mater Amorum
Progeniem terris, tantóſque datura nepotes
Cum juuene Anchiſa quondam Venus aurea preſſit,
Concubitúmque hominis pulcherrima paſſa Dearum
eſt.
Æneas iuxta Soboles ſtat, corpore talis
Formoſo, qualis ſemper florente juuenta
Exultat Phœbus: frænatæ aut Tigride qualis
Bacchus odoratis curru deſcendit ab Indis:
Troïus Æneas, cui tantam Muſa Maronis
Donauit felix famam per ſacula, quantam

Mæonius Grajo vates præſtabat Achilli.
Illic eximia viſa eſt pietatis imago,
Cum bonus Æneas, Troja pereunte, parentem
Grandævum attollens humeris, per tela, per ignes
Hoſtiles rapuit. non illi Laomedontis
Arſura curantur opes, non fulva ſupellex,
Nec ſparſa paßim per tanta incendia gaza:
Sed Genitor, Phrygiique lares, & ſacra deorum.
Pone patrem ſequitur ſortem formoſus Iülus,
Unde genus nomenque ſuum gens Julia duxit.
Condidit hic Albam longam, multoſque per annos
Imperio rexit. longo dehinc ordine picti
Poſt primum Albani Reges monſtrantur Iülum.
Donec Iüleam Tullus Rex diruit Albam,
Tranſtulit & Roma cives. hinc ordine rurſus
Reges atque Duces Latij, Romanaque fata
Uſque ad Cæſarei monſtrantur tempora regni,
Quo vetus alba iterum Romam viciſſe videtur.
Robore ſed quamvis munita potentia tanto,
Cæſaris, & populi plauſu firmata videtur:
Nutat adhuc, & plus terris quatietur Iberis
Quam vel Theſſalicis, vel Thapſi triſtibus arvis.
Maxima adhuc reſtant diſcrimina, maxima bella,
Quæ juvenes facient Pompeij nomine tanto
Non indigna. truces vicinos Gadibus illi
Herculeis armant populos. Hiſpania ſedes
Tertia bellorum, & Romani ſcena furoris.
Currit ad occaſus, extremaque littora Mundi
Jam civile nefas, qua ſeſe Hiſpania pandit
Ultima. non ulli populo majora videntur
(Cum vaſtus feſſos exacta luce jugales
Proluit Oceanus) rutilantis corpora Phœbi.
Atque ideo propiora ſua putat incola terra
Deceptus, tanquam ſeſe illic ætheris alti

Convexum

Convexum inclinet. ſed majus ab æquore tanto
Surgentes reddunt nebulæ, denſique vapores
Objectum, radios oculi diffundere ſueti.
Hinc non ulla vident ſurgente crepuſcula Phœbo,
Nec fugiente. dies oritur cum Sole, caditque.
Tota iacet corij ſpecie diffuſa bovini
Terra Hiſpana, mari cincta undique, & inſula pæne
Facta, niſi gelida quod Pyrenæus ab Arcto
Mons interpoſitus Gallis diſterminat agris.
Facturum tantis montem divortia terris
Excelſum poſuit Natura, & vertice cælum
Æquantem ſummo. nudum eſt, & gramine nullo
Veſtitum, quod Gallorum præpinguibus arvis
Obiicitur Boreale latus: contraque cacumen
Quà ſteriles terræ campos proſpectat Iberæ,
Frondoſum ſilvas denſas, & paſcua lata
Oſtendit; tanquam Galli felicibus arvis
Divitias mons iſte ſuas conceſſerat, utque
Veſtiret ſeſe, terras ſpoliarat Iberas.
Nubifero, fama ſi credas, nomina monti
Pyrene miſeranda dedit. regnabat in illo
Monte Bebryx Genitor, parvaque excepit in aula
Hoſpitio Alcidem formoſa armenta petentem
Geryonis. viſa eſt Alcidæ regia virgo
Pyrene, placuitque nimis, deceptaque tandem
Hoſpitis invicti placido ſuccumbit amori.
Coniugium Alcides miſeræ, tedaſque iugales
Si modo Geryonis victor remearit ab arvis,
Promittit: ſed fata negant crudelia tedas.
Nec prius Alcides vincit, quam funere triſti
Pyrene formoſa iacet. timet illa Parentem
Iratum; nec iam vitiati pondera ventris
Ulterius celare valet. queribunda pererrat
Frondoſas latebras, & vaſti devia montis;

Soláque furtiuum ſyluis deplangit amorem.
Amphitryoniadem falſum, tardúmve vocabat;
Donec plorantis fruſtra, magníque vocantis
Herculis auxilium leto crudelior ipſo
Bellua formoſa lacerauit virginis artus.
Amphithryoniades triſtem Bebrycis ad aulam
Iam victor rediens, amiſſa virgine demens
Et formidandus luctu, per luſtra ferarum,
Per juga, perque alti frondoſa cacumina montis
Tendebat, ſponſa quærens veſtigia chara,
Pyrenénque ſuam mœſto clamore vocabat.
Pyrenen ſilua, Pyrenen antra ferarum,
Et curua toto reſonabant monte cauerna.
Ingemuit locus ipſe; feræ tremuere, metúque
Montani latuere fures; nec quærere prædam
Immanes audent vrſi, torvive leones,
Dum nemore atque jugis graditur Tyrinthius altis.
Sed poſtquam laceros artus, atque ora puella
Deformata ſua cognouit, fata Deóſque
Multum incuſauit lacrumans. tunc oſcula charis
Relliquiis repetita dedit; ſupremáque plangens
Funera, Pyrenen tumulauit montibus illis.
Diruet hanc (inquit) molem non longa vetuſtas.
Famáque tum tua maior erit; tumulique ruina
Augebit tumulum. toto tunc monte jacebis,
Vt juga tuta tenet Bacchus Niſeia ſepultus.
Mons erit iſte tuus. conſenſit fama. tenéntque
Pyrenes iſti nomen per ſæcula montes.
Pompeij juuenes inſtructo milite Gades
Linquentes, bellum omne locant, qua pinguia Batis
Culta ſecans, ſua felici dat nomina terra.
Oppida cepiſſent primo regionibus illis
Ateguam, atque Vcubin, & nomen clade futura
Funeſtum Auſonia Mundam, & te grata Camœnis

Cordúba

Corduba, doctorum cunis fæcunda virorum.
Vndique Pompeiis vires Hiſpania mittit.
Hic præter Latias Aquilas, Romanáque ſigna,
Quæ Varus, duxitque acer Labienus, Iberi
Pugnaces coëunt. hic trux ſtat Cantaber, armis
Qui vitam impendit ſolis, gens neſcia pacis
Aut ſiccæ mortis, ferro præuertere ſueta
Imbelles annos: decus eſſe abrumpere vitam,
Naturæque putant ſegnem donare ſenectam.
Augurij ſacri, diuinarumque peritam
Flammarum pubem diues Gallecia mittit.
Callaici veniunt, qui, dempto Marte, laborem
Non vllum mouere viri. nam fœmina ſulcis
Injicit, & duro glebas inuertit aratro
Fœmina, dum maribus peraguntur bella virorum.
A Minij ripis patrij venit impiger Aſtur,
Auriferique Tagi fulgentia ſigna ferebat
Incola, deciduum conſuetus cernere Solem.
Et Vaſco inſuetus galeis, & Concanus audax,
Qui ſe Maſſagetum dura de ſtirpe fatetur
Cornipedis conſuetus equi potare cruorem.
Celtiberi, bello qui corpora cæſa ſuorum
Igne cremant, creduntque nefas ſi forte jacentum
Exanimes fera vel volucris depaſcitur artus.
A ripis rapidi veniunt Sucronis, & omnes
Hiſpanæ gentes, quæcunque aut funera Magni
Vlciſci, aut Latios cupiunt nutrire furores.

SVPPLEMENTVM LVCANI,

LIBER SEXTVS.

ARGVMENTVM.

Pugna naualis cum tempeſtate deſcribitur. funeſtum Mundæ prælium. Cn. Pompejus Varus,& Labienus interfecti ſunt.

EXCIPIT Oceanus civilia bella priuſquam
Hiſpanas tangant terras , & triſtia Pontus
Pompejanarum geſtat præludia cladum.
Qua Tarteſſiacas extremum littus ad oras
Extendit Libye, Pompeij nomine Varus
Æquora cuſtodit : pro Cæſare Didius illuc
Claſſibus aduenit, vicinaque littora vtrinque

Æquoris

Æquoris anguſti belli videre furorem,
Et terris tumuere ſuis. vix pugna coorta eſt
Cum variis ſubito tumuerunt æquora ventis.
Fluctibus inſurgit totum mare; pluſque pericli
Quam gladii hoſtiles tempeſtas atra minatur.
Et Tingitanis primo ruit Auſter ab oris,
Corus ab Occiduo pelago, violentus Ibero
Littore ſurgebat Boreas, & flatibus undas
Reppulit adverſis. variis vexata procellis
Æquora confuſos tollunt ad ſidera fluctus.
Nil aliud dubio flatu voluiſſe videtur
Quam turbare mare, & ſceleratum abrumpere bellum
Æolus, aut mediis undis utramque, priuſquam
Sanguine civili madeant, immergere claſſem.
Sed rabiem Oceani vicit, ventique furorem
Bellandi veſanus amor; tantiſque ruebat
Militis impietas ad prælia dira procellis,
Quantis Mercator, quamvis avidiſſimus, undas
Æquoreas tentare neget; nec vellera Parma,
Indum ebur, aut rubro pretioſas æquore conchas
Auderet tali ratibus conquirere cœlo.
Jamque propinquabant claſſes, validiſque lacertis
Sulcatas vertere undas, tonſiſque ſecabant
Excuſſis: fluctu ſpumabant cærula cano.
Innumera pariter tolluntur ad æthera voces:
Nec jam remorum ſonitus, clangorve tubarum
Audiri poterant: hominum clamore premuntur:
Sed remos, voceſque hominum, ſonitumque tubarum
Bacchantes venti, tempeſtateſque ſonoræ
Exuperant. nimbis pariter iaculiſque diurna
Lux periit, denſis & inhorruit unda tenebris.

Tum roſtra haud viſis ſonuerunt obuia roſtris.
Occurrunt alia proprio conamine naves :
Hoſtibus objiciunt alias agitata procellis
Æquora, & invitas forſan concurrere cogunt.
Navibus elidunt naves, hominumque furori
Additur ira maris, cunctos geminata pericla,
Diſsimileſque metus vrgent caligine tanta.
Dum pugnant alii, pelagi ſarcire ruinas
Contendunt alii, & propiorem avertere mortem.
Nec iam pugnantes pro Cæſare Didius audax
Hortari poterat, nec in ordine vertere claſſem :
Non Pompeianis Varus mandata valebat
Militibus dare : nec voces fragor æquoris vllas
Iam ſinit audiri, ventis, fatoque relinquunt
Omnia, & attonitas claſſes Fortuna regebat
Prælia committens. roſtro perfoſſa carina
Subſidet, & fatum neſcit cui debeat, hoſti,
An tempeſtati. nec ſola fragoribus auris
Terretur : ſed nox oculis obducitur atra.
Nec tamen eſt tenebroſa ſatis : ſed triſtius illis
Exoritur lumen tenebris, & fulgura ponto
Crebra micant, luciſque repoſcere regna videntur.
Quam Sol non potuit depellunt fulgura noctem.
Illic dum tumidis forte oppugnatur in vndis
Pompeiana ratis, nec ſe defendere contra
Hoſtiles valet incurſus, & capta videtur,
Vendicat iratum pelagus ſibi : gurgite pinus
Mergitur, & rapuit victoribus vnda triumphum.
Aſt alias iam poſſeſſas victore carinas
Obruit, & cito devictos vlciſcitur æquor.
Contra vtramque diu claſſem Fortuna videtur
Pugnare, atque odiis vexare hoſtilibus ambas.
Finiuit tandem dubij certamina Martis,
Oſtenditque quibus cæli pelagique labores.

Ipſa exciuiſſet tantos. victoria claſsi
Cæſarea iam plena fuit, quam Didius audax
Erubuit vento aut pelagi debere procellis.
Amiſſam Varus claſſem videt. obruta ponto
Pars jacuit: pars victores poſſeſſa vehebat.
Relliquias ſecum fugientibus inde carinis
Cartaja ad portum vexit, ratibúſque relictis
Emenſus tellure vias, hinc caſtra petebat
Pompeij juuenis. toto tunc milite fruſtra
Mœnia Pompejus munita obſederat Vlla.
Interea curſu celeri (quo bella ſolebat
Conficere). Hiſpanas properabat Cæſar ad oras.
Quem Roma egreſſum dena bis luce Saguntus
Excipit, Vrbs fidei clarum per ſæcula nomen,
Et crimen quondam Superum. quod non niſi magno
Deleri excidio potuit Carthaginis altæ.
Urbis ad Occiduum nitidis it Duria Lymphis
Culta rigans vicina, atque in Mare tendit Iberum.
Sed Ducis haud tanti curſum vel Duria tardat,
Vel rapida Sucronis aqua, monteſve coruſci,
Queis faciunt dites argentea nomina venæ.
Inde rapit curſum flava per littora Batis
Et procul egreſſus totis te, Corduba diues,
Obſidione premit turmis, non ſpe potiunda,
(Præſidiis urbem validis nam Sextus habebat)
Sed trahat obſeſſa vt Pompejum à mœnibus Ulla.
Quod juxta evenit. namque obſidione relicta
Pompejus totis ſectatur viribus hoſtem
Jam pugna cupidus; ſed non certamen iniquo
Cæſar inire loco ſtatuit: verum agmine moto
Progreſſus, Salſanon magnas tranſilit undas.

Atque quaqua

Ateguamque capit ſubita feliciter arte.
Ategua amiſſa, veritus Pompeius Iberas,
Fortuna quaſſante fidem, ne perderet vrbes
Et reliquas, vni properat committere pugnæ
Spes omnes, vireſque ſuas, hoſtemque ſecutus
Ocyus, ad Mundæ fatalia peruenit arva.
Caſtra locat tumulo modico, qui deſuper omnem
Planitiem late deſpectat, Cæſaris vnde
Ante oculos poſitas potuit numerare cohortes.
Nulla hic auguria; aut tanta prænuntia cladis
Prodigia implêrant campos aut aëra; nulla
Vel per inane faces, vel dira arſere cometa.
Non ſignis examen apum, liquefactave pila
Fulmine; non volucres, non exta minacia terrent.
Plus tamen hic mœrent omnes, metuitque ſilentes
Turba Deos, tanquam clades immanior omni
Oſtento his campis, & inenarrabile damnum
Immineat Mundæ. tacito portenta timore
Quæ nulli fecere Deûm, ſibi quiſque creabat,
In Pompeianis per mœſta ſilentia caſtris.
Ancipites errant animi. nunc improba vota
Concipiunt, & ſpes diras, vmbraſque videntur,
Horridaque ante oculos mortis ſimulachra futuræ
Cernere: lymphata rurſus formidine pallent.
Nec quamuis ſperare nimis fortuna vetabat
Cæſaris, exoptant victas producere vitas.
Danda tamen venia eſt illis, cum Cæſaris audax
Bella timet miles, Latium qui ſæpe cruorem
Hauſerat; & patria toties in viſcera fortes
Incipiunt trepidare manus. exercitus Orbis
Ille triumphati domitor, victorque Senatus
Romani, qui tam præceps in bella ruiſſet
Theſſala, Thapſiaciſque auſus præuertere campis
Iuſſa Ducis, iam iuſſa timet, ſonitumque tubarum,

Nec

Nec ſibi deſuetum potis eſt celare timorem.
Sed minus ut vulgi pauidos mirere tumultus,
Triſtis adhac Caſar funeſta pralia Munda
Ipſe venit. conſueta deeſt fiducia, nec frons
Illa Duci eſt, ex qua toties felicia belli
Ante tubas hilaris tulerat præſagia miles.
Lubrica fortaßis mæſto tunc pectore dona
Fortuna expendens, quantiſque agitata procellis
Sint humanarum metuenda cacumina rerum,
Per tot Magnorum quas fecerat ipſe ruinas,
Formidare ſuam diſcit. felicia Magni
Tempora dinumerat; totque inuiolata per annos
Proſperitas, ſimiliſque ſua, Pharſalia donec
Tam longas euertit opes, in mente recurſat.
Et Magni caſum, poſtquam faſtigia Magni
Attigerat, jam viſa leuis Fortuna minari.
Hac mæſte reputas Caſar, mentemque labantem
Corripit, iratus tacite; tandemque cohortes
Alloquitur vultu cacum celante timorem.
Bellorum Comites, qui mille pericula, mille
Viciſtis pluſquam Herculea virtute labores,
En vobis toties truncata repullulat Hydra,
Ultimus hic labor eſt; infirma atque vltima colla
Exerit; hic virtus eadem, qua prima recidit,
Et robuſta magis, refecet poſtrema, nec vltra
Creſcere ciuilis permittat ſemina belli,
Qua poſt tot clades imbellis Iberia nutrit.
Sanciet hæc nobis pacem victoria, totus
Exarmatus erit poſt hac certamina Mundus.
Sed qui ſunt, qui bella parant? qui Caſaris enſes,
Et totidem bellis victricia ſigna laceſſunt?
Deſtituet plebs iſta Ducem non ſponte ſecuta,
Sed caſu. num Pompeij pugnabit amore.

Quem

Quem non nouit adhuc ? unum vanam nominis umbram
Pluſquam Cæſareas vires, quas nuper Ilerda
Vincentes vidit, populus formidat Iberus ?
At vero ſi qua eſt Legio Romana ſub armis
Pompeij ; rudibus conſtat tyronibus, aut his
Qui vobis victi fugientia terga dederunt,
Et veterem adducunt ſecum ad noua caſtra timorem.
Quæ toties victus faciet jam prælia Varus ?
Hiſpaniſve geret Labienus transfuga pluſquam
Aut prius Æmathiis, Libycis aut geſſerit aruis ?
Ite mei comites, belloque imponite finem.
Dixerat ; at nullo excipiunt clamore cohortes
Verba Ducis nec ſtridentes accendere poſſunt
Dejectos animos litui, conceptave cornu
Claßica ; nec quanquam ad pugnam de colle propinquo
Decurrunt Pompejani, procedere campo
Longius, aut rapido (vt mos eſt) occurrere curſu
(Tum primum trepidus) veteranus Cæſaris audet.
Quod ſimul vt vidit, magna inflammatus ab ira,
Deſertiſne Ducem, & faciet nece Cæſaris (inquit),
Vos timor emeritos hodie? ſimul arripit haſtam
Ductor, & aduerſos ſolus defertur in hoſtes.
Obſtupuere illi, quibus hæc miracula, miles
Cæſareus timidus, temerarius ipſe, videntur.
Vix oculis primo credunt; mox in caput audax
Undique pila volant, donec, vincente pudore,
Non virtute metum, cunctis exercitus armis
Ad Ducis auxilium procurrit, & impia tanta
Tunc rabie, quanto detrectavere timore,
Bella gerit, redimat Romano ut ſanguine culpam.

Et

Et dira faciat funeſta piacula cæde.
At primo pugna gentes utrinque furore
Diffugiunt, ſolis peragendaque bella relinquunt
Enſibus Auſoniis; aliis nec egebat Enyo,
Pallida nec plures Alecto optabat in omnia
Suffecere nefas hæ dextra. his conſtitit atrox
Pugna; pares urgent acies, animique, pareſque
Irarum ſtimuli. magnis hortatibus ambo
Inter ſpemque metumque Duces diſcurrere primo,
Cæperunt, fruſtraque ſuos impellere, donec
Laſſati excedunt pugna: collemque propinquum
Ductor uterque capit. diri hinc diſcrimina belli,
Totque cruentatos enſes, tot ſtragis acervos
Dum triſtes ſpectant, vix formidare vacabat,
Vix ſperare, Duces ſubiit miſeratio ſola,
Feraliſque timor, ne non victoria mæſto
Ulla, ſed ambobus lugenda tragœdia campo
Reſtaret, Latiuſque illic procumberet Orbis.
Ultima Cæſareis reſtare pericula credunt:
Et Pompejani poſt hac ſperare recuſant
Prælia. pugnaces animos agit æmula virtus.
Utque magis ſtupeas, cunctis incognita bellis
In totis ſubito ſunt orta ſilentia campis.
Dum media fervent rabie; nulloque virorum
Audito clamore, manus movere furentes.
Ad Pompejanas tandem Victoria partes
Se trahere eſt viſa, & paulatim cedere retro.
Cæſarei cæpere; fuga vix Centuriones
A turpi retinere queunt: cum fortia Cæſar
Pectora denudans ſtricto ſic enſe profatur:
Non tibi jam Fortuna levis, quæ condere ſumma
Exoptas potius quam condita ſumma tueri,
Iraſcor; ſatis ampla mihi, quæ nulla tacebunt
Sæcula, feciſti, fateor. transferre favorem

Iam

Iam te, Diua, decet, mundo ne ignota poteſtas
Sit tua; neque Deum deceptus crederet orbis.
Dixerat; & certa fodiſſet pectora dextra.
Sed Fortuna (velut prope ſumma pericula mater
Stare ſinit puerum interdum, vt majora timenti
Gratius auxilium veniat) ſubmittit alumno
Vnde minus ſperatur opem. nam caſtra Bogudes
Extra aciem poſitus, præda perductus amore
Pompejana petit. contra hunc ad caſtra tuenda
Ex acie educit Labienus quinque cohortes.
Perdidit infelix Pompejum hic caſus, & omne
Mutauit belli fatum. pro Cæſare falſus
It timor, & cunctis Labienus terga dediſſe
Creditur; illa ſuos debellat opinio, ſpemque
Cæſareis creat: errorem monſtrare, metumve
Tantum inhibere ſtudet fruſtra Pompejus; acerbo
Prodita diffudit caſu miſeranda juuentus.
Infelix Varus toties deuictus ab armis
Cæſareis, quem tot per clades fata tuliſſent,
Iam male ſeruatam cupiens abrumpere vitam
Irruit in medios enſes, in vulnera latus
Mille ruit moriens; poſt tot certamina cladi
Huic ſupereſſe pudet, cumuloque deeſſe virorum.
At miſer vt totis rediens Labienus in armis
Pompejanorum vidit fugientia ſigna,
Erroremque ſimul fatalem audiuerat, amens
Me miſerum exclamat! tanta, fortuna, ruinæ
Me facis authorem? per me crudelia fata
Auſoniam ſubigunt? hac hac fuge prodite miles,
Hoc aperi pectus, triſtemque vlciſcere cladem:
Aut pœnas ſument pro vobis Cæſaris enſes.
Tum vero, vt Leo Getulis in ſaltibus ardens,
Qui venatorum telis cingentibus, vltro
Aſſilit in ferrum, ſeſe ingerit ipſe periclis,

Et

Et cuspide letum gladio molitur ab omni.
Tandem vita fugit Stygias irata ſub umbras.
Iam ſtragis cumulos & ineluctabile damnum
Viderat infelix tumulo Pompejus ab alto,
Et quamuis lucem damnat, ſperare juuentus
Integra perſuadet; necquicquam à triſtibus aruis
Aufugit, heu terra ſtatim moriturus in iſta.
Sed fratrem Hiſpanas abſcondent fata per urbes,
Caſaris ut poſſit poſt mortem triſtia rurſus
Bella, & Romanos olim renouare furores.
Impia iam cades oritur, paſſimque per agros
Palantes cadunt inſano ardore furentes
Caſarei, & tanto ſaturant crudelius iras
Victores, quanto plus triſtia bella timebant
Ante tubas dudum, nec iam fugientibus ullam
Vicina latebra, vel Pompeiana ſalutem
Caſtra dabant miſeris, infirmave mœnia Munda.
Nam cito diripiunt victores caſtra; citaque
Vi Mundam expugnant; dum (quod vix ulla tacebunt
Sacula, vel credent forſan) pro ceſpite foſſas
Corporibus complent, faciuntque cadavera muros.
Nec ſolum ante tubas, ſed poſt hac pralia triſtis
Caſar erat; quanti victoria conſtitit illa,
Et quam mœſta ſiet ciuili gloria bello
Sero animum ſubiit. miſera nunc vulnera Roma,
Nunc ſua, Victoriſque nefas crudele recenſet,
Inuidiamque ſimul; victricem pene coactus
Fortunam damnare ſuam; qua clade triumphum
Obruit, & tanto merſiſſet ſanguine Lauros.
Talia dum mœſto voluebat pectore Caſar,
Pompeii caput abſciſſum Cenonius affert.
Ingemit, & tanta lachrymis agnoſcit obortis
Fata domus; ſubiit magni Genitoris imago,

Aqua

Atque Ægyptiaco miſerandum in littore funus.
Quærenti fatum juvenis Cenonius infit:
Cum modo Pompejus Munda funeſta per arva
Tot ſtragis cumulos, tot corpora cæſa ſuorum
Infelix vidit, nec iam reparabile damnum,
Vectus equo celeri Carteia ad littora fugit,
Ut portum nactus notum, dare carbaſa ventis
Poſſet; at inſidias veritus, noſtraſque ſequentes,
Littora deſeruit rurſus, ſylvamque propinquam
Conſilii incertus petiit. nos terga ſecuti
Inſtamus, ſylvamque oculis ſcrutamur opacam;
Quærenteſque diu fruſtra, ſub tegmine fagi
Umbroſa tandem defeſſum, & vulnere claudum
Pompeium aſpicimus ſolum, (proh triſtia ſortis
Humanæ ſpecula, & pompæ documenta caducæ!)
Pompeium illum (inquam,) qui tecum ô maxime Cæſar,
Tot modo ſtipatus legionibus, & comitatus
Gentibus innumeris, tam longo tempore fatis
Pugnavit dubiis, iam cinctum milite nullo
Vidimus. ut tradat ſe hortamur; at ille minaci
Intrepidus vultu, nunquam me Cæſaris inquit
Captivum, victum quamvis, Fortuna videbit.
Abſciſſum videat caput, & cervice revulſa
Hæredem agnoſcat Magni. nec dedecus illud,
Quod fatum Genitoris, erat mihi Roma putabit.
Non tam vile tamen caput hoc, certamine nullo
Ut vobis tradatur, erit. dum tela ſuperſunt,
Non gratis moriar. tum pugnam ingreſſus iniquam
In mediaſque ruens, ſine ſpe, ſine viribus, omnes
Nos pariter ſola adiutus virtute laceſſit.
Nec vitam, quam tanto animo proiecerat ipſe,
Servandi nobis conceditur ulla poteſtas.
Invaſit ferrum ceciditque in vulnera latus,
Et tandem invito mortem ſibi vendicat hoſte.

Tum

Tum Cæſar lachrymans, generoſum quærite truncum.
Thuriferis collecta rogis componite membra
Cum capite, & dignam tantis date manibus urnam.
Digreſſus Munda Cæſar ſecurus ab omni
Bellorum ſtrepitu victricia ſigna per urbes
Suſtulit Hiſpanas, iam Gades, Corduba dives,
Hiſpalis, atque omnes, quaſcunque interluit undis
Betis Anaſve ſuis, victori tradere ſeſe
Non dubitant Urbes. populi, genteſque remotæ
Sub juga jam veniunt, abjectis Cantaber armis,
Callaicuſque ferox, & Celta, utque impiger Aſtur
Expoſcunt veniam, pacemque à Cæſare quærunt.
Nil terris olim venerabile nomen Iberis
Jam valuit Magni. cunctos Fortuna clientes
Tranſtulerat, ſolus jam poſſidet omnia Cæſar.
Nec mirum obtineat terras ſi ſolus Iberas,
Qui ſine rivali Romanas obtinet arces.

SVPPLEMENTVM LVCANI,

LIBER SEPTIMVS.

ARGVMENTVM.

Honores Cæſari à Senatu decreti. bellum in Parthos parat. conjuratio in Cæſarem. Prodigia. Cæſar in Senatu occiditur.

IAM ſe poſt clades tantas, tot vulnera gentis
Auſoniæ, & ſtrages populorum, abſumpſerat ipſum
Civilis furor, & terris pax alma refulſit.
Defeſſis iterum rebus ſperare quietem
Cœperunt populi, non triſtia bella timebant,
Omnia dum tenuit Cæſar, nec in orbe poteſtas

Altera

Altera, nec fuerit communis Roma duobus.
Hunc ſupra inuidiam Fortuna euexerat ; huius
Regnum amat, vt tutum, populus. nam quem magis optent
Cuſtodem pacis quam qui fortiſſimus armis.
Semper erat, nulloque vnquam deuictus ab hoſte.
Plebs libertatem, ſola contenta ſalute,
Romula proiecit; nec poſt tot prælia pacem,
Quamuis cum Domino veniat pax iſta, recuſat.
Nec ſolum vulgus domino ſeruire paratum
Cæſaris imperium votis amplectitur : illud
Et Procerum pars magna cupit ; tranquillaque Patres
Tempora laſſati exoptant ; quos (fulgura ſummos
Ut feriunt montes) feriunt diſcrimina ſæui
Præcipue belli, & gaudens feralis Enyo
Sanguine nobilium ſemper. nec nomen inane
Jam libertatis (dudum ipſa euerſa fuiſſet)
Sanguine iam retinere ſtudent. vix ipſa videtur
Libertas tanti. neque ficto Cæſaris augent
Obſequio titulos. ſed vero pectore tantos,
Ne ſibi Rege minor videatur Cæſar, honores
Decernunt, quantos nequeat priuatus habere.
Perpetuum Dictatorem, patriaque parentem
Appellant Patres; denos vt Conſul in annos
Deſignaretur ſtatuunt : altaque Curuli
Ipſe vt ſupremus Romana cenſor in vrbe
Veſte triumphali indutus, lauroque ſederet
Perpetua ornatus. nec non de principe Numen
Vt fieret victor, donant altaria, Sacra,
Altaque templa, quibus pulcherrima juncta Deorum
Illius aſtabat ſtatua Clementia ſacra.

Cæſareo

Cæſareo faciunt Veſtales nomine vota.
Et quo quaque die victoria contigit illi
(Ciuilis quanquam) celebrantur feſta per urbem.
Crederet hoc aliquis, cum ſint feralia faſtis
Et Trebia, & Cannæ Romanis nomina; Munda,
Theſſalia, Thapſique dies jam læta vocentur
Tempora! Pompejique necem, ſanctique Catonis,
Scipiadæque albis deſignet Roma lapillis.
Nullus reſtat honor, quem non aſſumere poßit
Jam ſibi, victori tanta eſt conceſſa poteſtas.
Quid nunc imperio ſecuram Cæſaris urbem,
Et tandem optata, pro libertate, quiete
Lætantem, poßit ciuilia rurſus in arma,
Rurſus in horrendas populos impellere clades?
Quid tantas Victoris opes, ſtabilitaque regna
Eruere? an non tum facile eſt ſuprema tueri
Quam dare Diis Superis? an non mortalibus ulla
Firma datur, nulliſque malis violanda poteſtas?
Nullane livorem poterit tranſcendere virtus?
Nec tantum meriti ſpatium eſt, quod non capit ulla
Inuidiæ rabies? oh ſummis lubrica ſemper
Et minitans ſtatio! non te tua plurima virtus
Securum Cæſar præſtat, non robur in armis,
Non bonitas, tantaſque æquans Clementia vires.
Supplicibus fruſtra veniam, victiſque ſalutem
Exulibuſque urbem permittis; Romula fruſtra
Imperia exornare ſtudes, dum legibus Orbem
Emendas prudens, aut oppida diruta condis
Magnificus. tantis jamdudum extincta ruinis
Per te ſtat Carthago, noviſque impleta Colonis

Exurgit,

Exurgit, nuribus non iam metuenda Latinis.
Tu quoque reſtauras ; Latiiſque habitanda Corinthi
Mœnia das Bimaris ; nec famam authoribus vllam
Detrahis antiquis; ſed adhuc retinere vetuſta
Nomina permittis totum vulgata per orbem.
Non tamen hæc fatum avertunt, nec regna tueri
Uſurpata diu poſſunt. non mentibus vlla
Conciliare iugum generoſis munera poſſunt;
Nec libertatem Clementia penſat ademptam.
Invidiæ ſtimulos ergo vt lenire furentis,
Et capite inſidias, quas maturare quietem
Non neſcit, Cæſar factis avertere poßit,
Nec non externo maculas abſtergere bello
Civiles; cum iam Craßi vindicta periſſet
Debita iamdudum Latio; iuſſu ille Senatus.
(Ne patrum imminui videatur ſacra poteſtas)
Decretoque toga, mandari Parthica bella
Suppliciter petiit, felix vt more retento
Romulei antiquo populi, legionibus iret
Teſſera. ſicque alacri compellat voce Senatum:
Si mihi; conſcripti Patres, quæſita poteſtas
Eſſet, vt immani ſævaque tyrannide ſolus
Regnarem ; vt quodcunque iubet furor impius, aut mens
Ægra metu, aut ſuadet luxus, vel prava libido
Exequerer: tanto non tempore dißimulata
Conſilia, & furia latuiſſent pectoris huius
Iamdudum gladios ſenſiſſet Roma nefandos.
Sed non nos vitiis famulantia geßimus arma,
Nec factura vrbi, ſed detractura tyrannos.
Libertatis erit cuſtos victoria noſtra,

Et

Et legum. nec ſi non hæc perſpecta fuiſſent
Numinibus, noſtra fauiſſent numina cauſæ.
Cur grauis aut metuenda, Patres, ſit noſtra poteſtas,
Quæ vitam tot deuictis dedit hoſtibus, & tot
Exulibus reditum? quis iuſſu Cæſaris vnquam
Dum ſiluere tubæ, iugulatus concidit hoſtis?
Scipiadæ chartas poſt Thapſi bella cremaui
Non lectas, ne quos Victor deprendere poſſem,
Et punire hoſtes. potius quam cæde tueri
Nobilium hanc vitam, neſcire pericula noſtra
Elegi. nec non inuitus (Numina teſtor)
Ciuilem ſumpſi gladium, dum præmia iuſta
Bellorum bello conquirere, proque triumphis,
Quos tot trans Alpes annos, Pontúmque Britannum,
Et Rhenum merui vincendo, vincere cogor
Rurſus; & inuidiam his armis, quibus ante feroces
Edomui Britonas, Sueuos, Gallóſque domare.
His iiſdem forſan, vobis mandantibus, armis
(Si non in patriam paucorum iniuria bellum
Vertiſſet) Latiis Babylon ſpoliata tropæis
Iamdudum noſtros leniſſet clade dolores,
Vltimáque Auſonias tremuiſſent Bactra Secures.
Hæc iam bella mihi Numen peragenda reliquit.
Ad Parthos, Patres, ſi vos decernitis, ibo;
Et ſimul ac Tauri de cornibus aureus exit
Phœbus, ad Eoas victricia ſigna pharetras
Conuertam. Auſonias Aquilas, amiſſáque ſigna
Aut referam aut moriar; dignis aut cladibus vltus
Tunc erit, aut cæſo comitatus Cæſare Craſſus.
Aſſenſere Patres: placuit tam nobile bellum,
Et tantus Ductor. cui Parthica bella Senatus
Nequicquam mandat. captis ingentibus obſtant

Fata

Fata, nec Auſoniæ decus hoc,nec Cæſaris armis
Concedunt.iterum redeunt ciuilia bella,
Et populi abrumpit triſtis Fortuna quietem.
Sola quies iam Cæſar erat.cum Cæſare rurſus
Pax Romana perit.cuius mors dira pianda eſt
Cladibus innumeris,laceroque cruentior orbi
Quam tot viuentis feralia fuiſſent.
Fata Ducis mortem accelerãt;pars magna Senatus
Coniurat trepidi; nec qui de parte ſtetiſſent
Aduerſa ſolum,& noti iam Cæſaris hoſtes
Spurius,& Naſo,Rubrius,Seruilius audax,
Donatuſque ſemel venia Ligarius,atque
Cæcilius: ſed qui vulgo creduntur amici
Illius adiungunt ſeſe; Trebonius inter
Hos fuit,& Caſca,& Cimber; nec Caſſius acer
Defuit inſidiis,qui libertatis ademptæ
(Quamuis Vrbana Prætura à Cæſare nuper
Donatus) vindex nunquam non eſſe volebat.
Iungitur his Decimus notiſſimus inter amicos
Cæſaris,Ingratus,cui trans-Alpina fuiſſet
Gallia Cæſareo nuper commiſſa fauore.
Non illum coniuncta fides,non nomen amici
Deterrere poteſt.nec adhuc ſat firma videtur
Coniurata manus,quamuis pars tanta Senatus
Totque ſimul Proceres ſanxiſſent fœdera dira:
Te quoque flos iuuenum Latiorum, & nobile nomen
Brute,petunt cœpti ſocium, cædiſque nefandæ
Participem; vt tantæ pietatem obtendere culpæ,
Et dare ius ſceleri poſſet venerabile Bruti
Nomen apud populos.hic libertatis ademptæ
Et patriæ vindex natalibus eſſe videtur
A Superis deſignatus;tua,maxima Brute,
Progenies,primus qui nomine Conſulis annos
Signaſti Latios,pulſis ex vrbe tyrannis.
Vrbis erat Prætor Brutus: cui Caſſius arctis
Iunctus amicitiis (vt eodem iunctus honore)

Et tunc immenſis cupiebat iungier auſis.
Hunc quoque, cum notas intrauit Caſſius ædes,
Inuenit mœſtum, & tacitè ſurgentia regna
Damnantem. Tales verſat dum pectore curas,
Caſſius aggreditur. non vanis, Brute, querelis
Tempus eget. ſat iam votis, tacitoque dolori
Conceſſum eſt, ſat conſiliis : nunc vindice dextra
Vtendum. vltorem ſperat te Roma, tuamque
Libertas oppreſſa manum iam Brute requirit.
Hoc à te expectat populus, taciteque precatur.
Hæc ſellis ſtatuiſque tuis inſcripta legebas
Authore ignoto. non à te munera vana
Venatus ludoſque petunt, aut talia : ſola
Reddita libertas Bruto Prætore videtur
Dignum munus eis. forſan dum regna relinquat
Cæſar, & imperium, quod per tot bella petebat,
Deponat ſponte expectas. non ſufficit illi
Dictatoris honor, quia libera nouit honorem
Roma illum. quodcunque poteſt donare Senatus
Poſſe negare putat ; nec iam ſuprema poteſtas
Victori ſatis eſt, niſi ſit quoque ſola poteſtas,
Vera ideo imperij quærens inſignia. ſceptrum
Et diadema petit. probat hoc (quod vidimus omnes)
Sacra Tribunorum, dum detraxere coronam
Cæſarea nuper ſtatua, violata poteſtas.
An coram populo (quamuis tum reſpuit) illi
Obtulit inuito diadema Antonius audax ?
An non vt populum tentaret, vt ambitioſis
Artibus hoc ſciret, quo vultu regna, priuſquam
Se Regem faceret, pateretur Romula pubes ?
Mactetur Dominus : libertatemque (parata
Seruitio quamuis) reddat mors Cæſaris Vrbi.
Et feſtinanda eſt ; ſi paulum, Brute, moramur
Dum redeat læto poſt Parthica bella triumpho,
Maiore inuidia cædes peragenda manebit.
Ingemuit Brutus, triſtique hus pectore voces
Edidit :

Edidit : oh Caſſi, fruſtra quod numina nobis
Impoſuere iugum, iam detrectamus acerbum.
An libertatem Superi, cauſamque Senatus
Tot damnauerunt bellis, tot cladibus, vt iam
Inſidiis poſſint, & proditione tueri ?
Ah potius bello pereat, quo creuit, aperto
Libertas populi Latij, quam cæde doloſa,
Fraudibus, & gladio occulto videatur egere.
Talibus inſidiis hoſtes, ciueſque nefandos
Vincere Romani duxere ignobile priſci.
Incerta potius patriam permittere belli
Fortuna voluit, quam ſic te tollere, Pyrrhe,
Fabritius. nec non, quamuis Sertorius audax
Hoſtis erat patriæ, turpis Perpenna vocatur
Proditor à cunctis. quis tanto ſanguine Sullam
Carnificem imbutum poſiturum regna putauit ?
Quis tamen occultis tantum mactare tyrannum
Inſidiis conatus erat ? quis Cæſaris audet
Præferre Imperio crudelia tempora Sullæ,
Ni furias præferre Deis audebit ? vt illi
Degeneres nimium Proceres, pauidique vocantur
Qui tantum ſubiere iugum : ſic Cæſaris iſta
Virtuti & meritis ingrata vocabitur ætas ;
Pluſque ſenes illi damnabunt crimina noſtra
Tempora qui ſæui meminere immania Sullæ.
Sed me præcipue miſerum qua cuncta notabit
Poſteritas fama, quem tanto Cæſar amore,
Totque ſibi meritis ſemper deuinxit ? iniqua
Eſt mea ſors ; liber nequeo gratuſque manere.
Oh vtinam tunc, cum plebeia caſſide tectus
Cæſaris intentus iugulo per tela ruebam,
Theſſalica Brutus cecidiſſet ſtrage, priuſquam
Donaſſet vita victor ; tunc liber ad vmbras
Veniſſem Stygias ; vel ſi pia Numina dextram
Hanc bene rexiſſent, vno feliciter ictu
(Ni ſibi Pompeius regnum quoque victor in illo

*Quæſiſſet campo) libertas parta fuiſſet.
Expecta,oh Caſſi,quid tandem Numina nobis,
Quidve hoſtes facient Parthi? Cui talia contra
Caſſius; exoptes Parthis ſi Brute triumphum
De Latio,patria es factus,non Cæſaris hoſtis:
Quod procul auertant Superi.rationibus erras
Brute tuis: ingrata vocas quæ iuſta vocabit
Poſteritas:& dum vis non ingratus haberi,
Impius es.nec,quæ patriæ ſunt debita,donis
Priuati debere potes.corrupta vocatur
Hæc non iuſta fides.quo plus te dona ligarunt
Illius,hoc magis es patriæ iuſtuſque piuſque.
Heu quantam,tibi ſi non eſſet Cæſar amicus,
Detraheret famam facto Fortuna merenti!
Cum plus priuatis affectibus indulgere
Quam patriæ ſeruire tua te crederet Orbis.
Si tamen exemplis opus eſt, illum aſpice priſcum
Brutorum generis,libertatiſque parentem,
Romanos primus qui nomine Conſulis annos
Signauit.proprios natos dum regna fauebant,
Supplicio affectos ſpectauit fronte ſerena.
Exuit ille patrem Brutus,dum ciuis haberi
Vult pius.an tibi plus ſunt munera Cæſaris,illi
Quam Natura fuit? ſed iuſtior vltio noſtra
Tempore iam facta eſt.pro libertate vetuſta
Tot confirmata magna per ſæcula Roma
Quid nunc egiſſet Brutus,qui talia fecit,
Cum noua libertas,& Reges nuper abacti?
Hæc poſtquam iuuenem flexiſſet Caſſius arte,
Cum Decimo Proceres reliqui venere,dataque
Acceptaque fide ſanxerunt fœdera diua;
Et libertatem amiſſam,quam ſanguine tanto
Tot bellis fruſtra quæſiſſent,quæque Deorum
Decretis nunquam reditura reliquerat orbem,
Cæſaris infanda decepti cæde requirunt.
Iamque propinquabāt Martis tibi,maxime Cæſar,*

Fatales Idus; nec tanta inſtantia poſſunt
Funera Dij celare; dies nec Vatibus illa
Auguribuſque, venire poteſt ignota; loquuntur
Hoc ſolita volucres, hoc exta minacia fatum.
Has Idus fruſtra monuit Spurinna timendas,
Sol quoque mœſta dedit tanta præſagia mortis;
Lugenti ſimilem, madida nunc Iride cinctum,
Nunc caput obſcura tectum ferrugine Solem
Attoniti videre homines; pecudeſque locutæ.
Deſtituere amnes curſum; terraque cauernas
Spiritus erumpens detexerat. Imbre tumeſcens
Eridanus ſubito vicinos merſerat agros:
Et ſubito ad ripas rediens per prata reliquit
Innumeros angues, & prodigioſa nigrorum
Corpora Serpentum: totidem prope Tibridis ora
Deſtituit piſces refluum Mare littore ſicco.
Cæſaream propiora necem ſed ſigna notabant.
Nam quos victor equos finito Marte ſacrarat
Cæſar, & emeritos bellis permiſerat alto
Depaſci nemore, & per dulcia rura vagari,
Ante necem Domini multis luxere diebus.
Non illis amnes, non illis paſcua curæ;
Sed lachrumis prata humectant. cædemque cruentam
Præcedente die, cum lauti regia ramum
Ore auis exiguum volitans geſtauerat, illam
E ſyluis volucrum crudelis turba ſecuta eſt,
Et Pompeiana captam lacerauit in aula.
Horrida prodigiis aderat nox vltima vitæ
Cæſareæ; diris turbata Palatia monſtris
Excutiunt ſomnum cunctis, & flebile totis
Ædibus auditur murmur. patuere recluſæ
Sponte fores; raucum dederant crepitantia Martis
Arma ſonum; meſtiſque canes vlulatibus implent
Atria; ferales effundit ſæpe querelas
Stryx nocturna ſuas, infauſtaque carmina Bubo.
Morpheus intrauit media iam nocte cubile

Quo Tyrio formoſa cubans Calphurnia lecto
Carpebat magno teneros cum coniuge ſomnos.
In faciem occiſi vertens ſe Cæſaris aſtat
Ante torum miſera, lacerata veſte cruentus;
Vulnera mille patent, qualem te craſtina, Cæſar,
Lux populo oſtendet. diris exterrita viſis
Ingemuit, & lachrymans Calphurnia brachia ſomno
Per lectum prenſura virum mouet; inuenit illum
Incolumem; ſed vix (nam iam turbata ſoporem
Excuſſit) putat incolumem; vix ſenſibus ipſa
Credidit, attonita tam ſomnia fixa manebant.
Oſcula dat mœſta Cæſar, cauſamque doloris
Quærenti, viſum narrat Calphurnia triſte.
Quod dũ narrat, adhuc trepidat, lachrymaſq; recẽtes
Effundit; pectuſque vlnis amplexa virile
Sidereis, orat ne vana hæc ſomnia credat,
Neue oſtenta Deûm contemnat; Martis vt Idus,
Quæ male tunc aderant, & quid Spurinna moneret,
Quidque alij vates, reputet; nec iam ſua tantis
Præmonitus ſignis neſcire pericula vellet.
Vtque manere domi placeat; lucemque ſequentem
Hanc vnam, ſi non propria donare ſaluti,
Coniugis at ſaltem vellet donare timori.
Hiſpanas iterum, dum tanta pericula reſtant,
Dimiſſas nuper monuit reuocare cohortes,
Et ſtipatores fidos. non eſſe pauoris
Sed pietatis opus Diuorum oſtenta timere.
Cui Cæſar contra: plus me Calphurnia luctus
Et lachrymæ mouere tuæ, quam triſtia Vatum
Reſponſa, infauſtæ volucres, aut vlla dierum
Vana ſuperſtitio poterant. oſtenta timere
Si nunc inciperem, quæ non mihi tempora poſthac
Anxia tranſirent? quæ lux iucunda maneret?
Aut quæ libertas? fruſtra ſeruire timori
(Dum nec luce frui, nec mortem arcere licebit)
Cogar, & huic capiti, quod Roma veretur, Aruſpex

Ius dabit, & vanus ſemper dominabitur Augur.
Si mortem mihi Roma paret, dubiane ſaluti
Proderit vna dies ? aut cur differre laborem
Quam nequeò vitare necem ? ſemperne timere
Exoptem potius quam certa occumbere morte?
Cur tamen inſidias timeam ? cur Roma ſalutem
Non potius noſtram exoptet ? partaque quiete
Cæſaris imperio poſt tot ciuilia bella,
Poſt rabiem tantam laſſatus gaudeat Orbis?
Pax mundi mea ſola ſalus ; nece Cæſaris enſes
Stringentur rurſus, rurſus lacerabitur Orbis,
Mæſtaque Romano tingetur ſanguine tellus.
Sed ſi non homini ſatis eſſet cura diei,
Ni nocturna alias facerent inſomnia curas,
Dic mihi, nam Morpheus nobis contraria miſit
Somnia, queis potius credes ? hac nocte volaſſe
Ad cælum, dextramque Iouis tetigiſſe, ſerena
Et maieſtate indutus ſediſſe videbar.
Quid niſi fauſta, & magna mihi hæc (ſi credere vellē
Talibus omnino) portendere ſomnia poſſunt ?
Iam Iubar Aurora pallentia vicerat aſtra.
Proſiluit ſtratis Cæſar, mœſtaque reliquit
Coniugis amplexus ; magnaque capacia turba,
Et tantos pariter mox exceptura clientes
Magnifico ſplendent excelſa Palatia cultu.
Feſtini Proceres, magnique ad limina Patres
Luce ſalutatum prima venere, domumque
Admiſſi implerunt. animus non omnibus vnus.
Cæſareo quidam vere lætantur honore :
Pars alia Inuidia ſtimulis agitata nefandis
Quem mactare parant, falſo venerantur honore,
Et funeſta animis, linguis dum fauſta precantur.
Ante alios Decimus, cui fallere nomen amici
Præcipue dederat, Ductorem, ſæpe morantem
Incitat : & ſpretis hortatur adire Senatum
Prodigiis. tandem patrum famulante caterua

Progreditur Cæſar, quamuis oſtendere cædem
Venturam Superi non ceſſauere minaces.
Progreditur tamen, atque (oh mira potentia fati)
Dum tranſit, chartam oblatam, quæ nomina tanta
Coniuratorum, facinuſque ex ordine totum
Detegit, ante ſinu, quam ſit perlecta, recondit;
Funeſtamque intrat fatis vrgentibus ædem.
Cæſaris intenti iugulo ſtant vndique Patres
Et coniurati Proceres; altamque Curulem
Circundant. primo aſpectu cecidere parumper
Audaces animi, & fortes tremuere lacerti.
Iam pæne inceptum damnant. armare videtur
Ingens fama Ducem, maieſtas laurea frontis,
Terribilis decor, & geſtarum gloria rerum.
Nunc fortuna viri nimium comperta; fauorque
Perpetuus Superum terrent. nec quantus in armis
Cæſar, vt audaci ſtipatus milite turmas
Fuderat hoſtiles toties, totieſque per omnes
Terrarum tractus victricia ſigna tuliſſet,
Mentibus occurſat: ſed quanta pericula ſolus
Vicit, Fortuna tantum comitante Deiſque,
Qualiter Ægypti inſidias, Pontique procellas
Nocturnas, ſæuoſque intra ſua caſtra tumultus
Militis irati euaſit. cur iam caput iſtud
Numina deſtituant? verſant dum talia, rurſus
Pectoribus vindicta redit, pellitque timorem
Libertatis amor nimius. Primuſque Curulem
Tullius accedens tanquam pro fratre rogatum,
Purpureum ex humeris ſubito diuellit amictum.
Mirantique Duci primum prope guttura vulnus
Dat Caſca. haud impune quidem; nã brachia Caſcæ
Transfigit Cæſar primumque vlciſcitur ictum;
Proſiliens alio tardatur vulnere, donec
Circumſtare videt ſtrictis pugionibus omnes,
Sentit ſe Cæſar funeſta indagine cingi.
Et qui ferratas acies, denſaſque cateruas

Rupiſſet toties campo,tutamque per hoſtes
Fecerat enſe viam,nulla virtute togatas
Inſidias vitare poteſt.obuoluit amictu
Tum caput,& vultum,dum Martia pectora præbet,
Tot manibus fodienda; tegit,reprimitque querelas
Ne tantam poſſit gemitu corrumpere famam,
Interea tacito ſecum hac in pectore voluens,
Hoc ſaltem,Fortuna,placet,quod nulla ſuperbo
Victori capitis noſtri eſt conceſſa poteſtas,
Nec Domini iuſſu pereo.mactatus iniquis
Inſidiis,quas Roma mihi ſubiecta parauit,
Occumbo Princeps Orbis,numerumque Deorum
Aucturus poſthac.tandem per vulnera mille
Spiritus erumpit : ſæuis qui ſemper in armis
Inuiolatus erat,violata victima pacis
Hic cadit : atque togæ,quas bello læſerat,ædes
Ipſe ſuo moriens perfundit ſanguine Cæſar.

FINIS.

VARIANTES LECTIONES CODICVM,

Quibus vſi Theod. Pulmannus & Greg. Berſmannus.

LIB. I.

12	PLacuit,	licuit.
13	potuit terræ pelagique,	terræ pot.pel. pot.pelagi terr.
14	hauſerunt,	fuderunt.
19	jam S.	nunc S.
21	Tunc,	Tum.
26	tenentur.	tenetur.
28	multoſque,	multos.
31	erit,	erat.
	diſcindere,	deſcindere.
35	deis.	diis.
37	ipſa,	iſta.
44	debet,	debes.
48	flāmigeros,	flammiferos.
	conſcēdere,	tranſcendere.
50	juuet,	juuat.
51	Cedetur,	Credetur.
	iuriſque tui,	jurique tuo.
54	aduerſi,	auerſi.
	mergitur,	vergitur, vertitur.
58	tene med.	tene in med.
60	Tunc,	Tum.
64	Accipiam,	Excipiam, Accipio.
66	dādas vires,	vires dandas.
72	Nec ſe,	Non ſe.
76	nolet,	nollet.
81	lætis,	lætiſque.
94	nec,	ne.
103	frangat,	franget.
107	aſtum eſt,	actum.
120	Permiſſū eſt,	Permiſſum.
121	acta,	facta.
130	longóque,	longéque.
131	veteres,	veteris.
134	hærens,	hæret.
139	ſuo eſt :	ſuo.
140	vmbram :	vmbras :
141	At,	Et, Sed.
142	tollant,	tollent.
146	vocaſſet,	tuliſſet.
152	fragore,	pauore.
154	præſtringuens,	perſtringens, præſtringens.
158	cauſæ ſuberant :	ſuberant cauſæ.
166	accerſitur,	arceſſitur, arcerſitur.
167	tunc;	tum.
	fines,	funes.
168	ſulcata,	calcata.
177	Et cum,	Hinc cum.
178	precio faſces.	faſces precio.
181	tempore,	tempora.
183	Cæſ. curſu,	curſu Cæſ.
192	Tunc,	Tum.
199	ſūmique ô,	ſummi qui.
205	mouet,	tulit.
	ſic cum ſeq.	ſic in ſq. ſicut ſq.
206	Aeſtiferæ,	Peſtiferæ.
209	iubam, & vaſto,	iubas, vaſto &
217	Tunc,	Tum.
	auxerat,	hauſerat.
218	pluuialis,	pluuiali.
221	tum,	tunc.
224	Heſperiæ.	Heſperies.

225 his

225	hic pacem; temerataq; iura relinquo,	hic pacem linquo, temeratáque iura.
227	judice,	vindice.
228	noctis tenebris.	tenebris noctis.
	& torto,	it torto.
231	vt ignes,	& ignes, & ignem.
238	concinuit,	concinnunt.
239	populi,	populis.
	ſtratiſque,	ſtratis.
240	Diripiunt,	Diripuit.
245	gelidos,	gelidus.
	alligat,	occupat.
247	tacito mutos.	tacitos muto, tacito multos.
	ſub pect.	in pect.
249	alta,	miſſa.
254	ruentem;	furentem,
260	jacet,	tacet.*
261	quies. Noctis,	quies populis.
268	mota,	fata.
273	tuæ,	tua.
275	tunc,	tum.
277	Sed,	At.
	leges bello,	bello leges.
279	faciat,	faciet.
282	petuntur,	tenentur.
287	aut,	haud.
304	tranſcenderet,	conſcenderet.
308	aduerſo,	auerſo.
312	parteſque,	partes.
313	Catones,	Catonum, Catonis,
315	ſatiabunt,	ſociabunt.
319	Ac,	Ad, Et,
324	laſſum,	lapſum.
334	jam te.	tamen.
335	diſcedere,	deſcendere.
341	me duce,	cum duce.
349	deſunt,	deerunt.
350	neque, neque,	nec, nec.
351	Detrahimus,	Diſtrahimus.
355	diro,	duro.
357	gerens,	ferens.
359	Si licet,	Scilicet.
	rector,	ductor.

360	fas eſt,	jus eſt.
	voces,	cauſas.
363	hic,	hæc.
368	Libyæ,	Libyes.
371	vortice,	vertice.
372	poſſe, velle,	velle, poſſe.
381	Caſtra,	Signa.
384	diſperget,	diſperdet.
386	His cunctę ſimul.	Hiſque ſimul cunctæ, His junctæ ſimul.
388	ad æth.	in æth
390	robore,	pondere,
391	ſonus, aut. rurſ.	ſonitus rurſ.
	æthera,	æthere.
397	Caſtraque quæ	Caſtraque
	Vogeſi,	Vogeſi.
	rupem,	ripam.
398	cohibebant,	cohibentia.
	Lingonas.	Lingones, Ligones.
403	Atax,	Arax.
404	limite,	milite.
405	Quaque ſub,	Quique ſub, Qua ſuper.
	nomine,	numine.
408	Monœci.	Menethi, Meneti.
410	Vendicat.	Vindicat.
414	æſtuet,	æſtuat.
418	moues,	mones.
419	late,	lates.
	Nemoſſi,	Menetis, Nemetis. Nanetis [Turn.].
420	Aturi,	Satyri.
422	mouet,	mouent.
	amoto,	admoto.
423	Sueſſones,	Saxones, Sexones, Saſſones, Sauſonas, Axones,
424	Leucus,	Leucas.
326	roſtrati,	monſtrati.
427	Aruerniq;	Aluernique.
	Latio,	Latiis.
430	te laxis,	laxatis.
436	Pictones immunes ſubigunt.	Pictonas immunis ſubigit.

437 Ia

437	Inſtabiles Turonas,	Inſtabiles Tricoros, vel Turonos.
	coërcent.	coërcet. [alij autem hunc verſum poſtponunt ſequenti.] In nebulis.
438	nebulis,	ripis.
	Meduana,	Medualle, Meditana.
439	Andus,	Addus.
440	Genabos,	Menabos. [alij autem hunc verſum omittunt.]
442	Ligur,	Liger.
	decora,	decore.
444	placatur,	placatus.
446	Taranis,	Taranus, Tharanis, Tarami. Tarani.
448	dimittitis,	demittitis, extenditis.
453	datum:	datum eſt:
458	deſpicit,	deſpicis, aſpicit.
461	animæque capaces,	animique rapaces.
492	ignauum,	ignauum eſt.
463	crinigeros,	cirrigeros, Lipſ.
	arcere,	vrgere.
464	petitis Romam,	Romam petitis.
474	turmas,	turbas.
475	illabitur,	labitur.
479	feruſque,	feroxque.
481	Hunc,	Tunc, Nunc.
	Alpeſque,	Alpemque.
485	auctore,	actore.
486	nec,	non.
487	Percuſsũ,	Perculſum.
490	Tum,	Tunc.
	& quæ,	vel quæ.
	metuenda,	metuendo.
491	vrgent,	vrget.
505	conjuxve,	conjuxque.
506	aut	haud.
508	tunc,	tum.
515	externis,	extremis.
519	murmure,	nomine.
520	nox, non,	non, nox.

521	pauorum,	malorum.
522	tum,	tunc.
525	terras implerunt,	cœlum, terram implent.
529	mutantem,	nutantem.
531	denſo,	tento.
534	de part.	è part.
536	decurrere,	diſcurrere.
540	medio Titan,	Titan medio.
542	genteſque,	gentemque,
552	Thebanos,	Thebanoſque.
	tum,	tunc.
555	Calpē, ſummumque impl. Atlanta.	Calpe, ſummoque imp. Atlante. [Iac. Bononienſ.]
556	Indigetes,	Indigenas,
561	Tum,	Tunc.
565	tum,	tunc.
566	mouet.	monet.
567	Sanguineũ,	Sanguineum.
569	Tum,	Tunc.
574	Stridenteſque comas,	Stridentemque comam.
	Agauen,	Agauem.
579	auris,	vmbris.
580	& med.	in med.
584	fracto Marium,	Marium fracto.
586	Aruns,	Artons, Artuns.
	Lunæ,	Lucæ.
588	monitus volitantis,	motus errantis.
	aëre,	aëra.
590	Protulerat,	Pertulerat.
594	pomœria,	pomaria.
	cingere,	jungere.
596	ritu ſequitur,	ſequitur ritu.
599	Tum,	Tunc.
600	Cybellen:	Cybelem.
602	feſtis,	feſtus.
604	Et tollens,	Attollenſque.
606	Circumeunt,	Circueunt.
	diſperſos,	diffuſos.
	fulminis i. Colligit,	colligit i. Fulminis.
608	nomen,	numen.
609	Electa cer.	Electa à cer. ſunderet.

		Brecta cer.
	ſundere,	effundere.
613	victum, collum	collum, victum.
614	largo,	laxo.
615	nigrum.	dirum.
621	minaces,	minantes.
623	paruuſque,	prauuſque.
631	fas,	ô.
	monetis,	mouetis.
632	neque,	nec.
633	viſcera,	pectore.
634	Dei,	Dij.
637	omina,	omnia,
642	cum lege,	ſine lege.
943	ſidera,	omina.
644	orbi,	vrbi.
645	matura,	natura.
646	an toll.	aut toll.
647	ſegetes,	ſegetem.
648	infuſis,	effuſis.
654	latuiſſet,	jacuiſſet.
656	toto,	toti.
657	ſuis,	tuis.
661	hebet,	habet, abeſt.
663	cur,	cum.
664	ſeruntur. Enſ.	ſeruntur? Enſ.
669	& Sup.	ô Sup.
672	tantum jam,	tu tantum.
673	plebem,	turbam.
681	ô Phœbe, quæ, manuſque.	me ô Ph. quo. minaſque, Sabell.
684	Qua ma.	Quo ma.
686	dubiam, Syrtim. æquora,	dubiæ, Syrtis. æquore.
687	Arentemque,	Ardentemque.
689	atque aëriam, Pyr.	æque aëriamque. Pyr.
690	Abripimur,	Arripimur.
691	peraguntur,	panguntur.
692	partes iterum,	iterum partes.
695	laſſo, defecta.	lapſo, laxo. deſerta.

LIB. II.

5	viſum,	viſum eſt.
9	Fixit,	Finxit.
12	fors,	ſors,
16	Vrbi,	orbi.
20	Tum,	Tunc.
21	Errauit,	Errabit.
24	famulorum,	famularum.
26	exanimes, jacentes,	exanimos. minaces.
27	dolor, metus,	metus, dolor. [Micil.]
31	Affixere, limine,	Adfixere, limite.
32	vocari,	precari.
37	genas,	comas.
40	Et,	Nec.
41	cum vic.	dum vic.
48	arma,	armis.
49	Achæmeniis, Medica,	Achimeniis. media.
50	Maſſagetas,	Maſſagetem.
55	hic vert.	hinc vert.
56	vacet, manus,	manus, vacet.
57	ignes,	ignem.
58	fulmina, æther,	flumina. aër.
59	Sæue, vtraſque,	Siue. vtroſque.
61	Vrbi,	Orbi.
62	moueri,	mouere.
64	at miſ.	& miſ.
71	laxæ,	laſſæ,
76	hoſti eſt conc.	hoſti conc.
81	Non, fas eſt,	Fas, non eſt.
82	multas,	multos.
83	mortes,	mortem.
88	delatus,	delapſus.
93	deis, ibi.	diis. ſibi.
94	redit,	dedit.
100	cucurrit?	recurrit?
12	reuocatum eſt p.	reuocatis p. reuocatum p. 106 nec.

106 nec.	non.
primo in l.	primo l.
limine,	limite.
109 ipſe,	ille.
110 viſum eſt l.	viſum l.
lenti,	lente.
111 magna,	multa.
perit,	ruit.
116 decorum,	decorum eſt.
117 nedum,	necdum.
118 funera,	funere.
119 vacet ?	vacat ?
121 Diſceſsiſſe,	Decerpſiſſe, Diſcerpiſſe, Deceſsiſſe.
130 Septimus hæc ſeq.	Sept. hic ſeq. Sept. exſequitur.
133 homini,	hominis.
137 tralata,	tranſlata.
141 dumque; iam,	iam, dumque.
putrida,	putria.
142 exceſsit,	Excedit.
144 ſoli poſſent,	poſſent ſoli, ſoli poſſunt.
146 ruit,	furit.
150 cui ceruix,	ceruix qui.
156 Diſsiluit,	Deſilijt, Deſiluit.
158 ſui,	ſibi.
159 deſilijt,	Diſsilijt.
161 congeſta,	conjecta.
162 latet,	jacet.
170 vetitiſque,	vetitis.
172 reciſum,	reſectum.
174 cui,	cum.
triſtes,	triſtis.
180 Dirum,	Durum.
181 exectáque,	exſectáque.
188 pondere,	corpore.
194 reciſos,	receptos.
195 Vnius populum.	Vnius & pop.
mortis.	noctis.
196 Tunc,	Tum.
198 occumbere,	ſuccumbere.

200 cæli terræque,	terræ cælique.
207 tanti ſedit,	tantique ſedet.
208 miſeri tot millia,	miſceri vulnera.
209 piguit,	timuit.
211 in corpora,	cadauera.
212 & ſtr.	pro ſtr.
213 interruptus,	interrupit.
aquas,	aquis, aquæ.
214 nam,	iam, dum Gr.
216 ad fl.	in fl.
218 redeuntque,	redduntque, redditque.
219 eluctactus,	obluctatus.
225 agitans, multoque,	agitat. multúmque.
226 majore,	maiora.
230 alio,	alios.
234 percuſsit,	perculſit.
237 cum verteret,	conuerteret.
240 virum,	virûm.
caſuſque vrb.	caſus vrb.
245 Dirige.	Erige.
Dirige me dub.	Dirige : me dub.
certo tu,	tu certo.
246 ſequantur,	ſequentur, ſequuntur.
247 erit,	eris.
249 placuit ducibus,	ducibus placuit.
253 ruinæ,	ruina.
257 corrupti,	corruptis.
258 longæ,	longe.
260 Ne tantum,	Nec tamen, Non tantum.
261 nec pila,	ne pila.
263 eat,	erat.
264 nolet,	nolit, nollet.
ab iſto,	in iſto.
267 ages,	agas.

268	lapſu,	motu,
270	ventos,	flatus.
272	ſumma,	magna.
	læte,	lætæ.
276	ipſe,	ille.
284	habe,	habes.
289	velit,	valet, volet.
	ſpectare,	ſpectaſſe.
290	ipſe,	ille.
292	Complo-ſas,	Compreſſas.
293	ſigna,	bella.
294	Deducti-que,	Diductique.
295	hunc,	hinc.
296	Dacas,	Sacas, [Micyll. Daas al.
299	tumulum,	tumulos.
	jubet,	vocat, juuat.
303	proſe-quar,	perſequar.
306	liberet,	liceret.
308	preſſere,	vt preſſ.
310	peruius,	præuius.
312	cæde,	clade.
313	pendere,	perdere.
314	ſæua,	læva.
316	tuentem,	tenentem.
317	hic, jugu-lus,	jugulus, hic.
	laborum,	malorum.
319	quin pub.	quin? pub.
320	nec ſi,	nec non.
323	Ne ſibi,	Nec ſibi.
324	mouit,	monuit.
327	Phœbo. gelidas,	gelidas Phœbo.
330	Connu-bii,	Conjugij.
332	è ſang.	& ſang. ex ſãg.
335	concuſſa-que,	contuſaque,
340	laſsis,	lapſis, laxis.
343	Connu-bij,	Conjugij.
344	nec du-biũ longo,	Ne dub. longo. Nec lõgo dub.
345	primas, te-das.	tedas, primas.
346	ſociam,	comitem.
347	laborum,	laboris.
348	relinquar,	relinquor.
351	Sunt,	Sint.
356	accliuis,	acclinis.
359	Tralata vetuit,	Tranſlata vitæ vetat. Tranſlataque vetat.
362	haud,	aut.
365	Sic, vt,	Sicut.
	cultus,	vultus.
366	hoc eſt.	hæc eſt.
367	celatur,	velatur.
372	horriſi-cam,	horriferam.
373	duroque,	nulloque.
377	ſtudiiſque odiiſque.	ſtudiis odiiſq;
380	Reſtitit,	Obſtitit.
382	vitam,	cauſam.
384	magnique,	magnoque.
387	Veneriſ-que,	Veneris.
394	Hæc pl. mouentis,	Heic pl. mouenti.
397	nullo qua.	nulloque à.
399	propiuſ-que,	propiuſue
400	coërcent,	coërcet.
402	Dalmat.	Delmat. Sabeſ.
403	Fontibus h. v. immen-ſos.	Pontibus h. v. im. Pontibus immenſos h. v. Montibus, [Grot.]
404	ſpargit,	ſparſit.
406	Chruſtu-niumque,	Cruſtiniumq; Cruſtinumq;
	junctus,	juncto.
	Iſapis,	Iapis, Iaſpis, Sapis.
407	Sennaque,	Scenaque, Cenaque, Senaque.
408	ſoluit,	voluit.
409	fractaſque euoluit,	fractas diſſoluit, fractas deuoluit.
411	vmbraſſe,	vibraſſe.
416	Non Mi-nor,	Nec minor.
418	Non mi-nor,	Nec minor.
425	radenſ-que.	rodenſque.

426 Culta,	Tecta.
427 procurrit,	percurrit.
429 deuexaſque exsipit.	deuexas aſpicit, deuexaſque aſpicit, deuexaſque accipit.
433 antris.	vndis.
436 repelleret.	impelleret.
437 eliſa,	exciſa.
444 nec tam,	non tum.
445 populetur, & igni.	populentur, & igne.
447 fauore,	furore.
456 tellus pulſu,	pulſu tellus.
tridentis,	ſtridentis.
458 nouo,	Noto.
459 cum ceſſerit,	conceſſerit.
461 ferebat;	gerebat, tenebat.
463 ſui,	ſuum.
466 Auximon,	Aximon, Anximon.
469 Eſculèa	Aſculea.
470 Deuertitque,	Diuertitque.
472 nudatam commiſſæ.	commiſſæ nudatam.
473 Luceriæ,	Lucerię, Nuceriæ.
fortiſsima,	firmiſsima.
474 His ſedeat caſtris,	His caſtris ſedeat.
475 ſubducta,	ſeducta.
479 pugnax Domiti,	Domiti pugnax.
481 campo,	campis,
491 nequicquam,	nequiquam.
492 Nam prior è campis,	Namque prior campis.
495 fluuiis,	fluuiiſque.
497 vllo,	illo.
502 Trans ripam validi torſerunt,	Torſerunt validi trans ripam.
505 pondera,	mœnia.
508 traxere,	duxere.
509 alta,	ante,
510 recta ferrum,	ferrum erecta.
513 ſpes,	pars.
514 retenta,	recepta.
515 ipſe,	eſſe.
519 ciui,	eſt ciui, cui ſit.
521 ille,	ipſe.
graues,	graueſque.
522 petes,	petam,
523 in med.	& med.
527 admixto,	immiſto.
529 moturi,	morituri.
530 cohortes,	cateruas.
534 popularibus,	populantibus.
539 petat,	petit,
541 Nec mag. parauit,	Heu mag. parabat.
542 in tecta.	vi tecta. [Aſcen.]
544 miſeranda,	miranda.
553 Craſſus victor,	victor Craſſus
554 Spartacus,	Sparticus.
557 hæc iterum,	hæc iterum.
circa,	circum.
558 diſces,	dices, dicet, diſcas, diſcant, diſcet, diſcent.
560 ne vos,	non vos, nec vos.
561 ſenior,	melior.
562 perducere liber,	perducere, liber.
564 cupit,	cupis.
565 parat;	paras.
569 Gallia,	Gallica.
570 quod fug.	quos fug.
571 incerti ſtagna prof,	incerti magna prof. incertáque ſtagnata prof.
577 exactum,	exhauſtum.
579 Anguſtaque,	Anguſtamque.
585 Phaſidos,	Phaſidis.
587 nuſquam,	nunquam.
588 timet,	timent,
591 Heniochi,	Emolchi.
593 molliſque	molleſque Sophene.

Sophene,	Sophenæ, molleſque Sofe.?æ, molliſque Sophone.
595 Quod ſocero,	Quid ſocero,
bellum,	bellum.
597 Nec,	Non.
matura,	motura.
599 mittere,	ponere.
604 Nec redit,	Non redit.
repleta,	recepta.
608 Appula,	Apula.
609 Brunduſij,	Brundiſij.
concedit,	conſcendit, conceſsit.
611 Creta profugos,	profugos Creta.
613 Hanc,	Hinc.
arctum,	arcum.
614 æquora,	æquore.
615 claudit quæ,	quæ claudit, qua claudit.
618 Exciperet,	Acciperet.
laſſaſque,	laxaſque, lapſaſque.
624 Epidamnus,	Epidaurus.
624 Huc,	Hæc, Hinc.
627 Saſon.	Sanſon.
631 ſobole è,	ſobole ex, ſubole è.
636 Pharios,	Parthos.
concute,	excute.
637 nec Ph.	ne Ph.
638 vtraque,	in vtraque.
641 Mæotica,	Mæotida.
642 Et quid,	Sed quid.
nate,	nota.
643 ſeres,	feres.
645 At,	Et.
Latios,	Latios.
646 arua,	arma.
647 Macetumque,	Macedumque.
650 pacis,	ſegnis.
653 primo tot	tot primo.
654 dejectis,	depulſis.
657 actum credens,	credēs actum.
ſupereſſet,	ſuperaret.
662 Obſtruit,	Obruit.
666 Eryx,	Athos [Sabel.]
670 Tunc placuit,	complacuit.
671 immenſis,	immerſis.
673 Conſtruxiſſe,	Conſtituiſſe.
675 ſuper Helleſponti,	Ponti ſuper Helles.
677 deferret,	differret.
678 multo,	magno.
681 curis animum,	animum curis.
682 ſpargatque per æq. bellum.	peragatque per æq. bellum, bellumque per æq. ſpargat.
684 maris p.c. rates.	rates p. c. maris.
689 neu buc.	ne buc.
690 Non tuba,	Ne tuba, Nec turba.
præmonitos,	permonitos.
perducat,	deducat.
693 taciti,	tacitas.
696 pauidi claſsis,	claſsis pauidæ.
697 pandentes,	pendentes.
deducunt,	diducunt.
700 Quam,	Qua.
705 fato,	fatis.
706 cornua,	litora.
710 qua,	quæ.
Chalcida,	Colchida.
711 paratas,	paratæ.
712 in littora,	in littore, ad littora.
717 Rapta,	Rupta.
ſubducta eſt m.	ſubductáque, m.
Argo,	Argo eſt.
722 feſsi,	flexi.
726 toto,	victor.
728 Deſciuit,	Ceſſauit, Deſeruit.
734 procul hoc vt in,	procul hoc, & in, procul hinc, & in.
735 Abſcōdat,	Abſcondit.
736 ſeruetur,	ſeruatur,

LIB. III.

2	tenuere,	mouere.
3	fluctus:	portus:
7	dubios,	medios.
9	tum,	tunc.
15	Eumenidas,	Eumenides.
	veſtris,	noſtris.
17	laxantur,	laſſantur.
23	Innupſit,	En nupſit.
	tepido,	trepido.
26	veſtro,	noſtro.
31	nunquam tibi,	tibi nunquam.
32	generum,	genero.
33	Abſcindis,	Abſcidis.
35	trepidi,	tepidi.
	dilapſa,	delapſa.
36	Dei,	Dij.
	minentur,	minantur.
37	malorum,	laborum.
38	Et,quid,	Ecquid.
41	demerſerat,	dimiſerat, demiſerat.
45	malo,	velo.
50	ferant,	ferunt.
	neque,	nec.
52	tunc,	tum.
54	vanos,	varios. Mod.
58	alunt,	alant.
61	& med.	aut med.
68	ſuperat,	ſuperant.
70	annum,	amnem.
71	victor,	ductor.
72	trahens,	trahit.
73	in vrb.	ad vrb.
75	premittere,	promittere.
76	potuit belli,	belli potuit.
81	non conſt.	nec conſt.
	vſquam.	vnquam.
83	Tam,	Iam.
	non mal.	nec mal.
85	Pontinas,	Pomptinas.
95	admiſtus,	admotus.
101	omnia feſta,	omina fauſta, omnia fauſta.
102	Non,	Nec.
105	educta,	producta.
113	poſſent obſiſtere,	poſſint reſiſtere.
115	Saturnia,	Saturni.
118	Vſque adeo,	Heu adeo.
	ſolus ferrum,	ferrum ſolus.
120	ſed pars,	& pars.
124	niſi,	ſine.
	ſacro,	noſtro.
125	violata,	violenta.
127	Sæua,	Scæua. Scal.
	nouerunt,	vouerunt, mouerunt.
	prælia,	funera. Aſcenſ.
128	neque,	nec.
133	Cæſar,	ô Cæſar.
	His,	Is.
	victor,	ductor.
137	honor,	honos.
139	non,ſi,	ſi non.
141	nondum foribus,	foribus nondum.
143	ſimulare,	ſeruare,
	tum,	tunc,cum.
150	auertant,	auertas, auertet, auertent.
154	Tunc,	Tum.
155	tunc,	tum.
156	intactus,	nec motus, non tactus.
160	regi,	regni.
167	Egeritur,	Eruitur.
169	totum Magni,	Magni totum.
171	vires dat,	dat vires.
174	Bœoti,	Boëtij.
175	Cadmeaque,	Cadmeïa.
177	Sicaniis,	Sicanias.
	tunc,	tum.
178	Trachinius,	Trachinus.
184	dilecta,	delecta.
	arma,	armis.
185	Gnoſſaſque,	Gnoſiſque, Gnoſſoſque, Gnoſſuſque.
187	Oricon,	Orithon.
190	Colchis &,	Colchus &.
191	Et Penei,	Penei.
192	vomer proſcindit,	proſcindit vomer.

193 primo,	primum.
194 littore,	gurgite.
197 tunc,	tum.
200 conſuetus,	aſſuetus.
Cone,	Chone.
202 alluit,	abluit.
203 Myſiaque,	Mæſiaque.
perfuſa,	profuſa.
204 Idalis,	Aeolis.
207 erectis,	& rectis, è rectis [Berſ. vel] ereptis.
210 qua cul.	& quà cul.
215 Damaſcus,	Damaſcos.
219 Certior,	Gratior.
222 contexere,	contingere.
227 externæ,	extremæ.
228 juſta,	juxta.
jam non,	non jam.
232 impellit,	impellere.
234 vinci ſe faſſus ab orbe eſt,	ſe faſſus ab æquore vinci eſt.
235 fontem,	Pontum. ponte. [Berſ.]
239 coloratis,	coronatis.
240 viniique,	viníque.
244 nunc cul.	non cul.
246 Coaſtræ,	Choatræ, Coatræ.
249 Tunc,	Tum.
Oloſtras,	Oreſtas, Oretas.
250 Carmanoſque,	Carmannoſque.
deuexus,	deflexus, iam flexus.
252 ibi,	bi.
254 niſi,	ni.
lapſo,	flexo.
256 rapido tollit,	tollit rapido.
257 edit,	edet.
258 incertum,	incertum eſt.
259 aquis.	aquæ.
267 Bactros,	Braccos.
270 Heniochi,	Emolchi.
276 hunc, nunc illum,	huc, nunc illuc.
277 torrens,	terrens.

Mæotidos,	Mæotidas.
279 negat.	negant.
admittere,	exmittere, [Beroaldus.
280 Sithoniæ,	Sidoniæ, Eſſedones.
284 Memnonijs,	Mæonijs.
286 Perſes,	Xerxes.
287 claſsibus,	cladibus.
vnum,	imum.
290 miſtura,	miſſura.
293 Marmaricas.	Marmaridos.
294 patet,	dedit.
296 ſemel,	ſimul.
299 rapto,	rapido.
302 ſignataque,	ſacrataque [Mod.]
305 Pacifico,	Pacifero.
306 Cecropiæ,	Cecropidæ.
307 externis,	extremis.
308 Maſsiliam,	Maſſaliam.
309 Cõprenſa,	Compreſſa.
327 ſpargere,	mittere.
329 nobis hæc,	hæc nobis.
334 vt in,	& in.
335 quo ven.	qua ven.
336 cum tanta vocent,	ſi tanta vocant.
338 Nec mom.	Non mom.
339 à ſed.	è ſed.
340 tralatas,	tranſlatas.
343 perſtringere,	præſtringere.
345 auerſis,	aduerſis.
346 effoſſam,	euerſam.
348 carpere,	corpora. attingere.
349 hic pop.	is pop.
350 geſsit quod,	quòd geſsit.
351 rapti matrum,	matrum rapti.
356 cũ turbato,	conturbato.
359 ad ax.	in ax.
361 munere,	numine.
362 robora,	robore.
363 Occurrant,	Occurrunt.
366 rebellent.	rebellant.
368 Tunc mihi,	Tunc &.
tantum,	terra.

371 diſcetis,	dicetis.
374 Conſpicit,	Concipit,
376 paruum diffuſo,	paruo diffuſum.
378 tutiſque,	tutis.
379 Conſurgit,	conſcendit.
381 Tunc,	Tum.
382 diuerſos vaſto,	diuerſo vaſtos.
384 perduxit ad,	produxit ad, produxit in.
385 Longum, fōteſque &,	Summum. fontes &.
389 Aeternūq; nec ipſo,	Extremumque. neque ipſo.
393 virum,	vnum.
400 connexis,	conuexis.
404 ſacris feralibus,	diris altaribus.
405 Omnis &, arbos,	Omniſque. arbor,
407 Illis,	Illîc.
410 Fulgura, præbentibus,	Fulmina. prædantib. [Berſ.] feriētibus, al.
411 tum,	tunc.
417 timeant,	metuant.
418 cauernas,	latebras.
421 Roboraque amplexos, circumfluxiſſe,	Robora complexos. circumfulſiſſe circumfuſiſſe.
422 cultu populi,	populi cultu.
423 deis,	diis.
426 immiſſo,	immenſo, immerſo, Berſ.
427 priori,	priore.
432 terrore,	torpore.
433 librare,	vibrare.
435 Effatur,	Affatur.
436 ſubuertere,	ſubmittere.
348 pauore,	timore.
439 ſuperorum &,	Superumque &,
443 Tum primum,	Tum primo.
445 gemuere,	tremuere.
449 Et,	Nec.

450 cæſum nemoris,	cæſi nemoris, cęſi eſt nemoris
457 hæ null.	& null.
463 Grajo, ferro,	ferro Grajo.
464 neq; enim,	nec enim.
465 tenſo,	tenſæ.
466 quieſcit,	quieuit.
469 ponderis,	verberis.
471 adjuta,	adjuncta.
475 armiſque,	armis.
477 miſſa,	tela.
478 Graijs,	Græcis.
479 Aut fac.	Haud fac.
484 incenſa,	accenſa.
485 defeſſo,	defenſo.
487 procedit,	proceſsit.
489 nunc. vertere,	tunc. vortere.
491 Incuſſus,	Incuſſu, pulſus,
498 coruſcas,	coruſcis.
499 Nocturni,	Nocturnis.
405 ſpatioſa,	tenebroſa.
506 ingentia,	rigentia
510 mari,	vitis.
20 Claſsis:	Puppis:
521 matutinos,	matutinus.
523 poſito,	pulſo,
524 bello jacuit,	jacuit bello
526 pubes,	puppes.
531 æquore,	æquora.
533 fronte,	claſſe.
542 tum, verrunt,	tunc. vertunt.
545 puppim,	puppem.
547 proris,	roſtris.
549 repugnat,	repugnant.
551 tractus,	curſus.
552 hæc, reppulit,	hoc. retulit.
553 laceſſere,	capeſſere.
564 percuſſæ capta,	percuſſa & capta.
566 tecto.	toto.
571 aduerſos.	auerſos.
572 vadis,	vnda, vndam, vndas.
573 obducto cōcreſcūt,	obducti concreto.
575 conſerta,	conferta, Sabel.
577 Haeſerūtq;	Adſeruntque.

581 quod

581	quodcunque, pondere,	quocunque. milite.
583	Romana ratis vallata,	Romana manus vallata, vallata ratis Rom.
584	dextrum lęuumque,	læuum dextrumque.
586	Tagus, apluſtre.	Lagus. ampluſtre.
591	ſparſitque, vulnera.	ſpargitque, vulnere.
592	huc, puppim, Telonis,	hac. puppem, Gelonis.
598	Pila,	Tela.
600	erumpere, puppim,	irrumpere. puppem.
601	immiſſum,	immenſum
609	pectine,	pectore.
611	Injectare,	Injactare, Innectare.
612	nixu,	niſu.
616	procurrit,	procumbit.
618	Iam clyp. conditur.	Et clyp. conditus.
619	pectore,	corpore.
622	tum,	tunc.
623	laſſos,	lapſos.
624	quicunque manebat,	quæcumque manebant.
625	membris,	neruis.
626	puppim,	puppem.
629	At,	Sed.
630	repleta, deſedit,	completa. deſcendit.
631	contorto, vertice,	cum torto. vortice.
632	diſcedunt,	deſcendunt.
634	illa,	ille.
639	venis,	neruis.
642	dimiſſa,	demiſſa.
644	At tumid.	Et tumid.
647	Dum nim.	Cum nim.
648	Incumbit, relinquit,	Incubuit. reliquit.
649	pondere,	robore.
654	fixere,	feriere, adfixere,
656	obtritis,	obſtrictis.
658	Ejectat, permiſtus viſcere,	Dejectat miſtus per viſcera
659	remis, recedunt.	remi, remos. reducunt.
660	Disjectum, perfoſſo,	Dejectum. percuſſo.
663	ad aux.	in aux.
664	prenſarent,	penſarent, preſſarent.
	altius,	arctius.
666	turba.	turma.
668	A man.	Et man.
670	omni fuſis,	omnis fuſis, omni abfuſis, omni effuſis, Berſ.
671	contorſit,	commiſit.
672	hi, tortum, apluſtre,	hic. totum. ampluſtre.
673	Auulſaſque, rotant, excuſſo, remige,	Euulſaſque rotat. expulſo. milite.
676	teli,.	telis.
677	Viſceribus, traxere, vulnera,	Vulneribus. cepere. viſcera.
678	Oppreſſere,	Compreſſere
679	cum torſerit	contorſerit
683	at facil.	ac facil.
685	flammas ſuperant vndæ:	flammam ſuperant vndæ: ſuperant vndæ flãmas
686	ferus,	ferox.
687	recipit,	repetit.
690	Qua,	Quæ.
692	ictu,	jactu.
693	Exercent	Exertant.
694	ſæuus,	ſæuum.
697	Phoceus,	Cepheus.
700	Adductum, ſenſerat,	Abductum, Sabel. ſenſerit.
701	compreſſum peni-	compreſſum penitus

tus

tus dedu-xerat,	diduxerat.
702 in vadas,	ad vndas.
703 credit dū,	dum credit.
710 excuſſa,	excuſſe.
712 expulſi,	excuſsis.
713 procumbunt,	porumpunt. procurrunt, diſsiliunt.
715 membris ſenſit,	ſenſit membris.
719 ingentem,	ingentis.
720 defunctū,	defectum.
722 mittit,	miſit.
725 pondere,	Pectore.
726 diuerſa victæ jam,	jam victa diuerſæ.
728 ceſſurus,	ceſsiſſet.
730 non mil.	jam mil.
732 ad puppim,	ad puppem, in puppim.
ſpiranteſque,	ſpirantes.
734 Diſtentis,	Diſtenſis.
toto,	tento.
735 ſubit,	ſubiit.
vaſtæ.	late.
737 & jam,	etiam.
languentia,	labentia.
743 Deis,	Diis,
ſenilem,	ſenile.
746 vulnera,	viſcera.
747 Semianimiſque,	Semianimuſque.
748 miſsi,	merſi.
749 Polluerat,	Polluerit.
750 Præcipiti ſaltu. letum,	Præcipiti ſaltu.& letum, Præceps : & letum gaudens.
751 Feſtinantem,	Feſtinanſque.
757 quantus,	quanti.

LIB. IV.

2 nocentem,	nocentum, rubentem
3 momenta,	monumenta, monimenta,
11 lenique,	leuique.
13 Ilerda,	Hylerda.
17 minore,	minori.
18 leuat:	locat.
20 prendente,	pendente.
26 piguit,	puduit.
28 tam,	cum, dū, tunc,
30 præſtant,	perſtant.
35 tutam caſtris,	totam caſtris, caſtris tutam.
39 ſequentis,	ſequenti.
40 vacabat,	vacauit.
41 & fixo,	infixo.
42 ſtirpeſque,	ſtipeſque.
44 equitemque,	equiteſque.
ſuccedere,	ſubducere.
45 præducere,	producere, procedere.
50 Pigro,	Primo.
57 delapſæ,	dilapſæ.
59 tunc,	tum.
60 refulſit,	reluxit.
64 ſentit.	ſenſit.
66 fuſcator,	fruſtrator.
67 Impulerat,	Intulerat.
68 nubes,	nubeſque.
72 iam,	ſunt.
75 terram.	terras.
76 preſſæ,	ſparſæ.
largos,	longos.
77 fluunt:	ruunt:
78 exſtinguit,	moriuntur, extingunt.
fulgura,	fulmina.
nimbus.	nimbis.
79 Hinc,	Hic.
85 tum,	tunc.
è font.	ex font.
86 vias:	viam ;
tam largus alueus omnis,	tunc largis alueus amnis.
87 campo,	campis.
90 Non pec.	Nec pec.
92 occultos, agros,	occultis, agris.
100 ac tec.	& tec.
101 Detulit,	Depulit.
102 equos,	aquas, [Cæter.]
103 ſentit,	ſenſit.

104ſub

104 ſubtexta,	ſubjecta.
106 ima,	vna.
108 non quicquam,	nec quicquam.
109 ignes.	æſtus,
110 parens,	pater.
112 Et tu,	Vt tu.
impendas,	infundas.
113 emiſeris,	immiſeris.
116 Laxet iter,	Laxetur.
119 effunde,	infunde, diſſolue.
123 clarior, aër,	rarior aër, clarior æther.
132 puppim, inducta,	puppem induta.
133 ſuperenatat,	ſupereminet, ſuperemicat.
137 trajecta,	transjecta.
139 timens,	tenens.
ripis,	riuis.
141 Ac,	At.
142 ſciſſo,	fiſſo.
riuis,	riuus.
145 diffiſus,	diffuſus,
148 Cæſar colles,	colles Cæſar.
151 ruens,	furens.
153 gelidoſque à,	gelidos à.
158 caue,	caua.
160 potito,	petito.
161 Nec,	Ne.
172 Deprenſum,	Depreſſum.
175 Rupit,	Rumpit.
trāſcēdere,	tranſcurrere.
177 propinquum:	propinqui.
179 Nec.	Non.
agnouerat,	agnoſceret, cognouerat.
183 gemis?	times?
184 Nec,	Non.
185 ipſe,	eſſe,
186 dat bello,	dent bellum.
187 ferat: ceſſa:	ferant: ceſſa: ferant, celſa.
189 Nunc,	Huc.
196 & miles caſtris,	in caſtris miles, & caſtris miles,
permiſtus,	permixtus,

198 permiſto,	permixto.
201 ſteterint,	ſteterant.
204 renouata,	reuocata.
207 ad pr.	in pr.
209 junctoſque,	junctos.
229 at vob.	hac vob.
230 pugnabitis	pugnantibus.
231 Sed,	Et.
232 Funera,	Fœdera.
242 abſtinet,	detinet.
ira,	ora.
244 in nocte,	nocte, in nube.
245 noſtra,	monſtra.
246 pectora,	corpora.
251 Et ſcelerum, &c.	[Hic verſus in MS. tertio deinceps loco ſequitur.]
254 Cæſar, quamuis,	quamuis, Cæſar.
255 neque,	nec.
aruis,	armis,
257 nec tantum eſt æ. geſtum.	tantum nec in æ. geſtum eſt.
259 polluta,	ſpoliata
270 hoſtes,	hoſtem.
272 tendere,	currere,
274 non vllo,	jam nullo,
conſtet,	conſtat.
ſanguine,	vulnere.
275 jugulo,	bello.
276 inuiſas	contemta.
277 non,	nec.
278 Incumbet,	Incumbens.
279 hic feruor,	iſte furor.
282 Subſtituit,	Suſtinuit.
nox,	mox.
283 miſcendæ mortis,	miſcendi Martis.
284 cadit,	fugit.
286 mobile,	nobile.
288 Abduxere,	Adduxere.
ſi conſ.	ſic conſ.
289 manus,	manum.
tum,	dum.
291 aſtrinxit,	abſtringit, adſtrinxit, aſtringit,

	git, adſtringit.
293 abſtruſaque,	obſtruſaque.
294 Nec,	Non.
296 ad ir.	& ir.
299 tectis,	recti.
301 nec,	neque.
303 Tunc,	Sic.
305 poſſent ſiccos,	ſiccos poſſent, ſiccos poſſit.
311 immota,	immunda.
jacet,	manet.
omnis in hauſtus,	hauſtus in omnis.
318 tenera, medulla,	teneræ, medullæ.
322 Dictęis,	Ditęis, Beroal.
327 anguſtat,	guſtabat.
328 dura,	longa.
329 ſiti,	tamen.
333 axe,	axem.
334 Qua,	Quam.
335 deprenſus.	depreſſus.
338 Auctor,	Actor,
342 omnia,	omina.
345 rapiendo,	capiendo.
346 ſola, cauſa,	cauſa, ſola: magna, cauſa.
348 nec,	non.
351 moramur,	morantur.
357 des,	da.
feſsis,	victis.
inermem,	inermes.
359 felicibus,	feliciter.
362 ne tecum,	tecum ne.
363 facilis Cęſar,	Cęſar facilis.
364 vſum,	vſus.
366 decurrit,	percurrit.
396 diſcurrere,	decurrere.
372 ſibi poſcit,	ſuſcepit.
375 terra,	turba.
377 Diſcite,	Dicite.
378 petat.	petit.
384 Innocuuſque,	Innocuiſque.
385 potitos,	petitos.
386 vnquam,	nunquam.
388 yſis,	vſu.
397 deductos,	diductos.
398 oneris,	hominis.
remiſit,	remiſi.
399 fauor:	pauor.
400 auctor,	actor.
404 ferit,	ſerit.
405 excurrit,	diſcurrit, decurrit.
406 Curetum,	Curitum.
408 extrema, ora,	extremis, oris.
411 proferit,	protulit.
413 attonſo,	atonſo.
415 aduerſę,	aduerſo.
417 neque enim,	nec enim.
418 ſed ſir.	non ſir.
427 Tunc.	Tum.
decliuibus,	cedentibus.
433 vndę,	orę.
435 creſcat dum,	dum creſcat.
438 Claudat,	Claudit.
439 Aut dum,	At cum, Ac dum.
attollat,	attollit.
442 preſſo, roſtro,	noſtro, preſſo.
447 Impulit,	Impedit, Impetit.
448 innectere,	adnectere.
451 laxas,	laxe.
454 adducto,	abducto, Sabel.
459 rupes,	raptus,
460 vorticis,	verticis.
464 Circueunt,	Circumeunt.
ac lit.	& lit.
466 ferro.	ferri.
469 deprenſa.	depreſſa.
472 atra,	vmbra,
473 lucem dubiam,	dubiam lucem,
474 Tunc,	Tum,
pauentem,	timentem,
477 anguſto in temp.	anguſto temp.
481 ſperaueris,	ſuperaueris, ſpumaueris.
483 momentum,	momenta.
487 hinc abſit:	omnis abeſt: omnis abit.
489 Vt cum,	Aut cum.
permiſtis,	permixtis.

tela

	tela,	bella.
490	conſerta,	conſtrata,conferta,
493	Dei,	Dij.
494	ſummis,	à ſummis.
495	diuerſo è lit.	diuerſo lit. diuerſo in lit.
496	quod,	quid.
498	ferro,	bello.
503	Abſcindit,	Abſcidit.
	laudi,	laudis.
505	timeatque,	teneátque.
509	quo,	quod.
510	veniam,	vitam.
515	Emittántque,	Permittántque.
518	Permiſſum eſt,	Permiſſum.
	fati,	leti,mortis.
519	Dei,	Dij.
520	ſuſtulit,	ſuſtinuit, extulit.
523	flexóque,	flexo.
524	ſubiſſent,	ſubirent.
525	mergere,	vergere.
528	tum Th.	cum Th.
535	Promiſſo,	Permiſſo.
537	ſimul,	manus.
538	manus,	ſimul.
540	ipſe,	ille.
542	Ecquis,	En quis,Et qui, Beiſ.
544	nec,	non.
548	vnis,	imis.
550	Emicuit,	Commicuit.
553	miſſa,	emiſſa.
554	implerũt,	complerunt.
557	minimúmque,	nimiúmque.
562	jugulis pr.manũ. cum,	jugulo pr.manus. jugulos pr.manus. ſic.
563	incurrant,	occurrunt, incurrunt.
566	Non,	Nec.
568	deſpectã,	deſpectant.
576	Percipiẽt,	Percipiunt.
579	ne quiſ.	nec quiſ.
580	vitæ,	morti.
582	tunc,	tum.
	aruis,	armis,oris.
586	Clupeam,	Clypeam, Clipeam, Clepheam.
588	Bagrada,	Bacrada.
595	Nec,	Non.
	iuſta,	vaſta.
596	ferox,	ferax.
597	non,	nec.
598	Hoc quoque tam,	Hoc quanquã.
600	defecta vig. renouato,	defeta vig. reuocato.
604	Aſſuerũt,	Aſſuerant.
	reſumit,	reſumſit.
606	Libyes:	Libyæ.
609	Quanuis.	Quanquam.
613	perfudit,	perfundit.
616	infudit,	infundit.
618	grauibus fruſtra,	fruſtra grauibus.
620	nec,	neque.
627	arctat:	artat.
639	cum ferret,	conferret.
644	Egeritur,	Erigitur.
647	credêre,	condêre.
	terra:	terræ.
650	terras,	terra.
651	sũmitere,	permittere, promittere.
652	medium,	medio.
660	primũ tenuit,	tenuit primũ.
669	Libycæ,	Libyæ,
671	regna,	regni.
674	At,	Et.
	iacet,	iacent.
675	Diſtinet,	Deſtinat, Deſtinet.
	exuſta,	exuta.
677	Autololes,	Autolopes, Et Dolopes, Andolop. Aut Dolopes, Autolop.
678	tum con.	tunc con.
681	Mazax:	Mazas:
682	Maſſylia,	Maſſalia.
688	dabat,	parat.
692	regnum,	regum.
697	captus,	raptus.
699	ſegni,	cernit.
700	Cernit,	Segni.

munia,	mœnia.
703 campum miles,	miles campum.
705 Eripe,	Erige.
pugna,	pugnæ.
cum,	dum.
voluntas,	voluptas.
706 prenſo ;	prenſo &.
716 belli,	rebus.
717 Sit rebus ſ. ſuis,	Sit ſ. ſuis belli.
719 incautus,	incauto.
726 Obliquanſque,	Obliquumque, Obliquuſque,
vanas,	varias.
727 Effuſæ,	Effuſi.
733 late, campis.	campis, late.
decurrere,	diſcurrere.
741 conſpecti,	conſpexit.
743 Effuſam,	Effuſas.
aciem,	acies.
745 medios a. projecit in agros,	merſos a. dejecit in hoſtes.
748 Obſtupuit,	Obſtupuit.
750 Quippe vbi,	Quippe ; ibi. Quippe ibi.
752 terens,	tenens.
ſpargitque,	ſparſitque.
754 armi,	artus.
755 arentia,	horrentia.
762 neque,	nec.
illis,	vllis, vlli.
763 profertur,	perfertur.
hoſtem,	hoſtem.
765 emiſit,	immiſit.
771 ſteterunt,	ſteterant.
ſed,	&.
776 & pon.	ac pon.
778 Ac, ſi,	At ſi.
781 Conſtrinxit,	Conſtrixit.
782 teruntur.	tenentur.
785 dabat :	dedit.
786 lapſum, & ſe.	lapſus, ſe.
797 ſperare,	ſuperare,
800 arce,	arte.
801 dabas,	dabat.
806 potentes.	petentes.
807 ciueſque,	& ciues.
816 ſecula,	fœdera.
821 noſtros,	noſtri.
823 ſeries,	acies.

LIB. V.

8 munia,	numina.
11 externis,	extremis.
16 excelſa,	è celſa.
19 tectis,	caſtris.
28 Veioſque,	Veios.
39 Libyæ,	Libyes.
41 ſigna,	magna,
42 Deis,	Diis.
43 vobis,	nobis.
44 exhauſto,	exacto.
50 honos,	honor.
53 Maſsiliæque,	Maſſaliæque.
54 Sadalem,	Sadalam, Salidam.
Cotyn,	Cotim.
58 Et tibi,	En tibi.
61 Permiſſum: ſæ.	Permiſſum eſt: ſæ.
64 Ereptum eſt, ſo.	Ereptum ſo.
69 multoſque ob.	multos ob.
72 ſemotus,	ſubmotus, ſummotus.
76 Eminuit,	Emicuit.
77 Tu quoque v. ſ. deductus,	Tu quanqua v. ſ. ductus.
Tu quoque v.	Tunc quoque v. vnam.
79 premerent,	premeret.
82 Pæan,	Phœbus.
85 ibi,	vbi.
88 terram,	terra.
90 proferre,	conferre, præferre.
91 Contactuſque,	Contactumque,
92 jubet,	cauit.

ipſe,

ipſe,	ille.
94 quæ,	quem.
96 connexa,	connexa, conuexa.
104 Vindicat,	Vendicat.
illic,	vlli.
107 ſedem totas,	ſedem tutas, ſedes notas.
110 ſterilis,	ſteriles.
113 timuere,	tenuere,
114 negata,	rogata.
115 fruuntur,	feruntur,
121 Immotos,,	Immotas, Non motas.
124 Deis,	Diis.
128 Limine,	Lumine.
129 futuri,	futura.
130 quid ſp.	quæ ſp.
132 preſsitque Deum:	preſsit dominum.
134 Pytho,	Python.
139 Carmine,	Carmina.
142 cum tor.	tunc tor.
150 Inſtinctam,	Inuictam, Inſtructam.
ment. ſac.	ſac. ment.
furore,	fauore.
151 falſa,	fata.
154 horrore,	errore.
157 ſentit,	ſenſit.
159 antris,	antro.
161 Tandem conterrita,	Tandemque exterrita,
162 abducta,	adducta, obducta
167 irrupit,	irrumpit.
170 ferens,	gerens.

Phœbeaque,	Phœbeiaque, Phœbeia.
171 Erectis,	Ereptis.
174 ſolo,	ſolum.
175 Vteris, & ſtimulis,	Vteris; & ſtimulos.
& ſtim.	ac ſtim.
flammas,	flammaſque.
176 Accipit,	Accipis.
178 premunt,	prement.
180 Nititur,	Mittitur.
186 Excerpſit,	Excerpit.
189 tam mag.	te mang.
190 tunc.pr.	tum pr.
192 tunc,	tum.
196 vaſta,	in vaſta.
197 obſtruxit,	extruxit, obtruſit, obſtrinxit.
199 veri Pæan,	Pæan veri.
200 ſuprema,	ſub prima.
206 furorum,	furoris.
208 tunc,	tum.
vatis,	fatis.
209 excluſaque,	expulſaque.
211 ille,	illa.
217 poſt fl.	per fl.
222 tum p.	tunc p.
223 Phæbi tripodas,	tripodas Phœbi.
233 Rhamnus,	Rannus.
235 curſum mutantibus,	curſu nutantibus.
237 Cæſ. remeabat,	remeabat Cæſar.
240 nam,	iam.
247 maiora,	peiora.
248 venditat,	vindicat, vendicat.
249 vllo,	illo.
250 è ſtab.	ex ſtab.
251 Deſpiceret,	Reſpiceret,
252 truncus manib.	manib. truncus.
256 conſtringere,	confringere.
259 quippe ipſa,	ſed quippe.
264 Quolibet,	Quod libet.
268 Rhodano,	Rhodanoque.
274 parum?	parum eſt?

178 dura liceat,	liceat duro.
279 galeam,	glebam.
293 ſciat,	ſciet.
294 ſperes,	fieres.
301 demittere,	dimittere.
307 infanda,	nefanda.
Cæſar,	certe.
310 heu Cæſ.	ô Cæſ.
311 tuis?	ſuis ?
313 laſſare,	laſſere.
316 fultus,	fulti.
328 ſequuntur,	ſequantur, ſequentur.
331 Auferat,	Auferet.
333 defecta,	deſpecta.
334 noſtros,	veſtros.
335 curſus,	currus.
338 Nō magis,	Num magis.
decreſceret,	deſcenderet, decreuerit.
341 premit,	premet.
343 paucis viuit,	Viuit paucis, paucis viuet.
344 noſtro ſub,	ſub noſtro.
349 relinquit,	reliquit, relinquens, relinquet, relinquent.
350 Nec,	Non.
tradit,	tradet.
ſua,	mea.
352 Deis,	Diis.
354 feſſis,	victis, preſſis, laſſis.
358 Tradite n. v. ignaui,	Tradita n. v. ignauis.
359 auctorib⁹,	actoribus.
360 terræ:	terra:
361 Infādūque,	Infandumque.
362 ſtabunt,	ſtabant.
363 ferire,	redire.
364 ſæua,	dura.
367 inuito,	& manco.
368 pauet,	timet.
369 vicit,	vincit.
370 præſtitit,	præbuit.
enſes.	enſem.
372 tam diro,	iam diri, tam diri.
374 Brūduſiū,	Brundiſium.
hanc,	hinc.
375 Hydrus,	Hydruns.

376 Taras,	Thoras, Tarax.
377 Salapina,	Salpina, Scalpina.
Sipus,	Sippus, Sipph⁹.
379 Dalmatico,	Delmatico. *Sabel.*
385 tanto,	noſtro.
388 voluit gladiis,	gladiis voluit.
397 primum,	primo.
398 careat tantum,	tantum careat.
399 faſtos,	faſtis.
402 flammifera,	flammigera.
406 Tranſcurrit:	Tranſierat:
407 Brunduſij,	Brundiſij.
409 viſum eſt rap.	viſum rap.
410 exiſſe,	hæſiſſe, exire.
419 furens,	ferens.
& Graia,	Graiaque.
420 è litt.	à litt.
423 perdimus,	prodimus.
434 ligata.	ligatæ.
439 nec per.	non per.
440 latente, ſonantem,	ſonante latentem.
441 ſcindit,	findit.
447 Caſibus,	Claſſibus.
448 Illinc,	Illic.
452 vires,	rabies.
456 diem,	dies.
459 fluctūque,	curſuque.
461 vidit iunctis,	iunctis vidit.
conſiſtere,	conſidere.
462 Genuſus,	Geneſus.
Apſus,	Hapſus.
463 Apſo,	Hapſo.
465 Genuſum,	Geneſum.
466 neuter,	neutrum.
laſſat,	laxat.
474 infauſti,	infeſti.
475 propius,	proprius.
479 tum,	tunc.
481 malorum,	laborum.
483 rapti, belli,	belli, rapti.
484 num,	non.
498 videbat,	videbit.
Deis,	Diis.

at,	ac.
500 incautas,	incertas.
tenebras,	latebras.
505 Parta,	Parua.
512 Tranſiluit,	Tranſiliit.
tacite q.	tacite eſt q.
513 primiſque in.	primis in. primuſque in.
518 inuerſa,	inuerſo.
524 tepidæ,	trepidæ.
527 caſas.	caſam.
tuta,	tanta.
531 tum,	tunc.
533 laxa iuuenis,	iuuenis laxa.
535 manibuſque,	manibuſue.
536 Ne,	Nec.
539 tum,	tunc.
545 Spectanteis,	Spectanteiſque.
547 Aut,	Haud.
medii,	medio.
550 nubem,	nubes.
552 qui pro.	quod pro.
559 potius pelagus,	pelagus potius.
560 fatur,	fatus.
566 flatuſque,	fluctuſque,
568 Tunc,	Tum.
trepidæ,	trepide.
569 paret,	parat.
Zephyros ne in.	Zephyros in. Zephyrus ne in.
Euros,	Eurꝰ, Auſtros.
570 puppim dubius,	dubiꝰ puppim.
571 Nubibus,	Nubilus.
& cælo,	è cæli.
572 Cori verrent mare.	venient Coria mare. Cori venient mare. Cori veniunt mare. Cori ferient mare.
573 Heſperias,	Heſperiam.
574 Deſperare,	Deſperaſſe.
576 ne,	nec.
ſit,	fit.
580 cauſa hæc eſt iuſta,	iuſta hæc eſt cauſſa, cauſa eſt hæc iuſta, iuſta eſt hæc cauſa.
581 Vectore.	Victorem.
583 perrupe,	prorumpe.
586 nec lon.	non lon.
587 ſæuo dabitur,	dabitur ſæuo.
588 nec,	ne.
manum :	manus.
589 tum,	tunc.
593 Quid,	Quod.
597 concita,	congeſta.
600 erexerat,	erexerit.
602 concidat,	pareat.
603 vicit,	vincit.
604 abſtruſas,	obſtruſas.
605 perfert,	profert.
608 ceſſaſſe,	ceſſare.
609 iacuiſſe,	latuiſſe.
610 Credíderim :	Credideris.
615 Ah,	Ha, A.
516 illa,	ille.
617 vllo,	illo.
618 ex orbe,	en orbe.
620 Monſtriferos,	Mortiferos.
622 Adiuuit, regnoque,	Adiuuat, & regno.
625 Tunc,	Tum, Nunc.
aſtra,	aſtris.
628 pallore,	ſqualore.
629 accipit,	excipit.
630 currunt,	current.
631 diſsilit,	deſilit.
632 Tum,	Tunc.
tremunt,	trement, fremunt. Aſcenſ.
633 Inſonuit,	Intonuit.
laborant,	laborat.
636 Deis.	Diis.
637 tanta,	tantum.
640 è ſum.	à ſum.
643 qua parte,	quacunque.
celat,	celet.
arenam,	arenas.
644 cumulos,	tumulos.
647 puppim,	puppem.
648 valet in fluctus: vic.	valet : in fluctus vic.
649 vento.	ponto.

650 Saſona,	Sanſona, Soffo-na, Salſona.
651 pauent,	timent.
653 jam d.	tam d.
655 parua quē,	parvaque in.
660 ſat,	at, jam.
665 Neſciat,	Nec ſciet, Nec ſciat, Neſciet.
672 mirabile,	miſerabile.
674 pertulit,	protulit.
678 non tam,	tam non.
680 gemituque	gemituſque.
682 dure,	dire.
683 quæ nos,	qui nos.
684 Invitis,	Inviſis.
693 prona,	ſæva, parva.
695 tantū quid,	quid tantum.
696 fatū belli,	belli fatum, ſū-mam belli.
fauor iſte, laborque	labor iſte, favorque.
699 Nec,	Et.
eſſes?	eſſet?
702 pariėtibus,	pereuntibus, ſa bell.
703 Heſperii,	heſperiæ.
704 parumque,	puroque.
713 effingunt,	Efficiunt.
714 tenſas,	denſas.
716 Et turbata,	Conturbata,
717 violentior,	velocior,
aër,	Auſter.
723 duri,	diri.
diſcrimina,	diſcrimine.
724 tutum,	tutis.
725 remotam,	remota.
729 quod,	quo.
733 moræ, &t.	moræ, t.
736 averſi,	adverſi.
739 Non nunc vita mihi,	Mihi non vita nunc.
742 jam totus,	cùm totus.
744 erit,	erat.
745 non,	nec.
patiere,	paterere.
747 cadunt.	cadent.
748 Meque,	Noſque.
749 nā me jā,	jam me jam.
754 Eque tuo,	Deque tuo.
miſerum quatient,	miſerum quatiunt, quaterent miſerū, quatiunt mi-

	ſerum.
757 Magni,	noſtri.
758 premant,	prement.
759 infirma,	firma.
761 Tādem vt vox, proferre querelas:	Tandem vix. perferre loquelas.
764 forte,	forte.
frequenti,	gementi.
766 tedæ:	tedæ?
767 Socerum.	Socerum ?
769 nō ne olim,	nos ne olim, non olim, nos olim.
uno ?	uno.
770 Fulminibus,	Fluminibus.
771 præſtare,	ſevare.
773 ſervire,	ſævire.
774 dū mœſta,	ad mœſta.
777 Crudelis,	Crudelem.
778 ſunt,	ſint.
781 feret,	ferat.
tam,	jam.
timebo,	timebo?
782 belli,	bella.
786 poterit,	poſsit.
787 relinquēt,	relinquunt.
789 Quolibet,	Quo licet.
791 Exiluit,	Exiliit.
793 tenere:	teneri.
795 Præcipitantque,	Præcipitatque.
802 portuſque,	portumque.
reliquit,	relinquit.
803 Heſperios,	Heſperium.
804 vadis,	vadit.
805 fugis,	fugit.
quæ nox tibi,	quæ nox ſibi, nox quæ ſibi.
806 tum,	tunc.
811 tacitas,	tectas, tacitus.
urente,	urgente.

LIB. VI.

3 Dei, cap.	dehinc cap.
10 Teſtatus, nunquam Latiæ ſe deeſſe,	Teſtatur. Latiæ nunquam deeſſe.

12 ſed

12 ſed clauſo,	clauſo ſed.
15 præcepit,	præcedit, præceſsit, prævenit.
limite,	littore.
16 Taulantius,	Taumanticus.
17 Ephyreaque,	Epimeaque.
24 ſcopuliſque vomẽtibus,	ſcopuliſque moventibus, ſcopulis remouentibus.
27 rapido,	rabido.
29 Hinc,	Huc.
34 ſaxa,	ſigna.
35 direptaque,	directaque.
39 turritaque ſummis,	turrita ſupremis.
40 receſſu,	recurſu.
42 vaſtaque,	vaſtaſque.
45 illic,	illinc.
47 intermanet,	interjacet, intermeat, interminet.
49 Deis:	Diis.
51 En,	Et, At.
54 clauſit,	claudit.
tanti,	quanti.
55 adjungere Seſton,	aut jungere Sexton.
57 Ephyren,	Epirenem.
58 flexus,	flexum.
65 mediæ,	mediis.
66 rapidum,	rabidum.
69 vaſto ſeptas	ſeptas vaſto.
72 & ef.	ut ef.
73 Ac,	Et.
vendicat,	vendicet.
78 injuſſaque,	immiſſaque, inuiſaque.
80 duces,	ducis.
abſtrahit,	abſtulit.
81 pabula,	gramina.
82 obtriuit,	attriuit, ſubtriuit.
84 defeſſus,	defenſus.
87 abrumpit,	abrupit, obrũpit.
88 tum,	dum.
digerit,	dirigit.
89 fluidæ,	fluide.
90 Neſis,	Neſſus.
91 nebuloſis,	à nebuloſis.

95 atra,	arcta.
100 cadentum,	peremtum.
101 Aucta,	Acta.
jacent,	manent.
102 nam,	dum.
vltra,	extra.
109 ſurgẽtibus,	turgentibus.
112 morſu,	foliis.
114 queunt,	queant.
115 demittere,	dimittere.
116 ante hac,	ante hac, ante hoc.
118 ruptis e. clauſtris,	raptis e. caſtris.
123 impulſo, vallo,	impulſi, valli, impulſu, valli.
126 Minuti,	Numici, Minici, Minuci, Mimici, Miniti, Munici.
127 tegunt.	cadunt.
129 è camp.	in camp.
134 nimbuſque ferens,	& nimbus agens.
135 Tum.	Tunc.
immiſſæ,	emiſſæ.
136 Tum,	Tunc.
137 gemit,	vomit.
139 jura,	rura.
petebant	patebant.
145 ibi,	vbi.
147 ad omne,	in omne.
152 O famuli, &c.	[Hic verſus in quibuſdam MSS. deſideratur.]
153 vos,	non.
154 Non pudet, &,	Vos pudet, &, Non pudet, è, Non pudet, haud.
155 juuenes,	ô juuenes.
160 cõfringite,	conſtringite.
161 incurſu,	impulſu.
retundite,	recondite.
164 Vincimus,	Vicimus.
vendicet,	vindicet.
166 ſuccẽdunt,	ſuccedunt.
168 deprenſa,	depreſſa.
172 totæque,	tantæque.
179 ſtrident,	ſtridunt, ſtridentque.
181 Admouere,	Aequauere.

184 Tunc,	Tum.
compreſſus,	depreſſus, compreaſus.
186 craſſo,	caſſo.
189 premit,	petit.
200 Hunc.	Aut.
201 Sūmoueat,	Promoueat.
202 pectora,	pectore.
204 tot,	in tot.
208 Getulus denſis,	Sic Libycus denſis, Sic, Libyæ feſsi
212 facta,	fixa.
214 Gortynis,	Cortinis.
216 læuum,	læui.
217 rumpit,	rupit.
226 de ſang.	è ſang.
229 ſuppreſſum,	ſuſpenſum, ſupremum.
dolorem,	furorem.
230 ait,	jam.
ferrum:	bellum:
233 ponite,	imponite.
236 ſimulatis,	ſimulantis.
237 recto,	rectum.
tenentem:	prementem: trementem.
244 putaſtis?	putatis?
245 vobis minor eſt,	minor eſt vobis.
246 effatus,	eſt fatus, affatur.
248 hic,	hoc.
249 totæ fugerent,	fugerent totæ.
250 nam,	non.
251 dabat.	dedit.
252 defectum,	defeſſum.
256 nudum,	nudo.
261 non tu,	nil tu.
263 repulſus,	reuulſus.
264 Intra clauſtra,	Inter caſtra, Intra caſtra.
265 Euris,	Auſtris.
270 laxat,	laſſat.
273 totos,	tutos.
275 tum,	tunc.
282 ipſa,	illa.
286 tremente,	fremente.
287 Circeæ ſubducit,	ſubducit Circeæ.
291 emiſit,	immiſit.
agmen,	arma.
292 ob ſeptū,	obſeſſum.
294 Enceladum ſp.	Encelado ſp.
Noto,	Notum.
cum tota,	ſic tuta, cum tuta, cū mota.
297 nube,	nocte.
299 mitti ciuilibus,	dimitti ciuibus.
301 tenuit,	timuit.
ac,	&
304 Cæſar,	victor.
305 pio.	ſuo.
309 Marmaricas,	Marmoricas, Marmaridas.
nudus preſſiſſet,	preſsiſſet nudus.
310 placaſſet,	placaret.
311 Catone.	Catonis.
313 Exire è mediis,	Exire mediis Exire ex, med. Exire & med.
314 aduerſo,	auerſo.
315 lacero,	Latio.
317 ſui,	ſuo.
diuertere,	deuertere,
Magnum,	Magnum.
318 Hortati pa.	Hortatu, pa. Hortantur, pa. Hortari, pa.
319 Auſoniam,	Aemoniam.
320 reddam patriæ,	patriæ reddam.
videbit,	jubebit
323 aciem,	acies.
328 Ah,	Ha, A.
ne quid bello,	bello ne quid.
330 conuertit,	conduxit, contendit.
331 Candauia,	Gandauia.
336 opponit,	oppoſuit.
337 rabidique,	rapidique.
339 aduerſos.	auerſos.
Zephyros,	Zephyrum.
Iapyga,	Iapida.
340 maturato,	matutino.
præcidit,	præcindit, proſcidit.
346 vndis,	vnum.
347 diſceſsit,	diſcedit.
352 Pteleoſ-	Teletiſque, & que,

que,& Dotion.	Doridon.
354 pharetris :	ſagittis :
359 rapuiſſet,	rupiſſet.
360 diſceſsit,	diſcedit.
365 Euenos,	Pimetis, Eimenos, Euneus, Euneos,
367 Maliacas,	Melliachas, Mallia[illegible]s.
368 Amphryſos,	Amphriſſus.
370 ventos,	vento.
372 it,	&.
374 Aſopos,	Eſopus.
Phœnixque,	Peniſque, *Ald.*
Melaſque.	Melaxque,
376 Titareſus,	Tythareſſus.
381 patuerunt amnibus,	patuere paludibus.
382 Bœbicio,	Bebricio, Bebrycio, Brebicio, Bœbaico.
383 preſſum,	impreſſum.
385 Et,	Ac,
386 ſemiferos,	magniferos.
387 Pelethroniis,	Pelotroniis.
effudit,	effundit.
388 Monyche,	& Moniche.
389 Oetæo,	Aetnæo, Eothoë, Ethep, Oetheo.
390 Rhœce,	Rhæte.
inuerteret,	ſubuerteret, euerteret.
393 Teque,	Cumque.
395 Martis.	belli.
398 Exiluit ;	Exuerit.
frœnoſque,	ferrumque.
401 Terrenum,	Tyrrhenum.
402 Itonus,	Iolcos, Ithonus, Ionus, Ionas.
410 immiſit,	admiſit, dimiſit,
Aloeus,	Aleus, Alous.
412 incumbes,	incurrens.
415 horam,	iram.
416 palã eſt.p.	palam.p.
424 venturiſque,	venturis.

425 Deli,	Delii.
Pythia,	Phicia, Cynthia.
426 Nec,	Non.
427 Ote,	Aete, Silua.
431 Deteſtanda,	Deteſtata.
Deis,	Diis.
432 Mouerat,	Nouerat.
436 licentia,	ſcientia.
440 ibi,	vbi.
441 Deis,	Diis.
442 aduexerat,	euexerat.
447 vnquam,	vſquam.
448 Auocat,	Aduocat,
349 Tunc,	Tum.
450 ſoluat,	ſoluant.
455 perficiunt,	proficiunt.
464 Axibus,	Arcibus.
465 nunc,	tunc.
467 iiſdem,	hiſdem.
470 rurſus,	rurſum.
471 turbante,	ceſſante.
puppimque,	puppemque.
476 ſubmiſſo,	ſummiſſo.
478 Scythicæ,	Scythiæ.
480 Reppulit,	Depulit.
481 concuſsit,	percuſſum.
axem,	axes.
482 vergens,	vrgens.
niſu titubauit,	niſi titubauit, titubauit niſus.
483 percuſſum,	concuſſum.
484 Proſpectúmque,	Perſpectúmque.
488 fouent,	fouet.
489 aruo,	antro.
492 labor,	pauor.
494 eſt,	eſt?
499 illis,	illîc.
504 Inſereretque,	Inferretque.
505 tantos,	magnos.
deprenſa,	depreſſa.
506 Donec, &c.	[Poſt hunc verſũ in quib. ſequitur hic:] Addidit exceptas Lunæ de nocte prui-

	nas.
507 ſcelerum ritus,	ritus ſcelerum.
hæc,	&c.
carmina,	crimina.
515 Non ſup. non,	Nec ſup. nec.
vetat.	vetant.
520 fulgura,	fulmina, flumina.
524 litanteis,	litantes, latentes, [Beroal.]
526 quæ,	quoque.
532 letum	lectum.
533 ardentiaque oſſa,	ardentia oſſa.
534 illa,	ipſa.
541 Immerſitque,	Immergitque.
543 laqueum,	laqueos.
nocenteis,	nocentis.
544 rupit :	rumpit :
548 tabi,	tabis.
550 quacũque,	quodcunque.
nudum,	nuda.
558 ſic ven.	ſi ven.
562 primæuo corp.	prim. è corp. prim. à corp. prim. ex corp.
565 fingens,	figens.
566 compreſſaque,	comprenſaque,
567 gutture,	in gutture.
568 infudit,	infundit,
573 ſuetique,	aſſuetique.
574 Effractos,	Amfractos.
vagari,	vagantes, vagari.
579 ne Mars,	vt Mars.
581 Pollutos,	Polluto.
582 Conſperſos,	Compreſſos.
585 auertere,	aduertere, auellere.
586 acquirere,	admittere.
587 quid,	quod.
589 prior,	prius.
591 deuertere,	diuertere.
592 mihi noſcere,	cognoſcere.
596 percuſſa,	perculſa.
parata eſt,	parata.
599 exprime,	eripe.
601 Quos petat è nobis,	Quos ſpectat nobis, Quos p. à nob.
tibi,	mihi.
602 dignum quod,	dignum eſt quod.
604 vulgatæ,	vulgato.
607 Inuitos,	Innatos.
conceditur,	contenditur.
610 abrumpimus,	arumpimus.
613 ictu,	actu.
615 ſed ſi,	at ſi, & ſi.
616 facileſque,	faciles.
617 Ad verum: tel.	Ac verum tel.
621 tepidique,	trepidique.
622 ne m.	nec m.
630 rigidi,	gelidi.
631 Inuenit & vocem defuncto,	Inuenit defuncto vocem.
632 pendent iam,	Pendentia, pendent tunc.
633 reuocaſſe,	reuocare.
636 Auerno,	a ceruo.
645 Phœbo non peruia t.	non peruia Phœbo t.
649 mæſtum mundi,	mundi mæſtum.
650 metuunt,	metuant.
653 Aſpiciat Stygias, an quod,	Aſpiciat, an quod Stygias.
deſcẽderit,	deſcendit ad.
655 operitur c. ſoluto,	aperitur c. remoto.
656 Et,	Sed.
ſubſtringitur,	diſtringitur.]
658 defixum,	deflexum.
659 timores :	dolores.
667 tunc,	tum.
670 ſiniſtro,	ſiniſtra.
671 timori eſt,	timori.
672 diræ,	duræ.
673 cerui paſti, medulla :	Paſti cerui. medullæ.
674 puppim,	puppem.
675 echeneïs,	eſchinus, echinus.
679 Libyci,	Libycæ.
683 Et quibus os dirum,	Et quib⁹ os durum, Et dirũ

686 con

		quibus os.
686	confundit,	confudit.
689	nocturna,	nocitura.
690	ſtrident,	ſtridunt.
691	cautibus,	cantibus.
699	Elyſios,	Elyſij.
700	noſtreque, vltima	noſtrique. maxima.
704	Tracturæ,	Fracturæ.
709	dedi, & laui.	dedi, laui.
710	Si quis, qui veſtris,	Si quiſquam noſtris.
717	noti modo,	noſtri modo. modo noſtri.
718	merentur,	geruntur.
721	Exanimes,	Exanimeſque.
723	& ruptas,	irruptas.
724	Ah, mortis munus,	Ha. munus mortis.
726	fatis,	fati.
727	immotum,	innatum.
729	rumpit,	rupit.
731	agitis,	agitas.
732	jam vos ego,	ego vos iam, at ego vos jam.
733	Stygiáſque,	Stygioſque.
734	cuſtos,	cunctis.
739	terræ, quæ te,	quæ te, terræ.
740	Ennæa,	Ethnea.
743	ruptis.	tutis, totis. *Berſ.*
746	concuſſa, cernit.	excuſſa. creuit.
748	Indeſpecta, vobis qui	Inſpectata. qui vobis.
752	gelido,	tepido.
753	ſubrepens,	ſubrepſit.
756	repulſum eſt,	repulſum.
757	Ereptúmque, ſimul, rictu.	Ereptumque. ſemel. nictu. *Berſ.*
759	Iam.	Sed.
761	aſtricta,	ſtricta.
767	cantata,	cunctata.
769	ſomnum,	ſenium.
771	tenet.	decet.
	diſcedit,	diſcedat.
772	duræque,	diræue.
778	Reſpexi,	Aſpexi.
781	infernam,	æternam.
	ruperunt.	rapuerunt.
	arma quietem.	ſecula pacem.
786	Luſtrales,	Inſtabiles.
789	ſobolem,	ſubolem.
	major,	& major.
797	Aeternis chalybum,	Aeterni chalybis, Aeternis chalybis.
799	Poſcit,	Noſcit.
810	abluat,	abluit.
814	arvis :	armis :
815	Ille,	Ipſe.
817	Libyamque,	Libyen.
818	Diſtribuit,	Diſtribuet.
819	nihil,	nil.
824	Tum,	Tunc.
825	venit,	Vadit.
826	linquit,	liquit.
829	intra,	inter.

LIB. VII.

1	vocabat,	vacaret.
3	currúmque,	curſumque.
7	Magno,	Magni.
9	viſus,	eſt viſus.
13	fauentis,	fauentum.
14	ætate,	æſtate.
16	quæcũque,	quacunque.
22	magni, omina,	Magni. omnia.
28	ſomnos populi,	ſomnos populis ? populi ſomnos.
32	fructum,	munus.
42	ferent,	ferunt.
43	edere,	odere, egere.
45	turba,	turbæ.
47	pugnæ.miſſ. maxima,	pugnæ miſſ. vltima.
50	admouet,	admonet, admoues.
53	patiens ſoceri,	ſoceri patiens,

58	cum vobis, vertere,	vobis cum. perdere.
59	Propoſitum,	Prop.eſt.
64	tremuit,	timuit.
68	te, Magne,	Fortuna.
69	Fortuna,	te,Magne.
72	Humani generis,	Humano generi.
73	lente,	lentum, tarde.
74	à tranſ.	e tranſ.
77	ſua,	tua.
80	quocunque velint.	quodcunque velim.
82	quiſquam	quiſque.
87	inquit, cunctis,	cunctis,inquit.
88	nil.vl.	non vl.
91	tamen,	quidem.
93	ſubactum,	coactum.
94	violatæ,	Romanæ.
100	mortéſque,	mortémque.
102	His,	Iis.
108	gladio,	gladiis.
109	malunt,	malum ?
114	Pugnatur,	Pugnetur.
120	inviſ. hac clade.	inviſ.clade,inviſ. hac cæde.
122	ſors, feret.	fors. fert.
129	ore,	ore eſt.
130	Mortis venturæ eſt,fac.	Mortis venturæ, fac. Et mors ventura eſt,f.
	fato,	letho.
137	finem, vllos,	fines illos.
139	niſi, cotibus,	ni. cautibus.
141	Erigitur,	Exuitur.
143	aptat,	arctat,optat.
145	rabidos,	rapidos.
147	Et rubuit,	Erubuit.
148	recoxit,	retorſit.
149	ægida, .	ægide.
150	Pallenæa, fulmina,	Pallanea. fulgura.
152	Fortuna,	natura,ventura.
153	æther,	aër.
154	fulmina,	fulgura.
155	immenſóque,	immenſáſque.
156	typhonas,	Phitonas, Siphonas, Pythonas.
157	ingeſto, fulgure,	injecto, fulmine.
158	Excuſsit,	Excluſit.
159	ereptáque,	erectáque.
160	ſulfure,	fulgure.
162	Vixque reuulſa, &c.	[Hic verſus cum duobus ſequentibus in quibuſdam non reperiuntur.]
165	diſcuſſa,	diſperſa.
172	nimione,	nimióque.
174	mergi,	merſus.
176	Bœbeïda,	Boëtida.
178	galeſſque,	gladiiſque.
179	Defunctóſque patres, & cunctas ſan.	Defunctos volitare patres,& ſan.
180	volitare,	vlulare.
182	pectora,	vulnera.
183	tumultu,	tumultus.
185	manebat,	vocabat.
186	trepidaſſe,	trepidare.
189	eſt ſid.	in ſid.
191	quid perdat,neſcit in,	neſcit quid perdat in, q. perdat, neſcius.
198	Aëra, obſiſtere,	Æthera. obſidere.
199	Proſpexítque, lumen,	Perſpexítque. numen.
200	Solis,	Solus.
204	Spectari è to.	Spectari to.
207	nepotum,	nepotes.
210	cum bella leguntur,	dum bella leguntur,dum b.gerentur.
214	radiatus,	radiantis.
215	perfudit,	perfundit.

216 Non

216	Non tem.	Nec temp.
217	cornus,	cornu.
218	tum,	tunc.
	bello,	belli.
220	tradita,	dedita.
223	Libyco,	Libyæ.
226	ſed pl.	& pl.
228	ferro,	regno.
229	Illuc,	Illic.
232	Illic,	Illuc, Illinc.
	cetras,	Celtas.
244	Caſuram & fati ſenſit,	Caſuram fati ſenſit. Caſuram & fatis ſenſit, Caſuram fatis ſenſit, Caſuram ſenſit fati.
248	ſperare,	ſuperare.
250	mundi,	regni.
252	fatum,	fata.
	accerſite,	arceſsite.
258	emerito,	emeritos.
	vos,	nos.
260	nocentem eſt,	nocentem.
261	flammiſque,	flammáque.
262	gladióſque exoluite culpa,	gladióque exoluite culpas, gladióque exolu. culpam, gladiiſque exolu. culpas.
268	nihil,	nil.
270	delecta,	dilecta.
273	moto,	toto.
280	triumphi,	triumphum.
282	minimo,	nimio.
	quiſquam,	quiſque.
283	Heſperiis,	his ſuperis.
286	quorum,	quarum.
289	fallar,	fallor.
294	natantes,	minanteis.
295	tela ruentés,	bella furentes, cæde furentes
300	populi,	populus.
	licebit,	libebit.
301	Quone,	Quove.
302	permittitis,	promittitis.

303	paratur,	parata eſt.
305	hoc poſitum.	oppoſitum.
309	Mors,	Sors.
310	victo r. hoſte,	victum r. hoſtem.
313	in victos,	inuictos, & victos.
315	credit,	credunt.
	veſtra,	noſtra.
317	Cum tenuit,	Continuit.
318	Vos tamen hoc,	Aſt ego vos, Vos autem hoc.
	quiſquam,	quámuis.
324	ſeu nullum,	ſiue vllum, ſeu nullo.
	pignus.	pectus.
325	imputet,	impetat.
329	cuncta,	plura.
331	Sumta viris : celeres,	Sumta Cereſque viris. Sumta viris: celeris. Sumta, viri celeres. Sumta viriſque Ceres.
	capiunt!	rapiunt.
333	nulla : permittũt,	nulla, permittũntque.
335	locaſſes,	locaſſet.
336	in pr.	ad pr.
340	timere,	tenere.
342	prouectus,	prævectus, pervectus.
343	diem,	dies.
344	effundite,	diffundite.
345	ferri,	belli.
351	ſancire,	ſentire.
358	reduceſque,	reduceſve.
359	Decioſque,	Decioſve.
363	comprenſum,	compreſſum, compreſſum eſt.
	cæli,	cycli.
364	ſumus,	ſimul.
367	at pl.	& pl.
373	domini,	dominum.

374 popu

374	populum,	populus.
379	Voluerer,	Volueret.
	niſi,	ni.
385	concurrunt,	procurrunt, concurrent.
	motu,	motu :
386	Irarum : metus, hos regni, ſpes,	Irarum metus, hos, regni ſpes.
390	Obruet,	Obruit.
393	tectæ,	teſte.
394	Laurentinóſque,	Laurentanóſque.
395	quod non, niſi,	quo non. ni.
396	queſtúſque,	queſtus.
	Senator,	Senatus.
397	carpſit,	carpit.
	rerum,	regum.
398	Putria deſtituit : cr.	Putrida deſtituit:cr. Putria: deſtituit cr.
400	naſcimur,	naſcitur.
401	Nec,	Non.
	nec,	non.
402	vincto,	iuncto.
406	tanto in tempore,	tanto tẽp. tãto in corpore.
407	poſſet,	poſsit.
414	tremores,	timores.
419	Oſtendat,	Oſtendit.
	quo,	quæ.
429	Daas,	Dachas, Dachos, Dathas. Dacas.
431	ſemper ſæuas,	ſæuas ſemper.
434	Ac,	Ha.
	negatur,	vagatur.
440	legum,	longum.
446	rapiantur,	rapiuntur.
448	fulmina, cædes,	fulgura, clades.
449	petet,	petit.
	petet,	petit.
450	minãteis?	minanteis
451	Caſsius,	Caſus ?
	feriet,	feriat.
452	Abſtulit,	Impulit, Intulit.
454	dabit,	dedit.
456	quantam,	quantum.
	terris;fas eſt.	fas eſt,terris.
461	diremti,	redemti.
462	Inde manum ſpectãt, vultuſque agnoſcere quærunt, Quo ſua pila cadant, aut qua ſibi fata minentur,	*Hi duo verſus variè leguntur. In quib.* Quo ſua pila cadãt, aut quæ ſibi fata minentur, Inde manum ſpectant, tempus quo noſcere poſſent. *In quib.* Quam ſ.p.c. aut quá ſ. f. minentur, *In quibuſd.* Inde manus ſpectant, vultuſque agnoſcere quærunt Quo ſua p.c. aut qua ſ. f. minentur, *In quib.* Inde manum ſp. tempus quo noſcere poſſunt, Quo ſ. p. c. aut quæ ſibi fata minantur, *vel*, quæ ſibi fata minentur, *Modius*, Vnde manus ſpectant, vultuſque agnoſcere poſſunt, Quo ſua p.c. & quæ ſ. f. minentur, *In quibuſd.* Vnde manus ſpectent, vultuſque agnoſcere poſſent.
466	libuit,	licuit.
467	conſtrinxit :	conſtringit : contraxit.

gelidúſque

geliduſque,	gelidus.
468 Perculsáque,	Percuſſa, Cõmota.
469 parata,	paterna.
471 ſenſum,	ſenſus.
morti,	mortis, menti.
474 Cæſar tela,	ductor bella.
475 vlla,	illa.
476 conceptaque,	concentaque.
477 tendit,	condit.
478 irrumpit,	irrupit, & rūpit.
482 gemitus,	fremitus.
483 Oeteęque,	Oſſeæque.
gemunt,	fremunt.
485 innumerum,	in numerum.
486 figere,	affigere.
487 omnia,	omina.
489 Sed,	Et.
490 odiis,	ſtudiis.
491 ducit,	duxit.
493 Iunxerat,	Duxerat, Vinxerat.
495 tenebat.	timebat.
498 catenas,	cateruas.
499 tutoque,	tutumque.
500 arma,	arua.
503 Cæſare,	ſanguine.
504 vergens,	vertens.
506 diduxit,	deduxit.
510 Illic, miſcet,	Illinc, miſcens.
512 ſaxa,	tela.
ſolutæ,	ſagittæ.
513 liquefactæ,	liqueſcere.
514 ſoluto,	ſoluti.
516 aër:	æther.
518 maculant chalybem,	chalybem maculant.
519 æther,	aër.
521 Tum,	Tunc.
524 Immittit,	Emittit, Emiſit, Immiſit.
motis,	motum.
525 timendi,	tenendi.
532 ſecuta eſt,	ſecuta.
535 poteſt.	valet.
537 fontes.	fortes.
538 oſſibus,	hoſtibus.
540 Syrique,	Sereſque.
543 populus Roman' erit.	Romanus erit populus.
ortus,	orſus.
546 perfuderat,	profuderat.
548 Non illic regum aux.	Illic non regū aux. Non heic aux. regum.
549 togatæ:	rogatæ:
554 bellis liceat,	liceat bellis.
555 Ah,	Ha, Ac.
556 geſsiſti,	geſsiſtis, geſtaſti.
557 furoris,	furorum, malorum, furorque.
560 Inſpicit,	Conſpicit,
manent,	manant; *hic autem verſus in quib. poſtponitur ſequenti.*
562 preſſo,	prenſo.
563 bella,	tela.
568 veluti quatiens,	quatiens veluti.
570 ſtimulet,	ſtimulat.
currus,	curſus.
571 ſcelerum. & cædes,	ſcelerum, cædeſque ſcelerū eſt, cædes.
574 ſubicit,	ſubigit.
575 confundere,	contundere.
579 qui fit,	quis fit.
legum:	regum.
584 legum:	regum.
586 cõtectus,	contentus.
588 ſpes ô,	ô ſpes.
589 tanti generis,	generis tanti.
592 iſtic,	iſtinc.
593 intentus,	attentus.
594 culmen,	columen.
reguntur,	premuntur.
595 Egreſſus,	Ingreſſus.
598 commiſta,	nō miſta, *ſabel.*
599 eminuit,	emicuit.
602 Succubuit:	Succumbit.
604 ac ven.	& ven.
605 verſantē,	voluentē, ſol-

607 Suc

	ventem.
609 Succeſſor,	Succenſor.
613 te ſæuo,	ſæuo te.
614 graueis,	duci.
615 Cum mo-riar,	Cum morior, Dum moriar.
616 preſſere,	texêre, vertê-re.
619 viſcera vulnus,	vulnera fer-rum.
621 demiſſo,	dimiſſam.
faucibus,	in faucibus.
622 ictu,	ictus.
623 cadunt : qui pectora telis,	cadant. quis pectora tela; *vel*, tela. qui pectore tela, *Mod.*
624 Tranſmit-tant, aut,	Tranſmittat, vel, Tranſmu-tet, vel, *Moc.*
affixerit,	defixerit.
625 emiſſus,	emiſsis.
628 Abciſum,	Abſciſſum.
631 nulloſque,	nullos.
635 ſanguis ſibi,	ſanguis vbi, ibi ſanguis, ſan-guis tibi
640 totum m. proſternimur æuum.	toto m. p. æuo totū m. pro-ſternitur æuum.
641 Vincitur,	Vincimus.
ſeruiet,	ſeruiat.
643 regnum,	regno.
pauide,	pauidi.
num,	non.
647 tranſiſſe,	traxiſſe.
648 tota vix,	tanta vix, vix tota.
656 poſt ſe vi-uat,	viuat poſt ſe.
658 voluit-que,	vouitque.
659 alt; S.	iam S.
664 Obruat ?	Obruet ? Ob-ruit? Obruis?
666 fatur:	fatus.
671 Sed,	At:
ſtrato mi-les,	miles ſtrato.
674 Nequic-quam,	Nequiquam, Nec quicquam modo.

675 quoque,	modo.
676 probatum,	probatum eſt, negatum, ne-gatum eſt.
677 Tunc,	Tum.
680 non ſi.	nec ſi.
685 læto,	lætos.
690 Ac teſta-re,	Atteſtare.
perſtet,	præſtet, perſtat.
692 Phario-que à g.	Pharioque g. Pharioque in g. Phario quæ g.
693 maxima pugnæ.	magna ruinæ. maxima tur-bæ.
694 Pompeij,	Pompeius.
697 Oſtendet,	Oſtendit.
698 iſtud,	illud.
699 Proſpec-taſſe,	Proſpectare, Perſpectaſſe.
704 ſub Pha-rio,	& à Phario.
patiere,	patiare.
707 vera,	vetes.
708 adoret.	adiret.
715 læto :	lento.
præmit-tunt,	promittunt.
716 ſe clad.	de clad.
719 fata,	bella.
redire,	referre.
720 aut vrb.	ac vrb.
721 præſtate,	præſtare.
722 cumulo,	tumulo.
726 vera, Mag-ne,	Magne, vera.
734 dum conf.	cum conf.
735 ac M.	aut M. haud M.
738 Hoc fo-ret,	Non foret.
739 nec,	neque.
741 è gent.	ex gent.
744 præcede-re,	procedere.
746 rapiuntur,	rapiuntur, ra-pientur.
nec plura locutus,	ſic milite iuſ-ſo.

749 caſos

749 cæſos,	cæcos.
duces,	deos.
751 volunt,	ruunt.
754 implerunt,	impleuit.
755 expulit,	extulit, expluit, expuit.
756 Quodque leg.	Quod leg.
757 putabunt,	putabant.
758 deſponderit,	diſponderit.
760 rapit. capit impia,	petit. rapit omnia. rapit: capit infima.
761 ſomnos:	ſomnum.
vacuúque,	ſtratumque.
764 ſomnique furentes:	ſomnoque fruentes: *Caster.*
765 pectore,	pectora.
768 putes,	putem, putat, putant.
769 infectumque,	infeſtumque.
770 ſuperam,	ſuperum.
771 meritis,	miſeris.
774 figuras:	figuram.
775 cadauera,	pericula.
778 vidit,	radit.
780 fureret,	fugeret.
aut cum deſiſſet,	aut cum deſciſſet, aut deſeruiſſet.
782 vltrix,	victrix.
784 Et qu. pœnæ miſero,	Heu qu. miſero pœnæ.
785 infeſtaque,	ingeſtaque.
Tartara,	corpora.
791 ſidentes,	ſidētes, depreſſos.
ſpectat,	exſpectat.
792 numerat populos,	populos numerat.
793 iacentem,	iacentes.
795 Et luſtrare oculis campos,	Luſtrare & cāpos oculis, Sed luſtrare ocul. camp.
801 hoſtes.	hoſtem.
806 generi,	generis.
808 videat,	vt videat.
810 An,	Aut.
refert:	defert.
815 tuam,	animam.
vocabit,	locabit.
816 ſunt,	erunt, ſunt.
817 Non,	Nec.
iacebis.	latebis.
818 Fortunæ,	Fortuna.
820 Tu.	Tum.
gentes,	manes.
822 Has trahe,	Has bibe, Abſtrahe.
823 Pharſalica,	Pharſalia.
825 Non,	Nec.
828 vrſi,	vrſæ.
obſcæni,	obſcænæ, obſcæna.
830 ſentit.	ſenſit.
831 caſtra,	bella.
834 Iſtis,	Itis.
nunquam,	nuſquam.
ſe tanto,	tanto ſe.
837 arbor.	arbos.
840 laſsis,	laxis.
844 Deguſtant,	Deguſtantque.
845 nimbique,	nimbuſque.
847 Theſſalica,	Theſſalia, Theſſaliæ.
quo tanto,	quid tantum.
851 ſurget,	ſurgat.
860 funem,	puppem.
861 arator,	aratro.
864 permittere,	committere.
866 Ac,	At.
870 quid totū abſoluitis,	qui totum ſoluitis.
871 vnda,	ora.
Pachyni,	Pachinni.

LIB. VIIII.

5 Implicitaſque,	Implicitas.
7 venit,	ferit. redit.

8 ſummo

8 ſummo,lapſus,	lapſus, ſummo
9 pretium,	facinus.
10 tantæ,	tantum.
11 quantum,	quantam.
14 caſtra,	rura.
16 Occurſu,	Occurſum.
18 Auctor,	Actor.
19 cunctis,	cunctiſque.
20 orbem,	vrbes.
21 longi pœnas,	pœnas longi.
24 ſentit.	ſenſit.
27 Deiectum,	Deuictum.
piget.	pudet.
30 Affuit,	Affluat.
præuertit,	præuertat.
31 Dedecori eſt ſ.	Dedecori ſ.
32 parata ?	ſuprema ?
35 &,	ac.
fluctibus,	flatibus.
38 Cilicũ dominus,	dominus Cilicum.
39 vector,	rector.
correpſit,	correxit.
alnum.	aluum.
41 iubes,	iubet.
tum,	tunc,nunc.
44 ſomnus :	ſomni :
46 currens,	curris.
47 fluctus,	fluctu.
nutantia,	mutantia.
48 vides,	videns,videt.
49 fato,	facto.
audes.	audet.
53 luctus?	fletus ?
54 times.	times ?
55 Proſiluit	Proſiliit.
57 Canitie,	Canitiem.
veſtes,	crineis.
58 nox,	vox.
59 animam,	animum.
61 decepta iacet.	depreſſa iacet, deiecta iacent.
63 propius famulæ,	famulæ propius.
64 fata,	fatum.
66 pectore,	corpore.
75 nec,	neque.
77 decertet,	diſcertet.
78 nunc,	nam.

81 adhuc,	ab hac.
86 correpta,	correcta.
90 duxit,	iunxit.
103 atque,	ac.
107 flectuntur,	plectuntur.
108 confundit.	confudit.
109 Tunc,	Tum.
pleno iam,	iam pleno.
114 reuiſant,	reuiſent.
116 tibi ſ. magis,	magis ſ.tibi.
120 noto,	notum.
reparandũ eſt l.	reparandum l.
fatum.	bellum.
121 templorum,	celorum.
124 Accipe, &c.	[Hunc verſum plerique libri non habent.
131 non paruo,	paruo non
133 vlla in litora puppim,	vllo in littore puppim, vllo in littore puppes.
136 Materiã.	Materiem.
140 Regeſque,	Regemque.
141 præſtas,	præſtes.
nam,	nunc.
143 meorum :	malorum :
148 ſolum :	locum :
æthera,	æthere.
153 populus : quam vix,	vulgus: quamuis
155 Iam,	Non,Vix.
tanto,	toto.
deuinxit,	deuicit
159 ad Ig.	in Ig.
161 Pomp.in pect.	Pomp.pect.
164 iacentis.	iacentes.iacentem.
166 Proiecit,	Deiecit.
168 ſecandi,	ſequenti.
171 ad hæc,	ad hoc.
177 Surget,	Surgit.

179 deſcen

179 deſcendet,	deſcendit.
181 tendet,	tendit.
183 perge,	pergo.
184 tanget,	tangit.
Syrtim.	Syrtes.
186 contra cui,	cui contra.
189 pelago cœloque,	cœlo pelagoque,
191 tunc,	tum.
192 at ille,	& ille.
194 puppim,	puppem.
195 Aſiæ,	Aſinæ, Sacinæ, Syriæ, Saſinæ, Laſinæ.
aſperat,	aſperet.
197 aliterque,	altumque.
198 ſpectante,	inſpectante.
199 non ſic,	nec ſic.
200 orbem,	axem.
202 Oſtendit terras Titan,	Offendit Titan terras,
203 Emathia,	Hæmonia.
204 primuſque à l.	primus à l. primuſque ab l.
205 procerũ,	comitũ, currit.
212 Qua,	Quo.
214 ſecurum à Cæſ.	ſecurum Cæſ.
215 Nec,	Ne.
217 mutare,	motare.
218 nobis,	vobis.
220 aſtricta,	obſtricta.
224 decurrere,	diſcurrere.
227 rapidus,	trepidus.
229 Iam,	Nam.
231 Soluſque è,	Soluſque ex, Solus & è.
232 nec,	nunc.
235 obſtricta,	aſtricta.
240 raptos,	ruptos.
242 dominis,	domini.
244 ſcopulos,	populos.
246 Coo,	Eoo.

248 Telmeſidos,	Themeſidos.
349 Cõpenſat medio pelagi.	Compenſat: medio, pelago
Pam.	Pam.
251 Phaſelis,	Phaſele, Phaleſe.
254 hinc,	hic.
255 Dipſanta,	Dipſonta, Dipſunta, Dimpſanta, Dipſana.
256 hoc,	hinc, huc.
259 Synedris,	Sinedris, Celendris.
260 mittitque rates,	mittit puppes.
Silenus,	Silinis, Selinis, Salinis Selirus, Silenis.
261 cœtu,	cœtum.
265 nouis,	meis.
266 aruis,	armis.
269 Libycæ,	Libyæ.
ruinæ,	carinæ.
270 plenis &,	& plenis.
271 pulſum,	preſſum.
leuiore,	liuore.
274 tueri,	iuuare.
276 pendite regna,	pandite ſigna.
277 Libyen,	Libyam.
278 Quænam,	Quem non.
279 proceres, arc.	vobis arc.
280 Expromã,	Exponam.
pondera,	pondere.
285 multuſque in,	multus in.
290 ingenti,	ingentem.
291 ſeducunt,	educunt.
292 Et polus,	Proh polus.
293 noſtro,	noſtrum.
296 Nec,	Non.
301 audẽtque, in,	audent. ad.
302 pharetras,	ſagittas.
304 ſaturãtur,	ſatiantur.
306 ſæuis,	læuis, ferri.
309 tellure,	ab tellure.
315 nil,	nihil.
316 pie,	pium.
reuoluẽs,	reſoluens.

319 ortus

319 ortu!	orbe!	
322 lætius,	lectius, læuius.	
324 geras,	gerum.	
tantam c. gentem,	tantas c. gentes.	
326 concurrent,	Concurrant.	
327 Craſſum,	Craſſos.	
ſentit,	ſenſit.	
332 ſecundũ,	ſecunda.	
333 Emathiã,	Emathia.	
334 reliquit,	relinquit.	
337 Aduerſóſque,	Auerſóſque.	
338 locos,	deos.	
339 cauſa,	cauſæ,	
obtenditur,	oſtenditur.	
armis.	armis?	
342 auditum,	audito.	
355 Perdit;	Perdet.	
nullos,	nullóſque.	
358 ſequentem?	ſequente?	
361 aut,	haud.	
362 genti eſt,	genti.	
364 Martis,	mortis.	
366 Labitur,	Ibitur.	
368 Medica,	Media.	
370 nulli ſuperabilis, hoſti eſt;	nullo ſuperabitur hoſte.	
372 conſcendet montis iuga,	conſcendit iuga montis.	
374 vorticis,	gurgitis.	
375 perfuſus,	profuſus.	
376 Exiget;	Exigit.	
378 Haud,	Aut,	
ſequente,	ſequenti.	
382 vnquam,	vſquam.	
384 Et, q. f. velint,	Vt q. f. valent.	
385 virorum eſt,	virorum.	
387 vacuęque,	vacuáque,	
pharetræ,	pharetra.	
390 veniſſe,	miſiſſe.	
391 toto,	tanto.	
vt,	in.	
393 ac villa,	ciuilia.	
395 leuior,	melior.	
pœna eſt,	pœna, pœnæ eſt.	
396 Nec,	Non.	
397 num.	non.	
nobis.	vobis.	
400 nefandi,	nefandi.	
401 nurus?	nurus.	
402 vllos,	vllis.	
horret,	audet.	
404 laſſat,	laxat.	
tota,	vna.	
405 regum,	fratrum.	
matres,	matrum.	
407 Oedipodionias,	Oedipodionidas, Oedipodionas.	
413 ſtimulata,	ſtimulante.	
415 ceu,	ſeu.	
debita,	dedita.	
420 quod,	neque.	
421 quod vobis,	ſi vobis, ſi nobis.	
422 incurrere,	concurrere.	
425 Suſa,	Suſis.	
426 jacerent;	jaceret.	
427 paci,	pacis.	
428 Theſſalia,	Theſſaliæ.	
429 Vicit,	vincit.	
430 Cæſareis poſsim g. triũphis,	Cæſarei poſſunt g. triumphi.	
431 Non,	Num.	
tibi, quam primum,	tibi, cum primum, primum tibi cum.	
tranſibis Araxem,	tranſibis ad axem, tranſibit Araxem.	
432 confixa,	infixa.	
433 Ingeret,	ingerat.	
has vo.	ad vo.	
434 nudæ,	& nudæ.	
435 tum,	tunc.	
437 duces,	ducis.	
439 iſta,	iſtas.	
442 projecta,	protenta.	
443 aruáque,	armáque.	
450 ne iura,	nec iura.	
451 ſperaueris,	ſuperaueris.	
454 ſpes,	ſors.	
455 habet!	habes!	
464 Hæc,	Hic.	

462 trans

462 transfuſo.	tranſuerſo.
463 Caſium,	Caſion, gratū.
465 tetigit,	tenuit.
468 vno,	vna.
471 carbaſa,	ſidera.
475 domus :	manus :
478 vana,	vna.
479 vixerat,	vexerat, duxerat.
481 jactauit,	jactanti.
483 damnare,	damnaſſe.
485 laudata,	laudanda.
487 terra,	terræ.
489 pendere,	prendere.
491 inuiſa,	iniuſta.
493 dum ſa.	cum ſa.
494 volet,	vult.
498 neu te,	neu nos, nec te.
500 piget,	pudet.
505 vmbris,	armis.
506 fugit ora,	ſed & arma.
509 omnia,	omina, agmina
514 noſtra,	veſtra.
516 Pharſalica,	Pharſalia.
520 paraui,	parati, paratur.
521 viſcera,	pectora.
522 feruntur.	ferentur.
523 Te ne,	Tu ne.
525 non cer.	num cer.
526 refugo ſ. m. Nilo?	refugi ſ. m. Nili?
532 quæ,	quem.
536 lætatur,	lætatus.
537 inſueto,	inſolito.
jubere,	licere, libere.
538 Permittunt.	Permittant.
delectus,	dilectus.
539 excurrit,	exultet, occurrit.
541 gladiiſque carinam,	cladiſque carinâ, cladiſque ruinâ.
545 vllus ne in cl.	nullus ne in cl. vllus ne cl.
547 ſeruate,	præſtate.
548 præſtate,	præbete.
550 ruinam,	ruina.
551 haud,	an.
553 curru.	vectus.
554 Inuectus,	In curru.
560 negarat,	negante.
561 Magnus, &,	Magnus &,
562 longa,	longum.
564 celſæ,	celſa.
567 vetet,	vetat.
aduertere,	appellere, auertere.
568 niſi,	ni.
575 cedit,	ceſsit, cecidit.
claſſémque,	ſocióſque.
579 metuit,	timuit.
clades,	claſſes.
580 longéque,	longóque.
581 & in,	ſed in.
582 ſed,	tum.
ſurda,	dura.
584 iterumne,	iterúmque.
586 non,	num.
puppim,	puppem.
587 latebriſque,	latebráſque.
588 à ter.	è ter.
590 Effudit,	Effundit,
591 Attonitoque,	Attonitóſque.
592 claſsis,	puppis.
601 hæc,	hoc.
vacaſſet,	vacaret.
602 tam,	quod.
fugaſſes?	fugaſſet.
604 ciuile,	crudele.
611 alnum,	aluum.
612 tum ſtringere,	tunc ſtringere, conſtringere.
615 præbere,	præſtare.
617 Poſſet,	Poſsit.
618 At,	Sed.
619 Perfodit,	Effodit.
conſenſit,	conſentit.
620 Deſpexitque,	Reſpexítque.
628 Auctorémque,	Auctoremne.
quacunque,	quocunque.
629 manum,	manus.
630 nullíque,	nulláque.
631 Deo,	Deo eſt.

vitas

	vita:	vitæ:
635	amant,	ament.
637	ſæuum,	ſæuam.
638	nefas,	necem.
640	auia,	obuia, inuia.
642	alij,	tanti.
	quiſquis,	quidquid.
644	proſpiciens,	proficiens.
649	nullis,	nulliſque.
	abſterrita,	exterrita.
650	quod reg.	quem reg.
653	Vita digna fui?	Digna fui vita?
	munere,	vulnere.
655	aptate,	aptare, artare.
660	ſui,	ſui?
	accerſere,	arceſſere.
663	ſonent,	ſonant, fouent, *Sabell.*
	ferro,	ferrum, *Sabell.*
665	nihil,	nil.
667	ipſo,	illo.
671	Colla quoque,	Collâque in.
673	non dum,	nec dum.
674	abſciſſa,	abciſa.
676	opere, ſecundæ,	operis, ſecundì,
677	Pompeji,	Pompejo.
678	ô ſum,	proh ſum.
679	verenda,	verenda eſt.
681	compreſſa,	comprenſa.
682	Viuunt,	viuit.
686	Fortuna t. Romana.	Romana t. fortuna.
688	ſceleri ſupereſſe fidem,	ſceleris ſupereſſe fidẽ, ſupereſſe fidem ſceleri.
689	raptóque,	tactóque.
690	Adſiccata,	Exſiccata.
693	ſororis,	ſorori.
694	ſeruetur,	ſeruatur.
695	extructo, monte,	obſtructo, in monte.

702	illum,	illo.
703	vno,	imo.
704	Immunes,	immunera.
706	Deorum,	malorum.
712	Pharias victor,	victor Pharias.
714	ne,	non.
715	Cordus,	Codrus.
716	Idalio,	Icario,
	Cinyrææ,	Cynareæ, Cyrenææ, Cyrinæi, Cyneræi, Cinerei, Cyreneæ, Cyreni, Cirene,
	Cypri,	Ponti,
717	Infauſtus,	Infauſti.
720	ad lit.	in lit.
724	nunc,	nam.
727	effudit,	infudit.
734	cantu triſti,	triſti cantu.
	ignem,	ignes.
735	ambiat,	ambigat.
737	effundat,	effundit.
741	à munere,	à funere, in funere.
742	à lit.	ab lit.
745	membris,	flammis.
746	Subducẽs,	Subducit.
747	Pompeio,	Pompeij.
748	violat,	violet.
	hoſpita,	vltima.
752	fatur:	fatus:
753	Peruolat,	Præuolat, Euolat.
754	dimouit,	ſemouit.
760	Ductor,	Victor, Auctor.
761	nullo,	nudo.
763	auerte,	aduerte.
764	fas,	ius.
772	buſti,	buſto.
773	reddere mortis,	mortis reddere.
777	Magnus diſtillat,	diſtillat Magnus.
779	promiſſa,	præmiſſa, permiſſa.
781	Quam,	Quid.
	crimine pœnam,	funere culpam.

784 I modo,	Sis modo,
786 rapit,	capit.
788 reſtinguit,	reſtringit, reſtinguit, reſtinxit.
789 tum,	tunc.
retectos,	reuulſos.
790 arenam :	arēnas :
792 Inſcripſit,	Inſcribit.
799 eſt tumuli,	tumuli eſt.
802 Magno lapis ?	eſt Magno lapis ? Magni eſt lapis ? Magni lapis ?
803 Arua,	Rura.
804 erremus,	hæremus.
805 nullas Nili,	Nili nullas.
806 tam,	iam.
ſacro,	claro.
807 monimētaque,	momentaque.
815 Contentum,	Contemtum.
patriæ multos,	& multos patriæ, multos patriæ.
817 vllis,	illis.
818 Faſtorum,	Fatorum.
alta,	arta.
819 & exſtructos,	& ſtructos.
821 Depreſſū,	Impreſſum.
823 fato,	fato eſt.
828 retentus,	retento.
831 accepimus,	recepimus.
836 petiſti :	piaſti :
838 excipe,	accipe.
840 Inuiſa,	Ipuerſa. Sabell.
841 Quis ſacris,	Qui ſacris.
vrnam ?	vmbram ?
844 reuulſos.	remiſſos.
846 cum poſcere,	compeſcere.
847 Auſtris,	aſtris.
849 nimiis,	nimbis.
851 exuſtam,	exauſtam.
852 imbrifera,	vmbrifera,
857 Aduertet?	Auertet ? Auertat ?
iubebit,	iuuabit, libebit, licebit.
890 eſt pro numine,	es pro nomine.
891 Fortuna iacens.	Fortuna, iacens.
auguſtius,	anguſtius.
862 ab æq.	in æq.
863 negarunt,	negarant, negarent.
864 fuſco venerantur,	fuſco venerentur, Tuſco venerantur.
fulmen.	nomen numē.
865 manſura,	menſura.
ſepulchri,	ſepulcris, futuris.
868 mortiſque,	mortique.

LIB. IX.

5 axibus,	apſibus, Sabell.
6 Quodque patet,	Quoque iacet.
8 vitæ,	vita.
9 æternos,	internos, Sabel.
11 vero,	puro.
12 miratur,	miratus.
15 Emathiæ,	Emathios.
20 mundi dominū facerent.	dominum mūdi facerent, dominū facer. mundi.
21 iſſet,	eſſet.
25 Exeepit, pop.	Excipit, & pop.
27 Nec,	Non.
28 Nec,	Nil.
29 Ipſe,	Ille.
ſua.	ſui :
34 fugientia,	fulgentia.
35 victas,	junctas.
36 Malean,	Maleamque.
	[Hic autem verſus cū ſequenti non eſt in quib.
39 prꝺcludere,	percludere,
40 rapinas,	ruinas.
42 neq; enim,	nec enim.

43 Auſonio,

43 Auſonio,	Auſoniæ.
44 Teſtatur,	Teſtaris.
Libye,	Libyæ.
magiſtro,	marito.
45 Cum,	Tum.
47 præceps,	precibus.
49 illæ,	illi.
52 repulſus,	reciſus, reuulſus.
54 juſti,	vſti,
56 gelidos,	gelidoſque.
57 laceros,	laceroſque.
59 cunctis,	variis.
infundere.	effundere.
60 tepida,	trepida.
64 Obtulit,	Abſtulit.
67 nunquam,	nuſquam.
69 aut vlla,	anne vlla.
70 toto pectore.	toto in pectore, tanto pect.
71 non imis.	quia nominis.
73 Nunc tamen hic,	Num tamen hinc, Hunc tamen hinc, Non tamen hinc.
75 reſedit,	recedit,
79 terens,	tenens,
83 Peluſia,	Peluſinaque, [Hic autem verſ⁹ in quibuſdã preponitur 78. in al. 79. in al. 81.]
85 nãque hæc,	nam hæc.
reliquit,	relinquit.
87 fatalis,	fatali.
94 Cæſaribus,	Cæſareis.
96 animos,	meos.
97 faciet,	faciat.
104 vulnera,	funera.
105 contuſa,	concuſſa.
109 obducit,	obduxit.
111 complexa,	compreſſa.
112 luctum,	luctus, fletum.
114 exurgens,	inſurgens.
117 ratem,	rates.
118 moderatior,	moderantior.
121 Aſpexit,	Vt vidit.
122 medias,	& medias.
130 rura,	regna.
131 Hoſpitij,	Hoſpitiis, Officiis,

134 credens,	credes.
136 vulnera,	funera.
noſtri,	patris.
137 vrbes,	vrbem.
138 ſublimia,	deformia.
141 Phariæne,	Phariine, Phariæque.
142 Diſtulerint.	Diſtulerat,
144 crimina,	carmina.
147 Effudit,	Effundit, Diffudit.
148 è ſic,	ex ſic.
150 nunquam,	nuſquam.
154 Mareotide,	Meotide,
155 euulſus,	auulſus.
157 ſepulcra:	ſepulcri:
158 Euoluam,	Inuoluam.
159 lino,	Nilo.
161 Deis,	Diis.
163 tenebis,	tenebit.
164 gen. pop.	pop. gen.
165 in vndas,	ad vndas.
169 nulli,	nullo.
176 geſſerat,	fecerat.
185 buceta,	buxeta.
186 vmbram,	vmbras.
191 (inquit) multo,	(dixit) multum.
192 non vlla,	nulla.
196 Quæque,	Quodque.
202 clarum,	carum.
206 Nunc &,	Et nunc.
208 victo,	leto,
210 potuiſſes,	potuiſſet.
213 Da,	Fac.
219 Cum,	Tum.
Tarchon in motu,	Tarchon motus, Tarchodimotus.
222 pacate,	placate.
223 Vadis in,	Tendis in, Tendis ad, Vadis ad.
224 Iam pel. tum,	In pel. tunc.
226 regentem,	Catonem.
227 Pompeij,	Pompeius.
229 prætulit,	protulit.
232 erit finis, nec.	finis erit. non.
241 honor: quem clades,	honos: clades quem

243 te,

243 te, fata,	tua fata.
neque,	nec.
245 ſparſit,	ſpargit.
249 Quo,	Quod.
252 Inſiluit,	Inſiliit.
253 Actum, &c.	[Hic verſus cū ſequenti in quibuſdam non legitur.
259 Quod,	Quid.
morienſque,	moreriſque.
quod,	quid.
261 vacante,	vaganti, vagante, vacantem.
262 rege,	lege.
263 veſtro potuit,	potuit veſtro, potuit noſtro.
266 è dom.	ex dom.
269 vlla,	nulla.
putet,	putat.
276 libet?	iuuat?
277 Magni coniux,	coniux Magni.
279 feret,	ferat.
280 ſciat,	ſciet.
281 ſe mea,	me ſua.
282 cæde,	clade.
283 Ignauum,	Ignauſ.
285 effetas,	effectas.
288 tum ſi,	at Phrygij.
increpat,	vt crepat, increpet.
290 Florigeri,	Floriferi.
ſparſi,	ſacri.
293 Inculcata,	Incunctata,
295 ſeriéque,	ſeriémque.
laborum,	malorum.
296 laſſatur,	luxatur.
299 Pœnáque,	Pœna eſt.
de victis ſola eſt.	deuictis ſola eſt, deuictis ſolum.
Catoni,	Catonem.
300 Libyci,	Libycis.
301 ſed iter,	ſed tunc.
negabat,	vetabat.

302 ſperat,	ſuperat.
303 primam,	primum.
304 pelagi terræque.	terræ pelagíque,
311 plenior,	planior.
316 radios,	radiis.
319 propulit,	protulit.
323 illato,	inlato, inalto.
324 Tum,	Tunc.
quarum,	quorum.
malo,	velo.
328 ſuffixit,	ſuffigit.
331 mari,	mari eſt.
332 cæſis,	celſis.
prementem:	frementem.
333 ventis liber.	liber vent. &
337 vna,	ima,
338 impactum breuibus,	impactis breuibus, impactum breuius, impactum eſt breuius.
ſæuit.	ſæpe.
340 vincit,	vicit.
341 arvis,	vndis.
342 iam,	nam.
345 ſecuta eſt,	ſecuta.
348 pontus,	portus.
349 marmura,	litora.
350 patrio quæ,	patrio quod, patrióque &.
356 venis:	ripis:
358 ſpoliatis,	ſpoliatus.
359 famam qui,	qui famam.
361 graues,	grauis.
fuluo,	flauo.
germine,	gramine.
367 Rettulit,	Detulit.
tyranno,	Eriſtheo.
370 Sed,	Sub.
371 Catonis,	Catoni.
373 terra,	terram.
375 imber,	imbris,
ignes:	æſtus:
377 temperet,	temperat.

379	caſtra,	ſigna.
	ſecutis,	ſecuti.
386	Libyen veniant,	Libyã veniant, veniãt Libyen.
387	poſitum,	oppoſitum.
389	perducere,	producere.
390	Hi.	Ii.
	ſint,	ſunt.
391	quæ,	qui.
392	putant,	putent.
395	primuſque,	primoſque.
405	poteſt,	potes.
	turbam,	turba,turma.
	malorum,	laborum.
406	deceat,	doceat.
	calentes,	pauentes.
408	Irreducēque,	In reducemque.
409	ſacrum paruo,	paruo ſacrum.
411	rerum Libye,	Libye rerum.
412	at ſi,	aut ſi.
413	Pars,	Par.
	nec,	neque.
414	primis,	quamuis.
	à Gad.	ab Gad.
415	flexu,	flexo.
416	Oceano,	Oceani.
417	abit,	adit,abis.
419	diſcedit,	diſtendit.
420	Libycæ,	Libyæ, Libyes.
423	rura,	iura.
426	Et,	Sed,Sic.
	Mauruſia,	Mauriſia.
428	citri,	cedri.
	vmbra,	vmbris.
432	proiecta,	porrecta.
445	illic,	illi.
446	tellure,	ſentire.
447	nam lit.	nam in lit.
448	excipit,	accipit.
449	nocet,	nocens.
	ortum,	illum.
450	Libye,	Libyæ.
	ſcopuliſque,	ſcopuluſque.
	repulſum,	reuulſum.
451	è turb.	ſe turb.

455	At nõ imbriferam,	Et non vmbriferam.
	cum torto,	contorto.
456	In flexum,	Inflexus.
	plurima,	maxima , vltima.
458	errantia,	certantia.
463	violentior,	violentius.
469	quia,	quod.
471	quia,	quod.
474	externa,	extrema.
475	delapſaque,	dilapſaque,
477	demiſſa,	dimiſſa.
482	metuenſque,	timuitque.
	rapi , conſtrinxit,	mori,conſtringit. rapi, perſtringit.
484	nixu,	niſu.
491	Effuditque,	Effunditque,
	miranda,	miſeranda.
495	nouere,	mouere.
	vias,	viam.
	tota,	nota.
499	Incenſuſque dies,	Exarſitq; dies, [ac deinceps addunt ſequentia: Iam mundi ſpiſſior ignis, Iam plaga, quam nullam Superi mortalibus vltra, A medio fecere die, calcatur, & humor in Notō omnis abit, manant,&c.
501	quàm vix è puluere.	qua viſa puluere, quã vix in puluere.
502	Corripiés, patulum galeæ confudit,	Suſtulit, & galeæ conuexũ infudit,Suſtulit., & galeæ

	conuerſum infudit.
504 tenens,	ferens.
505 me ne,	ne me.
506 putaſti ?	putaſtis ?
508 pœna tu,	tu pœna es, pœna es tu.
iſta,	iſta es.
513 aut,	vt.
vibrans,	librans, vibrat.
516 donaria,	altaria.
519 eſt,nul.	& nul.
520 morumque,	moremque.
524 tepida Berenicida,	trepida proremptida,tepida Ptolemaida,[Berſ.
525 extulit,	abſtulit,attulit.
526 putria,	putrida.
528 Sic,	Hic,Hoc.
530 compellitur,	complectitur.
531 hunc eſſe locum,	hoc eſſe ſolū.
536 Carcinos,	Carcinus.
537 nec,	non.
539 in Arcton.	ad Arctos.
540 Te,	Et.
541 ſemper,	ſummo.
542 maris,	mari,tibi.
544 miſerat Eos,	miſit Eous.
549 hortator,	hortatu, orator.
556 directa,	diſcreta.
562 duræ,	& duræ.
ſaltem,	ſemper.
564 quem,	quas,
565 e pect.	de pect.
568 ſed longā differat,	ſed longa ? an diff. nec longa?an diff.ſed longa an auferat.ſeu longa?an diff.
569 bono ?	bonis ?
571 & nunquam,	vt nunquam,& nuſquam,
572 inſeret,	inſeret.
574 facimus non,	agimus niſi.
nec,	non.
576 nec legit,	ne elegit.
578 Eſt ne,	Eſtque.
niſi,	vbi.
580 quocunque,	quodcunque.
583 pauido,	timido.
cadendum,	cauendum.
584 profatur:	profatus :
587 gerens,	gerit,regit, tenens.
590 Carpentoue,	Carpentoque,
592 latices,	laticis.
594 &,	ſed.
595 vllo,	illo.
597 Libyæque,	Libyeſque.
604 Tunc,	Hunc,Nunc, [Mod.]
Deum,	Deum es.
605 nullā Superi,	Superi nullam.
613 Ne,	Non.
614 admiſto,	emiſſo,admixto.
615 ſat. dente,	ſat.in dente.
617 Libyæ,	Libyes.
618 vndam,	vadas.
619 exundet,	exudet.
623 cauſa,	fama.
625 calentem,	cadentem.
632 Femineæ qui,	Femineo cui.
ſoluti,	ſolutæ.
634 ſubrectæ,	ſurrectæ.
636 cunctis impune, Meduſa :	cunctiſque impune reſoluit.
637 Quod,	Queis.
638 recto ſe lumine vidit,	ſe recto lumine vidit,vidit ſe lum.recto.
639 dubitātia.	morientia.
646 Cetoſque,	Cetoque , certoſque,Cetuſque.
647 cœlo pelagóque,	pelago cœloque.

648 obducere,	abducere,
652 viſus patiens,	viſum eſt patiens.
654 Illa,	Ipſa.
656 Phlegræo,	Phlegræos.
657 Erexit,	Vertetat in.
658 è med.	in med.
664 fuſo,	cæſo.
668 Gorgonis,	Gorgones.
auerſo,	aduerſo.
volatu :	meatu :
673 Defendūtque,	Defenditque.
protenti,	protentis.
675 trepidam Pallas,	Pallas trepidum, Pallas trepidum.
trementē,	trementem.
677 Lata,	Iacta.
678 lunati,	hamati.
679 ſpiraſſe,	ſpirare.
682 aduerſi,	auerſi,
684 ſic rapta,	rapta ſic.
fugit,	ſubit.
685 penſabat,	prenſabat.
686 Aethera,	Aëra.
ſcinderet,	aſcenderet, finderet,
689 reſpiceret ?	conſpiceret ?
694 vagi,	fuit.
695 effugit,	efficit.
vmbram,	vmbra.
696 nulli,	nullo.
701 leuauit,	notauit.
702 craſsi g. veneni,	craſſo g. veneno.
704 Ipſa,	Illa.
706 pudor ?	modus ?
707 mercem,	merces.
708 At non,	Et non.
709 Squamiferos,	Squamigeros.
711 tractique,	tectíque.
713 pingitur,	tinguitur, ringitur.
716 Ammodytes,	Hammodites.
717 Scytale,	phitalis.
719 ſurgens,	vergens.
Amphiſbæna :	Amphiſibæna : Amphiſiceæ ?
721 Pareas :	Phareas : Parias : Pharias.
729 Peſtiferos,	Letiferos.
733 Nec vobis, &c.	{Hic verſus in quibuſdam non extat.
736 videns,	videt.
739 ſenſus dentis,	dentis ſenſus.
743 Ebibit,	Et bibit.
circum,	circa.
744 torrere,	torquere.
747 non mœſti,	mœſti non.
748 quin,	ne.
749 totiſque,	totúſque.
757 non &,	non ſibi.
759 tumentes,	timentes.
761 Cato : diſcere,	Cato : dicere, diſcedere.
764 fixo,	flexo.
765 arenis.	arenæ.
768 rupta,	rapta.
769 nudum eſt,	nudum, eſt nudum.
corpore vulnus.	vulnere pectus.
772 Liquitur,	Linquitur.
diſtillant,	deſtillant.
773 Diſsiluit,	Diſſoluit,
774 toto de,	de toto.
777 textura,	junctura.
778 abſtruſum,	obſtruſum.
781 fluunt,	fluit.
782 cadet,	cadit.
789 ſubit,	ſubiit.
709 Marſi,	Marci.
torridus,	perfidus.
795 tollente,	pullente, torrente,
796 merſus :	morſus.
797 auctum.	actum.
798 exundat,	exultat.
799 tantos,	tanto, tantum.
800 Curuauere,	Curauere.
iam non,	nec iam, non iam.
808 totis ſe eſ,	totis eſ.

802 his,

812	his,	iis.
816	dolore,	cruore.
820	diro,	duro.
	Sabinas,	Sabæas.
822	ſterilis ſe,	ſteriles è, ſterili ſe.
823	immiſit (Iaculum vocat Africa) ſerpens.	emiſit (Iac. v. A.) ſerp. immiſit jaculum, volat Africa ſ.
824	tranſactáque,	trajectáque, tranſacti.
	tempora,	corpora.
825	ibi,	vbi.
828	Murri,	Muri, Murris, Mauro, Maura.
829	tela,	membra.
831	demittit,	dimiſit, dimittit.
832	miſerabile,	mirabile,
	leti,	fati.
833	tutus,	viuus.
	putaret,	putauit.
834	vires,	virus.
835	recto,	torto.
837	Solpuga,	Salpiga, Scalpiga, Salpyga, Salpuga, Solipugia, Solipagna, Salpiuga, *v. Luser*
840	Suſpecta,	Quis picta.
843	Expoſiti,	Expoſita, Expoſitis.
837	Quiſve.	Quiſque.
848	arma:	arua.
854	nil,	nihil.
855	Natura,	Fortuna.
	queror:	querar.
858	venenis.	veneno.
861	orbem,	oram.
867	iſta,	iſtinc.
868	jacet,	iacens.
	quam,	quæ, &c.
870	hoc,	hæc.
	cœlum:	cœli: letum.
872	videntem,	calentem,
874	nunc,	tunc.
876	euoluimur orbe:	euoluimus orbem:
877	ipſa eſt,	ipſa.
878	fati,	fatis.
882	nuda,	nudus.
884	fatis:	miſeris.
	vocatur,	vocatus.
888	al. in pectore,	al. pectore.
896	miſti,	mixtis, mixti.
899	terram,	terras.
900	externæ,	extremæ.
905	in ortus:	ad ortus.
908	donatis,	donatus.
909	contenta,	contemta.
913	Primum,	Primo.
	quas,	quam.
914	Expurgat,	Expugnat.
917	coſtos,	coſtus.
919	ſonat,	ſonans.
	thapſos,	thapſus, tapſos, taxos, taxus.
927	tum,	tunc.
928	nec dat,	nec dant; ne dent.
929	aut,	haud.
	minimum,	nimium.
931	fugit,	perit,
	audit,	exit, audet.
933	Tunc,	Tum.
934	& ſiccat,	exſiccat.
935	Extractámque,	Extinctámque.
936	ſuperauerit,	ſuperauerat.
937	veneni.	venenum.
938	leuior tandem,	melior tandem, tandem leuior.
942	illis,	Illic, illi.
943	terram,	terras.
944	redire.	reuerti.
	nemorum raræ,	raræ nemorum.
	tollere,	attollere.
945	culta,	viſa.
948	quieta,	quietam.

950 cſade,	ſede, cæde.
953 legens,	premens.
in vnd.	ad vnd.
955 Eroas,	heroas.
956 pelago,	pelagi.
abſtulit,	attulit.
958 arcto,	arctat.
963 Rhœtion,	Rhœteum.
964 exuſtæ,	exhauſtæ.
memorabile,	venerabile.
967 Aſſaraci,	Aſſarici.
968 laſſa,	laxa, lapſa.
969 etiam,	& iam.
970 ſcopulos ſiluaſque,	ſiluas ſcopulóſque.
latentes,	patentes.
971 iudex ſederit antro :	vindex ſedit in antro : iudex ſedit in antro.
975 Xanthus,	ſiccus.
979 Herceas,	Hectoreas.
980 fato,	leto.
982 ſacræ Cæſar,	Cæſar ſacræ.
ne,	non, nec.
985 me téque,	te méque.
986 damnabitur,	damnabimur.
987 vetuſtas,	poteſtas,
988 congeſtu,	congeſti.
989 Turicremos,	turiferos.
993 Phrygius,	Phrygiis.
virorum,	tuorum.
994 abſtruſo,	obſtruſo.
995 clariſsimus,	cariſsimus.
996 vos, priori,	non, priore.
998 Reſtituã, &c.	[Ante hunc verſum in quib. hic extat :] Conſtituam ſparſas acies, replebo ruinas.
1003 Præuehitur,	Prouehitur.
relinquit.	reliquit.

1004 laxante,	laſſante.
1007 ibi,	vbi.
1008 incerto turbatas,	incertas turbato.
1009 Accipit :	Perſpicit.
regnis,	muris.
1015 Et, quod,	Et quid.
1016 terræ pelagique,	belli pelagique.
labores,	laborem.
1017 armis,	aruis.
1019 Magnus quærens.	quærens Magnus.
1021 tecum,	totum.
percuſſum eſt ſang.	eſt percuſſum ſang. percuſſum ſang.
1022 Accipe,	Suſcipe.
cruore :	labore.
1025 crede,	redde.
1026 voluere,	valuere.
1027 facili nobis quod,	nobis facili quod, facili quod nobis.
1028 depulſo,	depulſóque, pulſóque. [Berſ.]
1030 famam,	famæ.
1040 putans,	poteſt.
1041 quam la.,	quid la.
1042 generi mauult,	mauult generi.
reuulſum,	remiſſum.
1044 Calcarat,	Calcauit.
1047 Hunccine,	Hunc ô.
1052 Tangeris,	Angeris.
1053 alij,	aliis.
1058 bene,	bone.
1061 te non paſſa.	non te paſſa.
perfide,	perfida.
1062 audes,	audet.
1063 Acquiriſque,	Adquiritque.
ſimulati,	ſimulato,
1064 funeſta,	funeſte.

1069 Non,

1069	Non,	Hæc.
1073	fecimus aruis,	mouimus armis.
1077	hoc,	toto.
1078	vlla,	vna.
	duorum eſt.	duorum.
1081	vos me,	vos met.poſſe.
1082	paratum,	paratum eſt.
1083	hoſpitium,	hoſpitium eſt.
1085	metui,	credi.
	poterat,	poterant.
1089	condite,	credite.
1091	iuſto,	victo.
	tura,	membra,buſta.
1093	vnam, vrnam.	vrnam,vnam.
1098	Deis.	Diis.
1100	Affectus abs te.	Effectus à te, Affectus à te.
1105	fletus.	infletus.
	comitem,	comitum.
	querenti,	loquenti.

LIB. X.

2	calcauit Cæſar,	Cæſar calcauit.
8	Ne,	Nec.
	haberet.	habebit. amaret. habebat.
9	fertur ſecurus in vrb.	ſecurus fertur. ad vrb.
14	tum,	tunc.
	timorem,	pauores.
15	vetuſti,	venuſti.
21	jacet: terrarum,	jacet terrarum.
22	totum,	tantum.
25	ſibi, ſi,	ſi, ſibi.
	vnquam,	nunquam.
28	fines,	vires.
34	quod,	per.
35	pariter populos,	populos pariter.
38	obſtitit,	obfuit.
46	Parthoque,	Parthiſque.
48	nunc,	non.
	Arcton,	Arcto.
50	cedamus,	cedemus.
	in,	ad.
53	Iam Peluſiaco,	Iamque Peluſina.
58	Intulit,	Impulit.
59	Latio,	Latij.
61	Iliacáſque,	Iliadumque.
63	illa,	ipſa.
69	Ptolemaïda,	Ptolemeïda.
71	ignis,	ignes.
74	Theſſalicæ,	Theſſaliæ.
75	Admiſit Venerem curis,	Ad Venerem miſit curas.
76	partus?]	natos.
81	non ſibi,	ne ſibi.
84	Quem,	Quam.
85	eſt ô,	eſt mi ô.
87	æternum,	exteraum.
	depulſa,	expulſa.
	paternis,	parentis.
88	Si,	Ni.
	reſtituat,	reſtituit.
89	Complector,	Complectar.
	tu gentibus,	tangentibus.
90	prima,	ſola.
94	thalami,	thalamos.
	ipſe,	ille.
95	Sit,	Si.
	amet:	amat:
96	nil,	nihil.
97	habere,	inire.
99	quantosne,	tantoſne,quantosve.
	tumores,	timores.
104	Nequicquam,	Nec quicquam.
106	judice,	Cæſare.
107	parta,	pacta.
	emta eſt:	emta;
112	Extruat,	Extruet.
114	Nec,	Non.
118	vili,	Nili.
120	Et ſuffixa,	Et ſuffecta,

	Et ſuffulta, At ſuffecta.
121 crebro,	crebra.
123 micant, Tyrio fucco,	micant Tyrio, fuco,
	lentum,
	[In quib. autem ante hunc verſum hic reperitur:] Hic torus, Aſſyrio cuius pars maxima fucco.
124 diu, virus	diu virus,
127 Tum,	Tunc.
128 diſtinxerat, ætas:	diſtrinxerat. oſtrum:
129 flauos.	fuluos.
130 nullas, aruis,	nullis. vndis.
135 lanugine,	fuligine.
136 toris,	illic.
137 fucata,	fuſcata,
138 ſceptris c. ſuis,	ſceptro c. ſuo.
140 gerit,	tulit.
141 perlucent,	prælucent.
142 compreſſum,	comprenſum eſt.
143 extenſo,	expanſo, extemplo.
144 ſectos,	ſectoſque.
146 Nec,	Ne.
149 ſic licet.	ſcilicet.
150 quæſiſſe,	preſsiſſe.
153 Sordidus, Hetruſcis,	Sordibus. ex Tuſcis.
156 dedit,	gerit.
161 Excepere,	Accepere.
164 ſertas,	certas.
167 externa, terra:	externæ, terræ: extremæ, terræ:
171 Martis Phariis,	Phariis Martis.
175 Linigerum,	Lanig[illegible]um,

	Longævum,
177 Deis,	Diis.
181 ſi Cec.	ni Cec.
186 Superiſque,	curiſque.
187 Faſtibus,	faſcibus.
189 malim,	mallem.
190 latentes,	latentis.
193 Prodere, ad hoc,	Edere. ab hoc.
197 cœlicolis,	cœlicolas.
201 anni.	ævi.
204 Tethin,	Tethym.
206 fulmina,	flumina,
211 rapidos,	rabidos, rapido.
212 Exerit, &,	Excierit.
214 quæ cum,	quem cum,
217 Iuſſus, auctuſque,	Iuſtus, actuſque.
219 Veterum, quo	veterum eſt, quod, quæ.
221 teſtis, tibi,	teſtes. ſibi, mihi.
222 calidique, tabe,	calidiſque. labe.
225 neque,	nec.
226 nec,	neque.
232 ne,	neu.
235 adeſt:	adit:
236 declinet Phœbus,	Phœbus declinet.
237 poſſet?	poſsit?
238 parens, decurrere,	potens. diſcurrere.
239 Zephyros. quoque,	ventos, flatus. quos.
240 adſcripſit,	adſcribit.
241 aëre longa,	aëra magna.
244 rumpentis,	rumpenteis.
245 Aſsiduè, flatus.	Aſsiduo, flatu, [vel] fluctu. Aſsidue, fluctus,

246 objice

246	objice ponti,	obice mundi.
248	putent.	putant.
249	hac,	hic.
253	Per tac.	In tac.
254	perfert.	profert.
258	polumque,	poloſque.
260	digerat,	degerit.
261	hoc,	hunc.
262	jus,	fas.
269	Et Ph.	Hæc Ph.
272	quos,	quem.
275	calentem.	carentem.
276	occaſum,	occaſus.
277	currus,	curſus.
279	in ort.	ad ort.
286	Qua.	Quæ.
287	conſurgis.	cum ſurgis.
290	Curſus in,	Curris &.
	occaſum,	occaſus,
	flexu,	flexus.
	& ort.	in ort.
300	adferre,	efferre, perferre,
301	Conceſſum,	Conceſſum eſt.
302	latè tibi,	tibi latè.
	rupto,	rapto.
305	mitigat,	vindicat.
307	Inde pl.	In pl.
308	Præveheris,	Proueheris.
310	tibi.	ſibi.
312	populis.	populos.
313	Philæ,	Phyſæ.
314	Pontum,	Ponto.
316	tantas,	totas.
319	Ac,	At.
321	fremunt,	tremunt.
	ac multo,	ac multo in, à nullo.
322	inuictis,	inuitis.
	caneſcit,	albeſcit.
323	Abaton,	Abatos.
324	ſentit,	ſenſit.
	percuſſa,	perculſa.
326	Quod,	Qui.
328	negant:	negent.
	et alta,	& alta, in alta.
329	In conſtat molibus.	Et con. jam molibus, iam molibus, ſtat montibus.
	receptis,	quietis.
330	apertaque,	opertaque.
	Memphis,	Nymphis.
331	vetat,	timet.
332	tuta,	tanta.
	ſecuri p. trahebant,	ſecurus p. trahebat.
334	tam ſacra,	ſacra iam, ſacra tam, ſacrata.
335	A ſc.	Ah ſc.
	nihil.	nil.
337	Deæ,	umbræ.
	furorem,	furores.
338	viles,	Pharias.
339	parat,	paret.
340	belli, & via.	belli, via.
347	ferire,	feriret.
349	periere,	præferre.
352	retento,	retentum, [illegible], [Berſ.]
355	prodita,	perdita.
357	dominæ thalamos?	thalamus dominæ?
	nubet,	nupſit, nubit,
360	ſenem,	ducem.
368	vt fat.	& fat.
369	è nob.	ex nob.
	credet,	credat.
370	per te, quod,	per te, & quod.
380	è pul.	à pul.
381	tegentem,	tegente.
383	opes,	opus,
	ac reg.	& reg.
384	ingentis fati,	ingentes iaſti.
387	hauſtus,	iſtas.
388	præſtare,	ſpectare.
395	tu par.	iam par.
397	Superi,	Superos.
398	lentus,	ſegnis.
399	parere,	præbere.
400	Vt mos,	Et mox.

	Et ſuffulta, At ſuffecta.
121 crebro,	crebra.
123 micant, Tyrio ſucco,	micant Tyrio, fuco,
	lentum,
	[In quib. autem ante hunc verſum hic reperitur:] Hic torus, Aſſyrio cuius pars maxima ſucco.
124 diu, virus	diu virus,
127 Tum,	Tunc.
128 diſtinxerat,	diſtrinxerat.
ætas :	oſtrum:
129 flauos.	fuluos.
130 nullas,	nullis.
aruis,	vndis.
135 lanugine,	fuligine.
136 toris,	illic.
137 fucata,	fuſcata,
138 ſceptris c. ſuis,	ſceptro c. ſuo.
140 gerit,	tulit.
141 perlucent,	prælucent.
142 compreſſum,	comprenſum eſt.
143 extenſo,	expanſo, extemplo.
144 ſectos,	ſectoſque.
146 Nec,	Ne.
149 ſic licet.	ſcilicet.
150 quæſiſſe,	preſsiſſe.
153 Sordidus,	Sordibus.
Hetruſcis,	ex Tuſcis.
156 dedit,	gerit.
161 Excepere,	Accepere.
164 ſertas,	certas.
167 externa, terra :	externæ, terræ: extremæ, terræ:
171 Martis Phariis,	Phariis Martis.
175 Linigerum,	Lanigerum,

	Longævum,
177 Deis,	Diis.
181 ſi Cec.	ni Cec.
186 Superiſque,	curiſque.
187 Faſtibus,	faſcibus.
189 malim,	mallem.
190 latentes,	latentis.
193 Prodere,	Edere.
ad hoc,	ab hoc.
197 cœlicolis,	cœlicolas.
201 anni.	ævi.
204 Tethin,	Tethym.
206 fulmina,	flumina,
211 rapidos,	rabidos, rapido.
212 Exerit, &,	Excierit.
214 quæ cum,	quem cum,
217 Iuſſus,	Iuſtus.
auctuſque,	actuſque.
219 Veterum,	veterum eſt.
quo	quod, quæ.
221 teſtis,	teſtes.
tibi,	ſibi, mihi.
222 calidique,	calidiſque.
tabe,	labe.
225 neque,	Nec.
226 nec,	neque.
232 ne,	neu.
235 adeſt :	adit :
236 declinet Phœbus,	Phœbus declinet.
237 poſſet?	poſsit ?
238 parens,	potens.
decurrere,	diſcurrere.
239 Zephyros,	ventos, flatus.
quoque,	quos.
240 adſcripſit,	adſcribit.
241 aëre longa,	aëra magna.
244 rumpentis,	rumpenteis.
245 Aſsiduè, flatus.	Aſsiduo, flatu, [vel] fluctu. Aſſidue, fluctus,

246 objice

246 objice ponti,	obice mundi.
248 putent.	putant.
249 hac,	hic.
253 Per tac.	In tac.
254 perfert.	profert.
158 polumque,	poloſque.
260 digerat,	degerit.
261 hoc,	hunc.
262 jus,	fas.
269 Et Ph.	Hæc Ph.
272 quos,	quem.
275 calentem.	carentem.
276 occaſum,	occaſus.
277 currus,	curſus.
279 in ort.	ad ort.
286 Qua.	Quæ.
287 conſurgis.	cum ſurgis.
290 Curſus in,	Curris &.
occaſum,	occaſus,
flexu,	flexus.
& ort.	in ort.
300 adferre,	efferre, perferre,
301 Conceſſum,	Conceſſum eſt.
302 latè tibi,	tibi latè.
rupto,	rapto.
305 mitigat,	vindicat.
307 Inde pl.	In pl.
308 Præveheris,	Proueheris.
310 tibi.	ſibi.
312 populis.	populos.
313 Philæ,	Phylæ.
314 Pontum,	Ponto.
316 tantas,	totas.
319 Ac,	At.
321 fremunt,	tremunt.
ac multo,	ac multo in, à nullo.
322 inuictis,	inuitis.
caneſcit,	albeſcit.
323 Abaton,	Abatos.
324 ſentit,	ſenſit.
percuſſa,	perculſa.
326 Quod,	Qui.
328 negant:	negent.
at alta,	& alta, in alta.
329 In conſtat molibus.	It con, jam molibus, iam mollibus, ſtat montibus.
receptis,	quietis.
330 apertáque,	opertáque.
Memphis,	Nymphis.
331 vetat,	timet.
332 tuta,	tanta.
ſecuri p. trahebant,	ſecurus p. trahebat.
334 tam ſacra,	ſacra iam, ſacra tam, ſacrata.
335 A ſc.	Ah ſc.
nihil.	nil.
337 Deæ,	ymbræ.
furorem,	furores.
338 viles,	Pharias.
339 parat,	paret.
340 belli, & vin.	belli, via.
347 ferire,	feriret.
349 perferre,	præferre.
352 retento,	retentum, retecto, relicto, [Berſ.]
355 prodita,	perdita.
357 dominæ thalamos?	thalamos dominæ?
nubet,	nupſit, nubit,
360 ſenem,	ducem.
368 vt fat.	& fat.
369 è nob.	ex nob.
credet,	credit.
370 per te, quod,	per te, & quod.
380 è pul.	à pul.
381 tegentem,	tegente.
383 opes,	opus,
ac reg.	& reg.
384 ingentis fati,	ingentes facti.
387 hauſtus,	ictus.
388 præſtare,	ſpectare.
395 tu par.	iam par.
397 Superi,	Superos.
398 lentus,	ſegnis.
399 parere,	præbere.
400 Vt mox,	Et mox.

		Et ſuffulta, At ſuffecta.
121	crebro,	crebra.
123	micant, Tyrio fucco,	micant Tyrio, fuco,
		lentum,
		[In quib. autem ante hunc verſum hic reperitur:] Hic torus, Aſſyrio cuius pars maxima fucco.
124	diu, virus	diu virus.
127	Tum,	Tunc.
128	diſtinxerat,	diſtrinxerat.
	ætas:	oſtrum:
129	flauos.	fuluos.
130	nullas,	nullis.
	aruis,	vndis.
135	lanugine,	fuligine.
136	toris,	illic.
137	fucata,	fuſcata.
138	ſceptris c. ſuis,	ſceptro c. ſuo.
140	gerit,	tulit.
141	perlucent,	prælucent.
142	compreſſum,	comprenſum eſt.
143	extenſo,	expanſo, extemplo.
144	ſectos,	ſectoſque.
146	Nec,	Ne.
149	ſic licet.	ſcilicet.
150	quæſiſſe,	preſsiſſe.
153	Sordidus,	Sordibus.
	Hetruſcis,	ex Tuſcis.
156	dedit,	gerit.
161	Excepere,	Accepere.
164	ſertas,	certas.
167	externa, terra:	externæ, terræ: extremæ, terræ:
171	Martis Phariis,	Phariis Martis.
175	Linigerum,	Lanigerum,

		Longævum,
177	Deis,	Diis.
181	ſi Cec.	ni Cec.
186	Superiſque,	curiſque.
187	Faſtibus,	faſcibus.
189	malim,	mallem.
190	latentes,	latentis.
193	Prodere,	Edere.
	ad hoc,	ab hoc.
197	cœlicolis,	cœlicolas.
201	anni.	ævi.
204	Tethin,	Tethym.
206	fulmina,	flumina,
211	rapidos,	rabidos, rapido.
212	Exerit,	Excierit.
	&,	
214	quæ cum,	quem cum,
217	Iuſſus,	Iuſtus.
	auctuſque,	actuſque.
219	Veterum,	veterum eſt.
	quo	quod, quæ.
221	teſtis,	teſtes.
	tibi,	ſibi, mihi.
222	calidiſque,	calidiſque.
	tabe,	labe.
225	neque,	nec.
226	nec,	neque.
232	ne,	neu.
235	adeſt:	adit:
236	declinet Phœbus,	Phœbus declinet.
237	poſſet?	poſsit?
238	parens,	potens.
	decurrere,	diſcurrere.
239	Zephyros,	ventos, flatus.
	quoque,	quos.
240	adſcripſit,	adſcribit.
241	aëre longa,	aëra magna.
244	rumpentis,	rumpenteis.
245	Aſsiduè, flatus.	Aſsiduo, flatu, [vel] fluctu. Aſſidue, fluctus,

246	objice ponti,	obice mundi.
248	putent.	putant.
249	hac,	hic.
253	Per tac.	In tac.
254	perfert.	profert.
258	polumque,	poloſque.
260	digerat,	degerit.
261	hoc,	hunc.
262	jus,	fas.
269	Et Ph.	Hæc Ph.
272	quos,	quem.
275	calentem.	carentem.
276	occaſum,	occaſus.
277	currus,	curſus.
279	in ort.	ad ort.
286	Qua.	Quæ.
287	conſurgis.	cum ſurgis.
290	Curſus in,	Curris &.
	occaſum,	occaſus,
	flexu,	flexus.
	& ort.	In ort.
300	adferre,	efferre, perferre,
301	Conceſſum,	Conceſſum eſt.
302	latè tibi,	tibi latè.
	rupto,	rapto.
305	mitigat,	vindicat.
307	Inde pl.	In pl.
308	Præveheris,	Proueheris.
310	tibi.	ſibi.
312	populis.	populos.
313	Philæ,	Phylæ.
314	Pontum,	Ponto.
316	tantas,	totas.
319	Ac,	At.
321	fremunt,	tremunt.
	ac multo,	ac multo in, à nullo.
322	inuictis,	inuitis.
	caneſcit,	albeſcit.
323	Abaton,	Abatos.
324	ſentit,	ſenſit.
	percuſſa,	perculſa.
326	Quod,	Qui.
328	negant:	negent.
	vt alta,	& alta, in alta.
329	In conſtat molibus.	It con. jam molibus, iam mollibus, ſtat montibus.
	receptis,	quietis.
330	apertáque,	opertáque.
	Memphis,	Nymphis.
331	vetat,	timet.
332	tuta,	tanta.
	ſecuri p. trahebant,	ſecurus p. trahebat.
334	tam ſacra,	ſacra iam, ſacra tam, ſacrata.
335	A ſc.	Ah ſc.
	nihil.	nil.
337	Deæ,	vmbræ.
	furorem,	furores.
338	viles,	Pharias.
339	parat,	paret.
340	belli, & vin.	belli, via.
347	ferire,	feriret.
349	perferre,	præferre.
352	retento,	retentum, recto, relicto, [Berſ.]
355	prodita,	perdita.
357	dominæ thalamos?	thalamos dominæ?
	nubet,	nupſit, nubit.
360	ſenem,	ducem.
368	vt fat.	& fat.
369	è nob.	ex nob.
	credet,	credit.
370	per te, quod,	per te, & quod.
380	è pul.	à pul.
381	tegentem,	tegente.
383	opes,	opus,
	ac reg.	& reg.
384	ingentis fati,	ingentes facti.
387	hauſtus,	ictus.
388	præſtare,	ſpectare.
395	tu par.	iam par.
397	Superi,	Superos.
398	lentus,	ſegnis.
399	parere,	præbere.
400	Vt mox,	Et mox.

		Et ſuffulta, At ſuffecta.
121	crebro,	crebra.
123	micant, Tyrio fucco,	micant Tyrio, fuco,
		lentum,
		[In quib. autem ante hunc verſum hic reperitur:] Hic torus, Aſſyrio cuius pars maxima ſucco.
124	diu, virus	diu virus,
127	Tum,	Tunc.
128	diſtinxerat,	diſtrinxerat.
	ætas:	oſtrum:
129	flauos.	fuluos.
130	nullas,	nullis.
	aruis,	vndis.
135	lanugine,	fuligine.
136	toris,	illic.
137	fucata,	fuſcata.
138	ſceptris c. ſuis,	ſceptro c. ſuo.
140	gerit,	tulit.
141	perlucent,	prælucent.
142	compreſſum,	comprenſum eſt.
143	extenſo,	expanſo, extemplo.
144	ſectos,	ſectoſque.
146	Nec,	Ne.
149	ſic licet.	ſcilicet.
150	quæſiſſe,	preſsiſſe.
153	Sordidus,	Sordibus.
	Hetruſcis,	ex Tuſcis.
156	dedit,	gerit.
161	Excepere,	Accepere.
164	ſertas,	certas.
167	externa, terra:	externæ, terræ: extremæ, terræ:
171	Martis Phariis,	Phariis Martis.
175	Linigerum,	Lanig[illegible]um,

		Longævum,
177	Deis,	Diis.
181	ſi Cec.	ni Cec.
186	Superiſque,	curiſque.
187	Faſtibus,	faſcibus.
189	malim,	mallem.
190	latentes,	latentis.
193	Prodere, ad hoc,	Edere. ab hoc.
197	cœlicolis,	cœlicolas.
201	anni.	ævi.
204	Tethin,	Tethym.
206	fulmina,	flumina,
211	rapidos,	rabidos, rapido.
212	Exerit, &,	Excierit.
214	quæ cum,	quem cum,
217	Iuſſus,	Iuſtus.
	auctuſque,	actuſque.
219	Veterum, quo	veterum eſt. quod, quæ.
221	teſtis, tibi,	teſtes. ſibi, mihi.
222	calidique, tabe,	calidiſque. labe.
225	neque,	nec.
226	nec,	neque.
232	ne,	neu.
235	adeſt:	adit:
236	declinet Phœbus,	Phœbus declinet.
237	poſſet?	poſsit?
238	parens,	potens.
	decurrere,	diſcurrere.
239	Zephyros,	ventos, flatus.
	quoque,	quos.
240	adſcripſit,	adſcribit.
241	aëre longa,	aëra magna.
244	rumpentis,	rumpenteis.
245	Aſsiduè, flatus.	Aſsiduo, flatu, [vel] fluctu. Aſſidue, fluctus,

246 objice

246 objice ponti,	obice mundi.
248 putent.	putant.
249 hac,	hic.
253 Per tac.	In tac.
254 perfert.	profert.
158 polumque,	polosque.
260 digerat,	degerit.
261 hoc,	hunc.
262 jus,	fas.
269 Et Ph.	Hæc Ph.
272 quos,	quem.
275 calentem.	carentem.
276 occaſum,	occaſus.
277 currus,	curſus.
279 in ort.	ad ort.
286 Qua.	Quæ.
287 conſurgis.	cum ſurgis.
290 Curſus in,	Curris &.
occaſum,	occaſus,
flexu,	flexus.
& ort.	In ort.
300 adferre,	efferre, perferre,
301 Conceſſum,	Conceſſum eſt.
302 latè tibi,	tibi latè.
rupto,	rapto.
305 mitigat,	vindicat.
307 Inde pl.	In pl.
308 Præveheris,	Proueheris.
310 tibi.	ſibi.
312 populis.	populos.
313 Philæ,	Phylæ.
314 Pontum,	Ponto.
316 tantas,	totas.
319 Ac,	At.
321 fremunt,	tremunt.
ac multo,	ac muſto in, à nullo.
322 inuictis,	inuitis.
caneſcit,	albeſcit.
323 Abaton,	Abatos.
324 ſentit,	ſenſit.
percuſſa,	perculſa.
326 Quod,	Qui.
328 negant:	negent.
vt alta,	& alta, in alta.
329 In conſtat molibus.	It con. jam molibus, iam mollibus, ſtat montibus.
receptis,	quietis.
330 apertáque,	opertáque.
Memphis,	Nymphis.
331 vetat,	timet.
332 tuta,	tanta.
ſecuri p. trahebant,	ſecurus p. trahebat.
334 tam ſacra,	ſacra iam, ſacra tam, ſacrata.
335 A ſc.	Ah ſc.
nihil.	nil.
337 Deæ,	vmbræ.
furorem,	furores.
338 viles,	Pharias.
339 parat,	paret.
340 belli, & vin.	belli, via.
347 ferire,	feriret.
349 perferre,	præferre.
352 retento,	retentum, recto, reiect., [Berſ.]
355 prodita,	perdita.
357 dominæ thalamos?	thalamos dominæ?
nuber,	nupſit, nubit,
360 ſenem,	ducem.
368 vt fat.	& fat.
369 è nob.	ex nob.
credet,	credit.
370 per te, quod,	per te, & quod.
380 è pul.	à pul.
381 tegentem,	tegente.
383 opes,	opus,
ac reg.	& reg.
384 ingentis fati,	ingentes facti.
387 hauſtus,	ictus.
388 præſtare,	ſpectare.
395 tu par.	iam par.
397 Superi,	Superos.
398 lentus,	ſegnis.
399 parere,	præbere.
400 Vt mox,	Et mox.

	Et ſuffulta,	
	At ſuffecta.	
121	crebro,	crebra.
123	micant, Tyrio ſucco,	micant Tyrio, fuco,
		lentum,
		[In quib. autem ante hunc verſum hic reperitur:] Hic torus, Aſſyrio cuius pars maxima ſucco.
124	diu, virus	diu virus,
127	Tum,	Tunc.
128	diſtinxerat,	diſtrinxerat.
	ætas:	oſtrum:
129	flauos.	fuluos.
130	nullas,	nullis.
	aruis,	vndis.
135	lanugine,	fuligine.
136	toris,	illic.
137	fucata,	fuſcata,
138	ſceptris c. ſuis,	ſceptro c. ſuo.
140	gerit,	tulit.
141	perlucent,	prælucent.
142	compreſſum,	comprenſum eſt.
143	extenſo,	expanſo, extemplo.
144	ſectos,	ſectoſque.
146	Nec,	Ne.
149	ſic licet.	ſcilicet.
150	quæſiſſe,	preſsiſſe.
153	Sordidus,	Sordibus.
	Hetruſcis,	ex Tuſcis.
156	dedit,	gerit.
161	Excepere,	Accepere.
164	ſertas,	certas.
167	externa, terra:	externæ, terræ: extremæ, terræ:
171	Martis Phariis,	Phariis Martis.
175	Linigerum,	Lanigerum,

		Longævum.
177	Deis,	Diis.
181	ſi Cec.	ni Cec.
186	Superiſque,	curiſque.
187	Faſtibus,	faſcibus.
189	malim,	mallem.
190	latentes,	latentis.
193	Prodere,	Edere.
	ad hoc,	ab hoc.
197	cœlicolis,	cœlicolas.
201	anni.	ævi.
204	Tethin,	Tethym.
206	fulmina,	flumina,
211	rapidos,	rabidos, rapido.
212	Exerit,	Excierit.
	&,	
214	quæ cum,	quem cum.
217	Iuſſus,	Iuſtus.
	auctuſque,	actuſque.
219	Veterum, quo	veterum eſt, quod, quæ.
221	teſtis, tibi,	teſtes. ſibi, mihi.
222	calidique,	calidiſque.
	tabe,	labe.
225	neque,	nec.
226	nec,	neque.
232	ne,	neu.
235	adeſt:	adit:
236	declinet Phœbus,	Phœbus declinet.
237	poſſet?	poſsit?
238	parens,	potens.
	decurrere,	diſcurrere.
239	Zephyros,	ventos, flatus.
	quoque,	quos.
240	adſcripſit,	adſcribit.
241	aëre longa,	aëra magna.
244	rumpentis,	rumpenteis.
245	Aſsiduè, flatus.	Aſsiduo, flatu, [vel] fluctu. Aſsidue, fluctus,

246 objice

246 objice ponti,	obice mundi.
248 putent.	putant.
249 hac,	hic.
253 Per tac.	In tac.
254 perfert.	profert.
258 polumque,	poloſque.
260 digerat,	degerit.
261 hoc,	hunc.
262 jus,	fas.
269 Et Ph.	Hæc Ph.
272 quos,	quem.
275 calentem.	carentem.
276 occaſum,	occaſus.
277 currus,	curſus.
279 in ort.	ad ort.
286 Qua.	Quæ.
287 conſurgis.	cum ſurgis.
290 Curſus in,	Curris &.
occaſum,	occaſus,
flexu,	flexus.
& ort.	In ort.
300 adferre,	efferre, perferre,
301 Conceſſum,	Conceſſum eſt.
302 latè tibi,	tibi latè.
rupto,	rapto.
305 mitigat,	vindicat.
307 Inde pl.	In pl.
308 Præveheris,	Proueheris.
310 tibi.	ſibi.
312 populis.	populos.
313 Philæ,	Phyſæ.
314 Pontum,	Ponto.
316 tantas,	totas.
319 Ac,	At.
321 fremunt,	tremunt.
ac multo,	ac multo in, à nullo.
322 inuictis,	inuitis.
caneſcit,	albeſcit.
323 Abaton,	Abatos.
324 ſentit,	ſenſit.
percuſſa,	perculſa.
326 Quod,	Qui.
328 negant:	negent.
vt alta,	& alta, in alta.

329 In conſtat molibus.	It con. jam molibus, iam mollibus, ſtat montibus.
receptis,	quietis.
330 apertáque,	opertáque.
Memphis,	Nymphis.
331 vetat,	timet.
332 tuta,	tanta.
ſecuri p. trahebant,	ſecurus p. trahebat.
334 tam ſacra,	ſacra iam, ſacra tam, ſacrata.
335 A ſc.	Ah ſc.
nihil.	nil.
337 Deæ,	vmbræ.
furorem,	furores.
338 viles,	Pharias.
339 parat,	paret.
340 belli, & vin.	belli, via.
347 ferire,	feriret.
349 perferre,	præferre.
352 retento,	retentum, retecto, relicto, [Berſ.]
355 prodita,	perdita.
357 dominæ thalamos?	thalamos dominæ?
nubet,	nupſit, nubit.
360 ſenem,	ducem.
368 vt fat.	& fat.
369 è nob.	ex nob.
credet,	credit.
370 per te, quod,	per te, & quod.
380 è pul.	à pul.
381 regentem,	tegente.
383 opes,	opus.
ac reg.	& reg.
384 ingentis fati,	ingentes facti.
387 hauſtus,	ictus.
388 præſtare,	ſpectare.
395 tu par.	iam par.
397 Superi,	Superos.
398 lentus,	ſegnis.
399 parere,	præbere.
400 Vt mos,	Et mox.

	Et ſuffulta, At ſuffecta.
121 crebro,	crebra.
123 micant, Tyrio ſucco,	micant Tyrio, fuco,
	lentum,
	[In quib. autem ante hunc verſum hic reperitur :] Hic torus, Aſſyrio cuius pars maxima ſucco.
124 diu, virus	diu virus,
127 Tum,	Tunc.
128 diſtinxerat,	diſtrinxerat.
ætas :	oſtrum:
129 flauos.	fuluos.
130 nullas,	nullis.
aruis,	vndis.
135 lanugine,	fuligine.
136 toris,	illic.
137 fucata,	fuſcata,
138 ſceptris c. ſuis,	ſceptro c. ſuo.
140 gerit,	tulit.
141 perlucent,	prælucent.
142 compreſſum,	comprenſum eſt.
143 extenſo,	expanſo, extemplo.
144 ſectos,	ſectoſque.
146 Nec,	Ne.
149 ſic licet.	ſcilicet.
150 quæſiſſe,	preſsiſſe.
153 Sordidus,	Sordibus.
Hetruſcis,	ex Tuſcis.
156 dedit,	gerit.
161 Excepere,	Accepere.
164 ſertas,	certas.
167 externa, terra :	externæ, terræ: extremæ, terræ:
171 Martis Phariis,	Phariis Martis.
175 Linigerum,	Lanigerum,
	Longævum,
177 Deis,	Diis.
181 ſi Cec.	ni Cec.
186 Superiſque,	curiſque.
187 Faſtibus,	faſcibus.
189 malim,	mallem.
190 latentes,	latentis.
193 Prodere,	Edere.
ad hoc,	ab hoc.
197 cœlicolis,	cœlicolas.
201 anni.	ævi.
204 Tethin,	Tethym.
206 fulmina,	flumina,
211 rapidos,	rabidos, rapido.
212 Exerit, &,	Excierit.
214 quæ cum,	quem cum,
217 Iuſſus,	Iuſtus.
auctuſque,	actuſque.
219 Veterum, quo	veterum eſt, quod, quæ.
221 teſtis,	teſtes.
tibi,	ſibi, mihi.
222 calidique,	calidiſque.
tabe,	labe.
225 neque,	nec.
226 nec,	neque.
232 ne,	neu.
235 adeſt :	adit :
236 declinet Phœbus,	Phœbus declinet.
237 poſſet?	poſsit ?
238 parens,	potens.
decurrere,	diſcurrere.
239 Zephyros,	ventos, flatus.
quoque,	quos.
240 adſcripſit,	adſcribit.
241 aere longa,	aëra magna.
244 rumpentis,	rumpenteis.
245 Aſsiduè, flatus,	Aſsiduo, flatu, [vel] fluctu. Aſsidue, fluctus,

246 obiice

246	objice ponti,	obice mundi.
248	putent.	putant.
249	hac,	hic.
253	Per tac.	In tac.
254	perfert.	profert.
258	polumque,	poloſque.
260	digerat,	degerit.
261	hoc,	hunc.
262	jus,	fas.
269	Et Ph.	Hæc Ph.
272	quos,	quem.
275	calentem.	carentem.
276	occaſum,	occaſus.
277	currus,	curſus.
279	in ort.	ad ort.
286	Qua.	Quæ.
287	conſurgis.	cum ſurgis.
290	Curſus in,	Curris &.
	occaſum,	occaſus,
	flexu,	flexus.
	& ort.	in ort.
300	adferre,	efferre, perferre,
301	Conceſſum,	Conceſſum eſt.
302	latè tibi,	tibi latè.
	rupto,	rapto.
305	mitigat,	vindicat.
307	Inde pl.	In pl.
308	Præveheris,	Proueheris.
310	tibi.	ſibi.
312	populis.	populos.
313	Philæ,	Phyſæ.
314	Pontum,	Ponto.
316	tantas,	totas.
319	Ac,	At.
321	fremunt,	tremunt.
	ac multo,	ac multo in, à nullo.
322	inuictis,	inuitis.
	caneſcit,	albeſcit.
323	Abaton,	Abatos.
324	ſentit,	ſenſit.
	percuſſa,	perculſa.
326	Quod,	Qui.
328	negant:	negent.
	vt alta,	& alta, in alta.
329	In conſtat molibus.	It con. jam molibus, iam mollibus, ſtat montibus.
	receptis,	quietis.
330	apertáque,	opertáque.
	Memphis,	Nymphis.
331	vetat,	timet.
332	tuta,	tanta.
	ſecuri p. trahebant,	ſecurus p. trahebat.
334	tam ſacra,	ſacra iam, ſacra tam, ſacrata.
335	A ſc.	Ah ſc.
	nihil.	nil.
337	Deæ,	vmbræ.
	furorem,	furores.
338	viles,	Pharias.
339	parat,	paret.
340	belli, & vin.	belli, via.
347	ferire,	feriret.
349	perferre,	præferre.
352	retento,	retentum, recto, relicto, [Berſ.]
355	prodita,	perdita.
357	dominæ thalamos?	thalamos dominæ?
	nubet,	nupſit, nubit,
360	ſenem,	ducem.
368	vt fat.	& fat.
369	è nob.	ex nob.
	credet,	credit.
370	per te, quod,	per te, & quod.
380	è pul.	à pul.
381	tegentem,	tegente.
383	opes,	opus,
	ac reg.	& reg.
384	ingentis fati,	ingentes facti.
387	hauſtus,	ictus.
388	præſtare,	ſpectare.
395	tu par.	iam par.
397	Superi,	Superos.
398	lentus,	ſegnis.
399	parere,	præbere.
400	Vt mox,	Et mox.

	Et ſuffulta, At ſuffecta.
121 crebro,	crebra.
123 micant, Tyrio	micant Tyrio,
ſucco,	fuco,
	lentum,
	[In quib. autem ante hunc verſum hic reperitur:] Hic torus, Aſſyrio cuius pars maxima ſucco.
124 diu, virus	diu virus,
127 Tum,	Tunc.
128 diſtinxerat,	diſtrinxerat.
ætas :	oſtrum:
129 flauos.	fuluos.
130 nullas,	nullis.
aruis,	vndis.
135 lanugine,	fuligine.
136 toris,	illic.
137 fucata,	fuſcata,
138 ſceptris c. ſuis,	ſceptro c. ſuo.
140 gerit,	tulit.
141 perlucent,	prælucent.
142 compreſſum,	comprenſum eſt.
143 extenſo,	expanſo, extemplo.
144 ſectos,	ſectoſque.
146 Nec,	Ne.
149 ſic licet.	ſcilicet.
150 quæſiſſe,	preſsiſſe.
153 Sordidus,	Sordibus.
Hetruſcis,	ex Tuſcis.
156 dedit,	gerit.
161 Excepere,	Accepere.
164 ſertas,	certas.
167 externa, terra :	externæ, terræ: extremæ, terræ:
171 Martis Phariis,	Phariis Martis.
175 Linigerum,	Lanigerum,

	Longævum.
177 Deis,	Diis.
181 ſi Cec.	ni Cec.
186 Superiſque,	curiſque.
187 Faſtibus,	faſcibus.
189 malim,	mallem.
190 latentes,	latentis.
193 Prodere,	Edere.
ad hoc,	ab hoc.
197 cœlicolis,	cœlicolas.
201 anni.	ævi.
204 Tethin,	Tethyn.
206 fulmina,	flumina,
211 rapidos,	rabidos, rapido.
212 Exerit, &,	Excierit.
214 quæ cum,	quem cum.
217 Iuſſus,	Iuſtus.
auctuſque,	actuſque.
219 Veterum, quo	veterum eſt. quod, quæ.
221 teſtis.	teſtes.
tibi,	ſibi, mihi.
222 calidique,	calidiſque.
tabe,	labe.
225 neque,	nec.
226 nec,	neque.
232 ne,	neu.
235 adeſt :	adit :
236 declinet Phœbus,	Phœbus declinet.
237 poſſet?	poſsit ?
238 parens,	potens.
decurrere,	diſcurrere.
239 Zephyros,	ventos, flatus.
quoque,	quos.
240 adſcripſit,	adſcribit.
241 aëre longa,	aëra magna.
244 rumpentis,	rumpenteis.
245 Aſſiduè, flatus.	Aſsiduo, flatu, [vel] fluctu. Aſsidue, fluctus,

246 objice

246 objice ponti,	obice mundi.
248 putent.	putant.
249 hac,	hic.
253 Per tac.	In tac.
254 perfert.	profert.
258 polumque,	poloſque.
260 digerat,	degerit.
261 hoc,	hunc.
262 jus,	ſas.
269 Et Ph.	Hæc Ph.
272 quos,	quem.
275 calentem.	carentem.
276 occaſum,	occaſus.
277 currus,	curſus.
279 in ort.	ad ort.
286 Qua.	Quæ.
287 conſurgis.	cum ſurgis.
290 Curſus in,	Curris &.
occaſum,	occaſus,
flexu,	flexus.
& ort.	In ort.
300 adferre,	efferre, perferre,
301 Conceſſum,	Conceſſum eſt.
302 latè tibi,	tibi latè.
rupto,	rapto.
305 mitigat,	vindicat.
307 Inde pl.	In pl.
308 Prævcheris,	Proueheris.
310 tibi.	ſibi.
312 populis.	populos.
313 Philæ,	Phyſæ.
314 Pontum,	Ponto.
316 tantas,	totas.
319 Ac,	At.
321 fremunt,	tremunt.
ac multo,	ac multo in, à nullo.
322 inuictis,	inuitis.
caneſcit,	albeſcit.
323 Abaton,	Abatos.
324 ſentit,	ſenſit.
percuſſa,	perculſa.
326 Quod,	Qui.
328 negant:	negent.
vt alta,	& alta, in alta.
329 In conſtat molibus.	It con. jam molibus, iam mollibus, ſtat montibus.
receptis,	quietis.
330 apertáque,	opertáque.
Memphis,	Nymphis.
331 vetat,	timet.
332 tuta,	tanta.
ſecuri p. trahebant,	ſecurus p. trahebat.
334 tam ſacra,	ſacra iam, ſacra tam, ſacrata.
335 A ſc.	Ah ſc.
nihil.	nil.
337 Deæ,	vmbræ.
furorem,	furores.
338 viles,	Pharias.
339 parat,	paret.
340 belli, & vin.	belli, via.
347 ferire,	feriret.
349 perferre,	præferre.
352 retento,	retentum, retecto, reiect., [Berſ.]
355 prodita,	perdita.
357 dominæ thalamos?	thalamos dominæ?
nubet,	nupſit, nubit,
360 ſenem,	ducem.
368 vt fat.	& fat.
369 è nob.	ex nob.
credet,	credit.
370 per te, quod,	per te, & quod.
380 è pul.	à pul.
381 tegentem,	tegente.
383 opes,	opus,
ac reg.	& reg.
384 ingentis fati,	ingentes facti.
387 hauſtus,	ictus.
388 præſtare,	ſpectare.
395 tu par.	iam par.
397 Superi,	Superos.
398 lentus,	ſegnis.
399 parere,	præbere.
400 Vt mos,	Et mox.

	nec,	non.
401	rapit,	parat.
403	mentes,	mentis.
408	ibi fas,	vbi fas.
	vbi maxima,	ibi maxima, vbi proxima,
409	Aere,	Aera,
417	placitum : generi ſoceríque,	placitum eſt : ſoceri generíque.
418	bella,	iura.
419	Romanam,	Romani.
420	Et niſi,	Et ni.
422	diſtricta,	deſtricta , diſtincta.
426	confuſa,	infuſa.
	permiſſáque,	permiſtáque.
427	ferri,	belli.
428	contemta,	contenta.
429	famulis,	populis.
430	Illam,	Aptam.
433	dilatus,	prolatus , deductus.
435	calentem :	calente :
437	Nec,	Non.
	iuſtos,	iunctos.
439	Laturſque,	Iacturſque.
	at,	ſed.
440	Diffiſus,	Diffuſus.
446	rabidos,	rapidos.
447	Non,	Nec.
448	Mulciber,	Mulcifer.
449	qui nuper,	nuper qui.
451	ſperare vetante,	ſuperare vetantem.
452	promiſit:	permiſit.
454	Obruitur,	Obſtruitur,
456	ſpatium non,	non ſolum.
458	ceu,	vel.
462	morti,	mortis , matri.
463	tela,	arma.
466	ſuo,	ſuum.
468	tentare,	tentaſſe.
471	neque,	nec.

473	Res minima,	Aeſtimat , Aeſtimet.
	ponenda,	hæc ponenda.
479	Inque d.	Iamque d.
482	Nec fl.	Non fl.
483	diuiſa.	diuerſa.
485	vicem.	ducem.
490	conſtantia. mentis.	fiducia mentis.
491	tinctas,	tactas.
492	immitti,	immittit.
	bella,	vela.
495	ſummſque,	ſummæque.
496	prope,	quoque.
	æquore,	æquora.
497	Iamque,	Hinc.
498	Incubuit,	Incumbit.
	quæ,	qua,
499	longis,	crebris.
	ignem :	ignes :
500	Et clad.	Vt clad.
501	tecta,	terga.
502	ætherio,	aërio.
503	ſolo,	toto.
504	clauſa paulum,	paulum clauſa.
505	auxilium populos,	auxilio populum.
506	in ſomnos,	in ſomnis.
507	feliciter,	felicibus.
509	Tunc,	Hinc , Cum, Nunc.
513	excurſus,	& curſus , incurſus.
514	Cæſaris a. aditus &,	Cæſar & a. vt vidit, Cæſar a. aditus ac.
515	permiſit, nec pœnas inde,	non fatum meriti pœnaſque , non mortem meriti pœnaſque , nunc fatum meriti pœnaſque.
516	non qua,	qua non.
517	rabido,	auido , rapuit.
	ferarum :	leonis :

518 cernis

518	ceruix gladio,	gladio ceruix.
532	ſummo,	nullo, multo.
534	Molis,	Solus.
	exiguæ,	exiguo, exilio.
536	ſubiti,	ſubito.
537	prætexunt.	protexunt.
539	vix,	non.
540	nec,	non.
	aceruo,	aceruis.
543	Optaretne,	Optaretve.
	reſpexit in agmine,	reſpexerat agmine, reſpexit ſanguine.
544	Epidamne,	Epidaure, Epidaune.

INDEX

INDEX IN LVCANVM.

ABatos inſula Nili inacceſſibilis ad primū catarrhacten. 10.323
abſciſum caput. 7, 628
abducere, id eſt, auertere. 6,451
abducunt oſſa cutem. 4,268
abeo. extremo vrbis amatæ plenus abit viſu. 1, 508. abire in medium. 4,491. abit in vultus peſtis. 6,96. abire in feras diſcerptum, id eſt, diſcerpi à feris. 7, 842. abit Orbis maior in Aſiam. 9,417. abeunt montes in nubes. 2,626
abluere tabo. 6,669
abnegare, id eſt, denegare. 3,263
abrotanus, herba nota, quâ ſerpentes fugantur. 9,921
abruptum, id eſt, ſeparatū. 9,308
abrupta viarum. 10,317
abſcondere nefas. 2,735
abſcondit fretum claſſes. 3,47
abſoluere, id eſt, culpâ ſoluere, liberare. 7, 870. abſoluere ciuile bellum, id eſt, probare, non improbare. 2,250
abſterrere ardore, id eſt, ab ardore, 5,129
abſtinere naues terrâ. 9,1010
abſum. abeſt menti fauor. 4,399
Abſyrtos, inſula maris Adriatici ſub Illyrico. 3,190
Abydus opidum ad fauces Helleſponti in Aſia. 2,674. 6,55
accerſere fata manu. 4,484
accipere. acceptum prono milite bellum. 1, 392. accipere latè. 2, 273. accipiunt bella nocentem, 2,259. accipere in campū totas habenas, de equo. 2,500. accipiam mortem intrepidus. 5,658. accipere, contrariū juſſioni. 7, 92. accipere cœnas. 8, 97. accipere exemplum, id eſt, ſequi, imitari. 9,179
Achæmeniæ Suſæ, quaſi Perſicæ, ab Achæmenide tribu è quâ reges Perſarum. 2,49. Achæmenii campi, Perſici, Perſis. 8,224
achates, gemma verſicoloribus venulis diſtincta. 10,115
Achelous Theſſaliæ fluuius. 6, 363
Acheron fluuius Infernalis, eiuſque portitor Charon. 3,16
Achillas, præfectus militiæ Aegyptiæ, deſignatus occidendo Pompeio. 8,538. eum occidit, 618. caput eius ad Ptolemæum defert, 675. ſollicitatur à Pothino in cædem Cæſaris. 10, 350. copias contra Cæſarem raptim ducit, 398. & ſeqq. cædem Cæſaris differt in diem ſequentem, & cur? 425. miſſos ad ſe Cæſaris & Ptolemæi nomine legatos occidit, 471. ab Arſinoë interfici juſſus. 523
Achilles æquoreus, à matre Thetide deâ marinâ. 6,350
Achoreus ſacerdos Aegyptius fautor Pompeij apud Ptolemæum. 8.475. eum Cæſar percontatur de aſtrologiâ, anti-

quita

quitatibus Aegypti, & præcipuè de ortu & curſu Nili. 10,173.& ſeqq.ille de quæſitis ad longum reſpondet. 194. & ſeqq.
acies cognatæ.1, 4.ardentes, repercuſsione Solis.2, 482. dubiæ.4,389. effuſæ.4. 745. impulſæ.5,757. rectâ fronte venientes. 10,438
aciem inferre.3,498.proiicere in agros.4,745.effundere in hoſtē.6,292.cāpis tollere.6,633
aconitum, herba venenoſa, quā Cerberi ſpumâ aſperſam fabulantur. 4,323
Actius Varus.vide Varus.
actus, id eſt, res geſtæ.5.659.8, 807.in actus ſubrepſit. 2,390
actus belli. 9,294
actu rapido,9,31.violēto.9.472
actum nihil cum quid agendum ſupereſt. 2,657
acus Niloris. 10,142
ad hoc æui. 10,195
adamas, lapis duriſsimus, ignis & ferri contemtor. 6,801
addere animis ignes. 7,559
adducere funem anchoræ.3,700
adedere latus montis, de fluctibus. 6,267.
ademtus rebus,id eſt, mortuus 9,205
adeſſe,id eſt,auxilio venire. 9,911
adeſt in prælia totus Cæſar. 5,742
adferre nefas in caſtra,id eſt,nefarium venire in militiā.2,98
adhæret gladius dextræ. 4,248
adire ex æquo aliquem, id eſt, vt parem. 8,232
aditus patet ad verum. 6, 616.
aditum habere famæ. 8,74
adiuuit ferrum ſuo pondere, ex ictu in telum procumbens. 3,725
admittere gaudia. 2,373
admittere,id eſt,immiſcere. 10,75
admiſſum æquor, aut admiſſus fluuius. 1,421
admonitæ tument guſtato ſanguine fauces. 4,241
admouere horas morti. 7,50
admotum,id eſt,inſtans,propinquum. 4,480
admotus Superis, de tauro mactando. 7,165
adorare,id eſt,ſupplicem eſſe,ſe dedere : formula. 6,245
Adria opidum à quo Adria, Adriacæ vndæ, Adriaticū mare, id eſt, Mare Adriaticum, quod & Superum.2,407, 615, 625.4,404,5,614
aduerſis rebus non deſerendus is cui adhæſim' proſperis.8,534
aduerſus ictus Solis. 7,214
aduertere terræ,id eſt, appellere. 8,567
aduertere, id eſt, ad ſe trahere, inuitare. 8,857
aduentu hoſpitis, id eſt, nuncio de aduentu hoſpitis. 8,472
adytum, adyta, templorum ſepulcrorum,locorumque ſacrorum recondita loca & ſecretiora.5,85.9,153.10,23,180.adyti penetrale.5,146.adytis dignæ voces. 9,565
Aeas Theſſaliæ fluuius. 6,361
Aegæ opidum maritimum Ciliciæ. 3,227
Aegæum mare, Aegææ vndæ ; mare quod Aſiam à Græciâ dirimit.1,103.5,613.pro quocunque mari. 2,665
æger moræ.7,240.omnibus venturis. 6,424
Aegis Palladia,id eſt,ſcutum vel lorica Palladis, in qua caput Meduſæ. 7,569
Aegoceros,id eſt, Capricornus, ſignum cæleſte.9,537.10,213
Aegyptus Africæ, ſeu, vt alij, Aſiæ regio nota.2,587.7,710.8, 501, 546,802.9,164.10,4,59, 359,474.eius ſitus,munimenta & commoda.8,444.regio plana. 2, 417. ob inundationem Nili nullis pluuiis indiget. 8, 829.eius infima ad oſtium Peluſiacum. 8,464
Aegyptia littora.9,1005.rura.10, 312.vada. 8,540

agitat metus. 6,415
agitant grauiora metus. 2,225
agmina longâ ſerie hærentia. 1,492
agmina rapere. 3,299.4,717
agmina ſeruilia. 2,93
agnoſcere Superos,id eſt,deorũ fauorem. 4,255
agri depaſti igne refouentur. 9,183
agri emeritis dati. 1,344
agri preſſi, vallis inter montes. 6,343
alæ,copiæ militares. 4,440
Alani Scytharum populi,8,223. 10.454
Alba Latij vrbs in monte Albano,ab Iulo ſiue Aſcanio cõdita,vnde Iliaca dicta.1,198. 5,400.9,992.ad eam quotannis conſules ibãt ad peragendas ferias Latinas,ex inſtituto Numæ.3,82.Albani lares. 7,394
Albis Germaniæ fluuius. 2,52
Alcides,Hercules.1, 577.4, 611. 6.396,1.9,366
alea fati. 6,7
Alexander Magnus,felix prædo. 10, 21.in Babylone mortuus. 10,46.Alexandriæ ſepultus.8, 694. 9, 154. 10, 19. miſit in Aethiopiam qui indagarent fontes Nili,fruſtra.10, 272.ad Gangem magno vinci ſe faſſus ab Orbe eſt.3,234.eius exemplum periculoſum mundo: inuehitur porrò in eum Lucanus per digreſſionẽ. 10,25.& ſeq.
Alexandriæ ſepulcra regũ erant magnarum molium. 8,695
Alexandrinæ Regiæ deſcriptio. 10,111.& ſeqq.
aliena toris tempora, 2,351
alij,& diuerſi,oppoſita. 6,781, 783
alimentum ſatis eſt fluuiuſque Cereſque iis qui bella gerunt. 4,381,
Allia fluuius non longè ab Vrbe ad quem cæſi Romani à Gallis.vnde dies illius cladis inter nefaſtos habitus. 7,409
Alligare terras circuire,continere ; de Oceano. 10,255
alligare ripis amnem,intra ripas coërcere. 10,226
alligat torpor artus & animum 4,290
allocutio militaris ex aggere aut ſuggeſtu è ceſpitibus ſtructo. 5,316
alloquium,colloquium. 10,174
Almo, fluuiolus non longè Roma. 1,600.
alnus,aquoſo ſolo læta arbor,& nauibus fabricandis vſitata veteribus.3 , 442. alnus , pro naui.2,427.& paſſim.pro trabe aut ſublica pontis. 2,486. 4,422
Aloeus Theſſalus,cuius filij Otus & Ephialtes gigantes montes alium alij imponentes cœlum ſubuertere voluerunt. 6,410
Alpheus Elidis fluuius, per ſubterraneos meatus creditus in Siciliam venire, & Arethuſæ miſceri. 3,177
Alpis,Alpes , montes Italiam à Gallis Germania diſterminantes. 1, 183,302,304,481,688. 2,429,535,630. 3, 299. Alpiũ tremor. 1, 553. Alpes (id eſt, niues Alpium)reſolutæ.1,219
alta mẽs.6,228.alta nocte.6,570
altè inſerere,animo aut menti. 9,572
altum,mare. 8,36
altum,intimum. 8,690
altus cruor. 1,319
Amanus,mons Ciliciæ. 3,244
amare in vicem. 1,61
Amaſis Aegypti rex , quo regnãte xx.millia vrbiũ in Aegypto fuiſſe perhibentur. 9,155
ambire,circuire. 10,40. ambire pectore,circumplecti. 8,67
ambitionis furor cæcus & inanis.10,147,156
ambitioſa fames. 4,376
Ambracia ora , Ambracius ſinus ad Ambraciam oppidum in Epiro. 5,652
amburbale ſacrificium. 1,592
amẽtare habenâ iaculum.6,221

amicos

amicos miſeros nemo facile eligit. 8,535
ammodytes, ſerpentis genus arenis concolor. 9,716
Ammônis Iouis templum in regione Cyrenaicâ, locis arenoſis, vnde Syrticus Ammon. 10,38. eius ſitus & ritus. 9,511. & ſeqq. pro Cyrenaicâ regione. 3,292. 4,673
amnes ſurſum acti arte magicâ 6,473
amnis per ſe mari non cognitus, qui in maius flumen incidit. 6,371
amnis violenti vorticis, 8,374
amoliri onus humeris. 5,335
amomum, frutex Aſſyriæ, cuius vua in vſu vnguẽtorũ. 10,168
amores belli ciuilis. 2,325
amor, coïtus. amori quoque iuſto reſtitit robur. 2,379
amores populi. 3,54
amor. ſtimulis maioribus ardens rupit amor leges. 4,157
amor ſacer Orbis, concordia. 4,191
amoris cõiugalis potẽtia. 5,727
amor artibus magicis conciliatus. 6,451, 460
amor fluxit in præcordia. 6,460
amphisbæna, ſerpens vtrinque caput habent, vt diſtingui nequeat eiꝰ pars anterior. 9,719
Amphiſſa, Phocidis vrbs. 3,172
Amphitryonides, Hercules. 9,644
Amphryſos fluuius Theſſaliæ, ad cuius ripas armenta Admeti regis Apollo pauit. 6,368
amplexus. iunctoſque amplexibus artus Separat enſe. 4,209. in amplexus tendere effuſas palmas. 4,176
ampliare Orbem. 5,176
Amyclas nauta à Cæſare adigitur tentare transfretationem in Italiam, etſi diſſuadens; ſed fruſtra. 5,519. & ſeqq.
Anauros, Theſſaliæ fluuius, nullas auras aut nebulas exhalans. 6,370
anceps vario fauore. 2,448. ſucceſsibus. 4,390. futuris caſibus. 9,582. ancipites caſus. 4,771. ancipites animi. 9,46
Anchiſæ thalami, ſilua in qua Anchiſes cum Venere coiuit. 9,971
ancilia Numæ è cœlo delata aut delapſa. 9,478. ea geſtantes per Vrbem Salij, qui è Patribus eligebantur. 1,608. 9,479. ea vento fortaſſe aliunde delata. 9,480
Ancon, Ancona, Piceni Vrbs & portus. 2,402
ancoram adducere. 3,700
Andi, Andes, Galliæ ad Ligerim populus. 1,438
anfractus opacus. 4,160. maris. 5,416
angere animum curis. 2,681
anguſtare. 4,327. 5,232
anguſtum tempus. 4,477
anhelare rabiem Typhonis, de monte ſulphureum vaporem emittente. 6,92
anima. cum morte lentâ luctans. 3,578. diuiſa, corpore duplici vulnere tranſacto. 3,591. potens. 8,762
animæ diſcurſus diuerſa in mẽbra meantis. 3,640. animæ (vitæ) dulcedine capi. 9,393. animæ ſingultus. 8,683
animam ſeruare ſub vndis. 3,697. trahere. 3,578. colligere in artus. 3,623. egerere. 3,718. morti credere. 3,751. arctare, & claudere. 4,370. 8,59. producere. 4,796. expellere. 7,622. continere. 8,616
animæ omniũ hominũ eodem abeunt. 7,815. vel beatorũ colliguntur in orbes æternos. 9,9.
animarũ immortalitas credita Druydibus. 1,454. animæ capaces mortis. 1,468
animus. fert. 1,67. alligatus. 4,290. ingens in extrema fata. 7,679. eſt. 9,389
animi tumultus. 7,779
animum angere curis. 2,681. cõfirmare. 4,249
animi faciles morti. 4,506. degeneres

ſerè verſant pejora. 6, 417. truces ſua pectora pulſant. 7, 128. ancipites. 9,46
animis ſenſus nihil eſt à morte relictum. 3,39
animis ignes addere. 7,559
animis fatiſque ſuis dignũ. 8,347
animos dare. 2,570. magnos geſtare. 4,285. robore complere. 5,412. ingentes præſtare. 8,266 memores habere. 9,96. incendere virtute. 9,407. mollis turba hos animos! 8,544
animaliũ figuris sẽſus mentis expreſsi ante inuentas literas. 3,223
animalia morſu aut veneno noxia magis viva & mortua vſui. 6,486
Anio Latii fluv. in Tiberim labens. 1,582
annales Latii, Romani. 3,309
Annibal. 1,31. 305. 4,790. 8, 286. juſsit Paulum Aemilium Cos. ſepeliri. 7,799
annonæ cura habẽda in primis ei qui fauorẽ plebis quærit. 3,55.
annus, meſſes annuæ. 9,437
annus magnus. 3,70
annus exhauſtus. 5,44
anni leges, tempora. 9,875
annum flevêre agricolæ. 3,452
anni cuncta moventes. 6,21
anni per coss. diſtincti. 4,379
anni à conſule nomen habentes, pro tempore libertatis. 7,441
anni vergentes, &, in ſenium vergentes. 1,129. 2, 105. anni robuſti. 8,282
anni extremi cardinis. 7,381. fracti. 8,476
annos perdere. 4,482
annos debentia fata. 6,530
annis omnibus, vnquam. 7,388
annoſum ævum. 9,359
Antæus Terræ filius, tyrannus in Africâ Tingitanâ, hoſpitum capita poſtibus affigens. 2, 164. gigas magnæ proceritatis. 4, 593. viribus defectus contactu terræ reficiebatur. 4,598, 604. ejus domicilium, cibus, exercitium. 4, 601. & ſeqq. ejus cum Hercule lucta. 4, 612. & ſeqq. ſurſum eleuatus comprimitur. 4,645. & ſeqq.
Antæi regna, locus in Tingitanâ; niſi ſit ipſum opidum Tingi ab Antæo conditum. 4,590, 655
ante dare pœnas ſcelerum faciendorum. 2,75
antennæ ſuffigere vela. 9,328
Antipodes. 9,878
antiquus imagine, majorum imaginibus nobilis. 7,357
Antonii oratoris (qui calamitates futuras prædixerat) caput in menſam epulantis Marii illatum. 2,122
C. Antonius M. frater obſeſſus claſſe Pompeji in orâ Illyrici, fame premitur. 4,408
M. Antonius (qui poſt Triumvir) Vrbe cum Q. Caſsio pulſus, ad Cæſarem ſe confert. 1,266. cum parte copiarum Brunduſii relictus, à Cæſare ſæpe evocatus. 5,478. Brunduſio ſolvit. 5, 703. Nymphæum appellit. 5, 720. Cleopatræ amore incẽſus. 10,70
Anubis Aegyptiorum deus canino capite pictus. 8,832
anxius venturis. 7, 20. ad eventum. 8,592
Anxuris arces, Tarracina Campaniæ opidum. 3,84
aperire, oſtentare. 10,148
apertus orbis gentibus, deductis præſidiis. 1,465
apes diſperſæ ad alvearia revocantur tinnitu æris. 9,285
apex in ſummo Flaminis pileo, virga lanata. 1,604
Apidanos fluvi Theſſaliæ. 6,373
Apis, deus Aegyptiorum (qui & Oſiris) maritus Iſidis (quę & Luna) repræſentabatur boue: qui certos annos cùm vixiſſet, in puteum demergebatur; aliuſque in ejus locum ſubſtituebatur. 8,479. 9,160
apluſtre ornamentũ nauis; aut vt putant quidam, temo clavi. 3, 586. 672
Apollo. 1. 64. Pythona draconem matri ſuæ Latonæ puerperæ à Iunone cuſtodem appoſitum ſagittis conficit. 5,79. armenta

regis Admeti pauit ad amnem Amphryſon.6,368. vide etiam Phœbus.Titan.Pæan.
ponus fluvius in agro Patauino,à quo balnea Aponi. 7,193
peninus mons altiſsimus.2,396. ejus ſitus,flumina,&c.2,399.& ſeqq. olim ad Pelorum vſque Siciliæ ſe protēdēs.2,436.3,63
ppia via tranſit per paludes Pontinas. 3,85
ppius eventum belli civilis exploraturus conſulit oraculum Delphicum.5,68.quod reſpondet: Nihil ad te hoc Romane bellum:Eubœæ cellam obtinebis.5,194.ille hoc malè intelligit,moriturus in Cœla Eubœa. 5,224.& ſeqq.
ppulia, Appula regna, regio Italiæ ad mare Superum fertilis. 2,608.5,403.9,183
ſus Macedoniæ fluvius. 5,462
tare frenorum habenas. 7,143
tus terris,&,navibus. 8,122
ua facili⁹ putrefit quā aër,6,93
uæ,profluminibus. 10,228
uæ inertes,ſtagnantes. 6,107
uæ tuiæ,portus. 9,1007
uarum dominus, Mercurius lanetа. 10,214
uarum ſubterranearum fontes & ſcaturigines. 4,299.& ſeqq.
uas trahere.7,822. ducere.10, 52.aquæ jejunia. 4,332
uarius,Signum cœleſte.1,653. 537
uilæ pullos ſuos nouiter exuſos, ſi viſu radios ſolis pati oſsint,retinent;ſin minus,nido rturbant.9,902. in aquilarum ido lapis repertus (aëtites)in ſus magicos. 6,676
uila ſignum primarium legiois Romanæ. 1,7, 244. 3,330. quilæ, pro ipſis legionibus.1, 39,477.5,238.6,139
uilo, ventus Septentrionalis nde & Scythicus.) 2, 51. 4, 57,584.5,417,603,720.Aquines venti ſicci. 4, 50. Aquilo uropæ ſerenitatem, Africæ uuias conciliat. 3,423
Aquilo extremus,pro regionibus Septentrionalibus. 2,51
Arabia, Arabes, regio & populi Aſiæ inter Sinum Perſicum & Mare Rubrum.2,590. 4, 64 7, 514.10,291,312
Arabum beatę gentes,Arabię Felicis incolæ,cultores Iouis Ammonis. 9,517
Arabū quidā, quorū regio intra Tropicū Cācri & Aequinoctialē, auxilio veniētes Pompeio, vt amphiſcij mirati cis Tropicū ūbras nunquā ſiniſtras ire. 3,247
Arabes ſub regibus. 7,442
Arabum portus. 8,854
Arabum volucer ſerpens. 6,677
aræ è ceſpite. 9, 988. aræ ſacrorum feralium.3, 404. aris dignus, dignus qui pro deo colatur. 9,601
Arar,&,Araris, Galliæ fluv. Lugduni in Rhodanum illabens. 1, 434.6,476.perſe lenis, præceps actus arte magicâ. 6,476
aratro ceſſans ſolum. 3,451
aratro à vaccâ & tauro tracto deſignatus locus condendæ vrbis. 7,430.
Araxes Armeniæ fluvius.1, 19.7, 188.8,431
arboris medulla. 4,318
arbores, malus & antennæ nauis. 9,332
arbuſtum palmarum. 3,216
arca plebeii funeris, lectus vel ſandapila vilis. 8,376
Arcadia Peloponneſi regio.3,178
Arcas,pro Mercurio. 9,661
arcanum ferale. 6,440
arcana curarum. 8,279
arcana Ditis. 6,514
arcana dare,aperire. 9,554
arctare animam. 4,370
arctarunt naues mare,præ multitudine. 9,35
Arcticus polus. 1,53
Arctophylax,Bootes. 8,180
Arctos,Vrſa ſidus ad Polum Septentrionalem gemina, major & minor.1,458. 2, 586. 4. 70. 8, 175.9, 539. 10, 48, 220. hinc Arctos, Arctoum frigus,

Arctoæ

Arctoæ gentes, terræ, partes, pruinæ; Arctoi fines, Arctoa arva, Arctous orbis; pro, Septentrione & regionibus ac gentibus Septentrionalibus. 1, 302,482, 534. 3, 74. 5, 268, 343.6, 661.8, 363. 9, 422. 10,250.
Arctos populis Auſtralibus mergi aliquando videtur. 3,251
Arctoum bellum, Gallicum. 3,89
Arctoum latus Imperii, expoſitum gentibus Septentrionalibus. 8,424
arctus. in arctum ſe cogere. 2, 613
Arcus cæleſtis. 4,80
arcus exſtructi ſpoliis hoſtilibus, triumphales. 8,819
arcum ſolvere. 7,515
ardea altiùs evolans tempeſtatis nota. 5,554
ardua fides, in rebus arduis. 8,282
area belli. 6, 60. area ſtabilis navalibus bellis. 3,513
arenæ munera, amphitheatri. 4,708
arenivagus. 9,942
argenti conflandi ratio in Theſſaliâ reperta. 6,404
Argo prima navis. 3, 193. puppe inter Symplegades eliſâ evaſit. 2,715
Argolicus tyrannus, Euriſtheus. 9,367
Argos oppidum Achaiæ. 7, 452. olim etiam in Theſſaliâ vrbs. 6,356. pro totâ Græciâ. 10.60
argumentum, indicium. 8,869
Argus oculatus à Mercurio occiſus. 9,664
Argus quidam à Tyrrheno cæco in pugnâ Maſſilienſi telo cæſus. 3, 720. ejus pater ſenex eo viſo jugulum ſibi confodit, & in mare inſilit. 3,726
Aricia CLX. ſtadia diſtans ab vrbe Româ cui vicinũ nemus Dianæ Scythicæ (cujus ſimulacrum eò delatum) ſacrum. 3,86.6,74
Aries, Signum cæleſte, quod cùm ingreditur Sol, incipit Ver: dicitur autem reſpicere ſidera, quia pingitur reclinato capite. 4,57.9,534
aries, machina bellica impellendis muris ex trabe; capite ferreo munitâ. 1, 384. 3,490. 6,35,200.8,377.
Arii Scythiæ populi Lucano. 3,281
Arimaſpi, Scythiæ vnocula gens, auro comas circumligans, vt quæ aurum ex arenis colligat. 3,281.7,756
Ariminum Flaminiæ oppidum, clauſtrum Italiæ, à Cæſare occupatum. 1,231,253
Arisbe Troadis vrbs. 3,204
arma. in arma furens. 1,439. arma retentare. 2,514. dare. 3,315. invenit arma furor. 3,671. arma feralia. 2, 260, 374. arma non priuata. 2, 533. in arma ducere. 9,227. arma ſua tradere partibus. 5,350
arma ſequi. 7,272. miſcere, confligere. 1, 421. pati & ferre cominus. 10,438
arma è cælo delapſa prodigii loco aliquando habita, cùm vento aliunde fortaſſe delata ſint. 9,47[illegible]
arma. nullum furor egit in arma. 2,[illegible]
arma relicta à militibus miſſionem obtinẽtibus. 4,382.5,[illegible]
armorũ curæ. 3,53. 5,504. quiet[illegible] 2,651
armorum damnum eſt, niſi rebellent qui vinci potuere. 3, 366
armis prodeſſe. 3,31[illegible]
armis nullis accedere, neutras partes ſequi. 3,53[illegible]
armis vti. 4,5[illegible]
armato omnia dat qui juſta negat. 1,34[illegible]
armatura levis. 7,50[illegible]
armamenta navium. 9,3[illegible]
ars pelagi, navalis. 3, 560. artem opem vicere metus. 5.645. armis erat caput enſe rotare. 8,673
Arſacides, & , Arſacidæ, reges Parthorum & Parthi, ab Arſa[illegible]

ſaco orti. 1, 108. 8, 218, 233, 307, 409. 10, 51
rſinoë Ptolemæi ſoror junior elabitur ad hoſtes Cæſaris, & præficitur rebus Aegyptiis. 10, 521. Achillam occidi jubet. 523. Ganymedem copiis præficit. 531
tus omnis. 6, 754
tus alligati. 4, 290. adſtricti. 8, 67
menia, Armenii, Aſiæ regio & gens 2, 594, 639 3, 245. 7, 281, 542
menii arcus. 8, 221
menium jugum, Parthicum. 9, 237
uerni, Aquitaniæ populi, à Trojanis oriundi. 1, 427
undo, ſagitta. 6, 214. 9, 827
arundine dulces ſucci, ſaccarum. 3, 237
us Etruſcus, aruſpex. 1, 585. ejus ſacrificium. 1, 608. & ſeqq.
ſpicina. 6, 427
ſpicũ monita de futuro bello ciuili, & aruſpicinæ ritus. 1, 584. & ſeqq.
um attonſum. 4, 413. arua manus poſcentia. 1, 29
juris. 7, 593
tertia pars Orbis. 2, 674. 817. 9, 872. 10, 30. ab Europâ ſeparata freto Helleſponti. 9, 957. item Tanai flumine. 274. par magnitudine Europæ & Africæ ſimul. 9, 417.
initiis potens. 3, 162. 9, 1002
pos Theſſaliæ fluuius. 6, 374
r, acutus. 6, 186
rare (acuere) ferrum vinclis, ad vincula facienda. 6, 801.
perare vndas, de freto. 8, 195
, ſerpens cujus collum veneno tumeſcit, quo icti torpore somno extinguuntur. 9, 10, 701. in Africâ & Aegypto potiſsimùm reperiuntur pides. 9, 704. deluſæ vmbrâ udæ ichneumonis, deuorantur. 4. 725. Romam venales adrtatæ. 9, 707
Aſſaracus, Aeneæ proauus. 9, 967
aſſertor. 4, 214
aſſueſcere fatis, aſſuetum facere. 5, 776
aſſuetæ vocari. 2, 33
Aſſyria, Aſſyrii, regio & populi Aſiæ celebres. 6, 52. auro abundant. 4, 298. peritiſsimi Aſtrologiæ. 6, 429
Aſſyriæ dies noctesque. 8, 292
Aſſyrii caſus, Aſſyria clades. Aſſyria fata, pro clade Romanis à Parthis illatâ. 8, 92, 234, 416. Aſſyria pax cum Parthis. 8, 427
aſtra fixa polis. 9, 12. impellere, inducere noctem. 7. 451. percuſſa à die. 8. 778. quati viſa. 5, 564.
Aſtræa. Virgo, Signum cæleſte. 9, 535
aſtromantæ. 6, 429. conſulti de bello ciuili. 1, 639
Aſtures, Hiſpaniæ citerioris populi. 4, 8 aſylum. 1. 97
Atax, Galliæ Narbonenſis fluuius è Pyrenæis ortus. 1. 403
Athamanes. Epiri, vel, vt alii, Aetoliæ populi. 3, 188
Athenæ, vrbs Græciæ celeberrima, parum populoſa temporibus Cæſaris, tamen auxilia mittit Pompeio. 3, 181. quo nomine gratiæ iis actæ. 5, 52. à Philippo rege olim ſubiugatæ. 10, 29
Athenienſes monitu oraculi Delphici placato Minoë rege à ſterilitate terræ liberati. 5, 110
Athos Macedoniæ mons. 2, 677
Atlas (qui è gente Titanum erat) conſpecto capite Meduſę mutatus in montem. 9, 655. qui ad Occidentem Africæ. 1, 555. 4, 672
Atlãtis ſilva, Mauritania. 10, 144
Atlantis cadens, ſidus Vergiliarũ occidens. Vergiliæ Atlantides à patre Atlante. 5, 4
atra lacertos planctis. 2, 37
Attalicæ veſtes 2, 397
attendere. 8, 623
attonitus metus. 8, 591. attoniti tumultus

tumultus animi. 7,779. attonita mens. 5, 476. attonitæ tacuere domus, 2,22
attonſum aruum. 4,413. 6,84
Aturus Tabellorum in Aquitania fluuius. 1,420
auctor, deus. 9,575
auctor, narrator, nuncius. 8,18
auctus, augmentum, incrementum. 9,797. 10,217
audax ſpondere caſus ſecundos. 7,246
audere. ingentia. 6,796. conuicia. 9,187. nil fortiter auſa. 5, 322. audendi fidem facere. 1,467
audendo magnus tegitur timor. 4,702
audire, obedire, ſequi. 9,931 hinc, audientes naues manum. magiſtri. 3,594
aditus, auditio, auſcultatio. 10,183
auditus, famâ notus cuipiam. 8,342,361
Auernus lacus in Campaniâ profundiſſimus. 2,668. Diti ſacer; hinc etiam dictus lacus Infernalis & Stygius, item pro ipſo Inferno. 6,636
auferre. abſtulit campos eques. 4,262. pro perficere. 7,505. auferre omen. 4,664
Aufidus Appuliæ fluuius. 2,407
augeri vetitus, qui augeri nequit. 8,82
augures. 1,601. 6,428
auia nemorum. 1,569
auidus penſare moras. 9, 1001. auidum confundere. 6, 696. auidum ſolum. 2,71
auis fera. 6,676
aues nonnullæ ab Aegyptiis pro diis habitæ. 10,158
aulâ exeat qui volet eſſe pius. 8, 494. aulæ inſignia. 8, 239. aulæ veteri non tutò creditur. 8,450
Aulis, Bœotiæ portus, ex quo flante Noto egredi difficile. 5,236
Aulus quidam Pompeianus à Scæuâ occiditur. 6,228
Aulus quidam Etruſcus, ſignifer in exercitu Catonis, à dipſade ictus, miſerè ſiti extinctus. 9,737. & ſeqq.
auræ diuinæ particula in nobis. 9,573
aura nocturna, nebula. 2,413
auræ populares, 1,132
auræ frondem præbentes. 3,410
auræ ſerpentis. 4,726
auræ infectæ halitu magarum. 6,522
aures ferire vlulatibus. 2,33. aures ſurdas conuertere. 6,445
auroræ periphraſes. 1,231, 261. 2, 326, 719. 3, 521. 4, 734. 6, 828. 7, 45. 8, 202, 778. 10, 434
aurum. ſolus amor auri mortem non timet. 3, 119. non deeſt prolato ieiunus venditor auro. 4,97
auri conflandi ratio in Theſſalia primum reperta. 6,404
auro impreſſum, intertextum. 9,176
auro poſiti, aureis loculis conditi. 9,10
aurum, ſemen belli. 3,15
aurum abſconderat trabes, trabes erant deauratæ. 10, 113
aurum Deorum, donaria aurea 8,121
Auſonia, & , Auſonia ora, & arua pro Italia. 1, 216, 5, 378, 497 6, 319. 7, 436. 8, 845
Auſonium æquor, 9,4
Auſonidæ, Romani. 9,99
auſpices. 6,428. adhibiti in nuptiis. 2,37
auſpiciis patriæ, ductuque Scæ tus. 9,
Auſter ventus, Meridionalis. 54, 234, 498. 2, 454. 3, 1, 6 523. 5, 379, 721. 6, 27. 9, 33 339, 479. 10, 222. pro ip Meridie. 3, 250. in Auſtru deuexus æther. 3,

Auſtri ferales, peſtilentes. 8, 847
Auſter in Africâ terris patentibus magis nocuus quàm mari. 9,449
Auſtri regna, regiones Meridionales. 9, 320. item ſub Auſtro proiecta regna. 8, 442. Auſter mollis, terræ Auſtrales tepidæ. 7,823
Auſtrale cælum, pars cæli verſus Meridiem. 8,182
Autumnus.in Autumnum Sol declinans. 10,235
Autololes, Mauritaniæ populi.4, 677
auxilia vnde Pompeio miſſa. 3, 169. & ſeqq.
auxiliares exterorum copię infidę partibus bello ciuili. 7,526
auxiliare numen. 6,524
auxilium non forma domus. 10, 119
auxilium omne jacet, nullum auxilium ſupereſt. 8,334
Auximon Piceni oppidum à Cæſare occupatum. 2.466
axis geminus mundi, &, axes mundi.6,464.7, 422.axis inocciduus. 8.175
axis medius,linea æquinoctialis. 2,586.3,69.10,287
axis iunctus equis Solis, Zona torrida. 9,852
axis Cancri, Tropicus Cancri. 4, 333
axis mundi Heſperius, Occidens, Hiſpania. 3,359
axes aduerſi, vltra Meridiem. 9, 876
axes ſtellati, aſſeres cuſpidibus præfixi. 3,455

B

Babylon, Aſſyriæ primarię vrbs, primò Chaldæis, inde Perſis, tandem Parthis ſubdita. 1, 10. 6,449.8,225,300.426. Babylonia mœnia,muri Babylonis lateritij à Semiramide exſtructi, miraculum mundi.6,50. Babylone mortuus Alexander. 10, 46
Bacchæ,feminę in furorem actę, ſacerdotes Bacchi. 5,74
Bacchus,deus.1,65, pro vitibus, 9,433.pro potu & vino.1,609. 4,379.10,172
Bactra, Medorum regio ad Oxum amnem; pro Parthis.8, 299.423
Bactros Scytharum Aſiaticorum flumen. 3,267
Bæbius diſcerptus. 2.119
Bætis, fluuius Hiſpaniæ ad Occidentem vltimus. 2,589
Bagrada flumen Africæ. 4,588
Baleares inſulæ ſub Hiſpaniâ, fundâ bellicoſæ. 3, 710. hinc Balearis funda, &, Balearis tortor habenæ. 1,229.3,710
balliſta, machina eiaculandis maioribus telis,item lapidibus, & facibus, hinc balliſtæ turbo 2,687.3,465.6,200
balteus, cingulum nouæ nuptæ gemmis inſigne. 2,362
barba genis increſcens. 2,378
barbaries, barbaræ nationes. 8, 812
barbaricæ alæ. 1, 476. barbarici ritus. 1,450
barbara ritu ſacræ. 3,403
babarus nullus tanti facit Romanorum diſſidia,vt vel minimum ſanguinis in alterutras partes impendere velit. 7,282
barbari (Mitridates, Iugurtha, Iuba) hoſtibus ſequentibus fontes & flumina veneno infecêre. 4,319
barbarorum portentoſa & inceſtuoſa Venus. 8,397. & ſeqq.
Bardi, Gallorum poëtæ.1, 449
baſiliſcus, ſerpens ſibilo ſolo necans, & herbas aëremque inficiens, diademate quaſi rex inſignitus. 9.724,828.& ſeqq.
Baſilus ſuppetias C. Antonio it. 4,416
Batauí, Belgicæ populi in inſula Rheni, tubis in bello vſi. 1,431

Belgæ

Belgæ, Galliæ Tranſalpinæ tertiam partem incolentes populi. 1.426
Bellona, dea belli, quatiens flagellum ſanguineum. 7, 568. eius ſacerdotes cutem ſibi ſecabant. 1,565
bellum pro acie. 7,523. bellum iudex. 1,227. bellum in littora tractum. 2,712. bellum (in egeſtate) multis vtile. 1,182
bellum ſuſpenſum. 4, 531. non multâ cæde nocens. 4, 2. ſine hoſte, ciuile. 1,682. hîc conſtitit, hæſit. 7,547. nullo ſanguine conſtans. 4,274
belli actus. 9,294. area. 6, 60. caſus & euentus ancipites. 3, 753. 5, 67. belli contagia. 3. 369. fatum, 5,696. fortuna. 4, 402. 6,593. ius. 9,195. ſedes. 2. 393. voces, id eſt, ſonus & clamores prœliantium. 7,175. belli vſus. 4,364. 10,512. belli formidine totâ, omnibus copiis. 10,536. vulnera. 5,1. 6, 205
bello dare claſsica. 4,186
bellum committere. 7, 472. trahere. 7,57,296. tranſmittere. 6,582. in regna vocare. 8, 530. in bellum quemque ſuæ cauſæ rapiunt. 2,251
bello obſtante (viſui) id eſt, aciebus, turbâ militum. 7,651
bella bellis conſerta. 2,442
bella feralia. 6,397. proſpera. 4, 388. bella, nullos habitura triumphos, ciuilia, quia de ciuibus triumphare, nefas. 1,12
bella mihi geram. 5,357
bellorum cæca nubes, aut, nox. 4,244,488. proſpera, aut, aduerſa. 7,684. fabula. 4,200
bello nauali enſis plurimum valet. 3,570
bellum contra Sex. Pompeium. 1,43. Mutinenſe. 1,41. Alexandrinum. 7, 692. Africum Cæſaris. 1. 39. 6. 306, 309, 311. 7, 691. contra Pompeij filios in Hiſpaniâ. 1, 40. 6, 306, 692. Peruſinum. 1, 41. Actiacum. 1,41.5,479
belli ciuilis Cæſaris cum Pompeio cauſæ apertæ. 1, 67. & ſeqq. eius altiores cauſæ. 1, 258. & ſeqq.
belli ciuilis calamitates longâ digreſsione ſub perſonâ ſenis exemplis Syllæ & Marij recenſitæ. 2,67. vſque ad 232. alia in calamitates è bello ciuili ortas digreſsio. 7, 387. & ſeqq.
bella ciuilia cauſa vaſtitatis Italiæ. 1,24. 7.387
bellorum ciuilium auctores, iniuriâ (ſiue, ironicè, beneficio) Deorum inter Deos accenſiti 7,455
bello ciuili dux ipſe ſuorum militum ſocius. 5, 290. bello ciuili victor ſpolia diis dicare aut triumphare iure non poteſt. 6, 260. ciuile auertite bellum. 2,55
bella ciuilia ſummum nefas. 2, 286. non bene committuntur copiis exterorum auxiliorum. 7,526
bellua Libycæ terræ, elephas. 6, 207
Beſsi, Getis vicini populi. 5, 441
bibere auro murrhâque, aureis murrhiniſque vaſis. 4,380
biblus, junci ſpecies in Aegypto. 3,222
bidental. 1,606. 8.864
bimaris æſtus. 8,566
bipennis, ſecuris vtrinque acuta, 3,433
Biſtones Thraciæ populi, & Biſtonius, Thracius. 7. 569, 826
Biſtoniæ aues, grues. 3,200
Biſtonius turbo, aquilo. 4,767
Biſtonius tyrannus, Diomedes rex Thraciæ. 2,163
Bituriges Galliæ populi. 1, 423
Bœbeïs palus in Theſſaliâ, Oſſæa ab Oſsâ monte. 7,176
Bœbicij Theſſaliæ populi, 6, 382
Bœotia, Græciæ regio in qua Thebæ.

Thebæ. 3, 174 bonus vir cogi nequit. 9, 569. ſemper beatus. 571
bonus in commune. 2, 390
bonus, vel, melior hortando vulgo. 7, 249
Bootes ſidus, Arctophylax. 2, 722. 10, 289, mergi ex parte videtur populis Meridionalibus. 3, 252
Boreas, ventus Septentrionalis, Coro oppoſitus. 1, 389. 2, 646. 3, 69, 523. 4, 61. 5, 217, 379, 543, 601, 606, 721. 6, 341. 390. 7, 364. 8, 183. 9, 37, 418, 480, 695. 10, 221, 289. purus inſurgens cælo. 5, 705
Boſporos duplex: Thracius, in quem influit Euxinus Pontus. 8, 178. 9, 958. Cimmerius, in quem Mæotis palus. 3, 277. 5, 436
Braccæ laxæ. 1, 431
brachia iactare profundo, nare. 3, 651. brachiorum planctus in funere. 2, 24
brachia, agger protenſus, vt caſtrorum, &c. 3, 387. 4, 266
breue dedecus æui, breuis vita ignominioſa. 2, 117
breuia, loca in mari vadoſa. 9, 338
Briareus, vnus gigantū qui Ioui bellum intulere. 4, 596
Britāni, notiſſimæ inſulæ populi. 2, 572. victi à Cæſare. 3, 78
Bromius, Bacchus. 5, 73. 8, 801
bruma, 1, 17. 5, 4
Brunduſij, opidi Calabriæ in extremitate Italiæ, origo & deſcriptio. 2, 609. & ſeqq. 5, 374, 407, 589
Brutus (Iunius) primus conſul, auctor libertatis. 7. 440. eius anima fingitur lætari ob Brutum ſuæ gentis, futurum percuſſorem Cæſaris. 6, 791. eum mortuum matronæ Rom. per annum integrum luxêre. 7, 39
Brutus (Decimus) claſsi Cæſarianæ ad Maſsiliam præfectus. 3, 514. & ſeqq. primus victoriam nauſibus auſpiciis Cæſaris obtinuit. 3, 762
Brutus (Marcus) percuſſor Cæſaris. 8, 610. 9, 17. 10, 342. in conſternatione publicā magnanimus. 2, 234. Catonem (vt cui dux Cato ſolus erit) conſulit quid ſibi in bello ciuili agendum ſit. 2, 236. & ſeqq. excitatur ab eo ad partes Pompeij. 2, 325. auſpex ſecundi coniugij Marciæ cum Catone. 2, 371. ad eum in prælio Pharſalico ſatagentem digreſsio. 7, 586. & ſeqq.
Bruti vltores, vindices libertatis. 5, 207
Brutorum vota. 10, 397
bubo mali augurij. 5, 396. 6, 689
buccina diuidit horas, in vigiliis caſtrorum. 2, 689
buceta, paſcua boum. 9, 185
buſti robora, pyra, rogus feralis. 2, 157
Byzantion, vrbs Thraciæ ad Boſporum, quæ poſt Conſtantinopolis. 9, 958

C

CAdauer. tabe ſoluatur an rogo, non refert. 7, 809. cadauer patritium. 7, 598. victurum. 6, 640. cadauera fugêre letum. 6, 531. cadauera peragunt partem cædis. 2, 205. turbā compreſſa ſtantia. 4, 787
cadauerum condiendorum ars apud Aegyptios. 8, 688
cadauerum combuſtorum cineres, oſſa, veſteſque, &c. in vſus ſuos applicant magi. 6, 533
cadauera à magis in varios vſus dilaniantur. 6, 538. ex luporum faucibus ab iis erepta. 6, 550
cadere. ſub Euro. 1, 141. in tranſtra. 3, 543 in hauſtus. 4, 311. in cibos pecudum. 6, 111. cedere, pro, mori. 9, 583. cadit nemus in claſſem. 1, 306. cadit ira, 4,

284. cadens æuo robur. 3,729. cadunt vulnera. 3,568. à manibus cecidêre ſuis. 3,661
Cadmus Bœotiæ incola. 3,175
Cadmi ſemen, dentes ſerpentis, quibus proiectis virî armati prognati ſunt. 4,549
cæca manus. 3,722, cæca mens futuri fati. 2,14. cæci caſus. 6,598. cæcus Mars, bellũ dubiũ. 7,111
cadere viam enſe. 4,43
cædes. peragere cædes. 3, 3,580. in cædes immitis. 8,600. cædes potius quàm pugna. hinc iugulis, hinc ferro bella geruntur. 7, 533. in cæde natare. 7,294
cædiũ varia genera. 7,618. & ſeq.
cælum ſigniferum, Zodiacus. 7, 363, 8,172
cęlum, pro aëre. 6,89,93,516. nocens, peſtiferum. 7, 798. induit ſe vulture, plenum fuit vulturibus. 7, 834. in noctem pronũ, 4, 28. cæli clementia gentes emollit. 8,366. cæli flammæ, fulgur. 5,405. cæli nox. 5, 627. cælum volubile. 6,447. cælo mori, ob aëris conſtitutionem, vt feruentem, &c. 9,854
cælũ mergẽs ſidera, Occidẽs. 4,54
cæli plagæ. 10, 186. cardo extremus. 4,73
cælo defuſum reddidit æquor arcus cæleſtis, 4.82
cælo duce. 9, 847. cælo tegitur qui non habet vrnam. 7,819. cælo tonante, cùm adhuc Iupiter regnet. 8,551
cęrula (aquas maris) verrere. 3,542
Cæſar ab Iülo & Troianis ortum trahens. 3,213. qualis, & cum Pompeio collatus. 1, 143. & ſeqq. vetitus triumphare de Gallis. 7,256. annum antè confuſum ad eam quâ hodie adhuc obſeruatur, formam redegit. 10, 187. bellum humani generis. 7. 73. ei hoſtes deeſſe nocet, vt ventus & ignis pereunt ſi nihil habeant quod obſtet. 3, 365. timeri mauult quàm amari. 3, 82. dum plura vincit triumphi veram materiam amittit. 3, 79. eius cauſa ſcelus dicta Lucano. 1, 2, 667. notatur ambitionis, crudelitatis & impietatis in patriam. 7, 551. & ſeqq. præceps, impatiens quietis. 2,650, eius fortuna. 9, 244. ſemper vſus feliciter. præcipiti curſu bellorum. 10,508. quare ipſe ſtans, id eſt, moram trahere coactus, pro victoriâ reputatum Pompeianis. 2, 490. ex Cleopatrâ prolem ſuſcepit. 10, 77. in animâ eius pendens populorum ſalus. 5, 685. à Caſsio & Bruto alijſque quibuſdam Senatoribus occiſus. 7, 451,596,781. in numerum Deorum relatus à Romanis, templaque & aræ ipſi dicatæ. 8,835,861. vt ſtella fulgere viſus, quæ ipſius anima credita. 7, 458. ſedes ei in Inferno à Lucano adſcta. 6,800.
Cæſar æmulus Pompeij. 1, 123. priorem ferre non poteſt. 125. Rubiconem tranſit. 220. Ariminum occupat. 231. eius oratio milites ſuos ad bellum ciuile exhortantis. 299. & ſeqq. in quâ Pompeio exprobrat vſurpatam potentiam & alia facinora. 314. & ſeqq. auxilia vndique, & quænam, euocat Romam petens. 1,395. & ſeqq. firmatus exercitu per Italiam ſpargitur. 466
Cæſar gaudet ſibi viam facere occupandæ Italiæ. 2, 439. & ſeqq. occupat Hetruriam. 462. Vmbriam. 463. Auximon. 466. Eſculum. 469. Luceriam. 473. Corfinium obſidet. 478. & ſeqq. quod ei cum Domitio deditur. 507: Domitium incolumem dimittit. 511. Brunduſinũ portum occludere conatur obſidendo Pompeio. 660. & ſeqq. admittitur poſt abitum Pompeij à Brunduſinis. 704
Cæſar poſt Pompeij Brunduſio diſceſſum res ſuas variè ordinat. 3,47. & ſeqq. mittit Curionem in Siciliam. 59. Valerium

In Sardiniam.64.Romam venit, eiuſque ad adſpectum Romæ verba. 91 conuocat Senatum. 103.ærarium ſpoliare parans à Metello tr.pl.impeditur.115,& ſeqq. eius ad Metellum verba. 134.& ſeqq. rapit omnem pecuniam publicã.3,153. & ſeqq. Romã diſcedit in Hiſpaniam. 298.in itinere à Maſsilienſibus non admittitur. 301 , 373. eorum bellum deprecantium ad eum oratio. 307. eius reſponſio.358.Maſsiliam obſidet.375. lucum ad Maſsiliam abſcindi iubet. 426. trepidantibus militibus ipſe præit.433.moræ impatiens , relicto ad oppugnationem Maſsiliæ Trebonio , in Hiſpaniam pergit.453. eius ad Maſsiliam naues ex rudibus arboribus confectæ.512.eæque graues & ſtatariæ pugnæ aptæ. 556.eius claſsis in præliũ progrediẽtis ſeries.529.pugna naualis.538.& ſeqq.victoria. 762

Cæſar in Hiſpaniâ bellum gerit non quidem cruentum , ſed magni momenti.4,1. caſtra locat in colle vicino Pompeianis. 17. iubet collem occupari. 32. in eum præoccupatum ab Afranianis fruſtrà ſuos nitentes læuâ circumdatos equitibus recipit. 44. eius caſtra ob inundationem Cingæ & Sicoris & crebras pluuias , periclitantur.88. decreſcente inundatione iubet cymbas conficere, Sicorim in riuos deriuari , & pontem inſtrui.130.& ſeqq.cognito Petreium & Afranium Ilerdâ receſsiſſe,raptim traiecto Sicori,eos inſequitur. 148. & prçuenit. 168. eius milites cum Pompeianis conueniunt, & iuſſu Petreij ſceleratè multi interficiuntur.175. & ſeqq.Pompeianos Ilerdam redire volentes equitatu ſuo præuertit, & in ſiccis collibus obſidet. 262. deditis ignoſcit, & miſsionem concedit. 363

Cæſar ex Hiſpaniâ redux milites ſuos tumultuantes inuenit. 5, 237. qui miſsionem ab eo importunè flagitant.261. & ſeqq. ille eos intrepidè adit.301. & alloquitur. 319. & ſeqq. pacatos,auctoribus ſeditionis ſecuri percuſsis ,Brunduſium mittit.374. naues vndique eo cõuenire iubet .375.ipſe ad habenda comitia Romam tendit. 381.Dictator & Conſul creatur. 383.comitia habet. 392. Brunduſium proficiſcitur.403. Brũduſio ſolutã claſſe primò maris tranquillitate detinetur, 431. & ſeqq. pòſt vẽti fortioris impulſu in Epirum appellit. 455 caſtra Pompeio vicina ad Apſum fluuium locat.461. Antonium cum reliquis copiis Brũduſij relictum minis precibuſque euocat. 476. eius querelæ in tardantem Antonium. 48. tacitè poſt primam vigiliam noctis è caſtris exit. 498. nautam excitat , & petit vt in Italiam ipſum vehat.519.illo multum diſſuadente,539,ſed tamẽ parente, 557.tempeſtate autem coortâ reuerti iterum ſuadẽte, 568. Cæſar contrà nititur.577. tandem reiectus in terram,572. in caſtra ſua redit , & querelis ſuorum excipitur.679,& ſeqq.

Cæſar Pompeiũ ad pugnã elicere ſtudet. 6,4. cũ hoc fruſtrà, conatur Dyrrhachiũ occupare.11. cũ & hoc fruſtrà,Põpeiũ magnis operib⁹ circumuallat. 29.& ſeqq.quãuis frumẽti inopiâ sũmoperè laborans.106. animaduerſo Põpeiũ perrupiſſe,caſtra eius adoritur:& intromiſſus & obſeptus;cum clade & periculo recedit. 278.in Macedoniã, aut potius Theſſaliam,tendit. 314

Cæſar profecturus frumentatum vbi videt Pompeium in aciem deſcendiſſe,lęt⁹ milites ſuos ad ſtrenuè dimicãdum hortatur.7, 235.& ſeq.præliũ in cãpis Pharſalicis cõmittit. 385. & ſeqq.

cohortes tranſuerſim immittit in equitatum & leuem armaturam Pompeij, vnde conſequuta victoria. 521. & ſeqq. Domitio morienti inſultat. 606. milites ſuos ad caſtra Pompeij occupanda hortatur, & ducit. 728. & ſeqq. ſpectris nocturnis agitatur, vt placet Lucano. 777. cæſos acie Pharſalicâ hoſtes cremari non iubet. 798. & ſeqq.

Cæſar poſt victoriam Pharſalicam, omnibus aliis omiſsis, primum habet Pópeium inſequi, 9, 950. in itinere viſitat ruinas Troiæ. 961. & ſeqq. aras diis Troianis (vt ab iis genus trahens) extruit, & proſperos bellorum euentus erat. 987. & ſeqq. ſeptimo die ex quo à litore Troiano ſoluit, in Aegyptum appellit. 1004. oblato ipſi, miſſu regis Ptolemæi, capite pompeij, illacrymat; & caſtigato verbis miniſtro regio, caput honorificè cremari iubet, &c. 1035. & ſeqq.

Cæſar amore Cleopatræ delinitus. 10, 71. & ſeqq. eam Ptolemæo reconciliat. 106. cum Ptolemæo & Cleopatrâ epulatur cum ſummo luxu & magnificentiâ. 136. & ſeqq. Achorea Aegyptium percontatur de aſtrorum curſu, antiquitatibus Aegyptiis, & præcipuè de ortu & curſu Nili. 173. & ſeqq. aduentante cum copiis Achillâ, in regiæ Alexandrinæ parte ſe munit. 440. obſeſſus regem Ptolemæum nullibi à ſe dimittit. 461. Pothino caput reſcindi iubet. 515

Cæſar comparatus leoni. 1, 205. fundæ Baleari aut ſagittę Parthicæ. 1, 229. equo in certamine Olympico. 1, 293. Xerxi. 2. 672. Bellonæ & Marti. 7, 568. Oreſti & Pentheo. 7, 777. feræ in caueâ cóclúſæ aut igni in cauitate Aetnæ ſuppreſſo, 10, 445. Medeæ., 10, 464. milites eius timentes comparati habitantibus ſub Aetna. 6, 294

Cæſar & Libertas par velut gladiatorium 7, 696

Cæſareæ domus ſeries. 4, 823.

Cæſaris pubes, Cæſariani. 3, 526

Cæſar, pro Auguſto. 10, 65

Caïcus fluuius ex Myſiâ in Troadem fluens. 3, 203

Calaber portus, Brúduſiũ. 5, 589

Caledonia ſilua Britanniæ. 6, 68

Calpo, mons Hiſpaniæ ad Fretum Gaditanum. 1, 555. pro ipsâ Hiſpania 4, 71.

Calydon, Aetoliæ opidum, cuius rex Meleager. 6, 366

Cambyſes Perſarum rex, profectus ad quęrendos ortus Nili, fame adactus comitum ſuorum aliquot in aliorum alimentum occidere, re infectâ rediit. 10, 280

Camillus ab exilio reuocatus Gallos vrbe pepulit, vocatus romę ſecundus conditor; & pro exemplari virtutis nominatus. 1, 168. 2, 544. 5, 28. 6, 786. 7, 358

Campana mœnia, Capua vrbs. 2, 392

campus effuſus. 6, 270. campi patentes oculo vix prędente modum. 4, 20. campum explicare. 3, 376. campo pellere. 4, 713

campus conflictûs medio poſuit Deus omnia campo. 7, 348

Campus Martius, & ſimpliciter Campus, in quo comitia habebantur, & ſæpe pro ipſis comitiis. 1, 580. 5, 392. 8, 685. hinc campus venalis, & certamina campi. 1, 180. item campi clauſi prœlia: niſi hoc loco reſpectum ſit ad dedititiorum aliquot millia à Sylla in Campo Martio crudeliter occiſa. 7, 306

Cancer, Signum cæleſte, quod ingreſſo Sole, fit ſolſtitium æſtiuum, & longiſsimus dies. 4, 527. 8, 851. 9, 536. 10, 211, 213, 234, 238. Cancri axis, Tropicus. 4, 333. Cancri brachia, Chelæ, ſeu Libra. 10, 259

Canda

Candauia mons & regio Macedoniam ſeu Theſſaliam ab Illyrico diſterminans. 6,331
caneſcere, de fluctibus aquæ. 10,322.hinc canum mare. 8,722
cani, capilli cani, pro ipſa etiam ſæpe ſenectute. 7,372
canis.canis odoriſequi periphraſis.4, 442. canes flebile latrantes.1,548. canes ſemidei, Anubis. 8,832
canis rabidus hydrophobiâ laborat, & qui ab eo morſus. 6,671. canum rabidorum ſpuma vſui Magis. 6,671
Canis, Canicula, Sirius. 10,226
canes Stygiæ,Furiæ. 6,733
Cannæ, in Appuliâ locus clade Romanorum celebris;aliquando pro ipsâ clade.2, 46.7, 408, 800
Canopos ſtella Meridionalis,quę cis Aegyptum non conſpicitur. 8,181
Canopus, oppidum Aegypti, à quo oſtium Nili Canopicum, quod & Heracleoticum.8, 543. pro ipsâ Aegypto. 10,64
Cantabri, Hiſpaniæ populi ad Oceanum ſub Pyrenæis,vſi breuibus armis. 6,259
cantata vmbra, excita magicis carminibus. 6,767
cantus Hæmonius, magicus. 6, 693
capax mundi, intelligendi arcana mundi, ſiue res Phyſicas. 10, 183
capaces mortis animæ. 1,461
capere dolorem.5,760. cepit tot pœnas vnum caput. 2,187
capere, id eſt, concipere, animo. 1,185
capi dulcedine animæ. 9,393
capilli refugi à fronte, in ſupera reflexi, vt Aethiopum. 10, 132
Capitolia. 9,79.10,63
Capitolia ſcandere curru, &,curru inuehi, triumphare. 8, 553. 9,599
Capitolium à Gallis incenſum. 5,27
Cappadoces Aſiæ Minoris populi.2,592.3, 244.7, 541. auxiliares Pompeij. 7,225
Capricornus, Signum cæleſte. 9, 537
captiuum trahi. 8,416
Capua,Campaniæ vrbs primaria, à Capy Troiano extructa. 2, 392
capulus,pro enſe toto. 7,767
caput.obliquare caput.4,726.caput ſe ferre recuſat.6,97.in caput effundi. 7, 529. caput enſe rotare. 8, 673. capitis reuulſi iactura. 8,711
caput fatale. 7,359
caput fibrarum. 1,627
caput fluminis. 6, 379. 10, 191, 223,295
carbaſa,vela.2,697.3, 596.5, 421 9,799
carbaſa, veſtes lineæ quibus vſi Indi. 2,239
Carbo III. cos. à Pompeio in Sicilia cæſus. 2,548
carcer Ditis,Infernus. 6,797
carcer,corpus humanum. 6,722
carcer, locus è quo emittuntur in curſum equi aut currus. 1, 294
carcheſia, ſummæ partes veli. 5, 418
Carcinos, Cancer, Signum cœleſte. 9,536
cardo Eous, Oriens,5, 71. extremus cæli.4, 73. medius, Meridies.4,673.occiduus,&, Heſperius Occidens. 4,672.5,71
cardine ſubſedit tellus. 1,552
cardinis extremi anni, ſenectus. 7,381
carina, ima pars nauis. 3, 650.4, 418.pro naui ipsâ paſsim.
Carmani, populus vltra Parthos verſus Meridiem. 3,250
carmina magica, eaque Stygia, impia, imperioſa. 6, 444, 452, 497,507,694,766
carpentum. 9,590
carpere ſūma agmina.4,156.iter, &,viam.6,573.9,408.medullas, de veneno aut calore. 9,741
Carræ Meſopotamię vrbs, ad

quam cæſus Craſſus. 1,105
Carthago, vrbs Africæ notiſsima, ſui exitij ſolatium habet calamitatem Marij. 2, 91. eius ruinæ. 4,585
Carthaginis proles, Iuba. 8, 284, vmbræ. 4,788
Caryſtos Eubœæ opidum non longè ab Euripo. 5,232
caſæ, non ſunt præda ciuilibus armis. 5,526
Caſius, mons ad Orientem Aegypti, prope Peluſiacum. 8, 463, 470. 8,539. 10,434
caſsis plebeia. 7,586
Q. Caſsius tr. pl. cum M. Antonio Vrbe pulſus ad Cæſarem ſe confert. 1,266
Caſsius percuſſor Cæſaris. 7,451
Caſpia clauſtra, Portæ Caſpiæ, ſauces montium Caſpiorum inter Medos & Parthos. 8,222
Caſtalius fons in Parnaſſo monte Muſis ſacer. 5,125
caſtella. 6,40
caſtigare dolores immodicos. 8, 71
caſtra Romana ſemper vallo munita, etiamdum iter facerent, ſingulis noctibus. 1,516. hinc caſtris decimis, id eſt, decem diebus itineris militaris. 5, 374. item, caſtris decem, id eſt, annis decem; quia quotannis in caſtris hybernabant. 1,374
caſtra obducere. 4,31. longè colle. 4,18
caſtris denſis incedere. 1,478. caſtris indulgere. 4, 664. caſtris collem inſidere. 6,17
caſtra. nulla fides pietaſque viris qui caſtra ſequuntur. 10,407
caſus. caſus cæci. 6,598. caſu cæco rapiuntur ſæcula. 7, 446. caſu pendemus ab vno. 5, 779. caſu monſtrante. 5,713. caſus omnia rapit. 7,487. in caſus extremos omnia mittere. 7,239. caſus nulli ancipites ſteterunt. 4, 771. in caſum cuncta ferre. 6,7
caſus an ſit in rebus. 2,13
caſus alieno in pectore vincere, conſtantiam alteri inſpirare. 9, 888
catalogus regum & populorum qui auxilia miſere Pompejo. 3, 171. & ſeqq.
Cataractæ Nili. 10,318
catenæ innexæ mari. 4,450
Catilina conjurationis caput. 2, 541. 6, 793 à Cicerone cos. capite plexus. 7,64
Cato Cenſorius, qui & Major, Cyprum debellauit. 3,164. ſemper cenſuerat delendam Carthaginem; iſque fictus mærere futuram mortem Catonis Minoris. 6,789.
Cato Minor, qui & Vticenſis, cauſam Senatus probauit, etſi infeliciter. 1,128. eius conſtantia, & prudentia inſtante bello ciuili. 2,239. eum conſulit Brutus, vt quem ſibi ſolum ducem eligat. 2, 247. eumque ſe non immixturum bello ciuili putat, vt gratum Cæſari futurum ſi Catoni bellum ciuile placeat. 2, 276. atque adeò Catonem cenſet nec Cæſaris nec Pompeij hoſtem eſſe debere, ſed cujuſcunque ex his duobus victoris. 2, 283. Catonis reſponſum ad Brutum ſuper bello ciuili. 2, 286. & ſeqq.
Cato vnicus libertatis aſſertor, 2, 316. ex quo bellum ciuile cœpit, nec capillos nec barbam depoſuit. 2,374. ſtudijs & odijs carens. 2,377. ſoli ei vacat lugere genus humanum. 2,378
Cato Marciam vxorem reſumit, ſed ſine vllis cerimonijs. 2,350. & ſeqq. etiam ſine Venere. 2, 379.
Catonis mores & ſecta. 2,380. & ſeqq. in bello ciuili ſecuro ſibi eſſe ducit nefas 2, 297. ſe, veparens funus filij proſequitur, ad extremum vſque Romæ & Libertati adhæſurum affirmat, 2,297. ſolus à Pompejo dignus judicatur qui præeſſet poſt ſe partibus. 9,97
Cato Pompejum, quamuis odiſſet, ſequutus tamen erat vt

cauſam Senatus protegentem. 9,19. poſt mortem eius totum ſe dedit partibus refouendis,& patriæ cauſæ tutandæ.24. Corcyram adit, & inde cum claſſe & reliquijs exercitus in Africam tendit. 32.eius iter. 36. & ſeqq.oram Africæ præterlegenti obuiæ fiunt naues in quibus Pompeij vxor & filij.45.& ſeqq. eius laudatio funebris & encomium de Pompejo.190.& ſeqq.eius copiæ,præcipuè claſſiarij Cilices, ſecedere parant. 217. & ſeqq.eorum ad Catonem verba.227. & ſeqq. Catonis ad eos verba.256.quibus illi moti ad officium rediêre. 284.Cato exercitum ad Iubam Mauritaniæ regem ducere inſtituit, & Cyrenas occupat. 296. cum Pompeij filijs claſſe Syrtes trajicere conatus tempeſtate affligitur. 319. & ſeqq. in Tritonida paludem rejicitur, 347.relicto igitur Pompejo juniore cũ copiarũ parte in cultiorib⁹ Africæ, ipſe cũ reliquo exercitu ad Iubã regẽ per deſerta contendit. 371. eius iter ingreſſuri ad milites verba.381. & ſeqq.ei⁹ exercit⁹ in regione Naſamonum ventis arenas impellẽtib⁹ valdè vexatur.444.& ſeqq.idẽ ſolutis in calorẽ vẽtis vehemẽti ſiti corripitur.498.& ſeqq. Cato porrectam à milite aquã rejicit,vt exercitũ exemplo animaret. 503. peruenit ad templũ Iouis Ammonis.511. & ſeqq.eũ Labien⁹ hortatur cõſulere de rebus futuris oraculum Iouis Ammonis.550.eius id facere nolẽtis ad Labienũ reſpõſio.566.& ſeqq.in itinere ſẽper pedes præceſſit,& omnia æqualiter cũ omnibus perpeſſus eſt, 587. primus è fonte ſerpentib⁹ obſito bibit. 612. eius exercit⁹ querimoniæ de infeſto ob ſerpẽtes & ſitim itinere per deſerta Africæ.848.& ſeqq.ei⁹ caſtra curâ & cantu Pſyllorũ,itẽ igne ex herbis medicato à ſerpẽtib⁹ purgãtur,militeſque icti ſanantur, &c. 911. & ſeqq.atque ita per deſerta Africæ per duos menſes vagatus eſt. 941

Catone carens vita. 6,311

Catones vana nomina. 1,313

Catonum vota. 10,397

Catulus collegam Lepidum profligauit. 2, 547. ei Marius Caji frater inferias miſſus. 2,174

Caudinæ Furcæ, ſaltus abruptus in Appuliâ,vbi Romani à Samnitibus ſub jugum miſsi. 2, 138

Cauæ ſedes oculorum. 2,184

Cauernæ mugientes motu terræ. 3,418

Cauernæ nauis. 9,110

cauernas egerere. 6,294

cauſæ rerum an ab æterno.2,9.6, 611

cauſa partium.9,230.cauſã armis obtẽdere.8,339.cauſa Senatus. 4, 213. 6, 245. cauſa æqua.4, 230.melior.4,259.7,349.cauſa ſperare vetans, iniqua.10,451. cauſas,non fata ſequi. 3,303

cautus ab incurſu belli. 4,409

Gayci Germaniæ ad Rhenum populi comam promiſſam alentes. 1,463

Cecrops rex à quo Athenienſes & Græci omnes Cecropes.10, 181.hinc Cecropiæ puppes,Atticæ. 2,612

Cecropia,Minerua, quia Athenarum patrona. 3,306

cedere, feliciter ſuccedere. 5, 502

cedit in immenſum caſſus labor. 2,663.

celatus nullum diem. 5,200

Celenus, ciuitas Phrygiæ, vbi Marſyas cantu tibiarum(quarũ inuentrix Pallas) certare cum Apolline auſus,excoriatus fuit. 3,206

celeuſma, vide, [nauticus clamor.]

Celtiberi à Gallis oriundi, Hiſpaniæ citerioris populi. 4, 10

cenchris, ſerpens milij inſtar maculis diſtinctus, qui non in ſpiras ſinuoſus, ſed recto limite prorepit. 9,712
cenotaphia, 9,279,180
cenſus omnis pop. Rom. raptus à Cæſare. 3,156
cenſu toto emere, non prodigum tamen eſſe. 4,95
Centauri, ſemiferi, ex nube quam Ixion pro Iunone compreſſerat orti. 3,198.6,386
centaurion, herba à Chirone Theſſalo inuenta. 9,918
ceperit inde nefas. 2, 538. cepto deſiſtere. 3,144
Cephiſſos flumen Bœotiæ Delphos præterfluens. 3,175
cerę, pro fauis ſeu alueolis. 9,285
ceraſtæ, ſerpentes quibus cornicula eminent, tergo flexuoſo procedentes. 6,679.9,716.851
Ceraunia, montes Epiri. 2, 626. 5,652. mota, viſa moueri nautis. 5,457
Cerberus, canis triceps, Inferni ianitor. 6, 665, 702. cantu Orpheo lenitus. 9,643
Ceres, dea. 4, 412. Proſerpinam filiam ad ſuperos reuocare noluit, quia jam malum Punicum guſtauerat. 6, 742. pro frumento, ſegete aut pane. 3,347.4,96, 381.9,857
cerni horridum. 3,347
certamen mouere, certaminis cauſa eſſe. 3,121
certatum in nefas. 1,4,5
certauere patres de corpore trunco. 3,761.
certus diſcedit. 6,771. certus loci, certus quo loco quid ſit. 8,120 certior præbere ſtabilem carinam. 3,557. certi ſomni. 4, 395. certa mens malorum. 3,37
ceruchi, cornua antennarum; item cauea in ſummitate mali. 8,177
ceruus longæuus; aut in Africâ non naſcens. 9,921. eius cornua aduſta contra ſerpentes. ibid.
cerui ſerpente paſti medulla vſui Magis. 6,673
ceruix iacens. 4, 754. ceruicem reſcindere. 9,214. ceruice ſoluta ſtare. 9, 603. ceruice vehi. 9, 589
ceſſare Marte. 4,24
ceſſans ſolum aratro. 3,451
Cethegi exerti, &, nudi. 2, 544. 6,794
Cetos mater Meduſæ. 9,646
cetræ, ſcuta lunata Hiſpanorum. 7,232
Chalcedon opidum in Aſiâ è regione Byzantii, oſtreorum ferax. 9,959
Chalcis opidum Eubœæ ad Euripum. 2,710.5,227
Chaldæum regnum, Babyloniæ regio. 8,226
Chaldæi inſignes magi. 6,449
Chaldæi foci, Ignis pro Deo ab iis cultus. 8,338
chalybs inſertus manibus, claui crucifixorum. 6,547
chalybs, ſpicula telorum. 7, 518. chalybum nodi, catenæ. 6,797
Chaones Epiri gens, & Chaonius mons, in quo quercus oracula reddentes. 3,180
haos. 1,74.5,634.6,696.9,101
Charybdis mare vorticoſum in freto Siculo. 1,547.4,461
Charon portitor flagrantis vndæ, Infernalis. 3,16.6,704
Chelæ Scorpii, Libra. 1,659. 2, 692
Chelydri, ſerpentes qui anhelitu ſuo arenas quas ſinuoſo tractu ſulcant, fumantes reddunt. 9, 711
cherſydros, ſerpentis genus amphibium. 9,711
Chios inſula maris Aegæi ſub Aſiâ. 8,195
Chiron Centaurus in cælum relatus, Sagittarij Signum. 6,393. 9,536
cibi pecudum, herbæ. 6, 111. cibi quæſiti terrâ marique. 4,375
Cicero eloquentiſsimus Romanorum. 7,62. tædio longi belli affectus. 65. eius ad Pompeium oratio ad prælium exhortatoria, 68. & ſeqq.

ciere nomen. 4,177

Cilicia, Cilices, Cilicum ſolum, terra, littora; regio & populi Aſiæ Minoris. 2, 594. 7,222, 542.8,257,264. 456. piraticæ addicti, & à Pompeio victi, atque in loca mediterranea miſsi. 1, 122, 336. 2,636. 4, 449.8,811,9,222.fraudes mari innectere callidi. 4,449

Cilices auxiliares (iuſtâ,iam non piratæ,naui) Pompeio. 3,228. cognitâ Pompeij morte, ſucedere volentes à Catone ad officium reducuntur; eóque comparati apibus ad alueolos reuocatis tinnitu æris.9,284.& ſeqq.

Cimbri, Germaniæ populi, qui Italiam inuadentes à Mario victi ſunt. 1,254,2,85

Cimber ad occidendum Marium miſſus,viſâ in carcere luce, & majeſtate Marij territus, ferrum abjicit. 2,75.& ſeqq.

cineres mortuorum, vt ſacros, mouere nefas. 8,841

Cinga fluuius in confinibus Hiſpaniæ & Galliæ Narbonenſis. 4,432. in Iberum influens. 4, 21

cingere terrâ Syrtim, circuire itinere terreſtri. 9,373

Cinna,ſocius Marij; pro exemplari hominis crudelis & perduellis repræſentatus. 2, 546. 4,822

cinnamum,cinnamomum, aroma nobile. 10,167

Cinyræa Cyprus, à rege Cinyrâ. 8,716

Circius, Septemtrionalis ventus. 1,408

Circæa procella. 6,287

circuire ſecum fugientem circuit haſtam: de vrſâ jaculo fixâ. 6,223

circulus alti ſolſtitij. 9,532

circulus mutator anni. 10,212

circulus oræ finitor, horizon. 4, 496

circumfluum mari. 4,407

circumfluxiſſe dracones robora amplexos. 3,421

Cirrha Phocidis vrbs, nauale Delphorum; aliquando pro ipſis Delphis; aliquando pro oraculo Delphico: hinc Cirrhæa antra,ſecreta,& Cirrhææ vates.1, 64. 3, 172. 5,95,115. 137.6,408

citiùs,eo citiùs. 7,420

citrus arbor proferens poma citrea: item alia ſilueſtri cupreſſo ſimilis,in Mauritaniâ, è qua tabulæ citrinæ.9,428,430.10, 144

ciuis ſeruati præmium corona querna.1,359

ciuis meus,conciuis. 1,373.

ciuem modicum componere. agere. 7,267

ciuile bellum,vide,[bellum.]

ciuile crimen.7,398.nefas.7,432. ciuilis Erinnys, furor belli ciuilis. 4,18

clamor nauticus, vide, [nauticus clamor.]

clamorem ſuum non ferre,de timidis. 7,274.

claſsicum,&,claſsica.1, 238.373. 2,597.6,166.claſsica jubere.2, 528.dare bello.4,186.concipere cornu. 7, 476. claſsica cum mundum quatient. 5,751

claſsis ſtans in vndis. 3, 519. in claſſem cadit omne nemus. 1, 306. claſſem propellit ventus incumbens. 3,1.

claſsis primò ordine procedens, poſt vento diſsipata, comparata volatui gruum. 5,711

claudere animam. 4,370.claudere indagine. 6.42

clauſa fides miſeris. 9,246

clauſis,aut obſeſsis,inutiles equi. 4,269

clauſtra maris. 2,684. mundi. 9, 865

clauum ſequi, de naui. 9, 345.

clauo flectenti cedere. 3,555

clementia cæli. 8,366

Cleone, oppidulum in Argolicâ regione iuxta Nemeam ſiluam, in qua verſabatur leo ab Hercule occiſus. 4,612

Cleopatra eiecta Aegypto à fratre Ptolemæo. 8,500. cui inuiſa. 9,1071. Alexandriam venit. 10, 56. multorum malorum cauſa, vt Helena. 10,59. auſa adſpirare ad Imperium Romanum. 10,63. ſupplex Cæſarem adit. 10,82. & ſeqq. eius cultus luxurioſus. 10, 137. eam fratri reconciliat Cæſar cùm priùs cum eâ conſueſſet. 10, 357. regina Aegypti à Cæſare conſtituta. 8,693
clientes emti. 1,314
Clupea, opidum liberum in Promontorio Mercurij in Africâ. 4,586
clypei nudâ crate fluentes. 1,241. clypeum abieciſſe militi ignominioſum. 6,203
Cnæus Pompeius fratrem Sex. percontatur de patre. 9,123. intelligens occiſum, valde indignatur. 9,145. & ſeqq. à Catone compeſcitur. 9,166
coactâ nocte. 7,395
coaleſcere, de copiis fugatis vires reſumentibus. 10,79
Coaſtræ, Aſiæ populus, quorum regio altis ſiluis plena. 3,246
coccus, vel, coccum, granum tinctorium ignei coloris. 10,125
coërcere, terminare. 4,20
cogere, id eſt, coaceruare, coadunare. 1,73. 3, 104. 7,743. cogere ſe in arctum. 2,613
cognatæ acies. 1,4. cognatum funus. 6,564
cognita per multos annos. 4,592
coïre, certare. 1,129. concordare, conuenire. 8,495
Colchis, Colchinum, opidum Illyrici. 3,190
Colchi populi ad Pontum Euxinum, à vellere aureo noti. 2, 591. vnde Colchorum rura ditiſsima, 3,271
Colchis, Medea. 6,442. 10,464
colla, id eſt, capita. 2,160. 9,1012. colla rapere. 4,251
colligere animam. 3,623. iras, &, totam iram. 1,207. 2,93. veſtigia. 4,443
Collina porta Romana. 2,135
collis, ſolum leni tumulò excreſcens. 4,11. colles ſicci. 4,263
Colophon, Ioniæ vrbs celebris. 8, 246
coloni, milites emeriti & veterani in colonias deducti, item, miſſi ad locum aliquem incolendum. 1,346. 4,397. 7,258
color imperii, ſpecies. 9,207
color lucis. 6,828
coluber, &, colubra, ſerpens in vmbroſis nemorum. 6,489,664. 9,634
colubriferum collum Meduſæ. 9, 677
Columnæ Heſperiæ, Herculis, quia ad Occidentem. 9,654
columnæ igneæ in aëre. 7,155
comæ Germanorum rutilæ. 10, 130
Comata, ſub. Gallia: Tranſalpina potiſſimum, & Tranſpadana Ciſalpinæ. 1,443
comes in fluctus, 8,589
cometes, timendum ſidus, ſignum mutationis regnorum. 1, 528
comitiorum habendorum ritus. 5,392
commercia linguæ. 6,701. 8,348. pacti. 6,493
commeans æſtu mare. 5,445
comminus eminus. 4,774
committere bellum. 7, 472. dominos commiſit aſylum. 1,97
committere. coniungere 3,382
committere fatis. 3,517
commodare alicui aliquid in alium. 1,83
communia veſtro populo, cum veſtro pop. 3,307. in commune bonus. 2,390
compages laterum. 3,397
comparatio Cæſaris cum leone icto. 1,205. fundâ Baleari. 229. ſagittâ Parthicâ. 230. equo in certamine Olympico. 293. Xerxe. 2, 672. Bellonâ aut Marte. 7, 568. Oreſte & Pentheo. 777. ferâ in caueâ concluſâ, aut igne in Aetnâ ſuppreſſo. 10,445. Medeâ. 464
Comparatio Pōpeij cum quercu annoſa.

amoſa. 1,136.tygrid⸗.328.tauro victo. 2, 601. hab tantibu in Mediterraneis Siciliæ aut Britanniæ.6,65.mari.iis fluctibus.265.Pado inundante. 272

Comparatio ſilentij. Vrbis attonitę cum agris & mari tempore brumæ.1,259.clamoris militaris cum fragore ſiluarum vehementi vento quaſſatarū. 388. populi ex Vrbe fugientis cum nautâ in tempeſtate è naui in mare deſiliente. 498. Pythoniſſæ cum Bacchis. 674

Comparatio populi attoniti cū primo funere. 2, 21. Marij lacerati cum corpore pondere colliſo aut iactato mari. 187. Catonis libertati ad extremum adhærenti cum patre filiorum funus proſequente.297.populi dubiæ fidei cum mari turbido. 454. claſsis Pompeij Brunduſio duabus poſtremis nauibus tantùm amiſsis euadente cum Argo naue inter Symplegadas 715

Comparatio militum poſt inducias ad bellum redeuntium cum feris manſuefactis iterum ad rabiem conuerſis.4,237.militum præ deſperatione primò concitatiorum, poſt tepeſcentium,cum ſaucio,qui feruente primùm adhuc ſanguine animoſus, tepeſcente torpidus efficitur. 285. Octauij lentè Cæſarianis inſidiantis cum venatore canes continentis dum fera clauſa ſit.437.Opiterginorum ſe mutuò interficientium cum armatis ortis è dentibus ſerpentium à Cadmo & Iaſone occiſorum. 549.Iubæ regis cum ichneumone, 724

Comparatio ducum aut principū cum mari,& militum cum fluminibus in id influentibus. 5, 336.maris tranquilli cū Mæotide & Boſporo galcie adſtrictis. 436. tempeſtatis magnæ cum diluuio Deucalionæo. 620.claſsis primò ordine procedentis,deinde diſsipatæ,cum gruibus migrantibus. 711

Comparatio Scæuæ proſilientis cum pardo.6,181. eiuſdem telis confixi cum elephante. 6, 207.eiuſdem cum vrsâ.6, 220. Torquati Cæſari cedentis cum nautâ vela ſubducente 1, 287. exercitus Pompeiani in prælium Pharſalicum ſe præparātis, cum Deorū præparatione in bellum giganteum. 7, 145. nautæ nauem obliquantis cum aurigâ. 8,199

Comparatio rogorum in Africâ à reliquiis Pompeiani exercitus exſtructorum cum incendiis agrorum à ruſticis factis. 9,182.Cilicum oratione Catonis à ſeceſsione reuocatorum, cum apibus ad aluearīū reuocatis tinnitu æris.9,284.à ſepe icti & tabe diffluentis cū niue aut cerâ liquefactis.9,782.intumeſcentis ex percuſsione preſteris cum aquâ bulliente aut velis inflatis. 9,798.iaculi ſerpentis cū glande fundæ aut ſagittâ.9, 826.Pſyllorū infantes ſuos morſu aſpidis explorantiū, cū aquilis pullos ſuos ad radios Solis explorātib⁹.9, 902.Cleopatræ cū Helenâ.10,59

compenſare longius iter breuiore viâ. 8,249

compertum eſt. 2,322

comploſas manus tenere. 2,229

componere, committere.3,196.

componere mentes ad virtutē aut labores.9,380.componere modicum ciuem,agere,conſtituere.7,267.cōponere vela. 3, 596.compoſit⁹ in mortē. 9,116

compreſſus,occluſus. 10,442

comta ſimulatū dolorem. 10,85

conamen mobile neruorū.4,287

concha pretioſa, in quâ vniones & margaritæ, 6. 673. concha ventoſa, quâ pro tubâ vtitur Triton Deus marinus. 9,349

concinere claſsica. 7,38

concipere claſsica cornu. 7,476

concipere vota ſalutis. 1,506

concitus

concitus equus. 7,677
conclamata corpora. 2,23
concordia ſalus rerum, &c. 4, 189
concubitus excepti legibus. 8, 402
concurrere, id eſt, certare, confligere. 8,326. concurrunt prælia. 1,40. concurrent ſidera ſideribus. 1,75
concuſſa pectus verberibus, 2, 335
condere fatum rebus humanis. 7, 132. condere terræ. 1,607. conditum in alicuius curâ. 9,86
Cone inſula Sarmatarum ad oſtiū Danubij. 3,200
cōferre, id eſt, commiſcere, committere. 1,102. 4,803. conferre quæ vincere poſſent, ad victoriam obtinendam. 7,356. conferre morti. 6,231
conficere. confecerat hoſtes pauor. 6,131.
conficit omnia terror. 7,734
confine duorum locorum. 6, 649
confirmare animos. 4,250
conflatum ferrum. 2,95
confodere iugulum. 3,744
confragum. 6,126
congeries ætatum. 5,178
congeſtum pondus. 3,649
congeſtus, vs. 9,487
conglobatio exercitus in periculo. 4,777
coniugii onus. 5,725
coniux pars optima. 5,757
connubii precium & merces, liberi. 2,330
conſcientiæ tormentum, maxima pœna. 7,471,784.
conſcium. conſcia gens naſcenti Nilo. 1,20. conſcius mundi futuri. 5, 90. conſcia rati voti. concipiens animo certam ſpē. 7,34. conſcius voti nefandi. 7, 182
conſentire ad ictum, patiente ictum recipere. 8,619
conſerta bella bellis. 2,442
conſertum telis. 7,520
conſilij vox prima qui primus dicit ſententiam. 8,480
conſita cultu regio. 9,690
conſors ſtudiis. 4,178
conſpiratio Craſsi, Pompeij & Cæſaris. 1,4,85. 3,266
conſtare, conſtatura quantis cladibus fides. 2,17. conſtans membris vigor. 3,715. conſtitit eadem vbique fortuna. 4, 402. conſtitit hîc bellum, hæſit. 7, 547. nullo conſtet mihi ſanguine bellum. 4,274
conſulere famæ. 8, 624. in medium. 5,46
Conſulibus à Senatu bellum demandatur contra Cæſarem. 1, 489
Conſul Etruſcis abductus aratris, Attilius Serranus vel Cincinnatus, ex agro ad Dictaturam vel conſulatum euocati. 10,153
Conſules noui Kalendis Ianuariis. 5,5. ab iis & eorum nominibus anni denominati & in Faſtis diſtincti poſt eiectos Reges. 2, 645. 5,390,399. 7,441. hinc, ignoto conſule, id eſt, tempore ob antiquitatem ignoto. 4,379
Conſulum ſedes ſacræ. 3,105. iis prælati faſces; (hinc & faſces, pro ipſis conſulibus.) 10,11
conſul menſtruus. 5,399
Conſules, gentibus ſubactis, colonias deducentes, ſuccincti aratro locum deſignabant. 7, 430
Conſularis poteſtas inanis reddita. 5,397
conſumere locum. 7,461
conſurgens pars vrbis celſam in arcem. 3,379
contendere membra. 3, 624. contenta tela. 7,563. contentæ fune naues. 2,621
continere, compeſcere. 4,435. continere animam. 8,616
contingi fœdum. 3,348
continuare colles. 4,159
contorquere. 3,671. de vento. 9, 472. contortus vortex. 3, 631. 4,469.

contra-

contra videre. 9,947
contraria voluens ventis æſtus. 9,333. contrarium ire. 1,77
contus. 6,174
conuellunt verbera puppes. 3,528
conueniat, pro, conueniret. 2,173
conuerſæ haſtæ verber. 7,577
conuertere aures ſurdas. 6,444. conuertere fugâ bellum. 4,178.
conuexa Olympi. 7,478. conuexa Superûm. 5,5,632. conuexa Tonantis, 9,4
conuitia feſta in nuptiis. 2,369
conuoluens gentes mare, de diluuio. 5,623
copia rara. 3,693
Cora opidum Latij non longè à Velitris. 7,392
Corcyra inſula ſub Epiro ad confine Maris Ionij & Adriatici. 2,623. 8,37. 9,32
Cordus Quæſtor truncum Pompeij cadauer inuentum rogo comburit, & ſepelit. 8,712. & ſeqq.
Corfinium, Pelignorum vrbs primaria. 4,697. à Cæſare obſidetur. 2,478. & ſeqq. à præſidiariis deditum. 2,507
C. Cornelius augur Patauij fertur dixiſſe die prælij Pharſalici ſe videre certantes Cæſarem & Pompeium. 7,192
Cornelia Caſtra, locus in quo Scipio Africanus caſtra poſuit non lõgè à Carthagine. 4,656
Cornelia L. Scipionis Metelli filia, primò P. Craſsi, Craſsi Diuitis filij, deinde Pompeij vxor. 2,349. 3,21. 8,89, 810, 815. 9,66, 277. eam Pompeius durante bello Lesbi ſeponere decernit. 5,722. ipſique conſilium ſuum aperit. 5, 739. cui illa reſpondet. 5,761. in Lesbũ proficiſcitur. 5,799. ibi ſolicita eſt de marito. 8,41. conſpecto Pompeio ex acie Pharſalicâ fugâ elapſo exanimatur. 8,58. à Pompeio ob immodicũ dolorem corripitur. 8,71. eius ad Pompeium reſponſio. 8,88. cũ Pompeio profecta Lesbo in Aegyptum, in naui expectare à Pompeio iuſſa quid ipſo futurum ſit, 8, 579. eius planctus conſpectâ cæde Pompeij. 8,637. & ſeqq. eius querimoniæ eò quòd Pompeium ſepelire non poſsit. 9,55. & ſeqq. mandata mariti Sexto priuigno aperit. 9,84. exuuias Pompeij comburit. 9,175
cornix ſeſe perfundens ſignificat futuram pluuiam. 5,555
cornipes, equus. 4,762. 8,3
cornu coactum, circulus plenus. 1,537
cornua aciei. 7,365, 524. antennarum. 8, 193. claſsis. 3,529. portus. 2, 706. velorum. 5,427
cornua, flexa, terræ aut rupis portum conficientis. 2,615
cornua (aciei) diducere, extendere. 7,506. explorare, de tauro, 2,603
cornibus tortis, vt arietes. 9,514
corona aciei. 6,289. corona pro multitudine populi. 2,120
corona è nardo & roſis. 10,164
corona querna, præmium obſeruatum ciuem. 1,359
corona turrita nouæ nuptæ. 2,358
corpus carcer animarum. 6,722. corpus ſummum, facies, ſeu partes exteriores. 8,68
corpora debent ſibi ſui finem. 7,811
corpora illuſtrium virorum in funere delata humeris nobilium. 8,732
corpora ſepeliantur, an non, parum refert. 7,809
corpora ſuſtentare epulis. 4,307. corpora viua elidunt trunci. 2, 206. corpora proiecta negatis tumulis, inhumata. 6,626
correpere in cymbam. 8, 39. in medium,

medium agmen. 4,777
corripere mœnia. 2, 100. corripientes faces tecta. 1,494
corruptus in externos mores. 10,404
corruptus luxare catenas. 10, 57
Coruini, nobilis familia Romana. 7,584
Corus,&,Cori, ventus ab Occaſu ſolſtitiali, aliquando etiam pro quouis vento. 1, 406. 2, 617. 4, 67. 5, 572, 599, 606. 7, 125. 9,799. 1001.
Corycos in Ciliciâ oppidum, mons & ſpecus. 3, 226. Coryciæ claſſes, piratarum Cilicum. 8, 26. in monte Coryco prouenit optimum crocum 9,809
Cos inſula Samo vicina. 8,246
coſtus, frutex in Arabiâ & Indiâ, cuius radix contra venena vtilis. 9,917
cotibus exarſit mucro. 7,139
Cotta, Cæſaris legatus à Neruiis cæſus. 1, 429
Cottæ tr. pl. verba ad Metellum collegam qui Cæſarem ærarium ſpoliare vetabat. 3, 143
Cotys Thracum rex à Senatu laudatus. 5,54
couinus, currus, roſtratus Belgarum & Britannorum. 1, 426
Crœſus rex tranſito fluminae Haly à Cyro captus. 3,272
Craſsi pater & filius Marianis temporibus à Fimbria quodam occiſi, vt vult Lucanus. 2,124
Craſſus,cognomēto Diues,Spartacum profligauit. 2,554. mora belli ciuilis. 1, 100. ad bellum Parthicum profect' nihil moratus diras Atteij tr. pl. 3,126. à Parthis cum Pub. filio cæſus. 1,105. 8,302. 10,51. ipſe filiuſque inſepulti. 1,11. 8, 394. 9,65
Craſſus (Pub.) Diuitis filius maritus prior Corneliæ, quæ poſt Pōpeio nupta. 8, 91, 415. cum patre cæſus & inſepultus: vide, vide, [Craſſus Diues.]
Craſſorum clades cur non vindicata à Romanis. 7,431. vindicta potius procuranda quàm bellum ciuile gerendum. 8, 418. & ſeqq.
Craſtinus euocatus in exercitu Cæſaris primus telum in hoſtem miſit prælio Pharſalico. 7,471
crates perpetua, clypeorum connexorum in teſtudine ſeries. 3, 485
credere, confidere. 1, 135. credere animam morti. 3,751. cauſam Diis. 7,77. deis. 7,705. fatis. 1, 227. ſiluam cani. 4,441. ſolo. 4. 657, 643. vocem dolori, aut, dolorem voci. 1, 258. vna nox muris credita. 1,520
creſcere, id eſt, excreſcere, ſuperare. 5,25. creſcere, de eo quod in altū exſtruitur. 9,842. creuit in aduerſis virtus 3,614
Creta, inſula nota Maris Mediterranei, cuius rex Minos, vnde Minoïa. 2,611. 3,163. 9,38. à cētum ciuitatibus dicta Hecatompolis: Ioui dilecta, quem in eâ nutritum & ſepultum fabulantur. 2,184. 8,872
Cretæ, canes Cretenſes. 4,441
crimen. habere crimen. 8,118. nec crimen erit, nec gloria. 7, 112. crimen ciuile. 7, 398. crimen Deorum. 2, 288. 5,59. 8,800. 9, 144. crimen glebarum, inſtrumenta luxuriæ. 9,425
crinis timendi ſideris. 1,528
crines Libyci, nigri: flaui vel rutili Germanorum. 10,129
crocum optimum prouenit in Ciliciâ. 9,809. croci preſſura. 9, 809
croceum medicamentum tingendis crinibus Indorum. 2, 239
cruci affixa corpora carpunt magæ 6,545
cruor altus. 1, 319. cruor ſtat in templis. 2,103
cruſtæ marmoreæ, &, cruſtata domus marmoribus. 10, 114, 115.

Cruſtumium Flaminiæ fluuius. 2, 406
cryſtallina vaſa. 10, 160
cubile ad ſomnos. 4, 603. cubili miſcere. 10, 68
cubilia è frondibus. 9, 841
culmen humanum, Dictatura. 7, 594
culmi aduecti, frumentum peregrinum, aduectitium. 6, 85. culmi in ſegetem ſurgentes, 6, 109
culpâ ſuâ viuere, de eo qui fugâ euaſit. 6, 204.
culta, agri culti; &, cultu conſita regio. 2, 426. 3, 210. 9, 690
cultus furialis. 6, 654. cultus mæſti lugubria. 2, 365
Cumana vates, Sibylla Cumana, 1, 564. libros Romana fata continentes dedit regi Tarquinio. 5, 183. eius carmen hoc, Romane miles Aegyptum caue; Lucanus ad Pompeium refert. 8, 824
cuneus, quicquid è lato in acutum deſinit. hinc militum acies cuneata, & cunei militum. 6, 184. 7, 497
cunei ordines graduum in theatro, & pro multitudine populi in iis ſedente. 7, 12
cupere non priuata. 2, 564
cupidus imponere. 2, 170
cuppæ ſuſtentandis ratibus, 4, 420
cupreſſus, arbor Plutoni ſacra, cuius ramus collocabatur ante domum funeſtâ nobilium. 3, 442
cura famæ. 9, 1080. cura in ſomnis. 2, 239. cura laboris. 7, 209. in curâ conditum. 9, 86. cura maxima fuit non perdere lletum. 3, 705. cura fuit implere, &c. 7, 142
curæ armorum. 3, 52. 5, 504
curæ mordaces. 2, 681. in curas venire. 2, 347. curarum mæſtus. 8, 165
curarum arcana. 8, 279. poadera. 9, 951
curare. dignum quòd quærere curares. 6, 602. curata ſunt, curæ ſunt. 7, 455
Curetes populi inſulas inhabitantes Cretæas dictas in orâ Illyrici; Corcyram, vt quidam. 1, 405
Curia pro ipſo Senatu, & pro Senatoribus. 1, 267. 487. 3, 108. Curia hoſpes. 5, 11
Curio Cæſari in bellum ſtimulos addit. 1, 269. & ſeqq. venali lingua. 1, 269. vox populi. 1, 270. in Siciliam à Cæſare miſſus. 3, 59. ex Siciliâ in Africam trajicit. 4, 583. in loco caſtrorum Cornelianorum caſtra ponit. 4, 661. territus aduentante Iuba rege (quem in tribunatu ſuo ſpoliare regno tentauerat. 4, 689.) quod non confideret militibus ſuis, vt non veteranis Cæſaris, ſed Corfinii dedititiis; antequam omnes dilaberentur prælio decertare ſtatuit, & primò Varum pellit. 4, 694. & ſeqq. exercitum contra Sabburam ducit, ignarus præſentis Iubę. 4, 730. equitatu Iubæ circumdatus. 4, 746. & ſeqq. fugere nolens, fortiter pugnans occumbit. 4, 797, 5, 40. inſepultus. 4, 810. eius elogium, virtutes & vitiâ. 4, 811. & ſeqq.
Curius Dentatus, qui de variis populis triumphauit, pauper nihilominus & auro incorruptus: hinc Curiorum ligones; curij & Fabricii nomina pauperis æui; pro exemplo frugalitatis, 1, 169. 6, 787. 7, 358. 10, 152
currere magno gradu. 2, 100.
currere, de athere. 7, 424.
currere clarum, de fulgere. 5, 630.
currere per proſpera fata. 7, 420
currum retorquere. 7, 3.
currus triumphales celſi; &, lauriferi: hinc & currus pro ipſo triumpho; item, currus regere, ducere, &c. pro triumphare.

phare.1,316. 3, 77. 5, 332. 8, 810,814.9,79
curſus fati,&, curſum dare fatis. 6,423.7,544
curſus rapere.5,403.curſum frangere longo gyro. 3,555
curuare littora,de mari. 8,171
curuari, id eſt, extendi, ambire. 3,107
Curules; pro Aedilibus Curulibus. 3,107
cuſpes, &, cuſpes æquorea, tridens Neptuni. 5,621. 6,396
cuſtodia mentis,id eſt, obfirmatio, conſtantia: vel,vt alii, intro cuſtodita cogitatio. 1, 635
cuſtos vndæ Illyricæ, præfectus oræ marinæ Illyricæ. 4,433
cutem abducentia oſſa. 4,288
Cyaneæ cautes, inſulæ vel ſcopuli Boſpori Thraciæ,Symplegades. 2,716
Cybeles ſimulacrum quotannis à Gallis, ſacerdotibus ipſius, in Almone lauabatur. 1,600
Cyclopes miniſtri Vulcani dicti. 7,150
Cydones, Cretæ populi auxiliares Pompeij in acie Pharſalicâ. 7,229
Cyllene, mons Arcadiæ, in quo Mercurius natus,& à quo Cyllenius dicitur. 1, 662. 9, 662. 10,209
cymbæ vimineæ corio contectæ. 4, 131. ex papyro in Aegypto. 4,136
Cyniphiæ peſtes,Libycę aut Africæ, à Cyniphe regionis flumine,ſerpentes. 9,787
Cynoſuræ, Vrſa minor, ad quam curſum dirigebant Sidonii. 3, 219.8,180.9,540
Cynthia, luna.1,218.2,577.4,60. 8,721
Cyprus inſula maris Ionii, cui imperauit aliquando Cinyras rex, à quo & Cinyræa dicta. 8,456, 716.9,117
Cyrenæ, ciuitas & regio. Africæ. 9, 874. à Catone occupatæ. 9, 297
Cyri arua, Perſarum regio. 8, 226. Cyri ingentes copiæ. 8, 285
Cythera, orum, inſula Peloponneſi, ſub Malea promontorio. 9,37

D

DAæ, errantes, ſiue nomades, populi Scythici. 7,429
Daci, (&, Dacæ primâ correptâ) Thraciæ contermini populi: ſæpe pro populo fero & barbaro; vt, hinc Dacus premat, inde Getes: Dacæ Getæque: Dacis Getes admiſtus. 2, 54, 296 3,95,8,424
Dalmatici fluctus, Mare Adriaticum verſus Dalmatiam.2,402
Damaſcus Syriæ vrbs. 3,215
damna mundi. 9,440
damnum armorum, id eſt, detrimentum quod arma patiuntur. 3,364
damni ſolatia rependere. 8, 469
damnare, pro, contemnere, deteſtari, improbare, execrari, reiicere,diffidere.4,270.5,247. 311, 471. 6,413.7,242.8, 25, 327, 328. 9, 858, 1035. hinc damnatus,nefaſtus.7,309.damnata arma, infelicia, improbata,4,338,360, damnata lux. 4, 534
damnare,pro,obligare,adſtringere,addicere rei malæ, triſti aut infelici: vt, loco. 1, 249. 749 buſto.2,733. fato.3, 22. ſacris Infernalibus. 6, 641. morti. 8, 483, 570.9, 87. hinc, damnare noctibus,id eſt,tenebris obſcurare. 7, 452. damnatus lumina ſomno. 9, 363. damnari tenebris,aboleri. 9,986
damnare,peſſundare. 8,332
damnare nimiæ pietatis. 6, 508. ſceleris, 1,406
damnare fortunam ſuam, animum deſpondere. 7,649
Danaë à Ioue in imbrem aureum conuerſo.

conuerſo ſtuprata, mater Perſei. 9,659
Danubius fluuius celeberrimus, qui & Iſter, multos fluuios in ſe recipit. 2, 419. multis oſtiis ſe in Euxinum exonerat. 2, 420, 3, 202
Dardani, Epiri populi. 3,187
Dardanius colonus, Capys, conditor Capuæ. 2,392
dare. ius ſceleri. 1, 2. vires in carmina. 1,66. ſtimulos. 1, 120. libertatem odiis. 2, 145. animos. 2,570. lacrymas ciuilibus armis. 3,313. ſecretum, 3, 314. arma. 3, 315. claſsica bello. 4, 186. euentum fraudibus. 4,730. terga aut pectora bello. 4, 468. curſum fatis. 7,544
dare. dare præcipitem. 8,593. dare multa in vulgus. 1, 132. bella priuatæ iræ. 4, 688. peſſum. 5, 616. dedimus Romam eò cladis. 7,406. date gentibus iras. 2, 47. do ferre. 4. 806. do cognoſcere. 6, 813. datum noſſe, &, neſcire deos. 1, 452. dedit ſcire. 6, 776
dare, pro, permittere. 7,126
dare arcana, declarare. 9,554
dare ventis, committere. 8,190
dare in medium, cingere: 7, 366
dare nauem in littus, appellere. 8,134
dare vni cuncta, facere in gratiam, commodum, aut iuſſu vnius. 2,146
debitum fatis. 8,415
deceptis manibus vacuum complexa cubile. 5,809
Decii, pater & filius, pro ſalute reip. caput fatale vouentes, in confertiſsimos hoſtes irruentes morte ſuâ Rom. victoriam pepererunt. 2,308. 6,785. 7,359
decliuia montis: 2,421
decoquere, abſumere. 9,776
decorum alicui. 1,164
decuit fulgens tutela carinas. 3, 511
decurrere effuſo paſſu. 4,271
decus pelagi, victoria naualis. 3, 762.
dedecus breue æui. 2,117
dediſcere ducem. 1,131
deducti coloni. 4,397
deducere carbaſa. 2,697
deeſſe. ſe deeſſe deis, at non ſibi numina credit. 5, 499. deeſſe ruinæ. 6, 10. deeſſe, non intereſſe. 8,630
defectus, id eſt, ſolutus, defatigatus. 2,559. 4, 635. 5, 333. 6, 252. 9,401. defectus epulis. 10, 281. defecta furore. 1, 695. defecta membra. 4,600. ilia. 4,757. defecta robore membra. 3,625
defectus Solis. 7,4
defendere, id eſt, arcere, prohibere, tegere 9,306. 322, 673
defendere templum ab auro. 9, 521. defendere aquas ſuas, de flumine quod nõ mutatis aquis alium in ſe recipit, aut ipſum in alium influit. 6,376. defendit ſe à mari terra. 9,306
deficere, laſsitudine defatigari. 9, 401. vide [defectus.]
defixus lumina. 6,658
deflagrare. 4,280
deflectere iter. 3,337
deformis pallore. 8, 56. deformis dolor, turpis. 8,81
degener toga. 1,365. metus. 3,149. rogus. 9,4. degeneres animi. 6, 417. latebræ. 10,441
degere vitam inermem. 4,358
Deiotarus Gallogræciæ à Senatu laudatus. 5, 55. à Pompeio ad Parthos auxilia rogatum mittitur. 8,209. & ſeqq.
delectus ſceleri, ſub. faciendo. 8, 538
Delos inſula in quâ nati Apollo & Diana, & in quâ oraculum Apollinis. 6,425
Delphici oraculi Appollinis origo & deſcriptio. 5, 70. & ſeqq. cur ceſſet reſponſa edere. 5, 111, 131. templum Delphicum à Brenno & à Perſis combuſtum. 5,134.
delphinus incertus quò tendat, tempeſtatem futuram denotat. 5,552

demiſſus pelago. 8,159
demiſſus vultus. 2,361
Demogorgon, Inferorum omnium infimus & maximè horrendus: qui ſitu & terrore ſe habet ad alios Inferos, ſicut ſe illi ad nos hic Meduſæ faciem, ſeu Gorgona, adſpicere, & Styga deierare ſine vllo periculo poteſt. 6,745.& ſeqq.
denſantur nubes in imbres. 4, 76
dens in ſomnis, dentes in ſomnis draconis à Iaſone occiſi. 4, 552
dentes imprimere, mordere. 9, 806
dentes niuei, ebur. 10,144
dentes ruricoli, raſtrorum aut aratri, quibus terra ſcinditur. 7,859
dependere, impendere. 8, 101. dependere amori tempus. 10, 80
depoſitum Fortunæ. 2, 71. depoſitum pignus. 8,191
deprecor ſeruari. 9,213
deprenſus cantu magico. 6, 505
deprenſa virtus. 4, 469. 6, 168
deprenſum eſt. 9,531. 826
deprenſum eſt ciuile nefas. 4, 172
derogare famam æuo. 9,359
deſæuire in artus. 6, 540. deſæuiens ira. 5,303
deſcendere in euentus belli ancipites. 5.67
deſes natura. 9,436
deſidere in vndas. 3,630
deſidioſus. 9,288
deſiſtere cepto. 3,144
deſolatum. 4,701
deſperare diem. 1, 543. viam. 5, 574
deſpicere mare de monte. 5, 639
deſpicit Arctos populos. 1,458
deſpumare in herbas de Lunâ. 6, 506
deſtituere. 6,734. 7,398. deſtituit vulnera ſanguis. 3,746. deſtituit ſpiritus fauces. 5,133. deſtituere ducem, 5,244. deſtituunt pietas fideſque. 5,298. deſtituunt verba paratam mentem. 5,731
deſtruere meritum. 9,1041
deſuetæ filuis feræ. 4,237
detecto Marte, bello aperto. 10, 346
detrahere dominos Vrbi ſeruire paratæ. 1,351
detrahere in cladem. 3,22
detrudere, 6,174
Deucalionis temporibus maximum diluuium. 1,653
deuertere acies. 2,470. deuertere curſu. 6,591
deuexus terrarum margo. 9,497.
deuexa mundi. 10,39
deuia terrarum. 4,161. mundi. 8, 209
deuoluere mœnibus agmina. 2, 491
deuotus. 4,272,533,695. 8,91. deuotus ſacro fœdere. 8,112. deuotus ſacri., ſacerdos. 10, 176.
deuotæ in prælia dextræ. 3, 311
Deus eſt quodcunque vides, quocunque moueris. 9,580. naſcentibus ſemel dixit quantum ſcire licet. 9, 575. ſe eadem lege tenet quâ cuncta coërcet. 2, 10
Deus incertus Iudæorum. 2, 593
Dei ſedes vniuerſum & virtus, ſiue animum ſapientis. 9, 578. nil facimus non ſponte Dei. 9, 574
Deum ſequi. 9,557. mente gerere. 9,564. deum facere, referre in numerum Deorum. 9,604. Deo plenus. 9,554
Dei, ſeu, Dij inferni. 1,634. Dij viſa ſecundent. 1,635. Dei terribiles ſcelerum. 2, 80. 7, 168. Dei cæli Erebique. 2, 306. Dij melius! 2,537. 3, 93. Dij ſecundi veniam meruere. 4, 123. Dei magici. 6, 577. Dij ad primam ſtatim vocem magorum quidlibet concedunt, ne plures audiant. 6, 528. cur & an magos metuant

aeſtuant quæſitum.6, 492. Dei Lethæi, Infernales, à Lethe flumine.6,685. Dei Romani, Heroës.6, 807. Dei, nulli humana curant.7, 445, 454. Dii tranſire dicti auerſi, aut hoſti fauentes.7, 647. Dii naſci nec oriri poſſunt. 8,458. Dii hoſpitales.9, 131. cinerum.9,990. Dii penates Trojanorum.9,993. Dei ſecundi. 9, 1098. Dei Aegyptij feræ nonnullæ & aues.10,159. Dei noſ... volentes. 10,180
Deorum ſortis ignarum mortale genus.3,319
Deorum inuidia.4, 243,9.66. crimen.5,59. 8, 8,55. 800.9, 144. obſequium, fauor.5, 294. vſus. 5,698. mors dilata Deûm, immortalitas.6, 698. doli. 7. 86. monſtra, prodigia, 7, 172. aurum, dona iis oblata & ornamenta aurea.8,121. multum eſt in gente Deorum. 8, 121. multum eſt in gente Deorum. 8, 308. Deorum reſpectus.8, 451. pudor.8.597, 605. culmina, & ſedes, id eſt, templa.9, 819. 10, 15
Deis ignoſcere.2.93. 9, 1103. donare quod ſupereſt vitæ, ſibi ipſi inferre mortem.3, 243. ſe deeſſe Deis, at non ſibi numina. 5,499
Deis vim facere, de magis. 6, 441
Deis iraſci. 1, 665
Deis quid objicere, exprobare 9,188
Diis omnes hæremus. 9,573
Deos ſpargere, ſimulacra Deorum. 3, 100. Deos non noſſe quos timemus, auget terrorem. 3, 416. Deos quis enim læſos impuné putaret? 3, 448. Deos agnoſcere. 4,255. Deos laſſare. 5, 695. exornare armis, trophæum iis erigere. 6, 256. cogere de magis. 6, 446. in Deos conuicia. 7,725.9, 187. in Deos tanquam humana non curantes, inuehitur per digreſsionem Lucanus. 7, 445. & ſeqq.
eſſe locis Superos teſtatur ſilua, &c. 9,522
Deæ vltrices. 10,337
dextra inuita. 1, 378. violata. 2, 126. dextræ omnia ſperantes. 5, 355
Diana Scythica, cui homines immolabantur. 1,446. Dianæ Scythicæ regna, lucus vel nemus prope Ariciam, quia ſacerdos eius Rex Nemorenſis vocabatur. 3,86. ab Oreſte ex Taurica Ariciam tranſlata; vnde Mycenæa, quia Oreſtes Mycenæus, 5,74
Dictatura culmen humanum. 7, 594
Dicte, Cretæ mons: vnde Dictæa ſaxa, & littora; item Dictæi coloni, Dictæa manus; Cretenſia, Cretenſes, 2, 610. 4,322.6, 214.9,38
diducere cornua aciei, extendere 7,506
diductum robur, 3,584
dies medius. 1,16
diem extremum præcipitare. 2, 106
dies perdere. 3,394
diem admittere. 3,444
diem vnum donauere patriæ. 4, 28
dies in medium ſurgens. 4, 155
dies nube læſus. 5,456
dies feſtinata fatis. 5,560
dies iſta ierit non paruo ſanguine. 6,158
dies ſumma, & ſuprema, mors. 9.208. 10,41
dies arte magica prolongati. 6,462
diei obſcuræ periphraſis. 7, 1
dies quo clades inſignis illata Romanis, in Faſtis inter atros notatus, & à clade cognominatus. 7,409,410
dies longior, diuturnitas temporis. 7,845
diem totum mutare, aliud cæli clima ſubire. 8,217
dies ſtat librata cardine ſummo,

Sol meridianus perpendicularis eſt. 9,529
dies,pro Sole aut luce,[paſsim, hinc dies cæli. 9,905. dies nimius,Sol vehementior.9,432. diem agere, item, explicare, de Sole aut naturâ. 7, 201, 202. item, diem medium ducere. 6,571
dies quo prælium commiſſum, aliquo modo pro ipſo prælio,ferè vt Francis [Iournée.] 7,92.427
differre ſemper nocuit paratis. 1,281
differre,diripere.9,142.pro producere. 9,568
difficilis tueri, qui non facilè tuetur aut conſeruat, 1,511
difficilia virtuti dulcia. 9,403
diffuſo vertice. 3,376
diffuſum vinum, conditum. 4,379
dignus donandâ vitâ. 4,347
digerere,id eſt, diſſoluere, conſumere. 6,88
dilatâ manu. 8,708
Diluuij Deucalionæi deſcriptio. 5,622
dimadere. 6,479
dimittere laudibus in longum æuum. 1,448
dimitti marito, repudiari. 5,765
Diomedes Trax equos ſuos corporibus hoſpitum alebat, 2,163
Dipſa Ciliciæ fluuius ex Tauro monte ortus. 8,255
dipſas, ſerpens, cuius morſus mortalem ſitim incutit. 9,610,718.738.& ſeqq.851
Dirce fons in Bœotiâ. 3,175
Dircæa cohors, armati ex dentibus ſerpentis prognati, qui inter ſe certantes pariter occubuerunt. 4,550
dirigere. 6, 475. dirigere Libyam, in Libyam. 8,170
dirimere Arabiâ Aegyptum. 10,312.caſtris,à caſtris. 4,33
Dis, Pluto, Deus Inferorum, 1,455.577.6,413,797. Ditis arcana. 6,514
diſcedere,id eſt,ſeparari,findi.6,347,382.hinc,diſcedere inter manus carpentum.2,121. diſcedunt æquora. 3,632.diſceſſit medium pectus ad ictus.3,655. diſceſsit palus in multos amnes. 6,360. diſcedere in fauorem generi ſocerique, in partes diſtrahi. 10.418
diſcolor, colore ab alio differens. 8,293,722
diſcordia turbat minimas rerum. 2,272
diſcordia agitat manes. 6,780
diſcrimen. in diſcrimen mittere.2,599. magnum ſecula noſtra venturi diſcrimen habent. 4,192. diſcrimen mundi gladio permittere. 7,108. diſcrimine nullo habere. 4,218
diſcriminare veſtes picto auro. 2,357
diſcurſus aquarum. 10,249
diſcuſſa vittas. 5,170
diſcutere ſalo. 2,685
diſpendia ſiluæ. 8,2
diſſuaſor iuſti gladius. 4,248
diſſolui alis Cæſareis. 1,440
diſſonus. 7,272
diſterminare. 1,216
diſtinere. 4,675
diſtribuere tumulos triumphis. 6,818
diſtrictus epulis. 10,422
diſtringere ramos. 4,317
diuerſa feror, 1,683
diuerſi,oppoſitum,alij.3,327.6,782,783
diuerſum pelago, contrarium. 3,681
diuidere. diuidit horas buccina. 2, 689. diuiſere Deos. 2,35. diuiſum ſanguine mare. 2,22
diuitias numerare. 6,407
diuitiis violatum. 9,520
diuitias oſtentare armato, amentiæ eſt. 10,146. tueri difficile. 7,749
diuortia gemini Ponti. 2, 404, 580

docilis

docilis viciſſe. 1,326
doctus quietem ferre. 9, 294. ſeruire. 5,382
Dodona ſilua Ioui ſacra in Epiro, in quâ oracula reddebantur. 6,427
Dodones ſilua, quercus, 3,441
dolendi nobilitas. 8,529
dolet heu ſempérque dolebit. 6,303
doli Deorum. 7,86. doli à Ganymede. 10,520. dolis infectum 4,736
Dolopes Theſſaliæ populi. 6,384
dolor. dolori vox credita, pro, voci creditus dolor. 1,258. dolor ſine voce. 2,21. dolor nondum, ſed iam metus. 2,27. dolor ſummis malis ſeruatus. 2, 41. doloris vox. 5,494. dolorem capere. 5, 759. dolorem mente ſuppreſſum tegere. 6, 228. dolor verendus, ſaluâ majeſtate. 7, 680. dolorem effundere in lacrymas aut gemitus. 9,146
dominus. dominos detrahimus Vrbi ſeruire paratæ. 1,351. ad dominum ire. 4,217. dominis mentiri. 5, 386. dominum quantâ virtute paraſti! 6, 262. dominus rerum. 6.595. dominus non dux. 9,247
Domitius Aenobarbus ſucceſſor Cæſari in Galliâ deſignatus. 7, 607. pugnax. 2,479. 7,219, 600. Corfinij à Cæſare obſeſſus. 2, 478. & ſeqq. à ſuis militibus Cæſari deditus. 2,507. Cæſaris ad eum verba. 2, 512. à Cæſare veniâ donatâ dimittitur. 2. 516. 7,604. à Pompeio præfectus dextro cornu in acie Pharſalicâ. 7, 220. occiſus. 7. 600. ſæpius à Cæſare victus. 7, 601. Cæſaris ad illum, & illius morientis ad Cæſarem verba. 7,606
domus polluta. 2,252
domus ruta. 10,459
donare, id eſt, condonare, ignoſcere; remittere. 2,477. 7,450. 784. 9,144, 1017, 1088
donare. donauere diem vnum patriæ. 4, 28. donare ſpatium jaculis. 4,764. donare ratibus flexus Maleæ. 6,58. donare veniam. 10,70
donaria. 9,516
Dorion, Theſſaliæ ciuitas, in quâ Muſæ Thamiram cantorem viſu & cantu priuarunt. 6,353
dorſum montis. 2,428
dracones, ſerpentes alati, quorum formam dij ſæpe creditâ aſſumſiſſe; alibi innoxij; in Africâ pernicioſi, & id viribus potiùs quàm veneno; adeò vt tauros & elephantes circumuoluti nexu nodi præſtringant. 9,728. arboribus circumuoluti. 3,421. eorum oculi Magis vſui. 6,675
Druydæ, magi & ſacerdotes Gallorum: eorum ſacra, mores, & dogmata. 1, 450. & ſeqq.
Druſi, popularia nomina; quia Liuius Druſus tr. pl. leges Gracchanas aſſerere conatus fuit. 6,795
Dryopes, Epiri populi. 3,179
dubius. dubium. dubij montes. 3,7. dubiíque fugæ pugnæque tenentur. 4,156. dubiæ acies. 4, 389. dubia lux. 4,473. dubius miles ducibus ſuis. 4,698. dubius Mars. 4,770. dubiæ mentes. 5, 256. in dubio ſtare. 7, 247. dubius fati. 7,621. in dubiis, rebus dubiis. 8, 241. dubium manet. 9, 19. in dubio terræ pelagíque relictum. 9, 304
dubitanda Luna. 4,60
ducere. ducere, id eſt, producere, protrahere. 1, 670. ducunt naues varios tractus. 3, 551. ducere tempora. 5,6. ſenectam manibus, id eſt, manuum labore vitam ſenilem ſuſtentare. 5,535. ducere opus. 6,39. ducere artem in nouos ritus. 6, 509. ducere medium diem, de Sole. 6, 571. ducere colorem.

rem. 6, 828. ducere in mœnia; 1,675 populum vagum vrbibus aſſuefacere. 7,429. ducere in arma. 9, 227. ducere triumphum. 9,598. 10,154. ducere aëra pennis, volare. 9,729. ducere, id eſt, attrahere, imbibere. 10,124,252
dumeta confraga. 6,126
durare viuere. 4,519
durare viſcera cœno. 6,94
durata mens malis. 5,798
durus vultus. 2,373
dux. dux Bruto Cato ſolus erit. 2.247
dux ſenior. 2,561
dux iuſſus. 7,79
ducem dediſcere. 1,131
ducum in funeribus totus exercitus circumibat bis terve rogum armis demiſsis vel tractis. 8,735. non ducis, ſed militis enſes ſtricti ſunt. 5,254. ducis manus, milites. 5,311
Dyrrhachium, Epiri ciuitas, ante Epidamnus dicta. 6, 14. eius ſitus. 6,19. & ſeqq.

E

E Mœnibus pendêre. 7,369
eat ſic. 2,304
ebulus, ſambuco ſimilis ſubfrutex, cuius fumo ſerpentes fugantur. 9.916
ebur, dens elephantinus. 10, 119
echeneïs piſciculus qui naui adhærens, eius curſum remoratur, vnde dictus remora. 6,675
Echinades inſulæ ante Aetoliam. 6,364
eclipſis Lunæ. 1, 539. vnde. 6, 503
eclipſes Lunæ in Africa maximæ. 9,693
edere. gemitus edêre dolorem, id eſt, ſuppreſſere, concoxere. 7, 43
edax ætas. 7,397
edoctus motus fulminis. 1,587
Edonis, Baccha, à parte Thraciæ. 1,675
efferre arbores, de terrâ. 9,525
effetæ ceræ, exhauſti faui. 9,285
effingere varias figuras. 5,713
effundere. in planum muros. 1, 383. acies in hoſtem. 6,292. totas vires. 7,344
effundi in caput. 7,529
effundere dolorem in lacrymas aut gemitus. 9,146
effuſa terra, patens. 4,19
effuſæ in amplexus manus. 4,176
effuſo paſſu decurrere. 4,271
effuſa acies. 4,745
effuſus campus. 6,270
effuſa arua. 8,370
effuſa ſolutas comas in vultus. 9, 172
egerere querelas. 2, 63. animam, 3,718. cauernas. 6,294
egeſtas aliquando cauſa ſcelerum. 1,173. quoſdam ad bellum adigit. 2,253
elementorum concordes moræ. 5,635
elephantum ferax Africa. 6,208
Eleus ſonipes, equus in certamine Olympico, quod in Elide Peloponneſi. 1,294
elicere Epirum, in Epirum. 5,9
eliſus aër lituis. 7,476
eluctatus Tyberis in mare. 2,219
Elyſij, &, Elyſiæ ſedes, campi, vel locus in aëre, habitaculum piarum animarum. 3, 12. 6, 600, 699,782
Emathia propriè Macedoniæ regio; ſed Lucano ſumitur pro Theſſalia; qui & Theſſaliam ſæpè cum Macedoniâ confundit, & contrà. hinc illi etiam Emathia, pro pro prælio ipſo, quod in campis Pharſalicis Theſſaliæ accidit; item Emathia clades, procella, ruina, Emathiæ clades, Emathium ferrum, Emathia arma. 7,683. 8, 34,203, 211.360. 9,33,245,950, 1017. pro Theſſaliâ autem Emathia, Emathis tellus, & terra; Emathiæ terræ, &, oræ, Emathium littus. 6, 315, 332,580, 820. 7,794,798, 860. 1, 188. pro acie

acie Pharſalicâ Emathia acies. 1, 687. 8,531. pro campis Pharſalicis Emathis Pharſalos, Emathij câpi,& agri,Emathiæ campi, Emathia arua, 1, 1. 6, 350, 620.7,186,191,846.8,43,266.9, 15, 1045. item Emathiæ dies, pro die prælij Pharſalici. 7, 427.porrò etiam longius Emathia tecta,pro Alexandria,quia à Macedonibus condita. 10,58. item Emathia arua, pro campis Philippicis. 4,256
emere aliquem magno pignore, obligare ſibi beneficio.9,1021. emtum velle. 7,282
emere toto cenſu parum panis, cogente fame, non eſt prodigum eſſe. 4,95
emereri,mereri.5,688. hinc emeritum donum. 1,357
emeritum, id eſt, ad finem vergens aut perductum, confectum, conſummatum, laſſum, aut quod curſum ſuum perfecit: vt emeriti milites. 1, 344.
emeritæ naues. 3,520
emerita mors. 3,622
emeritum ius. 5, 7. emerito Marte,bello debellato. 7,258
emetiri iter. 9,735. emenſus ſcopulos Cypri. 8.461
eminus comminus. 4,774
emollit gentes clementia cæli. 8,366
Enceladus gigas qui fingitur ſub Aetnâ ſepultus eructare flammas. 6,294
Encheliæ,Illirici populus, apud quos Cadmus in ſerpentem verſus. 3,189
Enipeus fluuius Theſſaliæ non longè à Pharſalo. 6,373.7,116, 224
Enna opidum Siciliæ, vnde Proſerpina Ennæa. 6,740
enſis,latè vagatur. 2, 101. enſem exigere.8,656.enſe caput rotare. 8,673
enſe potiſsima prælij naualis peraguntur. 3,570
enſes non ducis ſed militum ſtricti, id eſt, ſunt militum enſes qui ſtringuntur, non ducis. 5, 254
enſis ſeu gladius, vera arma viri fortis. 8,385
eò,relatiuum ad, quò, omiſſum. 7,420.eò cladis. 7,406
Eos, Oriens. 9,544. Eous cardo, aut, æther; &, Eoum cœlum, plaga Orientalis. 2,720.4,66.5, 71.hinc, Eoum, de terris, aut partibus Orientalibus,aut quacunque re ad Orientales regiones pertinente: vt, Eoa tellus, &,terra.6,52.7,423, 442.8,231. Eoa litora Libyæ,3,295.Eoi receſſus. 3,229
Eous orbis, &, tractus. 8,289, 365
Eoæ gentes. 4,352
Eoa ſceptra. 8, 208. Eoi reges & populi.7,56. Eoa fides.8, 213,311. Eous furor, Eoæ ſagittæ,&,pharetræ.Eoi,pro Parthis. 2,55.3,93,186.10,47. Eoæ ſortis vulnus, damnum à Parthis illatum. 8.417. Eoa ara.6, 680. Eoæ gazæ.7,742.gemmæ. 9,516.merces.8,854. Eoi odores, aromata Arabica & Indica. 8,731
Eous, primâ correptâ. 7, 56, 423
ephebus. 3,518.6,563
Epheſus,Ioniæ vrbs celeberrima. 8,244
Ephyre,Corinthus, Iſthmus Corinthi. 6,57
Ephyrea mœnia, Apollonia opidum Epiri, quod ſit colonia Corinthiorum: ſed confunditur à Lucano pro Dyrrhachio. 6,17
Epidamnus, Epiri vrbs eadem quæ & Dyrrhachium.2,624.10, 545
Epirus, Græciæ regio Illirico vicina ad mare Ionium. 2, 646. 5,6,496
epulæ. epulas dare, paſcere. 9, 802
epulas habere leones. 4,602
epulæ poſitæ non mandante fame. 10,158

Equites

Equites Romani, ordo ſecundus. 7,582

equites oppoſiti flumini, quo facilior fiat tranſitus peditibus. 1,221

equi primi in Theſſaliâ orti percuſſa à Neptuno petrâ. 6, 396 in Theſſaliâ etiam domiti primùm à Lapithis. 6,399

equi inutile auxilium clauſis aut obſeſsis. 4,289

equi incurſus. 4,763. equi moras rumpere. 4,762

equi generoſi motus à contrario indicari, 4,750. & ſeqq. laſsi ſigna. 4,754 & ſeqq.

Erebus, fluuius Infernalis, plerunque pro ipſo Inferno. 1, 455. 2, 306. 6, 513, 635, 731, 738

ergaſtula ſoluta. 2,95

Erichtho magarum Theſſalicarum maxima, nouæ ſectæ magicæ inuentrix. 6,508. & ſeqq. arte ſua ſatagit impedire ne bellum è Theſſaliâ diuertatur. 6, 579. & ſeqq. eam Sex. Pompeius conſulit de euentu bellici ciuilis. 6,589. & ſeq. cui illa promittit reſponſum ore defuncti. 6, 605. & ſeqq. quare inter cadauera eligit recentius ad necyomantiam. 6, 529. in antrum deſcendit, quod deſcribitur. 6, 640. & ſeqq. eius cadauer vaticinari coacturæ & cogentis habitus, ritus & verba, &c. 6, 654. & ſeqq.

Eridanus, Padus, celebris Italiæ fluuius. 2,409

erigere. erigit Italiam Appenninus. 2, 397. erigi ſaxo, cote acui. 7, 140. erigere mentem. 8, 35. erigere in faſces. 8,270

Erinnys, Furia. 1,572.687.6,747. 8,90

Erinnys ciuilis, furor belli ciuilis. 4,187

Erinnys feralis Latio, incitamentum in furores & cædes. 10, 59

Eroæ turres, Seſtus, ab Ero puella ad quam ex Abydo ad natabat Leander. 9,95

errantes domus Scytharum au Numidarum. 1,253

errore implicitæ viæ. 8,5

erroribus noſtris addunt crimen Dij, cùm quæ alioqui fieri volunt, ita ordinant vt videantur culpâ hominum fieri 7,59

erumpere remige in aduerſos ventos 9,149

Eryx mons Siciliæ. 2,666

Eſculeum arx, Aſculum, Piceni oppidum. 2,469

eſſe, eſſe ſuperſtes. 5,589. eſſe ſub ictu fortunæ. 5,730. eſt iratorum Deorum. 7,354. eſſe propiorem ab igne. 8,229. eſſe bonus ſocer. 9,1038.

&, item, que, continuatio negatiuæ, pro, &, non, nec. 2,40,235, 355,356,357,358, 373. 4,751. 5, 542. 6,307,310. 7,594. 8,628. 9, 577. 1036. 10,115

Eteſiæ, venti Occidentales, ſtatis temporibus flantes, præcipuè contra Aegyptum. 10,239

Etruſci Aruſpicinæ periti. 1, 584

eualere, poſſe. 1,505. 4,84

euaneſcere de aromatibus quorum vigor perit. 10,166

Eubœa inſula Euripo à Bœotia ſeparata. 2,710. Euboicum latus, Cœla Eubœa. 5,196

Euboicus receſſus, Cumanus; quia Cumæ ab Eubois conditæ. 5,183

Eudoxus Gnidius Ephemerides ſcripſit (faſtus appellat Lucanus) & annum ad Aegyptiorum rationem reformauit. 10, 187

euentum dare fraudibus. 4, 730

Euenus fluuius Theſſaliæ, in cuius trajectu Neſſus ab Hercule occiſus eſt. 6,366

Euganei colles prope Patauium, 7,192

Eumenis, & Eumenides, Furiæ. 1,57

576.2,15.6,664,695.7,169.9, 642
Eumenidum vultus videre, furere. 7.778
Euphrates, Perſidis fluuius, ſeu Babyloniæ, Tigri permixtus; limes Parthos à Romano imperio diſterminans. hinc, ripa Euphratis vetita tranſiri Parthis; quia ſe eum non tranſituros promiſerant; is autem inſtar Nili agros inundatione annuâ fecundat: vſurpat vero Lucanus interdũ pro Parthis ipſis. 2,633. 3,256,260. 8,214, 236,290,438. 10,33
Euphrate, vltimâ productâ. 8,358
Euripus, fretum inter Eubœam & Bœotiam. 2,710. 5,235
Europa tertia pars Orbis, Tanai & freto Helleſponti diuiſa ab Aſiâ. 2,674. 3,275. 6,817. 9,413, 872,218
Eurus, ventus Orientalis, & interdum pro plagâ Orientali, 1,219. 2,457,675. 3,232,549. 4,61. 5,569,608. 6,265. 9,113, 118, 420. in Euro quidquid regnorum, regna Orientalia. 8,812
Euxinus Pontus. 9,960
exactum, peractum. 4,490.
exactus orbis Lunæ. 2,577
examina apum. 9,285
examinare librâ. 8,467
exanimis vultus, 6,658
exarmatus, armis deſtitutus, vt qui omnes ſagittas eiaculatus eſt. 8,387
exarſit mucro cotibus. 7,140
excantare. 6,686. 9,931
excantata mens. 6,458
exceptus ſceleri locus. 3,333
exceſſit medicina modum. 2, 142
excipere maritum. 2,339
excipere, illicò ſubſequi. 10,108
excire ſtratis. 1,239
exciri in pugnam ad tumultus ob aut per tumultus. 6,11
excitare in amores, 2,325
excrementa manus, vnguium reſegmina. 6,548
excreſcens leni tumulo ſolum, collis. 4,11
excubare alicui, pro aliquo, curam gerere. 9,910
excutere turbine. 2,244. excutere remos. 3,539. excutere ordine. 5,710. excutere venturos, mores, exquirere. 9,559
exemplum. exempla longè petere. 1,94. exempla magno timori. 2,67. exemplum mei. 2,514. exemplum magnum & memorabile. 4,496. exemplo carens, nulli æuo cognitus. 9,169. exemplum accipere, imitari. 9,180
exemplar honeſti. 9,551
exercere fortunam ſuam per pericula. 5,302 exercere manus. 3,692
exercitus aduerſo Sole reſplendet, ob arma lucentia. 7,214
exertus Cethegus. 2,544
exhaurire. exhauſta partu. 2,340. exhauriens Italiam aquis Padus. 2,410. exhauſtus ſuper multo ſudore. 4,303. exhaurire virum. 4,620
exigere. ferrum per viſcera. 2,149. exigere, ad finem agere. 8,376. exigere enſem aut gladium. 8,656. 10,30
exigere, ideſt, perficere, immittere. 8,708
exigere ſomnos. 10,354
exiguæ, paucæ. 3,184
exilis glebis. 3,204
exilium pati. 2,279
eximius ſeruare. 3,697
exire. per ferrum exit. 2,212. exibit multos in annos furor. 1,668. exitur in prælia maiore damno. 2,225. exire in irâ. 3,112, exire ſuper ardua. 6,139. exire è mediis fatis. 6,313. exiens vox per cæli receſſus. 6,445
exire in rectum, contra, ex oppoſito. 7,337. exire de vulnere. 7,620. exiens in Auſtrũ, de parte regionis Meridionali. 8,461

quêſtus hic ſtabit armis. 2,224
exonerare queſtus. 9,881
exordia rebus nouis. 8,265
expellere animam. 7,622
expensâ Superorum & Cæſaris irâ. 3,434
expers diſcriminis. 5,194. maris. 5,412
explere vnam mortem. 6,213
explicare. de campis, pro, extendere in planitiem. 3,377. 4,19. 6,477. 7, 417. pro, ſternere vel proſternere, vt hominem; explicare virum per membra. 4, 629. ſerpentem. 5,81. explicare orbes, de ſerpentibus. 6,488. explicare diem, emittere, de Naturâ aut Sole. 7,203. explicare ſuos luxus, in oſtentationem. 10,109.
explorare. taurus explorat cornua in truncis. 2,603. exploratus miles. 4,697. explorare vires hoſtis. 4,731. explorare in hac ceruice fidem tyranni. 8, 582
exponere damnatum caput in cunctas pœnas. 2,307
exprimere verum. 6,599
exſectus virum, virilia. 10,134
exſoluere metus ſuos. 5,259
extendere ſerpentem, proſternere. 7,148
extrahit inſomnes fabula noctes. 4,200
extremum pœnarum. 2, 519. extrema votorum. 8,143
extrema mundi, Mauritania. 4, 669. extremæ terrarum oræ, Hiſpania. 4,1. extremus viſus Vrbis. 1,508. extremum diem præcipitare. 2,105
exul ingens. 2,730
exuſta mundi. 9,382
exuuiæ ſerpentum. 9,718

F

FAbricius incorruptibilis. 3,160
Fabricij & Curij nomina pauperis æui. 10,152
fabula bellorum, confabulatiunculæ militares de rebus à ſe geſtis, &c. 4,200
fabula, narratio hiſtorica vulgaris. 8,606
facere. vſum ſcelerum. 2,97. vim. 6,652. cruentè. 8,315. partes. 9, 97,228
faces, vide, fax.
facies. in faciem cæli redire. 2, 723. facies diri leti. 3,653. pugnæ. 4, 164. in faciem ducum ponere ſcelera. 4, 253. facies turbæ. 5, 20. facies non ſtans. 5,214. facies informis, oculo excuſſo. 6,225. facies Erebi, Infernalis. 6, 738. morientis. 6, 759. populi fauentis. 7,13. loci. 7,788. facies nocens. 10,61, facies inceſta perorat. 10,105
facilis. facile, facilis dare. 1,510. capi. 2,656. præbere. 3,683. cedere. 6,20. 10,310. facilis erat terror vertere mentes. 2,460. faciles linguæ ad murmura. 1,561. facilis ad iuga. 2,314. faciles morti animi. 4, 506. ex facili. 4,46. facilis terra, arenoſa. 9,469
facinus quos inquinat æquat. 5, 290
facultas opum. 4,817
Falernum, pro quouis vino. propriè autem quod in Falerno Campaniæ agro prouenit optimum. 10,163
fallere. falli. aliquem fallere, facere quod non animaduertat. 6,64,68. hinc, fallere, de aquâ admodum leniter profluente. 5, 464. dicere non fallar. 7, 289
fama. petitor famæ. 1,131
fama animos populi inuadit. 1, 470. belli nuncia. 1,471
fama Cæſaris victum agmen. 2, 600.
fama magno ore locuta. 4,574
famam ſuam obſcurare, ſecretò progrediendo. 4,718
fama ſua viros claros tuetur. 4, 812

fama vetus. 5,52
fama feria terras remotas. 5,775
famæ nomen. 6,257,604
famâ ſuâ venire in ſecula. 7, 208
famæ pondus, magna gloria. 8, 22
famâ & nomine ſe tueri. 8,276
famâ mittere in ſecula, 8,608
famæ conſulere. 8,624
famâ aliquem accipere. 8,782
famâ nominis. 9,91
famâ longi æui. 9,548
fama mortis. 9,754
fama duce. 9,953
famæ mirator. 9,961
fama mundi. 9,1030
famæ cura. 9,1080
fama veſtri. 10,185
in famam & ſecula mittere. 10, 533
famæ vires dat quiſque pauendo. 1,485
fama magna paratur veris bonis. 9,594
famoſa vetuſtas. 4, 654. famoſa regna. 7,277
fames. ſeruire iuſſa. 1,319
ferro fugiẽda. 2, 253. ambitioſa. 4, 376. inſana. 7, 413. famem vincere. 2,384
fame non mandante epulæ poſitæ. 10,158
fames vrbes aſſerit. 3,57
fames prima ſemper magnorum malorum comes. 4,93
fames expugnat tuta. 4,410
famulæ dextræ. 4,207
famula turba. 10,127
famulari. 6,368
fas. ſi fas. 10,63. fas eſt, pro licet, paſſim. faſque nefaſque. 5,313
fas ibi vbi maxima merces. 10, 408
faſces prælati Conſulibus & magiſtratibus Rom. 2, 19. 10, 11. hinc faſces, Latij, & ſimpliciter faſces, pro, Conſulatu; item faſces ferre, &, repetiti. 2,130. 3,82. 5,663. 7, 428. faſces precio emti. 1,178
faſti, magiſtratuum geſtorum nomina. 8,818
faſti Rom. diſtincti per Conſules. 2,645. hinc faſtis redditus, iterum Conſul. 8,270
faſtiditus. 7,845
faſtigia campi. 4,296
faſtus Eudoxi, in quartâ declinatione, pro, faſti; niſi hic iactantiam & vanas promiſſiones Eudoxi notare voluerit. 10,187
fateri vires, debiles. 8,527
fatigare curſus ſuos, de fluminibus. 6,43
fatum, ordo ſerieſque cauſarum ab æterno prædeſtinata, à Lucano, vt Stoicæ ſectæ, creberrimè vſurpata vox, modò propriâ ſignificatione; modò pro quolibet euentu, nunc felici, nunc aduerſo: ſæpiſſime pro morte, aut interitu. fatum varium, varia genera mortis. 3,634
fatum peius. 1,524
fatum cupiens Romam perdere. 2,87
fatum ſi conſulat Vrbi. 3,334
fatum belli in pedites incubuit. 4,769
fatum belli. 5,696
fatum vindex. 10,21
fatum totum Alexandri. 10,45
fatum iniquum, felicitas iniuſta & immerita. 10,452
fati momenta. 4,3. pereuntia tẽpora. 5,490. alea. 6,7. curſus. 6, 423. ſuprema. 7,640. pondus. 7, 686. fati ſtantis, id eſt, qui proſperis fatis vtitur. 8,158
fati iniuria. 8,763. 9,143
fatis ingentis eſſe ad ſcelus. 10, 384
tu fatum ne quære tuum cognoſcere. 6,812
fatum accerſere ferro. item, manu. 4,484. 7,252
fatum rebus humanis condere. 7, 131. cum fato conuerſa fides. 2,705
fato teſte. 7,259
fata ferunt, id eſt, abripiunt aut fauent. 1,393
fata viuacia ſenectæ. 4, 65. na-

ſtentia infantis. 2,107. homini aduerſa, proſpera, parant. 2, 133. ſinunt. 2, 701. fata hæſerunt diu quà viſcera ſeruent, luctata cum membris morientis. 3, 645. fata inclinant. 3,752. fata, euentus. 4, 49. fata annos debentia. 6, 530. trahentia Orbem. 7, 46. venientia. 7,212. tranſmiſſa. 7, 213. vltima. 7,380. ſecunda. 8, 32. Pharſalica. 8,516. fata proſpera fluxere. 8,625. fata ſegnia, mors ignaua. 9,849

fatorum curſum impellere. 5, 41. fatorum ius. 6,824. leges. 8, 568

fatis manum injicere. 3, 242. committere. 3,517. fatis propinqui leti traditus. 4,738. fatis meis me relinquite. 5,325. fatis vim facere. 6, 652. fatis hæret, prædeſtinatum eſt. 7, 39. fatis Cæſaris & Pompeij omne cœlum vacat. 7,206. fatis omnia permittere. 7,33. fatis præcipitare. 7, 353. dare curſum. 7,544. fatis probatum, ſtatutum. 7,676

fata morari, & fata ſua morari. 2,581. 7,295. fata ferre, id eſt, pati, habere. 2, 726. 3, 308. fata tenere. 3,392. Cæſar per tot ſua fata ſequendus. 4,392. fata ſua peragere. 4,361. 6, 820. fata demittere in præceps. 5, 301. fata ſua Deo præbere. 5,536. fata læta ferre, læta nunciare. 5,781. fata mouere. 6,605. fata ſua ac publica præcipitare. 7,51. in fata redire, iterum fortunam tentare. 7,719. ferre animum ingentem in fata. 7,679. fata ſua agitare. 8,138. fata quærere. 8, 215. ô ſummi fata pudoris! 8, 678. in fata inquirere. 9,559. fata trahere. 9,923

fatis Cæſaris omnia euntia. 4, 143. è fatis mediis exire. 6, 313

fata, id eſt, oracula, fatorum prædictiones. 9,545

fatum celat fauorem dum incertus rei euentus eſt. 8,359

fatorum an lex immota. 2,11

fata quo trahunt, virtus ſecura ſequetur. 2,287

fatum futurum an prædicatur in oraculis à Diis, an Diis iubentibus quod prædictum eſt fiat fatum. 5,93

fata vniuerſalia mundi aut totius reipublicæ mutari nullâ arte poſſunt. 6,611

fatale caput. 7,359. fatalis hora. 9,87

fauces ſolutæ. 3,738. fauces abraſæ. 6,115

fauces montium. 4,161

fauor. momenta fauoris. 3, 55. fauore vario anceps. 2, 447. fauor dubius. 3,265. ſollicitus. 4,399

fax. faces. belli faces, M. Antonius, Q. Caſſius tr. pl. & Curio. 1, 262. faces tecta corripientes. 1, 494. faces cœlo volantes, aut in aëre. 1,527. 7,155. faces legitimæ nuptiarum. 2, 359. faces arſuras in tecta parare. 2, 542. fax ſumma rogi. 5,764

fecundum nulli bono: 9,696

Felix, epitheton Syllæ. 2,221

felix. felices errore ſuo. 1, 459. non felix Parthia Craſſis. 10, 51

felices coluntur, miſeri fugiuntur. 8,487

felicitas virorum magnorum ſæpè longiore vitâ deſtruitur. 8,27

femineum vulgus. 7,39

feminæ ſumma laus, fidelitas in maritum, præſertim aduersâ fortunâ. 8,75

feminæ in Aegypto non ſemel regnum obtinuere. 10,91

femorum muſculus. 9,771

fera nobilis, leo. 10,445

feræ nonnullæ pro Diis ab Aegyptiis cultæ. 10,158

ferarum latebræ. 2,153. luſtra. 3, 408. magiſter. 4,242

feralis. ferale. ſacra feralia. 1, 616.

ꝑ16. 3,404. 6,432. arma. 2,260,374. bella.6,397. ferale arcanum.6,440. caput.6,511. feralis torus. 6,536. feralis vmbra.6,623. ferales laquei. 6,638.feralia nomina. 7,408. arua.7,788. feralis pompa. 8,733.ferales Auſtri,peſtilentia. 8,847.feralis amictus. 9,109

Feriæ Latinæ, vide,Latinæ.

ferire moriente manu. 4,560

feriri die aut Sole. 6,744

ferox in bella. 4,225

ferre,&, ferri.fert animus. 1,67. nec ſe Roma ferens.1,72. ferre manum.1,147. fata ferunt. 1,393.ferri Syrtim,&,Libyen. 1,685. ferre ſolatium,habere. 2,91.1,314. piacula. 2,304. dubiam fidem fortuna ferebat.2,461.ferre,id eſt,abripere,auferre. 2,487.7,391. ferre fata.2,726.3,308.ferre,repellere. 3,552. ferre partem. 4,361. ſpectacula læta. 4,784. ferre poſſe. 4,796. ferre pœnas,ſumere.4,806.9,104.ferre mentem tranſuerſo torrente. 4,818.ferre moras,pati.5,477. ferre faſces, magiſtratum gerere.5,663. ferre mala mente firmâ. 5, 798. ferre cuncta in caſum.6,7.feſſúmque caput ſe ferre recuſat. 6,97. vulnera ferre, id eſt, recipere, pati.6,333.7,638.ferentes nauem ſinus.6,471.ferre thura, ſacrificare.7,42.ferre in præceps.7,414. ferre regna,regnari. 7,444. ferre tela. 7,563. ferre animum ingentem in fata. 7,679. ferre voces.8,330. ferre quietem,quieſcere.9,294.ferre reginam,ſub feminæ imperio regnari.10,92.ferre arma, inferre. 10,439

fertilis in mortes. 9,620

ferrum. ferrum conflatum, catenæ aut compedes.2,95. ferrum à pectore reuocatum. 2,202. ferro iuuadere. 2,315. ferrum pectore percuſſum. 4,561.ferri ius. 5,312. ferri primo motu, primo impetu pugnæ. 7,258. ferri opus extremum, vltimus labor. 7,345. ferrum volans, id eſt, jacula miſsilia. 7,489. ferro vrgeri. 7,582. ferrum inuadere, vel, ponere. 9, 198. dare ferrum; ius gladij aut poteſtatem armorum. 10,352

feruere. feruent iam caſtra tumultu. 4,250

ferus in arma. 4,147

Feſcennini luſus. 2,389

feſta menſa.2,123. feſta omina. 3,101. feſta conuicia, verſus Feſcennini. 2,369

feſtinans patris anima letum præcedere nati. 3, 751. feſtinata dies fatis. 5,660

fetus finiſter. 6,670

feta auis. 6,676

fibræ litantes. 6,524

ficta libertas. 9,206

fidelem viro aduerſâ fortunâ preſſo manſiſſe,ſæpè obeſt. 8,485

fidens ferro, armatum ferro. 8,303. fidens armorum. 9,373

fides. fides concuſſa.1,182.fides audendi,fiducia. 1,647. fides fati.1,524.fides ſuperûm conſtatura.2,17. fides ſola virtutis,Cato.2,243. fides (obæratorum) permiſcenda ruina mundi. 2,254. fides cum terrore pugnans. 2,454

fidem dubiam fortuna fert. 2,461

fides,id eſt, fiducia, comprobatio, 2,628.5, 152.7,726. fides conuerſa cum fato. 2,705. fides renouata.4,204. fides diuina, oraculum. 5, 83. fides vmbrarum. 6, 433. fidem habere.fidere. 7, 139. præſtare. 8, 141. fides Aegyptia. 8,624. vult ſceleri ſupereſſe fidem. 8,688

fidem quærere ſceleris, indicia certæ veritatis. 9,140

fides vera libertatis, veritas libertatis, ipſa vera libertas. 9,204.fides,perſuaſio. 10,259

fides ardua (in rebus arduis) exigit annos robuſtos. 8.282
fides nulla eligit miſeros amicos. 8,535
fides nulla pietáſque viris qui caſtra ſequuntur. 10,407
fiducia. fiducia noſtri curſus. 3, 358. mortis. 4,538. fati. 7,75. veneni. 8, 388. rerum. 8, 504
fiducia præferenda duci militari in exhortatione militum. 7,249
figere terram, infigi terræ. 3, 457
Figulus (P. Nigidius) Mathematicarum ſcientiarum, Aſtrologiæ præcipuè, peritiſsimus. 1,639
figuræ non vulgatæ. 3,415
figuras varias effingere. 5,713
fili torti vertigo ad conciliandos animos. 6,460
Fimbria quidam percuſſor Craſſorum. 2,124
fingere Superos. 5,159
fines. finem tenere. 2,381. finis adeſt rerum. 3,328. finem non ſenſura poteſtas. 5,45
finitor circulus oræ, horizon. 9, 496
fixa tentoria Lemano. 1,396
flagellant monſtra Infera, infeſtant. 7,783
flagellis agere. 6,730
flagrant in omnia. 3,390
Flamen. 1,604.
flammea, velamenta nouæ nuptæ. 2,361
flammæ. flammíſque pepercit. 2,129. flammarum tractus coruſci. 2,271. flammæ, pro luce & ſplendore Solis, Lunæ, & aſtrorum. 2, 721. 9,940. flammæ, rubor aut calor. 4, 61. flammæ cæli, fulgur. 5, 405. flammæ, amor. 6,453. flammæ funereæ, &, flammæ iuſtæ, rogus funebris. 6, 525. 9, 235. flammæ æthereæ, ſidera. 9, 494
flammis (in) ſonare. 9,919
flebilis damnis. 7,691
fletu rorans. 7,[illegible]
flexu omnia inuoluens. 1,637. in flexum agere. 9,456
flos genæ. 6,562
florigeri laboris ſtudium, de apibus. 9,290
fluctus recti. 5,417. omniſque in fluctibus vnda eſt. 5,644. fluctus in nubibus accipit imbrem, hyperbole. 6,629. fluctus decimus. 5,672. fluctus alti, medio mari. 9,330
fluere. fluens tabe. 2,166. fluere mari, in mare. 6,362. fluere de ſideribus. 8,172
fluida peſtis. 6,89
flumen ſe agit. 4, 588. flumen fractum. 1,222
flumina ex Appennino in mare Superum influentia. 2,405. & ſeqq. in mare Inferum influentia. 2,421. & ſeqq.
fluuiorum inundatio. 4,86
fluuius, pro aquâ, ſimpliciter. 4, 381
fluuium ſuperare lacertis, nando trajicere. 4,150
fluxa velamenta. 8,367
fluxus & refluxus maris periphraſis. 1,410. eius cauſæ. 1, 412. & ſeqq.
Foci Veſtales. 1,199
focus gramineus. 4,199
fœdum contingi. 7,348. ſitu. 6, 515
fœdus. fœdera. regni. 1, 4, 86. mundi. 1,80. rerum. 2,2. tori, conjugium. 2,342. tori coitus. 2, 378. fœderibus tentare. 4, 532. fœdera tedæ, conjugium. 8,399. fœdera miſti generis, affinitas. 9,1048
fontes infecti à barbaris ad necandum hoſtes inſequentes. 4,319
fontes pro fluuiis. 2, 419. hinc, fontibus ſolui, fluminibus diuidi, de agro aut regione. 9, 421
fori nauium. 3,630
formam fucata nocentē. 10,137
formidine belli totâ, omnibus copiis. 10,536

formido

formido, vocabulum venatorum. 4,437
fors incerta. 2,12
fortis tam eſt vitare mala, quàm ea conſtanter pati ſi ingruant. 7,105
fortis virtute coactâ. 4,798
fortuna. fortunæ inuidia. 1, 84. fortuna magna loci ſecundi impatiens. 1,124. fortuna laceſſens. 1, 256. iuſti prætextum inuenit cauſæ Cæſariana. 1, 265. ſecundis mecum rebus agens. 1, 309. fortuna ducum pendet. 2,41. fortunæ depoſitum. 2,71. fortuna rediens. 2,94. dubiámque fidem fortuna ferebat. 2,461. teque nihil fortuna pudet? 2, 568. fortuna deſciſcens. 2,728. fortuna pepercit. 3,96. fortunam tentare mari. 3, 510. fortuna plena redit. 4, 121. neque enim tibi maior fortuna fuit. 4,256. fortuna labans. 4,390. fortuna belli non eadem vbique conſtitit. 4,402. fortuna leti. 4, 737. fortunæ pudor Ptolemæus. 5,59. fortunam ſuam per pericula exercere. 5, 302. fortuna minor. 4,506. ſola placet fortuna comes. 5, 510. fortunæ labor. 5,697. fortunæ ictus. 5, 729. fortuna belli. 6,593. fortuna mearum rerum miles. 7, 250. fortuna hæſit, retardata eſt. 7,547. fortunâ eſſe majorem, vel fortunam habere minorem ſe. 7,686. dum fortuna calet. 7,734. fortuna, pro opulentiâ. 743. fortunæ vulnus. 8,72. fortuna dabit portum. 8,192. fortuna Romana. 8,686. fortuna, felicitas. 9,202. fortuna Cæſaris. 9,244. fortuna viæ. 9,551. fortunam prouocare. 9, 883. fortuna Theſſaliæ. 9, 1084. fortuna Cæſaris pugnauit fatum Aegypti. 10, 3. muríque vicem fortuna tuetur. 10, 485
Fortuna an rerum ſit domina. 2, 12
fortuna nulla ſufficit præcipiti viro, 3,50
Fortuna dedit dignas Pompeio exequias tot populos auxiliares. 3,292
Fortuna malè de Cæſare meretur cùm poſt vota venit. 5,582
Fortuna plus poteſt magiâ in conſtellationibus publicis. 6, 615
Fortunæ libera eſt mors. 7,818
Fortunæ virtute minor. 9, 569.
multos ſeruat Fortuna nocentes. 3,448
Fortuna Præneſtina. 2,193
forum timens. 1,319
foſſa vel agger ægrè tuetur diuitias à cupiditate hoſtium. 7,749
foſſa prærupta. 4, 264. foſſas pandere. 6,39
foſſores agrorũ Romanorũ ſerui vincti ex ergaſtulis. 7,402
fouere cõplexu corpora. 4,245
frænis legum reſolutus. 2,145
frænos vexantia ora. 4,751. frænorum habenas aptare. 7,143
frænis conuerſis. 7,531
frangere. fractum flumen. 1,222. frangere guttur. 2,154. frangere vado (flumine) æquor. 2,401
frangens Sol aquis radios, 3,522
frangere mare, id eſt, componere, placare. 5,705. frangere ſolum. 6,384. aurum flammis. 6, 405. amnem nando. 8,374
fratres diuerſi, contrarij. 3,327
fratres gemini, fecundæ gloria matris. 3,603. tibi fratres obſcenâ de matre dedit. 10,78
fratrum geminorum Maſſilienſium inter ſe ſimilitudo. 3, 603. alterum eorum fingit Lucanus abſciſsâ vtraque manu nihilominùs corpore reliquo Romanæ naui eò vſque incubuiſſe, donec tam ipſius quàm aliorum in eâ cadauerum pondere ſuppreſſa mergeretur. 3,609. & ſeqq.
frater ſuperſtes fratrem amiſſum parentibus lugentibus offert. 3,608

frondibus dare euentum. 4.730
fraus caſſa. 5,130
fremere ſecum incerta. 1,355
fretum, pro mari, paſſim.
frigus ſterile. 4,108
frondens campus. 6,83
frons. fronte aduerſâ conſperſus. 2,321. frons prima aciei. 7, 551. frons ſenatus, reuerentia. 9,207. frons mortis, vulneris, os, foramen. 9,740
frumentum Romam aduectum è Siciliâ & Sardiniâ. 3,67
fruſtratum pondus ferri. 3,581
fucata formam. 10,137
fuga. fuga furtiua. 2,688
fugâ trepidans. 3,159
fugam tenere, impedire. 3,706
fugâ tenere naualia. 3,755
fugâ rapere. 4,70. fugâ conuertere. 4,163. fugam intendere. 4,262 fugæ furta. 4,417. fugæ tuta. 6,150. fugæ veſtigia turbare. 8,4. fugæ libertas. 8,371
fugam alterius moderari, impetum fugientis temperare. 10, 199
fuga ignauum ſcelus eſt. 9,283
fugare procul Theſſaliâ. 8,602
fugaces ad bella. 2,558
fugere. Vrbe relictâ in bellum fugitur. 1,504
fugiens Sol per ortus, auerſus. 1, 543. non te fugiunt, me cuncta ſequuntur. 2, 575. fugere, de terrâ aut littore fugere viſis prætereuntibus. 9,38. fugiens occurrit hoſtibus, qui in inſidias incidit, aut quem hoſtis præuenit. 6,298. fugere, abſcedere. 9,768. fugit Europa Libyen apud Gades, ſeparatur à Libyâ. 9,415. fugere, de occidente Lunâ. 9,941. fugere, celeriter agi. 9,824. fugere, de flore emarceſcẽte. 10,165. fuit, cum emphaſi. Pompeiuſque fuit, id eſt, ille qui, vnus hominum qui. 8,705. fulcire ruinâ. 8,528. fulgura captare de magis. 6,520
fulgura crebra Pompeio euenerunt tẽdenti in Theſſaliã. 7,154
fulminis deſcriptio, 1. 151. in inferiore aëris regione. 2,269
fulmen tacitum. 1,533. fulmina frangunt nubes. 7,154. fulmina vibrare. 9,513
fulmen vbi ceciderat, terrâ vel ceſpite, inſtituto Etruſcorum, condebatur, idque Bidental dictum, & religioſum erat, 1, 607. 8,864
fultus ſuper titubantia. 5,251
fuluum germen, aurum. 9,361
fumare ſudore. 4,754
fumus vaneſcens. 9,77. ſpatioſa volumina fumi. 3,505
funda Balearis. 1,229
funiculo aſſeruatus ignis. 5, 524
funus. funus primum. 2,21
funus longum producere. 2,298
funus cognatum. 6,564
funeris magni heres. 6,595
funus inhumatum. 7,820
funus militare. 6,102
funus plebeium. 8,736
funeris pompa. 8,531
funera pudoris. 4,232
funerales ritus in exequiis virorum illuſtrium. 8,729. & ſeq.
funerales planctus. 2,24
funereæ flammæ. 6,632
funerea lana. 2,367
funereæ menſæ magarum. 6,557
funeſta ſacra. 7,167
funeſtus ignis, funeralis. 9,178
Furcæ Caudinæ. 2,138
furens in arma. 2,439
furens iuſtâ pietate. 9,147
Furiarũ crines, qui angues ſunt, furorem inſigiunt. 9,642
furialis. 3,11
furialia arma. 1,199
furialis cultus. 6,654
furor. trahit ipſe furoris impetus. 2,109
furor Eous incubuit in Latium 3,94
inuenit arma furor. 3,671
furorem dare in ſcelera. 10, 337
furto pauido. 2,168
furta fugæ. 4,416
furto raptum iter. 6,121
furtim agmina rapere. 4,717

furtiua fuga. 2,688
furtiuus ignis, 9,142
fuſcator. 4,61
fuſcans malas lanugo. 10,135
fuſus Oceanus, diffuſus. 4,134
futuri odium. 8,165

G

GAbij ciuitas Latij viâ Præneſtinâ. 7,392
Gabinus cinctus, vel, ritus. 1,596
Gabiniani milites, qui Ptolemæū Auleten in regnum reſtituerant, in Aegypto multi remanſerant, in conſuetudinem vitæ Alexandrinæ venerant, militabantque Ptolemæo. 10,403
Gades, inſula extremæ Hiſpaniæ, à quâ fretum Gaditanum ſeu Herculeum; in eâ ciuitas colonia Tyriorum. 3, 279. 4, 672. 7, 187. 9,414. 10,457. cum Gadibus Indi, omnes terræ ab Oriente ad Occidentem. 10, 457
Gætuli, Tingitanæ prouinciæ incolæ in Africâ. 4,678. 8,208
Galatæ, populus Aſiæ iuxta Paphlagoniam. 7,540
galbanum, gummi ex Aſſyriâ aduectum, cuius nitore ſerpentes fugantur. 9,916
galeam ferire dicti milites in pugnâ morientes. 5,279
Gallia, regio nobiliſſima, à Cæſare victa. 2, 568. 3, 77. 5, 264. 7, 286
Gallia Comata, ad diſtinctionem Togatæ. 1,443
Galli auxiliares Pompeij acie Pharſalicâ in hoſtem ſolitum prodiere, Cæſarem. 7,231
Gallica rabies, copiæ Gallicæ Cæſaris. 2,535
Gallica damna, Cotta & Sabinus, Cæſaris legati circumuenti. 2, 475
Galli, &, Gallica rura, pro, Ciſalpinâ Galliâ. 1,248. 2,429
Galli, ſacerdotes Cybeles ſanguinolenti. 1,567,600
Ganges flumen Indiæ vaſtiſſimum. 2,496. 8,227. 10,33,252. ſolus aduerſus Soli Orienti. 3,230
Gangetica tellus, India, à flum. 4, 64
Ganymedes eunuchus. 10, 520. præficitur copiis Aegyptiis cōtra Cæſarem. 10,531
Ganymedes, pincerna Iouis, raptus in cælum. 9,972
Garamantes Africæ populi, Naſamones Lucano, vicini Gætulis, verſus Tropicum. 4,334. 679. 9,480,512
Garamantides vndæ, mare Africum. 9,369
Garganus, mons, promōtorium, & flumen Appuliæ, 5,380. 9, 184
gaudet non ferre. 1,403
gaudia admittere. 2,373
gaudia melioris terræ. 9,946
Gaurus Campaniæ mons. 2, 667
Gaza Syriæ opidum. 3,216
gaza, theſaurus. 3,166. 7,742
Gebennæ, Aruernorum montes. 1,435
gelare, obrigere. 9,681
Geloni, Scythiæ populi celeritate inſignes. 3,283
gelu pigrum. 4,50
gelu, pro quouis frigore. 4, 653
gemere rauca. 5,218
gemens ad ictum ager. 6,137
geminata vox cauernis, reſonans. 7,481
geminatum, iteratum. 9,173
Gemini, Signum cæleſte, cùm in eo Sol eſt, breues ſunt noctes. 4,526. 9,536
gemini Martis incurſu, terrâ marique. 6,269
gemitus inſtar immenſæ vocis. 7,572
gemitus luporum. 6,688
gemitus agere, 7,482. exprimere pectore lato. 9,1039

gemmæ in regionibus Orientalibus naſcuntur. 9,516
gemmea pocula. 10,160
Genabos, Genabum, Galliæ in Carnutibus ad Ligerim oppidum. 1,440
genæ flos. 6,562
gener,paſsim,pro Pompeio.
generis miſti fœdera,affinitas.9, 1049
genitus nocere. 6,485
gens quæque perit peculiaribus ſuis delicijs. 1,167
gens virorum, fortis,robuſta.8, 385
gentes habere ſui juris. 7,55
Genuſus Epiri fluu. 5,462
gerit omnia victi, ſed ducis. 4, 342
gerere opus. 10,490
Germanorum populi liberi. 7, 435.eorum cæſaries flaua potiſsimum aut rutila. 10,130
geſtare magnos animos. 4,285
Getes,Getæ,Sarmatici populi ad oſtia Danubij : ſæpè pro quouis populo barbaro & effero nominati. 2, 54, 296. 3, 95
Getici nerui,arcuum. 8,221
Getuli,vide, [Gætuli.]
Gigantes bellum illaturi Diis, montes alium ſuper alium ponentes vt in cælum conſcenderent,à Ioue fulmine deturbati. 1, 36.7,145,449. quidam ad conſpectum capitis Meduſæ,quod in ægide ferebat Pallas, in montes mutati & ſaxa. 9,659.terrigenę.3,316.ſerpente ſtantes,habentes pedes ſerpentinos. 9,656
Gigantum nomina qui apud Inferos plectuntur. 6,662
gladiatoria munera. 4,709
gladius.gladij triſte minantes.1, 320.coacti.3,323. gladius diſſuaſor juſti.4,248.gladios exſoluere culpâ,victoriam obtinere, quæ facit vt arma, etſi injuſta, juſta fuiſſe videantur. 7,260.gladius ſtans frigidus.7, 502.gladium exigere. 10,31
gladij ſoluti vi fulminis. 7, 513
glandes fundâ emiſſæ, liquefactæ ſpatio aëris. 7,513
glarea. 4,302
glebæ vbere.3,68.glebarum crimen, terrâ nata inſtrumenta luxuriæ. 9, 425. glebis exilis, ſterilis. 3,204
globus denſatur,militaris.4,780.
globi nubium. 4,74
glomerari in orbes. 5,715. glomeratus.6,296.7,530
gloria magna, pondus famæ. 8,22
gloria. nec crimen erit,nec gloria. 7, 112. gloria leti. 4, 479.
gloria leti mei donata pelago. 5,655
Gnidos inſula maris Carpathij. 8,247
Gnoſſos,ciuitas Cretę,ſagittarijs inſignis. 3,185
Gorgones,tres ſorores,Phorcynos filiæ, quarum vna Meduſa: hinc, Gorgon, facies aut caput Meduſæ. 6,746.9,647
Gortyna, ciuitas Cretæ ſagittarijs inſignis : hinc, Gortynis arundo,ſagitta Cretica,3,186, 6,214.
Gracchi agrarias leges inuehere conati, à Senatu oppreſsi.1, 267.faces plebis. 6,796
Gradiuus,Mars. 1,660
gradus, gradu magno currere.2, 100.gradum addere.4,760.gradus ponere. 9,395
Græcia,regio notiſsima. 3,170
Græca leuitas. 3,302
Graij,Græci.2,647. hinc Graium æquor mare Græciæ. 8, 272. nō Graiâ leuitate.3,302.Graia mœnia, Dyrrhachiū & Apollonia.5,419.Graia Vrbs,Graij, Graium ferrum, Graia juuentus,&c. pro Maſsilia (quia colonia Phocæenſium) & Maſsilieſibus,[paſsim libro tertio.]
gratis,impunè,inultè. 4,275
grauari dominos.7, 284, injuſta regnorum. 5,258
greſſus rapere. 3,116

grues

grues hieme aduentante ex Thraciâ (vnde Biſtoniæ) in Aegyptum ordine tranſuolantes trianguli aut V literæ ſimilitudinem efficiunt. 5, 711. & ſeqq. 7,832. gurgite ſepteno, ſeptem oſtijs, de Nilo. 8, 445
guttur frangere. 2,154
gutturnium cryſtallinum. 10,160
Gyareus telo affigitur naui. 3, 600
gymnaſia Græcorum. 7,270
gyrus. imperfectus. 4, 79. gyro longo curſum frangere. 3,554.
gyros conſtringere. 4,781

H

HAbena jaculum amentare. 6, 220
habenas totas accipere. 2,500
habenæ Balearis funda. 3,710
habere vultum pacis. 3, 72. diſcrimen. 4,192. nullo diſcrimine. 4,218. obſtrictum. 6, 494 juris ſui gentes. 7,55. crimen 8,118
habilis laceſſere, tentare, &c. 3,553
habitare Gebennas. 1,435. Vejos. 5,28. cauernas. 5,87
habitus oris. 9,1034
hæc propter. 1,584
Hæmoniæ terræ, Theſſaliæ ab Hæmo vel Aemo mõte. 6,442. hinc Hæmoniæ artes, Hæmonius cantus, & Hæmonides, id eſt, Magicæ artes, magicus cantus, & magæ; quia multæ & celebres in Theſſalia. 6,437. 480,486, 590, 694, 765. vide etiam, Aemonia.
hæmorrhois, ſerpens, à quo icti ſanguine toto effluente moriuntur. 9,709, 806. & ſeqq.
hærere. hærentia longâ ſerie agmina. 1,492. hærere limine, abeundo. 1, 508. hærens bellum. 3,453. hærere fatis, prædeſtinatum eſſe. 7,35. hærens fortuna, retardata. 7,547. hærere, immorari. 9,82. hæremus omnes Dijs. 9,573
hæres magni funeris. 6,595
Halys Lydiæ fluuius, quo tranſito Crœſus à Cyro captus fuit. 3,272
Harpe, gladius falcatus, quo Mercurius Argi, quem Iuno Iûs in juuencam mutatæ cuſtodem addiderat, caput abſcidit; cujuſque vſum Perſeo conceſsit. 9,662, 676
haſtæ rectæ, &, obliquæ. 4,774
haſtæ conuerſæ verbere. 7,577
haud vnum. 3, 466. vide, [non vnus.]
haurire amorem. 10,363
haurire pectus, de igne amoris. 10,71
hauſtus obſcœni. 4.312
hebenus, arbor in Indiâ & Aethiopia (in Meroë inſula Nili) cujus lignum nigri coloris ponderoſiſsimum, quo in ornamentum ſupellex lignea, item poſtes & alia ędium ornamenta incruſtantur. 10, 117,304.
Hecates pars vltima, Proſerpina: nam eſt triplex; in cęlo Luna; in terris Diana; in Inferis Proſerpina. 6, 700, 737
Hectoris ſepulcrum. 9,976
Helenę cauſa ruinę Troianę. 10, 61
Helice, Vrſa maior. 2,237
Helle filia Nepheles & Athamantes, cum Phryxo fratre, nouercę inſidias fugiens, ariete quo vehebatur delapſa, Helleſponto nomen dedit. 4, 57. 9,946
Helleſpontus, fretum inter Seſtum & Abydum. 2, 675. 9, 956
Helles portitor, Aries, Signum cœleſte. 4,57
Heniochi, Colchorum populi, orti à Caſtoris & Pollucis aurigis, qui Lacedęmonij. 2, 591. 3,270
herba iners, infrugifera. 5,404

Herbæ dubiæ, item, letum minantes, id eſt, letiferæ, venenoſæ. 6,112
Herceæ aræ, Iouis Hercei ara, ad quam occiſus Priamus, 9,979
Hercules monſtrorum domitor cum Antæo luctatus, eumque eleuatũ necat. 4,610. & ſeqq. cælum tulit. 4,639. Oſſam ab Olympo ſeparauit. 6,348. hoſpitio exceptus à Pholo Centauro. 6,391. ab Euriſtheo Argiuorum rege miſſus, dracone cuſtode interfecto, aurea mala ſuſtulit ex hortis Heſperidum. 9,366. Hydram perimit. 4,635. 9,644. ſagittas ſuas donat Philoctetæ. 6,355. ei ſepulchrum eſt totus mons Oeta. 1,800
Herculis Monœci portus in Liguriâ. 1,405
Herculeæ metæ, Calpe & Abyla montes, inter quos Fretum Gaditanum, ſiue Herculeum. 3,278, 279
Herculeæ fauces, in confinibus Theſſaliæ & Macedoniæ, Thermopylæ dictæ à thermis Herculi ſacris. 8,1
Hermus Lydiæ fluuius aurifer. 3,210
Heſiones ſcopuli è regione Troiæ, in quibus Heſionem Laomedontis filiam monſtro marino expoſitam Hercules liberauit. 9,970
Heſperus, Heſperius cardo, id eſt, Occidens. 5,71. hinc Heſperiæ gentes, Occidentales. 4, 352. 7,741, Heſperiæ autem ſunt duæ, Italia & Hiſpania, & potiſsimũ in Lucano Heſperia pro Italiâ 1, 29, 224, 404. 2, 196, 410, 433, 441, 608, 614, 734. 3,66. 5,266. 6,322. 8,189, 285, 768.
Heſperiæ proceres. 10,450
Heſperius furor. 2,293. ſanguis. 7,728. miles, 8,826. dux. 10, 376.
Heſperii agri. 1.382. 2,534. duces. 5,703. portus. 5,804. furores. 10,62
Heſperiæ gentes. 2,318. 5,329. 6,585. 10,387. res. 7, 283. ſegetes. 7,403. clades. 8,351
Heſperium littus. 3,48. fatum. 5,122. nomen. 2,57. 9,760
Heſperia, pro Hiſpaniâ. 1,555
Heſperius, mundi axis, Occidens, Hiſpania. 3,359
Heſperii amnes, flumina Hiſpaniæ. 4,14
Heſperius (Hiſpanicus, vel, Occidentalis) Bætis. 2,589
Heſperiæ columnæ, Herculis, quia ad Occidentem. 9,654
Heſperiæ clades, Italicæ & Hiſpaniæ. 7,871
Heſperides, filiæ Atlantis: eorum hortus à vigili dracone cuſtoditus in Cyrenaicâ regione, non longè à flumine Lethes. poma eius aurea ſpoliauit Hercules, occiſo dracone. 9, 357. & ſeqq.
Heſus (Mars) Gallorum Deus, cui humanis hoſtiis litabatur. 7,445
Hetruria (Italiæ regio nota, Hetruſca gens. 2, 462.) fugato Scribonio Libone à Cæſare occupata. 2,462
heu demens! 5,228
heu pudor! 2,708
hexeris. 3,536
hiantes vndæ. 5,642
Hieroglyphicæ notæ ante inuentas literas. 3,223. 10,180
hippomanes. 6,455
hirta toga. 2,385
Hiſpania, regio nota. 6,306. 10, 476
Hiſpani extremi Orbis. 7,542
Hiſpania à Cæſare ſubacta. 5, 265
Hiſpania olim quibuſdam locis auri ferax. 7,755
Hiſpanæ acies, copiæ quæ in Hiſpaniâ. 3,454
hiſtoriæ genus cum maiore natu anteacta poſteris narrant, & quaſi per manus tradunt. 4,592
hiſtorias legentes affectibus ad-

nes actus mouentur, tanquam ſi adhuc agenda ſint quæ legunt. 7,210
hoc animi. 10,68
hoc oneris. 4,398
Homerus Smyrnæus 9,984
homines ignari ſortis Deorum. 3,519
hominum ſummi. 7,205,585
honeſtum. honeſtum rigidum. 2,389. honeſti exemplar. 9, 563.
honeſti reſpectus damnoſus regibus. 8,490
honeſtum, quoties magno ſibi conſtat, lætius. 9,404
honeſtum omne eſt vtile. 9, 571
honores mortis. 8,773
honos mortis, laudatio funebris. 9,217
hora. hora vna gentes trahit. 7, 346. hora fatalis. 9,87
horas diuidit buccina. 2,689
horizon. 9,406
horridum cenſi. 3,347
horrifica cæſaries. 2,372
horriſoni flatus. 2,455
horrere. horrere contagia. 3. 322. horrens feris altaribus. 1,445. non horruit Alcides Megæram. 1,577
hortari in prælia. 7,370
hortamen. 7,736
hoſpitii Superi, Dii hoſpitales. 9,131
hoſtes ſollicitare. 4,665
hoſtilis pars in extis. 1,622
humanum culmen: Dictatura. 7,594
humanum paucis viuit genus. 5,343
hyæna, animal, de quo mira narrantur.: cuius vſus in magicis. 6,672
hybernum ſerenum. 4,55. ſidus. 5,408.
Hybla, Siciliæ mons vbi florum & apum maxima copia. 9,291.
Hydaſpes fluuius in Indum influens; Nyſæus dictus, quia Nyſam vrbem à Baccho conditam præterlabitur. 3,236. 8,227
Hydrus, Hydruntum, oppidum Calabriæ ad diſcrimen maris Ionii & Adriatici. 5,375
Hydra Lernæa ab Hercule victa, ſecundus eius labor. 4,635. 9, 644
hydri, ſerpentes. 9,673
hyems. hyems, frigus. 2, 385.
hyemem agere. 1,302
hyemis glacialis periphraſis. 4, 50
Hyperborei, populi vltra Aquilonem. 5,23
Hyrcania, regio ad mare Caſpium, ſiluestris. 3,268. hinc Hyrcanum nemus. 3,268. Hyrcanæ ſyluæ. 8,343

I

Iacere. jacet omne auxilium; nihil auxilij ſupereſt. 8,333. pariterque jacentes, 2,92. quo jaceat jam ſcire loco, quo jacere debeat. 4,394. jacentes campi. 4,52. jacens regio. 2, 416. mare. 3,524. jacere, pro, mortuum, proſtratum, eſſe, aliquoties.
jactare brachia, &, lacertos, id eſt, nare. 3,651,662
jactatus maris, jactatio. 8,761.
jactura capitis. 8,711.
jactus præcipites per inania. 9, 107
jaculari ſe præcipiti pondere. 2, 155
jaculum. tentare. 6,79. amentare habenâ, loro vel amento ligare ad circulandum longius. 6,221. jaculis ſpatium donare. 4,764
jaculum, ignis longior in aëre inſtar jaculi apparens; acontiæ ſtellæ. 1,532
jaculus, ſerpens qui ſe ex alto velut miſſile vibrat in Arabiâ

& Africâ. 6,677.9,720. comparatus ſagittæ aut glandi fundæ. 9,826.
Iader, Dalmatiæ fluuius. 4.405
Ianitor Inferni, Cerberus canis triceps. 6,702
Ianuarii Calendæ. 5,5
Ianus, Deus bifrons: cuius templi limina aut fores occludebantur tempore pacis vniuerſalis. 1, 61. ducens tempora, quia nouus annus à Calendis Ianuarij computabatur. 5,6
Iapyx, ventus Occidentalis 6, 339
Iaſpis gemma, quæ diuerſis coloribus reperitur. 10,122
Iber. Ibērus, id eſt, Hiſpanus, à flumine Ibero. 2,54, 549.629. 3,336.5,237.6.258.7,541,755
Iberia. Iberius Orbis, id eſt, Hiſpania. 5,343.7,232
Ibērus, Hiſpaniæ fluuius è Cantabris ortus, in Mare Mediterraneum influens, à quo Hiſpania & Hiſpani, Iberia & Iberi. 4,23,335.7,15.10,476
Icariæ ſcopuli, Icaria inſula in mari Icario 8,244
Ichneumonis aſtus in capiendis aſpidibus. 4,724
Ictus gratus. 4,547. ſub ictu fortunæ ſtare, aut eſſe. 5, 729, 730. ad ictum conſentire, patienter ictum recipere. 8,619.
ictus ingerere. 8,645
Idalium littus Cypri ab Idalio oppido & nemore. 8,716
Idalis terra, Troadis regio. 3, 204
Idume, Syriæ regio, fertilis palmis. 3.216
jeiuna plebes neſcit timere. 3,58
jejunia aquæ. 4,332
jejunum fibris humanis. 6,706
ignarus ſortis. 3,319
ignaua mors. 4,165, ignauæ manus. 1,514
ignis. ignibus rapere. 3, 99, ignis ſupremus, & funeſtus, rogus. 6. 358. 9,178. ignes terreni, obſcuri. 6, 502. ignibus ſonans. 6,662, ignibus permittere vrbes. 7,415
ignis medicatus. 9,915
ignes turicremi, ſacrificiorum. 9,989
ignis perit nullis obſtantibus, deficient alimento. 3,394
ignis Veſtalis. 9,995
ignis aſſeruatus funiculo. 5, 524
ignis præbet agris elementa. 9, 184
ignes medii cœli, 6.337
ignes, de Sole & ſideribus. 1, 50,658. 8, 170. 228. 9,866. 10, 215
ignes, calores vehementes Solis aut Sirij. 8,848. 9,375
ignis Libycus, Linea Aequinoctialis. 9,538
ignis, amor. 10,71
ignes addere animis, id eſt, ardorem, alacritatem. 7,559
ignea virtus. 9,7
ignifer orbis Solis. 3,41
ignorare non videre. 6,342
ignorare frondes, de regione arenoſa. 9,525
ignoſcere Deis. 2,93.
ignoſci. 2,521
ignoto Nilo redire, non cognitis aut inuentis fontibus Nili. 10,282
ignotum cælo ſereno, quod nunquam prodit in lucem ſerenam. 6,516
ignotus pauor omnibus Cæſaris armis, nunquam viſi pauere Cæſariani. 6,151
illatrare manibus, de maga. 6, 729
Ilerda opidum Hiſpaniæ citerioris, non procul à Sicori flumine. 4,13. à Petreio deſerta. 4,144
ilex, glandifera arbor. 3,440
Iliacæ manus, Ilii incolæ. 3, 211
Iliaci muri, ſeu Trojani, à Diis extructi. 6,48
Iliacæ domus, pro Troja. 10, 61.

illabi lacrymis conjugis,immori. 5,281
Illyricæ rupis deſcriptio. 4,455
Illyrica vnda, Mare ſub Illyrico. 4,433
Illyris.ſub.vrbs,pro Epidamno. 2,624
imago Solis.6, 503.ſomnii.7,8 pietatis,7,320.terroris. 7 773
imagine antiquus, nobilis majorum imaginibus. 7,357
imbriferum. 9,455
immaculatus ſanguine. 2,736
immemor pugnæ. 7,525
immenſum in immenſum cedit. 2,663
immergere manus oculis. 6, 541
imminere.inſidiari. 8,285
immitis in cædes. 8,600
immittere manus in hoſtem. 7, 509. immittere naues citatas Cypro. 8,457
immodicus legibus. 6,996
immortuus. 3,613
immunis, moribus corrupti æui.2,257.immunem præſtare,6,764.immmune ſidus maris non occidens.9, 542. immunis,id eſt, illæſus indemnis. 9,896
impactum.vide,[impingere.]
impar multo majoribus noſſe modum,&c. 9,190
impatiens.loci ſecundi.1, 124. hominum terra, inhabitabilis.7,866.impatiens deeſſe.8, 578.hærere.9,371. impatiens Cereris ſolum. 9,857
impellere.impulſum,primo ictu euerſum, ſtratum. 3, 389. impulſæ naues remis. 3,527. impellere ad noctem,de veſpere.4,447.impellere curſum fatorum. 5,41. impellere id eſt, repellere, propellere.5, 108.impulſum bellum, id eſt, ferè confectum, peractum. 5,330. impulſæ acies. 5,757. impellere, de machinis bellicis.6,36. impellere vallum. 6.123.impellere aſtra, inducere noctem. 7,452. impellit terga ſuorum. 7,576. impellere in arma. 7,718. impulit ire. 7,747. impellere, de fortunâ. 8,709. impellere, diruere. 10,60
impendere vitam patriæ. 2,382 impenſa ætas labori. 2. 569. impendere aëra nimbis. 4,112. vota in ventos. 5,491. lacrymas mortibus. 7,618
impendêre. impendentia mari caua ſaxa. 4,455
Imperatorum cognomina ſpecioſa, quaſi ſaluâ Libertate publicâ,inuenta à Cæſare.5, 386
imperij (Senatûs, Senatorum) cruor. 7,579
imperij color,ſpecies, 9,207
impiger ad letum. 4,798
impinger. impactæ fores pectore. 5, 209. quòd te noſtris Fortuna impegit arenis. 5, 697.impingere lignum, impellere. 6,137. impingere in arma.6,406.impactum breuibus mare. 9,338
implere.penates. 2,331. parentem, prægnantem facere. 8, 409. implere ſe lumine vero, de animâ in ſedes beatorum relatâ.9,11. implere viſus. 9, 987
implicitus terrore. 5,432, implicitæ errore viæ. 8,5
impreſſum auro, intertextum. 9,176
improba ſpes veri, curioſi ſcire futura. 5,130
impunè ferre. 1,289
imputare jugulum, mortem. 7,325
Inachus flumen Theſſaliæ, 6, 363
Inachia arua, Argiuorum regio (ab Inacho rege) in qua Lerna, & in eâ Hydra, quam peremit Hercules. 4,634
inanis.inane. jura inania. 2,316
inani diffuſus ſpatio. 3,363.
inania templi. 5,171.

inane Inferni. 6,731
inania cæli. 9,473
Inarime,ſiue Aenaria, inſula in orâ Campaniæ, ſulphureis exhalationibus plena. 5,101
incaſſum ire. 2,269
incautus ab hoſte timeri metuens, volens aduentum ſuum hoſti incognitum eſſe; nolens præter opinionem ab hoſte timeri. 4,719
incedere denſis caſtris. 1,478
incendere matrem, item, animos virtute. 9,407. 10,148
incendia ſiluæ non ardentis. 3,420
incertum ſtridere. 6,623
incertum pectus. 8,166
inclinans fata. 3,752
inconcuſſa tenens veſtigia. 2,248
incondita corpora, inſepulta. 6,101
incrementa Lunaria. 10,216
increſcere genis. 2,276
incumbere. incubuit furor. 3,94
incumbens ventus. 3,409. 5,718
incumbens fatum belli. 4,770
incurſu pectoris tela confringere. 6,161
indagine claudere, 6,42
inde pectus, ſummę profunditatis, quo viſus pertendere nequit. 6,748
India. Indum littus. Indi. regio & populi extremi ad Orientem. 8,343. 10,457. India ſaccari ferax. 3,237. Zonæ Indorum gemmis diſtinctæ. 2,239. crines tingentes Indi. 3, 238. carbaſa, ſiue carbaſinas veſtes gerentes. 3,239. ſibi ipſi rogū ſtruunt, & mortem præoccupant. 3,240. nigri. 4,678. à Romanis nunquam ſubacti. 7,428. cultores Iouis Ammonis. 9,518
indigus mentis. 8,446
indiga ſeruitij plebes. 9,254
indigenæ populi. 2,432
Indigetes Dij. 1,556
indignatus præbere. 8,614
indignata agitare. 1,78. indignatur timere. 10,444
indignum eſt, id eſt, iniquum, inhoneſtum eſt. 7,74
indignus thalamis meis, dignus melioribus thalamis. 8,95
indixitque nefas. 2,4
indocilis priuata loqui. 5,539
indoles Latia. 5,17
inducere. pro, ſpargere. 1,610
inducere togam ſupra membra. 2,386
inducta cymba iuuenco cæſo. 4,132
induere ſe, id eſt, repleri, cooperiri. 7,835
indulgere. caſtris. 4,664. moræ. 5,733. regno. 7,54
Indus, flumen regioni nomen dans. 3,235
inermem vitam degere. 4,357
iners. cælum, aër nō motus. 6,89
inertes aquæ, ſtagnantes. 6,107
inerti herbæ arua tradere, inculta ſinere. 5,404
inexpletus. 2,196
infantes vtero matrum à magis exſecti. 6,558
infectum dolis. 4,736
inferiæ. 4,789
inferias vmbris pendere, &, dare. 2,175. 10,392
Inferni Dei. 1,634
Infernum nefas. 7,170
Inferi an vlli ſint, dubitatum. 9,102
Inferorum leges. 6,635
ianitor, Cerberus. 6,702
Infernum mare, ad dextrum latus Italiæ, Tyrrhenum. 2,400
inferre futura animis. 1,471
inferre ſe tectis. 10,58
informis facies. 6,225
informia regna. 2,7
infremere murmur. 1,210
infula, velamenti genus, ſeu religaculum comæ. 5,144
infula diſcurrens in poſtes, id eſt, appenſa poſtibus, in nuptiis. 2,355

ingens exul. 3,730
ingentis fati ſumus ad ſcelus. 10,384
ingerere. ingeret omnis ſe belli fortuna tibi.2,263.ingeſta cineres mariti. 2, 336. ingerit Emathiam cœlo nocenti,pro, ingerit cælum nocens (aërem peſtiferum) Emathiæ. 7, 798. ingerere voces. 8,433. ictus. 8,649
ingignere. 6,439
ingreſſa, paſsiuè, quæ ingreſsi ſumus. 9,866
inhibere remis naues. 3,659
injuſſus.7,38. injuſſa tela,emiſſa ſine juſſu imperatoris. 6,78
injuria fati. 8,763.9,143
injuſta regnorum. 5,258
innocuus vitæ. 9,8
innoxius à morſu ſerpentum, paſsiuè. 9,892
in numerum, augendo numero. 2,111
innumerum examen, innumera apum multitudo.7,161. innumerum miſsile,innumera tela. 7,485
innubere. innupſit tepido Cornelia buſto. 3,23
inocciduus axis. 8,175
inops.teli.3, 676. vndæ.4, 264, 292. inops juris poteſtas. 5, 398.in dubiis tutum eſt inopem ſimulare tyranno. 8, 241
inquirere in fata. 9,559
inſcriptionis ſepulcralis feminæ conjugatæ formula. 2,343
inſerere. ferrea manus inſerit vncus.3, 635. inſerere manus, inferre. 8, 552. inſerere altè, animo aut menti. 9,572
inſidere caſtris collem. 6,17
inſignia aulæ. 8,239
inſopitus,peruigil. 9,357
inſpuere. 6,683
inſtare fauori Deorum. 1,148
inſtaurare prælia. 3,615
inſtincta mens ſacro furore. 5, 150
inſtruere nauem militibus & armis. 8,542
inſueta quies vni, id eſt,ſoli cubare. 9,869
inſuetus honor. 8,537
intendere fugam. 4,262
intentus.agere intentum paci.3, 53.intentus jugulo Cæſaris. 7, 593.ſoli genero. 9,952
intentus ventus. 9,473
intentum, id eſt, imminens,immiſſam. 8,568
intermanere. 6,47
intumeſcens tellus, montoſa. 2, 398
inuadere.pro, arripere. 1,242.9, 198.inuadere ferro.2, 315. inuaſit Libye ſecuri fata Catonis, Cato ſecurus fatalem ſibi Libyen ingreſſus eſt. 9,410
inuehi Capitolia curru, triumphare. 8,554
inuênit vulnus in vndis,irritum alibi telum. 3,582
inuidere,dedignari. 2,551
inuidere igne rogi miſeris, pro, ignem. 7,798
inuidia.aris inuidiam factura parens.2,36. inuidiâ meâ.7,269. inuidiâ tangi. 9, 982, 1052. inuidia Deorum. 4,244. inuidiâ Deorum. 9,66
inuidioſus. 9,509
inuigilare,de ſpectro aut imagine rei vigilantis memoriæ, aut in ſomniis obuerſante. 7,766
inuita dextra. 1,378
inultum,impunitum. 5,260
in vndis Rheni,ad ripas Rheni, in regionibus ad Rhenum ſitis. 4,696
inuoluere. Orbem tenebris. 1, 542.artus.6,588.populos vnâ ruinâ. 7,89
inumbrare. 4,456
Iolcos Theſſaliæ vrbs, ex quâ primum ſoluit Argo, aut Pegaſis. 3,193
Ionium mare. Ioniæ vndæ. Ionij fluctus, & ſimpliciter Ionium. mare quod ab Aegypto vſque ad mare Adriaticum & Siculum ſe extendit. 1, 103. 2. 624. 3, 3.5,614.6,27,362

ira. iram colligere. 1,207.2,93. iram Superûm quærere in extis. 1,617. iræ patuere Deûm. 2,1. iratum ſtimulos mouere. 2,324. iras premere. 2,521
iras militum tentare. 2,529. in iram exire. 3,112. ira nobilis. 3,614. præceps. 4,267. cadens. 4,284. deſæuiens. 5,303. irarum motus. 7,386. iræ violenti gurgitis. 10,316. iræque metuſque animos tangunt. 10, 443
iraſci Deis. 8,665
iratus bellis. 7,65
ire. ire contrarium. 1, 77. hoc ibitur ordine belli. 2,224. ire in caſſum. 2,263. ire ad mortem. 2,282. ſic eat. 2,304 ire omnia fatis Cæſaris. 4,144. ire ad dominos, in ſeruitutem. 4. 217. in nefas. 4,243. non paruo ſanguine Magni iſta dies ierit. 6,158. ire, pro, fluere. 7,176 ire ferro in pectora cognata. 7,323. it timor in omnes. 7, 544. ire in aliquem. 7,578. in enſes. 7,670. in thalamos nubere. 8,88. ire per iſta ſi potes. 8,439. ire in tutum. 9,234. ire ſub arma, ſubiugari. 10, 5. it per omnes, quod vulgatur. 10. 197. in ſcelus it Pharium pœna, quod alioqui pœna eſt, fit ſcelus, ſi ab Aegyptiis perpetretur. 10,543. ire in iugulum Cæſaris. 10,393,409
irreducem viam carpere. 9,408
irrita tela. 3,580.722
irrita fatis. 10,344
irruere cladibus. 7,60
irrumpens fama animos. 1,470
Iſapis Flaminiæ fluuius. 2,406
Iſara fluuius ad Cumenum montem in Rhodanum influens. 1,399
Iſaurus Piceni fluuius. 2,406
Iſis, quæ & Io, Inachi filia, à Ioue in Aegyptum auecta. 6, 363. Aegyptiorum Dea, eadem quæ Luna: eius ſepulcrum apud Memphim. 6,158. recepta in templa Romanorum. 8,831. eius templum vetuſtiſsimum Alexandriæ. 10, 15
Iſter, Danubius fluuius in Euxinum influens. 2,50, 418. 3, 202. 5,437
Iſthmos, propriè anguſtior pars Peloponneſi, in quo Corinthus. 1,101
Iſtri, Illyrici populi ab Iſtro fluuio quem accolunt. 4,529
Italia, regio nobilis. 2,701,397, 435, 659. olim contigua Siciliæ. 2,435. à qua diuulſa maris vi aut inundatione. 3, 60
Italiæ vaſtitas imputanda bellis ciuilibus. 1,24.7,392
Italia in poteſtatem redacta à Cæſare. 5,266
iter. perdere. 2,442. deflectere. 3,337. rapere. 4,152. furto raptum. 6,122. carpere. 6,573. quærere per arma. 7,498
iter penſare, compendium itineris facere. 9,685
iter emetiri. 9,735
Itonus Theſſaliæ rex inuentor auri argentique conflandi, & monetæ percutiendæ. 6, 402
Ituræi, Cœleſyriæ populi, auxiliares Pompeio. 7,230,514
Iuba rex Mauritaniæ. 6,309. 9, 213,300,869. 10.475. auxilium fert Actio Varo. 4,670. priuatim Curioni infenſus, & cur. 4, 687. Curionem famâ exiguarum copiarum decipiens, ichneumoni comparatus. 4, 724. Africæ rex dictus à Senatu. 5,56. ſuſpectus Pompeio, & cur. 8,283,443. à Cæſare profligatus. 10,146
iubere. iuſſa Vrbs rapi. 1, 483. ſemel omnia iuſſerat. 2,148
iubere claſsica. 2,729
iuſſus dux. 7,79
Iudæa, regio notiſsima. 2,593
Iudæorum Deus incertus. 2, 593
iuga curuantur mali. 2,695
iugulus, cædes. 7,325

iugulum

jugulum confodere. 3,743
jugulo quæſitum. 7,434
jugulum bella gerere, cædi. 7, 333
jugulatorum recens fluens ſanguis in vſu Magis. 6,554
Iugurtha à Mario triumphatus. 2,90. 9,600
Iuléa gens à Troianis orta. 9, 995
Iuléæ gentis penates. 1,197
Iulia Ceſaris filia, Pompeij vxor. 8,104. 10,77. filium abortiit. 9,1049. eius mors. 1, 113. eius imago furialis apparet in ſomnis Pompeio. 3,10. eius verba. 3,12
Iülus Phrygius, Aſcanius. 3, 213
jungere toris mariti. 2,329. in ſeriem. 7,493
Iuno Monetæ. 1,380
Iuno iniqua Herculi furorem immiſit. 1,576.4,637
Iuppiter. 1,35. quid verè, & vbi. 9,580. Deus cæli motor. 6,464. an regnet. 7, 447. eius pars magna terris inſerta regendis. 5,95. aëris dominus. 4, 112. æther. 9,4. propriè fulmina geſtans. 7,170. tonans. 6,467. eius tela, fulmina. 7,197. Iupiter pluuia. 8.447. 9,436
Iuppiter in pluuiam auream conuerſus, ſtupratâ Danaë, genuit Perſea. 9,659. eius volucer, aquila. 9,902
Iuppiter, Planeta mitis. 1,661. eius officium. 10,207
Iuppiter Capitolinus. ei ſerta laurea ferre, & ſacrificare ob victoriam moris erat. 7,42
Iuppiter Latius, vel, Latialis, qui Albæ colebatur: ei noui Conſules quotannis ſacrificabant Feriis Latinis. 1,198. 5,400. 8, 219
Iuppiter Caſius, templum Iouis in monte Caſio Aegypti. 8, 858
Iuppiter corniger, Ammon. 9, 545. vide, Ammon.
jurare per numina Ceſarum, vt Deorum, ſoliti Romani. 7, 459
jurata manus in gladios. 9, 850
jus. jus datum ſceleri. 1,2. jus eſt, licet. 1,276. jura inania. 2,316. ius totius mundi. 2, 321. populus quem ſua iura tuentur, populus liber. 3, 151. ius ſibi facere in iugulos. 4,821
ius ferri. 5, 312. fatorum. 6, 824.
iuris ſui habere gentes. 7,55. iuris arx. 7,594. ius animi habere. 8,636. iuris ſui eſſe. 8, 660. ius belli. 9,195. in iura aliena venire. 9,212. ius legum, libertas. 9,560. ius Catonis, imperium. 9,747. ius habere in quempiam, id eſt, vim, poteſtatem. 9, 887. ius, poteſtas. 9,1054
ius mundi, gentium. 10,471
iuſtitium ferale, luctus publicus. 2,18
iuſtitio clauſa fora. 5,32
iuſtitium templi, id eſt, feriæ, intermiſsio à vaticinio. 5, 116
iuſtum. iuſto quoque robur amori reſtitit. 2,379
iuſta prelia. 2,540
iuſta nauis non piratica. 3, 228
iuſti reuerentia. 9,192
iuſtum eſſe, multis obfuit. 8, 484
iuuare, id eſt, delectare, prodeſſe. 9,200
iuuat. 4,253. 5,712, 812. 6,495. 7,655, 698, 794. 8,356, 576. 9, 857
juuencus, pro curio bubulo. 4,132
iuuenis natans (prælio Maſsilienſi) inter duo roſtra colliſus ſcinditur. 3,652
iuuentus, fuimus nati in tempora Punica. 2,45
Ixion, Centaurorum pater. 6, 386

K

Kalendæ Ianuarij. 5,5

L

Labi supernè.6,376.in vulnera. 7,604
Labienus Cæſari militans,fortis erat & felix ; Pompeio, contrà. 5,346.hortatur Catonem explorare oraculum Iouis Ammonis de euentu belli ciuilis. 9,550
labor. mundi. 1,417. ætas impenſa labori. 2, 569. cedit in immenſum caſſus labor.2,663. labor fortunæ.5,696 labor,id eſt,cura, ſolicitudo.6,492. labores Solis aut Lunæ, pro eclipſi.6, 505. 7, 4. labor non humilis.6,602. laboris cura.7,209.labor Romanus.7,312.laboris: florigeri ſtudium; de apibus.9,289.agitare mentem ſerie laborum. 9,295
labor (opus manu factum) humanus vi vel æuo facilè labefactatur. 6,20
laborare. iuſtos Fortuna laborat eſſe ducis motus.1,264.laborare ne.3,62. laborare,pati laborem, 5, 633. laborare,id eſt,velle,niti,conari.7,665. laborare in regna , ſtabiliendo regno. 9,258. laborare,id eſt, grauari onere,pondere premi. 9,365.10,140
lacerti. lacertis paribus. 3,525. lacertos iactare,natare. 3,662. excutere. 4,386. tendere. 7, 469
Laceſſere. ſe dolor ipſe laceſsit. 2,42.mare laceſsitum.3,193. laceſſere pugnam. 3,553
Lacinia templa, promontorium Lacinium in Calabriâ , in quo templum Iunonis. 2,434
lacrymæ. in lacrymas cunctorum lumina ſoluit , omnibus lacrymas exciuit.8,107.lacrymis perfrui. 9, 112. lacrymarum vena oculos refugit , lacrymæ non ſuppetebant. 9, 746
Lælij primipili promptitudo in bellum ciuile , & oratio ad Cæſarem. 1,360.& ſeqq.
lætus tumultus.3,102. nulli læta marito.8,89. lætæ voces.7, 11.res.8,534.lætè accipere.2, 273
lætificare. 3,49
læuo volatu vulturis. 7,437
Lagus Ptolemei,qui Alexandro mortuo Aegyptum occupauit, poſteriſque ſuis reliquit, pater. vnde,Lagus,pro quocunque Ptolemæo. 10,86
Lagea ſtirps,item, domus, Ptolemæi reges. 8,692. 10,414.
Lagea proles,Arſinoë.10,522.
Lagi regio,arua,rura,regnum, pro Aegypto.5,62.8,443,802. 10,4. Lagi regia , Alexandria. 10,527.Lagea iuuentus,Aegyptij.10,394. Lagæus Nilus.1, 684
lamenta ſonantia. 7,706
lampas,id eſt, ignis, incendium 5,234
lampades , ignes ſiue facula in aëre latiores. 1,532.10,503
lana funerea, 2,367
lances,vaſa ſacrificiis apta extis imponendis. 6,710
languentes ſtellæ. 2,723
languentia ſpatio lumina. 4, 169
languidus æuo. 8,504
languida tela. 7,562
languor maris. 5,449
lanugo malas fuſcans. 10,135
Lapithæ , Theſſaliæ populi, equorum domitores. 6,399
lapis purpureus , pro Sardo vel Porphyrite. 10,116
lapſus grauis ſub nimio pondere. 1,71
Lapſum minari. 6,136
laqueata tecta. 10,112
Lares,id eſt, Dij domeſtici, Penates.

ſtates. 1,506. ſed paſsim pro domu ipſâ,etiam patriâ.
Lares (ſimulacra Deorum Penatium)ſudarunt. 1,557
largus aquæ. 9,608
Lariſſa, ciuitas Theſſaliæ.6,355. 7,712.Pompeio profugo omne auxilium offert. 7,713
larix, arbor reſinifera. 9,920
laſſa radix, vetus & defecta. 9, 968
laſſare Deos. 5,695
laſſatum æquor fluctibus. 5, 703
late mihi, pro, me : niſi, mihi, ſit, pro quantum ad me. 1, 419
latebræ ferarum. 2, 153. ſcelerum. 4,193
latere in æquore. 1,654
latex, humor. 4,293
Latiale caput, Roma, aut Iouis Latialis templum, quod Albæ; aut etiam ipſe Iupiter Capitolinus. 1,535
Latinæ Feriæ,ſacra Iouis Latialis, quæ ex inſtituto Numæ quotannis Conſules cum Senatoribus Albæ celebrabant. 1, 550.5,401.7,395
Latinum nomen. 7,391
Latium Italiæ nobilis regio, in qua Roma : vnde Latium,Latius Orbis, pro Italia aut Roma. 1,253. 2, 196, 432,447.8, 235,345.10,59
Latius,Latia & Latium,pro,Romano, Romanâ : vt, Latius dux.9.546.10, 358, 536. Latia turba.7, 656,144,10,403.Latia arma. 8, 501. Latij faſti.2, 645. Latij faſces, Conſules Romani.3,82.Latiæ acies.4,8. naues. 9, 1079. Latiæ Muſæ, poëma Latinum. 9,983
Latium corpus, concordia Romana. 10,416
Latia vitis, Centurionis inſigne in manu vitis. 6,146
Latiæ volucres, Aquilæ legionum. 6,129
latrantes flebile canes. 1,548
latus belli, aciei. 7,523
laterum textura,in corpore humano. 9,777
laudis materia. 8,75
laudibus in longum æuum dimittere. 1,448
Lauinium vrbs x. ab Vrbe lapide. 9,991
Laurentum, oppidum Latij, regia Latini. 7,394
laurifera iuuenta triumphalis. 8,25
Laurus Theſſalica in Pythiis. 6, 409
laurea, pro victoriâ. 2,122
lauro coronati Capitolium aſcendebant triumphantes,laurúmque in gremio Iouis deponebant. 1,287
laxæ veſtes. 8,367
laxare.laxantur Tartara in pœnas.3,17.laxare iter fluuiis.4, 116. ſinus veli. 5, 427. ſpes ſuas. 5,533. laxare,laxius facere. 6, 72. laxata claſsis. 3, 948
Leandri & Erûs amores. 9, 954
lectum,electum. 7,142
lectus viduus. 5,806
lectorum ſtrata purpurea & plumata. 10,123,125
Ledæa ſidera, Gemini : Caſtor & Pollux,Ledæ filij. 4,526
legati iure gentium ſacri & inuiolabiles. 10,471
legere veſtigia. 8,210
legentium hiſtorias affectus inclinant in partes. 7,210
legio, quam Pompeius Cæſari poſt cladem Cottæ in Galliam miſerat,& Cæſar ob metum Parthorum remiſerat, Luceriæ præſidio relicta. 2, 473
lex. leges. leges & plebiſcita coactæ. 1, 176. medias leges perrumpere. 1,322
lege tenere. 2,10
leges æui. 2, 82. Inferorum. 6, 635.legum fræni.2,145.leges ſilentes.1,277.5,31: legum libera,6,301.leges ſancire ſanguine. 7,351

leges

limite non flexo, recto curſu. 3, 218
limina ædium coronata in nuptiis. 2,354
limina ædium calcare nefas nouæ nuptæ. 2,359
limine hærere abeuntem. 1,507
Lingones, Galliæ populi, pictis armis inſignes. 1,398
lingua. ſoluit fama in præconia linguas. 1,472, lingua exſecta palpitat. 2,181. lingua, agger arctus in mare productus. 2,614. lingua ſquamoſa, pre ſiti. 4,325 lingua proiecta equi laſsi. 4, 755. lingua tacita, quæ loquitur tacitè, murmurat. 6,701. linguæ commercia. 6,701. 8, 348. linguæ vibratæ ſerpentum. 9,631. linguæ magicæ, notæ Hieroglyphicæ. 3,224
linum, & lineæ veſtes in vſu & honore apud Aegyptios. 9, 159. hinc, liniger, de ſacerdote Aegyptio. 10,175
lintea ſuffigere antennæ, vela colligare. 9,328
liquebat miſero, exiſtimabat miſer. 6,433
Liris, fluuius ex agro Veſtino prope Minturnas in mare Tyrrhenum influens. 2,424
lis. ſecundum Emathiam lis tanta datur. 8,333
Liſſum Epiri opidum maritimum. 5,719
litare. ſacrum. 1,632. fibræ litantes. 6,524. litare, ſacrificio peracto Deos placare. 7,171
littus. dubium. 1,409. littora creſcunt, relabente mari. 4, 429, littora reſonantia aſperam tempeſtatem præſagiunt. 5,551. littus malignum, difficile appulſu. 8,565. littora rumpere, de flumine. 10,244
litui. 1,237. lituis eliſus aër. 7, 476
lixa. 9,593
locus, ſtare loco. 1,144. locum mutare. 2,137. locus exceptus ſceleri. 3,333. loci maieſtas. 3, 430. locum promittit ipſe locus. 4,36. locus rerum. 4,186. locorum fortuna. 4,661. loco redire. 5,37. loci ſedes. 6,23. pax. 6,282. facies. 7,788. lex, forma. 9,307. fors. 10,542. locum conſumere. 7,461. loco ſecundo. 8,288
locis vbi fulmen conciderat & conditum erat peculiaria nomina data. 1,608
longè. ne longè nimium ſit proxima tellus, 5,576. longè mittere, id eſt, abijcere, proijcere. 7,628. longè naſcens, id eſt, quod in loginquis regionibus naſcitur: ſeu, vt quidam interpretantur, longæuum, viuax. 9,921
longior dies, temporis diuturnitas. 7,846
longinquæ meſſes, frumentum aduectitium. 3,66
longinqua vulnera cadunt, eminus immiſsis telis. 3,568
loqui cum Ioue, oraculum Iouis conſulere. 9,558
lorica, armatura ex connexis annulis ſeu catenulis: hinc loricati, grauis armaturæ milites. 7,498
Lucani fiducia de immortalitate ſuæ Pharſaliæ. 7,209, 9,985
Luceria Vmbriæ oppidum occupatum à Cæſare. 2,473
Lucifer, ſtella Veneris, ſtatione nouiſsimus exit. 1,232. 2,725. 10,434
lucri pallida tabes. 4,96
luctantium varii nexus, arctationes & compreſsiones. 4, 624
luctari. ignis luctatus viridi robore. 3,503. luctans anima cum morte lentâ. 3,578
luctificus. 7,8
lucus ad Maſsiliam deſcriptus, 3,399. & ſeqq. exciſus à Cæſare, 3,433. & ſeqq.
ludere, eludere. 4,725
ludibrium maris, corpus agitatum fluctibus. 8,710
lues, pro quauis pernicie aut calamitate, vt ab incendio, &c. 1,645.

2,645.3,681.10,504
lugubria mæſti cultus. 2,365
lumen.lumina.pro oculis.1,154. 3,713,740.& ſæpe.
lumina noctis,ſidera. 4,282
Luna, primum Etruriæ aut Liguriæ oppidum cum portu.1, 586.2,427
Luna.bigas agitans.1,78.pluuialis. 1,218
Lunæ ſidus ſecundum. 1,413
Luna coacto cornu plena.1,537
Lunæ dimidiatæ periphraſis. 3, 42
Luna dubitanda,principio nouilunij. 4,60
Lunæ labores,eclipſis. 6,505
Lunare virus,quod Luna magicis artibus coacta deſpumat in herbas aut cadauera. 6,669
Luna mæſta,obſcurior. 8,721
Lunæ Planetæ officium.10,204. eius eclipſis,& vade.1,539.6, 503.maximæ eius eclipſes videntur in Africâ. 9,693. obſcurata carminibus magicis ac ſi eclipſin pateretur. 6,500
Luna an cauſam det æſtui maris. 1,410.6,479.10,216
Luna cælo deducta arte magicâ in herbas deſpumat. 6,505
Luna obtuſo cornu ſurgens; item cùm caligo orbem eius obſcurat; tum rubicunda; item luridum pallens; & aliquando ſub nubes abiens; ventorum & tempeſtatum notæ. 5,546.& ſeqq.
Lunares horæ. 1,424
Lunaria incrementa, æſtus maris. 10,216
lunatâ fronte recedere. 3, 3, 533
lunatum ferrum,harpes falcata. 9,678
luſtra ferarum. 3,408
luſtrare,expiare. 9,101
luſtrare ſanguine humano. 3, 405
luſtrales animæ,quæ quaſi victimæ ab hoſtili vi Romam expiarunt. 6,786
luſtrum, & Vrbis luſtratio. 1, 593
luſtrum, quinquennium. 5, 283
luſtrum Lunare, v. menſium.8, 479
luſtrare terras atque æquora, errare. 5,347
luteum, ruffum dilutius ad rubrum vergens. 2,361
lux.mæſta.1,235.rubens. 2,721
luce longè relictâ,longè à luce. 4,297
lux extrema, diei. 4,447.dubia. 4,473
lucis color. 6,828
lux,pro die. luce nouâ. 4,328, 469.7,427
lux,ſplendor. 4,80
lux extrema, dies mortis. 7, 185
lucis (vitæ) extremæ momentum. 4,484
lux metuenda, fulmen. 5,630
luxuries rerum prodiga. 4,374
luxus Aegyptij explicati.10,111. & ſeqq.
Lyæus,Bacchus. 1,675
Lycidas in prælio nauali ad Maſſiliam vnco fixus, retentantibus crura ipſius ſociis ne attraheretur, auulſus ſcinditur, 3,636.
Lycurgus Thraciæ rex, qui ſibi crura incîdit. 1,575
Lygdamus Tyrrheno oculos glande excutit. 3,710
lymphari præcipiti gradu. 1, 496
lymphatus, furioſus; à lymphâ aut aquâ,quâ terrentur morſi à cane rabido. 7,186
lynx, animal acutiſsimi viſus, cuius viſcera pollent ad artes magicas. 6,672

M

MAcedones, Græciæ populi noti; à Lucano interdum cum Theſſalis confunduntur: in genitiuo plu-

rali Macetum, vel, Macedum. 2,647.5,2.10,16,28,269
Macedon, Alexander Magnus. 8, 694
Macra Liguriæ fluuius innauigabilis. 4,426
Macrobij populi Aethiopum. 10,280
Mæander Phrygiæ fluuius ſinuoſiſſimus. 3, 208. arte magicâ recto curſu actus. 6,475
Mænala, Arcadiæ montes. 3, 177
Mæotis, palus in quam Tanais influit, & quæ ſe per anguſtias Boſpori Cimmerij in Euxinum exonerat: ea adeò gelu adſtringitur, vt equos & plauſtra ſuſtineat. 2,641.3,277.5,440.8,318
mærere mortem. 7,790
mæſtus curarum. 8,165
magiæ deſcriptio, ritus; ejus arcana; potentia; cur illi Dij ipſi & an pareant; magorum, magarumque in Theſſaliâ potiſſimum frequentia; eorum menſæ ſeu epulæ; herbæ item magicæ; animalia; &c. omnia ad tædium vſque deſcripta. 6,430. vſque ad finem libri.
magicæ linguæ, notæ hieroglyphicæ. 3,224
magi apud Chaldeos & Perſas Parthóſue inſignes & venerandi. 6,449. 8,220. & apud Aegyptios. 6,449
magiſter nauis. 1,501. 5,645.9, 44. claſsis. 2,696. ferarum. 4, 242
magna in ſe ruunt. 1,81
Magnetes. Theſſaliæ populi, optimi equites. 6,385
Magnus, pro Pompeio paſſim.
Magnus pro Cnæo Pompeij filio. 9,121.145
magnus annus, fertilis. 3, 70
magno parare. 1,34
majeſtas. loci. 3,430.
majeſtas nom fracta Italis. 4, 341.
majeſtate ſaluâ. 7,378,681.
majeſtas nominis Heſperij, Pōpejus. 8,760
major in arma ruit. 3,37
mala vel duri lacrymas motura Catonis. 9,50. malorum turba. 9,405
malacia maris. 3,523. ſummæ malaciæ ſiue tranquillitatis maris deſcriptio. 5,432. & ſeqq.
malæ lanugine fuſcatæ. 10, 135
Malea Laconiæ promontorium, quam Dorida vocat, quia Dores Laconiam incoluere. 6,58. 9,36
Maliacæ æquæ, Maliacus ſinus ſub Macedoniâ. 6,367
maligna vnde vena, impura aut tenuis. 9,500
Mallos oppidum Ciliciæ. 3, 227
mâlus nauis. mali veliferi pondera. 1, 500. mali juga curuantur. 2,695
manare cerâ. 10,494
mandare decreta. 1,489. mandare ad vmbras. 6,569
manere. manſurus in ſecula. 8, 74
manes, id eſt, Dij Inferi; item anima ſeparata à corpore defuncti; aliquando pro cadauere, aut cineribus, aut ſepulcro. 2,173.3,13,4,790.5,636.6,666, 807. 7,458. 8,796, 844.9,151, 976
manicæ, manus ferreæ, ſeu harpagones nauibus hoſtilibus arripiendis. 3,565. vide. [manus ferrea.]
manipli, contubernia militum; trigeſimæ pars legionis; ſed vſurpatum pro numero quouis militum. 1,296. 4,31. 7, 327.
maniplis ſparſa acies, confuſæ. 10,436
manus. manus nulla vacet. 2,56.
manus torpens. 2,78. cæca. 3,722, certa. 6,190

manum

[illegible]antum ferre. 1,147. inijcere fatis. 3,242.
manu moriente ferire. 4,56c.
manu dilatâ. 8,708.
manus ignauæ. 1,514. ſæuæ. 2, 96.
manus miſcentur. 3,569.
manus incertæ. 3,692. togatæ, Romani. 7,549. venales. 10, 408.
manus in bella promittere. 1, 388. compleſas tenere. 2,292. exercere. 3,692. præbere. 5, 558. oculis immergere. 6,541. in hoſtem immittere. 7,509. inſerere. 8,552.
manibus prenſare. 3,664
à manibus cecidere ſuis. 3, 668
manibus ſenectam ducere, ſuſtentare manuum labore. 5, 535.
manibus deceptis vacuum complexa cubile. 5,809
manus, copiæ. 4,137
manus excrementa, vnguium reſegmina. 6,543
manus ferrea, vnci ferrei, ſeu manicæ attrahendis nauibus. 2.712. 3,635
manus ducis, milites. 5:311
mapalia, Afrorum domus culmis contectæ, quæ plauſtris interdum circum vehebant. 2, 89. 4,684. 9,945
Marcellus loquax, hoſtis Cæſaris, collega Lentuli. 1, 313
marcentes tenebræ. 6,646
Marcia, Marcij Philippi filia, cum Catoni priori marito tres liberos peperiſſet; ab eo conceſſa Hortenſio, cui etiam peperit: illo mortuo, ad Catonem redit, & recipitur. 2,326. & ſeqq.
mare, mutatur gurgite Nili. 1, 684. clauſum inuerſâ naui. 3,652. jacens ſeruatum bello. 3,524. refluum. 4,428. rauca gemit, poſt ventum vehementiorem. 5, 218. molle. 8, 98. frangitur, vadis aut littore. 9,308,323
mare non mare cùm torpet quiete 5,453
maris pax. 4,437. clauſtra. 2,684. languor. 5,449
mare exterius, Oceanus mundum ambiens. 10,37
Mare Rubrum, quod & Sinus Arabicus. 6,678. 10,314.
Maris Rubri ſpolia, gemmæ & margaritæ. 10,139
maris malacia. 1,259. 3,523. 5. 432. comparata Boſporo aut Mæotidi glacie adſtrictis. 5, 436
mare intra ſe murmurans, ſignum futurorum ventorum. 5, 565
Mareotis, palus Aegypti, aliquando pro ipſa Aegypto. 9, 154. 10,117.
Mareotis vna. 10,161
Maricæ regna, Minturnenſium ager, & in eo lucus Deæ Maricæ ſacer. 2,424
maritus. maritos excipere. 2, 339. nulli læta marito. 8, 89.
mariti roris jungere. 2,329.
marito dimittit, repudiari. 5, 765
C. Marius de Iugurthâ triumphauit ſubactâ Africâ, & de Cimbris ac Teutonis. 2, 69,90. Libertatis diminutor. 4,822. 9,204. exul & profugus, in paludibus Minturnenſibus delitescens; & in carcere Minturnis, vt Fortunæ depoſitum, quamuis deſtinatus morti, percuſſorem majeſtate terret, & à Minturnenſibus dimittitur. 2,70. & ſeqq. in Africam ejectus. 2, 88. in ruinis Carthaginis latet, tanquam ſolatio eorum quos vicerat, & rurſus ſui animaduertentis ruinas tam potentis reip. 2,90,91. copias colligit. 2,93. Romam redit, & ſeptimum

Conſulatum obtinet. 2, 99, 130.8,269. crudelia facinora exercet.2,99.& ſeqq. ſignum hoc dederat ſuis, vt quibus ſalutantibus oſculandam manum non porrigeret, eos occiderent. 2,113.126. obit. 2, 130. ejus ſepulcrum ad ripam Anienis.1,582.eius vmbra agricolis apparens initio belli ciuilis Pompejani.1,583
M. Marius,Caij frater ad ſepulcrum Catuli laceratus,& poſt ſingulorum membrorũ carnificinam, tandem oculis ſui corporis laniena ſpectatoribus effoſsis occiſus·2,175. & ſeqq.
Marii, tanquam exemplar perduellis & crudelis nominati. 2,227,546.6,794
Marianorum cædes apud Sacriportum. 2,134. apud portam Collinam. 2,135
Marianorum temporum adumbratio.2,68.vſque ad 134
Marmaridę, Marmaticæ cateruæ, Africæ populi in Libyâ Mareotide.3, 293.4, 680. 9, 893. Marmaricæ arenę & Marmaricum, pro Africâ & Afris. 6,309
marmora ſecta, laminæ marmoreæ quibus muri incruſtatantur. 10,115
Mars,pro bello,acie,pręlio.paſſim. hinc, Mars ſecundus. 4, 388.6,4,Mars cæcus,bella incerta. 7,111. Marte detecto, aperto bello. 10, 346. Mars dexter,cornu aciei dextrum. 7,220
Mars,pro trophæo. 6,256
Martis Planetæ officium. 10, 206.damnoſus. 1,660,663
Marſi, Marſus ager, populi Italiæ. 2,430,9,790
MarſyaPhrygiæ amnis. 3,207
maſſa metalli. 9,403.7,753
Maſſagetæ, populus Scythicus ad Danubium. 2,50. vicini & hoſtes Sarmatis, lac equinum cum ſanguine mixtum potantes in alimentum. 3,283
Maſsilia, Phocenſium patria, profugorum colonia in Galliâ Narbonenſi (alieno in littore)ſocia Romanorum,vrbs libera. 3,307. 340. 4,257.5, 53.Maſsilienſes neutri vt eſſe poſsint bello ciuili, petunt à Cæſare. 3,307.& ſeqq. quod negat Cæſar, eoſque obſidet (Maſsiliam, inquit, delere vacat)3,356.& ſeqq.lucus vicinus vrbi à Cæſare, etſi trepidantibus militibus,abſcindi juſſus. 3,426. ipſo præeunte. 3,433. Maſsilienſibus lætantibus, vindictamque diuinam ſperantibus.3,446. ad eorum muros ſubuertendos Cæſariani omnibus modis laborant. 3,474. illi eruptione munimenta omnia & machinas Rom.incendunt. 3,498. poſt committunt omnes ſpes ſuas certamini nauali. 3, 516. vt habiles naues regique faciles habentes,& ipſi periti rei naualis. 3, 553. Maſsilienſium pugna naualis cum Cæſarianis. 3,538. & ſeqq. victi. 3, 752. eorum conſternatio. 3, 756
Maſſyli, Numidarum gens in Africâ,quæ equos ſolâ virgulâ regit. 4,682
matrem prægnantem facere qui fas putat,nihil nefas putabit. 8,409
materna vis. 2,338
materia laudis. 8,75. venia. 8, 137
Matinus, mons Apuliæ, 9,185
matrona ventriloqua. 1,675
maturum, id eſt, properum, citum, feſtinum, paratum. 1, 645.2,597.7,668.10,421
matutini radii Solis. 3,521
Mauors,Mars. 7,569
Mauri, Africæ ad Occidentem populi. 3, 294. 9, 300. pro quouis populo barbaro aut crudeli. 10,455
Mauri nigri vt Indi. 4,679

Mauri dubiæ fidei, & ſolerti fallacique ingenio. 8,283
Mauri hoſpites ſuos collocantes inſtar ſcopi in exercitium ſagittandi. 10,455
Maurus, Iuba rex Mauritaniæ, 8,283
Maruſia robora, arbores Mauritaniæ. 9,426
Mauſolea, ſepulcra quorumcumque principum; alioqui propriè Mauſoli Cariæ regis. 8,697
Mazax, Africæ populus ſagittandi peritus. 4,681
meatu liber, de vento cui nulla ſunt obſtacula. 9,453
Medea Colchorum regis filia, hominibus ex dentibus draconis ortis iram immiſit magicis artibus vt inter ſe confligerent. 4,556. in Theſſaliâ herbas magicas necdum ſibi cognitas repperit. 6, 442. fugiens cum Iaſone, vt patrem inſequentem remoraretur, Abſyrtum fratrem in fruſta diſſectum per varia ſparſit loca. 10,646
Medi, Aſiæ populi Perſis & Hyrcanis vicini, ſub imperio Parthorum; pro Parthis Lucano nominati. 2, 49. 4, 681. 7, 514. 8,216,308,326, 368,386. aſſueti regnari. 7,442
medicamen croceum tingendis crinibus Indorum. 2,239
medicina modum exceſsit. 2, 142
medium. Orbem tenere in medio. 1,88. abire in medium. 4, 491. medium tenere. 4,652. in medium dare, 7,366
medius axis, linea æquinoctialis. 10,287
medij ignes cæli, & medius dies, id eſt, meridies. 6,337. 9, 606
Meduana, Andium in Galliâ Celticâ fluuius. 1,438
medulla arboris. 4,318
medullas carpere. 9,741
Meduſæ fabula. 9, 624. & ſeqq.
Megæra, Furia. 1,577. 6,730
Melas Theſſaliæ fluuius. 6,374
Meleager Oenei filius, Calydonis rex. 6,365
Melibœa Magneſiæ in Theſſaliâ ciuitas, in quâ natus Philoctetes, donatus ab Hercule ſagittis, ob incenſam ab eo pyram in quâ ſe Hercules combuſsit. 6,354
melius. 3, 111. in melius mutare 6,60
melior hortando vulgo. 7, 249. melior ceſſiſſe loco quàm pellere, fugæ aptior quàm pugnæ. 8, 381. melior ſuadere. 8, 482
membrana, pellis. 6,679
membra. æquata membris vulnera. 2,177. membra contendere. 3, 624. defecta robore. 3, 625. 4,600. omnia neruis mēbra relicta labant. 8,60
Memnonia regna, Orientales populi, à Memnone Auroræ filio. 3,284
Memphis prima vrbs planæ Aegypti, in quâ puteus eſt in quo notantur incrementa Nili; hinc Nilometrium dicta. 8, 477. paſſim pro Aegypto; & Memphiticus, Memphitis, Pro Aegyptio Aegyptiâ. 1, 640. 3, 222. 4,136. 6,449 8, 542. 10,5, 272,330
mens. occurrere menti. 1,480. mens certa malorum. 3, 37. ſit mens iſta quidem cunctis. 3, 324.
mentes tepeſcunt. 4, 284. menti abeſt fauor. 4,399
mentes ad ſumma paratæ. 4,536
mens varia. 4,704
mentem ferre tranſuerſo torrente. 4,818
mens ſacro furore inſtincta. 5, 150. mentes dubiæ. 5,256. mentes æquæ, id eſt, bonæ, piæ, faciles. 5,727
mentem paratam verba deſtituunt. 5,771. mens durata malis. 5, 798. pugnæ mente propiaquus. 6, 1. mens, præſaga.

6,415.7,187.9,120.conſcia.7,78 4.mens fugæ,id eſt,voluntas, conſilium fugiendi. 9,226. mentis tumultus.7,183. pondera.7,280. cuſtodia, id eſt,confirmatio, conſtantia; vel vt alij,tacita & quaſi intrò cuſtodita cogitatio. 8,635,mentem erigere.8,75.incendere.10,148.mente Deum gerere.9,564.mentes componere ad virtutem aut labores. 9,380
mens hominum malorum præſaga. 7,187,9,120
menſa.menſa feſta.2, 123.menſæ militares in caſtris duro ceſpite inſtitutæ.4,197. menſæ lautæ gloria.4,376.menſis humanis incognita. 6, 116. menſæ rotundę citreę.10,145
menſura timoris.3,100.ſecandi æquoris. 6,168
mentiri,id eſt, falſo repræſentare, falſam ſpeciem referre, adulari. 9. 820. mentita vela victum Theſea.2.612. populum biformem.3,198.mentiri dominis. 5,386
merces aut pœna. 7,303
mercis mutator, mercator. 8,854
Mercurius citharæ inuentor & palæſtræ,natus in monte Arcadiæ Cyllene. 9,661. Arg caput abſcidit. 9,663. harpen vſui dedit Perſeo. 9,67[illegible]
Mercurius Planeta.1,662. ejus officium.10,209. cum peruenit ad vltimum gradum Cancri,& eſt vicinus Caniculæ,fit inundatio Nili. 10,210,214
mergere æquore pinus,remigare. 3, 531. mergere formidinem.7,248.merſum ferrum in robora. 3,435
mergi ſi maria aut ſtagna fugiant, tempeſtatem denunciat. 5,553
Meridies.1,16.æther ad Meridiem deuexus. 3,247. Meridiei periphraſis. 3,423 meritum deſtruere. 9,1041
Meroë inſula Nili maxima in Aethiophiâ ſub Tropico Cancri,ab vxore vel ſorore Cambyſis ibi mortuâ cognominata 4,333 10,237,250,hebeni ferax,10,303.vini etiam generoſiſsimi,quod quamuis paucorum annorum, potentiſsimum tamen. 10,162. Meroën premit Sol cum obtinet quartamdecimam partem Leonis. 10,251
meſſes longinquæ, item peregrinæ,id eſt,frumentum aduectitium. 5,66.6,105
meta columna faſtigiata, circa quam currus quàm proximè agebantur. 8,200
metallum, vena lapidum filicum auri,&c.aut quæuis durities. 4,223.304.6.34
metallum auriferum, item, rutilum. 3,209.9,364
metalla in Africâ non gigni, opinio veterum, 9,424
metalla, pro vaſis, armis & inſtrumentis ex auro argentoue conflatis. 7,740
metator, caſtrorum. 1,382
Metaurus, Vmbriæ fluuius. 2,405
Metelli familia nobilis Romæ pro exemplari virtutis. 2,555.7.583
Metellus Creticus. 3,165
Metelli proles,Cornelia. 8,410
Metellus tribun. pl. Cæſari Pecunias ex ærario ſumere volenti obſiſtit, 3,115. ejus ad Cæſarem verba, 3,123. & ſeqq. Cæſaris reſponſio, qui eum irâ ſuâ indignum dicit. 3,134.& ſeqq.
metiri litora inſtabili greſſu. 5.566
Metiri terras oculis. 6,32
menſus homini quid fata pararent. 2,133.
metiri ſe ſimul & Romam. 8,346.
metiri ſua regna, vires ſuas.8,527
metuere,metuēs domini. 7,379

metuens incautus ab hoſte timeri. 4,719
metus. vrget metus. 1.460. agitant grauiora metus. 2, 225
metus emti, cùm vulgus alitur à potentibus. 3,57
metu ſtratus. 3,390
metus ſuos exſoluere. 5, 259
metus ferre, metuere. 7,138
metum premere. 7,341
metus attonitus. 8,591
metu tecto. 9,389
metus æquorei, ventorum. 9, 447
metus legum quoſdam ad bellum adigit. 2,252
Meuania Vmbriæ oppidum in agro armentorum feraci. 1, 473
micare, de telis. 7,320
mihi id eſt, quantum ad me. 1, 419
miles ſubitus. 1,312. perrumpens medias acies. 1,322. ſenior. 2, 561. dubius ducibus ſuis. 4, 698
militum aſſenſus Cæſari in bellum ciuile. 1,386. & ſeqq.
miles ſenex, exemplum, non miles. 3,730
milites ab induciis ad bellum redeuntes comparati belluis à cicuratione ad feritatem relapſis. 4,237
militum primus in deſperatione impetus poſt paulatim deferueſcens, comparatus ſaucio recenti vulnere animoſiori, ſed membris frigentibus torpente. 4,285
milites, manus ducis; item fortuna rerum ducis. 5, 311. 7, 250
militum enſis eſt qui ſtringitur, non ducis. 2,254
militum opera quam ducibus locant à Cæſare comparatæ fluminibus in mare defluentibus. 5,336
milites miſſionem obtinentes arma tradebant. 4,382. 5,326
milites Cæſaris tumultuantur, & miſſionem flagitant; quos reprimit Cæſar, & caſtigat. 5, 242. & ſeqq.
miles non magno hortamine in prædam ducendus eſt. 7, 736
Milo reus occiſi Clodii. 2,480. in judicio ipſius forum obſeſſum à tironibus Pompeji. 1,323. 2,480
minæ tumuere. 2,573
minari gladii triſte minantes. 1, 320
turres minantes. 4,432
minari lapſum, de muris. 6,136.
hoſti ſeque ipſe minatur. 6, 173
minax arcu ſoluto. 7,515
minaces incaſſum. 4.280
Minerua Trojana, palladium. 1,598
Mineruæ ramus, oleæ. 3,306
minimas rerum diſcordia turbat. 2,272
minimum terræ. 5,467
miniſter populus, frequentia famulorum. 10.127
Minoïa Creta, à rege Minoë. 3, 163
Minoïa tecta Brunduſii, quia habitatum à Creteuſibus. 5, 406
Minturnæ, oppidum Latii. 2, 424
Minuti caſtella ad Dyrrhachiū à Minutio (vt ajunt) qui iis pro Cæſare præerat. 6,126
Minyæ Theſſaliæ populi remiges Iaſonis. 6,385
miracula varii fati. 3,634
miracula præbere. 4,425
mirator, imitator. 9,807
miratrix ſui vetuſtas. 4,655
miſcere. miſcere, inter ſe committere. 1,271
miſcere gentes. 3,194
vulnera. 3,354.
manus. 3,569
mortem. 4,283. arma. 6,80. 8, 421.
miſcere nexibus alas, de apibus conglobatim volantibus 9,286

miſcere cubili. 10,69
miſeris tantùm iraſci numina poſſunt. 3,449
miſeros juuat omnia ſecum trahere. 7,654
miſeri fugiuntur, felices coluntur. 8,487
miſeros nemo facilè in amicos ſibi eligit. 8,535
miteſcere, dulceſcere, de aquis marinis. 10,257
Mithridates, Ponti rex, à Pompejo in deſperationem rerum adactus, veneno ſe ſuſtulit. 1, 336. 2,581. à Sullâ non victus. 2,582
mittere. Orbem ſub. leges. 1,22. miſſum regnum in turbam. 1, 86. mittere poſt terga ſagittam. 1, 230. in diſcrimen. 2, 599. anguſtus limes portus mittens naues in æquora. 2, 709. omnia in extremos caſus mittere. 7,239. mittere longè, id eſt, abijcere, proijcere. 7, 628. mittere in famam & ſecula. 10,533
Mitylene vrbs Lesbi inſulæ. 5, 786. Mitylenæi operam ſuam Pompejo addicunt poſt prælium Pharſalicum. 8, 109. & ſeqq.
moderatior ventus. 9,111
modeſta vota 5,532
modo, paulo antè. 6, 621, 713, 717. 8,330
modus. perdidit pugna modum, forma pugnæ mutata eſt in cædem. 7,532. medicina modum exceſsit. 2,142. modum (finem) imponere. 10,172. modus venti. 5,709. modi mortis. 3, 689. vix oculo prendente modum, de ſpatio loci immenſo. 4.20
modus, pro menſurâ quantitate, moderatione, diſtantia. 1,562. 2,131. 6, 76. 8, 492, 799, 9,191,766,794,804
mœnia corripere. 2, 100. pendêre è mœnibus. 7,369
mœnia, pro vrbe. 2, 653. hinc ducere in mœnia, vrbibus aſſuefacere, aut, populum vagum in vrbes redigere. 7, 429
mola, far toſtum ſale aſperſum. molas inducere (inſpergere hoſtiæ capitibus) obliquo cultro. 1,610
moliri ima mœnia. 3,489
molle æquor. 8,98. mollis ſulco terra. 9,627. mollia arua Nilo. 8,526
mollitus ferro, caſtratus. 10, 133
Moloſſus canis, à regione Epiri. 4,440
momenta fauoris. 3,55. fati. 4,3. rerum. 3,338. 4,819. 7,118
monarchia Mundi vniuerſalis deteſtanda. 10,27
Moneta Iuno. 1,380
monetæ inuentor Ithonus Theſſalus. 6,404
monile, ornamentum colli. 2, 363
Monœci Herculis portus 1,405
monſtra Deûm, prodigia. 7,172
monſtro potenti, miraculo vel facinore monſtroſo. 6, 635. monſtrum fictum. 6,437
monſtra, ſcelera. 4,252. 10, 337, 474
monſtriferum, mirabile. 4,620
monſtroſi fetus, &, partus. 1, 562. combuſti in Vrbis luſtratione. 1,589
monſtrare. vix poterunt monſtrare ruinæ. 7,393. monſtrat tolerare labores. 9,588
montis decliuia. 2,421
montes dubii, cùm paulatim viſum montium recedendo amittimus. 3,7
montes complanati arte magicâ. 6,477
Monychus Centaurus. 6,388
mora. belli. 1,100
moræ pudoris. 1,263. morâ vinci. 3, 392. nec mora. 4, 445.
moras ferre, pati. 5,477
moræ indulgere. 5,733
morbi medii inter vitam & mortem. 6,99. morbi fluentes. 7,412.

7,412
mordaces curæ. 2,681
mores cedunt rebus ſecundis. 1, 161
morum priorum numen, in cuius templa pauca donaria aut ornamenta precioſa. 6,520
mori jam poſſe ſatis eſt, de infantibus tyrannorum juſſu occiſis. 2,109.
morientium oculi clauſi à ſanguine proximis. 3,740. 5,280.
mori velle nullus cogi poteſt. 4,485. videntibus teſtibus fortiter mori glorioſum eſt. 4, 492.
mori eſſe felix,ſeu rem felicem, ſolis morituris agnoſcere permittitur. 4,517
mori ſcire,ſors prima viris; ſed proxima, cogi. 9,211. pauido fortique cadendum eſt. 9, 583.
mori ſomno ex ictu aſpidis. 9, 818
moribundus,moriens. 6,86
mors. quantoque gradu mors ſæua cucurrit! 2,100.
mors emerita. 3,622.
mors vna timori eſt quâ cepêre mori. 5,689
mors in vita. 6,531.
mors dilata Deûm. 6,698.
mors longa, longè diſtans. 9, 102. obuia. 9,208.
mors veneni, veneno illata. 9, 758
mors omnis hominum in vſu eſt Magis. 6,561
mors ipſa nihil. 3,40. media longæ vitæ. 1,458. viris non metuenda. 8, 396. libera enim Fortunæ. 7,818
miſerum non facit. 8, 632. ſed præmium potiùs quàm pœna. 5, 117. vt quæ ſola præſtare poteſt carere malis. 5,230. prematura autem ſæpe præuertit triſtes caſus. 8,29. quomodocumque ſit, vltima pœna eſt, Lucano. 8,395
mortis capaces animæ. 1,461
mortis tenebræ. 3,714. via. 4,267.
ſtimulis agi futuræ mortis. 4, 517. mortis vicinia. 4,518. fiducia. 4, 538. fortuna. 4,737.
exemplum mortis honeſtæ. 6, 235. mortis oracula, necyomâtia. 6,772. mortis venturæ pallor. 7,130. mortis ſenſus poſt mortem. 7,471. mortis vltima. 8,665. honores mortis, funus. 8,773. honos mortis; laudatio funebris. 9, 217. quantum mortis. 9,680. mortis fama. 9, 753. mortis multum. 9,767
mortis metus, timorum maximus. 1,460
mortis voluntariæ aut vultroneæ laus, præſertim cum nihilominus moriendum eſt. 3, 241. 4,480
morti obluctari. 3, 662. morti admotæ occurrere. 4, 480. morti faciles animi. 4, 506.
morti admouere horas. 7,50
morti pereuntis parcere, dirus mos nefandæ ſæuitiæ. 2,180
mortem ſuam victori rapere. 2, 156. ad mortem ire. 2, 582.
mortem perdere. 3,707. mortem rapere. 4,345. quærere. 4, 479. ſentire. 4, 570. mortem intrepidus accipiam. 5,658. ad mortem ſegnis. 6,244. in mortem compoſitus. 9, 116. in mortem vires, conſtantia ad mortem tolerandam. 9,886
mortem ſibi conſciſcere, glorioſum Lucano putatum. 2, 156. 3,241. 4,480
cum morte lentâ luctans anima, 3,578
à morte nihil ſenſus relictum animis. 3,39
morte, vel iniquâ, ſemel defunctus hoc munus habet, non amplius ſe moriturum. 6,724
mortes. 2,83. 156. 7,618. 848. 9, 736. mortes cadunt, tela mortifera. 7,517. mortes, Libycæ, venena. 9,707. mortes, mortiferi ſerpentes. 9, 862. mortes ſuorum cum hoſtium miſcere, vel, permiſcere, vt in deſperatione. 4,283. 7,100

mortium armis illatarum varia genera. 7,618.& ſeqq.
mortale genus ignarum ſortis Deorum. 3,319
mortalia habent caſum. 2,13
mortui carminibus magicis reſuſcitati. 6,531
mortuorum animæ in antiquum corpus redire nolunt. 6,721
Moſchi,populi Scythici, è quibus oritur Phaſis, Sarmatis vicini. 3,270
motus. motus mutus. 2, 182. pauidus. 2,235
motus primi auroræ, 4,734
motus,ſeditio. 9,219,225
mouere.ſtimulos irarum.2,324. ſumma. 2, 394. totas vires.2, 626.certamen. 3, 121. fata. 6, 605
mucro hebes frangit, non vulnerat hoſtem.6,187. enſis primo tantum mucrone cruentus. 7,561
mugientes cauernæ motu terrę. 3,418
Mulciber,Vulcanus. 1, 545. 10, 448
multus. multum. multus ſua vulnera affixit, id eſt, multi affixerunt ſ.v.3,707.quicquid multis peccatur, inultum eſt, 5,260
multum ſpatium. 7,423
multus Annibal eſt in pectore, Annibal ſæpe obuerſatur animo.8,285. multū poſſe.1,175
multifidum. 3,202
Munda,Bæticæ vrbs, ad quam prælio victi à Cæſare Pōpeij filij: pro quo conflictu Munda nominatur. 1,40. 6,306.7, 692
mundus.labor mundi, ſtudium phyſicum. 1,417
mundi extrema, item,vltima, pro Hiſpaniâ, aut extremâ parte eius. 3,454.4,147.item pro Mauritaniâ. 4,669
mundi pars ima. 4,106
mundus miſtus. 4,190
mundum coërcens vnda, Oceanus. 5,619
mundi iura petere,ex loco concluſo exire. 6,139
mundus latens,Inferi. 6,649
mundi diſcrimen. 7,108
mundus ſuper nimios Soles & Auſtrum iacens, pars mundi Meridionalis. 8,164
mundi deuia. 8,209
mundi vulgati commercia, populi nobis cogniti. 8,312
mundi tepor, plaga cæli tepida. 8,365
mundi damna.9,440.clauſtra.9, 865.mundi fama.9,1030.mundi capax,ad intelligenda mundi myſteria ſiue res phyſicas. 10,183.mundi lex. 10,202
mundi tacitum.occultum mundi. 10,252
mundi curſus impeditus arte magicâ. 6,463
mundi arbiter,item,rector,Pluto. 6,697,742
mundi interitus communis. 7, 814
mundus incendio periturus. 9, 316
mundus vniuerſus & virtus,ſiue animus ſapientis,ſedes & domicilium Dei. 9,578
mundi monarchia vniuerſalis deteſtanda. 10,27
munimen rapti ceſpitis. 1,517
munus. quemque ſuum munus trahit. 7,330
munera arenæ,amphitheatri.4, 709
murmur infremuit. 1,209
murmur infandum magorum.6, 448
murrha. 4,380
murrhina vaſa. 4,380
Murrus baſiliſci à ſe transfixi veneno ad manum per telum aſſurgente,brachium ſibi amputat. 9,828.& ſeqq.
murus ſolo admotus creſcente cumulo,terrâ extrinſecus aggeſtâ,aut aggere ad altitudinem muri. 6,180
murus Phœbeus, Troiæ, ab Apolline & Neptuno conditus. 9,965

muri,

muri, pro vrbe. 8,250
muros obſidione claudere. 3,34
muralia pondera ſaxi. 6,199
muſculus femorum. 9,771
mutare locum. 2,137
mutare vrbes totas. 5,107
mutare in melius. 6,60
mutare terram. 6,271. 8,148
mutati ſanguine fontes. 7,537
mutare Threïcias hyemes Nilo, de gruibus. 7,832
mutare totum diem, aliud clima ſubire. 8,217
Mutina, Galliæ Togatę vrbs, pro clade quam Antonius ad eam paſſus. 1,41. 7,872
mutua lumina, oculi. 4,170
mutus. queſtus mutos voluere. 1,247
mutus motus. 2,182
Mycenæ, Argiæ in Peloponneſo oppidum. 1,544. 5,74
Myſia, Aſiæ ad Helleſpontum regio. 3,203

N

NAbatæi, Arabiæ populi, inde Nabatæi flatus, Orientales venti. 4,63
Nais, nympha. 9,972
Nar, Sabinorum fluuius in Tyberim illabens. 1,475
nardus, frutex cuius folium ad vnguenta odorifera commendatur. 10,164
naris ſpiramina. 2,183
Naſamónes, Africæ populi, ſolo arenoſo, vicini Syrtibus; eaque occaſione naufragiis eiecta rapiunt. 4,679. 9,439. & ſeqq. 9,458
naſci. infantis naſcentia fata. 2, 107. naſci in regnum, in ſeruitutem ſub rege. 7,643
naſcens longè, de ceruo in Africâ non naſcente; niſi, naſcens longè, longæuum, viuacem vt quibuſdam placet, ſignificet. 9,921
Naſidij Marſi à preſtere percuſſi, & in tumorem immanem excreſcentis, mors. 9, 789. & ſeqq. comparatus bullienti aquæ aut velis inflatis. 9,798
natale erepto, id eſt, extincto ſemine, natiuitatis primordio deleto. 7,391
natare, id eſt, ſubmergi, perfundi, inundari, humectari: vt, natare in cæde. 7,294. ſanguine, de terrâ, loco vbi cædes facta. 7,728. reges (regum ſepulcra) natabunt. 9, 156. penituſque natabat, 9,312. membra natant ſanie. 9,770
nando amnem frangere. 8,374
natura deſes. 9,436
natura paucis contenta. 4, 378. omnia placido ſinu receptura eſt. 7,810
natrix, ſerpentis aquatici genus. 9,720
naualia Phœbea, portus Athenienſis. 3,182
naualia fugâ tenere. 3,755
nauali plurima bello enſis agit. 3,570
naufraga virtus. 3,690
naufraga arma. 4,87
naufragium. naufragium ſibi quiſque facit. 1,503
naufragij ſpes. 5,455
naufragio venire. 5,494
naufragium, pro quauis clade aut calamitate. 8,313
nauis. naues ſtantes fune contentæ. 2, 621. actæ tenſis rudentibus. 2,683. plenæ vento. ibid. nauis turrigera, prætoria. 3,514. 4,226
naues emeritæ. 3,520
naues ex colliſione roſtrorum in puppim redeuntes tanquam circumrotatæ. 3,545
naues audientes manum regentis. 3,594
naues inhibere remis. 3,659
naues captæ vehunt victores ſuos. 3, 755. vimen texitur in nauem. 4,132. nauis regimen dare ventis. 7,126. nauem dare in littus. 8, 133. dare in læuum.

num.8,194. naues citatas Cypro immittere. 8,457
naues è littore præcipitare. 9,148
nauis prima apud Theſſalos inuenta, Argo. 6,400. noui generis mortis cauſa. 3,197. 6,400
naues contrario vento impulſæ arte magicâ. 6,471
nauis regimine deſtituta, ignauum onus. 7,126
nauis pugna Maſsilienſi pondere turbæ in vnum latus incumbentis tota inuertitur. 3,647
nauta nauem in alterutram partem à recto curſu obuertens comparatus aurigæ currum obliquanti. 8,199
nautæ portu ſoluturi tubâ præmoniti. 2,690
nebulæ diſcuſſæ arte magicâ. 6,486
nec mora. 4,445
nec numina deſunt. 1,349
nec fortuna diu vertens, id eſt, & fortuna non diu vertens. 7,504
nec, ne quidem. 8,497
neceſſe eſt poſſe (item, velle) ſequi iuſſa. 1,372. cupias quodcunque neceſſe eſt. 4,487
necyomantia. 6,620, 772. eius mos & ritus, &c. 6,654. & ſeqq.
nefas. ſcire nefas, id eſt, non facile eſt iudicatu. 1,127. attulerat in caſtra nefas, ſceleſtus iam antè, venerat in caſtra. 2,98
nefas belli, militare. 2,507. abſcondat Fortuna nefas. 2,735. omne futurum creuit amore nefas. 4,205. Infernum nefas. 7,170
nefas ciuile. 7,432
negare negatum ſtare diu. 1,70. ſpectandum tibi bellum ciuile negatum eſt. 4,804
negaui iam mihi. 5,744
negatis tumulis proiecta corpora, inhumata. 6,626. ſtimulis negantem agens equum. 8,5
neglectus dextræ. 2,126
Nemea ſilua Arcadiæ, in quâ leo ab Hercule occiſus, qui ab eâ Nemeæus. 1,655
Nemeſis (Ramnuſia) ſuperborum caſtigatrix Dea. 5,233
nemorum auia. 1,569
nemorum motus vltronei, ventorum futurorum ſignum. 5,551
Nemoſſus Aruernorum caput. 1,419.
nepos, deſcendens de ſtirpe. 9,996. nepotum populi, poſteri 7,207. 8,871
Neptunus imperium maris nactus ſorte ſecundâ reſpectu Iouis. 4,110, 113. 5,622
Neptunia cuſpis, tridens, ſiue fuſcina. 7,147
Nereus Deus marinus, pro ipſo mari. 2,713. 6,349
Neroni Imperatori adulatum. 1,33. & ſeqq.
Neruij, Belgicæ populi, qui Cottam & Sabinum Cæſaris legatos ceciderant. 1,429
nerui. robur mobile neruorum. 4,286. relicta neruis membra labant. 8,59
nerui letales, arcus. 8,296
neſcire. 4,496. 7,411. Deos neſcire. 1,453
neſcit timere. 3,119
neſcit latrare, dè cane, id eſt, ſcit non latrare, compeſcere latratum nouit. 4,443
neſcius remitti. 1,17. ſtare. 1,144
neſcius artis ſimulatæ. 4,744
neſcire ora frænorum. 4,683
Neſſus Centaurus Deianiram, quam trans flumen Euenum ferebat, ſtuprare volens, ab Hercule occiſus. 6,366, 391
Neſis, Campania inſula ſulphureis exhalationibus fœta. 6,90
nexibus miſcere alas, conglobatim volare, de apibus. 9,286
Nilus, Aegypti flumen celeberrimum.

mum: ſæpe etiam pro ipſâ Aegypto. 1,684. 2,633. 3, 199. 5,712. 6,307,610. 7,832. 8,499, 526,542,641. 9, 81, 156,705, 752. 10,8,53,156,413. Niliaca arena, pro Aegypto. 5, 475. 8, 805. item Nilotica rura. 9,130
Niliacum littus. 9,135
Nili littora. 9, 413. Niliacum, Aegyptium. 10,80. Niliacus tyrannus, Ptolemæus rex. 8,281
Niliaca ſerpens, aſpis. 9,816
Niliaca vrbs. 10, 91. Niliaci ius gurgitis, imperium Aegypti. 9, 1023. Nili regia. 9, 266. ſceptra. 8,559
Nilotis acus. 10,142
Nili ortus ſiue fontes incogniti. 1,20. 10,40,190,192. ſub Cancro eſſe exiſtimantur. 10,214. eius ortum ignorant populi Arctici, exitum Antarctici. 10, 301. in Aethiopiâ aut paulo ſupra eam oritur. 8,830. curſus eius quatenus cognitus eſt. 10,285. & ſeqq. inundat plana Aegypti. 2,417. 9, 163. omnia tenet, id eſt, inundat. 4,135. quando inundare incipiat. 10, 210. & ſeqq. in cauſas inundationis Nili inquiſitum; variorum opiniones adductæ, & quædam refutatæ. 10,219. & ſeqq. eius incrementa obſeruata in puteo Memphitico. 8, 477. Nili inundatio deſinit æquinoctio autumnali. 10,218
Nilus diuiduus ſeptem oſtiis ſe in mare exonerat. 8,445,465. 10,244,254
Nili os Peluſiacum. 8,825
Nilus Lagæus, à Lago patre Ptolemæi. 1,684
Nilus, fiducia Aegyptiorum. 8, 447
Nili inundatio impedita arte magicâ. 6,474
nimbus telorum. 6,134
nimiumque parumque. 5,741
Ninos Aſſyriæ vrbs. 3,215
Niphates Armeniæ flumen. 3,245
niſu titubauit in medium orbem terra. 6,482
niti in rupes. 4, 38. in terras. 4, 650. in lucem. 5,180
niues ſine Sole mediâ hyeme ſolutæ arte magicâ. 6,478
nobilitas dolendi. 8,329
nocens cælum. 7, 798. terra. 7, 869
nocentes manes. 3,13
nocentes multos ſeruat Fortuna. 3,448
nodi chalybum, catenæ. 6,797
nodi nocentes, laquei quibus ſtrangulati nocentes. 6,543
nomen. ſub nomine ſacratus. 1, 405
nomen famæ. 6,604,257. in nomen alterius venire, de flumine alteri flumini illabente. 6, 375
nomina popularia, Druſi. 6,795
nomina magna. 7,210
nomen extremum tanti generis. 7,589
nominis vmbra. 8,449
nomina pauperis æui, Fabricij & Curij. 10,151
nomen edere. 4,177
nomen Latinum. 7,391
nominis famâ. 9,92
nomina feralia. 7,408
non fandus. 2,176. non priuata arma. 2,533. non priuata cupit. 2, 564. non ea fata ferens. 2, 726. non ſic, id eſt, non tam bene, tam doctè. 8,199. non caſta. 10,60
non ex coniuge partus. 10,76
non imbrifera. 9,455
non, nec, haud, ſemel, vnus, vnû, id eſt, ſæpe, multi, multa. 1,478. 2,420. 3,466. 4,545. 8,232,479. 10,244
noſſe minimum terræ, de flumine non longè à mari orto. 5, 467
noſtrum. non fert è noſtro præmia miles. 3,130
notare terras ex aſtris. 8,167
notare voce. 9,221
Notus, Auſter, ventus Meridionalis. 2,460, 683. 4, 71. 5,542, 571,609,714. 6,294,471. 7,364. 9,326,419,480,539,695,877. 10,348.

10,243. Noti, pro quibuſlibet ventis. 10,500. Noti poſt terga flagrantis terræ, quæ ſunt à parte Antarcticâ Lineæ Aequinoctialis. 10,50
nouiſſimum, vltimum. 1,232. 8, 90
nox. ignota ſidera viderunt obſcuræ noctes. 1,526. noctem ducere. 1,543. nocte ſoporâ. 2, 236. nox, pro caligine ex deliquio animi. 3, 735. 8,58. in noctem pronum cælum. 4,28. nox ſubtecta polo. 4,104. noctes venturâ luce rudebant. 4, 125. fabula extrahit noctes. 4, 208. nox bellorum. 4,244. ſubſtituit nox merſo ſua lumina Phœbo. 4,283. ad noctem impellit lux extrema tenebras. 4,447. nox parua. 4,476. nox cœli. 5,627. nocte altâ. 6,570. nox media. 6,571. nox pro tenebris. 6.647. noctis rex, Pluto. 6,741. nocte coactâ, 7,395
nox ſcelerum. 7, 571. nox pendens ſuper campos. 7,520
nox habet Theſſaliam, omnes cogitationes totâ nocte ſunt de Theſſaliâ. 8,45
noctis incipientis periphraſis. 5, 424
nocte apud nos mediâ, ſub terrâ apud Antipodes eſt medius dies. 6,571
nocturni. 3,499
nubes. telorum nubes. 2,262. nubes excedit Olympus. 2,271
nubes campo conſurgens, puluis excitatus ab aduentante equitatu. 2, 481. in nubes abiere Ceraunia. 6,626. quicquid defenderat Indos, nubes ardores Solis temperantes aut impedientes. 4,67. nubes denſas Sol in vellera ſparſerat. 4,124
nubes pulueris. 4, 768. peſtis contagia tracta in obſcuram nubem, craſſa exhalatio peſtifera, 6,90. cæci timoris nubes. 6, 297. nubes ſubducunt ſidera. 6,519. nubes non-imbrifera, id eſt, arenifera Auſtro eleuata in Africâ. 9,455
nubes mediâ regione aëris. 7, 479
nubes rutilantes in mare cum Sole deſcendentes ſerenitatem diei futuræ ſignificant. 5,541
nubes a tractæ in alimentum Solis. 7,5
nubes fractæ eliſo fulmine & tonitru. 6,692. 7.154
nubila mæſtam lucem tenentia. 1,235
nudare latus imperij. 8,425. nudatus miles telis. 3,170. nudatum præſidiis. 2,462, 472
nudus. nudi rami, ſine foliis. 1, 141. nuda regna, deſerta. 2,90. nudæ Aquilonibus vndæ, portus in quem nullæ naues appellunt flante Aquilone. 5, 720. nudum latus non hærente marito. 5,807. nudus pectore, carens pectore. 6, 256. nudum, vacuum. 6,519. nudum, de oculis apertis. 8,683. nudus inhumatus. 9,157
nullus. nullus ſemel ore receptus ſanguis patitur, &c. id eſt, ſanguis ſemel ore receptus non patitur, &c. 1,337
nullis obſtantibus. 3,364. nullo voto. 4,401. nullo triſtis damno, lætus vel ſecurus vt indemnis. 5,753
Numa, rex ſecundus Romanorum, quibus auctor ſacrorum cæremoniarúmque, vnde ſacrificus. 9,478. inſtitutor Feriarum Latinarum. 7,396
numeratus miles effuſis telis, à Xerxe. 3,285
in Numerum, augendo numero. 2,111
Numidæ Africæ populi vicini Mauris. 4,677. auxiliares Pompeij acie Pharſalicâ. 7,229
numen. numina. nec numina deſunt. 1,349. tantùm miſeris iraſci numina poſſunt. 3,449
numine ſiniſtro. 4,194. aduerſo. 7,219
numen auxiliare. 6,524

numen

numen morti priorum, in cuius templo nihil ad faſtum. 9,520. ora numinis, oracula. 9,551
nunc ades. 4,189
nunquam, non. 4,695
nuptiales ritus. 2,354. & ſeqq.
nurus, feminæ, præcipuè de nuptis. 1,165. 5,307. 8,401
nutare, nutans ruina. 4,393. nutant quaſſæ turres. 6,136. nutantia vela. 8,41
Nymphæ, Deæ ſiluarum Dryades aut Hamadryades. 3,403
Nymphæum, Epiri portus vltra Lyſſum. 5,720
Nyſa, Nyſeïa iuga, Indiæ mons & vrbs in quâ ſepultus Bacchus. 1,65. 8,801

O

O Populus, pro, ô populus. 2, 116
obducere. oculos obducentes tenebræ. 3,735
obducere caſtra. 4.31
obducere caput. 9, 109. mundo obducere terram. 9,648
obex. 10,246
obire, circumire. 7,565
obire vulnera belli. 6,205
oblimare. 6,364
obliquare caput. 4,726. obliquent flumina fontes. 4,117
obliquare vela. 5,428
obliquus. obliquum. oppoſita recto, tranſuerſum. obliquus amnis. 1,221. obliquus pecten remorum. 3,609
obliquus ſanguis, deſcenſus lateralis, generis linea tranſuerſa. 8,286
obliqua flamma. 1, 154. obliquæ faces. 1,528. naues. 3,562. 4,422. haſtæ. 4,774. cohortes. 7,522. obliquum ſidus. 1, 55. latus nauis. 3,628. tranſtrum. 8,671
obliquum ire, vel meare. 9,533
obluctari morti. 3,662
obſcæni hauſtus. 4,312
obſcurare famam ſuam. 4,718
obſcurum, obſcurè. 5,631
obſes pacis. 10,55
obſidione muros claudere. 3, 343
obſtare à. 4,59
obſtrictum habere. 6,494
obtendere cauſam armis. 8, 339
obuia mors, non quæſita aut ſpontanea. 9,208
Occaſus pars mundi Occidentalis. 2,588
Occidens. 1,15
occidentis Solis periphraſis. 8, 159
Occiduus Orbis, Hiſpania. 4, 63
occulere à ſtrepitu. 5,727. velut occultum pereat ſcelus. 4,252
occurrere menti. 1,480
occupare, prehendere. 8,670
Oceanus, mare magnum quod Orbem circumlabi creditum. 1,370, 411, 416. 3,76. 9,416. 10,36
Oceanus fuſus, diffuſus. 4,134. Atlanteus. 5, 598. mundum coërcens. 5,619. Perſicus, vel Arabicus. 8,294. calens demiſſo Sole, occidente. 9,625
Oceani æſtus. 10,216
Oceani Occidentalis inundatio. 1,554
Oceanus Britannicus difficilis nauigari ob æſtuaria. 2,571
Oceanus pro Mari mediterraneo. 4,22
Octauius, Pompeianæ claſsis ſub Illyrico præfectus, tres rates Cæſarianorum conatus inhibere, tertiam tantùm inhibet. 4, 433. & ſeqq. ſilentè inſidiatus venatori comparatur canes ſuos compeſcenti dum fera clauſa ſit. 4,437
oculi. in morte jacentes. 2, 26
oculorum ſedes. 3, 712. vincula. 3,715. oculos obducere. 3, 735. vix oculo prendente modum

modum. 4,20. oculi ſpatio lãguentes. 4,169. terras metiri oculis. 6,32. orbis oculorum. 6,216. oculis manus immergere. 6,541. oculi clauſi ingeſto fulgure. 7,157. oculis ſubducere. 7,673. nulla loci facies reuocat feralibus aruis hærentes oculos. 7,789. cunctorum oculos in lacrymas ſoluit. 8,106. oculis victoris iniqui ſeruari. 9,193. oculi tenebræ, ſomnus. 9,674
oculos morientium claudere, pietatis, & proximi ſanguine aut affinitate officium. 3,740, 5,280
odiis data libertas. 2,145
odiſſe vix vacat, præ magno pauore. 3,103
odium futuri. 8,165
odores Eoi, aromata ex regionibus Orientalibus, vt Arabiâ, Indiâ. 8,731
Oedipus, qui Thebis imperauit, matrem vxorem inſcius habuit. 8,407
Oeneus pater Deianiræ, quam in coniugem Achelous petens ab Hercule victus in flumen mutatus eſt. 6,363
Oenomaus Achaiæ tyrannus. 2, 165
Oenone nympha, Paridis conjux, ab ipſo derelicta. 9,973
Oeta, Oete, Oetææ rupes, mons Theſſaliæ in quo ſe Hercules combuſſit; hinc dictus ſepulcrum Herculis. 3,178. 6, 389. 7,449,483,807. 8,800
offerre. oblatum vulnus. 4, 764
Ogygius Bocchus. 1,675
oleæ ramus prælatus, ſignum pacis. 2,306
Oloſtræ, Indorum gens. 3,249
olim, ſemper. 5,779
olim potentes. 2,230
Olympus Theſſaliæ ad Septentrionem mons. 6,341. 7,173. ſupra nubes ſolitus eminere, infra eaſdem actus arte magicâ. 6,477. propter altitudinem eius tanquam cælo æquatam, Olympus paſſim & ferè ſemper pro ipſo cœlo ponitur; inde Olympi rector, Iuppiter. 5,620
Olympiaca palæſtra. 4,614
omen. & collibus (antè felicibus) abſtulit omen. 4, 664
omina feſta. 3,101
omina clades præcedentia hominibus curas augent. 2,4. & ſeqq.
omnis. omnia. ſemel omnia victor iuſſerat. 2,148. acciperet felix ne non ſemel. omnia Cæſar. 3,296. poſt omnia, vltimum. 2,489. non omnis cecidi. 8,266. omni horâ, omnibus horis, continuè. 9,883. in omnia flagrans. 3,390. omne vulnus, omnia vulnera. 8,728. in omnia, vbique. 10,461
omnia dat armato qui iuſta negat. 1,349. onager, tormentum bellicum dirigendis lapidibus. 3,469
onus amoliri humeris. 5,355
onus conjugij. 5,725
onus ignauum, nauis deſtituta arte regiminis. 7,126
onyx, vel onychites, genus marmoris. 10,117
opacat taxus non peruia, vmbroſum, obſcurum facit. 6, 645
opacus, anfractus. 4,159. opacæ tenebræ, opaca vallium. 8, 372
opertum, tectum. 5,187. 6,514
opes, pars rerum viliſſima, certamen moniſtis. 3,120
opes, aurum, &c. ſemina belli. 3, 150
opum metuenda facultas. 4, 817
ophites, marmoris genus maculis inſtar ſerpentum diſtinctum, quod in Bœotiâ effoditur. 9,714
opifex rerum. 10,267
Opitergium, Venetorum vrbs. Opitergini Cæſari militantes in rate turrigerâ (quæ catenis in

in mari ſuſpenſis adhæſerat) à Pompeianis obſeſſi, ne in manus hoſtiles incidant, mutuis ictibus ſe inuicem occidunt. 4,462. & ſeqq. comparati fratribus ortis ex dentibus ſerpentum à Cadmo & Iaſone occiſorum. 4,549. & ſeqq.
opportunum eruptioni. 6,125
oppoſiti arcere. 1,464
optimus excuſſo lacerto. 2,424. flexis frænis. 1, 425. optimus bello. 7,218
optare. optabit patriæ talem duxiſſe triumphum. 10,154
opus. ſurgit aggere multo. 2, 679
opus ducere. 6,39
opus ſubitum & raptum. 6,54
opus enſis, enſis vſus & officium. 6,188
opus ferri extremum, vltimus labor armorum. 7,345
opus virtutis. 9,381
opus gerere. 10,491
ora, vide, [os oris.]
oraculorum cauſa indagata. 5, 86. & ſeqq. ea adire ſuperuacuum. 9,579
oracula mortis, necyomantia. 6, 772
oraculum Iouis Ammonis. 9, 511. Delphicum Appollinis. 5,70
orbatus parens morte natorum. 2,298
Orbis terrarum. Orbem victum poſt terga relinquere. 1,369
Orbis Eous. 1,252
Orbis ignotus. 3,247,310
Orbis occiduus, pars Occidentalis, vt Hiſpania. 4,63
Orbis Scythici frigoris, pars Septentrionalis. 6,325
Orbis Romanus. 8,212,441. 10, 456
Orbis ſumma. 9,124
Orbis gelidus, partes orbis frigidiores. 9,704
Orbis arcanus, partes mundi inhabitatæ. 9,864
orbis. ſaxorum orbes, ſaxa rotonda, quæ tormentis emittuntur. 3,471
orbis exactus Lunæ, menſis. 2, 577. in orbem ſpiſſari. 4, 777. in orbes glomerari. 5,717
Orbis ignifer Solis. 3,41
orbis Signorum. 9,532
orbis & orbes oculorum. 2,184. 6.216.542
orbita, veſtigium rotæ. 5,441
orbita Solis. 9,691
Orcus, Pluto; Inferi. 6,715
ordo remigis quater ſurgens, quadriremis. 3,530
ordine gemino creſcentes naues, biremes. 3,534
ordine excutere. 5,710
ordo æternus, prædeſtinatio. 8, 569
Ordo (dignitatis, vt Senatorius, &c. mutatione loci non amittit ius ſuum. 5,29
Ordo ſecundus, Equites Rom. 7,582
Oreſtes (Pelopis pronepos) ob occiſam matrem furiis agitatur, ad aram Dianæ Scythicæ in bonam mentem rediit. 7,778
Oricon, Epiri vrbs, Dardania à Dardanis populis. 3,187
Oriens; & Oriente primo coactæ gentes, pro populis Orientalibus. 1,15,252. 7,360. vide etiam, [Ortus.]
Orientales populi ſub regibus ſemper fuere. 7,442. molles & imbelles. 8,365
Orion à ſcorpio ictus in cælum relatus, inter ſidera cenſetur. 9,836. enſifer. 1,665
ornus, arbor quibuſdam ſilueſtris fraxinus dicta, montes amans. 3,440. 6,390
Orontes Syriæ fluuius. 3,214. 6, 51
Orpheus cantus. 9,643
Ortus, pro Oriente & regionibus ac populis Orientalibus. 2,642. 8,310,319. 9,419. 10, 50
Ortus brumalis. 6,334
os, oris. ora rotantia. 2,123. ora diſſona. 3,290. ora ſuper. 4, 310

ſi a.ore magno loqui. 4,574
ora terens equus. 4,752
ora ſoluere, & reſoluere, id eſt, loqui. 3,140.7,609.
os pulſatum in murmura. 8,682
ora numinis, oracula pronuntiata à Deo. 9,551. oris habitus. 9,1034. ad ora Cæſaris venire, in conſpectum. 10,146. os Nili, fons. 10,214
os, oſsis. oſſa abducentia cutem. 4,287. ad oſſa peruenire, diſſolui, de cadauere. 7,841
oſſa combuſti cadaueris abluendi mos. 8,787
oſculum. oſcula trementia figere dextræ. 2,114. ſingultibus oſcula rumpunt. 4,180
Oſiris Aegyptiorum Deus, Sol creditus: ſed cùm vt mortuum lugeant Aegyptij, atque adeò lineis veſtibus tectus in Aethiopiâ ſepultus credatur, non verè poteſt eſſe Deus. 8,833. 9,159
Oſſa Macedoniæ mons, vel Theſſaliæ ad Ortum brumalem. 1,389.6,334.412
oſtendere terga. 2,572
oſtia ſoluere, de fluuio. 3,231
Othrys mons Theſſaliæ ad Meridiem, Lapitharum ſedes. 6,338
otia agere. 2,295. terere. 2,488
otia dant ſemper mentem variam. 4,704
Ouilia Romæ, villa publica in Campo Martio, in quâ aliquot millia deditit iorum juſſu Sullæ cæſa. 2,197
ouo calido natos proferre, excludere, de auibus. 9,902

P

PAbulum, alimentum. 7,5
Pachynus, promontorium Siciliæ, ad quod victus ab Auguſto Sex. Pompejus. 7,871
pacti commercia. 4,499
Pactolus Lydiæ fluuius aurifer. 3,210
Padus, Italiæ fluuius maximus, qui & Eridanus. 2,408.4,134. 6,272. 9,751. 10,252, 278. comparatus Nilo. 2,416. Danubio, 2,418
Pæan, Apollo; præſertim quoties mentio oraculi Delphici, aut occiſi Pythonis. 1,678,5, 80,139,167,221.7,148
pædor. 2,73
Pagaſæum littus, Pagaſæus Sinus, à Pagaſa Theſſaliæ vrbe, ex quâ primùm ſoluerunt Argonautæ. 6,400. hinc Pagaſea ratis, Argo nauis. 2,715
Palæſtinæ arenæ, Palæſtina aut Palæſte, locus in Epiro, ad quem cum claſſe appulit Cæſar, 5,460
palæſtræ ſtudium, luctæ aut curſus. 7,271
palæſtra Olympiaca. 4,614. eâ certaturi palæſtritæ oleo corpus perungebant: hinc palæſtra liquida. 4,613.9,661
palàm eſt. 7,279
palatum reſciſſum ſiti. 4,328
Palinuri promontorium in Lucaniâ Italiæ regione, à Palinuro gubernatore nauis Aeneæ. 9,42. etiam aliud ab eodem promontorium in Africâ cognominatum, ad quod appulit Cato. 9,42
Palladium. 1,598.9,994
Pallas, Minerua. 3,260. è cerebro Iouis nata, primam terrarum Africam tetigit, vt cælo proximiorem: & in Africæ palude Tritonida vultus ſuos ſpeculata, ſe ipſam à palude Tritonida vocauit. 9,350. & ſeqq. ægida (quæ hinc Palladia. 7,569.) geſtat: in quâ caput Meduſæ, ſiue Gorgoneum. 7,149
Perſeo fratri ſuo conſilium & auxilium dat ad amputandum caput Meduſæ, 9,665. & ſeqq.

Pallas nulli aſpecta virorum, Cæſar. 7,690
Palladium : Simulacrum Pal-lad's Trojanæ in templo Veſtæ aſſeruatum vt pignus imperij. 9,994
Pallene, oppidum non longè à campis Phlegræis; vnde fulmina Pallenæa, quibus Iuppiter proſtrauit gigantes in campis Phlegræis. 7,150
Pallida regna Ditis, 1,456
Pallor terribilis. 5,216. Stygius. 6,517
palma nocendi. 9,787
palmarum arbuſtum. 3,216
palmæ, pro manibus, paſſim,
palpitat lingua exſecta. 2,181
palus vna condidit flumina cuncta, inundatio. 4,99
Pamphylia, Aſiæ Minoris, Ciliciæ vicina regio. 8,249
panacea herba, ipſo nomine omnium morborum remedium promittens. 9,918
pandere carbaſa. 2,697. foſſas. 6,39
Panes ruricolæ, dij agreſtes. 3,402
Pangæus, & Pangæa, orum mons Thraciæ 1,679. 7,482
Pannonia, ad Danubium regio. 3,95. vrſarum ferax. 6,220
Paphos, vrbs Cypri, in cuius viciniâ Venus nata creditur è ſpumâ maris. 8,458
papyrus, frutex in Aegypti paluſtribus naſcens, ex quo charta conficiebatur. 4,136
par. pares aquæ Phœbo, de Pado, qui incendio Phaëtonteæo ſolus inexhauſtus manſit. 2,415. par Phœbus aquis, cùm Sol nubes & pluuias diſcutit. 4,124. paribus lacertis. 3,525
par, duo inter ſe concurrentes & certantes, propriè de gladiatoribus, ad alia applicatum: vt, parque ſuum videre Dei, de Cæſare & Pompejo. 6,3. par nouum concurrens, vir & bellum; Scæua & omnes copiæ Pompeij. 6,191. par quod ſemper habemus, Libertas &
Paratonium, portus & oppidum Aegypti non longè ab Alexandriâ; vnde ipſam Alexandriam vocat Lucanus Parætoniam vrbem. 10,9
Paretoniæ Syrtes, ob viciniam. 3,295
parare terras. 1,13. regna. 1,34. parare magno. 1,34. parant fata homini proſpera, aut, aduerſa. 2,133. parare arſuras in tecta faces. 2,541. parari ad portenta. 5,284
paratus, vs, paruus. 4,374
paratus, ti. paratus ſeruire. 1,351. excipere. 3,344. paratus Veneri. 10,396. paratus quæſiſſe opes. 10,150
paratior putreſieri. &c. 6,93. 8,99
Parcæ ſtamina hominum morientium abrumpentes, quæ inde triſtia. 3,19. 6,703, 777
parcere, flammis 2,129. parcere pereuntis morti, dirus mos nefandæ ſæuitiæ. 2,180
parcere Romano pudori. 2,518
parcere morari. 10,395
pardus, fera velociſſima, mas pantheræ. 6,183
pareas, ſerpens duos pedes prope caudam habens, quibus ſolis innititur. 9,721
parens rerum. 2,7. mundi. 4,110
parentes filiorum ſuorum mortuorum rogum face accendebant. 6,535
Paridis antrum, in quo cum Oenone vixit. 9,971
pariter. pariter jacentes. 2,92. pariter vincendum, ſemel & ſimul. 3,297
Parnaſſus, Phocidis mons biceps, Baccho & Appollini ſacer. 3,173. 5,72. pari ſpatio diſtans ab Oriente ad Occidentem, ceu vmbilicus Orbis. 5,71. in diluuio Deucalioneo ſolus vno jugo eminuit. 5,75

Parrhaſium, Arcadiæ oppidum, à quo Parrhaſiæ pennæ, talaria Mercurij, qui Arcas fuit. 9, 660
Parrhaſis Helice, ab eodem oppido. 2, 237
pars, portio. partem ferre. 4, 360
pars optima coniugis coniux. 5, 757
pars ſui. 7, 558. ex parte magna defunctus. 3, 720
pars, factio, & partes, vt Cæſaris & Pompeij. 7, 118. 10, 419, 421. & in plurali numero paſſim ſæpius. partes togatæ. 1, 312
partis ſtudiis agi. 4, 348. in partibus ſit ſcelus, homines earundem partium ſe mutuò conficientes. 4, 548
partes facere. 9, 97, 228
partes nullæ in bello iuſtæ ſunt, ſi aduerſum iudicem habeant. 7, 263
partes, pro copiis, turbâ militari. 2, 395, 596. 5, 477
Parthi, populi Aſiæ trans Euphraten, qui olim Perſæ; & eorum regio Parthia. 3, 265. 7, 431. 8, 235, 277, 350. eorum erat Babylon. 10, 46. eorum imperij limes contra Romanos Euphrates. 8, 354. à Macedonibus ſubacti, ſed Romanis indomabiles. 7, 431. 10, 47. & ſeqq. quorum æmuli. 8, 307. eóſque non timent, experti vires ſuas cæſo cum omnibus copiis Craſſo. 2, 552. 8, 301. 9, 267. 10, 51. equitatu autem pollent, ideóque in campéſtribus inſuperabiles. 8, 295, 368. ſagittandi etiam peritiâ inſignes. 8, 220, 295. ſagittas veneno illinunt. 8, 304 388. poſt tergum fugiendo ſagittantes. 1, 230. vnde refugi dicti. 6, 50. inepti verò ad pugnam ſtatariam. 8, 375. amici erant Pompeio, quare eorum auxilia implorare poſt cladem Pharſalicam decreuerat, diſſuadente Lentulo. 8, 218. & ſeqq. cùm toto bello ciuili antè neutros ſe geſsiſſent. 3, 265
Parthorum pedes: quia pedes ſupplicibus deoſculandos dabant: aut quia fugiendo pugnabant. 8, 335
partus. partu plena coniux. 1, 377
partu exhauſta. 2, 340
partus dubij. 9, 901
paruum. paruum ſanguinis, pro parum. 2, 128
parua nox. 4, 476
paruâ tellure, paruo interuallo. 7, 461
paſſu effuſo decurrere. 4, 271
Patauij, vrbis agri Veneti, periphraſis. 7, 192
patere. quicquid patet Libye. 3, 294
pati exilium. 1, 279. regna, regnari. 2, 315. pacem. 2, 559
pati hominem, de feris manſuefactis. 4, 239
pati poſſe ſine armis. 5, 314
pati littora, de mari. 5, 624
pati virus, infici. 6, 94
pati bella, & gerere, oppoſita: illud de iis, qui cedunt & ægrè ſe defendunt, ac cæduntur. 7, 502
pati faciem mariti. 8, 70
pati Martem. 8, 383. tenebras. 9, 210. neſcis ſine lege pati, non potes eſſe liber. 9, 262
patiens. patiens plauſtri palus, quæ ita congelata eſt, vt poſſit ferre plauſtra. 2, 641
patiens pacis, quietis. 2, 650
patiens cingi. 3, 377. cernere. 8, 637
patiens ſoceri. 7, 53. ætheris 9, 8
patiens viſus, Meduſæ. 9, 652
patiens vectoris cymba. 4, 133
patientia. gaudet patientia duris. 9, 403. tam lenta tuas tenuit patientia vires. 1, 361
patientia belli. 9, 293
Patres Senatores. 1, 488. 3, 104, 109.

109.10,339
Patria & Pompeius vterque certus. 7,31
patritium cadauer. 7,598
Paulus Aemilius cos. prælio Cannenſi occiſus,ab Annibale rogo honoratus. 7,799
Paulus quidam in exercitu Catonis à jaculo ſerpente ictus illicò moritur. 9,822.& ſeqq.
pauor ignotus omnibus Cæſaris armis,numquam viſum Cæſarianos pauere. 6,151
pauor nimius viſui objicit falſas imagines rerum. 7,72
pauidus motus. 2,235
pauidus maris. 8,811
paupertas fæcunda virorum, ſub.fortium. 1,166
paupertate pij. 5,273
pauperis vitæ tuta facultas. 5,527.8,243
pax Syllana. 2,171
pax. pacem pati. 2,559
pax,pro quiete. 2,650
pax exhauſta. 3,132
pax maris. 4,437
pacem habuere tenebræ, ceſſatum eſt nocte à prælio. 4,473.3,523
pacem à gladio quærere. 6,242
pax loci. 6,282
pacem præſtare. 8,256
pax cum morte. 9,898. obſes pacis. 10,55
peccatum. quidquid multis peccatur,inultum eſt. 5,260
pecten remorum. 3,609
pectus. excipiant recto fugientes pectore ferrum. 4,166
pectora complexu fouere. 4,245. frangitur colliſum pectore pectus. 4,783
pectora plena, vteri prægnantium. 6,708
pectus incertum,8,166. vanum. 8,285.plenum veri 9,189
pecudes. diſtentas pecudes ſiccare,lactere. 4,314
pecudes locutæ. 1,661
pecudum cibi,herbæ. 6,111
pejerare vadas Stygias. 6,749
pelagus. iniquum. 2,88
pelagi ars, nautica. 3,560
pelago diuerſa lues, ignis. 3,681
pelagi decus, victoria naualis.3,762
pelago cœlóque relinquere Heſperiam,Italiam in curſu nauigationis vitare. 8,189
Pelethronium, oppidum Theſſaliæ, vbi primùm domandorum equorum vſus inuentus eſt: hinc fabula ibi Centauros habitaſſe, 6,386
Pelion, Theſſaliæ ad Ortum mons. 6,335,411.7,481
Pella, vrbs Macedoniæ, patria Alexandri Magni.10,52. hinc Pelleus ductor, Alexander Magnus. 3,233. Pellæus Philippus, pater Alexandri Magni. 10,20
Pellææ ſariſſæ. 8,298. Zeugma Pellæum, ab Alexandro conditum. 8,237
Pellæum, Aegyptium aut Alexandrinum,quia reges Aegypti Ptolemæi oriundi à Macedonibus: vt, Pellæum diadema. 5,60
Pellæus puer, &, rex. 8, 607.9,1016
Pellæi muri, Pellææ arces, Alexandria. 9,153.10,511
Pellæa domus,Pellæa aula,regia Alexandrina. 8,475.10,55
Pellæus gladius. 9,1073
pellere campo.4,713.pulſus armentis. 2,601
Pelopis regna,Peloponneſus. 6,57
Pelorus, Siciliæ promontorium Italiæ vicinius. 1, 438. ab Apennino vi maris diuulſus. 3,63
Pelorus latrans, Scylla & Charybdis,vicinæ Peloro. 6,66
Peluſium,Aegypti vrbs,ad vltimum ſeu ſeptimum grande Nili oſtium,quod inde Peluſiacum os, &, Peluſiacus gurges. 8,466,825. 10,53. hinc Peluſium & Peluſiacum, pro Aegyptio.

Aegyptio. 8,543.9,83
Penates Dij tutelares patriæ, aut domûs. Lares. paſsim pro patriâ aut domu.
Penates Phrygij gentis Iuleæ. 1, 197
pendêre. è mœnibus. 7,369
pendere, incertum eſſe, dubitare. 2,41.9,19.10,542
pendens æquor. 5,602
pendens in anima Cæſaris ſalus populorum. 5,685
péndere. inferias vmbris. 2,176
péndere, expendere. 8,276
penetrale Veſtæ. 2,127. Delphicum. 5,70. magorum. 6,450
penetrare in Tartara. 6,694
Peneus, Theſſaliæ fluuius, in quem multi alij influunt. 3, 191.6,372,377.8,33
peninſula. exiguo debet quod non eſt inſula colli. 6,25
penitùs, id eſt, profundiſsimè, in imo, intrinſecus. 2, 668.3. 701. 4,279.5,604.6,211.9,312,426, 490,796.10,249
penitus fugiente metallo. 4,223
penna. pennæ. volucrum. 7,835
penna natans, volans. 5,554
pennæ venatoriæ, quibus feræ terrentur, quà colore, quà odore. 4,438
penſare. 5,38
penſare moras Iliacas, quæ in Ilio factæ erant. 9,1002
Pentheus, Bacchi contemtor, à matre furore Bacchico impulsâ diſcerptus. 6,357.7,780
peragere cædes. 3,580
peragere fata. 6,820
percuſſa mens dubiis. 6,596
perdere, amittere. perdant velle mori. 4,280
perdere, de eo quod fruſtra facimus, aut inutiliter conſumimus, vel negligimus. 3,706.8, 55.9,569.10,371
perdere iter. 2,442. dies. 3,394. annos. 4, 483. vndas. 5, 423. ictus. 6,197
perdere in ſomnos tempora. 10, 506
perferre, ad finem perducere. 8, 790
perfrui lacrymis. 9,112
Pergama, arces Troianæ. 9, 969
Pergama Romana, à Romanis reſtituenda. 9,999
peremptus, pro morbo abſumptus. 10,92
pericula prætentare. 9,397
in Periculo publico, nulli fas eſt eſſe ſecuro. 2,289
periculo tantùm extremo permiſſum eſt temerarium eſſe. 5,692
perire, interire. iam damno peritura meo. 4,277
pereant lacrymæ, pereantque querelæ. 7,555
perire, de eo quod fruſtra factum aut neglectum eſt. 9, 561, 1053. velut occultum pereat ſcelus. 4,252
pereuntia tempora fati. 5,490
perierunt tempora vitæ. 9,233
permiſcere duas domos (familias) è ſanguine matris. 2, 332
permittere. mari ſe permittere. 5,695
permittere ſibi cunctas terras, ex anguſtiis erumpere. 6, 119
permittere gladio diſcrimen mundi. 7,108
permittere omnia fatis. 7,333
permittere ignibus vrbes. 7, 413
permittere vitæ. 7,731. non vltra gemitus tacitos inceſſere fata permiſere ſibi. 8,65
permittere vulnera ventis, ſagittis temerè in aëra emiſsis. 8,384
permittere libera oſtia. 10,515
perpetuum, connexum, continuum. 3,485.7,443
perrumpere medias leges. 1, 322
Perſephone, Proſerpina regina Inferorum. 6,700
Perſes rex, qui cum Romanis bella geſsit. 3,158
Perſæ tyranni, reges Perſarum. 10,269

Perſæ,

Perſæ,qui poſt Parthi. 10,33
Perſis,regio Perſarum. 3,229
Perſeus,Iouis & Danaës filius: eius Meduſæ caput abſcindentis fabula. 9,659.& ſeqq.
Perſêa Tarſos,à talaribus Perſei cognominata. 3,225
perſtare. 3,620
peruium.non peruia taxus,denſis ramis & foliis. 6,645
perurere,id eſt,arctare, ſtringere. 6,193
Peruſium,Tuſciæ vrbs,in quâ L. Antonius ab Auguſto obſeſſus,extremâ fame coactus tandem ſe dedidit; hinc Peruſina fames. 1,41
pes,funis nauticus quo tenditur velum, dexter vel ſiniſter. 5,428.8,185
pes humanus.pedum tumultus. 4,753
peſſum ſidentia corpora. 3,674
peſſum dare. 5,616
peſtis,pro quocunque malo, vt ſiti,veneno.1,649.4,370, 728. 9,614,619,630,744
peſtifer tractu. 7,412
peſtilentia ceſſans Romanis acceſſito ex monitu oraculi Delphici Aeſculapio. 5,111
Petra. locus êditus prope Dyrrhachium. 6,16,70
Petreius & Afranius pari iure duces in Hiſpaniâ contra Cæſarem.4,5.teſſeram alternatim dabant. 4,7. cognito milites ſuos cum Cæſarianis conueniſſe, in ſuos inuehitur, & deprehenſos in caſtris Cæſarianos iubet occidi. 4, 205. & ſeqq.vide porrò narrationem totius belli contra Cæſarem, & deditionem toto libro quarto à principio vſque ad verſum. 402
Peuce inſula & oſtium Danubij. 3,202
peucedanum,herba caule fœniculo ſimilis, contra ſerpentes vtilis. 9,919
Phæacum littus,Phæacia inſula, ſiue Corcyra, prope Epirum. 5,420
Phaëthontis lapsûs fabula. 1, 49.2,410
phalanx. 7,592
phalarica, telum quod tormento excutiebatur. 6,198
pharetras agitare. 3,185
Pharnaces, Mithridatis filius, Ponti rex,à Cæſare victus. 2, 637.10,476
Pharos,Pharus, inſula & turris quæ claudit portum Alexandrinum,clauſtrum Aegyti maritimum. 10,57,509
Phariæ flammæ, quæ in Pharo exſtruebantur, dirigendo nocturno curſui nauium. 9, 1005
Pharus autem, Phari regna, Pharia gens, pro Aegypto, & Aegyptiis.8,184,277,443,499, 514, 564. 9, 1022,1081.10,81, 92,171,177
Pharius, Pharium, pro Aegyptio.4,725. 9, 1096. 10, 65,86, 116,343
Pharij reges. 2,636
phariæ arenæ. 2,733.8,712
pharia vnda,Nilus. 3,260
pharium æquor. 4, 257. verutum.8,681. velamen, lineum. 9, 1012. littus. 9, 74. ſcelus, cædes Pompeij.9,207. gurges pharius. 7,692
pharius tyrannus, rex Aegypti. 6, 308. 7, 704. 8, 555, 574.9, 134, 1068. 10,269,406. enſis. 8,546.ſatelles. 8,675
pharia nauis. 8, 596, 611.fides. 8,624.fauilla. 9,1
phariæ canes.9, 141. vrbes. 10, 184
Pharſalos Theſſaliæ ciuitas. 6, 350.ad eam ſub Aemo monte campi Pharſalici.6,576.in quibus conflictus ille maximus inter Cæſarem & Pompeium; vnde Pharſalia nomen huius poëmatis,quod immortale futurum confidit auctor. 7,209. 9,986

Pharſalia,

Pharſalia, Pharſalica rura, regio vicina opido. 1,38. 7,175,823. ſed paſsim vſurpatum pro clade Pharſalicâ; vt etiam Pharſalica damna, item fata. 6, 313. 7, 62, 204, 535, 632, 745, 781, 787. 8, 14, 516. 9, 232
Pharſalicus annus, quo conflictus factus fuit in campis Pharſalicis. 5,391
Pharſalia totum Orbem Cæſari vincendum dedit. 3,297
Pharſalici prælij deſcriptio. 7, 385. & ſeqq. eo prælio pugnantium ingens fragor. 7, 477. & ſeqq. magna in eo Senatorum Equitúmque cædes. 7,581. variæ mortes & impiæ cædes. 7,617. & ſeqq. poſt illud prælium nulla publica arma contra Cæſarem. 7, 697. cladis illius occaſione digreſſum in calamitates ortas ex bello ciuili. 7,387. & ſeqq.
Phaſelis, Pamphyliæ oppidum. 8,251
phaſelus, nauiculæ genus. 5, 518
Phaſis flumen Colchorum è Moſchis ortum; inde Phaſidos campi, &, vndæ, pro regione Colchorum. 2,585,715. 3,271. 4,552
Phemonoë Phœbas ſiue Pythia iubetur rogatu Appij ingredi antrum Oraculi Delphici. 5, 126. conatur diſſuadere Appio curioſitatem noſcendi futura. 5,129. à ſacerdote in templum impellitur. 5, 145. vetita ingredi adytum templi Appollinis, ſubſiſtit in ingreſſu, ac furorem ſimulans fingit reſponſa. 5,148. fraude detectâ minis Appij compellitur ingredi antrum ipſum Apollinis, & non ipſa loqui, ſed quæ Phœbus ſuggereret: quod facit. 5,158. & ſeqq.
Philæ, vrbs inter Aegyptios & Aethiopes. 10,313
Philippi, vrbs Macedoniæ, ad quam campi Philippici, clade Caſsij & Bruti celebres: ſed vt Lucanus Macedoniam cum Theſſaliâ paſsim confundit, ita Philippos in Theſſaliâ ponit quaſi fatali bellis ciuilibus. 1,680, 694, 6, 582. 7,591, 872. 9,271
Philippus Macedo, Alexandri Magni pater. 10,20
Philippus rex à Romanis victus. 3,158
Phlegethon fluuius Inferorum flagrantibus vndis. 6,704
Phlegra oppidum Macedoniæ, è cuius campis gigantes bellum Diis intulere. 4,597. 7,145. 9, 656
Phoceus, eximius vrinator, in pugnâ Maſsilienſi ſubmerſus. 3,696
Phocis Achaiæ regio. 3,172. libertate donata in gratiam Maſsilienſium. 5, 53. quæ à Phocenſibus condita, poſt patriam à Xerxe combuſtam. 3, 340. vnde Phocais iuuentus, pro Maſsilienſibus. 3.301
Phocaicum, pro Maſsilienſi. 3, 561,583
Phocaica laurus, Parnaſsia; quia Parnaſſus in Phocide. 5,144
Phœbas, virgo fatidica Apolloni ſacra. 5,128. quo habitu immiſſa antro Delphico. 5,142. eius Deo plenæ geſtus & conſtitutio. 5, 142, 149. & ſeqq. 165,208. & ſeqq. vbi receperit Apollinem, moritur. 5,116
Phœbus, Apollo, & pro Sole, paſsim. hinc Phœbei ortus. 6, 330. 9,667
Phœbea ſerta, laurus, quę Apollini ſacra. 5,170
Phœbea palatia, Palatium mons Romæ, in quo ædes Apollinis. 3,103
Phœbe, Luna. 1,77,538. 6,501. 8, 479. 9,440
Phœnices, Syriæ populi, inuentores literarum. 3,220
Phœnix Theſſaliæ fluuius. 6, 374

Phœnix auis vnica ſe ipſam accenſis in arâ Solis ſarmentis comburens; ex cuius oſſibus noua oritur phœnix. huius rogi cineres vſui Magis. 6,680
Pholoë, Arcadiæ mons, in quo Pholus Centaurus ſepultus, item Lapitharum oppidum. 3,198.6,388.7,449,827
Pholus Centaurus, qui Herculi hoſpiti optimum vinum propinauit. 6,391
Phorcus, Meduſæ pater, Deus marinus, ſecundus à Neptuno. 9,626,646
Phryges, Troados in Aſiâ populi, à quibus orti Romani. 9,976,999
Phrygiæ ruinæ, Troianæ. 9,990
Phrygius magiſter, Palinurus. 9,44
Phrygius ignis, Veſtalis, quem Aeneas in Latium tranſtulit. 9,993
Phycus, oppidum cum promontorio Cyrenaicæ regionis, quod diripiendum militibus dedit Cato. 9,40
Phylace, Theſſaliæ regio, regnum Proteſilai, qui primus in littus Troianum appulit bello Troiano. 6,351
piacula ferre. 2,305
piacula buſto. 2,176. morti. 10,462
piacula dira. 4,790
Pictones Aquitaniæ populi. 1,436
picto auro veſtes diſcriminatæ. 2,357
pietas. pietas peritura. 2,93. ignota. 6,495
pietatis imago. 7,320
perculſa pietas. 7,468
pietas, religio. 10,196
piger. non piger, de igne cito. 10,493
pigrè hærere, 5,435
pignora ſacra, fœdera, 8,481
pignus. pignora. pro conſanguineis, neceſſariis, &c. vt coniuge, matre, fratre, &c. 7,324,347,662.8,111,130,405,499
pilum. pila. telum militare, adeò proprium Romanorum, vt aliquando pro ipſis Romanis vſurpetur. 1,7.4,41.7,519.8,300,598.10,48
pila liquata fulmine. 7,159
Pindus Theſſaliæ ad Occidentem mons; etiam in Thraciâ locatus à Lucano. 1,674.6,339.7,174,481,806
pingi aluum. 9,713
pinnæ, faſtigia ſeu eminentiæ caſtrorum aut murorum. 3,386.4,432
pinus arbor nota. pinus minantes. 7,450
pro face pineâ. 1,573
pro naui. 1,573.3,553.6,400
pro malo nauis. 2,695
pro remis. 3,531
piratica laurea, victoria Pompeij de piratis. 1,122
Piſa Elidis Peloponneſi vrbs ad Alpheum amnem, cuius rex Oenomaus procos filiæ ſuæ occidebat. 2,165.3,175
Piſæ vrbs Tuſciæ ad Arnum fluuium. 2,401
Piſces, Signum cæleſte. 9,535
Pitane, ciuitas Myſiæ. 3,205
placere. nimium placet ipſe, id eſt, nimis ipſi placebit, nimis lætabitur. 2,276
plaga; torrens, & , ardens, item torrida, id eſt, Zona torrida, vltra quam putabantur nullæ verſus Meridiem regiones, & ſub ipsâ inhabitabiles, 5,24.6,326.9,604,861.10,232
plagæ cæli. 10,186
Planetæ contrarium mundo curſum agunt. 10,199. eorum potentiæ & officia deſcripta. 10,201. & ſeqq.
plangere, tundere, percutere, in luctu vt plurimum. 9,173
planctus aquarum, fluctus. 6,691
planum. in planum effundere muros. 1,383

Plato à ſacerdotibus Aegyptiis multa didicit. 10,181
plaudere. 6.798.7,12
plauſus theatri. 1,133
Plauſtrum, Vrſa maior. 8,170.9, 541
plauſtrum Scythicum. 2,641
plebes, pro plebs. 7,760. neſcit plebes ieiuna timere. 3,58. indiga ſeruitij plebes. 7,760
plebs caſtrorum, gregarij milites. 6,144
plebeius amictus. 2,18
plebeium funus. 8,736
plebiſcita, Tribunorum, vt leges, Conſulum. 1,176
Pleias, Pleiades, ſtellæ quæ & Vergiliæ. 2,722. 5,4. earum ortu vel occaſu plerunque pluit. 8,852
plenus. plenum. plenus viſu extremo. 1,509
plena Lyæo, furore Bacchico. 1, 675
plenæ vento naues. 2,683
plena Fortuna. 4,122
plenus ſinus, ſinus gerens plenos. 8,752
plenum pectus veri. 9,189
plumatum, & plumarium opus, intertextum auro aut liciis coloratis, polymitum. 10, 125
plutei, tabulata quibus tegebatur vinea militaris. 3,488
Pluto, Deus Inferorum, dictus rector, item, arbiter mundi. 6, 697, 742
pluuiæ procuratæ & nubila arte magicâ. 6,466
pocula gemmea. 10,160
pocula pro portu. 9, 819. & paſsim.
pœna. pœnas antè dabat ſcelerum, ſub. poſt faciendorum, 2, 75
pœnarum extremum. 2,519. in pœnas laxantur Tartara, 3,17. dat pœnas maioris aquæ, Sicoris deriuatus metu inundationis. 4,143
pœnas ferre, id eſt, ſumere. 4, 806. 9,103
pœna ſedet in noſtrâ ceruice. 7, 645
pœnam donare. 7,784
pœnæ fauoris, compenſatio fauoris. 8,21
pœnas accipere. 8,97
pœna de victis. 9,299
pœna à Syllâ de dedititiis ſumta tantam ſtragem edidit, quantam alias fames, peſtis, aut iuſtum prælium. 2,191
Pœni, Africæ populi, propriè de Carthaginienſibus. Pœni manes. 1,39. 4,790. cineres. 2,91
Pœnus Mars, exercitus Pœnorum, 3,350
Pœnorum vmbræ. 6,310
Pœnus humator Conſulis, Annibal qui Paullo Aemilio cos. honorificentiſsimè rogū extruxit. 7,799
Poëtis non adimenda licentia mentiendi. 9,359
Poëtæ immortalitatem iis conciliant quos celebrant. 9,980
pollens excantare. 6,685
Polus Arcticus. 1,55
polus præceps. 6,501
Polus Antarcticus; calidus. 1,54. alter. 8,292. aduerſus, 8,337
Polus Signifer. 6,465
Polorum curſus impediti carminibus magicis. 6,465
pompa funeris, ſiue feralis. 6, 531. in eâ præferebantur tituli & inſignia rerum à defuncto geſtarum. 8,733
pompa triumphalis. 3,77
Pompeius Magnus vſurpator nimiæ potentiæ. 1,314. & ſeq. adfectator regni. 2,321. parem ferre nequit. 1,126. adhuc iuuenis & priuatus à Syllâ miſſus contra proſcriptos, iis debellatis triumphauit. 7,14. 8, 25, 810. intra bimeſtre ſpatiū piratas Cilicas mari cedere, & in mediterraneis ſedes petere coëgit. 1,122. 2,578, 726. 8,26. Mithridatem debellatum ad mortem adegit, alioſque Oriētis populos multos ſubegit. 2,576, 580. 8,26, 222. & ſeq. 553.
tres

tres triumphos duxit, ſingulos de diuerſis populis trium partium Orbis; Libycum, Hiſpanicum, & Mithridaticum. 6, 818. 7, 685. 8, 553, 814. 9, 178, 600. theatrum Romæ exſtruxit. 1. 133. 7, 9, auctoritate ſuâ Ptomlemæum Auletem in regnum Aegypti reſtituit, iure hoſpitalitatis cum patre eius vſus. 8, 650, 573, 595. 9, 132, 1028

Parthorum amicus, vltionem cędis Craſsi Senatui diſſuaſit. 8, 218. & ſeqq. 233. gentes pleraſque deuicit imbelles & ignauas. 7, 279. continuè felix, ſemel & ſimul miſer factus eſt. 8, 707. eius vmbra Sexto filio in Sicilia apparitura prędicitur. 6, 814

Pompeius quomodo à Cæſare auerſus. 1, 121. & ſeq. eius deſcriptio & cum Cæſare collatio. 1, 129. & ſeqq. fugit Româ; atque eo excuſandi alij fugientes qui Pompeio fugiente pauent. 1, 522

Pompeius Româ profugus Capuam in ſedem belli eligit. 2, 392. præſidia per Appenninum diſtribuit ad impediendum tranſitum Cæſaris. 2, 395

prælio parans cum Cæſare certare, militum animos oratione explorat, in quâ facta ſua extollens, Cæſaris acerbè eleuat. 2, 531. vſque ad 596. ſed vbi animaduertit pauorem militum, fugit Brunduſium. 2, 598. inde filium mittit conquiſitum vndique auxilia. 2, 631. Conſules in Epirum præmittit. 2, 645. Brunduſij autem à Cæſare obſeſſus, & anxius ob opera eius, tandem claſſe euadit. 2, 680. & ſeqq. ſaltem optans poſſe perdere Italiam. 2, 699. duabus tantùm nauibus amiſsis, & à Cæſarianis in littus attractis. 2, 711

Pompeius quamdiu poteſt Italiam reſpectat abiens. 3, 4. Iulia ei in ſomnis apparet minax. 3, 9. ille non terretur. 36. Dyrrhachium appellit. 41. copias colligit, & quales 169. maiores Cyri, Xerxis aut Agamemnonis 284. dignas videlicet funeri ſuo exequias. 3, 292

Pompeij exercitus Hiſpanicus ducibus Petreio & Afranio contra Cæſarem ad Ilerdam bellum gerit, & ſiti ad deditionem compellitur, à principio libri quarti vſque ad verſum. 402.

Pompeius in Epiro dux belli à Coſſ. & Senatu dictus. 5, 46. (quamuis priuatus. 2, 278.) caſtra vicina locat Cæſari ad flumen Apſum, nunquam Cæſari propiùs conſpectus poſt Cæſaris in Gallias diſceſſum. 5, 473. Corneliam vxorem ob belli diſcrimina in Lesbum ſecedere iubet. 5, 722. & ſeqq.

Pompeius Dyrrhachium præſeruat à Cæſare. 6, 15. à Cęſare ignarus obſidetur. 6, 29. & ſeqq. animaduertens ſe circumuallari, etiam ipſe ſpargit copias, laxandis operibus Cæſaris. 6, 69. quamuis valdę ſpatioſo loco caſtra metaret, tamen quia obſeſſus, eius copiæ inopiâ pabuli, & peſtilentiâ laborant. 6, 81. caſtella Cæſaris perrumpere ſtatuit, & conatur. 6, 81. & ſeq. cum Minutî caſtella fruſtra tentaſſet, alia mari vicina occupat, & perrumpit. 6, 263. Cęſarianos aliquot multitudine circumfundens cædit, victoriâ vti neſciens. 6, 291. & ſeqq. Cæſarem recedentem inſequi mauult, quàm in Italiam illo abſente tendere. 6, 316

Pompeius nocte prælium Pharſalicum præcedente ſomniat ſe Romæ eſſe. 7, 7. & ſeqq. de illo bellum trahente querelæ Senatus & exercitus. 7, 45.

& ſeqq. ille importunitate omnium coactus pugnare, contra animi ſui ſententiam id eſſe proteſtatur. 7. 87. & ſeqq.tandem licentiam confligendi permittit,7,124.acies in prælium diſponit.7,217.& & ſeqq. ejus auxilia. 7, 225. & ſeqq. attonitus prodeuntibus contra ſe Cæſarianis, tamen animandis ſuis verba facit. 7,337. equitatus ejus & leuis armatura Cæſarianis circumfunditur ; ſed à cohortibus Cæſaris retrò collocatis deturbatur. 7,506. & ſeqq. videns Pompejus res ſuas perditas,fugit.7,647. & ſeqq. Lariſſam contendit. 7,712

Pompejus per deſerta Theſſaliæ fugiens ad omnia pauet.8, 1. & ſeqq.cùm ſub ejus imperio adhuc claſſes integræ ad Corcyram & in ſinu Leucadio eſſent, item Liburnicæ & Cilicum naues , tamen in oſtio Penei fluu. coactus ſe fidere cymbæ fluuiatili , in Lesbum ad vxorem vehitur. 8,35.& ſeqq. quam extremo dolore adfectam reperiens,objurgat. 8,71.laudatis ob fidem Mitylenæis , cum vxore è Lesbo ſoluit.8,127.& ſeqq.nauigans rectorem nauis conſulit de directione nauium ad aſtrorum curſum : cui ille de ſingulis reſpondet.8,167.& ſeqq. jubet quocunque nauem dirigere, dum Theſſaliam & Italiam vitet.8.186. fugienti palantes ſe adjunxerant filius, Senatores multi & Reges quidam. 8,203. & ſeqq. regem Deiotarum ad Parthos auxilia imploraturum mittit. 8, 209. & ſeqq. nauigatio ejus relictâ Lesbo. 8,244. & ſeqq. in orâ Ciliciæ cum quibuſdam Senatoribus conſultat quò abeundum ſit reparandis viribus , & ipſe de Parthis proponit.8,262.& ſeqq.quod conſilium cùm alij improbaſſent , Lentuli ſententiam de adeundâ Aegypto ſequitur.8, 454.ad oſtium itaque Peluſiacum Aegypti appellens comperto regem Ptolemæum in monte Caſio eſſe,eò nauigat. 8,465. & ſeqq. inuitantibus Aegyptiis , ſolus in biremem eorum deſcendit,juſſis in naui remanere vxore & filio.8, 575. ab Achylla occiditur. 8, 618. caput ejus à Septimio abſcinditur.8, 668. ab Achilla defertur ad Ptolemæum. 8, 675.9,138. cerebro exemto, oppletur balſamo & conditur vt integrum ſeruetur.8, 688 truncum corpus à Cordo quæſtore in littore Aegyptio comburitur & ſepelitur. 8, 712,& ſeqq. digreſſio in ejus ſepulcrum. 8,795

Pompeji ſpiritus ad ſedes beatorum circa Lunarem circum euolat.6.805. 9, 1. trunci ſui deformis ridens ludibria. 1, 685.9,14.ejus morte intellectâ luctus Corneliæ,filiorumque ejus , & copiarum quas Cato in Africam aduexerat.9, 167.mandata ejus à Corneliâ filiis patefacta.9,85. laudatus inſigni encomio à Catone. 9, 189. caput ejus defertur ad Cæſarem ab Aegyptiis : quod ille aſpiciens, illacrymatur, & honorificè cremari jubet.9, 1035

Pompejus comparatus cum annoſâ quercu 1,136. tigridi Hyrcanæ.1,328. tauro victo, qui reparatis viribus alacrior ad pugnam redit.2,601. ejus claſſis Brunduſio incolumis euadens , duabus tantùm poſtremis nauibus amiſſis,comparata cum Argo naui inter Symplegadas puppe eliſâ elipsâ. 2,715

Pompejus ignarus à Cæſare circumdatus comparatus ei qui in mediterraneis Siciliæ

aut

aut Britanniæ ſecurus eſt fluctuum ad littora ſonantium. 6,65. parte quâ primùm erumpere tentauerat repulſus comparatus marinis fluctibus continuè ſcopulum tundentibus. 6, 265. per Cæſaris munitiones erumpens Pado inundati. 6, 272. ejus exercitus ſe ad prælium in Pharſaliâ præparantis ſtudium collatum cum Diis ſe armantibus in gigantes. 7,145
Pompejorum tumuli tribus Orbis:patris in Africâ, Cnæi F.in Hiſpaniâ Europæ, Sexti F.in Aſia. 6,817
Pompeij felices mari. 9,93
Pompejus Cnæus,& Sextus. vide Cnæus,&,Sextus.
pondus.ponderà.pondera veliferi mali. 1,500.
pondera rerum. 3,337
pondus congeſtum,3,649. pondera muralia ſaxi. 6,199
pondus famæ, id eſt, gloria, ſplendor nominis. 8.21
pondera mentis. 8,280.
pondera curarum. 9,951
ponè ſequi. 1,483
ponere vultus minaces. 4, 238.
ponere in faciem ducum. 4, 253.
ponere,deponere. 6,659
ponere ſe mente Catonis, illabi menti,de ſpiritu. 9.18
ponere gradus. 9.395. vide etiam,poſitus.
pons arcu amplexus flumen. 4, 15
Pontifices. 1,595
Pontinæ paludes prope Circejos & Tarracinam. 3,85
Pontus, Aſiæ regio,regnum Mithridatis & Pharnacis. 1,336. 10,475
hinc Pontica ſigna, victoria Pontica Pompeij de Mithridate. 8,26
Pontici auxiliares Pompejo à Pharnace miſsi, 7,226
Pontus Euxinus,mare mediterraneum ad Scythiam, ſupra Byzantium;in quem Mœotis palus illabitur. 2,580,639.3, 278.9,960
populea corona, populi arbores. 2,411
populus,populi à ſanguine Iliaco. 1,428
populi quos deſpicit Arctos, Septentrionales.1,458.populi indigenæ. 2,432
populi amores.3,54.tota in hac animâ populorum vita ſaluſque pendet. 5,685
populi nepotum, poſteri.7,207. 8,871.
populus miniſter, frequentia famulorum. 10,127
populus ipſe ſui fauoris ſector. 1.179
populus conſternatus comparatus nautæ nauem in tempeſtate deſerenti. 1,498
populus dubiæ fidei comparatus mari variis ventis agitato. 2,454
populi ſeruientis egeſtas non ipſi ſed domino grauis. 3,152
populus liber non ſolet deflere mortem potentis, & ſuſpecti affectatæ dominationis viri. 9,170
populare nomen. 7,694
populares auræ, 1,132
popularia nomina. 6,795
pori corporis. 9,811
Porta Collina Romæ. 2,135
portas ſoluere. 2,704
portenta,libidinis. 8,414
portitor, lator. 4,57
portitor,fluminis. 6,704
portus cornua. 2,706
portum Fortuna dabit. 8,392
poſcentia arua manus. 1,29
poſſe multum. 1, 175. vide potens.
poſsidet Auſter flatibus mare. 2,454
poſt omnia, vltimus. 2,589
poſtibus appenſæ in nuptiis inſulæ.2,355
poſitus.poſitum.ſiue nihil poſitum eſt,fato decretum. 2,12

poſito Borea. 3,523
poſitus,depoſitus. 4,270
poſitus procul. 5,755
poſiti auro, aureis loculis conditi. 9,10
poſitum in nullo voto. 9,387
potens, id eſt,princeps, rerum dominus. 9,170
potens ſaluâ Libertate. 9,193
potens veri. 5,199. leti. 6,485. regum. 8,554
poteſtas omnis impatiens conſortis. 1,92
poteſtas ſumma & virtus non coëunt. 8,494
poteſtas ſanguinis. 2,76
poteſtas inops juris. 5,398
poteſtas ſumta, item,dimiſſa. 9,200
poteſtas major. 10,136
Pothinus eunuchus magnæ apud Ptolemæum regem puerum auctoritatis. 10,95
Ptolemæo ſuadet Pompejum occidere.8, 484.& ſeqq, machinatur cædem Cæſaris. 10, 333. & ſeqq. hortatur per internuncios Achillam ad ſocietatem belli contra Cæſarem.10,350.& ſeqq.
Pothinus & Achillas cædem Cæſaris, quem inter epulas facilè occidere potuiſſent, differunt in craſtinum, ne in confuſione nocturnâ Ptolemæo periculum crearetur. 10,425
Pothinus capite plectitur à Cæſare. 10,515
præbere.cruorem.1, 9. vires. 1, 217.frondem. 3,410. miracula.4,425. Deo ſua fata.5,536. manus. 5,558
præceps. præcipiti pondere ſe jaculari. 2,155
præceps in omnia. 2,656
præceps ira.4,268.demittere fata in præceps. 5,301
præceps mare. 6,24. in præceps ferre. 7,414
preceps,in fugam. 7,526
præcipitem dare. 8,93
præcipiti viro nulla fortuna ſufficit. 3,50
præcepta ſubeunt animos. 4,524
præcidere lucem. 6,340
præcipere iter. 6,15
præcipitare. diem extremum.2,106
præcipitare caſtris. 4,209
præcipitare in caſus, pericula. 5,694
præcipitare ſuos luctus. 5,795. ſua ac publica fata. 7,51
præcipitare fatis, morte. 7,353
præcipitare naues è littore. 9,148
præda. in prædam ducenti milites non multis verbis opus eſt. 7,737
prædeſtinatio diuina. 5,92. 8,568
præducere munitum latus. 4,45
prælabi,præterfluere. 6,76
prælium. concurrant prælia Mundâ.1,40.in prælia venire, 2,274
prælia juſta. 2,540
prælia inſtaurare. 3,615
præmia. militum præmia exactâ militiâ. 1,341. in præmia fratrum ceciderunt fratres. 2,151
Præneſte,oppidum Latij,in quo Fanum Fortunæ, quæ inde Præneſtina dicta. hujus oppidi ciues omnes ad internecionem à Syllâ occiſi. 2, 193, 194
præpes, altè volans, de auibus, item de Perſeo. 9,662,688
præponderare. 6,603
prærupta foſſa. 4,264
præſaga mens. 6,410. 7,187.9,120
præſagia belli capere. 7,331
præſagia ſceleris. 8.571
præſagia curas exagitant. 8,43
præſtare,id eſt, exhibere, dare, ſiſtere, ſuppeditare, effectum reddere.3,297.5,42.7,454,675. 8,323

8, 323, 548, 704. 9, 236, 240, 247, 405. vincendum pariter (Cæſari) Pharſalia præſtitit Orbem. 3, 297
præſtare nomen terris. 4, 23
præſtare ſpem ſuam Deis. 5, 42. caput ruinæ aut fulminibus. 5, 771
præſtare immunem. 6, 764. vmbras. 6, 830
præſtare bella jubenti. 7, 563
præſtare fidem. 7, 725. 8, 141. pacem. 8, 256. ingentes animos. 8, 266
præſtare ſe, exhibere, gerere. 7, 682
præſtare quid cuipiam. 4, 213. 5, 393. 6, 234. 7, 682
præſtare, beneficium conferre. 8, 657. 10, 388, 394
præſtare, ante alios ſtare. 4, 30
præſtinguere lumina flammâ, oculos ingeſto fulgure claudere. 1, 154. 7, 157
præſumtum robur ad dubios caſus. 6, 418
prætentare pericula. 9, 397
præteritique memor, metuenſque futuri. 2, 233
prætexere, circumire, abſcondere. 10, 537
Prætoris poteſtas proxima Conſulari. 3, 107
Prætoria nauis. 3, 535
præuenire. 4, 168
preces ſubmiſſæ. 8, 594
precio rapti faſces. 1, 178
premere. iras premere. 2, 521
premere viſtigia. 2, 652. puteus in monte excauatus premitur ad faſtigia campi. 4, 296
preſſum roſtrum. 4, 442
premere, opprimere. 5, 132
premere ſe. 5, 341
premere metum. 7, 341
prendente vix oculo modum. 4, 20
prenſare manibus. 3, 664
preſter, ſerpentis genus à quo percuſsi valdè intumeſcunt, & corpulentia intereunt. 9, 722, 791. & ſeqq.
priuata ſenectus. 1, 324. arma non priuata. 2, 534. non priuata cupere. 2, 564
prò fata! 2, 98
prò Superum pudor! 8, 597
prò pudor! 10, 47, 77
prò fas! 10, 410
probare. probatum fatis, ſtatutum. 7, 676
probare ſe morientem. 8, 621, 626
procellæ. procellæ inuitæ. 5, 584
procella Circea. 6, 287
procella, clades. 8, 203
procerum motus cuncta ſequuntur. 5, 342
procul poſitus. 5, 755
procul Theſſaliâ. 8, 602
prodere, manifeſtare, edere. 8, 15. 10, 181, 195
prodeſſe vel armis vel votis. 3, 318
prodiga rerum luxuries. 4, 373
prodigia portendentia calamitatem belli ciuilis. 1, 522. & ſeqq. cladis Pharſalicæ nuncia. 7, 151. & ſeqq.
prodigiorum quorundam incertitudo notata. 9, 475
producere animam. 4, 796
proferre ſe populis. 5, 90
proferre natos calido ouo, excludere; de auibus. 9, 902
profundum, pro mari, paſſim. geminum profundum, maria Iſthmum vtrinque elidentia. 2, 437. incerti ſtagna profundi, æſtuaria. 2, 571
profundum medium. 3, 2
profundi ora, oſtia maris. 2, 677, 680
progenies, maximus vſus ſiue finis Veneris. 2, 388
prohibere rapinâ. 3, 121. fraternâ imagine Lunam; de terrâ, in eclipſi. 6, 503
proijcere. vitam. 4, 516. aciem. 4, 745. æſtus animi, 8, 166.

projecta regna ſub Auſtro. 8,442
promptus. promptum ad vulnera pectus. 5,320
promptus pati. 7,106
promtiſſimum in ferrum. 7,245
promittere manus in bella. 1,388
promittere ſibi. 2,321
promotus ſanguine multo. 6,146
pronuba. 9,90
pronus. pronum. mens prona in ferrum. 1,461
prona fax, inuerſa. 1.573
prono mari. 4,430. temeraria prono expertus ceſsiſſe Deo. 5,501
pronus ad omne nefas. 6,147. pronum eſt, facile eſt. 6,606, 619
prope. prope me. 7,298
propior ab igne. 8,229
prope Libertas, ſub. eſt. 9,265
Propontis, mare inter Boſporum & Helleſpontum. 9,960
propinquus mente pugnæ. 6,1
prora, anterior pars nauis. 3,547. ſæpe, vt & puppis, pro totâ naui.
proſecta, exta, quòd Dijs proſecentur. 6,705
proſequi inanem vmbram. 2,303
Proſerpina, Cereris f. Plutonis vxor. 6,700
proſerere. 4,411
proſilit fiducia. 7,249
proſpectare. 7,699
proſpectus cæli. 6,484
proſpera rerum. 7,107,684
proſpicere ſibi rogum. 9,235
protectus ab irâ Superûm, id eſt, irâ ſuperûm, in genus humanum ipſi (Mario) fauente, tanquam hominum futuro pernicies. 2,86
Proteus, Aegypti rex, qui & vates. 10,511
Prouentus nouorum ſcelerum. 2,61
prouidentia diuina. 5,92. 8,568
prouincia, regio ſubacta. 10,52
prouinciâ ante tempus exire, nefas. 1,192
prouocare fortunam. 9,883
pruinæ, ros gelidus. 4,53
Pſylli Marmaricæ regionis in Africâ populi, quorum corporibus ingenita vis contra ſerpentes; adeò vt etiam ictos cantu aut ſuctu ſanare poſsint; liberoſque ſuos morſu aſpidum probent; in hoc comparati aquilis pullos ſuos ad radios Solis probantibus; quin etiam guſtu veneni dignoſcere poſſunt cuius ſerpentis ictus fuerit. Hi ad hoſpites juuandos promti, caſtra Catonis expurgant, ictos ſanant. 9,894. vſque ad 937
Pteleos, Theſſaliæ ciuitas. 9,352
Ptolemæi reges Aegypti poſt Alexandrum continuâ ſerie, 8,696
Ptolemæus Auletes in regnum Aegypti reſtitutus juſſu Senatus, auctoritate Pompeij. 8,560, 573. 595. 9,132, 1028. filius ejus puer à Senatu rex nuncupatus (etſi non legitimus rex. 8,558.) 5,60. 8,281. 448, 518, 536, 558. Pompeij ſuo iuſſu occiſi caput iubet balſamo conditum adſeruari. 3,688. ex Caſio monte Alexandriam venit ad Cæſarem. 10,53. à quo cum Cleopatrâ ſorore reconciliatur, & cum Cæſare epulatur. 10,107. & ſeqq. à Cæſare obſeſſo Alexandriæ nullibi dimittitur. 10,461. & ſeqq.
Ptolemæi munus, occiſus Pompejus. 9,268,278
Ptolemaïs, Cleopatra. 10,69

pudet

pudet heu ! 5,690. teque nihil Fortuna pudet ! 2,568
pudor timidus. 2,360
pudor,id eſt,probrum,dedecus, infamia. 2,518. 7,380.9.706. 10,47,77, 97. ſoluſque pudor non vincere bello. 1,145. moræ pudoris. 1,263
pudor timidus. 2,360. parcere Romano potuit fortuna pudori. 2,518
pudoris funera. 4,231. fortunæ pudor Ptolemæus. 5,59
pudor veſter. 7,380
pudor timendi. 7,525
pudoris vulnus. 8,349. prò Superûm pudor ! 8,597,605. ô ſummi fata pudoris ! 8, 678.
magna remiſit crimina Romano fortuna pudori. 9,1060
pudoris & metus venia eſt, nil poſſe negari. 3,148
pugnat non ſtare. 4.753
pugna. laceſſere pugnam. 3, 553
pugnæ facies. 4,164
pugnæ ſecurus. 4,534
pugnæ jam mente propinquus. 6,1. tantùm de funere pugna eſt. 8,611
pulmo anguſtans aëris meatus in ſiti. 4,327
pulſarunt admotæ Auximon alæ. 2.466
pulſus grauis. 4,757
puluis excitatus impulſu equorum aëra obtenebrans. 4, 767
puluis ſanguine compreſſus. 4, 795
puluis altus. 6,246
Punica bella.3,157. ſemper dolis infecta. 4,736
Punica tempora. 2,45
puppis poſterior pars nauis, ad quam clauus. 3,717. 3,545. paſſim autem pro naui ipſâ.
purpura incocta veſtibus aut ſtratis. 10,124. prætexta veſti magiſtratuum.2,19, hinc purpura pro magiſtratibus ipſis aut principibus. 7,228
putans abſcondere, ſe abſconſurum. 9,1040
putris, id eſt, madidus, vdus, humectus; vt putria terræ. 9, 434,526
pyramides Aegyptiorum regum. ſepulcra & monumenta. 8,697 9,155
Pyrene mons Hiſpanias à Galliâ ſeparans. 1. 689. Pyrenææ niues ſolutæ. 4.83
Pyrrhus Epiri rex. 1,30. 3, 159
Pytho, Delphi, vrbs Phocidos. 5,134. Pythia antra, locus oraculi. 6,425
Python, ſerpens in theſſaliâ natus,ab Appolline confixus. 6, 408.7,148
Pythia, certamina in memoriam occiſi ab Appolline ſerpentis Pythonis. 6,409
Pythoniſſa mulier fatidica,comparata Bacchis furentibus. 1, 674

Q

QVadriremis. 3,530
quærere. fatum ne quære tuum cognoſcere.6,812. quærere fata.8,215. quærere, optare. 9,870
quantos ne, id eſt, quantos nam (vt infra quòs ne) duplici interrogatione. 10,99
quantum eſt quòd fata tenentur ! 3,392
quantum valet, totâ vtere Leſbo. 8,123
quaſſabile. 6,22
quatitur formidine ſomnus. 8, 44
que, item, &, pro, nec vide &.
quemque ſuæ rapiunt ſcelerata in prælia cauſæ. 2,251

querelæ. querelæ in numina. 2, 44
querelas egerere. 2,63
querelæ non ingratæ. 5,681
querelæ Romanorum inſtante bello ciuili. 2.36.& ſeqq.
quercus annoſa, pondere fixa ſuo, è quâ ſuſpenſa ſpolia hoſtilia. 1,136
quercus, corona querna, quæ & ciuica, data ſcilicet ob ciuem ſeruatum. 1,359
quercus altrix primis frugibus, quia glande victitatum ante inuentu vſum frumenti. 6,426
queſtus mutos voluere. 1,247
queſtus exonerare. 9,880
quid, aliquid, paſsim.
quicquid patet Libye. 3,294
quicquid hominum ſumus. 7,363
quies armorum. 2,650
quies veſana, ſomni terribiles. 7,764
quietem ferre, quieſcere. 9,294
quies æterna, mors. 9,671
Quindecimuiri aſſeruantes libros Sibyllinos. 1,599
Quirini (Romuli) rapti (in cælum elati) ſecreta. 1,197
Quirites, ciues Romani. 1.276. 5,357
Quiritium habitus toga. 2,386
quiſquis immiſſe, tu quiſquis es immiſſus. 8,642
quóne, id eſt, quonam (vt ſuprà quantóſne.) 7,301
quinque. quinetiam. 7,36

R.

RAbies ardens. 5,359
rabies populi, Cæſar. 7,557
radiari ab ictu Solis. 7,214
ramos diſtringere. 4,317
rapere, mortes ſuas victori rapuere, præripuere. 2,157
rapere ignibus. 3,99
rapere greſſus. 3,116
rapere fugâ. 4,70. iter. 4,152. collum. 4,251. letum. 4,345.-9,825. agmina. 4,717. curſus. 5,403. bellum. 5,409
rapi ſpe vanâ. 5,227. cæco caſu. 7,446
rapimur quò cuncta feruntur. 8,522
rapere, id eſt, celeriter, feſtinè corripere. 3,299. 8,240. 10,402
rapere, eripere. 9,1097. 10,7
rapere, raptim facere. 6,54. 10,428
raptus ceſpes. 1,517
rapti precio faſces. 1,178
rapto agmine. 3,299. 4,35
raptum furto iter. 6,121
rapido actu. 9,31
raptis à Cæſare cunctis, celeriter occupatis. 3,391. tempore rapto. 10,508
rarus habitator. 1,27
rara copia. 3,693
ratis, & rates, pro nauibus paſſim.
ratium turrigerarum inſolita textura. 4,420. & ſeqq.
rauca gemere. 5,218
recedere. trunco ceruix abſciſſa receſsit. 8,674
recepta ceruix. 2,604
receptare. 7,810
receſſu magno. 6,40. non longos à me patiere receſſus. 5,745
receſſus ætherei, penetralia cæli. 6,445
receſsûs ſecreta. 9,863
recidere membra, caput. 2,112, 141, 172, 194. 9,214
recipiens blanda fortuna. 4,712
Rector Olympi, Rector Superûm, Iupiter. 5,626
rectum, erectum. 9,324
rectus, erecto corpore. 8,821
in rectum exire, contrà, ex oppoſito. 7,337
rectum

rectum vtili diſtat vt cælum terrâ. 8,488
recurſus,reditus. 8,767
ex Recuſſu longo emiſſa tela 3,477
reddere ſe patriæ. 6,320
redire.ſonus redeuntis in æthera ſiluæ. 1,391
redeuntque cadauera campo. 2,218
ſidera redeunt in faciem puri cæli. 2,723
in puppim rediere rates,ex violento concuſſu. 3,545
redire in fata, rurſum tentare fortunam. 7,719
jam pelago pirata redis. 9, 224
refici cæde. 6,240
refluum mare. 4,428
refoſſa tellus. 4,292
refouere. 8,67.9,25
refugi Parthi. 6,50
refuſus in gremium. 8,105
regere. currus regere, triumphare. 1,316.
nuſquam rexêre ſagittas, direxere nullo ſcopo, 7,515
regens, equum,ſeſſor. 7,529
reges ſilentum, Inferorum. 3, 29
reges capti in triumphum ducti. 8,342
regum poteſtas nulla, ſi juſtè omnia agere velint. 8,489
Regiæ Alexandrinę deſcriptio. 10,111. & ſeqq.
regnare cælos 3,320
regnum. regna nuda regna, deſerta. 2,90
regna pati, & , ferre, id eſt, ſub regibus viuere. 2,315. 7, 444
regnorum iniuſta, 5,258
regnum ſecundum, mare quod Neptuno ſorte obtigit. 5, 622
regni inertis poſſeſſor, Pluto Inferorum rex. 6,799
regna,pro,reges. 8,313
regna quæ in Boreâ, regiones Septentrionales. 8,813
regni ſocijs nulla fides. 1,92
regnorum ſors mitiſsima ſub nouo rege. 8,453
regna tyrannica libertate ſcelerum conſeruantur. 8,491
relegare bellum. 6,324
reliquit in dubio terræ pelagique. 9,304
remittere. ferrum. 2, 77. pœnam & vſum belli. 4,364. onus. 4,398. crimen & dedecus. 6,248
lacrymas luctuſque remitte. 7, 707.
magna remiſit crimina. 9, 1059
remigium ratium in ſpatio intra trabes vacuo relicto. 4, 424
remige in aduerſos ventos erumpere. 9,149
remi.excutere remos. 3,539
remis pulſare pectus. 3.543. ſeque tenent remis, naues. 3, 566
remorum pecten. 3,609
remos jactare. 5,421
remorum auxilio. 8,561
remora piſciculus; echeneis. 6, 675
remoto excepto. 7,585
remota Lesbo, Cornelia. 5, 725
Remus à Romulo cęſus. 1, 95
rependere ſolatia damni. 8, 468
repetere,ſub ictum, vocabulum gladiatorium. 4,566
repetiti faſces. 2,130
repleta ad ſummos foros. 3, 610
repudiari, ſors frequens & plebeia. 5,764
res.res acta Neroni. 1,45.
Fortuna ſecundis mecum rebus agit. 1,309. minimas rerum diſcordia turbat. 2,272
rerum viliſsima pars certamen mouiſtis opes. 3,120
rerum finis 3, 3,328. momenta. 3,337. 7, 118. diſcrimina. 4, 104

locus.

locus.4,126.ſalus. 4,190
rerum prodiga luxuries. 4,373
res afflictæ. 4,796
rerum ſecreta. 5, 10. ſumma.5,26. vices. 6,461. dominus.6,595. proſpera vel aduerſa.7,107,684.vertigo. 8,16
rebúſque nouis exordia quæram. 8,265
rerum fiducia. 8,504
res lætæ , vel , aduerſæ. 8,534
rebus ademtus, mortuus. 9,205
res Romanæ. 9,253
rerum pars tertia, Orbis terrarum. 9,411
rerum opifex. 10,267
rerum vltima. 8,454.10,467
rerum vltima, ſpes Libertatis. 8,454
res aduerſæ eo magis premunt & vrgent,quò is qui eas patitur, clarior antè & felicior extitit. 8,22
reſciſſum,id eſt,vlceratum, exaſperatum. 4,328
reſiſtere,ſubſiſtere. 5,147
reſolutus frænis. 2,145
reſonæ valles. 7,480
reſpectus Deûm.8,451.honeſti. 8,490
reſpicere,aſpicere. 6,778
reſtagnant flumina alto vallo. 4,89
reſultant ſaxa,pro,vox reſultat à ſaxis. 7,481
retegere,nudare. 9,768,830
retentare arma. 2,514
retentant ſocij crura. 3,637
retorquere currum. 7,3
retrò ferre. 7,426
retundere ferrum iugulis. 6,161
reuellere templa, ærarium. 3,115.caput,&,ceruicem.8,711. 10,100
reuerentia iuſti. 9,192
reuocatum à pectore ferrum.2,102
rex noctis, Pluto.6, 741. vide etiam, [reges.]
Rhamnus, pagus Atticæ, vbi culta Nemeſis, quæ inde Rhamnuſia. 5,233
Rhaſipolis,rex partis Thraciæ, laudatus à Senatu. 5,55
Rhemi, Belgicæ populi, boni iaculatores. 1,424
Rhenus, flumen Gallias à Germania ſeparans. ſæpe etiam poſitus pro populis Rheni accolis, aut pro regionibus illi vicinis. 1,371,464,481. 2,52,310,570. 3,76. 4,116,696. 5,268.7,433.8,424.10,130
Rhiphæi montes Scythiæ è quibus oritur Tanais. 3,273
Rhiphææ niues. 4,118
Rhiphææ manus, Scythæ accolæ aut incolæ illorum montium. 2,640
Rhodanus Galliæ fluuius in mare Mediterraneum influens. 1,433.3,515.4,117.5.268.6,145. 9,751. 10,278. rapidiſsimus alioqui, arte magicâ tardatus. 6,475
Rhodope, Rhodopeïa ſaxa, mons Thraciæ. 7,450
Rhodos, Rhodus, inſula celebris in mari Carpathio, Apollini ſacra, & in quâ eius ſiue Solis Coloſſus mirabilis. 8,248. donis exornata à Senatu. 5,50
Rhœcus Centaurus, qui arbores totas vulſas in Lapithas proiecit. 6,380
Rhœtion, vel Rhœteum promotorium, in quo ſepulcrum Ajacis Telamonij. 9,963
Rhœteïa littora. 6,351
rhombus inſtrumentum magicum ex liciis tortis ad conciliandum amorem. 6,460
rictus pro apertióne oculorum. 6,757
rigidum honeſtum. 2,389
riguit toto diſtentis corpore palmis. 3,734
rigens ſanguis. 4,291
ripas vt habuit Sicoris, ceſſante inundatione. 8,139

ripis allegare amnem, continere intra ripas. 10,226
ritus ſcelerum, magici. 6,507
robur, robora, locus in carcere, quò præcipitabantur maleſactores. 2,125
robur, robora; pro quibuſvis arboribus aut quovis ligno, paſsim. hinc robora buſti, pyra, rogus. 2,157
robur, exercitûs. 7,545
robur, fortitudo animi, conſtantia. 2,379. 6,418. 7,669. 8,72
rogus feralis, quo mortui comburebantur. rogi fax ſumma. 5,764
rogus in bello communis multis cæſis. 5,282
rogo facem ſubiiciendi munus erat vxoris, filiorum, aut proximorum. 8,740. 9,55
rogi illuſtrium ex magnâ ſtrue lignorum. 8,756. iiſque thus & aromata injecta. 8,729
rogi exſtructi in Africâ à copiis Catonis, in honorem cæſorum prælio Pharſalico, comparati cum incendiis, quæ excitantur à ruſticis (in Appuliâ præſertim) ad fouendos agros. 9,182
Roma caput mundi. 2,1,136,655. Deûm ſedes. 3,91. quid ſatis eſt, ſi Roma parum? 5,274. capax generis humani. 1,512. nec ſe Roma ferens. 1,72
Roma Cæſare pauperior, ſpoliato ærario. 3,168
Romæ Vrbis imago Cæſari turrigero capite apparens. 1,186
Roma recto itinere à mari ſiue Oſtiâ diſtat XIV. M. P. 6,66
Romæ Italiæque exhauſtæ ingenuis & verorum ſuorum ciuium ſobole, cauſa bellum ciuile. 1,24. 7,387. & ſeqq.
Romanorum conſternatio ad rumorem aduentantis Cæſaris è Galliis. 1,469. & ſeqq. cognitis præſagiis belli ciuilis. 2,16. querelæ. 2,36. & ſeqq. pauor ingrediente Cæſare. 3,98. & ſeqq.
Romani populi buſtum Theſſalia. 7,862
Romanus populus poſt bella ciuilia, nil niſi barbari & fæx mundi. 7,405,543
Romani, etiam remotiſsimis à Theſſaliâ locis viuentes, tempore prælij Pharſalici, quamuis cauſam ignorantes, contriſtati. 7,187
Romanum eſſe, dignitas per ſe eximia. Phario ſatis eſſe tyranno quod poterat, Romanus erat. 8,556
Romanum eſt pati vel quæ triſtiſsima. 9,392
Romanum nomen & imperium, tumulus ſiue ſepulchrum Pompeij. 8,798
Romanus Orbis, 8,212,442. 10,456. pudor. 9,1059
Romani Dei, heroës. 6,807
Romana tellus. 2,735. Fortuna. 8,686
Romanæ res. 9,253
Romana, orum, id eſt, res Romanæ, imperium. 8,341. 9,124,1075
Romana ſecula. 10,110
Romulus fratrem Remum occîdit. 1,95. aſylo inter duos lucos condito, quò tuti confugerent cuiuſcunque conditionis homines, Vrbem incolis repleuit. 7,438
rorantia ora. 2,123
rorans fletu. 7,163
rores, guttæ. 7,837. 9,698
roſa nunquam fugiens, ſemper florens. 10,165
Roſtra, in Foro Romano ſuggeſta è quibus conciones habebantur ad populum. 2,702. 4,799. 8,685. hinc, Roſtra tenere, concionando quidvis obtinere à populo. 1,275. pro iis mos laudare viros nobiles defunctos. 9,216. iis affixa capita proſcriptorum. 7,305

roſtra

roſtra nauium ære munita. 3, 544,561,657
roſtro preſſo, de cane venatico odoriſequo. 4,442
rotare, rotari. 5.172. ſe rotat in vultus. 6, 222. nondum artis erat caput enſe rotare. 8,673. quæ funda rotat. 9,826
Rubicon Flaminiæ fluuius, limes Galliæ & Italiæ. 1, 185, 213.& ſeqq. 2,498,7,254
rubiginis morſus. 1,243
Rubrum æquor, item, profundum, Mare Erythræum, Sinus Arabicus. 8,853
rudentes. 2,698
ruere, irruere. 10,31
ruina. ruinæ. ruina quatiens. 1, 494. nutans. 4,393. 7,244
ruina Romana, clades. 4, 791
ruinâ properante ſumma cadunt. 5,747
ruinis latis exire, 6,122
totæque viro dant tela ruinæ. 6,172
ruinam ſibi aqua parat quæ adeſt radices montis. 6,267
ruinæ veteris ſigna frigida. 6, 281
ruinâ vnâ populos inuoluere. 7, 89
ruinæ monſtrans. 7,393
ruinam fulcire. 8,528
rumor ſiniſter. 8,52
rumpere. pueri naſcentia rumpere fata. 2,107
rumpere moras equi. 4,762
rumpere littora, de oſtio fluminis. 10,244
Rupis Illyricæ deſcriptio. 4, 453
rupes abſciſſa à vetuſtate adjutâ impulſu ventorum. 3, 471
rupes, pro monte, [paſsim.]
Rutheus Galliæ Narbonenſi vicini populi. 1,401
Rutuba, Liguriæ fluuius. 2, 422
Rutupina littora, Rutupiæ inſula Britanniæ. 6,6

S.

SAbburra præfectus copiarum regis Iubæ, ab eo præmiſſus eliciendo Curioni. 4,722
Sabæi Arabiæ populi. 9,821
Sabelli Italiæ populi à Sabinis orti. 2,430
Sabellus quidam in exercitu Catonis à ſepe in crure ictus miſere conſumtus perit. 9,763. comparatus niui aut ceræ liquefactæ. 9,782
Sabini, populi Italię, eorum mos verſus procaces in nuptiis cantare, qui à Feſcenninis Sabinorum populis Feſcennini vocati. 2,368
Sabinę, quę à Romanis raptę, medię generos ſoceris iunxere. 1,118
Sabinę virgę, quas Sabinis auctoribus magiſtratus Romani vſurparunt; quę ex betullâ arbore. 9,820
ſaccari potores Indi. 3,237
ſacer morbus, execrabilis, peſtis vel ignis ſacer. 6,96
ſacerdos ſummus, pontifex maximus. 8,856
ſacerdotes minores. 1,596
ſacra feralia. 1, 616. 3, 404. 6, 434
ſacra ritu barbara. 3,403
ſacra funeſta. 7,167
ſacris deuotus, ſacerdos. 10, 176
ſacramenta iurata ſceleri. 4,228
ſacratus ſub nomine. 1,405
ſacrificium amburbale. 1,593
ſacrificij quo non litabatur notę. 1,609.& ſeqq.
ſacrificandi ritus. 1,608
ſacrificus Numa. 9,478
Sacriportus, locus circa Preneſte. 2,134
Sadales, filius Cotyos regis laudatus à Senatu. 5,54

ſæuus

ſæuus eſſe qui vult, continuare debet. 8,493. qui autem ſæuus eſſe timet, omnia timere debet. 8,495
ſæuum ſole aut frigore. 9,376
Sagittarius, Signum cæleſte, in quo breuiſsima nox. 4,528. 9,536.
Saguntum, vrbs Hiſpaniæ, fide erga Romanos inſignis. 3,358
Salamis, inſula in confinio Achaiæ, Vera dicta, reſpectu alterius vrbis cognominis in Cypro. 3,183
Salaminiacum mare, ad Salaminam, vbi Perſæ profligati ab Atheniensibus, qui ſe monitu Oraculi Delphici crediderant muris ligneis, id eſt, nauibus. 5,109
Salapina palus in Appuliâ prope Salapiam. 5,377
Salernum Picentium oppidum. 2,425
ſales (nec ſoliti luſere ſales) joci in nuptiis. 2,368
ſales æquorei. 10,257
ſalix, arbor nota, foliis pallidis; vnde cana dicta. 4,131
Salonæ, colonia Romanorum in Illyrico. 4,404
ſalpyga, formicæ venenatæ genus. 9,837
ſalus rerum & miſti concordia mundi. 4,191
ſalus populorum pendens in animâ Cæſaris. 5,685
ſalutis ſponſor. 9,392
Salus rerum, Syllæ epitheton. 2,221
ſalutatio militaris longinqua. nutu motoque ſalutant enſe ſuos. 4,173
Samnis, Samnites, Italiæ populus. Samnites prætextu partium Marianarum Romam occupare tentantes cæſi. 2,136
Samnites dedititi] à Syllâ ad aliquot millia iuſsi interfici, ita præ multitudine inter ſe colliſi, vt pars cæſorum reliquos ſtrage opprimeret; ac vt vix percuſſoribus feriendum eſſet. 2,201. & ſeqq.
Samus, Ioniæ inſula. 8,246
ſancire leges ſanguine. 7,351
ſanguis ſemel guſtatus ſanguis fauces non patitur manſueſcere. 1,333
ſanguinis partium. 2,128. exiguum. 2,140
ſanguis, vltimâ productâ. 2,338. 7,635
ſanguis emicuit vulnere. 3,639
ſanguis deſtituit vulnera. 3,746
ſanguis rigens. 4,291
ſanguine exhauſtus. 5,533
ſanguis calore ſolutus, frigore adſtrictus. 6,750
ſanguinis vmbræ, conſanguineorum vmbræ; aut, vt alij, occiſorum. 7,79
ſanguis diſcolor, color corporis humani diuerſus. 10,128
ſanguinis vſti, nigri. 10,131
Santoni, Santones, Aquitaniæ populi. 1,422
ſapiens ſupra Fortunam eſt. 9,570
ſapientis animus, ſiue virtus, & vniuerſum, ſedes Dei. 9,578
Sardinia, Sardoæ oræ, inſula Maris Mediterranei, frugum fertilis. 3,64
ſariſſæ, haſtæ oblongæ Macedonum propria arma, vt pila Romanorum. 8,298. 10,47
Sarmatæ, Sarmatici campi, Scythica gens vicina Moſchis. 1,430. 3,94. 270. 7,430. 8,369
Sarnus Campaniæ fluuius, nebuloſos vapores exhalans. 2,424
Saſon Calabriæ inſula inter Epirum & Brunduſium. 2,627. 5,650
ſatis eſt iam poſſe mori, de infantibus iuſſu tyranni occiſis. 2,109

ſaturari, id eſt, repleri, illini. 6, 682. 8, 304
Saturni Planetę officium. 10, 205
Saturnus in ſummo cælo in Aquario collocatus inundationes denotat. 1, 651
Saturnia templa, vbi ærarium. 3, 115
Saxifica Meduſa. 9, 670. quia omnes qui caput Meduſæ aſpexiſſent, in ſaxa mutabantur. 9, 637. & ſeqq.
ſaxorum orbes, rotunda ſaxa emittenda tormentis. 2, 451
ſaxo erigi, cote acui. 7, 140
Scęuæ centurionis Cæſariani incredibilis virtus, & admirabilis fortitudo. 6, 141. & ſeqq. adeò vt Pompeium obſediſſe ipſe dicatur. 10, 544. eius ſaltus comparatus cum ſaltu pardi 6, 181. telis toto corpore (ſed ſine vulnere letali) confixus, comparatus elephanto iaculis ſummâ tantùm cute vndique cõfixo. 6, 207. oculum ſiniſtrum ictum cum telo euellit. 6, 214. comparatus vrſæ, telum quo læſa eſt, morſu appetenti. 6, 220. deditionem ſimulans Aulum quendam ſubeuntem occidit. 6, 228. ſuperueniente auxilio eximitur bello. 6, 247
Scæuola Pontifex ad aram Veſtæ cæſus temporibus Marianis. 2, 126
ſcaphæ è vimine contextæ, & coriis obductæ. 4, 131
ſceleratis reſponſa non dabat Oraculum Delphicum. 5, 103, 139
ſcelus. ſcelera. prouentus nouorum ſcelerum. 2, 61
ſcelerum Dei. 2, 80. 7, 168
ſcelerum vſum facere. 2, 97. quis nolet ſcelus eſſe tuum? 2, 265
ſcelerum contagia. 3, 322
ſcelerum latebræ. 4, 193. ne velut occultum pereat ſcelus. 4, 252
ſcelerum ritus, magia. 6, 507
ſcelerum nox. 7, 571
ſcelus, Lucano pro cauſâ aut rebus Cæſaris. 1, 2, 667. 4, 228. 5, 314
ſceptra, pro regibus. 8, 595. 9, 90
ſceptris aſſuetos (regnari) nil pudet. 8, 452
ſcindere vrbes, tranſuolare. 9, 685
ſciſſus gurges. 4, 142
ſcintillam paſcere in ignes. 5, 525
Scipio Africanus, bello in Africam tranſlato, Carthaginienſes coëgit ex Italiâ reuocare Annibalem. 4, 657
Scipio Aemilianus (vel Africanus) deplorare fingitur in campis Elyſiis periturum in Africâ (quam ipſe debellauerat) Scipionem qui à Cæſare victus. 6, 788
Scipio, Pompeij ſocer (qui poſteà Imperator bello Africo contra Cæſarem) Luceriam aduentante Cæſare deſerit. 2, 472. præfectus mediæ aciei prælio Pharſalico. 7, 223. in Africâ cæſus. 6, 311
ſcire per fulmina. 3, 320
ſcire mori. 9, 211
ſcopuli vomentes æquor. 6, 24
ſcopuloſus. 9, 468
ſcorpius, caudâ internodiis diſtinctâ pungens letaliter. 9, 834
Scorpius, Signum cæleſte ſeu duo Signa; nam Chelæ eius Libram efficiunt. 1, 659. 6, 394. 9, 533
ſcrupoſa ſaxa, 5, 675
ſcrutari gladio viſcera. 8, 557
Scyllæa antra; Scylla, ſaxum in Freto Siculo. 2, 433
Scyllææ vndæ, pro mari Siculo. 6, 421
ſcytale, ſerpens quæ prima exuuias ponit, etiam hyeme; cùm aliæ non niſi vere. 9, 717
Scythia duplex, Europæa & Aſiatica,

Aſiatica.1,366.8,178.plauſtris domos deferentes, Nomades, quaſi errantes,vocati.2,641.3,267. ſagittas veneno illinunt. 3,266.liberi ſunt. 7,435
Scythicę vndę,pro Ponto Euxino. 2, 420. pro Danubio. 5, 436
Scythicus Pontus , Euxinus. 2, 580
Scythici frigoris Orbis. 6,325
Scythicę niues. 6,478
Scythici receſſus. 8,216
Scythica ara, Dianę in Cherſoneſo Tauricâ. 7,777
Scytha pro quouis crudeli barbaro. 10,455
Scythę , Sythicę orę , Scythicę ſagittę , Scythicum iugum ; pro Parthis , quia à Scythis, orti. 2,553.8,353,432.9,238, 827
ſecreta.Quirini. 1,197
ſiluarum. 2,602
ſecretum dare.3,314. rerum. 5, 10.omnia curſus ęterni ſecreta,tenens. 5,89
ſecreta receſſus. 9,863
ſecta marmora. 10,114
ſector ſui fauoris populus. 1, 178
ſecula rapiuntur cęco curſu. 7, 446
ſecula prima , homines primi ſeculi. 8,837
ſecundare. 1,635
ſecundus à rege.4,721. mihi.5, 662
ſecundo loco. 8,288
ſecundę operę, partium ſecundarum,famulans famulanti.8, 676
ſecundus , proſper. ſecundus Mars. 6,4.9,696
ſecundi Dij. 4,122.7,349
ſecundum Emathiam lis tanta datur. 8,332
ſecures venêre in nemus. 9, 429
ſecures cum faſcibus à lictoribus pręlatę Conſulibus ; hinc ſecures pacificę, & aliquando pro ipſo magiſtratu. 5, 12, 388.7,64
ſecurus.vulneris. 1,212
ſecuri ſomni. 1,518
ſecurus ſui. 2,241
ſecurus Orbis poſt terga relicti. 4,353
ſecurus pugnę. 4,534
ſecura vocis meę , quę vocem meam non curat audire. 6, 730
ſecurus veniæ. 8,784
ſecurum, de quo ſecuri ſumus. 10,52
ſedere. alta ſedent ciuilis vulnera dextrę. 1,32
ſedens extremo littore. 2,659
ſedere, de valle ; vt ſurgere, de tumulo ; ſedent conuallibus arua. 3,380
ſedere, de mari. 5, 643. alieni. pœna timoris in noſtrâ ceruice ſedet. 7,645
ſedere,id eſt, firmum iacere aut ſtare, hærere. 8, 726, 840. 9, 337
Pompeius ſedit in pectore Bruti ſpiritus eius Bruto illapſus. 9,17
ſedes. oculorum. 2,184. 3,712. belli.2,393.remigum,tranſtra. 3,673.loci. 6,25
ſedes laxa,Inferorum. 6,702
ſeditio imbelles animos detegit. 5,323
ſeductus ab æquore. 5,77
ſegetum raptus, frumentatio. 7, 236
ſegnis ad fata. 6,244
ſegnis tendere.8,297.non ſegnis ſibi ſtans. 10,115
Selinus Ciliciæ fluuius. 8,260
Sellæ,&,Selli, Epiri populi apud quos Dodona. 3,180
ſemel , abſolutè , prorſus , omnino , ſemel & ſimul , ſemel tantùm ſemel omnia victor juſſerat. 2,147
ne non ſemel, omnia Cæſar acciperet. 3,296
ad manes ventura ſemel , non niſi ſemel. 6,716
ſanguine fuſo ſemel totos conſume triumphos. 7,234

nos

non ſemel, vide, [non.]
ſemideorum habitaculum in regione aëris proximâ orbi Lunæ. 9,5
ſemidei canes, Anubis. 8,832
ſemina belli. 1,155
ſemina à Magis calcata peruſta. 6,521
ſemivir. 8.552.9,152
ſæmuſtus. 9,3
Senatus Conſulibus in magno periculo reipublicæ mandat, Viderent ne quid reſpublica detrimenti capiat. 1,489
Senatus cogendi ius Conſulibus. 3,104
Senatus Romanus, manet Senatus etſi extra Romam. 5,22
Senatus legum libertatiſque & imperij vis. 7,578. & aſſertor. 7,580
Senatûs cauſa. 4,213
Senatûs membra, Senatorum. 9,1043.
Senatûs acies. 10,450
Senectus priuata. 1,324
viuacia fata ſenectæ. 2,65
ſenes in amorem arte magicâ acti, 6,454
ſenium æui. 4,812
ſenio placidus. 8,476
ſenium vini. 10,162
Senna flumen Italiæ in mare Adriaticum influens. 2,407
Senones, Galliæ populi, qui Brenno duce Romam occupauerant. 1,254
ſenſus nihil eſt à morte relictum. 3,39
ſenſus ceſſerunt pectore. 5,760
ſeponere tutum onus. 5,724
ſeps, parua ſerpens, ſed cuius ictus totam membrorum compagem tabe diſſoluit. 9,723,773. & ſeqq.
Septemuiri epulis feſtis. 1,602
Septa, loca tabulatis clauſa in Campo Martio habendis comitiis. Septorúmque nefas, vocat aliquot dedititiorum millia iuſſu Syllæ in campo Martio occiſa. 7,306
Septentrio. 1,17,252
Septentrionales populi fortes & bellicoſi. 8,363. audaces fiduciâ nouæ vitæ. 1,458
Septimius, olim Pompeij miles, in Aegypto ſatelles regius factus, Pompeium biremem Aegyptiam ingreſſum ſalutat. 8,597. eiuſque caput abſcindit. 8,668
ſepulchra mortuorum violare magnum ſcelus. 8,841
ſepulcralis inſcriptionis ſeminæ coniugatæ formula. 2,343
ſepulcri damna. 8,750
ſepultus ture. 9,10
Sequani, Belgicæ populi, optimi equites. 1,425
ſequeſter pacis. 10,472
ſequi. ponè ſequi. 1,483
nimiúmque ſequuta eſt quà morbi duxere manus. 2,142
ſequi arma. 7,372
ſequi ſolem, de cerâ liquefactâ. 9.782
ſerenus vultu. 4,363
ſerenum. fallax. 1,530. hibernum. 4,55
ſerena, ſerenitates. 9,423
Seres, extremæ Aſiæ, ſiue Indiæ, Populi, lanificio ſiluarum nobiles. 1,19. 10,142,292
ſerica veſtis pellucida acu facta. 10,141
ſeries. ſerie longâ hærentia agmina. 1,492
in ſeriem iungere. 7,493
ſeries laborum. 9,295
ſerpentis auræ. 4,726
ſerpentes volucres in Arabiâ, quorum vſus in magiâ. 6,677
ſerpentes primùm orti è corpore Meduſæ. 9,619
ſerpentum varia genera quæ in Africâ, enumerata & deſcripta. 9,700. & ſeqq.

ſerpere,

ſerpere, de riuo. 9,974
Sertorius exul Hiſpanias contra populum Romanum in bella ſuſcitauit. 7,14. à Pompeio, poſt reuocatum Metellum conſulem, repreſſus. 2, 549. 8,809
ſertum vipereum. 6,656
ſertum, contextum. 10,164
ſeruare, conſeruare, aſſeruare. differre dolorem & ſummis ſeruare malis. 2,40
ſeruati anni bellis ciuilibus. 2, 66
ſeruator honeſti. 2,389
ſeruat multos Fortuna nocentes. 3,448
oculis victoris iniqui ſeruari, conſpiciendum. 9,140
ſeruare, pro obſeruare, præſertim cum de cælo aut aëriis agitur, vocabulum aruſpicum. 1,601. 4,427. 5,395. 8, 169,187
taciti ſeruator Olympi. 8,171
ſeruilia agmina. 2,94
ſeruire non timens, qui mori paratus eſt. 9,28
ſeruitutem effugere nece ſibi illatâ, virtus Lucano. 4,577
ſerus. 1,46
ſeruum pecus. 6,152
Seſoſtris Aegypti rex glorioſus, cuius currum quatuor reges trahebant, peragratis pleriſque partibus Orbis, Nili fontes videre non potuit. 19, 275
Seſtos Thraciæ vrbs ad fauces Helleſponti. 2,674. 6,55.9, 955
Sextus Pompeius, Magni F. iners. 6,420. Erichtho magam Theſſalam conſulit de euentu belli ciuilis. 6,570. & ſeqq. reſponſum quod ei dat cadauer ab Erichtho ſuſcitatum. 6, 777. à Corneliâ nouercâ incitatur ad vindictam patris. 9, 85. fratri Cnæo narrat cædem patris. 9,126. in Siciliâ piraticam potiùs exercuit quàm bellum geſſerit. 6,420
ſi, tunc. 3,387
ſi verò, quid ſi? 6,662
ſibi quid facere, in ſuum propriè vſum aut commodum.
ſibi nefas facere, 2,147
ſibi vincere. 2,323. 4,795
ſibi ſegnis ſtans. 10,115
ſibilare, propriè anguium. 6,690
ſibila fundere. 9,631
Sibylla Cumana. 1,564
Sibyllæa carmina. 5,138
ſic eat, formula. 2,304. 5,297
ſic facias. 4,110
Sicania, & Sicaniæ vrbes, Sicilia. 3,59. 6,66
Sicaniæ aquæ, Arethuſa. 3,177
Sicanium ſepulchrum, Carbonis qui in Siciliâ iuſſu Pompeij cæſus. 2,548
ſiccare diſtentas pecudes, lactere. 4,314
ſicci colles. 4,263
ſiccum, terra. 5,553
Sicilia inſula Maris Mediterranej, olim contigua Italiæ, ſed inundatione aut violentiâ maris diuulſa. 2,435. 3,60. fertilis frugum, & horreum Romanorum dicta. 3,65,67
Sicula arua. 6,814
Siculæ cauernæ, montis Aetnæ. 10,447
Siculus apex, cacumen Aetnæ. 5, 100
Siculæ incudes, officina Vulcani in inſulis Vulcaniis, quæ inter Siciliam & Italiam. 7, 146
Siculum fretum violentum. 3, 62
Sicoris Hiſpaniæ Tarraconenſis fluuius, ad Ilerdam ponte ſtratus. 4,14,130.335. in ſulcos ſeu riuos ſpargitur. 4,141
Sidon, vrbs Phœniciæ maritima, conchylio & purpurâ celebris. 3,217
Sidonij nauigandi periti, ad Cynoſuram curſum dirigere ſoliti. 3,218
Sidonium filum. 10,141
ſidere. in tabem ſidens. 7, 791

ſilentia peſſum corpora. 3,674
ſidus. ſidera, obliquum ſidus. 1,55. ſecundum. 1,413. reges ſub alio ſidere. 2,294
ſidus hibernum. 5,408
ſidera cadentia. 5,562
ſubducunt ſidera nubes, 6,519
ſidera prefferunt radiis vnam mortem. 6,606
ſidus immune maris, non occidens. 9,542
ſidus iniquum, peſtilens. 10,35
ſidus æquum, numen propitium. 10,90
ſidera alimentum trahere credita ex humore terreno aut aquis. 7,5. 10,258
ſiderum curſus inconcuſſus. 2,268
ſiderum influxus in homines particulares, cedere coguntur magiæ. 6,607
ſidera cœlo deducta carminibus magicis. 6,500
Sigeæ arenæ, littus Troianum, à Sigeo promontorio. 9,961
ſigna militaria. ſigna jacentia ſub aduerſo Marte. 1,308
ſigna nullas ducentia cohortes, deſerta à militibus. 2,471
ſigna meliora, meliorum partium. 2,531
ſigna damnata, partis aduerſæ. 4,217
ſigna minantia pugnam. 6,7
ſigna ſubmittere. 6,243
ſigna dare mouendis caſtris. 10,400
ſigna publica, auctoritate publicâ ſumta arma. 2,319
vſque ad Theſſaliam Romana & publica ſigna, quòd poſt cladem Pharſalicam nulla Lucano videantur fuiſſe arma publica, ſed priuata omnia auctoritate ſumta. 7,164
ſigna Pompeiana examinibus apum obſita & obſcurata ante prælium Pharſalicum. 7,161
ſigna multa Romanis ademerunt Parthi profligato Craſſo. 8,358
ſigna, ſtatuæ. vtque ſolet totis ſe effundere ſignis Corycij preſſura croci. 9,808
Signorum cœleſtium enumeratio. 9,533. & ſeqq.
Signorum Orbis. 9,532
Signorum fuga, reuolutio firmamenti. 9,543
Signiferum cœlum, Zodiacus. 7,363. 8,172
ſignifera nauis, Prætoria. 3,558
ſilentes, mortui. 3,29
ſilentium cœtus, mortuorum. 6,513
ſilentium iubere manu. 1,298
ſilentia tenentia cœtum. 5,15
ſilentia regni Infernalis. 6,729
ſilentium in agris, ob brumam. 1,259
ſilentium populi attoniti comparatum primo funeri. 2,21
Siler Lucaniæ fluuius. 2,426
ſilicum metalla. 4,304
ſilua. ſecreta ſiluarum. 2,602
ſiluis cæſis innectere vincula, ligna cæſa colligare. 2,670
ſilua, lignum. 4,604
ſilua telorum. 6,205
ſiluæ non ardentis incendia. 3,420
Siluani, nemorum Dij. 3,403
Simois Troados flumen. 9,962
ſimul, ſimul ac. 9,912
ſimulacra mæſta Deorum. 3,412
ſimulare togam. 3,143
ſimulata ars. 4,744
ſimulare Deum. 5,148
ſingultus. ſingultibus oſcula rumpunt. 3,180
ſingultus animæ. 8,683
ſiniſter. ſiniſtrum.. mos ſacro-

rum ſiniſter. 1,450
ſiniſtræ volucres. 1,601, vmbræ. 3,248
ſiniſtro numine. 4,194
ſiniſter, mali augurij. 5,396
ſiniſter rumor. 8,52
ſinus vela curuata. ſinum tradere vento. 5,579
ſinus curuare, de velis inflatis. 9,800
ſinus agere, de aquâ. 5, 620
ſinu placido exſpectare. 6, 803
Sipus, ſipuns & Sipuntum, Apuliæ ciuitas. 5,377
Sirius ſtella, Canicula. 10, 211
Siſtrum, crepitaculum æneum quo Aegyptij in ſacrificiis vſi. 8,832. 10,63
Sithoniæ gentes in confinibus Ponti Euxini. 3,280
ſitis & ſitientium deſcriptio. 4, 292. & ſeqq.
ſitientes, auxilium fecere famem. 4,308
ſitus pallens. 6,647
ſitu fædum. 6,515
ſiue, ſeu, cauſale. 7, 19, 21, 23
Smaragdus, gemma coloris viridis. 10,121
Smyrnæus vates, Homerus. 9, 984
ſocer, vbique de Cæſare, quia ſocer fuerat Pompeij. 1, 602
Sodales Titij. 1,602
Sol. Solis ignes. 1,232
Sol fugiens per ortus. 1, 543
Sol vrgens. 2,719
Solis ignifer orbis. 3,41
Soles, radij ſolares. 3,401
Sole conſpecto. 4,53
Sole relicto Luna dubitanda refulſit, poſt interlunium. 4,59
Sol primus. 4,66
Solis imagine vibrans aqua. 5, 446
Sol infirmo lumine paſſus ſpectantes oculos. 5,545
Solis imago. 6,503
Solis defectus. 7,4
Sole feriri aut luce. 7,44
Solis iniqui limes, Zona torrida. 7,866
Sol orbem exercens. 8,160
Soles nimij, Zona torrida. 8, 164
Solis ſurgentis ignis, Oriens. 8, 228
Sol languens, Occidens. 8,471
Solis orbita. 9,691
Solem ſequi, de cerâ liquefactâ. 9,782
Sol in autumnum declinans. 10,235
Sol, pro die. 8,376. 10,227
Sol & ſidera alimentum ex aquis attrahere creduntur. 1, 415. 7,5. 9,313. 10,258
Sol obſcuratus medio die. 1, 540
Sol in Leone calorum cauſa. 1, 655. ex Virgine tranſit in Libram. 2,692
Solis Occidentis periphraſis. 3, 40. 8,159
Sole oriente aut occidente, ſi radij partim in Auſtrum, partim in Aquilonem ſparguntur pluuias ventóſque portendit. 5, 542. ſi concauus occidat, tempeſtates. 5,544
Sol ex Oceano oriri creditus. 7,1. & occidens eodem mergi. 9,625
Solis officium. 10,201
Sol cùm eſt in Librâ fit æquinoctium autumnale. 10,227
Solſtitij circulus. 9,532
ſolatia fati ferre. 2,91
ſolatia ſecum referre. 6,802
ſolatia ferre, habere. 8,314
ſolertia, fraudulentia. 8,283
ſolidare. 9,691
ſolito magis. 4,122
ſollicitare. hoſtes. 4,665. Deos. 5,69. tripodas. 5,123
ſollicitare, id eſt, cruciare, anxium reddere. 6, 806
ſoluere. ſoluere, laxare. 1,106

ſoluit fama in prçconia linguas. 1,472
ſoluit ſe in amnem tellus. 2, 408
ſolui ſtatione. 4,763
ſolutus amnis, abrupto ponte. 2,492
ſolutus,delectus. 2,559
ſoluere portas. 2,704. oſtia. 3, 231. ora. 5,140
ſoluit tabes corpora. 6,88
ſoluere arcum. 7,715
ſolutum per terga, de comis ſeminarum. 9,632
ſolum auidum. 2,71
ſoli ceſſantis aratro. 3,451
ſolum colle tumens. 4,11
ſolum frangere,arare. 6,384
σῶμα, conditorium Alexandri, & regum Aegyptiorum Alexandriç. 10,19
ſomnus.ſomnium. ſecuri ſomni. 1,518,certi. 4,395
ſomnij imago vana. 7,8
ſomnus populi,ſomnus quo populi imago occurrit. 7,28
ſomni furentes,terribiles. 7,764. quatitur formidine ſomnus. 8, 44
ſomno damnatus lumina. 9, 363
ſomno mori, ex ictu aſpidis. 9, 818
ſomnos pingues exigere, ſecuros. 10,354
ſomnorum turbulentorum & ſpectris territorum deſcriptiones. 7,764.& ſeqq.
ſonare.ſonans ignibus, & , flammis. 6,662. 9,919. prohibe lamenta ſonare. 7,706
ſonipes,equus. 4,225,450
Sophene,Aſiç regio. 2,593
ſoporifer ſomnus. 3,8
ſors.ſorte cçcâ. 5,66
ſors vltima rerum. 5,692
ſorte frequenti. 5,764
ſors ſecura. 5,772
ſors obſcura. 6,770
ſors ſecura quæſita manu. 7, 309
ſors prima, item proxima. 9, 211
ſors loci. 10,541
ſortilegi. 9,581
ſpargere. ſpargitur per omnem Italiam Cæſar 1,468
ſparſere Deos lacrymis. 2, 30
ſpargi per viſcera. 2,119
ſpargere Deos, ſtatuas & templa Deorum diruere. 3,100
ſparſæ partes, præſidia diſperſa. 2,395
ſanguine ſparſum, aſperſum. 3, 125
ſparſæ nubes in vellera, è denſiſsimis rariores factæ. 4, 125
ſparſum flumen in ſulcos. 4, 142
ſpargere mari naues. 4,226
ſparſæ Aemo niues. 5,3
ſpargere caput aquis. 5,555
ſpargere potiuſquàm ſubuertere. 8,273
ſpargere, diripere. 9,41
ſpargere per vulgus. 9,159
ſpargere, proijcere. 9,748
Spartacus à Craſſo profligatus. 2,554
Spartana pro Helenâ. 10,61
Spartani canes. 4,441
ſpatium.languentia ſpatio lumina. 4,169
ſpatio ſufficere. 4,676
ſpatium multum. 7,433
ſpatium, de grandi corpore. 9, 732
ſpatioſa volumina fumi. 3, 505
ſpecies viua virtutis. 6,254
ſpectandum exponere 4,25
ſpeculator eques. 8,472
ſpeculæ. è ſpeculis igne ſignum datum. 6,279
ſperare. liceat ſperare timenti. 2,15
ſperare iugulos patrum. 7, 182
ſperat ſibi cedere, ceſſurum. 9,302
Sperchios Theſſaliæ fluuius. 6, 367
ſpes. leuans mentes trepidas. 1, 523

ſpem ſuam præſtare Dijs. 5, 42
ſpes trahens. 5,131
ſpe vanâ rapi. 5,227
ſpe trahere. 5,285
ſpes ſuas laxare. 5,533
ſpémque metumque ferre robuſtè. 6,419
ſpe trepidare. 7,297
ſpes numquam implenda, inſatiabilis. 7,688
ſpiramen. 6,90. ſpiramina naris. 2,183
ſpiramina ſub terrâ. 10,247
ſpirare veneno. 9,679
ſpiritus, ventus. 9,472
ſpiſſari in orbem. 4,777
ſpiſſari in terram, cùm deſinentibus locis arenoſis regio fit gleboſior. 9,943
ſpoliare morſu nemus, folia arborum edere. 6,112
ſponſor ſalutis. 9,592
ſponte ducum. 1,99
ſponte Deûm. 1,234. 5,136
ſponte tuâ. 4,184. nil facimus non ſponte Dei. 9,574
ſpuma canis rabidi vſui Magis eſt. 6,671
ſpumare cæde. 7,699
ſqualens tergum elephantis. 6, 209
ſqualentia arua Africę prę ęſtu. 1,206
ſquamoſa lingua. 4,325
ſtabilis. nuſquam luctando ſtabilis manet. 9,470
ſtagna incerti profundi. 2, 571
ſtagnans penitus. 2,668
ſtagnans Padus. 4,134
ſtare. ſtat magni nominis vmbra. 1,135
ſtare loco. 1,144
ſtat cruor in templis. 2,103
ſtabit hic exitus armis. 2, 224
ſtantes contentæ fune carinæ. 2, 621
ſtatura res immenſo labore. 3, 381
ſtans in vndis claſsis. 3,519
ſtare ſub ictu fortunæ. 5, 729
ſtare irâ. 6,155
ſtare ſub vno ictu. 6,613
ſtare, conſtare. 7,95
ſtare in dubio. 7,247
ſtare, à partibus ſtare. 7,360
ſtans frigidus gladius. 7,502
ſtantis fati vixit Cornelia quaſi conjuge victo, vixit ſtante fortunâ non alter quàm aduerſâ. 8,158
ſtare ceruice ſolutâ, liberum eſſe. 9,603
ſtabatque ſibi non ſegnis, Achates, fulciebat vel ſuſtinebat trabes. 10,115
ſtata tempora. 10,240
ſtationem peragere. 1,45
ſtatione ſolutæ naues. 4, 463
ſtationes planetarum. 10, 208
ſtella. ſtellæ minores in medium venère diem. 1,536
ſtellæ redeuntes in faciem puri cæli 2,723
ſtellati axes, aſſeres cuſpidibus præfixi. 3,455
ſtetit æquore bellum. 3,566
ſtellæ errantes. 7,425
ſtellæ vagæ, Planetæ. 9,12
ſtillare. 7,837.
ſtillare ſanie. 9,783
ſtimulare ſe. 1,208
ſtimulus. ſtimulos dare. 1,120
ſtimulos in prælia addere. 1, 263
ſtimulos irarum mouere. 2, 324
ſtimulis majoribus ardens amor 4,174
ſtimulus furoris. æſtrum Bellonæ. 7:557
ſtimulis negantem agẽs equum. 8,3
ſtimuli virtutis. 8,329
ſtipare, pro ſtipari. 10,534
ſtipatum. 7,492
Stœchados arua, Stœchades inſulæ circa oſtium Rhodani. 3,516
ſtrangulatorum laqueos ore ſuo rumpunt magæ. 6,544

ſtrata

ſtrata lectorum purpurea. 10, 123.plumata. 125
ſtricti enſes ſunt militis, qui ſtringuntur enſes, ſunt militum. 5,254
ſtridere incertum. 6,623
ſtrix nocturna auis. 6,689
ſtructura operum ſurgens. 6, 64
Strymon Thraciæ fluuius, vnde grues hyeme tranſeunt in Aegyptum, quæ inde Strymoniæ 3,199.5,711
ſtudium. ſtudijſque. odijſque carere. 2,377
ſtudijs partis agi. 4,348
ſtudium belli. 7,695
ſtudium laboris floriferi, de apibus. 9,289
Styx, palus Inferorum, per quam ipſi Dij jurabant, hanc ſolam pejerare veriti. 6,378,698, 749.7,785. paſſim pro Inferis ipſis, & Stygium pro Infernali. Stygius aër, ſulphurei vapores. 6,91. pallor. 6,517. lacus. 6,662
Sygiæ tenebræ. 3,13. paludes. 6, 378. domus. 6,514. vmbræ. 6, 569,653. 7,612. 9,818. canes, Furiæ. 6,733. ſorores, parcæ. 9,838
Stygia formido, 7,770. nox, mors. 7,817
Stygium nefas. 6,695. carmen. 6, 766. regnum. 7,169
ſubducere. ſidera ſubducunt nubes. 2,519
ſubducere tempus fatis. 5,733. Cęſaris oculis ſubducere mortem, Pompeij, 7,673
ſubducere vela procellæ. 6,287
ſubigere rura. 1,436
ſubactus Marte, pro, bello feſſus, defatigatus vincendo 7, 735
ſubitus miles, tiro, ſubitò collectus. 1,312. fit ſubitum (improuiſum) quodcunque parat Deus. 2,13
ſubitum opus. 6,53
ſubitus ad mœnia venit. 6,128.
ſubitum agmen. 7,524
ſubmittere ſigna. 8,248
ſubmiſſæ preces. 8,594
ſubmouere hyemem tecto. 2, 385
ſubmouet amnis mare. 8,445
ſubrepere in actus. 2,391
ſubſidere. ſubſedit cardine tellus. 1,552. in præceps ſubſedit humus, de ſpecu profunditatis maximæ. 6,643
ſubſidere, mergi. 3,695
ſubſidere, dolo inuadere, inſidiari, ἐφεδρεύειν. 5,226
ſubſtituit nox ſua lumina Phœbo. 4,282
ſubtexta nox polo. 4,104. ferro ſubtexitur æther, multitudine telorum aër obſcuratur. 7, 519
ſuccedere vallo. 7,733
ſucceſſus vrgere ſuos. 1,148
ſucceſſibus anceps. 4,390
ſucci dulces ab arundine, ſaccarum. 2,237
ſudore fumant armi. 4,754
Sueſſones Galliæ Belgicæ populi longis armis vſi. 1,423
ſuetus armis. 1,326
Sueui Germaniæ populi. 2,51
ſufficere. ſufficiens fato. 2,88. ſpatio. 4,676
ſufficiens complere. 5,154
ſufficit in regnum. 6,53
ſufficit ille fauor ad fatum belli. 5,696. Cæſar noſtris non ſufficit armis, quia copiæ Cęſaris minores Pompejanis. 7, 368. non ipſe tyrannus ſufficit in pœnas. 10,528
ſufficit in vocem ſpiritus. 7,608
ſulcus. nauium ſulci. 2,703. ſpargitur in ſulcos Sicoris. 4,141
ſulcos trahere. 5,562
ſulcus ſterilis, ſterilitas agrorum. 8,846
ſulco mollis terræ. 9,627
ſulfur ęthereum. fulmen. 7,160
ſummus. ſummum. mouere ſumma. 2,394
ſummus, vltimus. 2,714. 5, 484
ſumma mundi tenere. 5,694
ſumma valli. 6,175

ſummi

ſummi hominum. 7,205,585.
ſumma dies,mors.9,208. ſummis, exteriore parte. 10,114. ſummâ in ſede jacére, à ſummo accubare; niſi hîc ſit, in infimo. 10,174
ſumma. voti. 3,497. rerum nos ſumma ſequetur.5,26. ſumma ſcelerum,caput. 6,304.ſumma pauoris 8,51.ſtat ſũma caputque Orbis? 9,123. ſumma vindictæ. 10,526
ſummis negatum diu ſtare.1,70.
ſumma dare dij faciles, tueri difficiles.1,510.ſumma cadunt properante ruinâ.5,747. ſumma pacem tenent, minimæ rerum turbantur. 2,273
ſuper multo ſudore exhauſtus. 4,303
ſuperenatare. 4,133
ſupereuolare. 3,299
Superi ſcelerum, Dij ſcelerum. 7,168
ſpernæ leges. 9,556
ſupernè labi. 6,376
ſuperſtes eſſe poſſe. 5,588
Superum Mare, Adriaticum, ad ſiniſtrum latus Italiæ. 2,400
ſuppara, feminarum ornamentum in humeris. 3,364
ſuppara, ſummæ partes velorum 5,429
ſuppreſſus dolor. 6,228
ſuprema ruentis imperij.5,200. ſuprema fati. 7,460
ſurdæ aures gentibus, quæ nolunt audire gentes. 6,443
ſurgere, de re quacunque quæ attollitur; vt contrà jacere, ſidere.ſurgit opus aggere multo.2,679. ſurgens tellus in altum. 3,375. ſurgens operum ſtructura. 6,64. ſurgentes culmi in ſegetem.6,109.Romana Pergama ſurgent. 9,999
Suſa, &,Suſæ,Mediæ vrbs, regia vetus Perſarum. 2,49.8,425
ſuſpecta eſt in quâ tellure jacebant, ſuſpecta eſt tellus in quâ jacebant. 9.840
ſuſpendere molem. 3,397
ſuſpenſo bello. 4,531
ſuſpiria dare. 4,328. ſuſpiria leuant vatem. 5,218
ſuſtentare epulis corpora.4,307
ſuſtinere, id eſt, poſſe,pati rem alioqui indecentem aut difficilem, permittere. ſuſtinuit dignos credere.7,657. non ſuſtinet. 5,793.798 ſuſtinui noſtris vos tantùm deeſſe triumphis. 8,230. aperire ſuſtinuit venas. 9,760. ſuſtinere rectis oculis ſolem. 9,905
ſuſtinere, ſiſtere, impedire. 7,750
ſuſtulit, erexit. 10,376
Synedri, Ciliciæ inſula, vt videtur, vel portus ad oſtium Selinuntis fluuij (quidam hoc loco per ſynedros intelligunt conſeſſum Senatorium.) 8,259
Syene, Aegypti vrbs ſub Tropico Cancri. 2,587.8,851.10,234
Sylla, cædium Marianarum vltor nimis crudelis, immiſericors,& nemini parcens.2,118, 139. 4,822. 6,303. ſcelerum magiſter. 1,326. libertatis diminutor. 9,204. Præneſtinum populum delet.2,194. aliquot dedititiorum in Villâ publicâ interfici jubet. 2,196. & 306. cædem eorum immani ſecuritate ſpectans. 2,207. bellum Mitridaticum conficere nequiuerat. 2,582. Dictaturâ ſe vltrò abdicauit.1,335. victoria ejus conſtitit in extirpandis hoſtibus, 2,228. Salus rerum,&, Felix cognominatus.2,221.ſepultus in Campo Martio. 2,222. Fortuna vſus toto vitæ curſu ſecundâ, de eâ conqueri fingitur in Campis Elyſijs ob partes ſuas à Cæſare opprimendas. 6,787
Sylla (Fauſtus) diſsimilis patri territus ſolo nomine Cæſaris 2,465
Syllanorum temporum adumbratio.2,134. vſque ad 222.
Syllana pax. 2,171.

Syllanæ cædis cadauera in Tyberim proiecta. 2,210
Syllani manes. 1,581
Syllanus dux, pompejus. 7,307
Symplegades, eædem quæ & Cyaneæ inſulæ. 2,718
Syria, Syri, Aſiæ regio & populi celebres. 3,214. 7,540. 8,169, 181
Syrtis. Syrtes. loca vadoſa Maris Mediterranei, contigua Africæ verſus Orientalia ejus, vt regionem Cyrenaicam & Aegyptum; (vnde Paræ-tonias vocat. 3, 295.) adeò incertæ profunditatis, vt ambiguam appellet (9, 710.) quia dubium terra ſit an mare. 1, 367, 499. 3, 295. 4, 673. 5, 485. 8, 184, 444, 540. 9, 301, 312, 553, 598, 756, 861. 10, 477. earum deſcriptio. 9, 303
Syrticum, arenoſum. 10,38

T

Tabes. pallida tabes lucri 4, 96. tabem trahere. 6, 539. tabes medullæ, item, niuis, id eſt, ſolutio, liquefactio. 6, 539. 10, 225
tabo fluens. 2,166
tacitum, ſed fas. 6,430
tacitum mundi, occulta mundi. 10,252
Tænaros. Tænarus. Laconiæ mons, oppidum, & promontorium, vbi fingitur eſſe deſcenſus ad inferos; hinc Tænariæ fauces. 6,648. 9,36
Tages, Etruſcus aruſpicinæ inuentor. 1,637
Tagus Hiſpaniæ fluuius aurifer. 7,755
Tagus quidam contra Maſsilienſes è naui pugnans, tergo ſimul & pectore telis concurrentibus transfigitur. 3,586
tamarix, frutex acutis folijs inſtar myricę, efficax contra ictus ſerpentum. 9,917
Tanais, Scythię fluuius è montibus Rhiphęis ortus Europam ab Aſiâ ſeparat, & in Meotin paludem influit. 3, 273. 8,319. 9,414,751
tangi inuidiâ. 9,1052
tangunt animos ireque metuſque. 10,443
tanto vulnere, tam multis vulneribus. 7,834
tantum animi. 10,347
Taranis (Iuppiter) Gallorum Deus, cui homines ſacrificabantur. 1,446
Taras. Tarentum. vrbs Calabrię. 5,376
Tarbelli. Tarbellicus Ancon. in Aquitaniâ populi & ſinus. 1,421
Tarcho, dux Cilicum, ſignum dat Claſsi à Gatone ſecedendi, quem objurgat Cato. 9,219
Tarpeja rupes, & ſedes. Tarpeję arces, id eſt, Capitolium. 1, 196. 3, 154. 5, 27, 306. 7, 758
Tarpeij Dei, Iuppiter, Iuno & alij Dij Capitolini. 8,863
Tarſos, Cilicię vrbs à Perſeo condita, & à talaribus eius cognominata. 3,225
Tartarus flumen Inferorum, & Tartara, Tartareum antrum, pro Inferis. 3, 17. 6,694,712, 782. 7,785. 9,101
Tartarei reges. Pluto & Proſerpina. 6,649
Taulantij, in Liburniâ populi; aut, vt Lucanus & alij, Epiri. 9,16
Taurominiū Siciliæ ciuitas, cui vicina Charybdis. 4,461
Taurus, Ciliciæ mons; & ejus accolæ Tauri. 2, 594. 3. 225. 8, 255
Taurus Signum cæleſte. 3,255. 9.533

taurus mactandus ab arâ fugiens,inter prodigia. 7,165
taxus arbor non abſimilis abieti,baccas letalis veneni ferens. 3,419.6,645
Taygeti juuentus,Lacedęmonii, (à Taygeto monte Laconum) donis ornati à ſenatu. 5,51
tecta laqueata. 10,112
teda arbor reſinifera, lignum aptiſsimum igni concipiendo,ex quo faces fiebant ſulphure & pice illitæ.3, 504, 682. quòd autem faces adhibebantur in nuptiis,tedæ, & tedæ fœdera,ponitur pro conjugio aut conjunctione affinitatis. 1,112.2,345.5,766. 8, 399,10,373
tegere dolorem altâ mente ſuppreſſum. 6,228. tecto ſtetit æquore bellum. 3,556
tellus cardine ſubſedit. 1,552
Telmeſsidos ſinus,Cariæ ab oppido Telmeſſo. 8,248
Telo,magiſter nauis Maſsilienſis,gubernandi peritiſsimus,& futuræ aëris conſtitutionis præcognitor ſollers, occiditur.3,592 & ſeqq.
telum.tela. nubes telorum. 2, 262
telum relictâ morte fugit ſupereſt telo poſt vulnera curſus, de telo emiſſo balliſtâ.3, 468.
tela irrita. 3,580,722,4.776 6,134.7,323.ferre tela languida,item,contenta.7,562. tela illita dolis,veneno. 8,382
temerandum ferrum. 1,147
temeritas non niſi extremo periculo admittenda. 5,692
Tempe, Theſſaliæ locus nemoroſus amœniſsimus,per quem fluit Peneus fluv.6, 345.8,1
temperies vitalis. 9,435
tempeſtatis futuræ præſagia. 5, 540.& ſeqq.
tempeſtatis quâ vexatus Cæſar longa & hyperbolica deſcriptio.5,597, & ſeqq. comparata cum diluuio Deucalioneo.5, 620. & ſeqq.
tempeſtates à magis excitatæ, item ſedatæ. 6,469
templum. cæli templa. 1,155. cultus templorum.8,121.templum tacens,oracula non proferens, aut proferre deſinens. 9,573
tempus.tempora aliena toris.2, 350. tempus vacuum amori 3,27.tempus anguſtum.4,477. tempus in ſegnes moras exiens. 5,410.pereuntia tempora fati. 5.490.tempus ſubducere fatis. 5,733.tempora legum,agere, libertatis.7, 440. tempus dependere amori.10,80.tempora ſtata.10,240.tempora perdere,occaſionem. 10,505
tendere.manus in amplexus. 4, 176.tendere, extendere.6,72
tendere ſagittam. 6,215
tendere, caſtra locare, tentoria figere. 7,328
tendere lacertos. 7,469
tendere,implere. 7,477
tenebræ.mortis tenebræ. 3,714. obduxere oculos tenebræ.3, 735.tenebræ primæ.4,437. tenebras trahere.4,768.marcentes tenebrę.6,546.tenebris relinquere.7,552. tenebras pati. 9,110.tenebræ oculi,ſomnus. 9,674
tenere.Orbem in medio tenere, de conjuratis in monarchiam. 1,88.tenere rura.1.420.tenere inconcuſſa veſtigia,2,248. pacem.2,273.3,523.finem.2,381. comploſas, manus. 2,292. tenetur tota terra meis triumphis.2,584. ſeq; teneat remis, de nauib⁹ inter ſe certantibus. 3,566. tenere fugâ naualia. 3, 753.tenere,ſupprimere, compeſcere. 4,172.8,171. tenere medium.4,652.ſumma mundi. 5,694.tenere portum,appellere in portum. 8,463
tenere ſe aliquo loco. 8,470
tenere in animos ancipites, facere dubios. 9,45
tenet Eurus pelagus. 9,118

tenere,id eſt,continere, ſiſtere, impedire, retardare, morari, inhibere. 47,3,156,273,289, 440.5,136.6,202,301, 829.7, 296,474. 9,52. lenta tuas tenuit patientia vires. 1, 361. quantum eſt quòd fata tenentur! Aquilo pluuias in nube tenebat. 4,51. tot fata tenentur. 5,205
tenor veli. 5,709
tentare.iras militum, explorare animos militum in pugnam. 2,529.fortunam.3,510.tentare fœderibus,hoſtes ad deditionem conditionibus allicere. 4,507. tentare jaculum. 6,79
tepeſcunt mentes. 4,284
tepor mundi, plaga tepida cæli. 8,365
terere otia. 2,488
tergum. fugere neglecto tergo. 3,467.terga oſtendere.2,572. tergum maris. 5,565. 9,341. tergum ſqualens elephantis. 6,209. terga ſuorum impellit Cæſar in pugnam. 7,576
terra. altum intumeſcens,montoſa.2,398.8,371.motu terræ mugire cauernas.3,418. terrarum extremæ oræ, Hiſpania.4,1.terra effuſa explicans patentes campos.4,19.4,671. recipit ſua terra colonos. 4, 397.terram mutare. 6,271.8, 148. terræ nocentes. 7,869. terrarum tractus. 8,336.terrâ carere,inſepultum jacere. 8, 795. terra tecta mouens,terræ motus.8,848.terra igne fota. 9,184. terra ſe à mari defendit.9,306.in terram decidere, de infante in lucem prodeunte. 9,899
Terræ Orbis in Oceano ſuſpenſus libratur. 8,798
terra omnia capit quæ omnia genuit. 7,818
Terra circumuoluta arte magicâ. 6,481
terræ motus. 7,414.8,848
terrenum,obſcurum. 6,502
terribiles ratibus cautes. 8,28
terror conficit omnia. 7,734
teſqua. 6,41
teſſeræ dandæ periphraſis. 4,7
teſtari,pro,proteſtari. 3,122
teſtari Deos. 7,690
teſtudo Indica miræ magnitudinis,cuius teſtæ putaminibus fores coopertæ, & gemmis intextis diſtinctæ. 10,121
teſtudo militaris,cum conjectis & connexis ſupra dorſum clypeis, muros hoſtiles ſubeunt milites. 3,474
Tethys,vxor Oceani: hinc pro mari, præſertim Oceano. 1, 414,554.2,588. 3,233.4,73.5, 623.6,67,479.10,204
Tetrarchæ (regni quartam partem occupantes, vt interpretantur)auxiliares Pompeij.7, 227
Teutates(Mercurius) Gallorum Deus, cui humanis hoſtiis litabatur. 1,445
Teutones. Teutoni. Germaniæ populi à Mario victi. 1,256. longis armis vſi. 6,259
texitur vimen in nauem. 4,132
textura laterum,in corpore humano. 9,777
thapſos,(in Erice Siciliæ monte frequens) ferula, vel ferulæ ſemen, omnia venenata abdicans. 9,919
theatri plauſus. 1,133
Theatrum Pompeianum.1,133. 7,9
Thebæ Aegyptiæ, centum portarum famâ vrbs nobilis, vbi nunquam pluit, vel ortu vel occaſu Pleiadum. 8,852
Thebæ Echioniæ propriè in Bœotiâ (quæ & Oedipodioniæ à rege Oedipo.8,407.)ſed cum Phthioticis Theſſaliæ confuſæ. 6,356
Thebani fratres,Eteocles & Polynices, qui ſe mutuis ictibus confecerunt.4,551.adeò inter ſe diſsidentes, vt etiam rogi eorum flammis disiunctis diſceſsiſſe dicantur. 1,551

Themis,

Themis, Delphici oraculi præſes ante Apollinem. 5,81
Theodorus, præceptor Ptolemæi, Cæſari nomine regis ſui obuius offert Pompeij caput linteo obuolutum. 9, 1010. eius ad Cæſarem verba. 9, 1014. & ſeqq.
Thermus prætor ex oppido Vmbriæ Tignio profugit. 2, 463
Theſei è Cretâ reducis fabula. 2,612
Theſproti, Epiri populi. 3,179
Theſſalia, Theſſalica ora, Theſſala tellus, Theſſalica arua, &, rura, Græciæ regio Macedoniæ vicina, in quâ Pharſalici campi prælio inter Cæſarem & Pompeium noti: eius topographia accurata. 6, 333. & ſeqq. Lucanus autem eam paſſim cum Macedonia, dum Philippicum prælium in eâ locat, confundit: imò interdum etiam cum Thraciâ. mẽtio Theſſaliæ. 5,651. 7,164, 302,454,473,650,847. 8, 45, 441,602. 9,849,1037. 10,474
Theſſaliæ, in Theſſaliâ, 8,108. Theſſaliâ in Theſſaliâ, 7,592. item. 8, 428. niſi hîc ſit pro clade Pharſalicâ.
Theſſalicus Orbis, clima Theſſaliæ. 7,6
Theſſalia deſtinata duabus ingentibus cladibus (vt Lucano placet) primò in Pharſalicis. 7,847. ſecundò in Philippicis campis. 7,853. hinc eam vocat buſtum populi Romani. 7,862
Theſſalia, pro pugnâ Pharſalicâ, 10,412. Theſſalicum pro eo quod illam pugnam attinet. Theſſalicæ clades. 6,62. 9, 23. 10,74. ruinæ. 7,439. 8,331. 9,1019. cædes. 7,448. Theſſalicus dies, quo inter Cæſarem & Pompeiũ certatũ eſt. 7,202. Theſſalica pugna. 7,693,765. flãma. 7,808. Theſſalicæ volucres, quæ corpora cæſorum eo prælio vorârunt. 8, 507.
Theſſaliæ reus Pompeius, quòd eam amiſerit prælio Pharſalico. 8,510. Theſſalici cineres. 8,530. Theſſalica mala. 8,585. Theſſalici manes, cæſorum in prælio. 9,180. Theſſaliæ fortuna, victoria Cæſaris. 9,1084
Theſſalia plena magarum, herbarum item ferax & lapidum dum in vſus magicos. 6,435. & ſeqq. adeò vt Theſſala, &, Theſſalis ſimpliciter ponatur pro magâ. 6, 451, 565, 605, 614,699,762
Theſſalicæ ſagittæ, pro Sagittario, Signo cœleſti, quod creditur eſſe Chiron centaurus, qui Theſſalus. 4,528
thorus, vide, [torus.]
Thracia ad Pontum Euxinum regio. 2,162. Threïciæ hyemes, quia regio Septentrionalis Romanis. 7,834. Threïciæ fauces, anguſtiæ Helleſponti. 9,954
Thyeſtæ, cui epulandos natos frater Atreus appoſuit, cœna: ad quod ſcelus Sol obſcuratus eſt, ſiue retrò ceſsit. 1,544. 7,451
thymus, herba nota, cuius flores apibus grati. 9,288
Tigranes Armeniæ rex, à Pompeio in regnũ reſtitutus. 2,637
tigris, animal velocitatis horribilis. 5,405. magas verentur. 6,487
Tigris Armeniorum & Medorum fluuius rapidiſsimus. 3, 256. 6,51. 7,433. 8,214,370, 438. Euphrati mixtus. 3,257. ſub terrâ magno ſpatio means, tandem quaſi renaſcitur. 3,261
Timauus, Patauij fluuius, Antenoreus, quia Antenor Patauij conditor. 7,194
timere. non auſus timuiſſe palàm. 1,258. liceat ſperare timenti. 2,15. quæ potuit feciſſe timet. 4,182. vſque adeò ne times quem tu facis ipſe

[illegible]endum ? 4,185.timere timentem,ignauum eſt. 6,666
timendi pudor. 7,525
timidi quæ finxere timent. 1,486.timidus pudor. 2,360
timor eſſe timori.3,82,100. timoris cæci nubes. 6,297. timor it in omnes.7,544.timor compulſus , vt duceret , &c. pro , timore ſuppreſſo ducere,&c. 8,718
timor. maximus timorum, metus mortis. 1, 460. audendo magnus tegitur timor.4,702. timor ipſe multos in pericula præcipitat. 7,105. letúmque iuuat præferre timori. 1,576, in timore mens eſt præſaga. 9,120.Et timet incurſus,indignaturque timere. 10,444
Tiphoëus gigas fulmine à Ioue ictus,& monte conditus.5,101
tyronibus bello aſſuefactis,pars magna ipſius belli peracta videtur. 7,101
Tiſiphone,vna Furiarum.6,730
Titan,Sol,[paſsim.]
Titareſus Theſſaliæ fluuius , è Stygiâ palude oriri creditus. 6,376
Titij Sodales. 1,602
titubare niſu. 6,482
tituli,rerum præclarè geſtarum encomia & velut inſignia. 2,555.8,73,413,817
titulo pietatis , prætextu. 10,363
Tityos,vnus ex gigantibus,qui cœlo bellum intulere. 4,596
toga , habitus Quiritium , ſeu Romanorum pacis,vt ſagum, belli tempore : hinc aliquando toga,pro pace ipſâ.2,388. 9,176.togæ vſus.10,130. toga degener. 1,365. hirta.2,386. togam ſimulare. 3,143. toga pura.7,17.plebeia.7,267. ciuilis.8,814.toga currus ornans, itẽ,togæ pictę,pro triumphalibus , palmatis videlicet auróque intertextis. 7,18.9,176
togatus,& togatæ manus,id eſt, Romani. 7,549.9,238
tollere campis acies. 8,653
Tonans Iuppiter. 3,320.5,96
tonitru mediâ regione aëris.7,479.mali augurij in comitiis. 5,395
tonitru procuratum arte magica. 6,467
tonſæ,remi. 3,527,539.5,448
tori taurorum. 2,605
tormentum longinqua ad tela paratum. 3, 480. tormenta componere mittendis telis. 3,717
torpor. alligat artus frigidus torpor. 4,290. torpore ligatus. 5, 434. torpor quietis, ſomni.5,734.torpor conſtringens pectora. 7,466
Torquatus , Pompeij legatus, aduentante Cæſare recedens, comparatus nauta præuiſâ tempeſtate vela ſubducenti. 6,287
Torquata nomina , Torquati, nobilis familia Romana. 7,584
torquere vela,obliquare. 8,194
torrens. torrente tranſuerſo ferre mentem. 4,818. torrens Aetna.6,295.torrens,preceps, feſtinus.7,505. torrens de flumine. 9,156. torrens Romanus , ſanguinis Romani torrens aut fluxus. 7,637
torrẽtes fixi arte magicâ.6,473
torta caput ſanguinis vſti,refugóſque gerens à fronte capillos,id eſt,habens capillos intortos & flexuoſos , atque ſurſum inuerſos,eóſque coloris nigri,vel,quia vapore Solis capilli inflectuntur.10,132
torus. iungere toris mariti. 2,329. torus genialis gradibus eburnis aſcendi ſolitus. 2,356. torus veſtes diſcriminat auro,id eſt, tectus eſt ſtragulis ſeu veſtibus Attalicis auro intertextis , vt in nuptiis. 2,357.tori fœdera, coniugium. 2,342. coitus.2,379.torus feralis, in quo cadauer comburendum collocabatur. 6,536.

totus in caſtris ex ceſpite. 7, 761. tori è culmis. 9,842. tori gemmis ornati. 10,122

totus. totum. totus abeſt in prælia Cæſar. 5,742. quem nec Cæſare toto auferret Fortuna locum. 6,140. totâ, quantum valet, vtere Leſbo. 8, 123. totâ in pugnâ Solem æſtiuum exigere, totum diem æſtiuum exigere in pugnâ. 8, 375. totum vniuerſitas rerum. 10,266

toxicum, venenum promptiſsimum, ex taxo, vt volunt, arbore. 9,821

trabes deauratæ. 10,113

trabes in aëre quas docos vocant. 7,156

Trachin, Theſſaliæ ciuitas. 3, 178. 6,353

tractus. coruſci tractus flammarum. 2,271. tractus varios ducunt naues, 3,551. tractu longo. 5,565. exiguo. 7,241. peſtifer. 7,412. tractus terrarum. 8, 336

tradere. tradidit in letum artus. 3,644. tradere venum. 4, 206. traditus à Fortuna fatis mortis. 4,738

traditiones rerum geſtarum hiſtoriæ. 4,592

trahere. trahere imperium, prorogare poteſtatem alicui. 1, 275. trahit ipſe furoris impetus. 2,109. trahere omnia cæco curſu. 2, 567. trahens in bella penates. 2,729. trahere momenta fauoris. 3,56. trahere vbera. 3,352. trahere animam. 3,578. ilia. 4,757. tenebras. 4,768. trahere ſpe. 5,285. trahere ſulcos. 5,562. trahere ventura. 5,732. trahere tabem. 6,539. trahere vnco. 6,638. trahere bellū. 7,57,296. quemque ſuum munus trahit. 7, 330. trahit vna hora gentes. 7, 346. trahere omnia ſecum. 7, 654. trahere aquas. 7,822. trahi captiuum. 8,416. trahere, attrahere, adducere. 9,671. trahere fata. 9,923. trahere iter mediæ noctis. 10,333

trajectiones verborum mirabiles, vide tranſpoſitiones.

tranſcurrere. 3,539. à tranſcurrente ſubacti. 7,74

transferre. dubios in te transferre Quirites, ad partes tuas inflectere. 1,276. transferre Auſoniam, in Auſoniam aut Italiam. 8,845

transfuga vilis. 5,346

transfuſo æſtu maris verti. 8, 462

tranſigi terga, & pectora. 3, 587

tranſire. 6,437. tranſire cælum, de lancea. 7,288

tranſmittere bella. 6,582

tranſpoſitiones verborum crebræ apud Lucanum. Aliquot mirabilium exempla: Hoc, quem ciuiles hauſerunt, ſanguine, dextræ. 1,14. magnæque per auia voces Auditæ nemorum. 1,569. &c. 2,45,134. 322. 3,90,398,497,625,679. 4, 819,381. 5,800. 6,636. 7,325, 553,780. 8,373. 9,194,550,605, 636. 10,32,370,399

tranſtra, ſedilia remigum. in tranſtra cadere. 3,543

tranſuerſum ferre. 4,818

Trebia (ad Placentiam fluuius) pro clade Romanorum ad Trebiam. 2,46

tremores laturi in præceps, terræ motus. 7,414

trepidare. degeneres trepidant animi. 6,417. trepidare, palpitare. 6,752. trepidare ſpe. 7,297

Tréviri, Galliæ ad Moſellam populi. 1,441

tribuere vitam. 4,358

Tribuni plebis M. Antonius & Q. Caſsius Vrbe pulſi ad Cæſarem ſe conferunt. 1,266

Tribunorum pl. poteſtas ſacroſancta. 3, 125. eorum diræ Craſſum in bella Parthica ſecutæ. 3,127

Ttribunitium ius victum. 1,267

Tribunitia arx. 4,804

tributum Aſiæ. 3,162
tridens æquoreus, Neptuni videlicet; imperium maris. 4, 111
Trieterica, ſacra Bacchi, quæ tertio quoque anno celebrabantur Delphis. 5,74
tripodes, menſæ in templo Apollinis Delphici, quibus ſuperpolitæ Phœbades vaticinabantur. 5,81.121. tripodes cuſtodes fatorum. 5,198. tripodes Deli. 6,425
triremes. 3,295
triſtis, id eſt, pernicioſus, feralis. 6,640
triſtis ſine lacrymis. 10,83
Triton tubicen maris. 9,348
Triton Africæ Propriæ fluuius, & juxta eum palus Tritonis. 9,347
Tritonia, Pallas. 9,682. vnde ſic dicta. 9,354
triumphare de victis ciuibus illicitum. bella nullos habitura triumphos. 1,12.6,261
triumphari. 2,90
triumphalis pompa repræſentabat acta triumphantis, gentes domitas, &c. 3,75
triumphi gentes triumphatæ. 2, 644
triumphis vlulare, de militibus triumphum, comitantibus cum feſtâ & licentioſâ acclamatione. 6,261
triumphi remeare dicti, cùm duces triumphantes in Vrbem remeant. 7,256
triumphum ducere. 9,598
triumphi Teutonici Marij. 2, 69. Libyci ejuſdem, de Iugurthâ. 2,69, æquori Pompeij, de Cilicibus. 6,422
triumuiratus Craſsi, Pompeij & Cæſaris. 1,4.3.266.9,266
Troiæ fabula. 3,212. Troia vrbs, nomen memorabile. 9,964
trophæi erectio, & deſcriptio. 1.136.6,256
trophæis meis tota terra tenetur. 2,584
truncus ceruice. 8,436
tubæ, ære recurno. 1,432
tubarum vſus in prælio nauali. 3,542
tubâ præmoniti nautæ ſoluturi portu. 2,693
tubicines adhibiti in funeribus virorum illuſtrium. 9,734
tueri ſe famâ & nomine. 8,275
Tullius, Cicero. 7,63
Tullus quidam in exercitu Catonis, ex morſu hæmorrhoidis, ſanguine vndique effluente moritur. 9,806. & ſeqq.
tumere. de montibus. 8,371. tumuere minæ. 2,573. tumentes ripæ, Nili inundantis. 8,826
tumidus, ſuperbus. 5,233. tumores, ſuperbia, elatio animi. 10,99
tumultus. lætus tumultus. 3,102. tumultu feruent caſtra. 4,250. tumultus pedum. 4,753. mentis. 7,183. animi. 7,779
tumultus aliquantiſper impeditur, dum nemo audet eſſe primus. 5,256
turba. regnum in turbam miſſum. 1,86. turba ſcelerum. 4, 251. malorum. 9,405. turba famula. 10,147
turbare vultus. 7,322
turbine excutere. 2,244. turbine torquetur puluis. 4,767
turicremi ignes. 9,989
Turones, Galliæ ad Ligerim populi, inſtabiles. 1,437
turres ex trabibus tabellatiſque compactæ, totis mechanicis ad oppugnationem murorum promotæ, aut per aggeres diſpoſitæ. 2,505.3,398,456. turres minantes. 4,432
turrigeræ naues. 3,514.4,226
tus. tura. tus & aromata injecta rogo funerali, & ſepulcro. 6, 526.8,729. hinc, ture ſepultus. 9,10. tura ferre, ſacrificare. 7, 42. hinc, pia tura. 9,996
Tuſci vates, aruſpices. 1,584
Tuſcus ceſpes, terra diſciplinâ Etruſcorum injecta prolapſo fulmini: bidental. 8.864
tutela nauis, ligneum ſimulacrum

EX L. FLORI
HISTORIARVM
Libro IV. Cap. II.
Bellum Cæſaris & Pompeij.

IAm pænè toto orbe pacato, maius erat imperium Romanum, quàm vt vllis externis viribus extingui poſſet. Itaque inuidens Fortuna principi gentium populo, ipſum illum in exitium ſuum armauit. Ac Mariana quidẽ Cinnanáque rabies intra vrbem ſe præcluſerat, quaſi experiretur; Sullana tempeſtas latiùs, intra Italiam tamen detonuerat; Cæſaris furor atque Pompeij, Vrbem, Italiam, gentes, nationes, totum denique quà patebat imperium, quodam quaſi diluuio, & inflammatione corripuit, adeò, vt non rectè tantùm ciuile dicatur, ac ne ſociale quidẽ, ſed nec externum; ſed potiùs cõmune quoddã ex omnibus, & plus quàm bellũ. Quippe ſi duces eius inſpicias, totus ſenatus in partibus; ſi exercitus, hinc XI. legiones, inde XVIII. flos omnis & robur Italici ſanguinis; ſi auxilia ſociorum, hinc Gallici Germanique delectus; inde Deiotarus, Ariobarzanes, Tarcõdimotus, Cothus, omne Thraciæ, Cappadociæque, Ciliciæ, Macedoniæ, Græciæ, Italiæ, totiuſque robur Orientis; ſi morã belli, quattuor annis, & pro clade rerũ breue tẽpus; ſi locũ & ſpatiũ vbi cõmiſſum eſt, intra Italiã; inde ſe in Galliã Hiſpaniamque deflexit; reuerſumque

ab occaſu,totis viribus in Epiro Theſſaliaque conſedit; hinc in Ægyptum ſubito tranſiliit;inde reſpexit Aſiam,Africæ incubuit; poſtremò in Hiſpaniam remigrauit, & ibi aliquando defecit. Sed non & odia partium finita cum bello. Non enim prius quieuere, quàm in vrbe ipſa,medio ſenatu,eorũ,qui victi erant, odia,victoris ſeſe cæde ſatiarent.Cauſſa tantæ calamitatis eadem,quæ omniũ,nimia felicitas. Siquidem Quincto Metello & Lucio Afranio conſulibus, cùm Romana maieſtas toto orbe polleret,recenteſque victorias,Ponticos & Armenios triũphos in Põpeianis theatris Roma cantaret,nimia Põpeij potentia apud otioſos(vt olet)ciues mouit inuidiã.Metellus ob imminutũ Cretæ triumphũ,Cato aduerſus potẽtes sẽper obliquus,detrectare Põpeiũ,actiſque eius obſtrepere. Hic dolor tranſuerſũ egit,& ad præſidia dignitati parãda impulit.Fortè tũc Craſſus genere,diuitiis,dignitate florebat,vellet tamẽ auctiores opes.Caius Cæſar eloquentia,& ſpiritu,& iã cõſulatu alleuabatur.Pompeius tamẽ ſuper vtrũque eminebat.Sic igitur Cæſare dignitatẽ cõparare,Craſſo augere,Pompeio retinere cupiẽtibus,omnibuſque pariter potẽtiæ cupidis,de inuadẽda Rep.facilè cõuenit.Ergo cùm mutuis viribus in ſuũ quiſque decus niteretur,Galliã Cæſar inuadit, Craſſus Aſiã,Pompeius Hiſpaniã,tres maximos exercitus:& iã ſic orbis imperiũ, ſocietate trium principũ occupatur.Decẽ annos traxit iſta dominatio.Exinde quoniã mutuo metu tenebãtur,Craſſi morte apud Parthos,& morte Iuliæ Cæſaris filiæ,quæ nupta Põpeio, generi ſoceriq; concordiã matrimonij fœdere tenebat,ſtatim æmulatio erupit.Iã Põpeio ſuſpectæ Cæſaris opes, & Cæſari Pompeiana dignitas grauis. Nec hic ferebat parẽ,nec ille ſuperiorẽ.Nefas!ſic de principatu laborabãt,tanquã duos tãta imperij fortuna nõ caperet.Ergo Lentulo Marcelloque conſulibus rupta prima cõiurationis fide, de ſucceſſione Cæſaris ſenatus,idẽque Põpeius agitabat:nec ille abnuebat, ſi ratio

tio ſui proximis comitiis haberetur cõſulatus; abſenti, quẽ decẽ tribuni, fauente Põpeio nuper decreuerãt, tũ diſſimulãte eodẽ negabatur. Veniret, & peteret maiorũ more. Ille cõtrà flagitare decreta, ac niſi in fide permanerẽt, non ſe demiſſurũ exercitũ. Ergo vt in hoſtẽ decernitur. His Cæſar agitatus, ſtatuit præmia armorũ armis defendere. Prima ciuilis belli arena, Italia fuit; cuius arces leuibus præſidiis Pompeius inſederat; ſed õnia ſubito Cæſaris impetu oppreſſa ſunt. Prima Arimino ſigna cecinerunt. Tũ pulſus Etruria Libo, Vmbria Thermus, Domitius Corfinio. Et peractũ erat bellũ ſine ſanguine, ſi Pompeiũ Brunduſij opprimere, vt cœperat, potuiſſet. Sed ille per obſeſſi clauſtra portus nocturna fuga euaſit. Turpe dictu modò princeps patrũ, pacis bellique moderator, per triũphatũ à ſe mare lacerata & pænè inermi naue fugiebat. Nec Põpeius ab Italia, quàm ſenatus ab vrbe fugatur prior: quam pænè vacuam metu, Cæſar ingreſſus, conſulem ſe ipſe facit. Ærarium quoque ſanctum, quia tardius aperiebant Tribuni, iuſſit effringi; cenſumque & patrimonium populi Romani antè rapuit quàm imperium. Pulſo fugatoque Põpeio, maluit prius ordinare prouincias, quàm ipſum ſequi. Siciliam & Sardiniam annonæ pignora, per legatos habuit. Nihil hoſtile erat in Gallia. pacẽ ipſe fecerat. Sed ad Hiſpanienſes Pompeij exercitus tranſeunti per eã duci, portas claudere auſa Maſſilia eſt. Miſera, dũ cupit pacẽ, belli metu in bellũ incidit: ſed quia tutis muris erat, vinci eam ſibi iuſſit abſenti. Græcula ciuitas, non pro mollitia nominis, & vallum cædere, & incendere machinas auſa, & congredi nauibus: ſed Brutus, cui mandatum erat bellũ victos terrà marique perdomuit: mox dedẽtibus ſeſe ablata omnia præter (quã potiorẽ omnibus habebãt) libertatem. Anceps variumque, & cruentũ in Hiſpania bellum cum legatis Cn. Põpeij Petreio & Afranio; quos Ilerdæ caſtra habentes, apud Sicorim amnẽ obſidere, & oppido intercludere aggreditur. Interim

obũdatione verni fluminis,cõmeatibus prohibet.Sic fame caſtra tẽtata ſunt,obſeſſorq; ipſe quaſi obſidebatur: ſed vbi pax fluminis rediit;populationibus & pugna cãpos aperuit;iterùm ferox inſtat;& cedentes ad Celtiberiã conſecutus,aggere & vallo,& per hæc ſiti ad deditionẽ cõpulit.Sic citerior Hiſpania recepta eſt,hec vlterior morã fecit.Quid enim vna poſt quinque legiones?Itaque vltrò cedente Varrone, Gades, Fretũ,Oceanus,omnia felicitatẽ Cæſaris ſequebantur. Aliquid tamen aduerſus abſentẽ ducem auſa fortuna eſt circa Illyricũ & Africã,quaſi de induſtria proſpera eius aduerſis radiarentur. Quippe cùm fauces Adriatici maris iuſſi occupare Dolabella & Antonius, ille Illyrico, hic Corcyræo littore caſtra poſuiſſent, iam maria latè tenente Pompeio, repentè caſtra legatus eius Octauius, & Libo ingentibus copiis claſſicorum vtrimque circũuenit: deditionẽ fames extorſit Antonio. Miſſæ quoque à Baſillo in auxilium eius rates, quales inopia nauium fecerat,noua Põpeianorũ arte Cilicũ actis ſub mari funibus, captæ quaſi per indaginẽ.duas tamẽ æſtus explicuit:vna,quæ Opiterginos ferebat,in vadis hæſit,memorandũque poſteris exitũ dedit.Quippe vix mille iuuenũ manus, circũfuſi vndique exercitus per totũ diẽ tela ſuſtinuit;& cùm exitũ virtus non haberet,tamen ne in deditionẽ veniret, hortãte tribuno Vulteio mutuis ictibus in ſe cõcurrit. In Africa quoque par & virtus & calamitas Curionis fuit,qui ad recipiendã prouinciã miſſus, pulſo fugatoque Varo iã ſuperbus,ſubitũ Iubæ regis aduentum, equitatumque Maurorũ ſuſtinere non potuit.Patebat victo fuga,ſed pudor ſuaſit, vt amiſsũ ſua temeritate exercitũ,morte ſequerétur.Sed iã debitũ par fortuna flagitante,ſedẽ bello Põpeius Epirõ elegerat,nec Cæſar moratus;quippe,ordinans à tergo õnibus,quãuis hiems media prohiberet tẽpeſtate,ab bellum nauigauit:poſitiſque ad Oricũ caſtris,cùm pars exercitus ob inopiam nauiũ cũ Antonio dimiſſa,Brunduſij moram faceret.

faceret;adeò impatiẽs erat,vt ad arceſſendos eos, ardẽte vẽtis mari,nocte cõcubia, ſpeculatorio nauigio, ſolus ire tẽtauerit.Exſtat ad trepidũ tanto diſcrimine gubernatorem vox ipſius:Quid times?Cæſarẽ vehis. Contractis in vnũ vndique omnibus copiis, poſitiſque cominus caſtris,diuerſa erant ducum conſilia. Cæſar pro natura ferox, & conficiendæ rei cupidus, oſtentare aciem,prouocare,laceſſere, nunc obſidione caſtrorũ,quæ erant ſedecim milliũ vallo obducta(ſed quid his obeſſet obſidio, qui patente mari omnibus copiis abundarent?) nunc expugnatione Dyrrhachij irrita,(quippe quã vel ſitus inexpugnabilẽ faceret)ad hoc,aſſiduis in eruptione hoſtiũ præliis(quo tempore egregia virtus Scæuæ cẽturionis emicuit,cuius in ſcuto centũ atque viginti tela ſedere)iã verò direptione vrbium ſociarum,cùm Oricum & Gomphos, & alia caſtella Theſſaliæ vaſtaret. Pompeius aduerſus hæc nectere moras,tergiuerſari ſimul, vt hoſtẽ interclusũ vndique inopia cõmeatuum terreret, vtque ardentiſſimi ducis conſeneſceret impetus.Nec diutius profuit duci ſalutare conſiliũ.Milites otium,ſocij morã,principes ambitũ ducis increpabant. Sic præcipitantibus fatis,prælio ſumta eſt Theſſalia:& Philippicis cãpis, vrbis,imperij,generis humani fata cõmiſſa ſunt.Nunquã vllo loco tantum viriũ populus Romanus, tantũ dignitatis fortuna vidit.Trecẽta amplius millia hinc & illinc, præter auxilia regum & ſenatus. Nunquàm imminentis ruinæ manifeſtiora prodigia,fuga victimarum,examina,inſignes interdiu tenebræ.Dux ipſe & nocturna imagine theatri ſui audiẽs plausũ in modũ planctus circũſonare, & manè cũ pullo amiculo (nefas)apud principia conſpectus eſt.Nunquã acrior neque alacrior exercitus Cæſaris fuit. Inde claſſica prius,inde tela. Annotatũ quoque cõmittentis aciem Craſtini pilũ;qui mox adacto in os gladio, ſic inter cadauera repertus,libidinẽ ac rabiẽ qua pugnauerat, ipſa nouitate vulneris præferebat.Sed nec minus ad-

mirabilior illius exitus belli. Quippe cùm Pompeius adeò equitũ copia abundaret, vt facilè circũuenturus ſibi Cæſarē videretur, circũuentus ipſe eſt. Nam cùm diu æquo marte cõtenderent, iuſſuque Põpeij fuſus à cornu erupiſſet equitatus; repentè hinc ſigno dato, Germanorũ cohortes tantũ in effuſos equites fecere impetũ, vt illi eſſe pedites, hi venire in equis viderētur. Hanc ſtragem fugiētis equitatus, leuis armaturæ ruina comitata eſt. Tunc terrore latius dato, turbantibus inuicem copiis, reliqua ſtrages quaſi vna manu facta eſt. Nec vlla res magis exitio fuit, quàm ipſa exercitus magnitudo. Multus in eo prælio Cæſar, mediuſque inter imperatorē & militem. Voces quoque obequitantis exceptæ, altera cruenta, ſed docta, & ad victoriam efficax, Miles, faciē feri: altera ad iactationē cõpoſita, Parce ciuibus: cùm ipſe ſequeretur. Felicem vtcunque in malis Põpeium, ſi eadē ipſum, quæ exercitũ eius, fortuna traxiſſet. Superſtes dignitati ſuæ vixit, vt cũ maiore dedecore per Theſſalica Tēpe equo fugeret, pulſus Lariſſa; in deſerto Ciliciæ ſcopulo; fugã in Parthos, Africã, vel Ægyptũ agitaret: vt denique in Peluſiaco littore, imperio viliſſimi regis, cõſiliis ſpadonum, &, ne quid malis deſit, Septimij deſertoris ſui gladio trucidatus, ſub oculis vxoris ſuæ liberorũque moreretur. Quis non peractũ eſſe cũ Põpeio crederet bellum? Atqui acrius multò atque vehementius Theſſalici incēdij cineres recaluere. Et in Ægypto quidē aduerſus Cæſarē ſine partibus bellum. Quippe cùm Ptolemæus rex Alexandriæ, ſummũ ciuilis belli ſcelus peregiſſet, fœduſque amicitiæ cũ Cæſare medio Põpeij capite ſanxiſſet, vltionē tāti viri manibus quærēte fortunã, cauſa non defuit. Cleopatra regis ſoror affuſa Cæſaris genibus, partē regni repoſcebat. Aderat puellæ forma, & quæ duplicaretur ex illo, quòd talis paſſa videbatur iniuriã: odiũ ipſius regis, qui Pompeij cædē partiũ fato, non Cæſari dederat, haud dubie idē in ipſum auſurus ſi expediſſet. Quã vbi Cæſar reſtitui

iuſſit

iuſſit in regnũ,ſtatim ab eiſdẽ percuſſoribus Pompeij obſeſſus in regia,quãuis exigua manu,ingentis exercitus molẽ mira virtute ſuſtinuit. Ac primũ ædificiorũ proximorũ atque naualiũ incendio, infeſtorũ hoſtiũ tela ſubmouit: mox in peninſulã Pharõ ſubitus euaſit:inde depulſus in maria,mira felicitate ad proximã claſſem enatauit; relicto quidem in fluctibus paludamento, ſeu fato, ſeu conſilio,vt illud ingruentibus hoſtium telis ſaxiſque peteretur. Tandem receptus à claſſicis ſuis,vndique ſimul hoſtes adortus,de imbelli ac perfida gente,iuſta generi manibus dedit. Quippe & Theodotus magiſter, auctor totius belli,& ne virilia quidem portenta , Pothinus atque Ganymedes, diuerſi per mare & transfugio & morte conſumti. Regis ipſius corpus obrutũ limo repertũ eſt in aureę loricæ honore. In Aſia quoque nouus rerũ motus à Põto , planè quaſi de induſtria captante fortuna hunc Mithridatico regno exitum,vt à Põpeio pater,à Cæſare filius vinceretur. Rex Pharnaces magis diſcordiæ noſtrę fiducia,quàm virtutis ſuæ,infeſto in Cappadociam agmine ruebat. Sed hunc Cæſar aggreſſus,vno, &(vt ſic dixerim)non toto prælio obtriuit,more fulminis,quod vno eodemque momento venit,percuſſit, abſceſſit. Nec vana de ſe prædicatio eſt Cęſaris, antè victũ hoſtem eſſe,quàm viſum. Sic cum exteris. At in Africa cũ ciuibus multo atrocius quàm in Pharſalia. Huc reliquias partium naufragarum quidam furoris æſtus expulerat:ne reliquias diceres,ſed integrũ bellum. Sparſæ magis,quàm oppreſſæ vires erant. Auxerat ſacramentum ipſa clades Imperatoris:nec degenerabat ducum ſucceſſio. Quippe ſatis amplè ſonabat in Pompeiani nominis locum, Cato & Scipio. Acceſſit copiis Mauritanus rex Iuba , videlicet vt latius vinceret Cæſar. Nihil ergo inter Parſaliam & Thapſon, niſi quòd amplior , eoque acrior Cæſarianorum impetus fuit,indignantium poſt Pompeium creuiſſe bellum,&c.

In

In nouam
M. ANNÆI LVCANI
EDITIONEM,

Ex accuratâ curâ & induſtriâ
CLARISSIMI VIRI
D. CORNELI SCHREVELI, M. D.
Gymn. Lugd. Batt. Rect. digniſſimi.

SIc iterum, LVCANE, redis de Veſpere ſero
In medium, & ſolito pulchrior ore nites.
Committens Socerum & Generum diſcordibus armis,
Et, quàm ſit Fratrum gratia rara, docens.
O vtinam! cunctos, quos lumen amabile Solis
Adſpicit, hæc pudeat monſtra pudenda ſequi.
Sub quorum Auſpiciis lauis, ac peſte nefandâ,
Olim præclari tot periere Duces.
Exemplis, IüLE, *noces. Nocet æmula Virtus*
Sceptrorum, & Regum non benè junctus amor.
Sit procul à noſtris bellum hoc ciuile Batauis,
Nec coëant Gener hinc, nec Socer inde malus.
Corduba SCHREVELIO *ſtatuas & marmora ponet,*
Tam benè Pharſalicâ qui mouet arma manu.

REINERVS NEVHVSIVS, J.C.
Gymn. Alc. Rector.
cIɔ Iɔ CLVIII.

strum pictum Dei,aut rei à quibus nauis nomen accipiebat. 3,511.5,584
tutum.tuta fugæ.6,150. domûs. 10,459.in tutum ire. 9,234
Tybris.Tyberinus amnis.fluuius Romam præterfluens, Etruriam à Latio ſeparans, in mare Inferum influens. 1,381, 475.2,210.421. 6,76,810. ejus curſus cadaueribus Syllanæ cædis injectis interruptus. 2, 211.2,214.& ſeqq.
Typhon,vnus è gigantibus, qui Ioui bellum intulêre; & qui terrâ oppreſsi anhelare ſulphureos vapores crediti. 6, 92
typhones, fulmen non ignitum. 7,156
Tyrannus. in dubiis tutum eſt in opem ſimulare tyranno. 8, 241. tyrannidem adfectantis viri mortem à populo libero defleri rarum eſt. 9,170
Tyros,Phœniciæ vrbs maritima diues. 3,217
Tyrij moniti oraculo Appollinis coloniam mittere ad Columnas Herculis, Gades condiderunt. 5,108
Tyrius ſuccus,purpura. 10,123
Tyrrhenum mare, quod & Inferum, ad dextrum latus Italiæ. 2,219,401.5,614
Tyrrheni ſanguinis, Etruſci.9, 737
Tyrrhenus gurges, Tyberis. 2, 210
Tyrrhenus, miles Cæſarianus, amiſsis pugnâ Maſsilienſi nauali oculis, nihilomninus emiſſo telo Argum occidit. 3, 709,& ſeqq.

V

Vacare, videtur propriè ſignificare, vacuum eſſe aut ſe præbere. hinc varius verbi vſus; vt ſæpiſsimè pro, tempus operamque alicui rei impendere, & quaſi ſe totum addicere, cetera videlicet otioſum & vacuum ab omni aliâ re: item pro,carere,abeſſe ab aliquo negotio, immunem eſſe alicuius rei, otioſum eſſe; frequenter autem,vacat, impersonaliter, id eſt, licet otium eſt.vt: pars ætheris illa tota vacet. 1,59. nulla vacet tibi Roma manus. 2,56. vni vacat lugere. 2,377. pars mūdi mihi nulla vacat. 2,583. vix odiſſe vacat. 3,103. Maſſiliam delere vacat. 3,360.vacat imbribus Arctos. 4,70. curis vacare. 5,126.quot tela vacabunt. 5,327. morti veſtræque ſaluti Fata vacent. 5,342. vacant ubi littora ſaxis. 5,675. veritus læuâ vacaſſe. 6,203. vacet à ferro.7,389.nulloſquè hominum lugere vacamus. 7, 631. tempora læta reſpexiſſe vacat.7,688. non vlli plus regia vacabit.8,412. ne qua vacarent arma.8,423. quòd bello hæc dextra vacaſſet.8,601. juga tota vacant Bromio Nyſeïa.8,801. Cæſaribus regnare non vacet.9,90.quærisque jugum ceruice vacante. 9,261. Lybie Sideribus phœboque vacat. 9, 691. cælique plagis Superiſque vacaui. 10,186. mens non vacabat à motu ſcelerum.10,334. nullique vacare fas eſt Romano. 10,415. nec tota vacabat Regia compreſſo. 10,441
vacuum tempus amori.3,27.vacuus virtute. 9,506
vado frangere æquor,de flumine in mare fluente.2,401.vada facere, de ventis aquas repellentibus.5,604.vadis fractum mare. 9,308
vadoſæ aquæ. 8,698
vagari. enſis latè vagatur. 2, 101.vagantes manes Pompeij, 8,796

valent torquere. 1,364
valles [illegible]. 7,480
vallatus omni bello. 6,185
vallum caſtrenſe. 1,516
vallo ſuccedere. 7,733
vaneſcentes montes. 3,7
vaneſcens fumus. 9,77
Vangiones, Belgicę populi, braccati. 1,431
vana nomina. 1,313
vanum pectus. 8,285
vaporat ſaxa Tiphoeus. 5,100
vapores ſicci, æſtus. 4,305
variatus colorem. 4,80
Varus flumen, in Mare Inferum influens, terminus inter Galliã & Italiam, poſt Italiæ adcenſitam Galliam Ciſalpinam. 1,404
Varus (Actius) Auximo profugit aduentantibus Cæſarianis. 2, 466. Africam prouinciam obtinet. 4,656. auxilia Iubæ implorat ſupplex. 4,668. 8,287. campo pulſus à Curione. 4,713
varus, pertica inflexa, retibus venatorum ſuſtinendis. 4,439
vaticinari. 7,22
vates malorum. 7,553
vbera trahere. 3,352
vbere glebæ. 3,68
Vectones, populi Hiſpaniæ citerioris. 4,9
vectoris patiens cymba. 4,133
vehere Heſperiã, in Heſp. 5,534
Veij Hetruriæ opidum. 5, 28.7, 392
vel, id eſt, etiam, quin, quinetiã. 6,284,300,603. 9,391
vel ſic. 7,29
velamenta fluxa. 8,367
velle quod iubetur, vmbra libertatis. 3,147
velle. emtum minimo vult ſanguine, &c. 7,282
in Vellera nubes ſparſæ. 4,124
velum. vela. obliquare vela. 5, 428. 8,196
vela malo reddita, defectu venti in malum relapſa. 5,471
veli tenor. 5,709
vela ſubducere procellæ. 6,287
vela torquere, obliquare. 8,194
vela iuſto modo pendentia cornibus æquis. 8,193
velum pugnax, ventis reluctans. 8,464
vela languens, vento deſtitutã. 8,471
vela vento negare, demittere. 8, 560
vela nauium in altum venti violentiâ abreptá. 9,324
velut, ac ſi. 1,496
velut, vt ſi. 4,252
vena vndæ maligna, impura aut tenuis. 9,500
vena lacrymarum. 9,746
venabula. 6,183
vendicare ſibi. 3,686. 6,73
vendico geſtare. 1,675
venditare enſes. 5,248
venditor ieiunus. 4,97
venefica. 6,581
Veneti populi Italiæ in paludibus Padi fluminis. 4,134
venenum. venenum humanum, afflatus magorum. 6,491
venena verborum, magicorum. 6,501
veneno ſpirare. 9,679
venenum, pro humore aromatico aut medicamentoſo. 6,691
venenum ſitiens, quod ſitim infert, dipſadis. 9,750
venena, id eſt, delinimenta amoris. 10,360
venia. veniam ſecuro, pectore poſcit. 4,343
veniam donare. 10,70
venire. Heſperios audax veniam metator in agros. 1,382. ſtellæ in medium venêre diem. 1, 536. venire in prœlia. 2,274. in curas. 2,347. ignaue, venire Te Cæſar non ire iubet. 5,487. venire in nomen alterius, de flumine in aliud influente. 6,375
venire in iura aliena. 9,212. venire ad ora Cæſaris, in conſpectum. 10,146
venter quà iam nõ medius deſcendit in ilia. 3, 724. ventura trahere. 5,732. ventus. incumbens. 1,390. 3,2,409. ferens, vel, deſtituens. 1,412,413
venti loquaces. 5,83

in ventos vota impendere. 5, 491. venti modus. 5,709
ventis dare regimen nauis. 7, 126. 8,190
ventis permittere vulnera, tela incertùm vbi caſura temerè emittere. 8,384
ventus moderatior. 9,118
venti in imis partibus aëris prope terram. 2,270
ventus, niſi quid obſtet, inani ſpatio vires amittit. 3,362
ventus quærens erumpere inanes terræ ſinus concutit. 3,460
venti hyeme conſtantiores & certiores quàm vere. 5,413
venum tradere. 4,206
Venus iuſta. 5,728. Veneris externæ miſtura, adulterium cum exteris. 9,900. Venus libido. 10,75
Veneris vſus maximus & finis, progenies. 2,387
Veneris Planetæ ſidus ſalubre. 1,661. eius officium. 10,208
ver. eius inconſtantia. 5,415
verber. verbera. torto Balearis verbere fundæ. 1,229. verbera crebra conuellunt puppes. 3, 528. verberibus ſenis acta nauis, hexeris. 3,536. verbere conuerſæ haſtæ. 7,577. geminato verbere plangunt. 9,173
verbum. verba. verba rupta. 5, 153
verba deſtituunt mentem paratam. 5,731. verba cogentia, magorum. 6,446. verborum (magicorum) venena. 6, 501. verbis notare. 9,221. verba ſumma, teſtamentum. 10, 92
verborum miræ trajectiones, vide, tranſpoſitiones.
verendus, timendus. 10,46
vergere in ſenium. 1,129. vergentes anni. 2, 105. vergere pondera rerum, librare, 7,504. mentiſque meæ quò pondera vergant. 8,280
Vergiliarum occaſus ſine Decembris. 5,4
verrere mare. 3,542. 5,572
verſant animi degeneres pejora. 6,417
vertice diffuſo. 3,376
vertigo rerum. 8,16
verum exprimere. 6,599
verûtum, telû inſtar veru. 8,681
veſanus. 7,496
veſperæ periphraſis. 4,447
veſper maturatus. 6,340
Veſper, pro Hiſpaniâ. 7,17
Veſta Dea. Veſtę penetrale. 2,127
Veſtalis ignis. Veſtales foci. ignis perpetuus Troiâ allatus ab Aeneâ, & à Veſtalibus virginibus cuſtoditus. 1,199. 2,127. 9,993
Veſtalis ignis Feriis Latinis bifurcatâ flammâ ſurgens. 1,551
Veſtales virgines. 1,598
Veſtalis Maxima vittata. 1,597. ei ſoli licitum videre Palladium. 1,598
veſtigia tenere inconcuſſa. 2, 248. premere. 2,652. colligere. 4,442. veſtigia fugæ turbare. 8,4. legere. 8,210
Veſtini populi Marſis contermini. 2,425
veſtire agros oſsibus. 7, 538 ebur atria veſtit. 10,119.
veſtis picto auro diſcriminata. 2,357. veſtes laxæ. 8,367
veſtes mortuorum cum iis cōbuſtę. 6,536. 9,175. & ſeqq.
vetare. vetitum bellum, negatum, impeditum. 4,281. ſternique vetabere terrâ. 4,647. vetitus remeare. 7,256. moueri. 7,316. arma ſequi. 7,371. augeri, qui augeri nequit. 8,82
vetuſtas famoſa æui veteris cuſtos, miratrixque ſui. 4,654.
vetuſtati fides non deroganda eſt. 9,359
vetus fama. 5,52
via. viam ruinâ facere. 1,150. via diuidens paludes. 3,85. viam enſe cædere. 4,43. via mortis. 4,267. viam cæde parare. 6, 124. viæ implicitæ error. 8,5. viam irreducens carpere. 9, 408. viæ fortuna. 9,551. viarum abrupta. 10,317

vibrare tela. 4,386.6,198.7,82.289. vibrans aqua imagine Solis. 5,446. vibrare fulmina. 9,513. vibrare linguam de ſerpentibus. 9,631
vices in vicem amare. 1,61. fertque refértque vices. 2,13. vice fungitur vndæ. 3,260. vices aquæ imperij. 4,6. vices maris, fluxus & refluxus. 5,445. vices rerum. 6,461. in vicem vultus apertos mirantur. 7,177. murique vicem Fortuna tuetur. 10,485
vicinia fati, mortis. 4,518
victoris in magna clade nomen fit inuiſum, victi autem miſerandum: huius calamitas vocatur illius nefas. 7,120
victor pependit, id eſt, dubium fuit cui ceſſerit victoria. 4,47
victoria plana. 7,737. quæ vincere poſſent contulimus, omnia ad victoriam neceſſaria. 7,355
victoriâ partâ populus Romanus in lętitiæ ſignum ſacrificabat, & laurea ſerta Ioui Capitolino deferebat. 7,42
videre contrà. 9,947. viſum eſt lenti. 2,110
viduus lectus. 5,806
vigiles caſtrorum. 7,25. vigilum tentoria. 5,510
vigiliæ nocturnæ ſingulæ trium horarum, & ſingulis vigiliis noui vigiles. 5,507
vigor conſtans membris. 3,715
vile, exiguum, paruum. 1,174. vilis ſibi, ſui ſuęque vitæ contemtor. 4,276. vilis ſuis, contemtus, neglectus. 8,744
villoſum colubris. 6,664
vimen. texitur in nauem vimen. 4,132
vincere. decimo iam vincitis anno. 1,300. vincere ſibi, non in vſum alterius. 2,323.4,793. quòd vincas, quòd non niſi victi nos dedamus tibi. 4,356
vincere fœderibus, conditionibus deditionis. 4,531. vincere apud Superos votis. 7,113
vincitur haud gratis jugulo qui prouocat hoſtem. 4,275
victus exiſtimatur habuiſſe cauſam iniuſtam. 7,260
victis parcere, maximum præmium belli ciuilis. 9,1067
vincula oculorum. 3,713. vincula ferri immiſsi, manicæ aut manus ferreæ. 3,574. vincula ſtuppea. 10,493
vindictæ maior cura Diis quàm libertatis. 4,809
vinea (machina militaris) ſubrepens muris. 2,506. eius deſcriptio. 3,487. & ſeqq.
vinum diffuſum ignoto cõſule, id eſt, vetuſtatis ſupra memoriam, cõmendatur enim à vetuſtate ſiue ſenio. 4,379. 10,162
vinum Mareoticum. 10,161
vinum ex inſula Meroë potentiſsimum. 10,162
violare diem, de fumo. 9,462
violatum diuitiis. 9,520
vipera cuſtos vnionum in Mari rubro, vſui Magis. 6,678
viperei nodi. 16,490
viperea ſerta. 6,656
vir. paupertas fœcunda virorũ. 1,166. virorum gens, id eſt, gentes maſculæ, fortes, non vt Aſiaticæ. 8,385. virum exſectus, caſtratus. 10,134
Virgæ Sabinæ, vide, Sabinæ.
Virgo, Signum cæleſte. 2,691. 9,535
virtus deprenſa. 4,469. naufraga. 3,690. fortis virtute coactâ. 4,798. virtus, pro vultus feritate ſeu toruitate, fortitudine. 6,229. virtutis vina ſpecies. 6,254. virtus moueri vetita in loco arcto. 7,316. virtus ignea. 9,7. virtutis opus. 9,381. virtute animos incendere. 9,407. virtus dura. 9,562
virtus æmula dat ſtimulos. 1,126. ſtare loco neſcia. 1,144. quò fata trahũt ſecura ſequetur. 2,287. obruta perit. 4,491
virtus non ardua, ſeruitutem effugere manu ſibi illatâ. 4,577.

ingratum iudicem nacta pe- rit.5,291. crimen eſt in armis ciuilibus. 6,147
virtus & ſumma poteſtas non coëunt. 8,494
virtuti dulcia difficilia. 9,403
virtus Fortunâ ſuperior.9,570. ſemper æqualis. 9,571
virtus & vniuerſum ſedes Dei. 9,578. non conſideranda ab euentu aut ſucceſſu. 9,595
virus pati,infici. 6,94
virus, pro quouis humore inficiente. 10,124
vis. vires. vis menſura iuris.1, 175. viribus vtendum quas fecimus. 1,175. vis materna, prolifica. 2,338. vires totas mouere.2,625. vis pelagi.3, 62.vires æquæ.4,665. vim facere.6,652.vires totas effundere.7,344. vires in mortem, conſtantia ad tolerandam mortem. 9,886
viſcera. per viſcera ſpargi. 2, 119.viſcera feruent. 3,644
viſcera legum, Senatus. 7,579
viſcera patriæ. 7, 722. viſcera gladio ſcrutari. 8,557
viſu. extremo Vrbis amatæ plenus abit viſu.1,508. littora nunquam ad viſus reditura ſuos.3,6. viſus impleuit veneranda vetuſtas. 9,987
vita.modus vitæ.2,131. vitam impendere patriæ.2,382. vita (magnâ)dimiſſa viâ, 3,641
vitam inermem degere. 4,357. tribuere.4,358. corrumpere. 4,508. projicere.4,516. vitæ vſus.5,276.vita carens Catone.6,311. vitæ paruæ gloria. 6,806. vitæ permittere.7,731
vita ſuperſtes imperio. 8,28
vitæ perituræ parcere, ignauum. 1,462
vita paruo contenta.4,377. vita breuis non eſt ei, cui tempus ſuppetit conſciſcendi ſibi mortem.4,478. vitam vnius hominis prolongare aut abbreuiare, inuitis fatis, pronum eſt Magis. 6,607
vita eſt nihil. 9,568
vitalia, partes corporis vitales. 1,623. 3,644.6, 194,197. 7, 620.9,743
vitalis temperies. 9,435
vitiari in nullas opes;de Africâ, quæ nulla metalla profert. 9, 424
vitis ſignum Centurionum. Latiam longo gerit ordine vitem. 6,146
vitta, religaculum comæ anterioris. 5,142
vittatus, infulis ornatus. 1,597
viui ante diem fatalem necati carminibus magicis. 6,529
vix tanti fuerat. 2,62. vix fata ſinunt. 2,701
vlnis,manibus. 2,664
vlta noſtros toros, que vltionem ſumſiſti de noſtro conjugio. 8,103
vltima belli, extrema aciei. 7, 507
vltima mortis. 8,665.regni. 10, 24.rerum. 10,467
vlulare triſtia.1,567. vlulare lætis triumphis, de acclamatione & cantu militum comitantium triumphum. 6,261
vmbra decreſcens.4,154. vmbrâ æſtatem (adores Solis) ſibi mitigare. 10,305
vmbra, imago inanis rei : ſtat magni nominis vmbra, de Pompeio ſene.1,135. & inanem proſequar vmbram. 2, 303. quis nominis vmbram horreat? 8,449
vmbras nuſquam flectens Syene, cum Solem verticalem habet in Solſtitio æſtiuo ; quia ſita ſub Tropico Cancri. 2,587
vmbra Solis in Meridiem jacitur (ſiue ſiniſtra it. 3, 284.) populis trans Aequinoctialem ſitis, vt nobis in Septentrionem. 9,539
vmbra, &, vmbræ, pro animâ hominis corpore ſolutâ. 6, 512,784.7,479.9,641
vmbræ errantes, inſepultorum. 1,11.

1,11. vmbra ferales. 6,623. piæ. 6,792. ciuiles, manes eorum qui bello ciuili perierunt vmbræ multum debentes vatibus, Acchillis & aliorum heroum. 9,963

vmbrare ripas arboribus. 2,411

vmbri, Vmbria, Italiæ populi & regio. 2.430,463

vncus. morſus vnci conuellere. 3,699. vnco trahere. 6,638

vndare, de flammâ. 5,100

vnguen piceum. 10,491

vnica, vna, velſingularis. 3,652

Vniuerſum & Virtus ſiue animus viri ſapientis, ſedes ſeu domicilium Dei. 9,578

vnus, pro, ſolus. 5,807. non vnus, pro, multi.

Vogeſus, mons Galliæ è quo Moſa oritur. 1,397

volantes cælo faces. 1,527

volare ſibi, de apibus extra examen vagè diſperſis. 9.287

volatu læuo vulturis. 7,437

volubile cælum. 6,447

volucres Latiæ, Aquilæ legionum. 6,129

volucres diræ, nocturnæ. 1,558

voluere queſtus ſub pectore. 1, 247

volui, de nauibus. 8,272

volumina ſinuoſa fumi. 3, 505

voluntas ad malum cogi nequit. 9,570

voluptas ſibi nota turpis. 2, 391

vomentes æquor ſcopuli. 6,24

vomere, de fonte. 10,244

vortex. contorto vortice inuolvens potum. 3,631. vorticibus contorſit aquas. 4.101. contorti vorticis vnda. 4,460. vorticis violenti amnis. 8,374

votum. vota. concipere vota ſalutis. 1,506. votis vocari aures aſſuetæ. 2,32. votis prodeſſe. 3, 318. voti ſumma. 3,497. voto nullo. 4,401. votis majora modeſtis. 5,532. vota in ventos impendere. 5,491. poſt vota veniens Fortuna, 5,583. votis vincere apud Superos. 7,113. vota peritura. 7,211. votorum extrema. 8,143. votum, deſiderium. 8,646. in voto nullo poſitum. 9,387

vox. voces. vox dolori credita; dolor creditus voci. 1, 258. vox (patronus) populi. 1,270. vocem manſuram ſignare figuris, ſcribere. 3,221. voces moturæ prælia. 4,211. voces ingerere. 8,433. vox doloris. 5,494. voce plenâ. 6,622. voces lætæ. 7,11. voces belli, clamores & tumultus præliantium. 7,175. voces relatæ, reſonantes. 7,484. voces ferre. 8,330. voces commiſſæ, mandata. 9, 100

vox magica, cõpoſitio ſeu mixtura omnium ſonorum, ſibilorum, cantuum, vlulatuum, &c. hominum, ferarum, auium, aquæ, ſiluarum, &c. 6,686

Vrbe relictâ in bellum fugitur 1,503

Vrbs capax generis humani. 1, 512

vrere, de frigore. 4,52. vri armis. 4,578

vrgere. ſucceſſus vrgere ſuos. 1,148. portus vrgens pelagus. 1, 406

vrget metus. 1,460. vrgere populum. 1,491. vrgere, de ſiluâ propendente inclinatâ. 6,644. vrgeri ferro. 7,581. vrgere naues. 9,37

vrinatoris eximij periphraſis. 3,697

vrna mortualis vel feralis, in quâ cineres & oſſa defunctorum aſſeruabantur. 1,568. 6, 735. 8,770. 9,68,1093. cælo tegitur qui non habet vrnam. 7,819

in Vrnâ ſuffragia aſſeruata. 5,394

Vrna, Aquarius, Signum cæleſte. 9,537

vrſa Pannonis. 6,220

Vrſæ, major & minor, ſtellæ; major Plauſtrũ, minor Cynoſura. 4,523. 5,23. 8,177. 9,540

vſtor

vltor cadaueris. 8,738
vſura vorax. 1,181
vſus. facere vſum ſceleris, 2,97. vſus Veneris. 2,387. donare vſum ſanguinis Romani.2,477. vſum militis habet.3,720.vſus belli. 4,364.10,512. vitæ. 5, 276. Deûm. 5,698. in vſu eſt Magis. 6,561
vt,id eſt, quantumuis, etſi,ſi.7, 389.757
Vticæ clades, bella Africana, ab Vticâ vrbe Africæ, in quâ Cato ſe occidit. 6,306
vtile diſtat recto vt cælum terra. 8,488
vulgata Roma,cognita. 2,634
vulgus femineum.7,39.per vulgus ſpargere. 9,159
vulnus.vulnera.alta ſedent ciuilis vulnera dextrę.1,32,ęquata membris vulnera,quot mēbra tot vulnera.2,177.vulnera miſcere.3,354.vulnera longinqua cadunt, telis è longinquo miſsis infliguntur. 3,568. ſua vulnera puppi affixit, corpus ſuum vulneratum.3,707. vulnus oblatum. 4,764. vulnera belli.5,1.6,205.vulnera ferre, recipere.6,133.vulnera multa vnam mortem non explentia. 6,213.vulnera totum cruorem fuſura.7,566.labi in vulnera.7, 603.vulnus fortunæ.8,72. pudoris. 8,350. vulnus ſine corpore.9,769.totum eſt pro vulnere corpus,de eo qui ab hæmorrhoïde ſerpente ictus cruorem toto vndique corpore emittit. 9.814
vulnerum variæ ſpecies. 7,618. & ſeqq.
Vultejus, tribunus Opiterginorum qui in Illyrico mari obſeſsi ab Octauio,ſuos ad mortem magnanimè ſibi conſciſcendam adhortatur.4,465. & ſeqq.exemplo ipſe prę it.4,540
Vultur Appuliæ mons. 9,185
Vulturnus Campaniæ fluuius. 2, 423
vulturū duodecim auſpicio Roma à Romulo condita. 7,437
vultus demiſſus.2,361.durus.2, 373.agmina habentia vultum pacis.3,72. ſiccis vultus in nubibus hærent.4,331. vultu ſerenus.4.363.vultu dextraque. 5,319.in vultu Cæſaris,in cōſpectu. 6,159. vultum perdiderat rabies.6,224. vultu exanimis.6,658. vultus turbare. 7,322. vultus adeſt precibus. 10,105
vultus pro toto capite. 2,112

X

XAnthus, riuulus Troados. 9, 975
Xerxes Perſarum rex nauibus ęquor conſtrauit.2,672.Athon montem à continēte abſcidit. 2,677.copias ſuas recenſebat, militeſque numerabat, tela à ſingulis militibꝰ emiſſo. 3,285

Y

Y Littera effícta & repræſentata volatu gruum. 5,716

Z

ZEphyrus, ventus Occidentalis.1,407.2,675.3,549.4,72, 405. 6,339. 9,418,689. 1004, Zephyróſne an Euros. 5,569. Zephyri domus, regna Occidentalia.10,49. Zephyri, pro Eteſijs. 10,239
Zeugma, oppidum ad Euphraten, terminus Romanorum & Parthorum, Pellæum dictum, quia conditum ab Alexandro Magno. 8,237
Zodiacus. 8,172
Zonæ Indorum gemmis diſtinctæ. 2,239
Zona Torrida.calens.4,675. peruſta.9,314.rubens.9,852. rubicunda poli peruſti. 10,275
Zona Niualis.4,106. credita frigore temperare Zonam Torridam. 4,109

FINIS.

NEDL TRANSFER
HN 765M .

NEDL TRANSFE
HN 765M